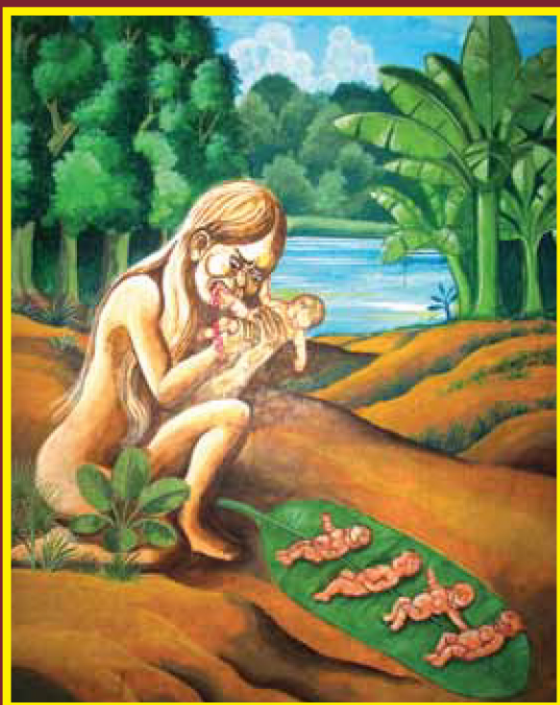

ប្រជុំរឿងប្រក

ភាគទី ១

បេតវត្ថុ និង បរមត្ថទីបនី

រៀបរៀងដោយ ខ្ញុំព្រះករុណា

ភិក្ខុ សុទ្ធាប្បញ្ញោ អ៊ិន សាជី

ព.ស. ២៥៥៨

ប្រជុំរឿងប្រាស

បេតវត្ថុ និង បរមត្ថធិបតី

រៀបរៀងដោយខ្ញុំព្រះករុណា

ភិក្ខុ សុទ្ទមប្បញ្ញោ អ៊ិន សាជី

ព.ស.២៥៥៨

သီတီကုသိုလ်သင်တန်း

អារម្ភកថា

សត្វលោករមែងប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម ដំណើរជីវិតដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសង្សារវដ្ត មិនមានកំណត់ព្រំដែន ថានៅតែក្នុងកំណើតជាមនុស្ស ជារឿងរហូតនោះក៏ទេដែរ ព្រោះជីវិតត្រូវប្តូរផ្លាស់គ្រប់ ៗ អត្តភាពដែលមាននៅ អ្វី ៗ មិននៅក្នុងអំណាចនៃសត្វបុគ្គលណាឡើយ មានហើយត្រឡប់ជាមិនមានវិញ ស្រេចតែអំណាចរបស់កម្មដែលបានរៀបចំចាត់ចែងទុកមក កំណើតថោកទាប ថ្លៃថ្នា ខ្ពង់ខ្ពស់ មានយស អត់យសជាដើម ។ល។ មួយចំណែកសម្រេចដោយកម្មទាំងអស់ ។ សូម្បីក្នុងកំណើតអបាយភូមិ ក៏គ្មាននរណាម្នាក់អាចធ្វើឱ្យបានដែរ តាមពិតវាជារឿងរបស់ខ្លួនឯងម្នាក់ ៗ តែប៉ុណ្ណោះ ដែលបានធ្វើបានសាងមកនោះ ។

ព្រោះហេតុដូច្នេះ ទន្ទឹមនឹងខ្លួនយើងដែលបានអត្តភាពជាមនុស្សនេះ គប្បីខំប្រឹងប្រែងបំពេញបុណ្យកុសលឱ្យបានច្រើន ទុកឱ្យហើយស្រេច មុននឹងសេចក្តីស្លាប់ចូលមកដល់, កុំឱ្យមានវិប្បដិសារីនឹកឃើញស្តាយក្រោយថា អាត្មាអញពុំបានបំពេញបុណ្យកុសល ដូចជាប្រេតពួកខ្លះ តែងពោលស្តាយក្រោយដូច្នោះនោះ ។

ក្នុងសៀវភៅប្រជុំរឿងប្រេតភាគទី ១ នេះ ខ្ញុំមានសេចក្តីជ្រះថ្លា បានរៀបចំចងក្រងឱ្យកើតជាសៀវភៅនេះឡើង ក៏អាស្រ័យដោយសារការបានសិក្សាក្នុងគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនិងអដ្ឋកថាមក ក៏មានបំណងក្នុងការរៀបចំឱ្យកើតជាសៀវភៅនេះឡើង ដើម្បីជាធម្មទានផង និងដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ពុទ្ធបរិស័ទ ដែលតក់ស្លុតនិងបាបពេញចិត្តក្នុងការបំពេញបុណ្យនោះ ។ ក្នុងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំពុំបានលើកយកគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនមកនោះទេ គឺស្រង់យកសេចក្តីក្នុងបិដកនិងអដ្ឋកថាទាំងស្រុង, ប៉ុន្តែសេចក្តីក្នុងបិដកក៏ពុំបានលើកយកបាឡិមកទាំងស្រុងដែរ គឺគ្រាន់តែលើកយកបាឡិមកខ្លះមក ឯសេចក្តីប្រែគឺលើកយកមកទាំងស្រុង ដោយសង្ឃឹមថា លោកអ្នកពេញចិត្តប្រាថ្នាក្នុងភាសាបាឡិក៍គប្បីពិនិត្យក្នុងបិដកផងចុះ ។

ដោយក្នុងគម្ពីរបេតវត្ថុនេះ មាន ៤ វគ្គ ស្មើនឹង ៥១ រឿង, ក្នុងនោះ ខ្ញុំសូមបែងចែកជា ២ ភាគ ដើម្បីកុំឱ្យសៀវភៅនេះក្រាស់ពេក ។ ខ្ញុំជឿជាក់ថា ការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ពិតជាមានកំហុសខុសឆ្គងខ្លះជាពុំខាន ពីព្រោះជាស្នាដៃលើកដំបូងបង្អស់របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំសូមទទួលរាល់កំហុស ខុសឆ្គងទាំងអម្បាលម៉ាន អំពីសម្លាកំលោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ ដែលមានបំណងក្នុងការកែលំអ និងស្ថាបនាក្នុងពេលជាខាងក្រោយ ៗ ទៀត ។

ជាទីបញ្ចប់ ដោយផលនៃការខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្ញុំ សូមលើកឡើងនូវមហាកុសលថ្នាក់ធម្មទាននេះនិងបុណ្យកុសលគ្រប់បែបយ៉ាងដែលបានសន្សំហើយក្នុងព្រះសាសនានេះ ជាពិសេសបុណ្យកុសលដែលសម្រេចនៅលើទឹកដីពុទ្ធភូមិ មានប្រទេសឥណ្ឌា ស្រីលង្កា និងប្រទេសភូមា ដែលទើបតែបានទៅថ្មី ៗ នេះ សូមឧទ្ទិសប្រគេនជូនចំពោះលោកអ្នកដ៏មានគុណទាំងអស់ក្នុងសង្គ្រាមវដ្ត និងសព្វសត្វទាំងអស់ក្នុងត្រៃភព សូមបានចំណែកបុណ្យស្មើ ៗ គ្នា ។ មួយចំណែកសូមជូនចំពោះញោមប្រុស ឧបាសក គង់ ញាស់ ញោមស្រី ឧបាសិកា ឆាំ តឹង ដែលមានជីវិតរស់នៅសព្វថ្ងៃនេះ ។ និងសូមជូនចំពោះលោកគ្រូ អគ្គបណ្ឌិត ធម្មាចារ្យ ប៊ុន សាវណ្ណ ដែលមានឧបការៈគុណចំពោះខ្ញុំព្រះករុណាអាត្មា ក្នុងការបំពេញនូវនេក្ខម្មបារមី ក្នុងព្រះសាសនានេះ ។ ហើយសូមគោរពប្រគេននិងជូនចំពោះ :

- ព្រះអង្គគ្រូឧបជ្ឈាយ៍ វជ្ជិប្បញ្ញោ ហម-ឈឿន វត្តភ្នំតាមាយ និងជាព្រះគ្រូអនុគណស្រុករតនមណ្ឌល ។
- ព្រះអង្គគ្រូ សិលសំរេត្តោ ព្រះចៅអធិការវត្តភ្នំអណ្តើក
- ព្រះថេរានុត្តរៈគ្រប់ ៗ ព្រះអង្គ
- លោកគ្រូធម្មបណ្ឌិត រស់ សុដ្ឋាត
- លោកគ្រូវិនយាចារ្យ គាំ អ៊ុច

._ញោមប្រធានដូនជីវត្តភ្នំអណ្តើក ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ._
ទាំងអស់ សូមបានចំណែកបុណ្យធម្មទាននេះ គ្រប់ព្រះអង្គគ្រប់គ្នា
កុំបីអាក់ខានឡើយ ។

សូមអនុមោទនា ! ! !

បាត់ដំបង វត្តភ្នំអណ្តើក ថ្ងៃ ១៥ កើត ខែមាយ ព.ស. ២៥៥៥

(គ.ស. 2012)

ភិក្ខុ **សុទ្ធរង្សញ្ញោ** អ៊ុល សាដាំ

នាមអ្នកជួយប្រែនិងពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ

១. លោកម្ចាស់គ្រូ សីលសំរេត្តោ ទេវ ចំនួនវាសនា
ជួយសម្រួលសេចក្តី
២. ព្រះភិក្ខុ យន្តធរោ អុន សារេន ជួយពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ
៣. ព្រះភិក្ខុ វង្សធម្មោ វ៉ាក សាវុឌ្ឍ ជួយពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ
៤. ព្រះភិក្ខុ សច្ចុភស្សនោ នូវ សារឿន ជួយពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ
៥. ព្រះភិក្ខុ ចិន្តកវី នូវ សារ៉ាន ជួយពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ
៦. ព្រះភិក្ខុ ឡានណសារោ យ៉ាវ សំអឿន (ជួយបកប្រែ)
៧. វាយអត្ថបទដោយភិក្ខុ សុន្ទរឫទ្ធា អ៊ុល សាដាំ (រ៉ាដូ)

មាតិកាធម៌

ល.រ.

ទំព័រ

ឧទេសន៍ ១

១. រឿងខេត្តបមាប្រេត	១
២. រឿងស្លករប្រេត	១៦
៣. រឿងបូតិមុខប្រេត	២២
៤. រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត	៣២
៥. រឿងតិរោកុឌ្ឍប្រេត	៤១
៦. រឿងបញ្ចុបុត្តខាទិកប្រេត	៨៤
៧. រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត	៩៣
៨. រឿងគោណប្រេត	៩៨
៩. រឿងមហាបេសការប្រេត	១០៧
១០. រឿងខលាតប្រេត	១១៦
១១. រឿងនាគប្រេត	១៣១
១២. រឿងឧរាគប្រេត	១៤៦

ឧត្តរិច្ឆេទី ២

១. រឿងសំសារមោចកប្រេត	១៥៩
២. រឿងប្រេតជាមាតានៃព្រះសារីបុត្ត	១៨២
៣. រឿងនាងមត្តាប្រេត	១៩១
៤. រឿងនន្ទាប្រេត	២០៨
៥. រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលីប្រេត	២១៤
៦. រឿងកណ្តប្រេត	២៣២
៧. រឿងធនបាលប្រេត	២៤៧
៨. រឿងចូឡសេដ្ឋីប្រេត	២៥៩
៩. រឿងអង្ករប្រេត	២៧០
១០. រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត	៣២៨
១១. រឿងសុត្តប្រេត	៣៣៦
១២. រឿងកណ្តមុណ្ឌប្រេត	៣៤៨
១៣. រឿងឧត្តរិប្រេត	៣៦៧

ចប់ឧត្តរិច្ឆេទី ២

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ បេតិកភ័ត្ត និង បរមគ្គីបនី
បណ្ណបទភាគ

នមោ គស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ម
សូមនមស្ការ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

ឧគ្គតគ្គី ១

១- រឿងខេត្តបមាប្រេត

“ ព្រះអរហន្តប្រៀបដូចស្រែ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១ និង អដ្ឋកថា)

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់គង់អាស្រ័យនៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន
ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ទ្រង់ប្រារព្ធប្រេតសេដ្ឋីបុត្រ-
ម្នាក់ ទើបត្រាស់សម្តែងនូវរឿងនោះដូចតទៅនេះ ៖

បានឮមកថា ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ មានសេដ្ឋីម្នាក់ ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ
មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន មានគ្រឿងឧបករណ៍នៃទ្រព្យជាទី-

រីករាយចិត្តយ៉ាងច្រើន សន្សំទ្រព្យទុកជាច្រើនកោដិ ។ មានបុត្រម្នាក់
ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីគាប់ចិត្ត កាលបុត្រនោះធំដឹងក្តី មាតាបិតាទើប
នាំគ្នាគិតយ៉ាងនេះថា កាលបុត្ររបស់យើងចាយវាយទ្រព្យឱ្យអស់ទៅ
មួយថ្ងៃ ១.០០០^(១) រាល់ ១ ថ្ងៃ សូម្បីអស់រយនៃឆ្នាំ ទ្រព្យដែល
សន្សំទុកនេះក៏មិនអស់ដែរ នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការឱ្យបុត្រ
(របស់យើង) នេះលំបាកក្នុងការសិក្សាសិល្បវិជ្ជានោះ សូមកុំឱ្យបុត្រ
នេះ មានសេចក្តីលំបាកកាយនិងចិត្តឡើយ បរិភោគប្រើប្រាស់ភោគៈ
សម្បត្តិតាមសប្បាយចុះ ដូច្នេះហើយ ទើបមិនឱ្យបុត្រនោះ សិក្សា
សិល្បវិជ្ជាអ្វីឡើយ ។ កាលបុត្រនោះចម្រើនវ័យហើយ មាតាបិតាបាន
នាំទារិកាម្នាក់ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយត្រកូល និងមានរូបស្រស់ស្អាត
ជាអ្នកត្រេកត្រអាលដោយកាមគុណ មានមុខបែរចេញពីធម្មសញ្ញា ។
គេបានអភិរម្យនៅជាមួយស្រីនោះ សូម្បីតែគំនិតគិតដល់ធម៌ក៏មិន
មាន ឥតមានការអើពើក្នុងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ និងអ្នកដែលគួរ
គោរព សេដ្ឋីបុត្រនោះ ចោមរោមដោយពួកអ្នកលេងជាអ្នកត្រេក-
ត្រអាល ជាប់នៅក្នុងកាមគុណ ៥ ជាអ្នកងងឹតងងល់ដោយមោហៈ
អវិជ្ជា ញ៉ាំងពេលវេលាឱ្យកន្លងទៅទទេ ១ ។ កាលមាតាបិតាធ្វើ
មរណកាលទៅ សេដ្ឋីបុត្រនោះ បានឱ្យនូវវត្ថុជាទីប្រាថ្នាដល់អ្នករាំ

(១) = សំដៅយក ១.០០០ កហាបណៈ ស្មើនឹងមាស ៦០ តម្លឹង

អ្នកចម្រៀងជាដើម បំផ្លាញទ្រព្យឱ្យវិនាសទៅ មិនយូរប៉ុន្មានក៏អស់
ទ្រព្យពីខ្លួន ដើរខ្ចីបំណុលគេចិញ្ចឹមជីវិត ក្រោយមកក៏ខ្ចីបំណុលគេ
លែងបានត្រូវពួកម្ចាស់បំណុលគេទារ ក៏ឱ្យដីស្រែចំការនិងផ្ទះសម្បែង
ជាដើមរបស់ខ្លួនដល់ពួកម្ចាស់បំណុលទាំងនោះ ហើយក៏បានកាន់
អំបែងដើរសូមទានគេបរិភោគ ស្នាក់អាស្រ័យនៅឯសាលាជនអនា-
ថា ក្នុងព្រះនគរនោះឯង ។

ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ ពួកចោរបានមកប្រជុំគ្នា និយាយនឹងគេ
យ៉ាងនេះថា : អ្នកដ៏ចម្រើន តើមានប្រយោជន៍អ្វីដោយការរស់នៅ
លំបាកយ៉ាងនេះ អ្នកនៅក្មេង មានកម្លាំងពលកម្មបរិបូណ៌ ហេតុ-
ដូចម្តេច បានជាអ្នកទើបរស់នៅដូចជាមនុស្សមានដែជើងរីកលវិការ
ដូច្នេះទៅវិញ មក មកចូលរួមជាមួយពួកយើងទៅ ! ដើរលួចទ្រព្យ
ពួកអ្នកស្រុក ហើយរស់នៅយ៉ាងសប្បាយ ។ បុរសនោះនិយាយថា
ខ្ញុំមិនចេះវិធីធ្វើចោរកម្មទេ ។ ពួកចោរតបថា ចាំពួកយើងបង្រៀន
ឯង ប៉ុន្តែឯងត្រូវស្តាប់ពាក្យរបស់ពួកយើងតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ បុរស
នោះយល់ព្រម ហើយក៏បានទៅជាមួយពួកចោរទាំងនោះ ។ លំដាប់
នោះ ពួកចោរទាំងនោះ បានឱ្យគេកាន់ញញួរធំ រួចក៏លបឡើងទៅ
លើផ្ទះ ឱ្យគេឈរនៅត្រង់មាត់ទ្វារ ហើយប្រាប់ថា បើមានមនុស្សមក
ក្នុងទីនេះ ចូរឯងយកញញួរនេះសំពង់អ្នកនោះឱ្យស្លាប់តែម្តងទៅ ។

គេជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ មិនដឹងអ្វីជាប្រយោជន៍ និងមិនជាប្រយោជន៍
បានតែឈរនៅក្នុងទីនោះ មើលផ្លូវតែម្យ៉ាង ។ ចំណែកឯពួកចោរ
ចូលទៅក្នុងផ្ទះហើយ កាន់យកវត្ថុដែលគួរកាន់យកទៅជាមួយ លុះ
ពួកមនុស្សនៅក្នុងផ្ទះ ភ្ញាក់ដឹងខ្លួនឡើង ក៏បាននាំគ្នារត់គេចរៀង ១
ខ្លួន ។ ពួកមនុស្សនៅក្នុងផ្ទះក្រោកឡើង ក៏នាំគ្នារត់ដេញតាមយ៉ាង
រហ័ស ព្រមទាំងរកមើលគ្រប់ច្រកល្អក ក៏បានឃើញបុរសនោះកំពុង
តែឈរនៅត្រង់មាត់ទ្វារ ហើយបានស្រែកឡើងថា ចោរ ! ចោរ !
រួចនាំគ្នាចាប់ចង បានយកញញួរជាដើម វាយដៃនិងជើងបុរសនោះ
ហើយក៏បាននាំទៅថ្វាយព្រះរាជា ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
បុរសនេះ គឺជាចោរ ទូលព្រះបង្គំចាប់បានត្រង់មាត់ទ្វារ ព្រះរាជា
ទ្រង់បញ្ជាឱ្យពួករាជបុរសដាក់ទោស ដោយព្រះតម្រាស់ថា ចូរកាត់
ក្បាលវាទៅ ។ ពួករាជបុរសទទួល ព្រះរាជឱង្ការហើយ ទើបឱ្យចាប់
ចងបុរសនោះក្រពាត់ដៃទៅក្រោយយ៉ាងណែន រួចឱ្យបណ្តើរបុរស
នោះ តាមផ្លូវរថនិងតាមផ្លូវបែកជា ៤ ព្រមទាំងមានការទូងសួរ
ដើម្បីប្រកាសទោសកំហុស រួចហើយឱ្យវាយដោយផ្តៅបណ្តើរនាំ
ទៅកាន់ទីប្រហារជីវិតបណ្តើរ ប្រជាជននាំគ្នាផ្អើលរោឡាឡើងថា
ក្នុងព្រះនគរនេះ គេចាប់ចោរនេះបាន ។

សម័យនោះ ក្នុងព្រះនគរនោះ មានស្ត្រីរូបដ៏ស្រស់ស្អាតម្នាក់

ឈ្មោះ សុលសា ឈរនៅលើប្រាសាទមើលតាមបង្អួច ឃើញបុរស
នោះ ត្រូវគេបណ្តើរទៅដូច្នោះ ដោយក្នុងកាលមុននាងធ្លាប់មាន
ទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងបុរសនោះ ទើបកើតសេចក្តីអាណិតអាសូរ
ចំពោះបុរសនោះឡើងថា បុរសនេះធ្លាប់សោយសម្បត្តិជាច្រើនក្នុង
នគរនេះ ឥឡូវនេះដល់នូវសេចក្តីវិនាសដល់ថ្នាក់នេះ ទើបបញ្ជូន
នំអន្សម ៤ និងទឹក (មួយផ្តិល) ទៅឱ្យ ។ ហើយបានប្រាប់ឱ្យពួក
រាជបុរសជ្រាបថា សូមលោកម្ចាស់ រង់ចាំរហូតដល់បុរសនេះ
បរិភោគនំនិងទឹករួចសិន (សឹមប្រហារជីវិតចុះ) ។

ក្នុងចន្លោះពេលនោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ប្រមើលមើល
ដោយទិព្វចក្ខុ ឃើញបុរសនោះនឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដោយព្រះ
ទ័យករុណា ទើបគិតថា បុរសនេះមិនធ្លាប់ធ្វើបុណ្យទេ ធ្វើតែបាប
ព្រោះហេតុដូច្នោះបុរសនោះនឹងកើតក្នុងនរក កាលយើងទៅ គេបាន
ប្រគេននំនិងទឹកដល់យើងហើយ គេក៏នឹងបានទៅកើតជាភុម្មទេវតា
ព្រោះហេតុដូច្នេះ យើងនឹងធ្វើជាទីពឹងដល់បុរសនេះ ដូច្នេះហើយ
ក៏បានទៅប្រាកដនៅពីខាងមុខនៃបុរសនោះ ក្នុងខណៈដែលគេយក
ទឹកនិងនំទៅឱ្យនោះឯង ។ នៅពេលដែលគេបានឃើញព្រះថេរៈ ក៏
មានចិត្តជ្រះថ្លាគិតថា យើងនឹងត្រូវគេសម្លាប់ក្នុងពេលឥឡូវនេះឯង
នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការបរិភោគនំនិងទឹកនេះ ឯផលនៃទាន

នេះនឹងបានជាទីពឹងសម្រាប់អ្នកទៅកាន់បរលោក ដូច្នោះហើយ ទើប ឱ្យគេប្រគេននំនិងទឹកនោះដល់ព្រះថេរៈ ។ ដើម្បីឮខ្លាំងសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់បុរសនោះឱ្យរឹងរឹតតែខ្លាំងក្លាឡើង ព្រះថេរៈក៏អង្គុយធាន់នំ និង ទឹកក្នុងទីនោះឯង លុះធាន់រួចហើយ ទើបក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។ ចំណែកឯបុរសនោះ ត្រូវពេជ្ឈយាតនាំទៅ កាន់ទីប្រហារជីវិត ហើយក៏ត្រូវបានកាត់ក្បាលក្នុងខណៈនោះឯង ។ ដោយអំណាចនៃបុណ្យដែលគេបានធ្វើទុកហើយក្នុងព្រះមហាមោគ្គ- ល្លានត្ថេរ ដែលជាបុព្វត្ថេត្តជ័ប្រសើរ បុណ្យនោះត្រូវឱ្យគេទៅកើតជា ទេវតាជាន់ខ្ពស់ ប៉ុន្តែ ព្រោះហេតុតែគេមានចិត្តសៅហ្មងក្នុងវេលា ជិតស្លាប់ ព្រោះមានសេចក្តីស្នេហាចំពោះនាងសុលសាថា យើង បានទេយ្យធម៌នេះ ព្រោះអាស្រ័យនាងសុលសា ព្រោះហេតុនោះ ទើបឱ្យគេកើតជាទេវតាជាន់ទាប គឺកើតជារុក្ខទេវតា អាស្រ័យនៅ នឹងដើមជ្រៃធំមួយដើមដែលមានម្លប់ដ៏ត្រឈឹងត្រឈៃនៅក្បែរនឹងភ្នំ។

អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា “ បានឮមកថា បើក្នុងបឋមវ័យ គេ បានខ្វល់ខ្វាយក្នុងការរក្សាវង្សត្រកូលសោត គេនឹងបានជាសេដ្ឋីទី ១ ក្នុងព្រះនគរនោះឯង បើខ្វល់ខ្វាយក្នុងមជ្ឈិមវ័យ គេនឹងបានជាសេដ្ឋី ទី ២ បើខ្វល់ខ្វាយក្នុងបច្ចិមវ័យ គេក៏នឹងបានជាសេដ្ឋីទី ៣ ។ ប៉ុន្តែ បើក្នុងបឋមវ័យ គេបានបួសសោត គេក៏នឹងបានជាព្រះអរហន្ត

បើបួសក្នុងមជ្ឈិមវ័យ គេក៏នឹងបានជាព្រះសកទាគាមី ឬ អនាគាមី
 បើបួសក្នុងបច្ឆិមវ័យវិញ គេក៏នឹងបានជាសោតាបន្ន ប៉ុន្តែដោយសារ
 គេសេពគប់ជាមួយនឹងបាបមិត្ត ទើបធ្វើឱ្យគេក្លាយជាអ្នកលេងស្រី
 អ្នកលេងសុរា ត្រេកអរតែក្នុងអំពើទុច្ចរិត ជាអ្នកមិនអើពើ (ក្នុងការ-
 ធ្វើអំពើល្អ) សូន្យចាកសម្បត្តិទាំងពួង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសយ៉ាង
 មហិមា ជាលំដាប់ ” ។

លុះចំណេរចិរកាលតមក ទេវបុត្រនោះឃើញនាងសុវណ្ណា
 ទៅកំសាន្តក្នុងសួន ក៏ស្រាប់តែកើតកាមរាគៈឡើង ក៏បាននិម្មិតឱ្យ
 ងងឹតស្លុប ហើយនាំនាងទៅកាន់វិមានរបស់ខ្លួន បាននៅរួមអភិរម្យ
 ជាមួយនាងអស់រយៈពេល ៧ ថ្ងៃ រួចក៏បានណែនាំខ្លួនឱ្យនាងស្គាល់ ។
 មាតារបស់នាង កាលបើមិនឃើញនាង ក៏ស្រែកយំហើយរត់ឆ្លេង្វា
 តាមរកគ្រប់ច្រកល្អក ។ មហាជនបានឃើញហើយទើបពោលថា នែ
 អ្នកដ៏ចម្រើន ! ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ជាអ្នកមានបុទ្ធិច្រើនមាន
 អានុភាពច្រើនអាចដឹងគតិ (ដំណើរ) របស់នាងបាន អ្នកគប្បីចូល
 ទៅសួរលោកចុះ ។ នាងទទួលពាក្យហើយ ក៏បានចូលទៅសួរ
 សេចក្តីនោះនឹងព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈពោលថា ក្នុងថ្ងៃទី ៧ អំពី
 ថ្ងៃនេះ នៅពេលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងធម៌នៅវត្តវេឡ-
 វ័នមហាវិហារ ឧបាសិកានឹងឃើញនាង នៅចុងបំផុតនៃបរិស័ទ ។

លំដាប់នោះ នាងសុលសាបាននិយាយនឹងទេវបុត្រនោះថា ការដែល
ខ្ញុំមកនៅក្នុងវិមានរបស់លោកជាការមិនសមគួរទេ ថ្ងៃនេះជាថ្ងៃទី ៧
ហើយ មាតារបស់ខ្ញុំកាលបើមិនឃើញខ្ញុំទេនោះ គាត់នឹងសោកសៅ
ខ្សឹកខ្សួលអួលអាក់ កន្ទក់កន្ទេញជាពុំខាន ឈឺយចុះទេវបុត្រ សូម
លោកនាំខ្ញុំត្រឡប់ទៅវិញចុះ ។ ទេវបុត្រនោះក៏បាននាំនាងទៅដាក់
ត្រង់ខាងចុងបំផុតនៃបរិវេណ ក្នុងពេលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុង
សម្ដែងធម៌នៅក្នុងវត្ថុវេឡ័រន បានឈរមិនប្រាកដខ្លួន ។

លំដាប់នោះមហាជនបានឃើញនាងសុលសា ហើយបាន
និយាយយ៉ាងនេះថា : នែសុលសា ! នាងទើបមកពីណា ដឹងទេថា
មាតារបស់នាង កាលមិនឃើញនាង ក៏ដល់នូវសេចក្ដីសោកខ្សឹកខ្សួល
អួលអាក់ដូចជាមនុស្សឆ្កួតទៅហើយ ។ នាងក៏បានប្រាប់រឿងនោះ
ដល់មហាជនហើយ កាលមហាជនសួរថា ថាម៉េច ? បុរសនោះ
មិនដែលឃើញធ្វើអំពើល្អធន ធ្វើតែបាប ចុះហេតុដូចម្ដេចក៏អាចទៅ
កើតជាទេវតាបាន ? នាងសុលសា ពោលថា គាត់បានប្រគេននំនិង
ទឹកដែលខ្ញុំឱ្យ ដល់ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ដោយផលនៃបុណ្យនោះ
ទើបបានកើតជាទេវបុត្រ មហាជនបានស្ដាប់ដូច្នោះហើយ ទើបកើត
សេចក្ដីអស្ចារ្យក្នុងចិត្តដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ហើយបានគិតថា
គេបានធ្វើបុណ្យកម្មតែបន្តិចបន្តួចសោះ ក្នុងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ

ដែលជាបុព្វត្ថេត្ថជ័ប្រសើរនៃសត្វលោក អាចនាំសត្វទៅកើតជា
 ទេវបុត្របាន ដូច្នេះហើយ ក៏កើតនូវបីតិសោមនស្សរីករាយយ៉ាង
 ក្រៃលែង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលសេចក្តីនោះ ចំពោះព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រោះអត្ថប្បត្តិហេតុនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ជាម្ចាស់ ទើបទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះគាថាទាំងនេះថា :

ខេត្តបមា អរហន្តោ ឧយកា កស្សក្ខបមា
 ពីជ្ជបម៌ ឧប្បធម៌ ឯត្ថោ និព្វត្តតេ ធនំ
 ឯតំ ពីជំ កសិ ខេត្តំ បេតានំ ឧយកស្ស ច
 តំ បេតា បរិតុព្វន្តិ ឧតា បុព្ពេន វឌ្ឍតិ
 ឥនេវ កុសលំ កត្វា បេតេ ច បដិប្បយ
 សក្កព្វា កមតិ ថានំ កម្មំ កត្វាន តទ្ធកន្តិ ។

ពួកព្រះអរហន្ត ដូចស្រែ ពួកទាយក ដូចអ្នកភ្ជួររាស់
 ទេយ្យធម៌ដូចពូជ ផលតែងកើតមក អំពីព្រះអរហន្ត និងទាយក និង
 ទេយ្យធម៌នុ៎ះ ឯពូជនិងការភ្ជួររាស់និងស្រែនុ៎ះ តែងមានដល់ពួកប្រេត
 ទាំងឡាយផង ដល់ទាយកផង ប្រេតទាំងឡាយ តែងបរិភោគនូវផល
 នៃទាននោះ ទាយកអ្នកឱ្យទាន តែងចម្រើនដោយបុណ្យ ក្នុងលោក
 នេះ បុគ្គលធ្វើកុសលហើយ គួរតែបូជាចំពោះប្រេតទាំងឡាយ
 ព្រោះថា បុគ្គលធ្វើកុសលកម្ម ដ៏ចម្រើន រមែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ខេត្តបមា** បានដល់ ស្រែ
ព្រោះជាទីយ៉ាងទុកគឺរក្សានូវពូជដែលបាចគឺដែលសាបព្រោះ ដោយ
ធ្វើការវះឱ្យកើតផលច្រើន បានដល់ ទីជាទីដុះឡើង នៃពូជមានស្រូវ
សាលីជាដើម ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ឈ្មោះថា **ខេត្តបមា** ព្រោះ
មានស្រែជាឧបមា អធ្យាយថា ដូចជាស្រែ ។ បទថា **អរហន្ត**
បានដល់ អ្នកដែលអស់អាសវៈទាំងឡាយ ។ មែនពិត អ្នកដែលអស់
អាសវៈទាំងឡាយនោះ លោកហៅថាព្រះអរហន្ត ព្រោះកំចាត់បង់
នូវកងកាំនៃកិលេសជាដើម នឹងកងកាំនៃសង្សារចក្រ ព្រោះជាអ្នក
ឆ្ងាយចាកកិលេសជាដើមនោះឯង ព្រោះជាអ្នកគួរដល់ទេយ្យធម៌
មានបច្ច័យជាដើម ហើយនិងព្រោះមិនមានការធ្វើបាបក្នុងទីកំបាំង
ស្ងាត់ ។

មែនពិត ក្នុងសេចក្តីនោះ សន្តានរបស់ព្រះខីណាស្រព
ប្រាសចាកទោស មានលោភៈជាដើម ប្រកបជាមួយបច្ច័យដទៃមាន
កាលជាដើម ក្នុងពេលដែលគេសាបព្រោះពូជគឺទេយ្យធម៌ដែលបាន
រៀបចំតាក់តែងទុកល្អហើយ រមែងមានផលច្រើនដល់ទាយក ប្រៀប
ដូចស្រែប្រាសចាកទោស មានស្មៅជាដើម ប្រកបជាមួយបច្ច័យដទៃ
មានរដូវនិងទឹកជាដើម ក្នុងពេលដែលសាបព្រោះពូជដែលគេចាត់
ចែងទុកល្អហើយ រមែងមានផលច្រើនដល់អ្នកស្រែដូច្នោះ ។ ព្រោះ

ហេតុនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទើបត្រាស់ថា **ខេត្តបរមា
អរហនន្តោ** ដូច្នេះជាដើម ។ នេះជានិទ្ទេស (ការសម្តែង) យ៉ាង
ឧក្រិដ្ឋ ព្រោះមិនបដិសេធថា សូម្បីតែព្រះអរិយបុគ្គល មានព្រះសេចក្តី
ជាដើមថាជាស្រែបុណ្យរបស់ទាយកនោះទេ ។

បទថា **នាយកា** បានដល់ អ្នកឱ្យ គឺអ្នកបរិច្ចាគបច្ច័យ មាន
ចីវរជាដើម, អធិប្បាយថា អ្នកលះបង់ គឺផ្តាច់បង់កិលេសមានលោភៈ
ជាដើម ក្នុងសន្តានរបស់ខ្លួន ដោយការបរិច្ចាគបច្ច័យមានចីវរជាដើម
នោះ, ម្យ៉ាងទៀត អ្នកជម្រះនិងអ្នករក្សា សន្តានរបស់ខ្លួន ចាក
កិលេស មានសេចក្តីលោភជាដើមនោះ ។ បទថា **កស្សក្ខបរមា**
បានដល់ ដូចអ្នកស្រែ ។ អ្នកស្រែភ្ជួររាស់ស្រែស្រូវសាលីជាដើម កាល
បើមិនប្រមាទ ដោយកិច្ចមានការសាបព្រោះ ការបង្ហូរទឹកចូល ការ
បើកទឹកចេញ ការដកស្ទូងនិងការថែទាំរក្សាជាដើម តាមសមគួរដល់
ពេលវេលា រមែងបានទទួលផលនៃស្រូវដ៏ច្រើនបរិបូណ៌ហូរហៀរ
យ៉ាងណាមិញ សូម្បីទាយកក៏ដូច្នោះដែរ កាលបើមិនប្រមាទ ដោយ
ការបរិច្ចាគទេយ្យធម៌និងការប្រណិប័តន៍ រមែងបានទទួលផលនៃទាន
ដ៏បរិបូណ៌ ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោកពោលថា ទាយកនិងទាយិកា
ប្រៀបដូចអ្នកភ្ជួររាស់ដូច្នេះជាដើម ។

បទថា **តិវុប្បំ នេយ្យធម៌ំ** លោកពោលដោយលិង្កវិបល្លាស

អធិប្បាយថា ទេយ្យធម៌ប្រៀបដូចជាពូជ ។ មែនពិត ពាក្យថា **ទេយ្យធម៌** នេះ ជាឈ្មោះនៃវត្ថុដែលគេគប្បីឱ្យ ១០ យ៉ាង មាន បាយនិងទឹកជាដើម ។ បទថា **ឯត្ថោ និព្វត្តតេ ឯវំ** មានសេចក្តីថា ផលនៃទានរមែងកើតឡើងអំពីការបរិច្ចាគនូវទេយ្យធម៌របស់ទាយក ដល់បដិគ្គាហកៈនោះ និងរមែងប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចការជាប់ត- គ្នាអស់កាលជ័យរ ។

ក្នុងទីនេះ ព្រោះហេតុនៃវត្ថុមានបាយនិងទឹកជាដើមដែល រៀបចំតាក់តែងដោយចាត់ចែង មិនមែនភាវៈនៃវត្ថុក្រៅពីនេះទេ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ទើបលោកចាត់ទេយ្យធម៌ដោយសព្វថា **តិច្ចបមំ ទេយ្យធម៌** ដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ គប្បីឃើញចាត់ចែង ដែលមានទេយ្យធម៌ជាអារម្មណ៍នុ៎ះឯង ថាជាពូជដោយអាងដល់ ទេយ្យធម៌ ។ មែនពិត ចេតនាជាគ្រឿងបរិច្ចាគនោះឱ្យសម្រេចផល ផ្សេងដោយបដិសន្ធិជាដើម និងផ្សេងដោយអារម្មណ៍ដែលជានិស្ស- យប្បច្ច័យនៃបដិសន្ធិជាដើមនោះ មិនមែនទេយ្យធម៌ទេ ។

បទថា **ឯតំ តិច្ចំ ភសិ ខេត្តំ** បានដល់ ពូជដែលសាបព្រោះ រួចហើយនិងស្រែដែលបានពោលរួចមកហើយ អធិប្បាយថា **ភសិ** ពោល គឺប្រយោគក្នុងការសាបព្រោះពូជនោះក្នុងស្រែនោះ ។ ការ សាបព្រោះ ទាំង ៣ យ៉ាងនោះ ត្រូវប្រាថ្នា ព្រោះហេតុដូច្នោះទើប

លោកពោលថា **បេតានំ ឧយកស្ស ច** ជាដើម ។ បើទាយក
ឱ្យទានហើយឧទ្ទិសផលដល់ពួកប្រេត, អធិប្បាយថា ពូជនោះ ការ-
សាបព្រោះនោះ និងស្រែនោះ រមែងមានឧបការៈដល់ទាយកតែ
ម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ឥឡូវនេះ ដើម្បីសម្តែងដល់ឧបការៈនោះ ទើប
លោកពោលថា **ពួកប្រេត រមែងសោយផលនៃទាននោះ អ្នកឱ្យ
រមែងចម្រើនដោយបុណ្យ** ដូច្នេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តំ បេតា បរិតុព្វន្តិ** មាន
សេចក្តីថា កាលបើទាយក ថ្វាយទានហើយឧទ្ទិសដល់ពួកប្រេត កាល
បើស្រែ ការសាបព្រោះហើយនិងពូជ ដូចដែលពោលរួចមកហើយ
បរិបូណ៌ និងមានការអនុមោទនា ពួកប្រេតរមែងសោយផលនៃទាន
ដែលសម្រេចដល់ប្រេត ។ បទថា **ឧត្ថា បុព្វេន្ធ វឌ្ឍនី** មាន
សេចក្តីថា អ្នកឱ្យរមែងចម្រើនដោយផលនៃបុណ្យមានភោគសម្បត្តិ
ជាដើម ក្នុងមនុស្សលោកនិងទេវលោក ដែលមានបុណ្យសម្រេច
ដោយទានរបស់ខ្លួនជានិមិត្ត ។ មែនពិត សូម្បីផលនៃបុណ្យ លោកក៏
ហៅថា បុណ្យដែរ ក្នុងប្រយោគមានជាដើមថា : “ **ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុណ្យនេះ រមែងចម្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុនៃការសន្សំ
សមាទានកាន់យកនូវកុសលធម៌** ” ។

បទថា **ឥនេវ កុសលំ កត្វា** មានសេចក្តីថា សន្សំបុណ្យ

ដែលសម្រេចដោយទាន ដោយអំណាចការឧទ្ទិសដល់ពួកប្រេត
ឈ្មោះថា កុសល ព្រោះអត្ថថា ឥតមានទោសនិងមានសុខជាផល
ក្នុងអត្តភាពនេះឯង ។ បទថា **បេតេ ច បដិបូជយ** មានសេចក្តីថា
បូជាដោយទាន ហើយឧទ្ទិសផលដល់ប្រេត ឱ្យប្រេតទាំងនោះរួចផុត
ពីទុក្ខដែលកំពុងសោយ ។ មែនពិត ទានដែលឱ្យហើយឧទ្ទិសដល់
ប្រេត ឈ្មោះថា បូជាដល់ប្រេតទាំងនោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
លោកពោលថា ក៏ការបូជា ដែលពួកព្យាតិធ្វើហើយដល់ពួកយើង
ហើយនិងការបូជាដ៏ធំក្រៃលែង ដែលពួកព្យាតិធ្វើហើយដល់ពួក-
ប្រេត ។ ដោយ **ច សព្ទ** ក្នុងបទថា **បេតេ ច** នេះ ចាត់ចូលក្នុង
អានិសង្សនៃទាន ដែលជាបច្ចុប្បន្នមានជាដើមយ៉ាងនេះថា អ្នកឱ្យ
រមែងជាទីស្រឡាញ់ ជាទីចូលចិត្ត ជាទីពេញចិត្ត ជាទីទុកចិត្ត ជាអ្នក-
គួរលើកតម្កើង ជាអ្នកគួរគោរព និងជាអ្នកដែលវិញ្ញូជន គួរសរសើរ
គួរនឹកដល់ ។ បទថា **សគ្គព្វ កមតិ ថានំ កម្មំ កត្វាន តទ្ធកំ**
មានសេចក្តីថា ធ្វើកល្យាណកម្មគឺកុសលកម្ម រមែងឈានដល់ គឺចូល
ដល់ដោយអំណាចការចូលដល់ទេវលោក ដែលជាទីកើតរបស់ពួកអ្នក
ដែលបានធ្វើបុណ្យទុកហើយ ដែលមានឈ្មោះថា ស្ថានសួគ៌ ព្រោះ-
មានអារម្មណ៍ល្អដោយឋានៈ ១០ ប្រការ មានអាយុទិព្វ ជាដើម ។

ក្នុងបទទាំងនេះ លោកពោលបញ្ជាក់ថា ការបំពេញកុសល

គឺការធ្វើអំពើល្អ គប្បីជ្រាបថា ការបរិច្ចាគធម៌ជាទានក្តី ការចែក
ចំណែកបុណ្យក្តី ការបរិច្ចាគទេយ្យធម៌ក្តី ក៏ចាត់ជាកុសលកម្មដែល
សម្រេចដោយទានដូចគ្នា ។ ក្នុងទីនេះ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា
ព្រះអរហន្ត លោកសំដៅយក **ប្រេត** ។ ពាក្យនោះគ្រាន់តែជាមតិ
របស់កេចិអាចារ្យទាំងនោះប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថាព្រះខីណាស្រពនោះ
ជាប្រេតពុំមានឡិយ ព្រោះព្រះខីណាស្រពទាំងនោះ មិនប្រកបភាវៈ
មានពូជជាដើម ដូចទាយក និងអ្នកកើតក្នុងកំណើតប្រេតមានភាវៈ
មានពូជជាដើមប្រកបទុកនោះឡើយ ។

ក្នុងវេលាចប់ធម៌ទេសនា សត្វ ៨៤.០០០ រាប់តាំងអំពី
ទេវបុត្រ និង **នាងសុលសា** ក៏បានសម្រេចនូវលោកុត្តរធម៌ ដោយ
ប្រការដូច្នេះ ។

❧ (ចប់រឿងខេត្តបរមាប្រេតទី ១) ❧

២. រឿងសូករប្រេត

“ សង្រួមកាយតែមិនសង្រួមវាចា ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ២ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនាវត្ថុវេឡុវ៉ាន កលន្ទក-
និវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ទ្រង់ប្រារព្ធប្រេតដែលមានមាត់ដូចជ្រូក
ទើបត្រាស់ពាក្យផ្តើមថា **កាយោ តេ សព្វសោ វណ្ណោ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងសាសនានៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្រះនាមថា **កស្សបៈ** មានភិក្ខុមួយអង្គជាអ្នកសង្រួមកាយតែមិន
សង្រួមវាចា បានជេរប្រទេចភិក្ខុទាំងឡាយ លុះអស់ជីវិតទៅក៏បាន
កើតក្នុងនរកនោះក្នុងនរកនោះ អស់មួយពុទ្ធស្សវ (មួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ)
ចុតិចាកនរកនោះហើយ ដោយសេសសល់ផលវិបាកនៃកម្មនោះឯង
ក៏បានមកកើតជាប្រេតក្នុងពុទ្ធប្បាទនេះ ត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លាន
បៀតបៀន អាស្រ័យនៅនឹងជើងភ្នំគិល្ប៍កូដ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ កាយ
របស់ប្រេតនោះមានសម្បុរដូចជាមាស ប៉ុន្តែមាត់របស់ប្រេតនោះដូច
មាត់ជ្រូក ។ លំដាប់នោះ ព្រះនារទៈ អាស្រ័យនៅនាជើងភ្នំគិល្ប៍កូដ
បានធ្វើសិរិកិច្ចតាំងពីព្រឹកព្រលឹម ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ កំពុងត្រាច់

ទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះដើម្បីបិណ្ឌបាត ក៏បានឃើញប្រេតនោះក្នុង
ចន្លោះផ្លូវ កាលនឹងសួរអំពីកម្មដែលប្រេតនោះធ្វើ ទើបពោលគាថា
នេះថា :

**កាយោ តេ សព្វសោ វណ្ណោ សព្វា ឱត្តាសតេ ទិសា
មុខំ តេ សុភរស្សេវ ភី កម្មមករា បុរេតិ ។**

កាយទាំងមូលរបស់អ្នក មានសម្បុរដូចជាមាស មានរស្មី
ភ្លឺស្វាងសព្វទិស តែមាត់របស់អ្នកដូចមាត់ជ្រូក តើអំពីភពមុន អ្នក
បានធ្វើអំពើដូចម្តេច ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កាយោ តេ សព្វសោ វណ្ណោ**
មានសេចក្តីថា រូបកាយទាំងមូលរបស់អ្នក មានសម្បុរដូចជាមាស គឺ
ដូចមាសផ្អិនឆ្អៅ ។ បទថា **សព្វា ឱត្តាសតេ ទិសា** មានសេចក្តីថា
រស្មីកាយរបស់ប្រេតនោះភ្លឺរុងរឿងសព្វទិស ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងពាក្យ
ថា **ឱត្តាសតេ** នេះ មានហេតុជាគ្រឿងស្ទង់ចុះក្នុងអត្ត គប្បីជ្រាប
សេចក្តីថា កាយទាំងមូលរបស់អ្នកមានសម្បុរដូចមាស ភ្លឺរុងរឿង
សព្វទិស ។ បទថា **មុខំ តេ សុភរស្សេវ** (បិដកថា **មុខំ តេ
សុភរស្សេវ**) បានដល់ មាត់របស់អ្នកដូចជ្រូក អធិប្បាយថា មាត់
របស់អ្នកដូចមាត់ជ្រូក ។ ដោយបទថា **ភី កម្មមករី បុរេ** មាន
សេចក្តីថា ព្រះនារទេស្តរថា តើកាលមុន គឺ ក្នុងជាតិមុន អ្នកបានធ្វើ

អំពើដូចម្តេច ។

ប្រេតនោះ ត្រូវព្រះនារទៈសួរអំពីកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើយ៉ាង
នេះហើយ កាលនឹងតបដោយគាថា ទើបពោលថា ៖

កាយេន សញ្ញតោរាសី វាចាយាសី អសញ្ញតោ

តេន មេ តាឱសោ វណ្ណោ យថា មស្សសី នារទ ។

- បពិត្រព្រះនារទៈ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានសង្រួមកាយ ក៏មិន
សង្រួមវាថា ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានសម្បុរបែបនោះ ដូច
លោកម្ចាស់ឃើញស្រាប់ហើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កាយេន សញ្ញតោ រាសី**
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំសង្រួម ដោយការសង្រួមកាយ គឺជាអ្នកសង្រួម
ដោយល្អ ដោយការសង្រួមកាយទ្វារ ។ បទថា **វាចាយាសី**
មសញ្ញតោ (បិដកថា **វាចាយាសី អសញ្ញតោ**) មានសេចក្តីថា
ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនបានសង្រួមវាថា គឺ ជាអ្នកប្រកបដោយការមិនសង្រួម
វាថា ។ បទថា **តេន** បានដល់ ព្រោះការសង្រួមនិងការមិន
សង្រួមទាំង ២ យ៉ាងនោះ ។ បទថា **មេ** ប្រែថា របស់ខ្ញុំ ។
បទថា **ឯតាឱសោ វណ្ណោ** (បិដកថា **តាឱសោ វណ្ណោ**)
បានដល់ រស្មីកាយរបស់ខ្ញុំទើបភ្លឺបែបនេះ គឺ ដូចលោកម្ចាស់បាន
ឃើញស្រាប់ហើយ អធិប្បាយថា ខ្ញុំមានកាយមានទ្រង់ទ្រាយដូច

មនុស្ស មានសម្បុរដូចមាសប៉ុន្តែមានមាត់ដូចមាត់ជ្រូក ។ ក៏ វត្ត
សព្វ ក្នុងគាថានេះ គប្បីជ្រាបថា ប្រើក្នុងអត្ថថា ពណ៌សម្បុរ និង
ទ្រង់ទាយ ។

ប្រេតត្រូវព្រះថេរៈសូរយ៉ាងនេះហើយ កាលឆ្លើយនឹងសំណួរ
នោះ ក៏បានធ្វើសេចក្តីនោះឯងឱ្យជាហេតុ ហើយដើម្បីដាស់តឿន
ដល់ព្រះថេរៈ ទើបពោលលក្ខណៈនេះថា :

តន្ត្រាបំ នរេន ព្រូមិ សាមិ និដ្ឋមិន្តយា

មា កាសិ មុខសា ធាបំ មា ខោ សុភរមុខោ អបូតិ ។

*បពិត្រព្រះនារទៈ ខ្ញុំសូមទូលរឿងនោះ ដល់លោកម្ចាស់
រឿងនេះ លោកម្ចាស់បានឃើញ ដោយខ្លួនឯងស្រាប់ហើយ
លោកកុំធ្វើបាបដោយមាត់ កុំមានមាត់ដូចមាត់ជ្រូកឡើយ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា តំ ផ្លាស់ជា តស្មា ប្រែថា
ព្រោះហេតុនោះ ។ បទថា តន្ត្រាបំ កាត់បទជា តេ អបំ ។
ប្រេតហៅព្រះថេរៈដោយពាក្យថានារទៈ ។ បទថា ព្រូមិ ប្រែថា
ខ្ញុំនឹងប្រាប់ ។ បទថា សាមិ ប្រែថា ខ្លួនឯង ។ ដោយបទថា តំនំ
ប្រេតពោលសំដៅដល់រាងកាយរបស់ខ្លួន ។ ក៏ក្នុងពាក្យនេះ មាន
សេចក្តីអធិប្បាយដូច្នេះ បពិត្រព្រះនារទៈដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
ដែលកាយរបស់ខ្ញុំនេះ មួយកំណាត់ខាងក្រោម ចាប់តាំងពីកចុះទៅ

មានទ្រង់ទ្រាយដូចមនុស្ស ចំណែកឯមួយកំណាត់ខាងលើ មានទ្រង់-
ទ្រាយដូចជ្រូក ដូចលោកម្ចាស់បានឃើញដោយខ្លួនឯងស្រាប់ហើយ។
ព្រោះហេតុដូច្នេះ ខ្ញុំសូមដាស់តឿនលោកម្ចាស់ ។ ដើម្បីចៀសវាង
នូវពាក្យសួរថា តើប្រេតនោះពោលដូចម្តេច ? ប្រេតទើបពោលថា
សូមលោកម្ចាស់ កុំធ្វើបាបដោយមាត់ កុំមានមាត់ដូចមាត់ជ្រូក
ឡើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ សព្វថា **មា** ជានិបាតប្រើក្នុងអត្ថបដិ-
សេធ ។ បទថា **មុខសា** ប្រែថា ដោយមាត់ ។ សព្វថា **ខោ** ប្រើ
ក្នុងអវធារណៈ ឃាត់នូវសេចក្តីឯទៀត អធិប្បាយថា សូមលោក-
ម្ចាស់កុំធ្វើ គឺចូរកុំធ្វើអំពើអាក្រក់តាមផ្លូវវាចាឡើយ ។ ដោយបទថា
មា ខោ សូត្រមុខោ អប្ប នេះ ប្រេតបដិសេធចំពោះហេតុ
ដោយសំដៅដល់ការបដិសេធផលថា មាត់ជ្រូកដូចជាខ្ញុំកុំបីមាន
ឡើយ ប្រសិនបើលោកជាមនុស្សមាត់អាក្រក់ គប្បីធ្វើអំពើអាក្រក់
ដោយមាត់សោត លោកក៏នឹងមានមាត់ដូចជ្រូកជាពុំខាន ព្រោះ-
ហេតុដូច្នេះ លោកសូមកុំធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយមាត់ឡើយ ។

លំដាប់នោះ ព្រះនារទៈក៏ត្រាច់បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ
ត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតវិញ ខាងក្រោយភក្តកិច្ច ក៏បានក្រាបទូលរឿង
នោះចំពោះព្រះសាស្តា ដែលកំពុងគង់ប្រថាប់នៅកណ្តាលនៃបរិស័ទ

- ~ មនុស្សល្ងង់ទុកបេះដូង នឹងអណ្តាត ។
- ~ មនុស្សឆ្លាតទុកអណ្តាត នឹងបេះដូង ។
- ~ អណ្តាតជាអាទិកន្លង បានសុខទុក្ខផង ពីព្រោះអណ្តាត ។

៣. រឿងបូតិមុខប្រេត

“ កាយស្អាតតែមាត់ស្អុយ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ២ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនាវត្តវេឡូវ័ន ជាកលន្ទក និវាបស្ថាន ព្រះអង្គទ្រង់ប្រារព្ធប្រេតដែលមានមាត់ស្អុយ ទើបត្រាស់ ពាក្យផ្តើមថា **ឱព្វំ សុត្ថំ ធរសេវិ វណ្ណធាតុំ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងសាសនានៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមថា **កស្សបៈ** មានកុលបុត្រ ២ នាក់ បួសក្នុងព្រះ សាសនានៃព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល និងអាចារៈ មានការប្រព្រឹត្តដុសខាត់កិលេស នៅដោយការមិនមាន វិវាទទាស់ទែងគ្នា ក្នុងអាវាសជិតស្រុកមួយ ។ ក្រោយមក មាន ភិក្ខុអាគន្ធកៈមួយអង្គ មានអធ្យាស្រ័យមិនល្អ ចូលចិត្តពោលពាក្យ ញុះញង់ចាក់ដោត បានចូលទៅកាន់ទីលំនៅរបស់ភិក្ខុ ២ រូបនោះ ។ ព្រះថេរៈបានធ្វើបដិសណ្ឋារៈចំពោះលោកហើយ បានឱ្យទីស្នាក់អាស្រ័យ ក្នុងថ្ងៃទី ២ ទើបនាំភិក្ខុអាគន្ធកៈ ចូលទៅកាន់ស្រុកដើម្បី បិណ្ឌបាត ។ ពួកអ្នកស្រុកឃើញព្រះថេរៈទាំងនោះ ហើយក៏បាន

នាំគ្នាធ្វើសេចក្តីគោរពយ៉ាងក្រៃលែងចំពោះព្រះថេរៈទាំងនោះ បាន
អង្គុយដោយអាហារមានយាតូនិងភត្តជាដើម ។ ភិក្ខុអាគន្ធកៈ
ចូលទៅកាន់វិហារគិតពិចារណាថា “ គោចរគ្រាមនេះ ល្អណាស់
ហ្ន៎ ! ចំណែកឯពួកអ្នកស្រុកក៏មានសទ្ធាជ្រះថ្លា ប្រគេនបិណ្ឌបាត
ដ៏ប្រណិត ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត វិហារនេះក៏បរិបូណ៌ដោយម្លប់ឈើ និង
ទឹក អាត្មាអញអាចនៅក្នុងទីនេះបានយ៉ាងស្រួល ប៉ុន្តែកាលបើភិក្ខុ
ទាំងនេះ នៅក្នុងទីនេះ អាត្មាអញក៏នឹងពុំមានសេចក្តីសុខស្រួលឡើយ
នឹងនៅដូចជាអន្តេវាសិកអីចឹង បើដូច្នេះ អាត្មាអញនឹងញ៉ាំងភិក្ខុទាំង
២ រូបនេះឱ្យបែកចាកគ្នា លែងបាននៅក្នុងទីនេះតទៅទៀត ” ។

ក្រោយមកថ្ងៃមួយ កាលព្រះថេរៈឱ្យឱវាទដល់ភិក្ខុទាំង ២ រូប
រួចហើយ ក៏បានចូលទៅកាន់វិហាររបស់ខ្លួន ភិក្ខុអាគន្ធកៈនោះ ក៏
បង្អង់មួយសន្ទុះ ទើបចូលទៅរកព្រះមហាថេរៈ ថ្វាយបង្គំហើយ
ព្រះថេរៈបានសួរថា អារុសោ ហេតុអ្វីបានជាលោកមកក្នុងកាលមិន
គួរដូច្នេះ ? ទើបតបថា ខ្ញុំភូរណាមានរឿងមួយចង់ទូលដល់
លោកម្ចាស់ ព្រះថេរៈទើបអនុញ្ញាតថា ពោលមកចុះ ទើបទូលថា
លោកម្ចាស់ ព្រះថេរៈដែលជាមិត្តសម្លាញ់របស់លោកម្ចាស់នោះ នៅ
ចំពោះមុខលោកម្ចាស់ លោកធ្វើខ្លួនដូចជាមិត្តសម្លាញ់ តែនៅពី
ក្រោយខ្នងវិញពោលមូលបង្គាប់ដូចជាសត្រូវ ។ ព្រះថេរៈសួរទៀតថា

លោកនិយាយដូចម្តេច ? ទើបទូលថា ព្រះមហាថេរៈអង្គនោះពោល
ទោសលោកម្ចាស់ថា ជាអ្នកអួតអាង មានមាយាលាក់ពុត បោក-
ប្រាស់ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ។ ព្រះថេរៈតបថា អារុសោ លោក
កុំពោលដូច្នោះឡើយ អនុត្តរអង្គនោះ នឹងមិននិយាយយ៉ាងនោះ
ឡើយ តាំងពីនៅជាយោវាសមកម្ល៉េះ លោកស្គាល់ខ្ញុំកូរណាថា
ជាអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ មានកល្យាណធម៌ ។ ភិក្ខុនោះពោល
ថា លោកម្ចាស់ បើលោកម្ចាស់គិតដូច្នោះ ព្រោះហេតុតែខ្លួនមាន
ចិត្តបរិសុទ្ធ សេចក្តីនោះសមគួរដល់លោកម្ចាស់ហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំកូរណា
ឥតមានគំនុំគុំកូនអ្វីនឹងព្រះមហាថេរៈនោះទេ ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំកូរ-
ណាទើបពោលពាក្យដែលព្រះមហាថេរៈអង្គនោះមិនបានពោល ថា
ពោលដូច្នេះធ្វើអ្វីទៅ ឈឺយចុះ លោកម្ចាស់នឹងដឹងដោយខ្លួនឯង
នៅពេលក្រោយជាពុំខាន ។ ចំណែកព្រះមហាថេរៈ កើតមន្ទិល
សង្ស័យក្នុងចិត្ត ព្រោះខ្លួនជាបុព្វជន ក៏កើតសេចក្តីរង្វៀសថា ទំនង
ជាដូច្នោះមែនហើយមើលទៅ ទើបលែងមានទំនុកចិត្តលើអនុត្តរ
តទៅទៀត ។ ភិក្ខុនោះជាបុគ្គលពាល មុនដំបូងញុះញង់ព្រះមហា-
ថេរៈ ហើយបន្ទាប់មកទៅញុះញង់ ព្រះអនុត្តរដូច្នោះទៀត ។
លំដាប់នោះ ព្រះថេរៈទាំង ២ រូបនោះ ក្នុងថ្ងៃទី ២ មិនបាន
និយាយរកគ្នាឡើយ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរចូលទៅ បិណ្ឌបាតក្នុងស្រុក

ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតវិញក៏យកចង្កាន់បិណ្ឌបាតមក ឆាន់ក្នុងទីលំនៅ
របស់ខ្លួនរៀងៗខ្លួន សូម្បីសាមីចិកម្មក៏មិនបានធ្វើដល់គ្នានឹងគ្នាឡើយ
ក្នុងថ្ងៃនោះ ព្រះថេរៈទាំងពីរអង្គនោះគង់ក្នុងទីនោះឯង លុះព្រឹក
ឡើង មិនបានប្រាប់ដល់គ្នានឹងគ្នាឡើយ ក៏បានបែកគ្នាទៅកាន់ទី-
ជាទីសប្បាយរៀងៗខ្លួន ។

ភិក្ខុអ្នកញុះញង់នោះ បានសម្រេចដូចបំណងហើយ ក៏ចូល
ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុក ពួកអ្នកស្រុកបានឃើញភិក្ខុនោះហើយ នាំ
គ្នាសួរថាលោកម្ចាស់ ហេតុអ្វីក៏ថ្ងៃនេះមិនឃើញព្រះថេរៈទាំងពីររូប
នោះនិមន្តមក ? ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ព្រះថេរៈទាំងពីររូបនោះឈ្មោះ
ទាស់ទែងគ្នាពេញមួយយប់ ទោះបីជាអាត្មាយាត់ថា កុំឈ្មោះគ្នាធ្វើអ្វី
ចូរសាមគ្គីគ្នាទៅ ព្រោះថា ការឈ្មោះប្រកែកគ្នាមានតែនាំសេចក្តី
វិនាសមកឱ្យ បង្កឱ្យកើតសេចក្តីទុក្ខក្នុងអនាគត ជាផ្លូវនៃអកុសល
សូម្បីមនុស្សក្នុងសម័យមុន ក៏ធ្លាប់ឃ្លាតចាកប្រយោជន៍ធំ ព្រោះតែ
ការឈ្មោះប្រកែកគ្នាដូច្នេះជាដើម ក៏មិនស្តាប់ពាក្យរបស់អាត្មាឡើយ
ហើយក៏បាននាំគ្នាចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ពួកអ្នកស្រុកអង្វរ
ថា បើព្រះថេរៈនិមន្តទៅហើយ សូមលោកម្ចាស់កុំមានការព្រួយ
ព្រះទ័យអ្វីឡើយ សូមនិមន្តគង់នៅទីនេះហើយ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់
ពួកខ្ញុំព្រះករុណាទាំងអស់គ្នា ។ ភិក្ខុនោះទទួលហើយក៏បានគង់នៅ

ក្នុងទីនោះឯង, ២.៣ ថ្ងៃក្រោយមក ទើបគិតថា អាត្មាអញបាន
ញុះញង់ព្រះថេរៈទាំងពីររូប ដែលជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌
ព្រោះចង់ធ្វើជាចៅអាវាស អាត្មាអញបានធ្វើកម្មនេះឆ្គងណាស់ ទើប
ត្រូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយយ៉ាងខ្លាំងក្លាចូលមកគ្របសង្កត់ បណ្តាលឱ្យ
មានជម្ងឺ ព្រោះកម្លាំងនៃសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយនោះឯង
មិនយូរប៉ុន្មានក៏ធ្វើកាលកិរិយា ហើយក៏បានទៅកើតក្នុងអវិចីមហា-
នរក^(១) ។

ចំណែកព្រះថេរៈទាំងពីររូបដែលជាសម្លាញ់នឹងគ្នានោះ និមន្ត
ទៅកាន់ជនបទ ក៏បានជួបគ្នាក្នុងអាវាសមួយ ទើបប្រាស្រ័យដល់
គ្នានឹងគ្នា ហើយបានប្រាប់ពាក្យញុះញង់ដែលភិក្ខុនោះបាននិយាយ
ដល់គ្នាទៅវិញទៅមក ដឹងថារឿងនោះមិនពិត ទើបបានព្រមព្រៀង
គ្នាត្រឡប់មកកាន់អាវាសនោះវិញ តាមលំដាប់ ។ ពួកអ្នកស្រុកបាន
ឃើញព្រះថេរៈទាំងពីររូបនោះហើយ នាំគ្នាត្រេកអររីករាយសប្បាយ
ចិត្តឥតឧបមា ហើយក៏បានទំនុកបម្រុងដោយបច្ច័យ ៤ ។ ព្រះថេរៈ
ទាំងពីររូប កាលគង់នៅក្នុងទីនោះ មានចិត្តជាសមាធិ ព្រោះបាន
អាហារជាទីសប្បាយ ហើយចម្រើនរូបសង្សារ មិនយូរប៉ុន្មានក៏បាន

១- អវិចី = (សំ.ពា. អវិចី “នរកមានអណ្តាតភ្លើងឥតស្រាក”)....ប្រើតាមទម្លាប់ថា
នរកអវិចី ឬ អវិចីនរក ។ (ចាកវចនានុក្រម, ទំ. ១០៥៧)

សម្រេចជាព្រះអរហន្ត ។

ភិក្ខុអ្នកញុះញង់ នេះក្នុងនរកអស់មួយពុទ្ធន្តរ លុះមកដល់
ក្នុងពុទ្ធប្បាទនេះ ក៏បានមកកើតជាប្រេតមាត់ស្អុយ នៅមិនឆ្ងាយអំពី
ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ កាយរបស់ប្រេតនោះមានសម្បុរដូចមាស ប៉ុន្តែមាន
ដង្កូវវារចេញពីមាត់ហើយនាំគ្នាចោះរុកស៊ីមាត់ប្រេតនោះ ។ ភ្លិនមាត់
របស់ប្រេតនោះស្អុយសាយភាយទៅពាសពេញអាកាស ។

លំដាប់នោះ ព្រះនារទៈ ខណៈដែលចុះពីភ្នំគិដ្ឋកូដ បាន
ឃើញប្រេតនោះ ទើបសួរអំពីបុព្វកម្មដែលប្រេតនោះបានធ្វើ ដោយ
តាថានេះថា ៖

*- អ្នកទ្រទ្រង់នូវវណ្ណធាតុ គឺរាងកាយជាទិព្វ ដ៏ល្អ បិតនៅព្វដ៏-
អាកាសវេហាស៍ ទាស់តែដង្កូវទាំងឡាយ ទំពាស៊ីនូវមាត់របស់អ្នក
ដែលមានភ្លិនស្អុយ តើអំពីភពមុន អ្នកបានធ្វើអំពើ ដូចម្តេច ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឱព្វំ** ប្រែថា ជាទិព្វ គឺជាប់
ទាក់ទងអំពីអត្តភាពរបស់ទេវតា ។ ប៉ុន្តែក្នុងទីនេះឈ្មោះថាទិព្វ ព្រោះ
ដូចជារបស់ទិព្វ ។ បទថា **សុទ្ធំ** ប្រែថា ល្អ ឬ ល្អអ ។ បទថា
វណ្ណធាតុំ បានដល់ ពណ៌សម្បុរ ។ បទថា **ធារេសិ** ប្រែថា នាំទៅ ។
បទថា **វេហាសយំ តិដ្ឋសិ អន្តរិកេ** បានដល់ បិតនៅព្វដ៏-
អាកាសវេហាស៍ ។ ប៉ុន្តែអាចារ្យពួកខ្លះពោលបាច់ថា **វិហាយសំ**

តិដ្ឋសិ អន្តរិក្ខេ ដូច្នេះ ហើយពោលសេចក្តីរបស់ចាបៈនោះ ដោយពាក្យដ៏សេសថា អ្នកបិតនៅព្រះវេហាស៍ ធ្វើអាកាសឱ្យភ្លឺស្វាង ។ បទថា បូតិគន្ធិ ប្រែថា មានក្លិនដូចសាកសព អធិប្បាយថា មានក្លិនស្អុយ ។ ដោយបទថា ភី កម្មបកាសិ បុព្វេ នេះ ព្រះថេរៈសួរថា ពួកដង្កូវចោះរុកស៊ីនូវមាត់ ដែលមានក្លិនស្អុយយ៉ាងក្រៃលែងរបស់អ្នក ។ ប៉ុន្តែកាយរបស់អ្នកមានសម្បជូចមាស តើកាលពីជាតិមុន អ្នកបានធ្វើអំពើដូចម្តេច ដែលជាហេតុបាននូវអត្តភាពដូច្នេះ ?

ប្រេតនោះ ត្រូវព្រះថេរៈសួរអំពីបុព្វកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងឆ្លើយនូវសេចក្តីនោះ ទើបពោលនូវគាថានេះថា :

*- ខ្ញុំជាសមណៈលាមក មានវាចាអាក្រក់ ប្រព្រឹត្តតបធម៌
មិនសង្រួមមាត់ ឯវណ្ណធាតុខ្ញុំបានហើយ ដោយតបធម៌ មាត់របស់ខ្ញុំ
មានក្លិនស្អុយ ព្រោះតែពោលពាក្យញុះញង់ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សមណោ អហំ ឆធនោ បានដល់ខ្ញុំជាសមណៈលាមក គឺជាភិក្ខុលាមក ។ បទថា អតិទុដ្ឋិចារចោ ប្រែថា ជាអ្នកមានវាចាអាក្រក់ក្រៃលែង ជាអ្នកពោលពាក្យបង្កាច់លើអ្នកដទៃ អធិប្បាយថា ជាអ្នកពោលពាក្យកំចាត់គុណរបស់អ្នក

ដទៃ ។ ម្យ៉ាងទៀត បាលីថា **អតិទុក្ខវាចោ** ក៏មាន, អធិប្បាយ.
ថា អ្នកមានវាចាគ្រោតគ្រោតក្រៃលែង គឺ ក្រេកអរតែនឹងវចិទុច្ចរិត
មានការពោលពាក្យកុហកនិងពោលពាក្យញុះញង់ជាដើម ។ បទថា
តបសន្ធិវេទោ ប្រែថា ជាសមណៈប្លម ។ បទថា **មុខសា** បានដល់
ដោយមាត់ ។ បទថា **លទ្ធា** បានដល់ បានចំពោះហើយ ។ **ច**
អក្ខរ ជាសម្បិណ្ឌនត្ថៈ ប្រែថា ម្យ៉ាងទៀត ។ បទថា **មេ** ផ្លាស់ជា
មយា ប្រែថា ដែលខ្ញុំ ។ បទថា **តបសា** បានដល់ ដោយព្រហ្ម-
ចរិយៈ ។ បទថា **បេសុនិយេន** បានដល់ ដោយបិសុណវាចា ។
បទថា **បូតិ** បានដល់ មានភ្លិនស្អុយ ។

ប្រេតនោះ កាលប្រាប់នូវបុព្វកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុកដូច្នោះ
ហើយ កាលនឹងដាស់តឿនដល់ព្រះថេរៈ ទើបពោលគាថាចុងក្រោយ
ថា :

*បពិត្រព្រះនារទៈ អំពើនោះ លោកម្ចាស់បានឃើញខ្លួនឯង
ស្រាប់ហើយ អ្នកឈ្លាសទាំងឡាយ ជាអ្នកអនុគ្រោះ គប្បីពោលថា
អ្នកកុំពោលពាក្យញុះញង់ កុំពោលពាក្យកុហក ទើបអ្នកនឹងបានជា
ទេវបុត្រ មានកាមតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តយិន្ទំ** ប្រែថា រូបរាងរបស់
ខ្ញុំនេះនោះ ។ បទថា **អនុកម្មកា** យេ កុសលា វនេយ្យំ មាន.

សេចក្តីថា អ្នកឈ្លាសក្នុងខ.បដិបត្តិដែលជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ គឺជាអ្នកហ្មត់ចត់ ល្អិតល្អន់ មានព្រះពុទ្ធជាដើម ជាអ្នកមានការអនុគ្រោះជាប្រក្រតី គឺជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីករុណា បានពោលពាក្យណាទុក អធិប្បាយថា ខ្ញុំនឹងពោលនូវពាក្យនោះ ។ ឥឡូវនេះប្រេតនោះកាលនឹងដាស់តឿន ទើបពោលថា អ្នកកុំពោលពាក្យញុះញង់និងកុំពោលពាក្យកុហកត្រូវសង្រួមវាថា ទើបអ្នកនឹងបានជាទេវបុត្រជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយវត្ថុជាទីប្រាថ្នាដូច្នេះ ។

ពាក្យនោះ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូច្នេះ អ្នកកុំនិយាយ គឺកុំពោលពាក្យចាក់ដោត គឺពាក្យញុះញង់ និងពាក្យកុហក ។ ប្រសិនបើអ្នកលះមុសាវាទនិងបិសុណវាចាបានហើយ ត្រូវសង្រួមវាថា អ្នកនឹងបានជាមនុស្សដែលគួរគេបូជា ឬបានជាទេវបុត្រអង្គណាមួយ ជាអ្នកបាននូវទិព្វសម្បត្តិដ៏ប្រសើរគួរជាទីប្រាថ្នា ហើយសោយសុខក្នុងទិព្វសម្បត្តិនោះ គឺអភិរម្យនៅដោយមានការបម្រើប្រកបដោយបញ្ចកាមគុណមានរូបជាដើម តាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។

លុះព្រះថេរៈ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ត្រាច់បិណ្ឌបាត ត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតវិញ ខាងក្រោយភក្តកិច្ច ទើបក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះសាស្តា ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ធ្វើរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុហើយ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែងនូវព្រះធម៌ ។

ព្រះធម៌ទេសនានោះបានជាប្រយោជន៍ដល់បរិស័ទជាច្រើន ។

❧ (ចប់រឿងបូតិមុខប្រេតនិ ៣) ❧

- ស្រុកនរកគ្មានអ្នកណាជួយអ្នកណា	ម្នាក់ ១ ក្តៅផ្សាជាអនន្ត
ក្តីទុក្ខរីករួតត្រួតខ្លាំង ៗ	ឥតមានស្រាក់ស្រន់មួយវេលា ។
- ស្រុកប្រេតលំបាកព្រោះអត់ឃ្លាន	យូរ ៗ ទើបបានបរិភោគ
ដោយផលនៃទានដ៏ថ្លៃថ្លា	ដែលញាតិករុណាឧទ្ទិសឱ្យ ។
- តិរច្ឆានព្រួយប្រាណលំបាករស់	ទោះបានដាក់ពោះខ្វះក៏ដោយ
ក្តីសុខតែងមានយ៉ាងខ្សត់ខ្សោយ	ព្រោះផលប្រគល់ឱ្យទៅតាមកម្ម ។
- ស្រុកមនុស្សស៊ីជុះរស់មិនយូរ	គន់គួរកម្របាន ១០០ ឆ្នាំ
ចាស់ឈឺស្លាប់មានជាប្រចាំ	បុព្វកម្មគួរស្តាប់ឱ្យបានស្អាត ។
- ស្រុកទេពសម្បូរបែបបែកកាមគុណ	ទេពណាលង់ស៊ិនគង់ភ្នាក់ផ្លាត
ទេពណាមានបញ្ញាមិនប្រមាទ	ទេពនោះហៅស្អាតជាតិឧត្តម ។
- ស្រុកព្រហ្មជាជំរុំអ្នកបុណ្យខ្ពស់	មិនបាច់ស៊ីជុះរស់សុខុម
កើតដោយឈានចិត្តដែលខិតខំ	តែគង់ជាខ្ញុំនៃតណ្ហា ។
- និព្វានតែងមានជាប្រាកដ	កំណត់ត្រង់ចប់នូវបញ្ហា
កិលេសមិនឆេះក្នុងទីណា	ទីនោះហៅថាព្រះនិព្វាន ។
- នរកប្រេតតិរច្ឆាននិងឋានមនុស្ស	ទេវតាព្រហ្មខ្ពស់និងនិព្វាន
ដូចដែលរាប់មកទាំងប៉ុន្មាន	តើអ្នកចង់បានឋានណាដែរ ។

ដោយឧបាសក វ៉ិច កាន

៤- រឿងបិដ្ឋធិតលិកប្រេត

“ បុគ្គលមិនកំណាញ់គប្បីឱ្យទាន ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៣ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅវត្តជេតពនមហាវិហារ
ជិតក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធទានរបស់លោកអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី បាន
ត្រាស់នូវពាក្យនេះ មានពាក្យផ្ដើមថា **យំភិព្វារម្មណំ ភត្វា** ដូច្នេះ។

បានឮថា ភិលៀងរបស់ក្មេងស្រី ដែលជាធីតារបស់កូនស្រី
លោកអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី បានឱ្យរូបតុក្កតាម្សៅមួយដល់ក្មេងស្រីនោះ
ហើយប្រាប់ថា នេះជាកូនស្រីរបស់អ្នកនាងតូច សូមអ្នកនាងតូច
យកវាទៅបីលេងចុះ ។ ក្មេងស្រីនោះសម្គាល់រូបតុក្កតាម្សៅនោះថា
ជាកូនរបស់ខ្លួន ។ ថ្ងៃមួយ ពេលនាងកំពុងតែបីតុក្កតានោះលេង
ស្រាប់តែតុក្កតានោះក៏បានធ្លាក់បែក ព្រោះសេចក្ដីធ្វេសប្រហែស
ក្មេងស្រីនោះទើបស្រែកយំថា កូនខ្ញុំស្លាប់ហើយៗ ។ ខណៈដែលនាង
កំពុងតែយំនោះ អ្នកនៅក្នុងផ្ទះទាំងប៉ុន្មាន ក៏មិនអាចពន្យល់ឱ្យនាង
យល់បានឡើយ ។ សម័យនោះ ព្រះសាស្តា គង់ប្រថាប់លើអាសនៈ
ដែលគេក្រាលថ្វាយក្នុងផ្ទះរបស់លោកអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ហើយ

លោកមហាសេដ្ឋីក៏បានអង្គុយនៅជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ នាង
 ភីលៀងបាននាំក្មេងស្រីនោះទៅជួបលោកសេដ្ឋី ។ លោកសេដ្ឋីឃើញ
 ហើយ ទើបសួរថា ហេតុអ្វីបានជាក្មេងស្រីនេះយំ ? ភីលៀងបាន
 ជម្រាបរឿងនោះដល់លោកសេដ្ឋី ។ លោកសេដ្ឋីបានឱ្យក្មេងស្រីនោះ
 អង្គុយលើភ្លៅ ហើយប្រាប់ថា ជីតានឹងឱ្យទានហើយឧទ្ទិសដល់កូន
 របស់ចៅឯង ដូច្នេះហើយ ទើបក្រាបទូលចំពោះព្រះសាស្តាថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងឱ្យទាន ឧទ្ទិសដល់តុក្កតា
 ម្សៅ ដែលជាកូនរបស់ចៅខ្ញុំព្រះអង្គ , សូមព្រះអង្គមួយអន្លើដោយ
 ភិក្ខុ ៥០០ អង្គ ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលាថ្ងៃស្អែកនេះ ។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។

ក្នុងថ្ងៃទី ២ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយអន្លើដោយភិក្ខុ ៥០០ អង្គ
 បានយាងទៅកាន់ផ្ទះរបស់លោកសេដ្ឋី សោយភត្តាហារស្រេចហើយ
 កាលនឹងធ្វើអនុមោទនា ទើបត្រាស់នូវព្រះតាថានេះថា :

យំភិក្ខុវារម្មណំ ភត្តា ឧជ្វា ទានបបត្ថរិ
បុព្វេ បេតេ វ អារត្ថ អថ វា វត្ថុទេវតា

កុលបុត្រធ្វើនូវហេតុឯណានីមួយឱ្យជាអារម្មណ៍ គឺប្រារព្ធ-
 នូវមាតានិងបិតាទាំងឡាយ ដែលរំលាងខន្ធទៅកាន់បរលោកហើយ
 ក្នុងកាលមុនបង្អស់រួចហើយ (គប្បីប្រារព្ធ) នូវទេវតាទាំងឡាយ

ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទីទាំងឡាយ មានទីផ្ទះជាដើម ហើយត្រូវ
កុំកំណាញ់ត្រូវឱ្យនូវទាន

ចត្តារោ វ មហារាជេ លោកធានេ យសស្សីនោ

ភូតេវេណូ ធនន្ទំ វិបក្ខំ វិវុទ្ធកំ (គប្បីប្រារព្ធ)

នូវទេវតាជាលោកបាលទាំងឡាយដែលជាស្តេចធំ ៤ គឺព្រះបាទកុវេរៈ

១ ព្រះបាទធនរដ្ឋៈ ១ ព្រះបាទវិបក្ខៈ ១ ព្រះបាទវិវុទ្ធកៈ ១

ដែលជាស្តេចនៃទេវតាមានយសបរិវារ

តេ ចេវ បូជិតា ហោន្តិ នាយកា ច អនិច្ចលា

ស្តេចទេវតាទាំងឡាយនោះបើគេបានឬជាហើយ (ដោយឧទ្ទិសផល

បុណ្យជូនទៅ) អ្នកដែលឧទ្ទិសផលបុណ្យជូនទៅនោះ មិនមែនជា

ឥតផលទេ គឺបានផលានិសង្សជាប្រាកដ

ន ហិ វុទ្ធគំ វា សោកោ វា យាវញ្ញា បរិនេវនា

កិរិយាយុក្តិ សោកសោក្តិ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលណាមួយដទៃក្តី

ក៏ឥតអំពើ

ន តម្បេតានមត្តាយ ឯវំ ឥន្ទ្រំ ញាតយោ

កិច្ចមានយំសោកជាដើមនោះ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដែល

ទៅកាន់បរលោកនាយហើយទាំងឡាយឡើយ កាលបើបុគ្គលយំ

សោកខ្សឹកខ្សួលអាល័យខាងក្រោយដូច្នេះ ញាតិទាំងឡាយ (ដែល

ទៅកាន់បរលោកនាយហើយនោះ) ក៏ក៏បានដឹងបានឮឡើយ
(ជាការកត់ប្រយោជន៍ទទេ)

អយ្យក ខោ ឧត្តិណា ឧត្តិណា សង្ឃម្ពី សុបតិជ្ជិតា
បើទុក្ខិណាទានដែលបុគ្គលបានឱ្យហើយនេះឯង ជាទានកម្ពុលនៅ
ល្អហើយក្នុងសង្ឃ

ធិបត្តិ ហិតាយស្ស ឋានសោ ឧបកម្មតិ
ទុក្ខិណាទាននោះ ទើបអាចសម្រេចផលដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ញាតិ
ដែលទៅកាន់លោកខាងនាយហើយនោះ អស់កាលជ័យអង្វែងទៅ
ដោយសមតាមហេតុ គឺទីដែលគួរសម្រេចបាន ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យំភិក្ខុវាម្ពុណំ កត្វា**
មានសេចក្តីថា ព្រាហ្ម គឺ ឧទ្ទិស ហេតុណានីមួយ ក្នុងបណ្តាហេតុ
មានហេតុដែលជាមង្គលជាដើម ។ បទថា **ឧជ្វា** ប្រែថា គប្បីឱ្យ ។
បទថា **អមច្ឆរី** (បិដកថា **មមច្ឆរី**) មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា **អមច្ឆរី**
ព្រោះមិនមានសេចក្តីកំណាញ់ដែលមានលក្ខណៈមិនអត់ធន់ចំពោះ
សម្បត្តិរបស់ខ្លួនដែលទូទៅដល់អ្នកដទៃ អធិប្បាយថា អ្នកមានប្រក្រតី
ក្នុងការបរិច្ចាគ ធ្វើមន្ត្រីនៃចិត្តមានមច្ឆរិយៈ និងលោភៈជាដើម ឱ្យ
ឃ្លាតចេញពីខន្ធសន្តានហើយ គប្បីឱ្យទាន ។ បទថា **បុព្វេ បេតេ**
ច អារត្ត (បិដកថា **បុព្វេ បេតេ វ អារត្ត**) បានដល់ ឧទ្ទិសឱ្យ

ដល់បុព្វបេតជន ។ បទថា **វត្ថុឧវត្ថា** ព្រាហ្មទេវតាដែល
អាស្រ័យនៅក្នុងទីផ្សេង ៗ មានទីផ្ទះជាដើម ។ ដោយពាក្យថា **អវ**
វា នេះ ទ្រង់សម្តែងថា ព្រាហ្មនូវបេតជនណានីមួយ មានទេវតានិង
មនុស្សជាដើមហើយ គប្បីឱ្យទាន ។

ក្នុងពាក្យទាំងនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគកាលនឹងសម្តែងដល់
ទេវតាដែលមានប្រាកដពួកខ្លះក្នុងបណ្តាទេវតាទាំងនោះជាមុន ទើប
ត្រាស់ថា **ចត្តារោ វ មហារាជេ** កាលនឹងសម្តែងបញ្ជាក់ដល់
ទេវតាទាំងនោះ ដោយឈ្មោះទៀត ទើបត្រាស់ពាក្យមានជាដើមថា
ភូវេរំ ដូច្នេះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ភូវេរំ** បានដល់
ស្តេចវេស្សវណ្ណ ។ បទថា **ធនន្នំ** ជាដើម ជាឈ្មោះរបស់
ស្តេចលោកបាលទាំង ៣ ដ៏សេស ។ បទថា **តេ ចេវ បូជិតា**
ហោន្តិ មានសេចក្តីថា ក៏ស្តេចមហារាជទាំងនោះ និងបុព្វបេតជន
និងវត្ថុទេវតា ជាអ្នកដែលគេរាប់អាន ដោយការធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសឱ្យ ។
បទថា **នាយកា ច អនិប្បលា** មានសេចក្តីថា ហើយទាយកអ្នក
ឱ្យទានរមែងមិនឥតផលឡើយ ព្រោះហេតុគ្រាន់តែការឧទ្ទិសដល់
បេតជនដទៃ ទាំងជាអ្នកមានចំណែកនៃផលទានរបស់ខ្លួនដូចគ្នា ។

ឥឡូវនេះ ដើម្បីនឹងសម្តែងថា ការយំជាដើមនោះ
អំពើទាំងនោះអ្នកយំសោកឱ្យកខ្វល ព្រោះញាតិរបស់ខ្លួនស្លាប់ទៅ

មិនមានប្រយោជន៍ឡើយ ត្រឹមតែធ្វើខ្លួនឱ្យក្តៅក្រហាយប៉ុណ្ណោះ ទើបត្រាស់គាថានេះថា **ន ហិ រុណ្ណំ វា** ដូច្នេះជាដើម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **រុណ្ណំ** ប្រែថា យំ គឺបង្ហូរទឹកភ្នែក ។

បាលីដ៏សេសគប្បីនាំមកភ្ជាប់ជាមួយនឹងបទថា **ន ហិ ភាគពុំ** ។

បទថា **សោកោ** បានដល់ សេចក្តីសោកសៅ គឺ ក្តៅរោលរាល ក្នុងចិត្ត អធិប្បាយថា សេចក្តីខ្លោចផ្សាក្នុងចិត្ត ។ បទថា **យា ចញ្ញា បរិទេវនា** (បិដកថា **យា ចញ្ញា បរិទេវនា**) បានដល់ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលដទៃណាមួយ ដែលកើតពីការយំនិងសេចក្តីសោកសៅ បានដល់ ការខ្សឹកខ្សួលរៀបរាប់ដោយវាចាមានជាដើមថា កូនអើយ កូននៅទីណា ? អធិប្បាយថា សូម្បីការខ្សឹកខ្សួលរៀបរាប់ដោយ វាចានោះក៏មិនគួរធ្វើ ។ **វា** សព្វក្នុងបទទាំងពួងជាវិកប្បត្ថៈ ប្រែថា ខ្លះ ឬ ក្តី ។ បទថា **ន តំ បេតស្ស អត្ថាយ** មានសេចក្តីថា ហេតុមានជាដើមថា ការយំក្តី ការសោកសៅក្តី ការខ្សឹកខ្សួលក្តី ឥតមានប្រយោជន៍ ឥតមានឧបការៈដល់អ្នកដែលលះលោកនេះទៅ ហើយ គឺអ្នកដែលស្លាប់ទៅហើយនោះ ព្រោះហេតុដូច្នេះ ហេតុមាន ការយំសោកជាដើមនោះមិនគួរធ្វើ អធិប្បាយថា សូម្បីធ្វើយ៉ាងនោះ ពួកញាតិ (ដែលទៅកាន់បរលោកនាយហើយនោះ) ក៏ឥតបានដឹង បានឮឡើយ គឺបិតនៅយ៉ាងនោះដដែល ។

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់សម្តែងអំពីហេតុនៃទុក្ខធម៌ មានការយំ
ជាដើម យ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងសម្តែងអំពីទក្ខិណាដែលទាយក
ប្រារព្ធចំពោះបេតជនជាដើម ហើយថ្វាយដល់ព្រះសង្ឃថា ជាវត្ថុមាន
ប្រយោជន៍ ទើបត្រាស់គាថាយ៉ាងនេះថា **អយល្អ ខេ ទក្ខិណា**
ដូច្នេះជាដើម ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អយំ** នេះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ កាលនឹងសម្តែងដល់ទានដែលទាយកឱ្យហើយនោះ ដោយ
ប្រចក្សទើបត្រាស់ទុក ។ **ច** សព្វជាព្យាបាទក្តី ប្រែថា គឺ ។
ដោយ **ច** សព្វនោះ រមែងឆ្លុះបំភ្លឺអត្ថជីវិតសេសចំពោះដែលនឹងពោល
ថា ទក្ខិណាទាននេះនឹងដូចជាហេតុមានការយំជាដើម ដែលមិនជា
ប្រយោជន៍ដល់អ្នកដែលលះលោក ហើយនោះក៏ទេវែរ (ទក្ខិណា-
ទាននេះ) មិនដូចជាហេតុមានការយំជាដើម ដែលមិនជាប្រយោជន៍
ដល់អ្នកដែលលះលោកទៅហើយនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។
សព្វថា **ខេ** ប្រើក្នុងអត្ថថា អវធារណៈ ប្រែថា ឃាត់នូវសេចក្តី
ដទៃ ។ បទថា **ទក្ខិណា** បានដល់ ទាន ។

បទថា **សង្ឃម្ពិ សុបតិជ្ជិតា** បានដល់ តម្កល់ទុកល្អហើយ
ក្នុងសង្ឃដែលជាបុព្វកេត្តជ័យប្រសើរ ។ បទថា **និយរត្តំ ហិតាយស្ស**
បានដល់ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រេតនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។
បទថា **វិនសោ ឧបកប្បតិ** បានដល់ រមែងសម្រេចក្នុងខណៈ

នោះឯង, អធិប្បាយថា មិនមែនក្នុងកាលដទៃ ។ មែនពិត នេះជា ធម្មតាក្នុងសេចក្តីនោះថា ប្រសិនបើប្រេតអនុមោទនា ក្នុងពេល ដែលទាយកថ្វាយទានហើយឧទ្ទិសដល់ប្រេត ប្រេតនោះក៏នឹងរួចចាក ទុក្ខដោយផលនៃទាននោះ ក្នុងខណៈនោះឯង ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះទ្រង់សម្តែងធម៌យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់ ធ្វើឱ្យមហាជនមានចិត្តរីករាយក្រៃលែងក្នុងទានដែលឧទ្ទិសដល់ប្រេត រួចហើយស្តេចក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ លុះព្រឹកឡើង ភរិយាលោកសេដ្ឋី និងពពួកញាតិជ័សេស កាលប្រតិបត្តិតាមលោក សេដ្ឋីទើបឱ្យមហាទាន ប្រព្រឹត្តទៅប្រមាណជា ៣ ខែ ដោយអាការ យ៉ាងនេះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះធរចរសេនទិតោសធរ យាងចូលគាល់ព្រះដ៏ មានព្រះភាគ ទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុដូចម្តេច បានជាភិក្ខុទាំងឡាយទើបមិននិមន្តទៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រមាណជា ១ ខែមកហើយ ។ កាលព្រះសាស្តា ត្រាស់ប្រាប់នូវហេតុនោះហើយ ចំណែកឯព្រះរាជាកាលនឹងបដិបត្តិតាមលោកសេដ្ឋី ទើបឱ្យមហា ទានប្រព្រឹត្តទៅដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ។ អ្នកនគរ ឃើញដូច្នោះ កាលនឹងអនុវត្តតាមព្រះរាជា ទើបឱ្យមហាទានប្រព្រឹត្ត ទៅប្រមាណជា ១ ខែ ។ អ្នកនគរឱ្យមហាទានដែលមានតុក្កតាម្យោ

ជាហេតុប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេល ប្រមាណជា ២ ខែ ដោយប្រការ
ដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងបិដ្ឋធិតលិកប្រេតនិ ៤) ❧

._ទានជាលំអនៃហត្ថា	ពាក្យពិតសត្វជាលំអ.ក
សាស្ត្រាវិជ្ជាជីវបរ	ចាត់ជាលំអនៃសោតា
តើមានប្រយោជន៍ដូចម្តេចដែរ ?	សូមប្រាជ្ញដូចកែស្រាយបញ្ហា
លំអទាំងឡាយបីប្រការ	មានក្នុងតម្រាណោកចារថែង ។

._ជីវិតគឺជាដំណើរផ្លូវឆ្ងាយ	ឈររាងកាយជាខ្ទមសំណាក់
អ្នកសាងគុណធម៌ពិតល្អឥតអាក់	ព្រោះថាគ្មានអ្នកណាសាងជួសបាន ។
._សីលធម៌ពុំដែលចោលអ្នកដំណើរ	គឺមនុស្សទេតើនិរាសចាកឋាន
រត់ចោលសីលធម៌ធ្លាប់ឱ្យសុខសាន្ត	គប់ពាលនឹកស្មានថាបានផុតភ័យ ។
._បណ្ឌិតពុំដែលស្វែងរកក្តីសុខ	លើគំនរទុក្ខនៃជនដទៃ
តែងប្រាប់ផ្លូវល្អទានជ័យប្រពៃ	ដល់ជនគ្រប់វ័យឱ្យបានចាំចេះ ។
._អ្នកដែលធ្វើទានពិតជាមានភ័ព្វ	ប្រៀបដូចនាំទ្រព្យពីផ្ទះភ្លើងនេះ
ទោះផ្ទះខ្ទេចអស់គង់មានចំណេះ	សល់ទ្រព្យពិសេសសម្រាប់ផ្លូវឆ្ងាយ ។

ដោយឧបាសក គុយ សុធន

៥- រឿងតិរោក្ខុឡប្រេត

ពួកប្រេតដែលធ្លាប់ជាញាតិរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ

“ ប្រេតឱ្យពរដល់អ្នកឱ្យទានហើយឧទ្ទិសដល់ខ្លួន ”

(បិដកលេខ ៥២, ទំព័រ ១២ + ៥៦, ទំព័រ ៤ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះសាស្តាកាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ទ្រង់
ប្រារព្ធពួកប្រេតជាច្រើន ទើបត្រាស់នូវព្រះគាថានេះ មានពាក្យផ្តើម
ថា **តិរោក្ខុឡេសុ តិដ្ឋន្តិ** ដូច្នេះ ។

ក្នុងសេចក្តីនោះ មានកថាពិស្តារដូចតទៅនេះ :

ក្នុងកប្បទី ៩២ រាប់ពីភទ្ទកប្បនេះទៅ មាននគរមួយឈ្មោះ
កាសី ព្រះរាជាព្រះនាមថា **ជ័យសេន** ទ្រង់គ្រងរាជសម្បត្តិក្នុងនគរ
នោះ ព្រះអង្គមានព្រះរាជទេពីព្រះនាមថា **សិរិមា** ។ ព្រះពោធិ-
សត្វព្រះនាមថា **បុស្សៈ** (**ឌុស្សៈ**) ទ្រង់ចាប់បដិសន្ធិក្នុងព្រះគភ៌
របស់ព្រះនាងហើយក៏បានត្រាស់ដឹងនូវសម្ភាសម្តោធិព្យាណដោយ-
លំដាប់ ។ **ព្រះធាតុជ័យសេន** មានព្រះរាជតម្រិះថា ព្រះរាជឱរស
របស់យើងចេញសាងមហាភិនិស្រ្តមហើយបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ

ដូច្នេះព្រះពុទ្ធក៏ជារបស់យើង ព្រះធម៌ក៏ជារបស់យើង ព្រះសង្ឃ
ក៏ជារបស់យើង ដូច្នេះហើយទ្រង់ឧបដ្ឋាកដោយព្រះអង្គឯងផ្ទាល់
សព្វ ១ កាល មិនប្រទានឱកាសដល់អ្នកដទៃណានីមួយឡើយ ។

ព្រះរាជឱវាស ៣ ព្រះអង្គ មានព្រះមាតាផ្សេងគ្នា ជា
ព្រះកនិដ្ឋភាតា (ប្អូនប្រុស) របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នាំគ្នាគិតថា
ធម្មតាព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ រមែងឧប្បត្តិឡើងដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
សត្វលោកទាំងពួង មិនមែនដើម្បីប្រយោជន៍ចំពោះបុគ្គលតែម្នាក់ទេ
ហើយព្រះបិតារបស់ពួកយើងក៏មិនព្រម ប្រទានឱកាសដល់ជនដទៃ
ឡើយ តើធ្វើដូចម្តេចទៅហ្ន៎ ! ពួកយើងនឹងបានឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគនិងភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះរាជឱវាសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ មាន
ព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា ឈ្លើយចុះ ពួកយើងនឹងធ្វើឧបាយអ្វីមួយ
ឱ្យទាល់តែបាន ។ ព្រះរាជឱវាសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ បានបង្កើត
ស្ថានការណ៍នៅជាយដែន ហាក់បីដូចជាកើតការបះបោរឡើង ។
កាលនោះ ព្រះរាជា ទ្រង់ជ្រាបដំណឹងថា នៅជាយដែនកើតការបះ
បោរ ទើបបញ្ជូនព្រះរាជឱវាសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ទៅបង្រ្កាបនៅ
បច្ចន្តជនបទ ព្រះរាជឱវាសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ទៅបង្រ្កាបឱ្យ
បច្ចន្តជនបទនោះស្ងប់រម្ងាប់ ហើយក៏ត្រឡប់មកវិញ ។ ព្រះរាជាទ្រង់
សព្វព្រះរាជហឫទ័យ បានប្រទានពរថា ពួកបុត្រប្រាថ្នាពរណាក៏ចូរ

ទទួលយកពរនោះចុះ ។ ព្រះរាជឱវស ទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ក្រាបទូលថា ទូលព្រះបង្គំប្រាថ្នានឹងឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា វៀរតែព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយព្រះអង្គចេញ ចូរបុត្រជ្រើសរើសយកពរដទៃទៀតចុះ ។ ព្រះរាជឱវសទាំង ៣ ព្រះអង្គ ក្រាបទូលថា ពួកទូលព្រះបង្គំមិនត្រូវការពរដទៃទៀតទេ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា បើដូច្នោះពួកបុត្រចូរកំណត់វេលាហើយទទួលយកចុះ, ព្រះរាជឱវសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ទូលសូមដល់ទៅ ៧ ឆ្នាំ ព្រះរាជាទ្រង់មិនអនុញ្ញាត ។ ព្រះរាជឱវសទាំង ៣ ព្រះអង្គ ក្រាបទូលថា សូម ៦ ឆ្នាំ ៥ ឆ្នាំ ៤ ឆ្នាំ ៣ ឆ្នាំ ២ ឆ្នាំ ១ ឆ្នាំ, ៧ ខែ ៦ ខែ ៥ ខែ ៤ ខែ រហូតដល់សូមត្រឹមតែ ៣ ខែ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជា ទ្រង់បានអនុញ្ញាតថា ចូរទទួលយកចុះ ។

ព្រះរាជឱវសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គបំណងនឹងឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មានព្រះភាគអស់ត្រៃមាស, បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះមេត្តាអនុគ្រោះ ទទួលនូវការចាំវស្សាអស់ត្រៃមាសនេះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គផងចុះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហិភាព គឺស្ងៀម ។ បន្ទាប់មក ព្រះរាជឱវសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះ ក៏បញ្ជូនដំណឹងដល់នាយស្មៀន ក្នុងជនបទរបស់ព្រះ-

អង្គ ឱ្យបានជ្រាបថា យើងនឹងឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់
អស់ត្រៃមាសនេះ អ្នកចូរចាត់ចែង គ្រឿងសម្រាប់ឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មាន.
ព្រះភាគទុកឱ្យសព្វគ្រប់ប្រការ មានការកសាងព្រះវិហារជាដើម ។
នាយស្មៀននោះ បានចាត់ចែងសព្វគ្រប់ហើយ ក៏បានបញ្ជូនដំណឹង
ឱ្យទ្រង់ជ្រាប ។ ព្រះរាជឱវាសទាំងនោះក៏ទ្រង់ស្លៀកដណ្តប់សំពត់
កាសាយៈ ទ្រង់ឧបដ្ឋាកព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយគោរព មួយអន្លើ
ដោយបុរសជាវេយ្យាវច្ឆករ ១.០០០ នាក់^(១) ហែហមយាងព្រះដ៏មាន.
ព្រះភាគទៅកាន់ជនបទហើយវេរថ្វាយនូវព្រះវិហារ រួចអារាធនា
ទ្រង់ឱ្យគង់ចាំព្រះវស្សា ។

គហបតីបុត្រម្នាក់ មាននាទីជាអ្នករក្សាយ៉ាងរបស់ព្រះរាជ.
ឱវាសទាំងនោះ ព្រមទាំងភរិយាជាអ្នកមានសទ្ធាជ្រះថ្លាបានបដិបត្តិ
ក្នុងការថ្វាយទានដល់ព្រះសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធានដោយសេចក្តី
គោរព ។ នាយស្មៀនក្នុងជនបទ ក៏នាំគហបតីបុត្រនោះឱ្យធ្វើការ
ថ្វាយទានដោយគោរព មួយអន្លើដោយបុរសអ្នកជនបទប្រមាណ
១១.០០០ នាក់ ។ បណ្តាជនទាំងនោះ ជនពួកខ្លះ មានចិត្តត្រូវឥស្សា
មច្ឆរិយៈគ្របសង្កត់ ពួកគេក៏នាំគ្នាធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ទាន គឺ
ទំពាស៊ីទេយ្យធម៌ដោយខ្លួនឯងខ្លះ ឱ្យដល់ពួកកូន ៗ ខ្លះ និងយកភ្លើង

១- ក្នុងអដ្ឋកថាខុទ្ទកបាវៈ ពិរោកុដ្ឋកណ្ត ថាមាន ២.៥០០ នាក់ ។

ដុតរោងទាន ។ លុះដល់ថ្ងៃបវរណាចេញវស្សាហើយ ព្រះ-
រាជឱវសទាំងឡាយ ក៏ទ្រង់ធ្វើសក្ការៈដ៏ធំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ជាម្ចាស់ហើយ ទ្រង់ហែហមព្រះដ៏មានព្រះភាគយាងទៅកាន់ព្រះ-
រាជនិវេសន៍របស់ព្រះរាជបិតាវិញ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់យាង
ទៅក្នុងទីនោះហើយ (ក្រោយមក) ទ្រង់ក៏បរិនិព្វាន ។ ព្រះរាជា,
ព្រះរាជឱវស,នាយស្មៀនក្នុងជនបទនិងនាយរក្សាយ៉ាង ព្រមទាំងជន
ជាបរិវារ ធ្វើកាលកិរិយាតាមលំដាប់ហើយក៏បានទៅកើតក្នុងស្ថាន-
សួគ៌ ។ ចំណែកឯពួកជនដែលមានចិត្តត្រូវឥស្សាមច្ឆរិយៈគ្របសង្កត់
ក៏ទៅកើតក្នុងនរក ជនទាំងពីរពួកនោះ ចុតិអំពីស្ថានសួគ៌ចូលទៅកាន់
ស្ថានសួគ៌ ចុតិអំពីនរកចូលទៅកាន់នរក ដោយអាការយ៉ាងនេះ,
កប្បក៏កន្លងទៅ ៩២ កប្ប (ផែនដី) ។

លុះមកដល់ភទ្ទកប្បនេះ ក្នុងសាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់-
ព្រះនាមថា **កស្សបៈ** ជនដែលមានចិត្តត្រូវឥស្សាមច្ឆរិយៈគ្របសង្កត់
ទាំងនោះ ក៏បានមកកើតជាប្រេត ។ កាលនោះ ពួកមនុស្សទាំង-
ឡាយបានថ្វាយទាន ហើយឧទ្ទិសផលដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពួកប្រេត
ដែលជាញាតិរបស់ខ្លួនថា **ឥទ្ធំ នោ (ចោ) ឡាភីនំ ហោតុ
សុខិតា ហោន្តុ ឡាភយោ** ទាននេះចូរសម្រេចដល់ញាតិ
ទាំងឡាយ សូមញាតិទាំងឡាយ ចូរជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ។

ពួកប្រេតទាំងនោះក៏បានសោយសម្បត្តិ, ខណៈនោះ ពួកប្រេតទាំងនេះ បានឃើញដូច្នោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះនាម **កស្សបៈ**។^{១)} ហើយទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តើពួកខ្ញុំព្រះអង្គនឹងគប្បីបាននូវសម្បត្តិបែបនេះដែរឬទេ ព្រះអង្គ ? ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ពេលនេះពួកអ្នកនូវមិនទាន់បានទទួលទេ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងអនាគតកាលនឹងមានព្រះពុទ្ធព្រះនាមថា **គោតម** ក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធអង្គនោះនឹងមានព្រះរាជាព្រះនាមថា **ពិម្ពិសារ** ព្រះអង្គបានជាញាតិរបស់ពួកអ្នកកាលពី ៩២ កប្បមុន ព្រះអង្គនឹងថ្វាយទានដល់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ហើយឧទ្ទិសនូវចំណែកបុណ្យដល់ពួកអ្នក ពួកអ្នកនឹងបានក្នុងកាលនោះ ។ ពួកប្រេតទាំងនោះ បានឮព្រះពុទ្ធតម្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ហាក់ដូចជាព្រះពុទ្ធត្រាស់ថា ពួកអ្នកនឹងបានទទួលក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ ។

លុះកាលកន្លងទៅមួយពុទ្ធគ្រូវ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើងក៏ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក, ព្រះរាជឱវាសទាំង ៣ ព្រះអង្គនោះក៏ចុតិចាកទេវលោក មួយអន្លើដោយបុរស ១,០០០ នាក់នោះ ក៏បានកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងដែន**មគធៈ** បួសជាឥសីតាម.

១- (អដ្ឋកថាធម្មបទថាៈ ទូលសួរព្រះកក្កសន្នោ ព្រះកោនាគមនោ រួចទើបសួរព្រះកស្សបៈ,យមកវគ្គទី ១ ទំព័រ ២២២ ធម្មបទប្រែ ភិក្ខុសុវណ្ណ ថេរោ លីម ធន់ ។

លំដាប់ បានជាជំពូល ៣ រូប នៅនាគយាសីសប្រទេស ។ នាយ-
 ស្មៀនក្នុងជនបទ បានជាព្រះបាទពិម្ពិសារ បុត្រគហបតីអ្នករក្សា
 ឃ្លាំង បានជាមហាសេដ្ឋីឈ្មោះ **វិសាខៈ** ភរិយារបស់សេដ្ឋីបុត្រនោះ
 បានជាធិការរបស់សេដ្ឋីឈ្មោះ**ធម្មទិន្ទា** បរិស័ទ្ធដ៏សេស បានជាបរិវារ
 របស់ព្រះបាទពិម្ពិសារទាំងអស់ ។ ព្រះជ័មានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃ-
 យើង បានត្រាស់ដឹងជាព្រះពុទ្ធក្នុងលោកកន្លងទៅបាន ៧ សប្តាហ៍
 ក៏ទ្រង់យាងមកកាន់ក្រុងពារាណសីតាមលំដាប់ ទ្រង់ប្រកាសសម្តែង
 ព្រះធម្មចក្កប្រោសបញ្ជូនគ្រឹះភិក្ខុជាដើម រហូតដល់ទ្រង់ទូន្មានជំពូល
 ៣ រូប ដែលមានបរិវារ ១,០០០^(១) ហើយ ទើបទ្រង់យាងទៅ
 កាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ទ្រង់ប្រោសព្រះបាទពិម្ពិសារឱ្យតាំងនៅក្នុងសោតា-
 បត្តិផល មួយអន្លើដោយព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកដែនអង្គៈ មគធៈ
 ១១ នហុត (១១ ម៉ឺននាក់) ដែលបានចូលគាល់ក្នុងថ្ងៃនោះឯង ។
 គ្រានោះ ព្រះបាទពិម្ពិសារបានអារាធនាព្រះជ័មានព្រះភាគ ដើម្បី-
 ទទួលភត្តាហារក្នុងថ្ងៃស្អែក, លុះថ្ងៃស្អែកឡើង ស្តេចសក្តិទេវរាជបាន
 ប្លែងភេទជាមាណព ហើយដើរទៅអំពីមុខបង្គស់នៃភិក្ខុសង្ឃ មាន-
 ព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ច្រៀងនូវគាថានេះថា :

ឧន្ថេ ឧន្ថេហិ សហ បុរាណជិលេហិ

១- វិន័យបិដកភាគ ៦ និងអដ្ឋកថាបេតវត្ថុដូចគ្នា ។

វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហិ សិទ្ធិនិក្ខេបសុវណ្ណោ
រាជគង្គ ធាតិសិ គគរា^(១) ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គទូន្មានហើយ (នូវឥន្ទ្រិយ)
មានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ព្រះអង្គមាន
ពណ៌ល្អដូចដុំមាសឈ្មោះសិទ្ធិ^(២) ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ
មួយអន្លើដោយពួកបុរាណជដិលដែលជាអ្នកទូន្មាន (នូវឥន្ទ្រិយ) ដែរ
ជាអ្នកមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ។

ទើបទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីទទួលមហា-
ទាន របស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ចំណែកពួកប្រេតទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាឈរ
ឡោមព័ទ្ធរាជនិវេសន៍ ដោយសង្ឃឹមថា ឥឡូវនេះ ព្រះរាជានឹង
ឧទ្ទិសទានដល់ពួកយើង, ឥឡូវនេះ ទ្រង់នឹងឧទ្ទិសទានដល់ពួកយើង។

ចំណែកឯព្រះបាទពិម្ពិសារទ្រង់ថ្វាយទានហើយ ទ្រង់ព្រះ-
តម្រិះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់គប្បីគង់ប្រថាប់នៅក្នុងទីណា
ហ្ន៎ ! ទ្រង់ព្រះតម្រិះដល់រឿងទីគង់ប្រថាប់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ជាម្ចាស់តែប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់មិនបានឧទ្ទិសទានដល់ពពួកញាតិណា-

១- បិដកភាគ ៦, ទំព័រ ១១៥ ។ ២- សព្វប្រែថា ចាស់ តាមក្នុងអភិធានមាន ១៧
តិ : សុវណ្ណ, កនក, ជាក្សប, កក្កន, សត្វវណ្ណ, ហរិ, កម្ពុ, ចារុ, ហេម, ហាដក,
តបនីយ, ហិរញ្ញ, ចាមិករ, សាតកុម្ម, ជម្ពុនទ, សិទ្ធិ ។ ក្នុងវិចិត្រថា បណ្ណា-
មាសទាំង ១៧ នេះ មាសសិទ្ធិ ប្រសើរជាងមាសឯទៀត ។

ឡើយ ។

ពួកប្រេតទាំងនោះក៏អស់សង្ឃឹម លុះដល់ពេលកណ្តាល
អធ្រាត្រ ទើបនាំគ្នាបន្លឺសំឡេងគួរឱ្យខ្លាចយ៉ាងក្រៃលែងក្បែរព្រះរាជ-
និវេសន៍ ។ ព្រះរាជា មានព្រះរាជហឫទ័យភ័យភក់ស្លុតយ៉ាងខ្លាំង
លុះព្រឹកឡើងទើបក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជា-
ម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីយប់មិញនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ឮសំឡេងដ៏ចម្លែក តើនឹងមានហេតុអាក្រក់ណាមួយកើតមានដល់
ខ្ញុំព្រះអង្គដែរឬទេ ព្រះអង្គ ? ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ថ្វាយ-
ព្រះពរមហាបពិត្រ សូមទ្រង់កុំព្រួយព្រះទ័យឡើយ នឹងមិនមានរឿង
ហេតុអាក្រក់ណាមួយកើតមានដល់មហាបពិត្រទេ យប់មិញនេះ
ពួកប្រេតជាញាតិរបស់មហាបពិត្រដែលកើតជាប្រេត ពួកប្រេតទាំង-
នោះ ត្រាច់ទៅអស់មួយពុទ្ធន្តរហើយ ដោយសេចក្តីសង្ឃឹមចំពោះ
មហាបពិត្រថា កាលទ្រង់បានថ្វាយទានដល់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ហើយ
ទ្រង់នឹងឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យដល់ពួកយើង កាលពីម្សិលមិញ មហា-
បពិត្រ ទ្រង់មិនបានឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យដល់ពួកប្រេតទាំងនោះ ពួក
ប្រេតទាំងនោះ ក៏អស់សង្ឃឹម ទើបនាំគ្នាបន្លឺសំឡេងគួរឱ្យភ័យខ្លាច
ដូច្នេះ ។

ព្រះបាទពិម្ពិសារក្រាបទូលថា មហាបពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

បើខ្ញុំព្រះអង្គថ្វាយទានក្នុងកាលឥឡូវនេះ ហើយឧទ្ទិសដល់ពួកប្រេតទាំងនោះ តើពួកប្រេតទាំងនោះ នឹងបានទទួលដែរឬទេ ព្រះអង្គ ?

ព្រះសាស្តាត្រាស់តបថា ពិតជាបាន មហាបពិត្រ ។

ព្រះរាជាត្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះមេត្តាអនុគ្រោះទទួលនូវភក្តាហាររបស់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងថ្ងៃនេះ ហើយខ្ញុំព្រះអង្គនឹងឧទ្ទិសនូវផលទានដល់ប្រេតទាំងនោះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហភាព ។ ព្រះរាជាទ្រង់យាងទៅកាន់ព្រះរាជនិវេសន៍ ទ្រង់ឱ្យគេចាត់ចែងមហាទានហើយ ទើបឱ្យត្រាបទូលនូវភក្តាកាលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ មួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃគង់ប្រថាប់លើពុទ្ធាសនៈដែលគេត្រាលថ្វាយ ។

ពួកប្រេតទាំងនោះ នាំគ្នាទៅឈរខាងក្រៅជញ្ជាំងផ្ទះជាដើម ដោយសង្ឃឹមថា ថ្ងៃនេះពួកយើងប្រាកដជានឹងបានអ្វីខ្លះជាពុំខាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានធ្វើឱ្យព្រះរាជាឃើញពួកប្រេតទាំងអស់នោះយ៉ាងច្បាស់ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ច្រូច **ទឹកទក្ខិណោទក** ទើបឧទ្ទិសថា **ឥធិ នោ ធូរាភីនំ ហោតុ** សូមទាននេះចូរមានដល់ពួកញាតិរបស់យើង ។

រំពេចនោះឯង ស្រះបោក្ខរណីមីរដេរដាសដោយផ្កាឈូក ក៏កើតដល់
ពួកប្រេតទាំងនោះ ។ ពួកប្រេតទាំងនោះ ក៏ងូតនិងផឹកក្នុងស្រះ.
បោក្ខរណីនោះ បំបាត់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ សេចក្តីលំបាក និង
សេចក្តីស្រេកឃ្លានបានហើយ ក៏មានពណ៌សម្បុរដូចមាស ។

លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ថ្វាយយាគូ **ខាទនីយៈ** (របស់
ទំពាស៊ី) និង**ភោជនីយាហារ** (របស់បរិភោគ) ជាដើម ហើយ
ទ្រង់ឧទ្ទិសឱ្យ ។ រំពេចនោះឯង យាគូ ខាទនីយៈ និងភោជនីយា-
ហារដ៏ជាទិព្វ ក៏កើតឡើងដល់ពួកប្រេតទាំងនោះ ។ ពួកប្រេត
ទាំងអស់នោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគ របស់ទិព្វទាំងនោះ ក៏មានឥន្ទ្រិយ
ស្រស់ថ្លាពេញលេញ ។

លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ថ្វាយ**សំពត់និងសេនាសនៈ**ជាដើម
ទ្រង់ឧទ្ទិសឱ្យ គ្រឿងអលង្ការផ្សេងៗ មានសំពត់ទិព្វ យានទិព្វ
ប្រាសាទទិព្វ គ្រឿងកម្រាលនិងពួកជាដើម ក៏កើតដល់ពួកប្រេតទាំង
នោះ ។ សម្បត្តិទាំងឡាយរបស់ពួកប្រេតទាំងនោះ ប្រាកដគ្រប់យ៉ាង
ដោយប្រការណា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អធិដ្ឋានឱ្យព្រះរាជា បាន
ឃើញដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះទ័យរីករាយ
យ៉ាងក្រៃលែង ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេចហើយ
ទ្រង់ហាមភក្ត្តហើយ, ដើម្បីអនុមោទនានូវទានរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ

ទើបទ្រង់ត្រាស់នូវ **ពិរោកុឌសូត្រ** ដែលមានសេចក្តីដូច្នេះថា :

(តាមលំនាំធម៌សូត្រ)

តិរោកុដ្ឋេសុ តិដ្ឋន្តិ សន្និសិទ្ធាជកេសុ ច

ទ្វារពាហានុ តិដ្ឋន្តិ អាគន្ធាន សកំ ឃរំ

ពួកប្រេតទាំងឡាយមកហើយ កាន់ផ្ទះនៃញាតិដោយគិតថា
ជាផ្ទះរបស់ខ្លួន រមែងឈរនៅជិតខាងក្រៅជញ្ជាំងផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ
នាផ្លូវបែកជា ៤ និងផ្លូវបែកជា ៣ ទាំងឡាយខ្លះ ជិតទ្វារក្រុង និង
ទ្វារផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ

បហុតេ អន្តបាណម្ហិ ខង្គកោជេ ឧបជ្ឈិតេ នាកាល
បាយនិងទឹក និងបង្អែម និងចម្អាបដ៏ល្មមគ្រាន់ គឺពួកញាតិចូលទៅ
តាំងទុកហើយ

ន តេសំ កោចិ សរតិ សត្តានំ កម្មបច្ចុយោ
ញាតិណាមួយមិននឹកដល់ប្រេតទាំងឡាយនោះ ព្រោះកម្ម
របស់សត្វទាំងឡាយជាបច្ច័យ ។

ឯវំ ឧទន្តិ ព្វាភីនំ យេហោន្តិ អនុកប្បកា
សុចី បណ្ឌិតំ កាលេន កប្បិយំ ធានកោជនំ
ញាតិទាំងឡាយឯណា តែងអនុគ្រោះ ញាតិទាំងឡាយនោះ រមែង
ឧទ្ទិស ឱ្យនូវទឹកនិងភោជនដ៏ហ្មត់ចត់ដ៏ប្រសើរ ជារបស់គួរតាមកាល

ដល់ញាតិទាំងឡាយ ជាអ្នកលះលោកនេះទៅហើយ នោះយ៉ាងនេះ
ថា :

តំណី ចៅ ឆ្មាតីនី ហោតុ សុខិតា ហោន្ត ឆ្មាតយោ

ទាននេះ ចូលមានដល់ញាតិទាំងឡាយ សូមញាតិទាំងឡាយ
ចូរជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

តេ ច ឥត្ត សមាគន្ធា ឆ្មាតិបេតា សមាគតា

ក៏ប្រេតជាញាតិទាំងឡាយនោះ មកប្រជុំគ្នាហើយក្នុងស្ថាន
ដែលឱ្យទាននោះ ជាអ្នកមកហើយដោយបំណងល្អ

បហុតេ អន្តបាណម្ហី សក្កច្ចំ អនុមោទវេ

កាលបើថ្វាយបាយនិងទឹកដ៏ល្អមគ្រាន់ ក៏គប្បីអនុមោទនាដោយ
គោរពថា

ចិរី ជីវន្ត នោ ឆ្មាតី យេសំ ហេតុបតាម សេ

យើងទាំងឡាយបានសម្បត្តិនេះ ព្រោះហេតុនៃញាតិទាំងឡាយឯណា
សូមញាតិទាំងឡាយនោះរបស់យើងទាំងឡាយចូររស់នៅយិនយូរ

អម្ពាភព្វ ភតា បូជា ក៏បូជាគឺញាតិទាំងឡាយធ្វើ

ហើយដល់យើងទាំងឡាយ

នាយកា ច អនិប្បបា ឯទាយកគឺអ្នកឱ្យទានក៏មិនឥតផល

ន ហិ ឥត្ត ភសី អត្ថិ កសិកម្ម គឺការភ្ជួរស្រែចំការ

ក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ

គោរក្ខេត្ត ន វិជ្ជតិ គោរក្ខកម្ម គឺការរក្សាគោ

ក៏មិនមានក្នុងភូមិនៃប្រេតនោះ

វណ្ណិជ្ជា តាធិសី នត្ថិ ពាណិជ្ជកម្ម គឺការជួញ ដែលជា-

ហេតុបានសម្បត្តិដូច្នោះក៏មិនមាន

ហិរញ្ញ្យន កយាកយំ មិនមានការលក់ទិញផ្លាស់ប្តូរ

ដោយប្រាក់

តំតោ ទិស្ថន យាបេន្តិ បេតា កាលកតា តហិ

បុគ្គលទាំងឡាយធ្វើកាលកិរិយាទៅកើតជាប្រេត រមែង-

ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងប្រេតវិស័យនោះ ដោយផលទាន

ដែលញាតិឱ្យហើយអំពីលោកនេះ

ខន្ធតេ ខនកំ តុន្នំ យថា និន្នំ បវត្តតិ

ឯវមេវ តំតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។

ទឹកធ្លាក់ចុះក្នុងទីទួល រមែងហូរទៅកាន់ទីទំនាបដូចម្តេច

មិញ ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយអំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផលដល់

ប្រេតទាំងឡាយដូច្នោះដែរ ។

យថា វារិវហា បុរា បរិបូរេន្តិ សាគរំ

ឯវមេវ តំតោ ទិន្នំ បេតានំ ឧបកប្បតិ ។

ជ្រលងផ្លូវទឹកទាំងឡាយ មានទន្លេនិងស្ទឹងជាដើម រមែង
ញ៉ាំងសាគរឱ្យពេញព្រៀបដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយ
អំពីលោកនេះ រមែងសម្រេចផលដល់ប្រេតទាំងឡាយដូច្នោះដែរ ។

អនាសិ មេ អកាសិ មេ ព្យាភិមិត្តា សខា ច មេ

បេតានំ ទក្ខិណំ ទង្វា បុព្វេ ភគមនុស្សរំ ។

បុគ្គលកាលរលឹកឃើញនូវឧបការគុណ ដែលលោកធ្វើទុកដល់
ខ្លួនក្នុងកាលមុនថា អ្នកនេះបានឱ្យរបស់នេះដល់អញ អ្នកនេះបានធ្វើ
គុណនេះដល់អញ ជនទាំងឡាយនោះ ជាញាតិមិត្ត និងជាសម្លាញ់
របស់អញដូច្នោះហើយ គួរឱ្យទក្ខិណាទានដើម្បីប្រេតទាំងឡាយ

ន ហិ វុណ្ណំ វា សោភោ វា យាតព្វា បរិទេវនា

ការយំឬសោកសៅ ឬការឱ្យកខ្វល់ដទៃ ។ មិនមានប្រយោជន៍ឡើយ

ន តំ បេតានមត្ថាយ ធ្វើដូច្នោះរកបានជា

ប្រយោជន៍ដល់ប្រេតទាំងឡាយគ្មាន

ឯវំ តិជ្ជន្តិ ព្យាគយោ ញាតិទាំងឡាយរមែងស្ថិតនៅ

ឥតបានដឹងបានឮយ៉ាងនេះ ។

អយព្វា ខោ ទក្ខិណា ទិស្វា បើទក្ខិណាទានដែល

បុគ្គលបានឱ្យហើយនេះឯង

សង្ឃម្ហិ សុបតិជ្ជិតា ជាទានកម្ពុល់នៅល្អហើយក្នុងសង្ឃ

ទីបង្អស់ បរិកាយសុរ ថានសោ ឧបកប្បតិ ។

ទក្ខិណាទាននោះ ទើបចូលទៅសម្រេចតាមស្ថាន ដើម្បីជា
ប្រយោជន៍ដល់ប្រេតនោះអស់កាលជាអង្វែង ។

សោ ព្រាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ

ក៏ញាតិធម៌នោះ គឺអ្នកបានសម្តែងជាបែបយ៉ាងហើយ

បេតាន បូជា ច ភតា ឧទ្ធការា ការបូជាដ៏ថ្លៃថ្លា

ចំពោះដល់ប្រេតទាំងឡាយ គឺអ្នកបានធ្វើហើយ

ពលព្វ ភិក្ខុនមនុប្បទន្តំ កម្លាំងកាយនៃភិក្ខុទាំងឡាយ

ឈ្មោះថា គឺអ្នកបានបំពេញឱ្យហើយ

តុម្ពេហិ បុព្វំ បសុតំ អនប្បកន្តំ បុណ្យ គឺអ្នកសន្សំ

ទុកហើយ មិនមែនពិបដ្ឋថ្លោះ ។

ពណ៌នា គាថាទី ១

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា តិរោកុដ្ឋេសុ បានដល់ ត្រង់
ចំណែកដទៃនៃជញ្ជាំង (ផ្ទះ) ។ ផ្នែកខាងក្រៅនៃជញ្ជាំងទាំងឡាយ
ហៅថា តិរោកុដ្ឋ ។ ពាក្យថា តិដ្ឋន្តិ ជាពាក្យពោលដល់ឥរិយាបថ
ឈរ ព្រោះបដិសេធឥរិយាបថអង្គុយជាដើម ។ ព្រោះហេតុនោះ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទើបត្រាស់ដល់ពួកប្រេតដែលឈរនៅត្រង់
 ចំណែកដទៃនៃជញ្ជាំងផ្ទះទុកក្នុងទីនេះថា **ឥរោត្តមេស្ស ឥដ្ឋន្តិ** ឈរ
 នៅខាងក្រៅជញ្ជាំងផ្ទះ ដូចលោកពោលដល់អ្នកសម្តែងឫទ្ធិផ្សេង ៗ
 ដែលទៅក្នុងចំណែកដទៃនៃកំផែង និងចំណែកដទៃនៃភ្នំថា ទៅក្រៅ
 កំផែង ក្រៅភ្នំមិនមានទើសទាក់ដូច្នោះ ។ ក្នុងពាក្យថា **សន្និសិទ្ធា-
 ជកេស្ស ច** នោះ បានដល់ ផ្លូវបែកជា ៤ ឬ សូម្បីទី-តនៃផ្ទះ ទី-ត
 នៃជញ្ជាំងនិងបង្អួច ក៏លោកហៅថា **សន្និ** ដែរ ផ្លូវបែកជា ៣ លោក
 ហៅថា **សិទ្ធាជក** ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បង្រួមពាក្យនោះ
 ចូលគ្នាតែមួយ តភ្ជាប់ជាមួយពាក្យដើម ទើបត្រាស់ថា **សន្និសិទ្ធា-
 ជកេស្ស ច** ។ បទថា **និរោធាស្ស ឥដ្ឋន្តិ** បានដល់ ឈរផ្អែក
 ទ្វារក្រុងនិងទ្វារផ្ទះ ។ ផ្ទះញាតិក្នុងកាលមុនក្តី ផ្ទះរបស់ខ្លួនដែលធ្លាប់
 នៅអាស្រ័យដោយភាពនៃខ្លួនជាម្ចាស់ក្តី ឈ្មោះថា ផ្ទះរបស់ខ្លួន
 ក្នុងពាក្យថា **អាគន្ធាន សកំ ឃរំ** នេះ ។ ព្រោះហេតុតែពួកប្រេត
 ទាំងនោះ នាំគ្នាមកដោយសំគាល់ថាជាផ្ទះរបស់ខ្លួន ដូច្នោះ ព្រះដ៏-
 មានព្រះភាគ ទើបត្រាស់ដល់ផ្ទះទាំងពីរនោះថា **អាគន្ធាន សកំ
 ឃរំ** មកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។

ពណ៌នា ភាសាទី ២

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងដល់ព្រះរាជាអំពីប្រេត
ជាច្រើនដែលនាំគ្នាមកកាន់ព្រះរាជនិវេសន៍របស់ព្រះបាទពិម្ពិសារដែល
ជាផ្ទះញាតិក្នុងកាលមុន សូម្បីខ្លួនមិនធ្លាប់នៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន
ដោយសម្គាល់ថាជាផ្ទះរបស់ខ្លួន នាំគ្នាឈរនៅខាងក្រៅជញ្ជាំង
ត្រង់ផ្លូវបែកជា ៤ ផ្លូវបែកជា ៣ និង ទ្វារ , សោយផលនៃ
សេចក្តីឫស្យានិងសេចក្តីកំណាញ់ ពួកខ្លះមានពុកមាត់និងសក់វែង
មុខខ្មៅ មានអវយវៈតូចធំ រយឹករយាក រខេករខាក ស្គមកំព្រឹងខ្មៅ
ដូចដើមត្នោតត្រូវភ្លើងព្រៃឆេះ នៅសល់តែដើមស្លឹកនៅក្នុងទីនោះ ។
ពួកខ្លះមានកាយត្រូវអណ្តាតភ្លើងឆាបឆេះ ចេញពីក្នុងពោះមកតាម
មាត់ ព្រោះសេចក្តីស្រេកឃ្លានដុតរោល ពួកខ្លះមិនបានរសដទៃ
ក្រៅពីរសគឺសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ព្រោះថា សូម្បីបានបាយនិងទឹកក៏
មិនអាចបរិភោគបានតាមត្រូវការ ព្រោះមានមាត់តូចប៉ុនរន្ធម្ពុល និង
មានពោះធំដូចភ្នំ ពួកខ្លះមានរូបអាក្រក់ខុសពីគេគួរឱ្យខ្លាចក្រែក
បានលិទ្ធនូវខ្ទុះ ឈាម និងទឹករងៃជាដើមដូចជាទឹកអម្រឹតដែលហូរ
ចេញពីមុខដំបៅ នៃគ្នានិងគ្នា ឬ នៃពួកសត្វដទៃ ទើបត្រាស់ថា :

ពួកប្រេតទាំងឡាយមកហើយ កាន់ផ្ទះនៃញាតិដោយគិតថា
ជាផ្ទះរបស់ខ្លួន រមែងឈរនៅជិតខាងក្រៅជញ្ជាំងផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ
នាផ្លូវបែកជា ៤ និងផ្លូវបែកជា ៣ ទាំងឡាយ ខ្លះជិតទ្វារក្រុង និងទ្វារ

ផ្ទះទាំងឡាយខ្លះ ។

កាលទ្រង់សម្តែងនូវកម្មដែលពួកប្រេតទាំងនោះបានធ្វើហើយជាកម្ម
ដ៏ទារុណ ទើបត្រាស់គាថាទី ២ ថា **បហុតេ អន្ធានម្ហិ** ជាដើម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **បហុតេ** បានដល់ មានតិច,
លោកអធិប្បាយថា ច្រើន ល្មមដល់សេចក្តីត្រូវការ ។ ផ្ទាល់ ៣ ជា **ប**
បានក្នុងប្រយោគជាដើមថា **បហុ សន្នោ ន ភរតិ** សប្បរស
ជាច្រើនរមែងមិនផ្អែក (ដោយចំណេះដឹង) ។ ប៉ុន្តែអាចារ្យ-
ពួកខ្លះពោលថា **បហុតេ** ក៏មាន, **ពហុតេ** ក៏មាន ។ ចាបៈ
ទាំងនោះ ជាចាបៈដែលសរសេរដោយសេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់ ។ បទថា
អន្ធានម្ហិ ប្រែថា កាលបើបាយនិងទឹក ។ បទថា **ខន្ធហោជ្ន៍**
ប្រែថា កាលបើវត្ថុគួរទំពាស៊ីនិងវត្ថុគួរបរិភោគ ។ របស់ទំពាស៊ីផង
របស់បរិភោគផង ឈ្មោះថា ខាទនីយៈនិងភោជនីយាហារ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់សម្តែងអាហារ ៤ យ៉ាង គឺរបស់
បរិភោគ របស់ផឹក របស់ទំពាស៊ីនិងរបស់លិទ្ធក្បក្ប ដោយបទនេះ ។
បទថា **ឧបជ្ឈិតេ** បានដល់ ចូលទៅតាំងទុក គឺត្រៀមទុក,
អធិប្បាយថា ចាត់ចែងទុក ។ បទថា **ន តេសំ ភោចិ សរតិ**
សត្តានំ មានសេចក្តីថា ញាតិណាមួយ ទោះជា មាតា បិតា បុត្រ ឬ
ចៅក៏ដោយ របស់សត្វទាំងនោះ គឺអ្នកកើតក្នុងប្រេតវិស័យនឹកមិន

ឃើញ ។ សួរថាព្រោះហេតុអ្វី ? ឆ្លើយថា ព្រោះកម្ម ជាបច្ច័យ, អធិប្បាយថា ព្រោះកម្ម គឺសេចក្តីកំណាញ់ មានការមិនឱ្យ និងការបដិសេធនូវការឱ្យជាដើម ដែលខ្លួនធ្វើទុកជាហេតុ ។ កម្ម នោះឯង ធ្វើឱ្យពួកញាតិទាំងនោះ នឹកមិនឃើញ ។

ពណ៌នា គាថាទី ៣

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ កាលទ្រង់សម្តែងថា ឥតមាន ញាតិណាមួយដែលអាចនឹករលឹកឃើញ ព្រោះកម្មដែលមានវិបាក ជាទុក្ខដ៏ក្តៅរោលរាល ដែលសត្វទាំងនោះបានធ្វើទុកហើយជាបច្ច័យ ដល់សត្វដែលកើតជាប្រេតទាំងនោះ ដែលត្រាច់ទៅដោយសង្ឃឹម ចំពោះញាតិទាំងឡាយថា កាលបើបាយនិងទឹកជាដើមដ៏ច្រើន ដែល ពួកញាតិចូលទៅតាំងទុកហើយក្នុងសង្ឃ គួរតែញាតិទាំងឡាយ គប្បី ឱ្យនូវវត្ថុណាមួយហើយឧទ្ទិសផលដល់ពួកយើងខ្លះ ទើបត្រាស់ថា :

*នាកាលបាយនិងទឹក និងបង្អែម និងចម្អាបដ៏ល្អមគ្រាន់គឺ
ពួកញាតិចូលទៅតាំងទុកហើយ ញាតិណាមួយមិននឹកដល់ប្រេត-
ទាំងឡាយនោះ ព្រោះកម្មរបស់សត្វទាំងឡាយជាបច្ច័យ ។*

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សរសើរនូវទានដែលព្រះរាជា ទ្រង់ថ្វាយឧទ្ទិសឱ្យដល់ពួកញាតិរបស់ទ្រង់ ដែលកើតក្នុងបិត្តិវិស័យ (កើតជាប្រេត) ទៀត ទើបត្រាស់ព្រះគាថាទី ៣ ថា **ឯវំ ននន្តិ**

ឆ្មារតីនំ ជាដើម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឯវី** ជាពាក្យឧបមា ។ បទថា **ឯវី** នោះសម្ព័ន្ធសេចក្តីជា ២ ន័យ គឺ :

១-ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងឡាយនោះ រមែងឧទ្ទិសឱ្យនូវបាយនិងទឹកជាដើម ដើម្បីញាតិទាំងឡាយ ញាតិណាមួយមិននឹកដល់ប្រេតទាំងឡាយនោះ ព្រោះកម្មរបស់សត្វទាំងឡាយជាបច្ច័យយ៉ាងនេះ ។

២-ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះរមែងឧទ្ទិសឱ្យនូវបាយនិងទឹកដ៏ហ្មត់ចត់ប្រសើរ ជា... របស់គួរតាមកាល ដល់ពួកញាតិទាំងឡាយដូចមហាបពិត្រថ្វាយ ហើយដូច្នោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឧទន្ទិ** ប្រែថា រមែងឱ្យ គឺឧទ្ទិស ឱ្យ ប្រគល់ឱ្យ ។ បទថា **ឆ្មារតីនំ** បានដល់ ជនដែលជាប់ទាក់ទងគ្នា ខាងមាតានិងបិតា ។ បទថា **យេ** បានដល់ ជនណាមួយ មិនថាជា បុត្រធីតាឬបងប្អូន ។ បទថា **ហោន្តិ** ប្រែថា រមែងមាន ។ បទថា **អនុភម្មរកា** បានដល់ អ្នកប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ គឺអ្នកស្វែងរកនូវ... ប្រយោជន៍ដើម្បីអនុគ្រោះ ។ បទថា **សុវី** បានដល់ គ្មានមន្តិល បរិសុទ្ធ គួរសរសើរ រឺករាយចិត្ត ប្រកបដោយធម៌ បានមកដោយ

ធម៌ ។ បទថា **បណ្ឌិត** បានដល់ ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរបំផុត ។

បទថា **ភាវេន** បានដល់ តាមកាលដ៏សមគួរដល់ការបរិភោគរបស់
 ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលទាំងឡាយ ឬតាមកាលដែលពួកប្រេតជាញាតិមក
 ឈរនៅខាងក្រៅជញ្ជាំងផ្ទះជាដើម ។ បទថា **ភប្បិយំ** បានដល់
 គួរ គឺ សមគួរដល់ការបរិភោគរបស់ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ។

បទថា **ឆានតោជនំ** បានដល់ ទឹកផង បាយផង ឈ្មោះថា បាយ
 និងទឹក ។ ក្នុងទីនេះ ទ្រង់សំដៅយកនូវទេយ្យធម៌គ្រប់យ៉ាង ដោយ
 លើកយកនូវទឹក និងភោជនជាប្រធាន ។

ពណ៌នាភាវាទី ៤ សម្ព័ន្ធ និងភាវាទី ៣

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ កាលទ្រង់សរសើរនូវទឹក និង
 ភោជនដែលព្រះបាទមគធរដ្ឋទ្រង់បានថ្វាយ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពពួក
 ញាតិដែលកើតជាប្រេត ដូច្នេះទើបត្រាស់ថា :

*ជនទាំងឡាយណាជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះរមែងឱ្យនូវ
 ទឹក និង ភោជន ដ៏ហ្មត់ចត់ ដ៏ប្រសើរ ជារបស់គួរតាមកាល
 យ៉ាងនេះ ។*

កាលទ្រង់សម្តែងនូវទានដែលបានឱ្យហើយ គឺដែលឱ្យដើម្បីញាតិ
 ទាំងនោះទៀត ទើបទ្រង់ត្រាស់កន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៤ ថា
ឥទំ វោ ញាតិនំ ហោតុ ជាដើម ។ គប្បីសម្ព័ន្ធសេចក្តីនឹង

កន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៣ ថា :

ជនទាំងឡាយណាជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះរមែងឱ្យនូវ
ទឹកនិងភោជន យ៉ាងនេះថា ទាននេះ ចូរសម្រេចដល់ញាតិ
ទាំងឡាយ សូមញាតិទាំងឡាយដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ។

ព្រោះហេតុនោះ អាការដែលគប្បីឱ្យឈ្មោះថាទ្រង់បានធ្វើ
ហើយ ដោយ ឯទី សព្វ ដែលមានអត្ថថា អាការក្នុងពាក្យនេះថា
ជនទាំងនោះ រមែងឱ្យដោយអាការយ៉ាងនេះថា ទាននេះចូរមានដល់
ញាតិទាំងឡាយ មិនមែនដោយអាការដទៃឡើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឥទ្ធិ ជាបទសម្តែងប្រាប់នូវ
ទេយ្យធម៌ ។ បទថា វោ គឺគ្រាន់តែជានិបាត មិនមែនជាធម្មវិភក្តិ
ដូចក្នុងប្រយោគជាដើមយ៉ាងនេះថា កម្មី បន វោ អនុទ្ធា
សមគ្គា សម្មេសនមាសា និង យេហិ វោ អរិយា ទេ ។
បទថា ព្វាតីនំ ហោតុ មានសេចក្តីថា ចូរមានដល់ញាតិទាំងឡាយ
ដែលកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ ។ បទថា សុខិតា ហេតុ ព្វាតយោ
មានសេចក្តីថា សូមពួកញាតិដែលកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យទាំងនោះ បាន
សោយនូវផលនៃទាននេះ ចូរដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ ។

ពណ៌នាកន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៤

សម្ពុទ្ធនិច កន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៥

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ កាលទ្រង់សម្តែងនូវទានដែល
ញាតិគប្បីឧទ្ទិសឱ្យដល់ញាតិទាំងឡាយដែលកើតក្នុងបិត្តិវិស័យ ទើប
ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាននេះចូរមានដល់ញាតិទាំងឡាយ សូមញាតិទាំង
ឡាយចូរបាននូវសេចក្តីសុខចុះ ព្រោះហេតុនោះ កាលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគត្រាស់ថា សូមទាននេះ ចូរមានដល់ញាតិទាំងឡាយ កម្ម
ដែលជនណាម្នាក់ធ្វើហើយ រមែងមិនសម្រេចផលដល់ជនម្នាក់ទៀត
ទេ ប៉ុន្តែវត្ថុនោះដែលញាតិឧទ្ទិសឱ្យហើយតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ រមែង
ជាបច្ច័យដល់កុសលកម្មរបស់ញាតិទាំងឡាយ ដូច្នោះ កាលទ្រង់
សម្តែងនូវកុសលកម្មដែលឱ្យសម្រេចផលក្នុងខណៈនោះ ព្រោះវត្ថុ
នោះឯងទៀត ទើបទ្រង់ត្រាស់កន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៤ ថា
តេ ច ឥត្ត និងកន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៥ ថា **បហុតេ**
អន្តធានម្ហិ ។

កន្លះគាថាខាងដើមនិងកន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទាំងនោះ
មានសេចក្តីថា លោកអធិប្បាយទុកថា ប្រេតដែលជាញាតិទាំងនោះ
មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីកន្លែងតែមួយ ក្នុងទីដែលញាតិឱ្យទាននោះ ។ លោក
អធិប្បាយថា ប្រេតទាំងនោះមកប្រជុំព្រមគ្នាហើយ ដោយបំណង
យ៉ាងនេះថា ញាតិទាំងឡាយរបស់ពួកយើងនឹងឧទ្ទិសនូវទាននេះ
ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពួកយើងទាំងឡាយ ។ បទថា **បហុតេ អន្តធា** .

នម្ពិ មានសេចក្តីថា កាលបើបាយ និងទឹកដែលញាតិឧទ្ទិសឱ្យហើយ ដើម្បីខ្លួននោះមានច្រើន ។ បទថា **សក្កច្ចំ អនុមោទនេ** មានសេចក្តីថា ប្រេតទាំងនោះជឿជាក់នូវផលកម្មមិនលះបង់នូវ សេចក្តីកោតក្រែង មានចិត្តមិនរាយមាយ រមែងត្រេកអរអនុមោទនា កើតបីតិបាមោជ្ជថា សូមទាននេះចូរកើតមានដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់យើងទាំងឡាយ ។

ពណ៌កន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៥

សម្ពុទ្ធនិចកន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៦

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងនូវកុសលកម្មដែលឱ្យសម្រេចផលក្នុងខណៈនោះ ដល់ញាតិទាំងឡាយដែលកើតក្នុងបិត្តិវិស័យយ៉ាងនេះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា :

ក៏ប្រេតជាញាតិទាំងឡាយនោះ មកប្រជុំគ្នាហើយក្នុងស្ថានដែលឱ្យទាននោះ ជាអ្នកមកហើយដោយបំណងល្អ កាលបើថ្វាយបាយ និងទឹកជ័ល្លមគ្រាន់ ក៏គប្បីអនុមោទនាដោយគោរព ។

កាលទ្រង់សម្តែងអាការនៃការសរសើរ ប្រារព្ធនូវញាតិទាំងឡាយ របស់ប្រេតទាំងនោះ ដែលបានសោយនូវផលនៃកុសលកម្មព្រោះអាស្រ័យញាតិទាំងឡាយទៀត ទើបទ្រង់ត្រាស់កន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៥ ថា **ចិរិ ជីវន្តុ** និងកន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទី ៦

ថា អម្បាកល្ល ភក្តាបូជ ។

កន្លះគាថាខាងចុងនិងកន្លះគាថាខាងដើមនៃគាថាទាំងនោះ មានសេចក្តីថា បទថា ចិរី ជីវន្ត បានដល់ មានជីវិតរស់នៅ យឺនយូរ គឺមានអាយុវែង ។ បទថា នោ ញាតិ ប្រែថា ញាតិ ទាំងឡាយរបស់ពួកយើង ។ បទថា យេសំ ហេតុ បានដល់ ព្រោះ អាស្រ័យញាតិទាំងឡាយណា គឺព្រោះហេតុនៃញាតិទាំងឡាយណា ។ បទថា លភាមសេ ប្រែថា បាន ។ ពួកប្រេតពោលអាងសម្បត្តិដែល ខ្លួនបានក្នុងខណៈនោះ ។

មែនពិត ទក្ខិណាទាន រមែងសម្រេចផល គឺឱ្យកើតផលក្នុង ខណៈនោះបាន ត្រូវប្រកបដោយអង្គ ៣ គឺ :

១_បេតានំ អត្តនោ អនុមោធនេន ដោយការអនុមោទនា របស់ប្រេតទាំងឡាយ ។

២_នាយកានំ ឧទ្ទិសេន ដោយការឧទ្ទិសរបស់ទាយក ទាំងឡាយ ។

៣_នក្ខិណេយ្យសម្បទាយ ដល់ព្រមដោយទក្ខិណេយ្យ បុគ្គល ។

បណ្តាអង្គទាំង ៣ នោះ ទាយកទាំងឡាយជាហេតុពិសេស ព្រោះហេតុនោះ ប្រេតទាំងឡាយទើបពោលថា យេសំ ហេតុ

លក្ខាបសេ រមែងបានព្រោះហេតុនៃញាតិ (ដែលជាទាយក) ទាំងឡាយឯណា ។ បទថា **អម្ពរកល្ណ ភត្តា បូជ្វា** មានសេចក្តីថា ញាតិទាំងឡាយដែលឧទ្ទិសនូវទាននេះយ៉ាងនេះថា ទាននេះចូរមាន ដល់ញាតិទាំងឡាយរបស់ពួកយើង ដូច្នេះ ឈ្មោះថា ធ្វើការបូជាដល់ ពួកយើងហើយ ។ បទថា **នាយកា ច អនិច្ចលា** មានសេចក្តីថា កម្មដែលសម្រេចពីការបរិច្ចាគ ដែលទាយកធ្វើហើយក្នុងសន្តានណា ទាយកទាំងឡាយឈ្មោះថាមិនឥតផលឡើយ ព្រោះកម្មនោះ ឱ្យផល ក្នុងសន្តាននោះប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងសេចក្តីនេះ មានអ្នកសាកសួរថា តើ បានតែញាតិដែលកើតក្នុងប្រភពវិស័យប៉ុណ្ណោះទេឬ ? ឬមួយសូម្បី- ជនដទៃក៏បានដែរ ? ក្នុងសេចក្តីនេះពួកយើងមិនចាំបាច់ពោលទេ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានព្យាករទុកហើយ ។ សមដូចព្រះដ៏- មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទុកក្នុង (**អង្គព្រនីកាយទសកនិបាត**)^(១) ថា :

ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលសួរថា

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យើងជាព្រាហ្មណ៍តែងឱ្យទាន តែងធ្វើ អំពើដែលគេគប្បីធ្វើ ដោយសទ្ធាហើយឧទ្ទិសថា ទាននេះ សូមឱ្យ សម្រេចផលដល់ប្រភពទាំងឡាយ ជាញាតិសាលោហិត ពួកប្រភ- ពទាំងឡាយ ជាញាតិសាលោហិត សូមបរិភោគនូវទាននេះ បពិត្រ-

១ - បិដកលេខ ៥១, ទំព័រ ១៣៥.. ។

ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះទាននោះនឹងសម្រេចផលដល់ប្រេតទាំងឡាយ ជាញាតិសាលោហិតដែរឬទេ ? ប្រេតទាំងឡាយ ជាញាតិសាលោហិតនោះ នឹងបរិភោគនូវទាននោះបានដែរឬទេ ?

ព្រះវិហារព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា :

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះសម្រេចផលក្នុងទីគួរ មិនសម្រេចផលក្នុងទីមិនគួរ ។

ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលសួរថា :

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទីដែលគួរ តើដូចម្តេច ? ទីដែលមិនគួរ តើដូចម្តេច ?

ព្រះវិហារព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា :

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វល្អចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យអាក្រក់ ពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកច្រើនដោយអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ខុស បុគ្គលនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងនរក អាហារណា ជាអាហារ សម្រាប់សត្វទាំងឡាយកើតក្នុងនរក សត្វនរកនោះ តែងញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនរកនោះ ដោយសារអាហារនោះ សត្វនរកនោះ បិតនៅក្នុងនរកនោះ ដោយសារ

អរហារនោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះ មិនសម្រេចផល ដល់សត្វ
ដែលបិតនៅក្នុងទីណា ទីនេះឯងហៅថា **ទីមិនគួរ** ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ ល ។
មានសេចក្តីយល់ខុស បុគ្គលនោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតនៃតិរច្ឆាន អាហារណា ជាអាហារសម្រាប់
សត្វទាំងឡាយដែលកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន សត្វតិរច្ឆាននោះ ក៏
ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ ដោយអាហារនោះ សត្វ-
តិរច្ឆាននោះ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដោយសារអាហារនោះ ម្ចាស់-
ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះ មិនសម្រេចផល ដល់សត្វដែលបិតនៅ
ក្នុងទីណាទីនេះឯងហៅថា **ទីមិនគួរ** ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចំណែកឯបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត វៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន វៀរស្រឡះ
ចាកមុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកបិសុណាវាចា វៀរស្រឡះចាកផុស-
វាចា វៀរស្រឡះចាកសម្មប្បលាបៈ ជាអ្នកមិនមានអភិជ្ឈា មិនមាន
ចិត្តព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវ បុគ្គលនោះ លុះបែកឆ្ងាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងពួកមនុស្ស អាហារណា ជាអាហារ
សម្រាប់ពួកមនុស្ស បុគ្គលនោះ ក៏ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ទីនោះ ដោយសារអាហារនោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះមិន

សម្រេចផល ដល់សត្វដែលបិតនៅក្នុងទីណា ទីនេះឯងហៅថា
ទីមិនគួរ ។

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកវៀរស្រឡះ ចាកបាណាតិបាត ។ ល ។ មានសេចក្តីយល់ត្រូវ
បុគ្គលនោះ លុះបែកឆ្ងាយ រាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងពួក
ទេវតា អាហារណា ជាអាហារសម្រាប់ពួកទេវតា ទេវតានោះ
ក៏ញ៉ាំងអត្តភាព ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីនោះ ដោយអាហារនោះ
ទេវតានោះ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដោយសារអាហារនោះ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះ មិនសម្រេចផលដល់សត្វដែលបិតនៅក្នុង
ទីណា ទីនេះឯងហៅថា **ទីមិនគួរ** ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ ល ។ មានសេចក្តីយល់ខុស
បុគ្គលនោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងបិត្តិវិស័យ
អាហារណា ជាអាហារសម្រាប់សត្វទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុង
បិត្តិវិស័យ ប្រេតនោះក៏ញ៉ាំងអត្តភាព ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ
ដោយអាហារនោះ ប្រេតនោះ បិតនៅក្នុងទីនោះ ដោយសារ
អាហារនោះ ឬក៏ពួកមិត្ត អាមាត្យក្តី ជនជាញាតិសាលាហិតក្តី
ឧទ្ទិសឱ្យនូវទានណា ដល់ប្រេតនោះ អំពីលោកនេះ ប្រេតនោះ
ក៏ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីនោះ ដោយអាហារនោះ ប្រេត-

នោះ បិតានៅក្នុងទីនោះ ដោយសារអាហារនោះ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ទាននោះ សម្រេចផល ដល់សត្វដែលបិតានៅ ក្នុងទីណា ទីនេះឯង
ហៅថា **ទីគួរ** (ឋានៈ) ។

ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលសួរថា :

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះប្រសិនបើ ប្រេតជាញាតិ
សាលោហិតនោះ មិនបានទៅកើតក្នុងទីនោះទេ តើអ្នកណា
បរិភោគទាននោះ ?

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា :

អើព្រាហ្មណ៍ ពួកប្រេត ដែលជាញាតិសាលោហិតដទៃ
ទៀតរបស់គេ គង់ទៅកើតក្នុងទីនោះមិនខាន ប្រេតទាំងនោះឯង
បរិភោគទាននោះ ។ **ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍** ក្រាបទូលសួរថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះប្រសិនបើ ប្រេតជាញាតិសាលោហិត
នោះ មិនបានទៅកើតក្នុងទីនោះទេ តើអ្នកណា បរិភោគទាននោះ ?
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ ត្រាស់តបថា អើព្រាហ្មណ៍ ពួកប្រេត
ជាញាតិសាលោហិតដទៃទៀតរបស់គេ គង់ទៅកើតក្នុងទីនោះមិន
ខាន ប្រេតទាំងនោះឯង បរិភោគទាននោះ ។ **ជាណុស្សោណិ-
ព្រាហ្មណ៍** ក្រាបទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះប្រសិនបើ

ប្រេតញាតិសារលោហិតនោះ មិនបានទៅកើតក្នុងទីនោះទេ ទាំង
ពួកប្រេតជាញាតិសារលោហិត ដទៃទៀតរបស់គេ ក៏មិនបានទៅកើត
ក្នុងទីនោះដែរ តើអ្នកណា បរិភោគទាននោះ ? ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់តបថា នែ ! ព្រាហ្មណ៍ ទីណាដែលស្នាត់ចាកប្រេត-
ទាំងឡាយ ជាញាតិសារលោហិត ដោយកាលជាយូរអង្វែងនេះ
ទីនោះ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាឱកាស គឺថាមិនធ្លាប់មានឡើយ
ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត ធម្មតាអ្នកឱ្យទាន មិនមែនជាគ្មានផលទេ។

ពណ៌នាកន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៦

សម្ព័ន្ធជាមួយនឹងគាថាទី ៧

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ កាលទ្រង់សរសើរព្រះរាជា
ព្រោះអាស្រ័យសម្បត្តិរបស់ពួកញាតិក្នុងជាតិមុនរបស់ព្រះបាទមគធ-
រដ្ឋ ដែលកើតក្នុងបិត្តវិស័យ ទើបទ្រង់សម្តែងថា សូមថ្វាយព្រះពរ
ពួកញាតិរបស់មហាបពិត្រទាំងនេះត្រេកអរសប្បាយរីករាយចិត្ត នាំ
គ្នាសរសើរក្នុងទានសម្បទា ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា :

ពួកប្រេតនាំគ្នាសរសើរថា យើងទាំងឡាយបានសម្បត្តិនេះ
ព្រោះហេតុនៃញាតិទាំងឡាយឯណា សូមញាតិទាំងឡាយនោះរបស់
យើងទាំងឡាយ ចូររស់នៅយិន្យរ ក៏បូជាគឺញាតិទាំងឡាយធ្វើ

ហើយដល់យើងទាំងឡាយ ឯទាយកគឺអ្នកឱ្យទានក៏មិនភ័យផង ។

កាលទ្រង់សម្តែងនូវសេចក្តីមិនមានហេតុដែលឱ្យបាននូវសម្បត្តិដទៃមានកសិកម្មនិងគោរក្ខកម្មជាដើម របស់ពួកប្រេតដែលកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យទាំងនោះ និងភាវៈដែលពួកប្រេតទាំងនោះញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយផលទាន ដែលញាតិឱ្យហើយអំពីមនុស្សលោកនេះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ កន្លះគាថាខាងចុងនៃគាថាទី ៦ ថា **ន ហិ តត្ថ ភសី អត្ថិ** និងគាថាទី ៧ នេះថា **វណិជ្ជា ភានិសី** ដូច្នេះជាដើម ។

ក្នុងគាថានោះ មានសេចក្តីពន្យល់ដូច្នេះ បពិត្រមហារាជក៏ក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះមិនមានកសិកម្មដែលពួកប្រេតទាំងនោះអាស្រ័យហើយបានសម្បត្តិទេ ។ បទថា **គោរក្ខត្ថ ន វិជ្ជតិ** មានសេចក្តីថា មិនមែនមានតែកសិកម្មតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះទេ ក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះ សូម្បីគោរក្ខកម្មដែលពួកប្រេតទាំងនោះ អាស្រ័យហើយបានសម្បត្តិក៏មិនមានដែរ ។ បទថា **វណិជ្ជា ភានិសី នត្ថិ** មានសេចក្តីថា សូម្បីការជួញដូរដែលជាហេតុ បានសម្បត្តិនៃពួកប្រេតទាំងនោះក៏មិនមានដែរ ។ បទថា **ហិរញ្ញេន ភយាកយំ** មានសេចក្តីថា ក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះ សូម្បីការលក់ទិញផ្លាស់ប្តូរដោយប្រាក់ដែលជាហេតុបានសម្បត្តិរបស់ប្រេតទាំងនោះក៏មិនមានដែរ ។

បទថា **ឥសោ ឱន្តោ យាបេន្តិ បេតា កាលគតា តថី**
 មានសេចក្តីថា “ប៉ុន្តែពួកប្រេតទាំងនោះរមែងញ៉ាំងជីវិតឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 គឺញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយផលទានដែលពួកញាតិ ឬពួកមិត្ត
 សម្លាញ់ បានឱ្យហើយអំពីមនុស្សលោកនេះតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ” ។

បទថា **បេតា** បានដល់ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ ។ បទថា
កាលគតា (បិដកថា **កាលគតា**) បានដល់ អ្នកនឹងទៅតាមវេលា
 ស្លាប់របស់ខ្លួន, អធិប្បាយថា អ្នកធ្វើកាលកិរិយាហើយ គឺស្លាប់ទៅ
 ហើយ បានដល់ អ្នកដល់នូវមរណៈ ។ បទថា **តថី** បានដល់
 ក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះ ។

ពណ៌នា ២ គាថា គឺគាថាទី ៨ និងគាថាទី ៩

ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ លុះទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើកាល-
 កិរិយា គឺលះលោកនេះទៅហើយរមែងញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះ ដោយផលទានដែលពួកញាតិនិងមិត្តសម្លាញ់
 ឱ្យហើយអំពីមនុស្សលោកនេះ យ៉ាងនេះហើយ ឥឡូវនេះ កាល
 ទ្រង់ប្រកាសនូវសេចក្តីនោះដោយសេចក្តីឧបមាទាំងឡាយ ទើប-
 ត្រាស់ ២ គាថានេះថា **ឧន្តតេ ឧទកំ វុដ្ឋំ** ដូច្នេះជាដើម ។

គាថានោះ មានសេចក្តីថា ទឹកធ្លាក់ចុះក្នុងទីទួល រមែងហូរ
 ទៅកាន់ទីទំនាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយអំពីលោក-

នេះ រមែងសម្រេចផលដល់ប្រេតទាំងឡាយ ដូច្នោះដែរ ។ មែនពិត
 បេតលោក គឺលោកនៃប្រេត ឈ្មោះថា ឋានៈ គឺទីតាំងនៃសេចក្តី
 សម្រេចនូវផលនៃទាន ប្រៀបដូចទីទំនាបជាកន្លែងដែលផ្ទុកនូវទឹក
 ដែលហូរមកដូច្នោះឯង ។ ដូចដែលទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ទាននោះរមែងសម្រេចផល ដល់សត្វដែលស្ថិតនៅក្នុងបិក្ខុវិស័យណា
 បិក្ខុវិស័យនោះឯងឈ្មោះថា **ឋានៈ** ដូច្នេះ ប្រៀបដូចជាទឹកដែលហូរ
 មកអំពីជ្រោះជ្រលងភ្នំ ទន្លេ ស្ទឹង ដងអូរ ព្រែក ប្រឡាយ បឹងបួរ
 រមែងញ៉ាំងសាគរគឺសមុទ្រឱ្យពេញព្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែល
 ញាតិនិងមិត្តសម្លាញ់ឧទ្ទិសឱ្យហើយអំពីមនុស្សលោកនេះ រមែង
 សម្រេចផលដល់ពួកប្រេត តាមន័យដូចដែលពោលរួចមកហើយ ក៏
 ដូច្នោះដែរ ។

ពណ៌នាភាវជី ១០

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះទ្រង់ប្រកាសសម្តែងនូវសេចក្តីនេះថា
 អ្នកដែលធ្វើកាលកិរិយាលះលោកនេះទៅហើយ រមែងញ៉ាំងអត្តភាព
 ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបិក្ខុវិស័យនោះ ដោយផលទានដែលញាតិ និងមិត្ត-
 សម្លាញ់ឱ្យហើយអំពីមនុស្សលោកនេះ ដូច្នេះហើយ កាលទ្រង់សម្តែង
 ទៀតថា ព្រោះហេតុដែលពួកប្រេតទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ឃឹម
 យ៉ាងខ្លាំងថា ពួកយើងនឹងបានវត្ថុអ្វីមួយអំពីមនុស្សលោកនេះ ដូច្នេះ

ហើយ សូម្បីនាំគ្នាមកកាន់ផ្ទះនៃញាតិហើយ ក៏មិនអាចដើម្បីនឹងសូម
ថា សូមអ្នកទាំងឡាយ ចូរឱ្យនូវវត្ថុនោះដល់យើងទាំងឡាយដូច្នេះ
បានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ កុលបុត្រកាលរលឹកឃើញនូវឧបការៈ
គុណទាំងនេះ គប្បីឱ្យទក្ខិណាទាន ដើម្បីប្រេតទាំងនោះ ទើបត្រាស់
គាថានេះថា **អនាសិ មេ** ជាដើម ។

ពាក្យនៃគាថានោះ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូច្នេះថា កុលបុត្រ
កាលរលឹកឃើញនូវឧបការគុណយ៉ាងនេះថា អ្នកនេះបានឱ្យទ្រព្យ ឬ
ធន្យាហារនេះដល់អញ អ្នកនេះបានព្យាយាមដោយខ្លួនឯង បានធ្វើ
កិច្ចនេះដល់អញ អ្នកនោះជាញាតិ ព្រោះជាប់ទាក់ទងខាងមាតាឬ
ខាងបិតារបស់អញ អ្នកនោះជាមិត្ត ព្រោះអាចជួយសង្គ្រោះដោយ
សេចក្តីស្រឡាញ់ ហើយអ្នកនោះ ជាមិត្តធ្លាប់លេងដីជាមួយអញ
ដូច្នេះហើយ គប្បីឱ្យទក្ខិណាទាន គឺ គប្បីឧទ្ទិសផលទានដល់ប្រេត
ទាំងឡាយ ។

មានបាវៈដទៃទៀតថា **មេតានំ ទក្ខិណា ទង្វា** បាវៈនោះ
មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា **ទង្វា** ព្រោះជាវត្ថុដែលគប្បីឱ្យ ។ តើវត្ថុ
ដែលគប្បីឱ្យនោះ គឺជាអ្វី ? គឺទក្ខិណាទានដើម្បីប្រេតទាំងឡាយនោះ
ឯង ។ ព្រោះហេតុនោះ កុលបុត្រកាលរលឹកដល់លោក អធិប្បាយថា
កាលរលឹកឃើញនូវឧបការគុណដែលលោកធ្វើហើយក្នុងកាលមុន

ដោយន័យថា អ្នកនេះបានឱ្យវត្ថុនេះដល់អញ ដូច្នេះជាដើម។ មែនពិត
បទថា អនុស្សវំ នេះ គប្បីជ្រាបថា ជាបឋមាវិភក្តិប្រើក្នុងអត្ថនៃ
តតិយាវិភក្តិ ។

ពណ៌នាភាវាទី ១១

ព្រះជ័មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងនូវអនុស្សវណ្ណវត្ថុដែល
ជាហេតុ ក្នុងការឧទ្ទិសឱ្យនូវទក្ខិណាទានដើម្បីពួកប្រេតទាំងឡាយ
យ៉ាងនេះហើយ ទើបត្រាស់ថា :

*បុគ្គលកាលរលឹកឃើញនូវឧបការគុណ ដែលលោកធ្វើទុក
ដល់ខ្លួនក្នុងកាលមុនថា អ្នកនេះបានឱ្យរបស់នេះដល់អញ អ្នកនេះ
បានធ្វើគុណនេះដល់អញ ជនទាំងឡាយនោះ ជាញាតិមិត្ត និង
ជាសម្លាញ់របស់អញដូច្នេះហើយ គួរឱ្យទក្ខិណាទានដើម្បីប្រេត-
ទាំងឡាយ ។*

កាលទ្រង់សម្តែងទៀតថា ជនទាំងឡាយណា មានការយំ និងការ-
សោកសៅជាដើម ព្រោះញាតិដែលស្លាប់ទៅហើយ មិនបានឧទ្ទិសឱ្យ
នូវវត្ថុអ្វីមួយដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រេតទាំងនោះ ការយំនិងការសោក
សៅជាដើមនោះ របស់ជនទាំងនោះ មានតែញ៉ាំងខ្លួនឱ្យក្តៅ
ក្រហាយតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ រមែងមិនញ៉ាំងប្រយោជន៍អ្វីមួយ ឱ្យ-

សម្រេចដល់ប្រេកទាំងឡាយឡើយ ទើបត្រាស់តាថានេះថា **ន ហិ រុណ្ណំ វា ជាដើម** ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **រុណ្ណំ** បានដល់ ការយំ គឺការ បង្ហូរទឹកភ្នែក ។ ទ្រង់សម្តែងសេចក្តីលំបាកខាងផ្លូវកាយដោយបទ នេះ ។ បទថា **សោគោ** បានដល់ សេចក្តីសោកគឺការសោកសៅ ។ ទ្រង់សម្តែងសេចក្តីលំបាកខាងផ្លូវចិត្តដោយបទនេះ ។ បទថា **យាទឆ្មារ** បានដល់ អំពើដទៃ ឯណាក្រៅអំពីការយំនិងការ សោកសៅ ។ បទថា **មរិទេវនា** បានដល់ ការខ្សឹកខ្សួល គឺការ រើរវាយរៀបរាប់ ដោយន័យថា ឱ ! កូនសម្លាញ់ស្មើជីវិត ពេលនេះកូននៅទីណា ? ដូច្នេះជាដើម របស់បុគ្គលដែលត្រូវ សេចក្តីវិនាសទៅនៃញាតិពាល់ត្រូវហើយ ។ ទ្រង់សម្តែងសេចក្តី លំបាកផ្លូវវាចា ដោយបទនេះ ។

ពណ៌នាគាថាទី ១២

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះទ្រង់សម្តែងនូវការយំជាដើម មិន ជាប្រយោជន៍ថា ការខ្សឹកខ្សួលដទៃ ។ មិនមានប្រយោជន៍ដល់អ្នក ដែលលះលោកនេះទៅហើយ មានតែញ៉ាំងខ្លួនឯងឱ្យក្តៅក្រហាយ តែប៉ុណ្ណោះ ញាតិទាំងឡាយក៏រមែងបិតនៅយ៉ាងនោះ (ឥតបានដឹង

បានឮ) ឡើយ ដូច្នេះហើយ កាលទ្រង់សម្តែងទក្ខិណាទាន ដែល
ព្រះបាទមគធរដ្ឋទ្រង់ថ្វាយហើយមានប្រយោជន៍ ទើបត្រាស់គាថា
នេះថា **អយព្វ ខោ ទក្ខិណា** ដូច្នេះជាដើម ។

គាថានោះ មានសេចក្តីថា សូមថ្វាយព្រះពរ ទក្ខិណាទាននេះ
មហាបពិត្របានឧទ្ទិសឱ្យហើយដល់ពួកព្រះញាតិរបស់មហាបពិត្រក្នុង
ថ្ងៃនេះ ព្រោះព្រះសង្ឃជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើររបស់សត្វលោក ព្រោះ
ហេតុនោះ ទក្ខិណាទាននោះ ឈ្មោះថាជាទានដែលទ្រង់តម្កល់
ទុកល្អហើយក្នុងសង្ឃ ទើបសម្រេចផល លោកអធិប្បាយថា កើត
ផលដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់បេតជនអស់កាលដ៏យូរ
អង្វែង ។ បទថា **ឧបកប្បតិ** បានដល់ សម្រេចផលតាមឋានៈ
គឺសម្រេចផលក្នុងខណៈនោះឯង មិនយឺតយូរឡើយ ។ ឋានៈណា
ដែលទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាននោះរមែងសម្រេចផល
ដល់សត្វដែលបិតនៅក្នុងបិក្ខុវិស័យណា បិក្ខុវិស័យនោះឯង ជាឋានៈ
(ទីដ៏គួរ) ដូច្នេះ ។ **ទក្ខិណាទានដែលសម្រេចផល ក្នុងឋានៈនោះ**
គឺមាន : **ខុប្បិធាសិកម្មេត** (ប្រេតដែលបៀតបៀនដោយសេចក្តី
ស្រេកឃ្លាន) **វណ្ណសម្មេត** (ប្រេតដែលស៊ីទឹកមាត់ ស្មៅស្ម័គ្រ កំអូត
ជាអាហារ) **បរទត្តបជីវិកម្មេត** (ប្រេតដែលចិញ្ចឹមជីវិត
ដោយអាស្រ័យអាហារដែលអ្នកដទៃឱ្យ) និង **និដ្ឋាបតន្តិកម្មេត**

(ប្រេតដែលត្រូវភ្លើងឆេះរោលឱ្យក្តៅជាប់ជានិច្ច) ជាដើម^(១)
 ទ្រង់ត្រាស់ថា រមែងសម្រេចផលតាមឋានៈ ដូចអ្នកឱ្យកហាបណៈ
 ក្នុងលោកគេក៏ហៅថា អ្នកនោះឱ្យនូវកហាបណៈដូច្នោះ ។ ប៉ុន្តែ
 ក្នុងអត្ថវិកប្បនេះ បទថា **ឧបកម្មតិ** បានដល់ ប្រាកដផល
 លោកអធិប្បាយថា សម្រេចផល ។

ពណ៌នាភាវាទី ១៣

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់សម្តែងនូវទក្ខិណាទាន ដែល
 ព្រះរាជាថ្វាយហើយ មានប្រយោជន៍យ៉ាងនេះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ÷

*បើទក្ខិណាទានដែលបុគ្គលបានឱ្យហើយនេះឯង ជាទាន
 តម្កល់នៅល្អហើយក្នុងសង្ឃ ទក្ខិណាទាននោះ ទើបចូលទៅសម្រេច
 តាមស្ថាន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ប្រេតនោះ អស់កាលជាអង្វែង
 ដូច្នេះ ។*

ព្រោះហេតុដែលញាតិធម៌ ដែលព្រះរាជាទ្រង់បានថ្វាយនូវ-

**១-ក្នុងបរមពុទ្ធជាតិកៈ និងអភិធម្មត្ថសង្គហៈសម្តែងថា ក្នុងបណ្តាប្រេតទាំង ១២
 ពួក ២១ ពួក និង ៤ ពួកខាងលើនេះ ប្រេតដែលអាចទទួលផល គឺបានតែ
 បរទេត្តវិចិត្រប្រេត ១ ប៉ុណ្ណោះ ។ សូមបញ្ជាក់ថា ប្រេតទាំង ១២ ពួក ២១
 ពួក មានក្នុងគម្ពីរព្រះវិន័យនិងព្រះសូត្រត្រង់ (បិដកលេខ ១, ទំ. ៣៦១ និង
 បិដកលេខ ៣២, ទំ. ២៣៩.២៥៤) ។**

ទក្ខិណាទាននេះ ឈ្មោះថាទ្រង់បានសម្តែងជាបែបយ៉ាងហើយដោយ
ទ្រង់បានធ្វើកិច្ច ដែលពួកញាតិគប្បីធ្វើដល់ពួកញាតិ ទ្រង់បានធ្វើឱ្យ
ប្រាកដដល់ជនជាច្រើន ឬទ្រង់លើកជាតួយ៉ាងថា ញាតិធម៌ សូម្បីអ្នក
ទាំងឡាយក៏គប្បីបំពេញដោយការធ្វើកិច្ចដែលពួកញាតិគប្បីធ្វើក៏ដូច្នោះ
ដែរ មិនគប្បីធ្វើខ្លួនឱ្យក្តៅក្រហាយដោយការយំជាដើម ដែលជាការ
ឥតប្រយោជន៍, ការបូជាដល់ប្រេតទាំងឡាយ គឺព្រះរាជាទ្រង់ញ៉ាំង
ប្រេតទាំងឡាយនោះ ឱ្យបានទិព្វសម្បត្តិឈ្មោះថាទ្រង់បានធ្វើហើយ
យ៉ាងថ្លៃថ្នា ទាំងកម្លាំងកាយរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺព្រះរាជាទ្រង់
អង្គាសភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានឱ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ដោយបាយ
និងទឹកជាដើម ទិព្វសម្បត្តិ ឈ្មោះថា ទ្រង់បានបំពេញឱ្យហើយ
និងបុណ្យដ៏ច្រើន គឺព្រះរាជាទ្រង់ញ៉ាំងចាតចេតនា មានគុណគឺ
សេចក្តីអនុគ្រោះជាដើម ជាបរិវារឱ្យកើតឡើង ឈ្មោះថាទ្រង់បាន
សន្សំទុកហើយ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលទ្រង់ញ៉ាំង
ព្រះរាជាឱ្យរីករាយដោយគុណតាមសេចក្តីពិតទាំងនេះទៀត ទើប
ទ្រង់បញ្ចប់ព្រះធម៌ទេសនា ដោយព្រះគាថានេះថា :

ក៏ញាតិធម៌នោះ មហារាជបានសម្តែងជាបែបយ៉ាងហើយ ១
ការបូជាដ៏ថ្លៃថ្នា ចំពោះប្រេតទាំងឡាយ មហារាជបានធ្វើហើយ ១
កម្លាំងកាយរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មហារាជបានបំពេញហើយ ១

បុណ្យដ៏ច្រើនមហារាជក៏បានសន្សំហើយ ។

ន័យម្យ៉ាងទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ព្រះរាជាដោយ
ធម្មិកថា ដោយបទគាថានេះថា **សោ ឆ្មាតិធម្មោ ច អយំ
និទស្សិតោ** មែនពិត ការសម្តែងនូវញាតិធម៌នេះឯង ជាការពន្យល់
រឿយ ៗ ក្នុងសេចក្តីនេះ ។ ទ្រង់សម្តែងពន្យល់ដោយបទគាថានេះថា
បេតាន បូជ ច ភតា ខន្ធារា ។ មែនពិត ការសរសើរថា
ខន្ធារា ជាការណែនាំដោយការបូជារឿយ ៗ ក្នុងសេចក្តីនេះ ។
ទ្រង់ឱ្យអាចហ៊ានក្នុងបទ គាថានេះថា **ពលព្ភ ភិក្ខុមនុស្សទិន្នំ** ។
មែនពិត ការបំពេញកម្លាំងកាយឱ្យដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ជាទានមួយ
យ៉ាង ក្នុងសេចក្តីនេះ ។ ពាក្យថា **ពលមនុស្សទានតា** ជាការដាស់
តឿនក្រើនរំលឹកឱ្យអាចហ៊ាន ដោយការបង្កើននូវសេចក្តីព្យាយាម
ដល់ព្រះរាជានោះ ។ ទ្រង់ឱ្យរីករាយដោយបទគាថានេះថា **តុម្កេហិ
បុព្វំ បសុតំ អនប្បកំ (អនប្បភន្តិ)** មែនពិត ការបញ្ជាក់
អំពីការសន្សំទុកនូវបុណ្យនោះឯង គប្បីជ្រាបថា ជាការឱ្យកើត
នូវសេចក្តីរីករាយដោយការពណ៌នាគុណតាមសេចក្តីពិតដល់ព្រះរាជា
នោះ ក្នុងសេចក្តីនេះ ។

លុះចប់នូវព្រះធម៌ទេសនា ធម្មាភិសម័យក៏កើតមានដល់ពួក
សត្វ ៨៤.០០០ ដែលមានសេចក្តីសង្វេគតក់ស្លុតព្រោះការពណ៌នា

នូវទោសនៃការកើតក្នុងប្រភេទវិស័យ ហើយប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម
ដោយឧបាយនៃព្រាជ្ជា ។ សូម្បីក្នុងថ្ងៃទី ២ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជា-
ម្ចាស់ក៏ទ្រង់សម្តែងនូវពិរោកុខសូត្រនេះឯង ដល់ទេវតានិងមនុស្ស
ទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងធម៌ដូចគ្នានោះ បានមានដល់ទៅ ៧ ថ្ងៃ
ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងតិរោកុខប្រេតនី ៥) ❧

តុលាការកម្ម

- កំណាញ់រិះប្រិតដ្យូតចង់មាន	ធ្វើបាបបំពានឃ្លានចង់ល្អ	
ប្រព្រឹត្តអាក្រក់ដ្យូតខ្លាចក្រ	រស់ឥតសីលធម៌ចិត្តអប្រិយ	។
- អ្នកក្រធ្វើចោរលួចព្រោះឃ្លាន	ចុះចោរអ្នកមានលួចព្រោះអ្វី	
មានពិសដូចពស់រស់នាំភ័យ	ស្លាប់ទៅអរិច្ចព្រោះតណ្ហា	។
- កម្មអ្នកកាត់ក្តីរឿងសត្វលោក	ឥតស៊ីសំណូកឥតមុសា	
កាត់យុត្តិធម៌តាមហេតុការណ៍	ប្រព្រឹត្តយ៉ាងណាបានយ៉ាងនោះ	។
- កុំសាងទុច្ចរិតដ្យូតចង់ផ្អែក	កុំធ្វើជាប្រេតខ្លួនជាមនុស្ស	
កុំចង់សោយតែឈាមនិងខ្លុះ	បើពិតជាមនុស្សត្រូវមានសីល	។

ដោយឧបាសក គុយ សុវណ្ណ

(ជំនួយសក្ខីភាគទី ៧ ទំព័រ ១១៥)

៦. រឿងបញ្ចុប្បត្តិខាងកម្រិត

“ ប្រេតស៊ីកូនឯងម្តងប្រាំ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៦ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធទូន្តរនាងប្រេតដែលស៊ីកូន ៥ នាក់ ទើបត្រាស់នូវពាក្យផ្ដើម ថា **នគ្នា ទុព្វន្តរនាង** ដូច្នេះ ។

បានឮថា មានភរិយារបស់កុដុម្ពិកៈម្នាក់ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុក មិនឆ្ងាយពីក្រុងសាវត្ថី ជាស្រ្តីអារ ។ ពួកញាតិរបស់កុដុម្ពិកៈនោះ បាននាំគ្នា ពោលដូច្នេះថា ភរិយារបស់អ្នកឯងជាស្រ្តីអារ ពួកយើង នឹងនាំស្រ្តីដទៃមកឱ្យអ្នក ។ ព្រោះសេចក្តីស្នេហាចំពោះភរិយានោះ បុរសនោះទើបមិនប្រាថ្នាភរិយាដទៃ ។ លំដាប់នោះ ភរិយារបស់ កុដុម្ពិកៈនោះ ជ្រាបរឿងនោះហើយ ទើបពោលនឹងស្វាមីយ៉ាងនេះ ថា អ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រ្តីអារ អ្នកគួរតែនាំស្រ្តីដទៃមកធ្វើជាភរិយាចុះ វង្សត្រកូលរបស់អ្នកនឹងមិនសាបសូន្យ ។ កុដុម្ពិកៈនោះ កាលត្រូវ ភរិយារអុករឿយ ៗ ក៏ព្រមរៀបការជាមួយនឹងស្រ្តីដទៃ ។ បន្ទាប់មក នាងប្រពន្ធចុងនោះក៏មានគភ៌ ចំណែកឯនាងប្រពន្ធដើម ដែលជាស្រ្តី-

អារមានសេចក្តីបូស្សាជាប្រក្រតី គិតថា នាងនេះ បានកូនហើយ នឹងបានជាជំងឺក្នុងផ្ទះនេះ ទើបរកឧបាយញ៉ាំងគភ៌របស់នាងឱ្យធ្លាក់ចុះ ហើយក៏បានបញ្ចុះបញ្ចូលបរិព្វាជិកាម្នាក់ដោយបាយ និង ទឹកជាដើម ឱ្យធ្វើគភ៌របស់នាងឱ្យធ្លាក់ចុះ នាងប្រពន្ធចុង កាលបើគភ៌ធ្លាក់ចុះ ហើយ ក៏បានជម្រាបឱ្យមាតារបស់ខ្លួនជ្រាប មាតាឱ្យប្រជុំពួកញាតិ របស់ខ្លួនហើយប្រាប់សេចក្តីនោះឱ្យជ្រាប ។ ញាតិទាំងនោះបាននិយាយនឹងស្ត្រីអារនោះដូច្នេះថា ហងងងបានធ្វើឱ្យគភ៌របស់នាងនេះ ធ្លាក់ចុះ ស្ត្រីអារនោះ តបថា ខ្ញុំមិនបានធ្វើឱ្យធ្លាក់ចុះទេ បើអីចឹង ចូរនាងស្យាច ។ ស្ត្រីអារនោះ ស្យាចទាំងកុហកថា ប្រសិនបើខ្ញុំបាន ញ៉ាំងគភ៌ឱ្យធ្លាក់ចុះមែន សូមឱ្យខ្ញុំមានទុក្ខតិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកខាងមុខ ត្រូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់ សូមឱ្យកើតកូន ទាំងព្រឹកទាំងល្ងាចម្តង៥ ១ ហើយទំពាស៊ីកូនទាំងអស់នោះ ក៏នៅ តែមិនអាចបំបាត់នូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានរបស់ខ្ញុំបានឡើយ សូមឱ្យខ្លួន ខ្ញុំ មានភ្លិនស្តុយជានិច្ច និងមានហ្វូងរុយចោមរោម ។ មិនយូរប៉ុន្មាន នាងក៏ធ្វើកាលកិរិយាទៅ ហើយក៏បានកើតជាប្រេត មានរូបរាង អាក្រក់នៅមិនឆ្ងាយពីស្រុកនោះឯង ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះថេរៈ ៨ អង្គ (គង់ចាំព្រះវស្សាក្នុងជនបទ) លុះចេញវស្សាហើយ ក៏បាននិមន្តមកកាន់ក្រុងសាវត្ថី

ដើម្បីគាល់ព្រះសាស្តា ទើបចូលទៅស្នាក់អាស្រ័យក្នុងដងព្រៃដែល
បរិបូណ៌ដោយម្លប់ និងទឹក នៅមិនឆ្ងាយពីស្រុកនោះ ។ លំដាប់នោះ
នាងប្រេតនោះបានបង្ហាញខ្លួនដល់ព្រះថេរៈទាំងឡាយ ។ ក្នុងបណ្តា-
ព្រះថេរៈទាំងនោះ ព្រះសង្ឃត្ថេរ បានសាកសួរនាងប្រេតដោយ
តាថានេះថា :

នាងជាស្រ្តីអាក្រក់ មានរូបមានសម្បុរអាក្រក់មានក្លិនអា-
ក្រក់ស្អុយ តែងបក់ចេញទៅ នាងមានហ្វូងរុយចោមរោមហើយ
តើនាងជាស្រ្តីអ្វីមកបិតនៅក្នុងទីនេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **នគ្គា** ប្រែថា អ្នកមិនមានសំពត់ ។
បទថា **ទុព្វន្តន្តរធានី** មានសេចក្តីថា នាងជាស្រ្តីមានរូបអាក្រក់
គឺ ប្រកបដោយរូបគួរឱ្យខ្ពើមក្រៃលែង ។ បទថា **ទុគ្គន្ធា** គឺមានក្លិន
មិនគួរប្រាថ្នា ។ បទថា **បូតិ វាយសិ** បានដល់ មានក្លិនដូចសាក-
សពស្អុយសាយភាយចេញពីកាយ ។ បទថា **មគ្គិកាហិ បរិកិណ្ណា**
បានដល់ ពួករុយក្បាលខៀវចោមរោមដោយជុំវិញ ។ បទថា **កា ទុ-
ត្ថំ ឥធិ ឥដ្ឋសិ** មានសេចក្តីថា តើនាងជានរណា មានរូបដូច្នេះ
មកឈរនៅទីនេះ, អធិប្បាយថា ត្រាច់ទៅខាងនេះផងខាងនោះ
ផង ។

លំដាប់នោះ នាងប្រេតនោះត្រូវព្រះមហាថេរៈសួរដូច្នោះ.

ហើយ កាលនឹងប្រកាសខ្លួន ដើម្បីឱ្យពួកសត្វទាំងឡាយកើតសេចក្តី
សង្វេគ ទើបបានពោល ៣ គាថានេះថា :

បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ដល់នូវ
សេចក្តីទុក្ខជា (យមលោក) សត្វស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ
បានទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ។ ក្នុងពេលព្រឹកខ្ញុំ
សម្រាលកូន ៥ នាក់ ក្នុងពេលល្ងាចសម្រាលកូន ៥ នាក់ទៀត
រួចហើយទំពាស៊ីកូនទាំងអស់នោះក៏មិនគ្រាន់ដល់ខ្ញុំឡើយ ។ ហឫ-
ទ័យរបស់ខ្ញុំក្តៅក្រហាយហុយផ្អែង ព្រោះតែសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ខ្ញុំ
ដឹកទឹកក៏មិនបាន លោកម្ចាស់ចូរមើលខ្ញុំ ដែលជាអ្នកដល់នូវ
សេចក្តីវិនាសចុះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ នាងប្រេតហៅព្រះថេរៈដោយសេចក្តី
គោរពថា **ភន្តន្តេ** ។ បទថា **ទុគ្គតា** ប្រែថា ដល់ទុក្ខតិ ។ បទថា
យមលោកិកា បានដល់ ដឹងច្បាស់នូវបេតលោកដែលមាននាមថា
យមលោក ដោយភាវៈដែលជាប់ទាក់ទងក្នុងបេតលោកនោះ ។
បទថា **ឥសោ គតា** មានសេចក្តីថា ច្នាំអំពីមនុស្សលោកនេះទៅ
ហើយ គឺកើតក្នុងបេតលោក ។

បទថា **កាលេន** បានដល់ ក្នុងពេលព្រឹក ។ មែនពិត បទថា
កាលេន នេះ ជាតតិយារិកត្តិប្រើក្នុងអត្ថសត្តមីរិកត្តិ ។ បទថា

បញ្ចូ បុត្តាទិ ប្រែថា នូវកូន ៥ នាក់ ។ មែនពិត បទថា បុត្តាទិ
នេះ លោកពោលដោយលិង្គវិបល្លាស ។ បទថា សាយំ បញ្ចូ
បុនាបេ បានដល់ សម្រាលកូនដទៃទៀតក្នុងវេលាល្ងាច អធិប្បាយ
ថា ស៊ីកូនទាំង ៥ នាក់ ។ បទថា វិជាយិត្វាន មានសេចក្តីថា
សម្រាលកូន មួយថ្ងៃ ១០ នាក់ ។ បទថា តេបិ នា (បិដកថា ន)
ហោន្តិ មេ អេវំ មានសេចក្តីថា កូនទាំង ១០ នាក់នោះ មិនគ្រាន់
ដើម្បីបំបាត់នូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានរបស់ខ្ញុំត្រឹមតែ ១ ថ្ងៃឡើយ ។ ក្នុង
ទីនេះ ដើម្បីងាយស្រួលដល់គាថា លោកទើបពោលឱ្យជាទីយៈថា
នា ។ បទថា បរិឧយ្ហតិ ធូរាយតិ ខុណាយ ហនយំ មម
មានសេចក្តីថា ចំណែកនៃហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ដែលត្រូវសេចក្តីស្រេក
ឃ្លានបៀតបៀនរមែងអន្ទះអន្ទែង គឺក្តៅក្រហាយហុយផ្សែងគ្រប់ផ្នែក
ដោយភ្លើងក្នុងពោះ ។ បទថា ធានីយំ ន លតេ ធាតុំ មាន
សេចក្តីថា ខ្ញុំម្ចាស់ត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ កាលត្រាច់ទៅ
ក្នុងទីនោះ ៗ មិនបានដើម្បីនឹងផឹកទឹក ។ បទថា បស្ស មំ ព្យាសនំ
គតំ មានសេចក្តីថា នាងប្រេតបានប្រកាសនូវសេចក្តីទុក្ខដែលខ្លួន
កំពុងសោយដល់ព្រះថេរៈថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូម
លោកម្ចាស់ចូរមើលខ្ញុំជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីវិនាសដូច្នេះ ដែលបាន
កើតក្នុងកំណើតជាប្រេតចុះ ។

ព្រះថេរៈបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងសួរនូវបុព្វកម្មដែល
នាងប្រេតនោះបានធ្វើ ទើបពោលគាថានេះថា :

ចុះអំពើអាក្រក់ដែលនាងបានធ្វើហើយដោយកាយ វាចា ចិត្ត
តើដូចម្តេច នាងទំពាស៊ីសាច់កូន តើព្រោះវិបាករបស់កម្ម ដូចម្តេច ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទុក្ខដ៏** បានដល់ ទុច្ចរិត ។
បទថា **ភិស្សុ កម្មវិធាកេន** បានដល់ ដោយវិបាកនៃកម្មដូចម្តេច
អធិប្បាយថា ដោយវិបាកនៃបាណាតិបាត ឬ អទិន្នាទានជាដើម ណា
នីមួយ ។ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា **កេន កម្មវិធាកេន** ដោយវិបាក
នៃកម្មអ្វី ។

លំដាប់នោះ នាងប្រេតកាលនឹងប្រកាសនូវបុព្វកម្មដែលខ្លួន
ធ្វើដល់ព្រះថេរៈ ទើបបានពោលគាថាទាំងឡាយថា :

ស្រីរូមប្តីរបស់ខ្ញុំ ជាស្រីមានគភ៌ ខ្ញុំបានគិតនូវអំពើអាក្រក់
ដល់ស្រីរូមប្តីនោះ ខ្ញុំនោះមានចិត្តប្រទូស្តបានធ្វើនូវការប្រាប់គភ៌ឱ្យ
ឆ្លាក់ចុះ ។ គភ៌របស់ស្រីរូមប្តីនោះ បានតែត្រឹម ២ ខែ ឈាមក៏ហូរ
ចេញមក ឯមាតារបស់ស្រីរូមប្តីនោះក៏ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំ ហើយបាន
បបូលញាតិទាំងឡាយ ប្រាប់ខ្ញុំឱ្យធ្វើសម្បថផង ឱ្យផ្តាសាខ្លួនឯងផង ។
ខ្ញុំនោះ ក៏បានពោលនូវសម្បថដ៏យោរយោវផង នូវពាក្យមុសាវាទផង
ថា បើខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់នេះមែន សូមឱ្យខ្ញុំទំពាស៊ីនូវសាច់នៃកូន ។

ដោយផលនៃកម្មនោះផង ដោយផលនៃមុសាវាទផង ទាំងពីរនេះ ខ្ញុំទើបបានទំពាស៊ីសាច់កូន ខ្លួនប្រឡាក់ដោយខ្ទះនិងឈាមដូច្នេះ ។

ស្រីរួមប្តី លោកហៅថា សបតី ក្នុងគាថានោះ ។ បទថា ឥសន្ធា ធាបំ អចេតយី បានដល់ បានគិតនូវអំពើដ៏អាក្រក់ដល់ ស្រីរួមប្តីនោះ ។ បទថា បនុជ្ឈមនសា ប្រែថា មានចិត្តប្រទូសរាយ ឬមានចិត្តអាក្រក់ ។ បទថា ទ្វេមាសិកោ បានដល់ គេមានគភ៌ត្រឹម តែ ២ ខែ ឈ្មោះថា ទ្វេមាសិក មានគភ៌ ២ ខែ ។ បទថា លោហិតញ្ជោត បក្សិ មានសេចក្តីថា គភ៌វិបត្តិហូរចេញជាឈាម ។ បទថា ឥនស្ស មាតា កុម្មិតា មឃ្នំ ឆ្មាតី សមាធយ មានសេចក្តីថា ក្នុងកាលនោះ មាតារបស់ស្រីរួមប្តីនោះក្រោធខឹង នឹងខ្ញុំ ទើបប្រជុំពួកញាតិរបស់ខ្លួន ។ បាវៈថា ឥតសន្ធា ដូច្នេះ ក៏មាន ។ បទថា ឥតសន្ធា នោះ កាត់បទជា ឥតោ អសន្ធា ។

បទថា សបតំ ប្រែថា ការស្បថ ។ បទថា បរិតាសាបយំ បានដល់ គម្រាមឱ្យខ្លាច ។ បទថា សបតំ មុសាវាទំ អតាសិសំ (បិដកថា អតាសិយំ) មានសេចក្តីថា កាលខ្ញុំម្ចាស់សម្តែងដល់ កម្មអាក្រក់ដែលខ្លួនធ្វើនោះឯងថាមិនបានធ្វើ ពោលមុសាវាទ គឺពាក្យ ដែលមិនពិត បានដល់ពាក្យសម្បថថា បើអំពើអាក្រក់នោះខ្ញុំបានធ្វើ ហើយ សូមឱ្យខ្ញុំគប្បីជាយ៉ាងនេះ ។ បទថា បុត្តមំសានិ ខាទាមិ

សេចក្តី បកស្រាយ នេះ ជាបទសម្តែងនូវអាការដែលធ្វើនូវ សម្បជក្នុងវេលានោះ អធិប្បាយថា ប្រសិនបើខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់ គឺការធ្វើគភ័ឱ្យធ្លាក់ទៅនោះ, ក្នុងអនាគត គឺក្នុងកាលដែលខ្ញុំកើតក្នុង ភពថ្មី សូមឱ្យខ្ញុំទំពាស៊ីតែសាច់កូនរបស់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះ ។ បទថា ឥស្សរ កម្មស្ស បានដល់ អំពើបាណាតិបាតដែលស្រីអារនោះធ្វើ ដោយការ ធ្វើគភ័ឱ្យធ្លាក់ចុះនោះ ។ បទថា មុសាវាទឥស្ស ច បានដល់ អំពើ មុសាវាទផង ។ បទថា ឧត្ថយំ បានដល់ ដោយវិបាកកម្មទាំង ២ ។ មែនពិតបទថា ឧត្ថយំ នេះ ជាបឋមារិកត្តិប្រើក្នុងអត្ថតតិយារិកត្តិ ។ បទថា បុព្វលោហិតមគ្គិកា មានសេចក្តីថា ខ្ញុំប្រឡាក់ខ្ទុះនិងឈាម ដោយអំណាចការហូរចេញ និងដោយអំណាចការបែកចេញ ទំពាស៊ី សាច់កូន ។

នាងប្រេតនោះ លុះប្រកាសនូវវិបាកនៃកម្មរបស់ខ្លួនយ៉ាង នេះហើយ ទើបបានពោលនឹងព្រះចៅទាំងឡាយយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់ជាភរិយារបស់កុដុម្ពិកៈ ឈ្មោះឯណោះក្នុងស្រុកនេះឯង ជាស្រីមានសេចក្តីឫស្សាជាប្រក្រតី បានធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ទើបបានកើតក្នុងកំណើតជាប្រេតបែបនេះ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់សូមឱកាសសូមលោកម្ចាស់ទាំង ឡាយនិមន្តទៅកាន់ផ្ទះរបស់កុដុម្ពិកៈនោះចុះ កុដុម្ពិកៈនោះនឹងថ្វាយ

ទានដល់លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ លោកម្ចាស់ទាំងឡាយគប្បីឱ្យគាត់
 ឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទាននោះដល់ខ្ញុំម្ចាស់ផង កាលបើដូច្នោះ ខ្ញុំម្ចាស់
 នឹងរួចផុតពីបេតលោកនេះ ។ ព្រះថេរៈទាំងឡាយបានស្តាប់ដូច្នោះ
 ហើយ ដើម្បីនឹងអនុគ្រោះដល់នាងប្រេតនោះ ទើបចូលទៅបិណ្ឌ-
 បាតឯផ្ទះកុដុម្ពិកៈនោះ ។ កុដុម្ពិកៈឃើញ ព្រះថេរៈទាំងឡាយហើយ
 កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា សម្តែងនូវសេចក្តីគោរព ហើយទទួលបាត្រនិមន្ត
 ឱ្យគង់នៅលើអាសនៈ អង្គាសដោយភោជនាហារដ៏ប្រណីត ។ ព្រះ-
 ថេរៈទាំងឡាយប្រាប់រឿងនោះដល់កុដុម្ពិកៈ ហើយទើបឱ្យគេឧទ្ទិស
 នូវទាននោះដល់នាងប្រេតនោះ ។ ខណៈនោះឯង នាងប្រេតនោះ
 រួចចាកទុក្ខនោះហើយ បានសោយនូវសម្បត្តិដ៏ជាទិព្វ បង្ហាញខ្លួនដល់
 កុដុម្ពិកៈក្នុងវេលារាត្រី ។ លំដាប់នោះ ព្រះថេរៈទាំងឡាយ និមន្តទៅ
 កាន់ក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់ ក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មាន-
 ព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ដល់បរិស័ទ ដែល
 មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ដោយប្រារព្ធនូវរឿងនោះជាហេតុ ។ ក្នុង-
 វេលាចប់ព្រះធម៌ទេសនា មហាជនមានសេចក្តីតក់ស្លុត វៀរផុត
 ស្រឡះចាកសេចក្តីឫស្សា និងសេចក្តីកំណាញ់ ។ ព្រះធម៌ទេសនា
 នោះ បានជាប្រយោជន៍ដល់មហាជន ដោយប្រការ ដូច្នេះ ។

❧ (ចប់រឿងបញ្ចូបុត្តខាទិកប្រេតទី ៦) ❧

៧. រឿងសត្វបុគ្គលាទិកប្រេត

“ ប្រេតស៊ីកូនងម្តង ៧ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៨ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់
ប្រារព្ធនូវនាងប្រេតដែលស៊ីកូន ៧ នាក់ ទើបត្រាស់នូវពាក្យនេះ
មានពាក្យផ្តើមថា **ទគ្គា ទុព្វន្តរុធាសិ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ឧបាសកម្នាក់នៅក្នុងស្រុកមួយមិនឆ្ងាយពីក្រុង
សាវត្ថីមានបុត្រ ២ នាក់ ស្ថិតនៅក្នុងបឋមវ័យ បរិបូណ៌ដោយរូប
ឆោមលោមពណ៌ប្រកបដោយសីលនិងអាចារៈ មាតារបស់បុត្រទាំង
២ នោះ គិតថា យើងជាអ្នកមានបុត្រ ទើបមើលងាយស្វាមីដោយ
កម្លាំងនៃបុត្រ ។ ស្វាមីនោះត្រូវភរិយាមើលងាយ មានចិត្តនឿយ
ណាយ ទើបនាំយកស្រ្តីដទៃមកធ្វើជាភរិយា ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ស្រ្តី
នោះក៏មានគភ៌ ។ លំដាប់នោះ ប្រពន្ធដើមជាស្រីមានសេចក្តីឫស្យា
ជាប្រក្រតី យកអាមិសទៅល្អងលោមគ្រូថ្នាំម្នាក់ ឱ្យគ្រូថ្នាំនោះធ្វើគភ៌
របស់ស្រីនោះដែលទើបតែបាន ៣ ខែ ឱ្យធ្លាក់ចុះ ។ លំដាប់នោះ
នាងប្រពន្ធដើមនោះដែលពួកញាតិ និងបងប្អូនប្រុសរបស់នាងប្រពន្ធ

ចុងសួរថា នាងឯងធ្វើគភ័ររបស់នាងនេះឱ្យធ្លាក់ចុះឬ ? ទើបពោល
មុសាថា ខ្ញុំពុំបានធ្វើឱ្យធ្លាក់ចុះទេ ជនទាំងនោះមិនជឿទើបពោលថា
នាងចូរស្បថ ហើយបានស្បថថា សូមឱ្យខ្ញុំកើតកូនទាំងព្រឹក ទាំង
ល្ងាចម្តង ៧ នាក់ ។ ហើយទំពាស្តីនូវកូនទាំងអស់នោះ សូមឱ្យខ្ញុំ
មានភ្លិនស្តុយ និងមានហ្វូងរុយចោមរោមអស់កាលជានិច្ច ។

ក្រោយមក នាងធ្វើកាលកិរិយាហើយក៏បានកើតក្នុងកំណើត
ប្រេត ដោយវិបាកនៃការធ្វើគភ័រឱ្យធ្លាក់ចុះ និងពោលពាក្យមុសានោះ
ឯង ទើបទំពាស្តីនូវកូន ដោយន័យដូចពោលរួចមកហើយ ត្រាច់ទៅ
ក្នុងទីមិនឆ្ងាយពីស្រុកនោះឯង ។ សម័យនោះ ព្រះថេរៈច្រើនអង្គ
(គង់ចាំវស្សាក្នុងស្រុកនោះ) លុះចេញវស្សាហើយក៏បាននិមន្តមក
កាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏បានសម្រាក
នៅក្នុងទីកន្លែងមួយមិនឆ្ងាយអំពីស្រុកនោះ ។ លំដាប់នោះ នាង
ប្រេតនោះបង្ហាញខ្លួនដល់ព្រះថេរៈទាំងនោះ ។ ព្រះមហាថេរៈ សួរ
នាងដោយគាថានេះថា :

*នាងជាស្រីអាក្រាត មានរូបសម្បុរអាក្រក់ មានភ្លិនអាក្រក់
ស្តុយតែងបក់ចេញទៅ នាងមានហ្វូងរុយចោមរោមហើយ តើជា
ស្រីអ្វី បានជាមកបិតនៅក្នុងទីនេះ ?*

ស្រីប្រេតត្រូវព្រះថេរៈសួរ ទើបបានតបដោយ ៣ គាថានេះ

ថា :

បពិត្រលោកម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេត ដល់នូវ
សេចក្តីទុក្ខ ជា (យមលោកសត្វ) ស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះ
ហើយបានទៅកាន់បេតលោក ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ។ ក្នុងពេល
ព្រឹកខ្ញុំសម្រាលកូន ៧ នាក់ ក្នុងពេលល្ងាច សម្រាលកូន ៧ នាក់ទៀត
ហើយទំពាស៊ីកូនទាំងអស់នោះ ក៏មិនគ្រាន់ដល់ខ្ញុំឡើយ ។ ហឫទ័យ
របស់ខ្ញុំ ក្តៅក្រហាយហុយផ្សែង ព្រោះសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ខ្ញុំមិន
បានសេចក្តីស្ងប់ទុក្ខ តែងក្តៅក្រហាយ ដូចជាបុគ្គលត្រូវភ្លើងនេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **និព្វតី** បានដល់ រម្ងាប់នូវទុក្ខ
ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ។ បទថា **នាវិគច្ឆាមិ** (បិដកថា
នាវិគច្ឆាមិ) ប្រែថា មិនបានទទួល ។ ដោយបទថា **អគ្គិនឡាវ**
អាតមេ (បិដកថា **អគ្គិនឡាវ អាតមេ**) នេះ មានសេចក្តីថា
ខ្ញុំដូចជាបុគ្គលត្រូវភ្លើងនេះកណ្តាលថ្ងៃដែលក្តៅខ្លាំង រមែងមិនបាន
ទទួលនូវសេចក្តីត្រជាក់ឡើយ ។

ព្រះមហាថេរៈបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងសួរនូវបុព្វកម្ម
ដែលនាងប្រេតនោះធ្វើ ទើបពោលគាថាថា :

អំពើអាក្រក់ដែលនាងធ្វើហើយដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដូច
ម្តេចខ្លះ នាងទំពាស៊ីសាច់កូនព្រោះផលកម្មអ្វី ?

លំដាប់នោះ នាងប្រេតកាលនឹងប្រាប់នូវបុព្វកម្មដែលខ្លួន
កើតក្នុងបេតលោក និងហេតុដែលទំពាស៊ីនូវកូនទាំងនោះ ទើបបាន
ពោលនូវគាថានេះថា :

ខ្ញុំមានកូន ២ នាក់ កូនទាំង ២ នាក់នោះពេញវ័យហើយ
ខ្ញុំនោះអាស្រ័យកម្លាំងកូននោះក៏មើលងាយប្តី ។ តម្កើនោះមក ប្តី
របស់ខ្ញុំ ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំ ហើយបាននាំយកស្រីរួមប្តីដទៃទៀត
ស្រីរួមប្តីបានតាំងគភ៌ហើយ ខ្ញុំបានគិតនូវអំពើអាក្រក់ដល់ស្រីនោះ
ខ្ញុំនោះមានចិត្តប្រទូស្ត បានធ្វើនូវការញ្ចាំងគភ៌ ឱ្យធ្លាក់ចុះ គភ៌នៃស្រី
រួមប្តីនោះ បានតែត្រឹម ៣ ខែ មានខ្ទុះនិងឈាមធ្លាក់ចុះ មាតានៃស្រី
រួមប្តីនោះ ក្រេវក្រោធនឹងខ្ញុំ បានបបួលពួកញាតិមក ឱ្យខ្ញុំធ្វើសម្បថ
ផង ឱ្យខ្ញុំផ្តាសាខ្លួនឯងផង ។ ខ្ញុំនោះ បានពោលនូវសម្បថដ៏យោរ-
យោផង នូវពាក្យមុសាវាទផងថា បើខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់នេះហើយ
សូមឱ្យខ្ញុំទំពាស៊ីសាច់កូន ដោយផលកម្មនោះ ផងដោយផលមុសា-
វាទផង ទាំង ២ នេះ ទើបខ្ញុំទំពាស៊ីសាច់កូន ប្រឡាក់ដោយខ្ទុះ
និងឈាមដូច្នេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **បុត្តឈូបេតា** បានដល់
អាស្រ័យកម្លាំង គឺបុត្រ គឺបានកម្លាំងដោយអំណាចបុត្រ ។ បទថា
អតិបណ្ឌិត ប្រែថា មើលងាយក្រៃពេក ។ បទថា

បូតិលោហិតកោ បតិ (បិដកថា **បុព្វលោហិតបក្ខិតាតិ**)
 បានដល់ គភ៌ហូរចេញជាឈាម ។ ពាក្យដ៏សេសទាំងអស់ដូចបាន
 ពោលរួចមកហើយនោះឯង ។

ក្នុងរឿងនោះ មានព្រះថេរៈ ៨ រូប ប៉ុន្តែក្នុងរឿងនេះ មាន
 ព្រះថេរៈច្រើនអង្គ ។ ក្នុងរឿងនោះមានកូន ៥ នាក់ តែក្នុងរឿងនេះ
 មាន កូន ៧ នាក់ នេះឯងជាសេចក្តីប្លែកគ្នា ។

❧ (**ចប់រឿងសត្តបុត្តខានិកប្រភពទី ៧**) ❧

អដ្ឋេវ ភិច្ចមាតប្បំ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
ន ហិ នោ សង្ខរន្តេន មហាសេនេន មច្ចុនា ។

ឯការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស បុគ្គលគួរតែធ្វើក្នុងថ្ងៃ
 នេះឯង អ្នកណាអាចដឹងថា សេចក្តីស្លាប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែកបាន
 ព្រោះថាការតទល់របស់យើងចំពោះមច្ចុ ដែលមានសេនាជ័ច្រើន
 នោះ មិនមានសោះឡើយ ។

(បិដកលេខ ២៨ ទំព័រ ៧)

៨- រឿងគោណប្រេត

“ ប្រេតស្មៅខ្ចីឱ្យគោងាប់ស៊ី ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១០ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុង-
វត្តជេតពនមហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវ កុដុម្ពិកៈ ម្នាក់ ដែលមានបិតា
ស្លាប់ ទើបត្រាស់នូវពាក្យផ្តើមនេះថា ភី ទុ ឧប្បត្តរុណេវ ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងក្រុងសាវត្ថី បិតារបស់កុដុម្ពិកៈម្នាក់បានស្លាប់
ទៅ ។ ព្រោះបិតាស្លាប់ គេទើបសោកសៅក្រៀមក្រំចិត្ត ដើរយំដូច
ជាមនុស្សឆ្គួត សួរជនដែលខ្លួនបានជួបថា តើបានឃើញបិតារបស់
ខ្ញុំដែរឬទេ ? ជនទាំងនោះមិនអាចបន្ទោបង់សេចក្តីសោករបស់គេ
បានឡើយ ។ ប៉ុន្តែឧបនិស្ស័យនៃសោតាបក្តិផលនៅប្រាកដច្បាស់
ក្នុងហឫទ័យរបស់គេ ដូចជាប្រទីបដែលភ្លឺច្បាស់នៅក្នុងឆ្នាំង ។

ក្នុងវេលាបញ្ចូសសម័យ ព្រះបរមសាស្តា ទ្រង់ប្រមើលមើល
នូវសត្វលោក ទ្រង់ឃើញនូវឧបនិស្ស័យនៃសោតាបក្តិផលរបស់គេ
ទ្រង់ព្រះតម្រិះថា តថាគតគួរតែនាំយកហេតុដែលជាអតីតរបស់
កុដុម្ពិកៈនេះមកហើយ បន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោក ញ៉ាំងគេឱ្យតាំងនៅ

ក្នុងសោតាបត្តិផល ទ្រង់ព្រះចិន្តាដូច្នេះហើយ លុះព្រឹកឡើងទ្រង់យាងទៅបិណ្ឌបាត ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតមកវិញ ខាងក្រោយភក្តិកិច្ចព្រះអង្គទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្ទះរបស់កុដុម្ពិកៈនោះតែមួយព្រះអង្គឯង ។ កុដុម្ពិកៈនោះជ្រាបថា ព្រះបរមសាស្តាស្តេចយាងមក ទើបចេញទៅទទួល អាវាធនាព្រះបរមសាស្តា ឱ្យគង់ប្រថាប់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ខ្លួនក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ទើបក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តើព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបទីកន្លែងដែលបិតារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទៅហើយដែរឬទេ ? លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់នឹងកុដុម្ពិកៈនោះថា ម្ចាស់ឧបាសក តើអ្នកសួររកបិតាក្នុងអត្តភាពនេះឬ ? ឬក៏ក្នុងអត្តភាពដែលកន្លងទៅហើយ ? គេបានស្តាប់ដូច្នេះហើយ ទើបគិតថា បានឮថា យើងមានបិតាច្រើន ដូច្នេះ ទើបកាត់បន្ថយនូវសេចក្តីសោកបានត្រឹមពាក់កណ្តាល ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់នូវធម្មិកថា ជាគ្រឿងបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោកដល់កុដុម្ពិកៈនោះ ទ្រង់ជ្រាបថា កុដុម្ពិកៈនោះប្រាសចាកនូវសេចក្តីសោក មានចិត្តសមគួរហើយ ទើបញ្ចាំងកុដុម្ពិកៈនោះឱ្យតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ដោយសាមុក្ខង្សិកធម្មទេសនា (ទេសនាទាក់ទងនឹងអរិយសច្ចៈ) ហើយ ទើបទ្រង់យាងត្រឡប់ទៅកាន់វត្តជេតពនវិញ ។

លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងឡាយសន្មនាគ្នាក្នុងធម្មសភាថា អារុសោ
លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ចូរមើលពុទ្ធានុភាពចុះ ឧបាសក
ដែលពោរពេញដោយសេចក្តីសោក និងខ្សឹកខ្សួលដូច្នោះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគក៏នៅតែអាចណែនាំគេឱ្យតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ក្នុង
ខណៈនោះឯងបាន ។ ព្រះសាស្តាយាងទៅក្នុងទីនោះ គង់ប្រថាប់
លើពុទ្ធាសនៈដ៏ប្រសើរ ដែលគេក្រាលថ្វាយហើយ ទើបត្រាស់សួរ
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តើអ្នកទាំងឡាយអង្គុយសន្មនាគ្នាអំពីរឿងអ្វី ?
ភិក្ខុទាំងឡាយទើបក្រាបទូលសេចក្តីនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះសាស្តាត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមែនតែក្នុងកាលឥឡូវ
នេះប៉ុណ្ណោះទេដែលតថាគតបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោករបស់កុដុម្ពិកៈ
នេះ សូម្បីក្នុងកាលមុនក៏បានបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោករបស់កុដុម្ពិកៈ
នេះដូចគ្នាដែរ ត្រាស់ដូច្នេះហើយក៏ទ្រង់ស្ងៀម ភិក្ខុទាំងនោះក្រាប
ទូលអារាធនាឱ្យទ្រង់សម្តែង ទើបទ្រង់នាំអតីតនិទានមកសម្តែងថា :

ក្នុងអតីតកាល ក្នុងក្រុងពារាណសី បិតារបស់គហបតីម្នាក់
បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ។ ព្រោះតែបិតាស្លាប់ គេទើបមានសេចក្តី
សោកសៅយ៉ាងក្រៃលែង មានមុខជោគជាំដោយទឹកភ្នែក ភ្នែកឡើង
ក្រហម យំខ្សឹកខ្សួល ដើរប្រទក្សិណជុំវិញជើងផ្ទុរ ។ បុត្ររបស់
គហបតីនោះមាន ឈ្មោះថា សុផាតៈនៅក្មេងវ័យ ប៉ុន្តែជាមនុស្សមាន

បញ្ហាឈ្លាសវៃ ទើបរកឧបាយជាគ្រឿងបន្លាបង់នូវសេចក្តីសោក-
របស់បិតា ។ ថ្ងៃមួយ សុផាតកុមារ បានឃើញគោមួយស្លាប់នៅខាង
ក្រៅក្រុង ហើយក៏បានយកស្មៅ និងទឹកមកដាក់នៅក្បែរមាត់របស់
គោដែលស្លាប់ហើយនោះ រួចហើយឈរពោលថា ចូរស៊ីទៅ ចូរ-
ផឹកទៅ ។ មនុស្សទាំងឡាយដើរទៅមកឃើញ ដូច្នោះ ទើបសួរថា
នែសុផាត ! អ្នកឆ្កួតហើយឬ ? បានជាយកស្មៅនិងទឹកទៅឱ្យ
គោងាប់ស៊ីដូច្នេះ ? សុផាតកុមារ មិនបានឆ្លើយតបអ្វីទាំងអស់ ពួក-
មនុស្សទាំងឡាយទើបនាំគ្នាទៅរកបិតារបស់គេ ហើយប្រាប់ថា កូន
របស់អ្នកឆ្កួតហើយ យកស្មៅនិងទឹកឱ្យគោងាប់ស៊ី ។ ព្រោះបានស្តាប់
ដូច្នោះ គហបតីក៏បានរំសាយសេចក្តីសោកដែលកើតឡើងព្រោះ
ប្រារព្ធដល់បិតា ។ គហបតីនោះ ដល់នូវសេចក្តីស្តុកចិត្តថា បានឮថា
កូនរបស់យើងក្លាយជាមនុស្សឆ្កួតទៅហើយ ទើបទៅយ៉ាងប្រញាប់
លុះដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងកូនថា នែសុផាត ! ក្រែងអ្នកជា
មនុស្សឆ្លាតវៃ បរិបូណ៌ដោយបញ្ញាមិនមែនឬ ? ប៉ុន្តែហេតុ-
ដូចម្តេចបានជាអ្នកយកស្មៅ និងទឹក ឱ្យគោងាប់ស៊ីដូច្នេះទៅវិញ ?
ទើបពោល ២ គាថាថា :

អ្នកមានសភាពជាបុគ្គលឆ្កួតទេដឹង បានជាអ្នកច្រូតស្មៅខ្ចី
យកមកនិយាយនឹងគោចាស់ ដែលជាសត្វប្រាសចាកជីវិតថា ចូរស៊ី-

ចុះ ១ ដូច្នេះ ។ ធម្មតាគោដែលស្លាប់ហើយមិនដែលក្រោកឡើងបាន
ដោយស្មៅ និងទឹកទេ អ្នកជាបុគ្គលពាលអប្បបញ្ញា ប្រហែលនឹង
បុគ្គលល្ងង់ខ្លៅដទៃដែរ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ភី ទុ ជាពាក្យសួរ ។ បទថា
ឧម្ពត្តរុណោ បានដល់ អ្នកមានសភាពដូចជាបុគ្គលឆ្គួត គឺដល់នូវ
សេចក្តីរាយមាយនៃចិត្ត ។ បទថា លាឃិត្វា ប្រែថា ច្រូត ។ បទថា
ហរិតំ តិណំ ប្រែថា ស្មៅខ្ចី ។ បទថា លបសិ ប្រែថា បង្គាប់ ។
បទថា គតសត្តំ បានដល់ ព្រាសចាកជីវិត ។ បទថា ជរុគ្គតំ ប្រែថា
គោចាស់ដែលគ្មានកម្លាំង ។ បទថា អន្លេន ឆានេន បានដល់ ស្មៅ
ដែលខៀវខ្ចី និងទឹកជីកដែលអ្នកឱ្យ ។ បទថា មតោ គោណោ
សមុជ្ឈហេ បានដល់ គោដែលស្លាប់ហើយ មិនអាចមានជីវិតក្រោក
ឡើងវិញបានទេ ។ បទថា ត្សំសិ ពាលោ ច ទុម្ពេធនោ មាន
សេចក្តីថា អ្នកឈ្មោះថាជាបុគ្គលពាល ព្រោះប្រកបដោយភាពជា
បុគ្គលពាល និងឈ្មោះថាជាអ្នកអប្បបញ្ញា ព្រោះបញ្ញាពោលគឺ
មេធា^(១) មិនមាន ។ បទថា យថា តព្ពោវ ទុម្ពតិ (បិដកថា
យថា តព្ពោវ ច ទុម្ពតិ) មានសេចក្តីថា សូម្បីបុគ្គលដទៃ ដែល
ឥតបញ្ញា ក៏គប្បីរើរវាយដូចម្តេចមិញ ឯខ្លួនអ្នកក៏រើរវាយដល់រឿង

១- មេធា - គំនិត, ប្រាជ្ញា (គំនិតឬប្រាជ្ញាដែលអាចទម្លាយដំណើរអ្វីនីមួយៗ)

ដែលឥតប្រយោជន៍ ដូច្នោះដែរ ។ បទថា **យថា** តំ គ្រាន់តែជា-
និបាត ។ ម្យ៉ាងទៀត បទថា **នុប្បតិ** មានសេចក្តីថា អ្នកសូម្បីជា
បុគ្គលមានបញ្ញា ក៏បែរជារំលោភវាយ ដូចជាមនុស្សឆ្គួតដទៃ ៗ ដែរ ។

សុចាតកុមារ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងប្រកាសនូវ-
គោលបំណងរបស់ខ្លួនដើម្បីឱ្យបិតាជ្រាប ទើបបានពោល ២ គាថា
ថា :

*នេះជាជើង នេះជាក្បាល នេះជាខ្លួនព្រមទាំងកន្ទុយ នេះជា
ភ្នែករបស់គោ បិតនៅក្នុងទីដូចដែល គោនេះគប្បីក្រោកឡើងបាន
ដៃជើងខ្លួននិងក្បាលរបស់ជីតា ប្រាកដក្រែងអ្នកដែលយំលើផ្លូវដីទេ
ដឹងជាបុគ្គលល្ងង់ ។*

សេចក្តីនៃគាថានោះមានអធិប្បាយដូចតទៅនេះ :

គោនេះមានជើង ៤ មានក្បាល មានខ្លួនព្រមទាំងកន្ទុយ
ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកន្ទុយនិងមាននេត្រ គឺ ភ្នែក មាន-
ទ្រង់ទ្រាយមិនបែកធ្លាយបិតនៅក្នុងទីដូចមុនពេលស្លាប់ ។ បទថា
អយំ គោឈោ សប្បដ្ឋហេ មានសេចក្តីថា ព្រោះហេតុនេះ ខ្ញុំទើប
គិតថា គោនេះនឹងគប្បីក្រោកឡើងបាន គឺនឹងគប្បីក្រោកឈរឡើង
បានដោយខ្លួនឯង ។ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា គោប្រហែលជានឹង
ក្រោកឡើងបាន ។ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបយល់ថា គោនេះគប្បី-

ប្រឹងងើបឡើងបានដោយឆាប់រហ័ស, អធិប្បយថា ខ្ញុំមានសេចក្តី
យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ។ សុចាតកុមារ រំលឹកដល់បិតាថា ក៏ដៃ ជើង
ខ្លួននិងក្បាលរបស់ជីតាខ្ញុំរមែងមិនប្រាកដ ប៉ុន្តែលោកឪពុកស្រែកយំ
លើផ្លូវដី ដែលសាងទុកបញ្ចុះឆ្អឹងរបស់ជីតាតែម្យ៉ាង ជាអ្នកអប្បបញ្ញា
គឺមិនមានបញ្ហាសោះ សង្ខារទាំងឡាយមានការបែកធ្លាយជាធម្មតា
រមែងបែកធ្លាយទៅ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីនោះហើយ ចាំបាច់
នឹងឱ្យកខ្វលធ្វើអ្វី ។

បិតារបស់ព្រះពោធិសត្វបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបគិតថា
កូនរបស់យើងជាបណ្ឌិត បានធ្វើនូវអំពើនេះដើម្បីឱ្យយើងយល់ កាល
នឹងសរសើរកូនទើបពោលថា សុចាតកូនអើយ យើងបានដឹងហើយ
ថា សត្វទាំងឡាយមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ចាប់តាំងពីពេលនេះ
ទៅ យើងនឹងមិនសោកសៅទៀតឡើយ បុគ្គលអ្នកមានបញ្ហាល្មោះ
ថា អាចកំចាត់បង់នូវសេចក្តីសោកបាន គប្បីដូចជារូបអ្នកនេះឯង
ទើបបានពោល ៤ គាថាថា :

អ្នកស្រោចស្រប់យើងដែលភ្លើងនេះហើយ ញ៉ាំងសេចក្តីក្តៅ
ក្រហាយទាំងពួងឱ្យរម្ងាប់ ដូចបុគ្គលយកទឹកស្រោចលត់ភ្លើងដែល
នេះឆ្នាំងខ្លាញ់ សរគឺសេចក្តីសោក ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងហឫទ័យ
យើង អ្នកបានដកចោលហើយ កាលយើងត្រូវសេចក្តីសោកចំពោះ

បិតាគ្របសង្កត់ អ្នកដែលចេះបន្ទោបង់សេចក្តីសោកបាន យើងនោះ
ឈ្មោះថា មានសរ គឺសេចក្តីសោក ដែលអ្នកដកចោលហើយ
មានសេចក្តីត្រជាក់កើតហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ ម្ចាស់មាណព
យើងលែងសោយសោក លែងយំហើយ ព្រោះបានស្តាប់វាចារបស់
អ្នក ជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយបញ្ញា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជន
ទាំងនោះ តែងធ្វើយ៉ាងនេះ ដូចជាសុជាតមាណព បានញ្ចាំងបិតា
ឱ្យត្រឡប់ចាកសេចក្តីសោកដូច្នោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អាទិត្តិ** បានដល់ ភ្លើង គឺសេចក្តី
សោកចាក់ដោតហើយ គឺឆេះឡើងហើយ ។ បទថា **សន្និ** ប្រែថា
មាននៅ ។ បទថា **ឆាវកំ** ប្រែថា ភ្លើង ។ បទថា **វារិនា វិយ**
ឱសិណ្ឌុ ប្រែថា ដូចយកទឹកស្រោចពន្លត់ ។ បទថា **សព្វំ និព្វាបយេ**
នំ មានសេចក្តីថា ឱ្យសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនៃចិត្តរបស់យើងទាំង
អស់ស្ងប់រម្ងាប់ ។ បទថា **អព្វហិ វត** (បិដកថា **អព្វឡំ វត**)
ប្រែថា ដកចោលហើយ ។ បទថា **សន្នំ** បានដល់ កូនសរ គឺ
សេចក្តីសោក ។ បទថា **ហឧយនិស្សិតំ** បានដល់ ដូចកូនសរដែល
ចាក់ដោតហឫទ័យ ។ បទថា **សោភបរេតស្ស** បានដល់ ត្រូវសេចក្តី
សោកគ្របសង្កត់ ។ បទថា **បិតុសោកំ** បានដល់ នូវសេចក្តីសោក
ដែលកើតឡើងប្រារព្ធបិតា ។ បទថា **អធានុទិ** ប្រែថា បានកំចាត់បង់

ហើយ ។ បទថា **តវ សុត្វាន មាណវ** មានសេចក្តីថា ម្ចាស់
មាណវ ព្រោះបានស្តាប់ពាក្យរបស់អ្នកហើយ ពីពេលនេះទៅ យើង
លែងសោក លែងយំទៀតហើយ ។ បទថា **សុជាតា មិត្តំ យថា**
មានសេចក្តីថា សុជាតកុមារនេះបានញ៉ាំងបិតារបស់ខ្លួនឱ្យរួចផុតចាក
សេចក្តីសោក ដូចម្តេចមិញ សូមឱ្យពួកជនដទៃក៏ដូច្នោះដែរ អ្នកអនុ-
គ្រោះ មានសេចក្តីអនុគ្រោះជាប្រក្រតី មានបញ្ញាធ្វើយ៉ាងនោះ គឺ
ធ្វើឧបការៈដល់បិតានិងពួកជនដទៃ ។

បិតាបានស្តាប់ពាក្យរបស់មាណវនោះហើយ ជាអ្នកប្រាស-
ចាកសេចក្តីសោក ទើបងូតទឹកជម្រះសីសៈបរិភោគអាហារ ប្រកប
ការងារ ក្រោយមកក៏បានធ្វើកាលកិរិយា ហើយក៏បានទៅកើតក្នុង-
ស្ថានសួគ៌ទេវលោក ។ ព្រះបរមសាស្តា លុះទ្រង់នាំព្រះធម៌ទេសនា
នេះមកហើយ ទើបទ្រង់ប្រកាសអរិយសច្ចៈដល់ភិក្ខុទាំងនោះ ។ កាល
បើចប់អរិយសច្ចៈហើយ ជនជាច្រើនបានបន្ទុះនូវលោកុត្តរធម៌ មាន-
សោតាបត្តិផលជាដើម ។ **សុចាតកុមារ**ក្នុងកាលនោះ បានមកជា
ព្រះបរមលោកនាថ្មីក្នុងកាលឥឡូវនេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងគោណប្រេតទី ៨) ❧

៩- រឿងមហាបេសការប្រេត

“ ប្រេតស៊ីមូត្រលាមកព្រោះជេរប្រទេចផ្កាសាស្វាមី ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១១ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះសាស្តា គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធនូវនាងប្រេតជាជាងតម្បាញម្នាក់ ទើបត្រាស់នូវពាក្យនេះ មានពាក្យផ្តើមថា **គូស័ក្ខ បុត្តិ រុទ្ធិរោ បុត្តិ ដូច្នេះ ។**

បានឮថា ភិក្ខុប្រមាណ ១២ អង្គ រៀនព្រះកម្មដ្ឋានក្នុងសម្លាត់ព្រះសាស្តា ពិចារណានូវទីកន្លែងដ៏សមគួរដល់ការស្នាក់អាស្រ័យ កាលបើជិតដល់ថ្ងៃចូលវស្សា ឃើញដងព្រៃដ៏សមគួរជាទីរករាយ បរិបូណ៌ដោយម្លប់និងទឹកមួយកន្លែង និងគោចរគ្រាមមិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេកអំពីដងព្រៃនោះ ទើបស្នាក់នៅទីនោះមួយរាត្រី លុះព្រឹកឡើងទើបត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុក ។ ជាងតម្បាញ ១១ នាក់ អាស្រ័យនៅក្នុងស្រុកនោះ ឃើញពួកភិក្ខុទាំងនោះហើយកើតសេចក្តីសោមនស្សជ្រះថ្លា ទើបនិមន្តមកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន អង្គុលដោយភោជនាហារដ៏ប្រណីត ហើយសួរថា លោកម្ចាស់និមន្តទៅកាន់ទីណា ? ភិក្ខុទាំងនោះពោលថា អាត្មានឹងទៅកាន់ទីជាទី-

សប្បាយ ។ ពួកជាងតម្បាញនាំគ្នាពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏
ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមលោកម្ចាស់គង់នៅទីនេះហើយ ដូច្នេះហើយ
ទើបនិមន្តឱ្យគង់ចាំវស្សា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ទទួលពាក្យនិមន្ត ។
ឧបាសក ឧបាសិកាទាំងឡាយ បាននាំគ្នាសាងកុដិក្នុងទីនោះរួចហើយ
ទើបវេរប្រគេនដល់ភិក្ខុទាំងនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏គង់ចាំវស្សាក្នុង
ទីនោះឯង ។

បណ្តាជាងតម្បាញទាំងនោះ នាយជាងតម្បាញ ឧបដ្ឋាកភិក្ខុ
២ អង្គដោយបច្ច័យ ៤ ដោយគោរព ក្រៅពីនោះបានឧបដ្ឋាកភិក្ខុ
ម្នាក់មួយអង្គ ១ ។ ភរិយារបស់នាយជាងតម្បាញ មិនមានសទ្ធា
មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសេចក្តីកំណាញ់ មិនឧបដ្ឋាក
ភិក្ខុទាំងឡាយដោយគោរពទេ ។ នាយជាងតម្បាញឃើញដូច្នោះ
ទើបនាំប្អូនស្រីរបស់ភរិយានោះឯងមកហើយ ប្រគល់ភាពជាធំឱ្យក្នុង
ផ្ទះរបស់ខ្លួន ។ នាងជាប្អូនស្រីនោះ ជាអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តី
ជ្រះថ្លា ប្រណិប័តន៍ភិក្ខុទាំងឡាយដោយគោរព ។ ជាងតម្បាញ
ទាំងអស់នោះ បានប្រគេនសំពត់សាដកដល់ភិក្ខុដែលគង់ចាំវស្សា
មួយអង្គមួយផ្ទាំង ។ ក្នុងបណ្តាភរិយាទាំងនោះ ភរិយារបស់នាយ
ជាងតម្បាញនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់ មានចិត្តគិតប្រទូស-
រ៉ាយ ជេរប្រទេចផ្តាសាស្វាមីរបស់ខ្លួនថា ទាន គឺបាយនិងទឹកដែល

អ្នកឱ្យដល់សមណសក្យបុត្រនោះ ចូរក្លាយជាលាមក មូត្រ ខ្ទុះ និង ឈាម ដល់អ្នកក្នុងបរលោកចុះ ហើយសំពត់សាដកចូរក្លាយជាផែន លោហៈដែលមានភ្លើងនេះដ៏រន្ទាល ។

សម័យក្រោយមក បណ្ឌាជនទាំងនោះ នាយជាងតម្បាញធ្វើ កាលកិរិយាហើយកើតជារុក្ខទេវតាមានអានុភាពដ៏ខ្លាំងក្លាក្នុងព្រៃភ្លើង នេះ ប៉ុន្តែភរិយាដែលកំណាញ់ស្វិតរបស់គាត់ធ្វើកាលកិរិយាហើយ កើតជានាងប្រេតនៅក្នុងទីមិនឆ្ងាយពីទីលំនៅរបស់រុក្ខទេវតានោះឯង នាងជាប្រេតអាក្រាតកាយ រូបរាងអាក្រក់ ត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លាន គ្របសង្កត់ ទៅកាន់សម្លាក់របស់ភូមិទេវតានោះហើយពោលថា អ្នកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនមានសំលៀកបំពាក់ទេ ត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លាន គ្របសង្កត់យ៉ាងក្រៃលែង ហើយត្រាច់ទៅ អ្នកចូរឱ្យសំពត់ បាយ និងទឹកដល់ខ្ញុំផងចុះ ។ ភូមិទេវតា ទើបឱ្យនូវបាយ និងទឹកដ៏ជាទិព្វ ដល់នាងប្រេតនោះ វត្ថុទាំងនោះ ក៏ក្លាយជាមូត្រ លាមក ខ្ទុះ និង ឈាម សំពត់សាដកដែលឱ្យទៅ ពេលដែលនាងស្លៀកដណ្តប់ក៏ ក្លាយទៅជាផែនលោហៈនេះរន្ទាល នាងសោយនូវទុក្ខវេទនាយ៉ាង មហិមា ហើយបានទម្លាក់ចោលនូវសំពត់នោះ យំឱ្យកខ្វលហើយ ត្រាច់ទៅ ។

សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយអង្គ ពេលដែលចេញវិស្សារូច.

ហើយ ក៏បានធ្វើដំណើរទៅគាល់ព្រះបរមសាស្តា ធ្វើដំណើរទៅដល់
ព្រៃភ្លើងនេះ រួមជាមួយនឹងពួកអ្នករទេះដំប្រើន ។ ក្នុងពេលរាត្រី
ពួកអ្នករទេះធ្វើដំណើរទៅក្នុងវេលាថ្ងៃបានឃើញប្រទេសមួយកន្លែង
បរិបូណ៌ដោយម្លប់ដ៏ត្រឈឹងត្រឈៃ និងមានទឹកដ៏ថ្លាក្នុងព្រៃ ទើប
ឈប់រទេះហើយសម្រាកមួយសន្ទុះ ។ ចំណែកភិក្ខុនោះ គេចចេញ
ទៅពីទីនោះបន្តិច ព្រោះប្រាជ្ញានូវសេចក្តីវិវេក ក្រាលសង្ស័យដ៏នៅ
ត្រង់គល់ឈើដែលបិទបាំងដោយព្រៃ មានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃមួយ
ដើម ហើយក៏សឹងសម្រាក មានរាងកាយទន់ខ្សោយព្រោះហត់នឿយ
ក្នុងការធ្វើដំណើរពេលយប់ ក៏បានសឹងលក់ទៅ ។ ពួកអ្នករទេះទាំង
នោះលុះសម្រាកបាត់ហត់ហើយ ក៏បានធ្វើដំណើរបន្តទៅទៀត ភិក្ខុ
នោះ នៅមិនទាន់ភ្ញាក់នៅឡើយ លុះដល់វេលាណាច លោកក្រោក
ឡើងមិនឃើញពួកអ្នករទេះទាំងនោះឡើយ ទើបរង្វេងផ្លូវដើរទៅ
ដល់ទីលំនៅរបស់ទេវតានោះតាមលំដាប់ ។ លំដាប់នោះ ទេវបុត្រ
នោះឃើញភិក្ខុនោះហើយ ក៏បានប្លែងភេទជាបុរសម្នាក់ ចូលទៅរក
ហើយធ្វើដ៏សណ្ឋារៈ និមន្តឱ្យចូលទៅកាន់វិមានរបស់ខ្លួនប្រគេន
ភេសជ្ជៈមានថ្នាំលាបជើងជាដើម ហើយចូលទៅអង្គុយជិត ។ សម័យ
នោះឯង នាងប្រេតមកពោលថា អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកចូរឱ្យបាយ
ទឹកនិងសំពត់សាដកដល់ខ្ញុំផងចុះ ។ ទេវបុត្រនោះបានឱ្យវត្ថុទាំងនោះ

ដល់នាងប្រេតនោះ ក៏របស់ទាំងនោះឯង លុះនាងប្រេតទទួល
ហើយក៏ភ្លាយទៅជាមូត្រ លាមក ខ្ទុះ ឈាម និងផែនលោហៈដែល
ឆេះរន្ទាលដ៏ក្រៃលែងតែម្តង, ភិក្ខុនោះឃើញដូច្នោះហើយ កើត
សេចក្តីស្ងួតចិត្ត ទើបសួរទេវបុត្រនោះដោយ ២ គាថាថា ៖

នារីណា មានខ្ទុះនិងឈាមជាអាហារ សព្វកាល នារីនេះ
តែងបរិភោគលាមកផង មូត្រផង ឈាមផង ខ្ទុះផង នេះជារីបាក
នៃកម្មអ្វី នារីនេះបានធ្វើអំពើដូចម្តេចហ្ន៎ សំពត់ទាំងឡាយថ្មី ១ ផង
ល្អ ១ ផង មានសាច់ទន់ផង បរិសុទ្ធផង ប្រកបដោយរោមផង គេ
បានឱ្យដល់នារីនេះហើយ ក៏ប្រាកដដូចជាលោហៈទៅវិញ ចុះនារី
នេះបានធ្វើអំពើដូចម្តេច ។

បណ្ឌាបទទាំងនោះ បទថា ភិស្សុ អយំ វិធាកោ មាន
សេចក្តីថា នេះជារីបាកនៃកម្មអ្វី ដែលនាងប្រេតកំពុងសោយក្នុង
ពេលនេះ ។ បទថា នុ ភី កម្មមកាសិ ទារី មានសេចក្តីថា
កាលពីជាតិមុន នារីនេះបានធ្វើកម្មអ្វីហ្ន៎ ។ បទថា យា សព្វនា
លោហិតបុព្វតក្ខា មានសេចក្តីថា នារីនេះតែងស៊ី គឺបរិភោគឈាម
និងខ្ទុះប៉ុណ្ណោះ សព្វកាល ។ បទថា ទវានិ ប្រែថា ថ្មី គឺប្រាកដក្នុង
ខណៈនោះឯង ។ បទថា សុភានិ ប្រែថា ស្អាត គឺគួរឱ្យចង់មើល ។
បទថា មុទ្ធនិ ប្រែថា មានសម្ផស្សជាទីសប្បាយ ។ បទថា សុទ្ធានិ

ប្រែថា មានវណ្ណៈបរិសុទ្ធ ។ បទថា **លោមសាទិ** ប្រែថា មានរោម
ទន់ គឺមានសម្បជានិស្សាយ អធិប្បាយថា ល្អ ។ បទថា **ទិន្នានិ**
មិស្សា ភិក្ខា ភវន្តិ មានសេចក្តី ថាដូចជាបន្ទាដែលរៀងគ្នា
ជាលំដាប់ គឺដូចជាផែនលោហៈ, ម្យ៉ាងទៀត ចាចៈថា **ភិក្ខា**
ភវន្តិ ដូច្នេះក៏មាន អធិប្បាយថា មានពណ៌ដូចសត្វចោះស៊ី ។

ទេវបុត្រនោះត្រូវភិក្ខុនោះសួរដូច្នេះហើយ កាលនឹងប្រកាស
កម្ម ដែលនាងប្រេតបានធ្វើក្នុងជាតិមុន ទើបពោល ២ គាថាថា ៖

*បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន នារីនេះជាករិយារបស់ខ្ញុំ ជាស្រី
មិនដែលឱ្យវត្ថុអ្វីដល់អ្នកណាមួយឡើយ ជាស្រីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ
តែងជេរប្រទេចផ្កាសាន្តរខ្ញុំ ដែលកំពុងឱ្យទានដល់សមណព្រាហ្មណ៍
ទាំងឡាយថា អ្នកចូរស៊ីលាមកផង ម្សត្រផង ឈាមផង ខ្ទះផង
ដែលជារបស់មិនស្អាត សព្វកាលចុះ ផលនេះចូរកើតមានដល់អ្នក
ក្នុងបរលោកចុះ សំពត់មានផែនដូចលោហៈ ចូរមានដល់អ្នកចុះ
លុះនារីនោះ ប្រព្រឹត្តអំពើទុច្ចរិតប្រាកដដូច្នេះហើយ មកកាន់ទីនេះ
ទើបបានទទួលផល (ដ៏ក្រហល់ក្រហាយ) អស់រាត្រីដ៏យូរអង្វែង ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អនាឃិកា** បានដល់ មាន
ប្រក្រតីមិនឱ្យនូវវត្ថុអ្វីមួយដល់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ ។ បទថា **មច្ឆរិណិ**
ភវនិយា មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថាមានសេចក្តីកំណាញ់ ព្រោះមាន

មន្ទិលជាខាងដើម គឺសេចក្តីកំណាញ់ជាសភាវៈ និងឈ្មោះថាមាន
សេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ ព្រោះមានការសេពរឿយ ៗ នូវសេចក្តី
កំណាញ់នោះ អធិប្បាយថា នាងជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់ ដោយ
សេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញនោះ ។ ឥឡូវនេះ ទេវបុត្រកាលនឹង
សម្តែងសេចក្តីដែលនាងជាអ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់នោះឯង ទើប
ពោលនូវពាក្យជាដើមថា **សាមី ឧទន្ទំ** ។ បណ្តាបទទាំងនោះ
បទថា **ឯតាទិសំ** បានដល់ ប្រព្រឹត្តវិចិត្រជាដើម ដូចដែលបាន
ពោលរួចមកហើយនោះឯង ។ បទថា **តំឆាគតា** បានដល់ មកកាន់
បេតលោកនេះ គឺចូលដល់អត្តភាពនៃប្រេត ។ បទថា **ចិរក្ខាយ**
ខាទតិ បានដល់ ទំពាស៊ីតែលាមកប៉ុណ្ណោះ អស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។
មែនពិត នាងជេរប្រទេចផ្កាសាដោយអាការណា ផលក៏កើតដោយ
អាការនោះដូចគ្នា នាងជេរប្រទេចផ្កាសាចំពោះបុគ្គលណា លុះ
ចាកអំពីបុគ្គលនោះទៅ ទោសនោះក៏ត្រូវធ្លាក់មកលើខ្លួនឯងវិញដូច
អសនីបាត (រន្ទះបាញ់) ធ្លាក់ចុះក្នុងទីបំផុត គឺក្រុងផែនដី ។

ទេវបុត្រនោះ លុះសម្តែងនូវកម្មដែលនាងធ្វើក្នុងជាតិមុន
យ៉ាងនេះហើយ ទើបបានពោលនឹងភិក្ខុនោះទៀតថា លោកម្ចាស់
តើមានឧបាយអ្វីដែលអាចធ្វើឱ្យនាងប្រេតនេះរួចចាកពីបេតលោកនេះ
នេះដែរឬទេ ? កាលភិក្ខុនោះឆ្លើយថាមាន ទើបពោលថា សូម-

លោកម្ចាស់សម្តែងមកចុះ ។ ភិក្ខុនោះពោលថា ប្រសិនបើអ្នកថ្វាយ
ទានចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគនិងដល់ព្រះអរិយសង្ឃ ឬ ដល់ភិក្ខុអង្គ
ណាមួយ ហើយឧទ្ទិសឱ្យនាងប្រេតនេះ ទាំងនាងប្រេតនេះបាន
អនុមោទនានូវទាននោះ ដោយអាការយ៉ាងនេះ នាងក៏នឹងរួចផុតពី
សេចក្តីទុក្ខនេះបាន ។ ទេវបុត្រនោះ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើប
បានថ្វាយនូវបាយនិងទឹកដ៏ប្រណិតដល់ភិក្ខុនោះ រួចហើយក៏ឧទ្ទិសនូវ
ទក្ខិណាទាននោះដល់នាងប្រេតនោះ ។ រំពេចនោះឯង នាងប្រេត
នោះមានចិត្តរីករាយ មានឥន្ទ្រិយស្រស់បស់ បានជាអ្នកស្តាប់ស្តាប់
ដោយអាហារដ៏ជាទិព្វ ទេវបុត្រនោះបានថ្វាយសំពត់ ១ គូ ទុកក្នុងដៃ
របស់ភិក្ខុនោះ ឧទ្ទិសចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណា
ទានដល់នាងប្រេតនោះ ក៏ក្នុងខណៈនោះឯង សំពត់ទិព្វ គ្រឿងប្រដាប់
ដ៏ជាទិព្វ និងវត្ថុដែលជាទីប្រាថ្នាទាំងពួង បានកើតឡើងដល់នាង
ប្រៀបដូចជាស្រីទេពអប្សរ ។ ហើយភិក្ខុនោះក៏បានទៅដល់ក្រុងសា
វត្តក្នុងថ្ងៃនោះឯង ដោយបួនិរូបរបស់ទេវបុត្រនោះ រួចក៏បានចូលទៅ
កាន់វត្តជេតពនដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះថ្វាយបង្គំរួចហើយ
ក៏បានថ្វាយនូវសំពត់សាដកមួយគូនោះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
បន្ទាប់មកក៏បានក្រាបទូលនូវរឿងនោះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិ

ហេតុ , ដើម្បីសម្តែងព្រះធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ
ហើយព្រះធម៌ទេសនានោះបានជាប្រយោជន៍ដល់មហាជនជាច្រើន ។

❧ (ចប់រឿងមហាបេសការប្រេតទី ៩) ❧

..អបាយមុខជង្រុកហិន	សង្កិនឱ្យក្តៅដូងហឫទ័យ
ច្រើននាំអ្នកលេងឱ្យសន្តែ	យប់ថ្ងៃដេកព្រួយនឹកស្តាយក្រោយ ។
..កំពុងប្រព្រឹត្តងងឹតឈឹង	លុះដល់រំពឹងឃើញញឹកញយ
ទើបបានយល់ច្បាស់ថាខ្លួនឆ្គោយ	ជូនក៏បណ្តោយដេញជើងទៀត ។
..ដេញជើងត្រាតែឃើញលិចលង់	រឹតតែល្ងង់ទ្រូងចង្អៀត
អ្នកខ្លះម្តឹងហើយនៅតែជឿត	អង្រៀតនឹងស្លាប់ទើបថយក្រោយ ។
..ទំរាំភ្ញាក់ខ្លួនជូនអស់ទ្រព្យ	ជូនកាលធ្លាក់ជាប់ដល់រូបខ្សោយ
កើតរោគឈឺចាប់ស្លាប់បណ្តោយ	គួរឱ្យព្រិខ្លាចអបាយមុខ ។
..ហេតុនោះយុវជនយុវតី	នាងអ្នកប្រុសស្រីគួរខ្លាចទុក្ខ
ឱ្យហើយពីក្មេងទាន់មានសុខ	ត្រូវខំសម្រុកប្រឹងរៀនសូត្រ ។
..នាងអ្នកចូររៀនកុំផុញទ្រាន់	ទាន់វ័យនៅក្មេងត្រូវខំស្រូត
ស្រូតរៀនឱ្យទាល់តែរហូត	បានដល់កោះត្រើយសឹមសម្រាក ។
..វិទ្យាជាទ្រព្យដ៏ចម្បង	កន្លងលើសលែងឥតទ្រព្យសាក
ជាទ្រព្យស្រាលផងមិនលំបាក	រេចជាបង្វេចស្តាយពុនវែក ។
..ទៅមកយកជាប់ទៅជាមួយ	វិទ្យាអាចជួយឃើញទាន់ភ្នែក
ចង់បានអ្វី ៗ វិទ្យាស្រែក	ហៅទ្រព្យប្លែក ៗ ឱ្យចូលមក ។

(សង្ខេបព្រះសង្ឃរាជ ជ.ណ. ថោតញ្ជួនណា)

១០- រឿងខលាតប្រេត^{១)}

“ នាយពាណិជ្ជឱ្យសំពត់ដល់នាងប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១២ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធនាងប្រេតខល្លាដិយៈ ទើបត្រាស់នូវពាក្យផ្តើមថា **កា នុ អន្តោ វិមាទស្មី** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងក្រុងពារាណសី មានស្រ្តី អាស្រ័យរូបចិញ្ចឹមជីវិតម្នាក់ មានរូបរាងស្អាត គួរឱ្យពិចពិលរមិល- មើល ប្រកបដោយពណ៌សម្បុរដ៏ស្រស់ស្អាតក្រៃលែង មានរណ្តាប់ នៃសក់គួរជាទីរីករាយរបស់ចិត្ត ។ មែនពិត សក់របស់នាងខ្មៅរលើប វែង មានសរសៃតូចល្អិត ទន់ល្បើយ មានចុង-ងឡើង ញែកជាពីរ រំសាយសំយុងធ្លាក់ចុះមករហូតដល់ចង្កេះ ។ ពួកកំលោះ ១ ឃើញ ភាពស្រស់ស្អាតនៃសរសៃសក់របស់នាងនោះ ដោយច្រើនមានចិត្ត ប្រតិព័ទ្ធទៅលើនាង ។ លំដាប់នោះ មានស្រ្តី ២-៣ នាក់ ត្រូវ សេចក្តីឫស្យាគ្របសង្កត់ ទ្រាំនឹងភាពស្រស់ស្អាតនៃសក់នាងនោះ

១- ខលាតប្រេត = អដ្ឋកថាថា ខល្លាដិយប្រេត ឬ ខល្លាតិយប្រេត, ខលាតៈ ប្រែថា ទំពែក ។

ពុំបាន ទើបពិភាក្សាគ្នាយកវត្ថុបន្តិចបន្តួច ល្អលោមស្រីបម្រើ
របស់នាងនោះឯង ឱ្យស្រីបម្រើនោះយកថ្នាំជ្រុះសក់ទៅឱ្យដល់
នាង ។ បានឮថា ស្រីបម្រើនោះលាយថ្នាំនោះជាមួយនឹងគ្រឿង
លំអិតសម្រាប់ងូតទឹក ក្នុងវេលានាងទៅងូតទឹកក្នុងទន្លេគង្គា ក៏បាន
ឱ្យដល់នាង ។ នាងយកគ្រឿងលំអិតនោះមកកក់សក់ហើយជ្រមុជ
ទៅក្នុងទឹក ។ គ្រាន់តែនាងជ្រមុជទៅក្នុងទឹកប៉ុណ្ណោះ ស្រាប់តែ
សរសៃសក់ព្រមទាំងឫសបានជ្រុះអស់ ។ ហើយក្បាលរបស់នាង
ក៏រលីងដូចជាសំបកឃ្មោក ។ លំដាប់នោះ នាងអស់សក់ពីក្បាល
ដូចជាសត្វព្រាបត្រូវគេដករោមក្បាលដូច្នោះឯង, គួរឱ្យស្តាប់ក្រៃលែង
ព្រោះភាពខ្មាសអៀន ទើបមិនហ៊ានចូលទៅក្នុងក្រុង បានយកសំពត់
រុំក្បាល ហើយអាស្រ័យនៅក្នុងទីកន្លែងមួយក្រៅក្រុង លុះ ២-៣ ថ្ងៃ
កន្លងទៅ នាងបាត់ភាពអៀនខ្មាស ក៏ត្រឡប់មកពីទីនោះវិញ ក៏បាន
ប្រកបមុខរបរលក់ប្រេងល្អ និងសុរាដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត ។ ថ្ងៃមួយ
កាលជន ២-៣ នាក់ ស្រីវីងស្រាដេកលក់អស់ នាងទើបល្អចយក
សំលៀកបំពាក់របស់ជនទាំងនោះដែលស្លៀកឆ្ងរ ១ ។

ក្រោយមកថ្ងៃមួយ នាងឃើញព្រះថេរៈជាព្រះខ័ណ្ឌស្រព
មួយអង្គ កំពុងត្រាច់បិណ្ឌបាត នាងក៏មានចិត្តជ្រុះថ្លា ទើបនិមន្ត
លោកទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួន ឱ្យគង់លើអាសនៈដែលបានក្រាលទុក រួច

ក៏បានប្រគេនម្សៅល្មកិន (ដល់ព្រះថេរៈអង្គនោះ) ដើម្បីអនុគ្រោះ
ដល់នាង ព្រះថេរៈទើបទទួលប្រគេនម្សៅល្មកិននោះឆាន់ ។ នាង
មានចិត្តជ្រះថ្លាបានឈរចាំឆត្រប្រគេន ។ ហើយព្រះថេរៈនោះ
កាលនឹងញ៉ាំងឱ្យនាងមានចិត្តរីករាយ ទើបធ្វើអនុមោទនាគាថា រួច
ហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងវេលាដែលអនុមោទនានោះឯង នាង
នោះបានតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាថា បពិត្រលោកម្ចាស់ (ដោយអំណាច
នៃបុណ្យនេះ) សូមឱ្យសរសៃសក់របស់ខ្ញុំម្ចាស់វែង ល្អិត ទន់ល្បើយ
និងមានចុង-ងឡើង ។

ក្រោយមក នាងក៏បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ព្រោះផលនៃកម្ម
ដែលលាយឡំគ្នា ទើបកើតជានាងវេមានិកប្រេតនៅតែម្នាក់ឯងក្នុង-
វិមានមាស បិតនៅកណ្តាលមហាសមុទ្រ ។ សរសៃសក់របស់នាង
ក៏សម្រេចដោយអាការដូចដែលនាងប្រាថ្នានោះឯង ប៉ុន្តែដោយសារ
នាងលួចយកសំលៀកបំពាក់របស់ពួកមនុស្សទាំងនោះ ទើបនាង
ក្លាយជាស្រ្តីអាក្រាត ។ នាងកើតរឿយៗ ក្នុងវិមានមាសនោះ ជាស្រ្តី
អាក្រាតអស់រយៈពេលមួយចន្លោះព្រះពុទ្ធ ។

លំដាប់នោះ កាលព្រះជ័យមានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើងទ្រង់-
ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកាសនូវធម្មចក្កដ៍ប្រសើរ គង់ប្រថាប់
នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់ កាលនោះមានពួកពាណិជ្ជករក្រុង-

សាវត្ថី ៧០០ នាក់ ចុះសំពៅទៅកាន់មហាសមុទ្រឆ្ពោះទៅកាន់ សុវណ្ណភូមិ ។ សំពៅដែលពួកពាណិជនោះធ្វើដំណើរទៅ ត្រូវកម្លាំង ខ្យល់បក់ផាត់រសាត់ទៅរហូតដល់ប្រទេសដែលនាងវេមាទិកប្រេត^១ នោះនៅ ។ លំដាប់នោះ នាងវេមាទិកប្រេតនោះ ទើបបង្ហាញខ្លួន ដល់ពួកពាណិជទាំងនោះ ព្រមទាំងវិមាន ។ នាយពាណិជឃើញ ដូច្នេះ កាលនឹងសួរទើបពោលគាថាថា :

*នាងជាស្រ្តីអ្វីហ្ន៎ បិតនៅខាងក្នុងវិមាន មិនចេញពីវិមាន
ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន ចូរនាងចេញមក យើងនឹងឃើញនាង ដែល
មានបុទ្ធិច្រើន ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កា នុ អន្តាវិមានស្មី ឥន្ទ្រី** មានសេចក្តីថា នាយពាណិជសួរថា នាងបិតនៅក្នុងវិមាន តើនាងជា នរណាហ្ន៎ ជាស្រីមនុស្សឬជាស្រីអមនុស្ស ។ បទថា **នុបនិត្តិ** មានសេចក្តីថា នាងមិនព្រមចេញពីវិមានសោះ ។ បទថា **ឧបនិត្តិ- បស្សុ ភន្ទ បស្សាមិ តំ ពហិទ្ធិតំ** មានសេចក្តីថា ម្ចាស់នាង ដ៏ចម្រើន ពួកយើងប្រាថ្នាចង់ឃើញនាងចេញមកខាងក្រៅ ព្រោះ ហេតុដូច្នេះ ចូរនាងចេញមកពីវិមានចុះ ។ បាលីថា **ឧបនិត្តិបស្សុ**

១- វេមាទិកប្រេត = (-និ-កៈប្រេត) ..ប្រេតដែលមានពិមាន គឺអមនុស្សដែលចូរកាលជា ទេវតា, ចូរកាលជាប្រេត ។ បើស្រ្តីជា វេមាទិកប្រេត ។ (វចនានុក្រម..ទំ. ៧៥៤)

ភទ្ទុទ្ទេ ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា សូមសេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់
នាងចុះ ។

លំដាប់នោះ នាងវេមានិកប្រេតនោះ កាលនឹងប្រកាស
តាមដែលខ្លួនមិនអាចនឹងចេញទៅខាងក្រៅដល់ពាណិជ្ជនោះ ទើប
ពោលគាថាថា :

*ខ្ញុំជាស្រ្តីអាក្រក់ មានសេចក្តីអៀនខ្មាស ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ
លំបាក មិនអាចចេញមកខាងក្រៅបានទេ ខ្ញុំជាស្រ្តី មានសរីរៈ
បិទបាំងដោយសក់ទាំងឡាយ (ព្រោះថា) កុសលកម្មមានប្រមាណ
តិច ខ្ញុំបានធ្វើមកហើយ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អន្តីយាមិ** (បិដកថា **អន្តីយាមិ**)
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំជាស្រ្តីអាក្រក់កាយ តានតឹងក្នុងចិត្ត លំបាកនឹង
ចេញទៅខាងក្រៅ ។ បទថា **ហរាយាមិ** ប្រែថា អៀនខ្មាស ។
បទថា **កេសេហម្ហិ បដិច្ចន្តា** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំមានសក់បិទបាំង
គឺមានសក់បិទបាំងរាងកាយ ។ បទថា **បុព្វំ មេ អប្បកំ កតំ**
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំធ្វើកុសលកម្មតិច គឺបន្តិចបន្តួច, អធិប្បាយថា
ត្រឹមតែប្រគេនម្សៅល្អកិនប៉ុណ្ណោះ ។

លំដាប់នោះ នាយពាណិជ្ជ មានបំណងឱ្យសំពត់ដណ្តប់
របស់ខ្លួនដល់នាងវេមានិកប្រេតនោះ ទើបពោលគាថាថា :

បើដូច្នោះ យើងនឹងឱ្យសំពត់សាដក សម្រាប់ដណ្តប់ដល់នាង ចូរនាងស្លៀកសំពត់សាដកនេះចុះ ម្ចាស់នាងមានភក្ត្រដ៏ល្អ លុះនាង ស្លៀកពាក់សំពត់សាដកនេះរួចហើយ ចូរចេញមកខាងក្រៅ ម្ចាស់ នាងជីចម្រើន នាងចូរចេញមក យើងនឹងឃើញនាង ដែលមាន បទីច្រើន ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ហង្ស ប្រែថា ណឺយចុះ ។ បទថា ឧត្តរិយំ ប្រែថា សំពត់ដណ្តប់កាយ, អធិប្បាយថា សំពត់ ដណ្តប់ (ជាហ៊ុម) ។ បទថា ឧទាមិ តេ (បិដកថា ឧមិ តេ) ប្រែថា យើងនឹងឱ្យដល់នាង ។ បទថា ឥន្ទំ ទុស្សំ និវាសយ បានដល់ នាងចូរស្លៀកសំពត់សាដកនេះចុះ ។ បទថា សោភណ្ឌ ប្រែថា ម្ចាស់នាងដែលមានរូបដ៏ស្អាត ។

នាយពាណិជ្ជ លុះពោលដូច្នេះហើយ ទើបយកសំពត់សាដក សម្រាប់ដណ្តប់របស់ខ្លួនទៅឱ្យដល់នាង ។ នាងវេមានិកប្រេត កាល នឹងសម្តែងសេចក្តីដែលនាយពាណិជ្ជប្រគល់សំពត់សាដកឱ្យយ៉ាងនោះ ជាការអនុគ្រោះដល់ខ្លួន និងការដែលនាយពាណិជ្ជឱ្យសំពត់សាដក យ៉ាងនោះសម្រេចប្រយោជន៍ ទើបពោល ២ គាថាថា :

ទានដែលអ្នកឱ្យផ្ទាល់ដៃ មិនបានសម្រេចដល់ខ្ញុំទេ ក្នុងប្រជុំ ជននេះ មានឧបាសកនុ៎ះ អ្នកមានសទ្ធា ជាសាវ័កនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

អ្នកចូរញ៉ាំងឧបាសកនេះឱ្យស្លៀកពាក់ ហើយចូរឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ដល់ខ្ញុំ ទើបខ្ញុំនឹងបានសេចក្តីសុខ សម្រេចនូវសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ហេត្ថេន ហេត្ថេ តេ ទិន្នំ ន មម្ពំ ឧបកប្បតិ មានសេចក្តីថា បពិត្រអ្នកនិរទុក្ខ ទានដែលអ្នក ឱ្យផ្ទាល់ដៃ រមែងមិនសម្រេច គឺរមែងមិនកើតផល បានដល់ មិនគួរ ជាគ្រឿងឧបភោគដល់ខ្ញុំទេ ។ បទថា ឯសេត្តុធាសកោ សន្នោ មានសេចក្តីថា អ្នកនេះឈ្មោះថា ឧបាសក ព្រោះដល់ព្រះរតនត្រ័យ ជាសរណៈ និងឈ្មោះថា អ្នកមានសទ្ធា ព្រោះប្រកបដោយការ ជឿកម្មនិងផលនៃកម្ម រមែងមាននៅក្នុងទីនេះ គឺក្នុងប្រជុំជននេះ ។ បទថា ឯតំ អច្ឆានយិត្វាន មម ទក្ខិណមាទិស មានសេចក្តីថា នាយពាណិជ្ជ ឱ្យឧបាសកនោះស្លៀកពាក់សំពត់ ដែលបម្រុងនឹងឱ្យ ដល់ខ្ញុំ ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទាននោះ គឺបត្តិទានមួយ ឧទ្ទិសដល់ខ្ញុំ ។ បទថា តថាហំ សុខិតា ហេសុរិ មានសេចក្តីថា កាលបើអ្នកធ្វើ យ៉ាងនោះ ខ្ញុំក៏នឹងមានសេចក្តីសុខ ស្លៀកពាក់សំពត់ទិព្វ នឹងបាន សេចក្តីសុខ ។

ពួកពាណិជ្ជបានស្តាប់ដូច្នោះ ទើបឱ្យឧបាសកនោះងូតទឹក ប្រដាប់តាក់តែងដោយគ្រឿងក្រអូប រួចហើយឱ្យស្លៀកពាក់នូវសំពត់ ទាំងនោះ ។ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យទាំងឡាយ កាលនឹងប្រកាសនូវ

សេចក្តីនោះ ទើបបានពោល ៣ គាថាថា :

ពួកពាណិជ្ជទាំងនោះ ក៏ឱ្យឧបាសកនោះងូតទឹក ប្រដាប់តាក់-
តែងដោយគ្រឿងក្រអូបឱ្យស្លៀកពាក់សំពត់ទាំងឡាយរួចហើយ ទើប
ឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ប្រេតនោះថា ផលគប្បីកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
ដែលយើងឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ និងសំពត់ស្លៀកពាក់និងទឹក
ក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន ។

លំដាប់នោះ ស្រីប្រេតនោះជាស្រីបរិសុទ្ធ មានសំពត់ស្លៀក
ស្អាត ជាស្រីទ្រទ្រង់សំពត់ដ៏ខ្ពង់ ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសិ
ហើយក៏សើចចេញអំពីរីមានមក នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឥំ បានដល់ ញ៉ាំងឧបាសក
នោះ ។ ឆ សព្វ គ្រាន់តែជានិបាត ។ បទថា តេ បានដល់ ពាណិជ្ជ
ទាំងនោះ ។ បទថា វិលិម្មិត្វាន បានដល់ លាបដោយគ្រឿងក្រអូប
ដ៏ល្អបំផុត ។ បទថា វត្ថេហធូរឧបិស្វាន មានសេចក្តីថា ឱ្យ-
បរិភោគនូវភោជនដែលបរិបូណ៌ដោយពណ៌ ក្លិន និងរស រួចហើយឱ្យ
ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ទាំងឡាយ គឺឱ្យស្លៀកមួយ ដណ្តប់មួយ បានដល់
ឱ្យសំពត់ ២ ផ្ទាំង ។ បទថា តស្សា ឧភិណមាធិស្សំ បានដល់
ឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យដល់នាងវេរមាតិកប្រេតនោះ ។

បទថា អនុ ក្នុងបទថា សមនន្តតនុទ្ធិដ្ឋេ (បិដកថា សម-

ទន្តរាទុ ទិដ្ឋេ ឬ សមទិន្តរា អនុទិដ្ឋេ) នេះ គ្រាន់តែជានិបាត, អធិប្បាយថា ក្នុងខណៈដែលបានឃើញនូវទក្ខិណាទាននោះឯង ។ បទថា វិធាកោ ឧបបន្ទុច មានសេចក្តីថា វិបាក គឺផលនៃទក្ខិណា- ទានបានកើតឡើងដល់នាងវេមានិកប្រេតនោះ ។ ដើម្បីចៀសវាង ពាក្យសួរថា តើវិបាកដូចម្តេច ? នាងវេមានិកប្រេតទើបពោលថា ភោជនគ្រឿងស្លៀកដណ្តប់ និងទឹកផឹកកើតឡើងហើយ អធិប្បាយថា ភោជនដូចជាភោជនទិព្វ មានប្រការផ្សេង ៗ សំពត់ដូចជាសំពត់ទិព្វ ដែលរុងរេចន៍ដោយពណ៌ជាច្រើន និងទឹកមានច្រើនប្រភេទ ផល ដូច្នេះរមែងកើតព្រោះទក្ខិណាទាន ។

បទថា ឥតោ បានដល់ ក្រោយពីការបានទទួលវត្ថុមាន ភោជនដូចដែលពោលរួចមកហើយ ។ បទថា សុទ្ធា បានដល់ មាន រាងកាយស្អាតដោយការងូតទឹក ។ បទថា សុច័រិសនា បានដល់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ដ៏ស្អាតល្អ ។ បទថា កាសិភុត្តមធរិទ បានដល់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់សាច់ល្អ ជាងសំពត់របស់អ្នកដែនកាសិ ។ បទថា ហសន្តិ មានសេចក្តីថា នាងវេមានិកប្រេត ញញឹមញញែមចេញ មកពីវិមាន ព្រមទាំងប្រកាសថា ចូរមើលចុះអ្នកទាំងឡាយ នេះជា ផលវិសេសនៃទក្ខិណាទានរបស់ពួកអ្នកជាលំដាប់ដំបូង ។

លំដាប់នោះ ពួកពាណិជ្ជទាំងនោះ បានឃើញផលបុណ្យ-

ដោយប្រចក្សយ៉ាងនេះហើយ ទើបកើតនូវសេចក្តីអស្ចារ្យក្នុងចិត្ត
 ដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក កើតនូវសេចក្តីគោរពយ៉ាងខ្លាំង ក្នុង
 ឧបាសកនោះ នាំគ្នាធ្វើអញ្ញាលិកម្មចូលទៅអង្គុយជិតឧបាសកនោះ ។
 ចំណែកឯឧបាសកឱ្យពាណិជ្ជទាំងនោះ ជ្រះថ្លាក្នុងធម្មិកថាយ៉ាងច្រើន
 ក្រៃលែង ហើយឱ្យតាំងនៅក្នុងសរណៈនិងសីល ។ ពួកពាណិជ្ជ
 ទាំងនោះ ទើបសួរនូវបុព្វកម្មដែលនាងវេមាទិកប្រេតនោះបានធ្វើទុក
 ដោយគាថាថា :

*ម្ចាស់ទេវធីតាវិមានរបស់នាង វិចិត្រដោយរូបល្អ ស្អាត
 រុងរឿងភ្លឺ នាងដែលយើងសួរហើយចូរព្រាប់ នេះជាផលនៃកម្មអ្វី ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សុចិត្តរូបំ** បានដល់ មានរូប
 ដ៏វិចិត្រដែលគេរៀបចំតាក់តែងទុកដោយល្អហើយ ដោយរូបដ៏រ សេះ
 ស្រ្តី និងបុរសជាដើម និងដោយមាលាកម្មនិងលតាកម្មជាដើម ។
 បទថា **រូចិរិ** បានដល់ គួរឱ្យរីករាយ គួរឱ្យស្ញើចសរសើរ ។ បទថា
ភិស្សុ កម្មសង្ឃិទំឆលំ មានសេចក្តីថា នេះជាផលនៃកម្មអ្វី គឺជាផល
 នៃទានមយៈ ឬ នៃសីលមយៈ ។

នាងទេវធីតានោះ ត្រូវពួកពាណិជ្ជទាំងនោះសួរយ៉ាងនេះ
 ហើយកាលនឹងព្រាប់នូវផលកម្មទាំង ២ យ៉ាងនោះថា នេះជាផល
 នៃកុសលកម្មតិចតួចដែលខ្ញុំធ្វើទុកក្នុងកាលមុន ប៉ុន្តែសម្រាប់អកុ-

សលកម្មវិញនឹងឱ្យផលកើតក្នុងនរកតទៅ ដូច្នេះ ទើបបានពោល
តាថាទាំងឡាយថា :

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេនម្សៅល្ងកិនប្រមាណ ១ ទោណៈ
ដល់ភិក្ខុដែលកំពុងត្រាច់ទៅ មានចិត្តត្រង់ ខ្ញុំក៏បានទទួលវិបាកនៃ
កុសលកម្មនោះក្នុងវិមាន អស់ចន្លោះកាលដ៏យូរ តែឥឡូវនេះ កុសល
នោះតិចពេកណាស់ ។ កាលកិរិយា នឹងមានក្នុងខាងលើអំពី ៤ ខែ
ខ្ញុំនឹងចូលទៅកាន់នរកដ៏ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សាដោយពិត នរកមានជ្រុង ៤
មានទ្វារ ៤ រាប់ដោយចំណែក ដែលចែកហើយ មានដែកព័ទ្ធជុំវិញ
គ្របដោយគម្របដែក ។ ផ្ទៃផែនដីនៃមហានរកនោះ សុទ្ធតែដែក
មានភ្លើងឆេះច្រាលរន្ទាល ផ្សាយទៅបាន ១០០ យោជន៍ដោយជុំវិញ
តាំងនៅសព្វកាល ខ្ញុំនឹងរងទុក្ខវេទនា អស់កាលជាអង្វែងក្នុងនរក
នោះ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបទទួលផលនៃបាបកម្ម ដែលក្តៅ
ក្រហាយក្រៃពេកណាស់ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ភិក្ខុនោ ចរោសស្ស បានដល់
ដល់ភិក្ខុអ្នកអស់កិសេលមួយអង្គកំពុងត្រាច់បិណ្ឌបាត ។ បទថា
ទោធនិនិម្ពុជ្ជនំ នូវម្សៅល្ងកិន ១ ទោណៈ ។ បទថា ឧជុត្តស្ស
មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថាដល់នូវភាពជាអ្នកមានចិត្តត្រង់ ព្រោះ
មិនមានកិសេលជាគ្រឿង ធ្វើឱ្យចិត្តរៀចវេរ ។ បទថា វិប្បសន្តោ

ចេតសា មានសេចក្តីថា អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លាល្អដោយការជឿនូវកម្ម និងផលវិបាករបស់កម្ម ។

ឆ អក្សរ ក្នុងបទថា **និយមន្ត្រី** នេះ សម្រាប់តបទ, អធិប្បាយថា រយៈកាលយូរ គឺអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ។ បទថា **តព្វទានិ បរិត្តកំ** មានសេចក្តីថា ផលបុណ្យ ៥ យ៉ាង ឥឡូវនេះ មានតិចតួច គឺនៅសល់តិច ព្រោះវិបាកនៃកម្មមានផលដ៏ឆ្អិន មិនយូរ ប៉ុន្មានក៏នឹងឃ្លាតចេញពីទីនេះទៅ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោក ពោលថា ផុតពី ៤ ខែនេះទៅ ខ្ញុំនឹងចុតិចាកវិមាននេះដូច្នេះជាដើម ។ នាងប្រេតប្រាប់ថា ផុតពី ៤ ខែ គឺក្នុងខែទី ៥ បន្ទាប់ពី ៤ ខែនេះទៅ ខ្ញុំនឹងចុតិចាកវិមាននេះ ។ បទថា **ឯកន្នំ កដុកំ** មានសេចក្តីថា នឹងមានទុក្ខដ៏ខ្លោចផ្សា ព្រោះត្រូវទទួលផលដែលមិនជាទីប្រាថ្នាយ៉ាង ខ្លោចផ្សានោះឯង ។ បទថា **ឃេរំ** ប្រែថា ខ្លាំងក្លា ។ បទថា **និរយំ** មានសេចក្តីថា នរក ដែលមាននាមថា **និរយៈ** ព្រោះមាន បទវិគ្រោះថា ជាទីមិនមានសេចក្តីចម្រើន គឺសេចក្តីសុខទេ ។ បទថា **បបតិស្សរំ** កាត់បទជា **បបតិស្សរមិ អរំ** ខ្ញុំនឹងធ្លាក់នរក ។ ក៏លោកពោលថា **ចតុក្កន្តំ** ដូច្នេះជាដើម ដើម្បីនឹងសម្តែងនរក នោះដោយសរុប ព្រោះលោកសម្តែង ដល់អវិចិមហានរក ក្នុងពាក្យ ថា **និរយំ** នេះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចតុក្កន្តំ** ប្រែថា ៤

ជ្រុង ។ បទថា **ចតុទ្វារី** បានដល់ ប្រកបដោយទ្វារ ៤ ក្នុងទិស
ទាំង ៤ ។ បទថា **វិតត្ថំ** ប្រែថា ចែកដោយល្អ ។ បទថា **ភាគសោ**
ប្រែថា ដោយចំណែក ។ បទថា **មិត្ត** ប្រែថា ជាបន្ទប់ ១ ។ បទថា
អយោធាការមរិយន្តំ ប្រែថា ព័ទ្ធជុំវិញដោយកំពែងដែក ។ បទថា
អយសា បដិភូជិតំ ប្រែថា គ្របដោយគម្របដែកសុទ្ធ ។

បទថា **តេជសា យុត្តា** បានដល់ មានអណ្តាតភ្លើងនេះ
ច្រាលរន្ទាលសន្ទោសន្ទោជាប់ជានិច្ចដោយគំនរភ្លើងដ៏ធំដែលនេះ
ព័ទ្ធជុំវិញគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ ។ បទថា **សមន្តា យោជនសត្តំ**
បានដល់ ផ្សាយទៅខាងក្រៅ ១០០ យោជន៍ គ្រប់ទិសដោយជុំវិញ
យ៉ាងនេះ ។ បទថា **សព្វនា** ប្រែថា សព្វកាល ។ បទថា **ធិរត្វា**
តិជ្ជតិ ប្រែថា ផ្សាយទៅហើយបិតនៅ ។ បទថា **តត្ថ** បានដល់
មហានរកនោះ ។ បទថា **វេទិស្សំ** ប្រែថា នឹងបានទទួល គឺនឹង
បានសោយ ។ បទថា **ជលន្ទា ធាបកម្មស្ស** មានសេចក្តីថា ការ
សោយទុក្ខដូច្នេះនេះ ជាផលនៃកម្មអាក្រក់ដែលខ្ញុំបានធ្វើទុកហើយ ។

កាលនាងទេពធីតានោះ ប្រកាសផលនៃកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើ
ទុក និងភ័យដែលនឹងធ្លាក់នរកក្នុងអនាគត យ៉ាងនេះហើយ ឧបាសក
មានចិត្តប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទើបគិតថា បើដូច្នោះ យើង
នឹងធ្វើជាទីពឹងដល់នាង ហើយពោលថា ម្ចាស់នាងទេពធីតា នាង-

សម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្លាយជាអ្នកប្រកបដោយសម្បត្តិ
ដ៏ក្រៃលែង ដោយអំណាចទានរបស់យើងតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែ
ឥឡូវនេះ ចូរនាងឱ្យទានដល់ឧបាសក ទាំងនេះហើយ រលឹកដល់គុណ
នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ នាងនឹងរួចផុតពីការកើតក្នុងនរកបាន ។ នាង
ប្រេតនោះ មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ពោលថា ប្រពៃហើយ ហើយ
ញ៉ាំងឧបាសកទាំងនោះឱ្យផ្អែកស្តាប់ស្តាប់ដោយបាយ និងទឹកដ៏ជាទិព្វ
បានឱ្យសំពត់ទិព្វ និងរតនៈផ្សេង ៗ ។ នាងបានថ្វាយសំពត់ទិព្វមួយគូ
ឧទ្ទិសដៅចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទុកក្នុងដៃរបស់ឧបាសកទាំង
នោះ ហើយពោលផ្តាំធ្វើនូវការថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសាស្តា នឹង
ឧបាសកទាំងនោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន នាងវេមានិកប្រេតម្នាក់
សូមធ្វើនូវការថ្វាយបង្គំដោយត្បូងទៀបល្អងធូលីព្រះបាទនៃព្រះដ៏
មានព្រះភាគ សូមលោកទាំងឡាយថ្វាយបង្គំព្រះបរមសាស្តាតាម
ពាក្យរបស់ខ្ញុំផងចុះ ។ ហើយក្នុងថ្ងៃនោះឯង នាងបានញ៉ាំងសំពៅ
នោះឱ្យទៅចតត្រង់កំពង់ដែលឧបាសកទាំងនោះប្រាថ្នា ដោយឥន្ទ្រា-
នុភាពរបស់ខ្លួន ។

លំដាប់នោះ ពាណិជ្ជទាំងនោះ ចេញអំពីកំពង់នោះហើយ
ដល់ក្រុងសាវត្ថិតាមលំដាប់ ចូលទៅកាន់វត្តជេតពនមហាវិហារ
ថ្វាយសំពត់ ១ គូនោះចំពោះព្រះសាស្តា ហើយបានឱ្យព្រះអង្គទ្រង់-

ជ្រាបនូវការធ្វើថ្វាយបង្គំរបស់នាង ហើយក្រាបទូលរឿងនោះ តាំងពីដើមរហូតដល់ចប់ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះបរមសាស្តា ប្រារព្ធនូវរឿងនោះ ឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុហើយ ទ្រង់សម្តែងនូវព្រះធម៌ដោយពិស្តារដល់បរិស័ទ ដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ ព្រះធម៌ទេសនានោះ បានសម្រេចជាប្រយោជន៍ដល់មហាជនជាច្រើន ។

ក្នុងថ្ងៃទី ២ ឧបាសកទាំងនោះ បានថ្វាយមហាទាន ដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ហើយឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យឱ្យដល់នាងប្រេតនោះ ។ នាងបានចុកពីបេតលោកនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងវិមានមាស ក្នុងឋានតារាត្រីង្សដែលរុងរឿងដោយរតនៈផ្សេងៗ មានស្រីទេពអប្សរ ១,០០០ នាក់ជាបរិវារ ។

❧ (ចប់រឿងខលាតប្រេតទី ១០) ❧

រូបំ ជីវេតិ មច្ឆានំ នាមគោត្តំ នជីវេតិ

រឿបនៃសព្វសត្វ តែងរឹបត្តិចាស់ជរា ឯនាមនិងគោត្តា ឥតជរាដូចរូបឡើយ ។ សូន្យបាត់តែរូបទៅ កេរ្តិ៍ឈ្មោះនៅជិតបង្កើយ បើគេមិនតោះតើយ គេអាចស្គាល់យូរអង្វែង ។

១១. រឿងនាគប្រេត

“ កម្មញ្ញាំងសត្វឱ្យបានជាទេវតានិងជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១៤ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនាវត្ថុជេតពន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវព្រាហ្មណ៍ប្រេត ២ រូប ទើបត្រាស់ព្រះ
ធម្មទេសនានេះ មានពាក្យផ្តើមថា **បុរោតា ច សេតេន បលេតិ
ហត្ថិនា** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ព្រះសង្ឃីត្ថៈ ដែលមានអាយុបាន ៧ ឆ្នាំ បានសម្រេច
នូវព្រះអរហត្តក្នុងខណៈដែលការសក់ស្រេចហើយនោះឯង តាំង
នៅក្នុងភាពជាសាមណេរ នៅអាស្រ័យក្នុងដងព្រៃជាមួយនឹងភិក្ខុ
ប្រមាណ ៣០ រូប ហើយបានរារាំងសេចក្តីស្លាប់ដែលមកដល់ភិក្ខុ
ទាំងនោះ អំពីកណ្តាប់ដៃរបស់ពួកចោរ ៥០០ នាក់ និងទូន្មានពួក
ចោរទាំងនោះរួចហើយ ក៏ឱ្យបង្ខំជួរ បាននាំទៅកាន់សម្លាក់នៃព្រះ
បរមសាស្តា ។ ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់ភិក្ខុទាំងនោះ ។
ក្នុងវេលាចប់ព្រះធម៌ទេសនា ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានសម្រេចព្រះ
អរហត្ត ។ លំដាប់នោះ ព្រះសង្ឃីត្ថៈសាមណេរមានវស្សាគ្រប់ហើយ

ក៏បានឧបសម្បទាមួយអន្លើដោយពួកភិក្ខុទាំង ៥០០ រូបនោះ នាំគ្នា
 ទៅកាន់**ក្រុងពារាណសី គង់នៅក្នុងព្រៃសិបកនមិតទាយវ័ន** ។
 ពួកមនុស្សទាំងឡាយនាំគ្នាចូលទៅរកព្រះថេរៈ បានស្តាប់ធម៌ហើយ
 មានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយអាគន្តកទានជាពួក ១ តាមលំដាប់ផ្លូវ ។
 ក្នុងបណ្តាមនុស្សទាំងឡាយនោះ មានឧបាសកម្នាក់ បានបបួលពួក
 មនុស្សទាំងឡាយក្នុងរឿងនិច្ចកត្ត មនុស្សទាំងនោះ បានចាប់ផ្តើម
 ធ្វើនិច្ចកត្តតាមកម្លាំងសទ្ធា ។

សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុងពារាណសី មានព្រាហ្មណ៍មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិម្នាក់ មានបុត្រ ២ នាក់ ធីតា ១ នាក់ ។ ក្នុងបុត្រទាំងនេះ
 បុត្រច្បងមានឧបាសកជាមិត្ត ។ ឧបាសកនោះ នាំបុត្រច្បងរបស់
 ព្រាហ្មណ៍នោះ ចូលទៅរកព្រះសង្ឃច្ចៈ ។ ព្រះសង្ឃច្ចៈបានសម្តែង
 ធម៌ដល់គេ គេក៏បានជាអ្នកមានចិត្តទន់ ។ លំដាប់នោះ ឧបាសក
 នោះពោលនឹងគេថា អ្នកចូរឱ្យនិច្ចកត្តដល់ភិក្ខុ ១ អង្គ ។ បុត្រ-
 ព្រាហ្មណ៍ពោលថា ពួកយើងគឺជាព្រាហ្មណ៍ មិនធ្លាប់ឱ្យនូវនិច្ចកត្ត
 ដល់សមណសក្យបុត្រឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នេះ យើងនឹងមិនអាច
 ឱ្យបានទេ ។ ឧបាសកពោលថា សូម្បីយើងអ្នកក៏មិនឱ្យកត្តខ្លះទេឬ ?
 បុត្រព្រាហ្មណ៍ពោលថា រឿងអីដែលខ្ញុំនឹងមិនឱ្យនោះ ។ ឧបាសក
 និយាយថា បើដូច្នោះ វត្ថុដែលអ្នកនឹងឱ្យយើង អ្នកចូរថ្វាយដល់ភិក្ខុ ១

អង្គចុះ ។ គេក៏យល់ព្រម ក្នុងថ្ងៃទី ២ បានទៅកាន់វិហារតាំងពី ព្រលឹម និមន្តភិក្ខុមក ១ អង្គ ឱ្យឆាន់ហើយ ។

កាលវេលាកន្លងទៅយ៉ាងនេះ បួនប្រុសនិងបួនស្រីរបស់គេ ឃើញការបដិបត្តិរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយ និងបានស្តាប់ធម៌ហើយ មាន សេចក្តីជ្រះថ្លាត្រៃលែងក្នុងព្រះសាសនា ព្រមទាំងមានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងបុព្វកម្ម ។ ជនទាំង ៣ នាក់នោះ កាលឱ្យទានតាមកម្លាំង ទ្រព្យយ៉ាងនេះ បានធ្វើសក្ការៈ គោរពបូជាសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយ ។ ចំណែកមាតាបិតារបស់ពួកគេជាអ្នកមិនមានសទ្ធា មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនគោរពក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍ មិនអើពើ មិនពេញចិត្តក្នុងការបំពេញបុណ្យ ។ ពពួកញាតិទើបបានសូម កុមារិកា ជាធីតានៃមាតាបិតាទាំងនោះ មកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ បុត្ររបស់ឪពុកធំ ។ បុត្រច្បងនោះ ស្តាប់ធម៌ក្នុងសម្មាភ័យរបស់ព្រះ សង្ឃចុះ ហើយកើតសេចក្តីសង្វេគ ក៏បានបញ្ជូន លុះបញ្ជូនរួចហើយ និមន្តទៅកាន់ផ្ទះរបស់មាតាខ្លួនដើម្បីឆាន់ជាប្រចាំ ។ មាតាល្អងលោម លោកដោយភ្លេងស្រីក្រមុំ ដែលត្រូវជាធីតារបស់បងប្រុសខ្លួន ។ ព្រោះហេតុនោះ លោកមានសេចក្តីអជ្ញុកទើបចូលទៅរកព្រះឧប ជ្ឈាយ៍ ហើយពោលថា លោកម្ចាស់ ខ្ញុំព្រះករុណានឹងលាចាកសិក្ខា បទ សូមលោកម្ចាស់អនុញ្ញាតឱ្យ ខ្ញុំព្រះករុណាលាចាកសិក្ខាបទចុះ ។

ព្រះឧបជ្ឈាយ៍ ឃើញលោកជាអ្នកដល់ព្រមដោយឧបនិស្ស័យ ទើប
ពោលថា សាមណេរ សូមអ្នករង់ចាំ ១ ខែសិនចុះ ។ សាមណេរ
ក៏ទទួលពាក្យលោកហើយ លុះកន្លងទៅបាន ១ ខែ ទើបបានទូលឱ្យ
ជ្រាបយ៉ាងនោះទៀត ។ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍ក៏ពោលបញ្ជាក់ទៀតថា ចាំ
កន្លះខែទៀតចុះ ។ លុះកន្លះខែកន្លងទៅ កាលសាមណេរពោល
ដូច្នោះទៀត ព្រះថេរៈក៏ពោលថា ចាំ ៧ ថ្ងៃទៀតចុះ ។ សាមណេរ
ក៏ទទួលថេរដីកា ។ ក្នុងអំឡុង ៧ ថ្ងៃនោះ ផ្ទះរបស់អ៊ីសាមណេរ
ដែលមានដំបូល និងជញ្ជាំងចាស់ទ្រុឌទ្រោម កាលត្រូវខ្យល់បក់បោក
និងភ្លៀងសាចចូល ក៏បាក់រលំទៅ ។ ក្នុងបណ្តាជនទាំងនោះ
ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណី កូនប្រុស ២ នាក់ កូនស្រី ១ នាក់ ត្រូវផ្ទុះបាក់
សង្កត់ស្លាប់ទាំងអស់ ។ ក្នុងជនដែលស្លាប់ទៅនោះ ព្រាហ្មណ៍ និង
នាងព្រាហ្មណីក៏កើតក្នុងកំណើតប្រេត។ កូនប្រុស ២ នាក់ កូនស្រី ១
នាក់ កើតជាភូម្មទេវតា ។ ក្នុងបណ្តាបុត្រទាំងនោះ បុត្រច្បង
មានជីវិតជាពាហនៈ ។ បុត្រ ទី ២ មានរថទីមដោយសេះអស្សុតរ ។
ធីតាពៅមានវមាស (គ្រែស្នែងមាស) ជាគ្រឿងហែហម ។
ព្រាហ្មណ៍និងនាងព្រាហ្មណី កាន់យកដំបងដ៏ធំមកវាយសំពងគ្នា ។
ត្រង់ទីកន្លែងដែលត្រូវវាយហើយក៏មានពកសាច់ប្រមាណប៉ុនក្អមធំ
ប៉ោងឡើងមួយរំពេច (បន្ទាប់មក) ពកសាច់នោះក៏បែកធ្លាយទៅ ។

ព្រាហ្មណ៍ ២ នាក់ប្តីប្រពន្ធនោះ ក៏រះពកសាច់នៃគ្នានឹងគ្នា ត្រូវសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ គ្មានសេចក្តីករុណា គំហកដោយវាចា គ្រោតគ្រោត នាំគ្នាក្រេបជីកនូវខ្ទុះ និងឈាម ហើយមិនបាត់ស្រេក ឃ្លានឡើយ (នៅតែស្រេកឃ្លានដដែល) ។

លំដាប់នោះ សាមណេរត្រូវសេចក្តីអផ្សុករូបរីកក្នុងចិត្ត គ្របសង្កត់ទើបចូលទៅរកព្រះឧបជ្ឈាយ៍ ហើយបានពោលថា លោកម្ចាស់ ថ្ងៃបដិញ្ញា (កំណត់) បានកន្លងផុតទៅហើយ ខ្ញុំ ព្រះករុណានឹងត្រឡប់ទៅផ្ទះ សូមលោកម្ចាស់អនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំកូរណា ផងចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧបជ្ឈាយ៍ពោលនឹងលោកថា កាលបើ ដល់ថ្ងៃ ១៤ រោច វេលាដែលព្រះអាទិត្យអស្តង្គត អ្នកចូរមកចុះ ដូច្នេះហើយ បានដើរទៅបន្តិចឈរនៅផ្នែកម្ខាងនៃឥសិបតនវិហារ ។ ក្នុងសម័យនោះ ទេវបុត្រអង្គនោះ ព្រមទាំងបួនស្រី ធ្វើដំណើរឆ្លង កាត់ទៅតាមផ្លូវនោះឯង ដើម្បីនឹងបង្អួតសមាគមយក្ស ។ ចំណែក ឯមាតាបិតារបស់ពួកគេ នាំគ្នាកាន់ដំបង ពោលវាចាគ្រោតគ្រោត រូបរាងខ្មៅ មានសក់កន្ត្រែងសៅហ្មងវែង ដូចគ្នានឹងដើមត្នោត ដែលត្រូវភ្លើងឆេះ មានខ្ទុះនិងឈាមហូរ មានខ្លួនស្គមស្លេកស្លាំង ឃើញគួរឱ្យខ្ពើមគួរឱ្យខ្លាចក្រៃលែង ដើរតាមពីក្រោយពួកបុត្រ ។

លំដាប់នោះ ព្រះសង្ឃ្ខៈ សម្តែងបូទីឱ្យសាមណេរអាចមើល

ឃើញពួកជនទាំងនោះ ដែលកំពុងធ្វើដំណើរទៅទាំងអស់ហើយ ពោលនឹងសាមណេរថា សាមណេរ អ្នកបានឃើញពួកជនទាំងនេះ កំពុងធ្វើដំណើរទៅដែរឬទេ ? សាមណេរបានទូលថា ឃើញ លោកម្ចាស់ ។ ព្រះសង្ឃ្ខៈ ពោលថា បើដូច្នោះ អ្នកចូរសួរនូវបុព្វកម្ម ដែលពួកជនទាំងនេះធ្វើចុះ ។ សាមណេរសាកសួរពួកជនដែលទៅ ដោយយានដំរីជាដើម តាមលំដាប់ ។ ជនទាំងនោះពោលថា លោក ចូរសួរពួកប្រេតដែលមកតាមក្រោយចុះ ។ សាមណេរ ពោលនឹង ប្រេតទាំងនោះ ដោយគាថាទាំងឡាយថា :

- អ្នកទៅមុនគេបង្អស់ជិះដំរីស ឯអ្នកទៅកណ្តាលគេ ជិះរថ ទឹមសេះអស្សុតរ ចំណែកកញ្ញាមកខាងក្រោយគេ ទៅដោយវត្តិ- ស្វាងរុងរឿងសព្វទិសទាំង ១០ ។ ឯអ្នកទាំងឡាយ (ដែលមក- ក្រោយគេបង្អស់) មានដៃកាន់ដំបង មានមុខជោកដោយទឹកភ្នែក មានខ្លួនបែកធ្លាយ ហើយជីកនូវខ្ទះនិងឈាម នៃគ្នានឹងគ្នាជាអាហារ អ្នកទាំងឡាយកាលកើតជាមនុស្ស តើបានធ្វើអំពើដូចម្តេចខ្លះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា បុរុសោ បានដល់ មុនគេ ទាំងអស់ ។ បទថា សេតេន ប្រែថា ស ។ បទថា បលេតិ ប្រែថា ដើរទៅ ។ បទថា បង្ក្រូ បទ បានដល់ ក្នុងចន្លោះទេវបុត្រជិះដំរី និងទេពធីតាជិះវ (គ្រែស្នែង) ។ បទថា អស្សុតរវេលេន មាន

សេចក្តីថា ទៅដោយរថទីមដោយសេះអស្សុតរ ។ បទថា **និយ្យាតិ**
ប្រែថា នាំទៅ ។ បទថា **ឱតាសយន្តិ ឧស សព្វតោ ឱសា**
មានសេចក្តីថា បញ្ចេញរស្មីភ្លឺស្វាងរុងរឿងទៅសព្វទិសទាំង ១០
ដោយជុំវិញ ដោយរស្មីនៃសិរីរបស់ខ្លួន និងដោយរស្មីនៃសំពត់ និង
គ្រឿងអាករណៈជាដើម ។ បទថា **មុត្តរហត្ថបាណិទោ** បានដល់
ចំណែកអ្នកទាំងឡាយមានដៃកាន់ដំបង ។ បាតដៃនោះឯង ចម្លែក
ជាងសព្វថា **ដៃ** ព្រោះមានរោហារថាបាតដៃ ក្នុងកិច្ចដែលនឹងគប្បី-
ធ្វើផែនដីឱ្យខ្ទេចជាដើម ។ បទថា **ឥន្ទបរិនិគត្តា** បានដល់ មាន
ខ្លួនកើតដំបៅបែកធ្លាយក្នុងទីនោះ ។ ដោយការប្រើដំបងវាយសំពង់។

ពួកប្រេតទាំងនោះ ត្រូវសាមណេរសួរយ៉ាងនោះហើយ
ទើបបានពោលតបរឿងនោះទាំងអស់ ដោយ ៤ គាថាថា ៖

*បុគ្គលណាទៅដោយដំរីសដ៏ប្រសើរមានជើង ៤ មុនគេ បុគ្គល
នោះជាបុត្រច្បងរបស់ខ្ញុំ បានថ្វាយទានហើយ ក៏បានជួបសេចក្តី
សុខ ។ បុគ្គលណាទៅដោយរថទីមសេះ ៤ មានដំណើរល្អក្នុងទី-
កណ្តាល បុគ្គលនោះជាបុត្រកណ្តាលរបស់ខ្ញុំ ជាអ្នកមិនកំណាញ់
ជាម្ចាស់ទានដ៏រុងរឿង ។ នារីណាប្រកបដោយបញ្ញា មានភ្នែកថ្លា
ដូចម្រឹគទៅដោយវក្រោយគេ នារីនោះ ជាជីតាពៅបង្គួលរបស់ខ្ញុំ
ជាអ្នកមានសេចក្តីសុខ តែងរីករាយតាម ចំណែកផលទានពាក់-*

កណ្តាល ។ អំពីជាកិមុន ជនទាំងនុ៎ះជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា បានឱ្យទានដល់ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ចំណែកយើងខ្ញុំទាំងឡាយវិញ ជាអ្នកកំណាញ់ ជេរប្រទេចផ្តាសាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ឯជនទាំងនេះ លុះឱ្យហើយទើបគេបម្រើ (ដោយកាមគុណ) ចំណែកពួកយើង ទើបក្រៀមស្លូត ដូចដើមបបូស ដែលហាលថ្ងៃដូច្នោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **បុរេតោ វ យោ គច្ឆតិ** មានសេចក្តីថា បណ្តាជនដែលដើរទៅទាំងនេះ ជនដែលដើរទៅខាងមុខ ។ បាលីថា **យោសោ បុរេតោ គច្ឆតិ** ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា អ្នកដែលទៅខាងមុខនោះ ។ បទថា **ភុព្វទេ** បានដល់ដីដែលមាននាមថា **កុព្វរ** ព្រោះអត្ថថា ញ៉ាំងផ្ទៃប្រីថពី គឺផែនដីឱ្យចម្រើនឡើង ឬព្រោះត្រេកអរ គឺត្រាច់ទៅកាន់ជើងភ្នំដែលសម្បូរដោយស្មៅនិងវល្លិ៍ជាដើម ។ បទថា **នរោត្តម** បានដល់ ឈ្មោះថា **នាគ** ព្រោះជាសត្វមិនគួរបំពារបំពាន មិនគួរមើលងាយ ដោយដីដ៏ប្រសើរនោះ ។ បទថា **ចតុក្កុមេន** បានដល់ មានជើង ៤ ។ បទថា **វេដ្ឋកោ** ប្រែថា អ្នកកើតមុន ។

បទថា **ចតុត្ថិ** បានដល់ ដោយសេះអស្សុតរ ៤ ។ បទថា **សុវត្ថិតេន** បានដល់ ដែលមានការរត់ទៅស្មើល្អ គឺធ្វើដំណើរទៅយ៉ាងល្អ ។ បទថា **មិត្តបណ្ឌិតោ** បានដល់ អ្នកមានភ្នែក

ស្អាតដូចភ្នែកម្រឹត ។ បទថា **ភាគខ្សែភាគគេង** បានដល់ ព្រោះ
ចំណែកនៃទានពាក់កណ្តាល គឺព្រោះទានពាក់កណ្តាលអំពីចំណែក
នៃទានដែលខ្លួនបានហើយជាហេតុ ។ បទថា **សុខី** ប្រែថា បាន
ទទួលសេចក្តីសុខ ។ មែនពិត ពាក្យថា **សុខី** នេះ លោកពោល
ដោយលិង្គវិបល្លាស ។ បទថា **បរិភាសភា** ប្រែថា អ្នកជេរប្រទេច
ផ្តាសា ។ បទថា **បរិចារយន្តិ** មានសេចក្តីថា ជនទាំងនោះ រមែង
ញ៉ាំងឥន្ទ្រិយរបស់ខ្លួនឱ្យត្រាច់ទៅក្នុងកាមគុណដ៏ជាទិព្វ តាមសេចក្តី
ប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ឬញ៉ាំងជនជាបរិវារឱ្យធ្វើការបម្រើខ្លួន ដោយវិបាក
ជាគ្រឿងហូរចេញនៃបុព្វានុភាពរបស់ខ្លួន ។ បទថា **មឃត្ថ**
សុសង្វាម នឡោវ វិន្ទោ មានសេចក្តីថា ចំណែកឯយើងខ្ញុំទាំង
២ នាក់ ស្តមស្លេកស្លាំងដូចដើមបបូសដែលគេកាត់ចោល គឺដែលគេ
ហាលចោលកណ្តាលថ្ងៃដូច្នោះ បានដល់ជាអ្នកក្រៀមស្អាត ដោយ
សេចក្តីស្រេកឃ្លាន និងដោយការប្រើដំបងវាយប្រហារគ្នា ។

ប្រេតទាំងនោះ លុះប្រកាសអំពីអាក្រក់របស់ខ្លួនយ៉ាងនេះ
ហើយ ទើបប្រាប់ថា ពួកយើងជាអំប្រុសនិងអំស្រីរបស់លោក ។
សាមណេរបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កើតសេចក្តីសង្វេគ កាលនឹងសួរ
ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភោជនទើបនឹងសម្រេចដល់ពួកជនធ្វើអំពើអា-
ក្រក់ទាំងនេះបាន ទើបពោលគាថានេះថា :

ភោជនាហារ របស់អ្នកទាំងឡាយដូចម្តេចទៅ ទីដេករបស់
អ្នក ដូចម្តេចទៅ ចុះអ្នកទាំងឡាយមានបាបធម៌ដ៏ក្រៃលែង ញ៉ាំង-
អត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដូចម្តេច ភោជនាហារទាំងឡាយដ៏ច្រើន មិន
មែនជារបស់តិចតួចឡើយ ឥឡូវនេះ អ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ
ព្រោះប្រាសចាកសេចក្តីសុខ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ភី តុម្ពាភំ ភោជនំ មាន-
សេចក្តីថា វត្ថុដូចម្តេចជាភោជនរបស់អ្នក ។ បទថា ភី សយានំ
(បិដកថា ភី សយនំ) មានសេចក្តីថា វត្ថុដូចម្តេចជាទីដេក
របស់អ្នក ។ អាចារ្យពួកខ្លះ ពោលថា ភី សយានា ដូច្នេះក៏មាន,
អធិប្បាយថា តើវត្ថុដូចម្តេច ជាទីដេករបស់អ្នក គឺអ្នកដេកលើ
ដំណេកដូចម្តេច ។ បទថា ភវត្ថុ យាបេចំ មានសេចក្តីថា
តើអ្នកញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដូចម្តេច ។ បាលីថា ភវំ វោ
យាបេចំ ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា អ្នកញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្ត-
ទៅដោយអាការដូចម្តេចដែរ ។ បទថា សុធម្មធម្មិនោ បានដល់
អ្នកមានបាបធម៌យ៉ាងក្រៃលែង ។ បទថា បហុតភោគេសុ មាន-
សេចក្តីថា កាលភោគរកទីបំផុតគ្មាន គឺច្រើនក្រៃលែង មាននៅ ។
បទថា អនហ្មភេសុ ប្រែថា មិនតិច គឺច្រើន ។ បទថា សុខំ
វិវាធាយ (បិដកថា សុខំ វិវាធាយ) បានដល់ ឆ្លើយណាយ

គឺមិនព្រែកអរនឹងសេចក្តីសុខ ព្រោះមិនធ្វើបុណ្យដែលជាហេតុឱ្យ
កើតសេចក្តីសុខ ។ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា សុខស្ស វិវាធន
ក៏មាន ។ បទថា ទុក្ខ្យ បត្តា មានសេចក្តីថា ថ្ងៃនេះ គឺឥឡូវនេះ
អ្នកបានទទួលសេចក្តីទុក្ខ ដែលជាប់ទាក់ទងក្នុងកំណើតប្រេតនេះ ។

ប្រេតទាំងឡាយ ត្រូវសាមណេរសួរយ៉ាងនោះហើយ
កាលនឹងឆ្លើយនូវសេចក្តីដែលសាមណេរសួរ ទើបបានពោលគាថា ៥
គាថាថា :

យើងខ្ញុំទាំងឡាយ សម្លាប់នូវគ្នានឹងគ្នា ហើយក្រេបជីកនូវខ្ទុះ
និងឈាម ទុកជាជីកច្រើន ក៏មិនបាត់ស្រេកឃ្លាន យើងខ្ញុំទាំងឡាយ
ក៏នៅតែស្រេកឃ្លានដដែល ។ ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកមិនចែក
ចាយឱ្យទាន ជនទាំងនោះ លុះលះលោកនេះទៅហើយ រមែងទៅ
កើតក្នុងឋានយមលោក តែងខ្សឹកខ្សួល ដូចយើងខ្ញុំទាំងឡាយ ជន
ទាំងឡាយណា បាននូវសម្បត្តិទាំងឡាយហើយ តែជាអ្នកកំណាញ់
មិនបរិភោគផង មិនធ្វើបុណ្យផង ។ ជនទាំងនោះ ជាអ្នកមាន
សេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ក្នុងលោកខាងមុខ ក្នុងកាលជាខាង-
ក្រោយមក ជនទាំងនោះ រមែងឆេះរោលរាល ក្តៅក្រហាយ
អស់កាលជាយូរអង្វែង ព្រោះបានធ្វើនូវកម្មមានផលជាទុក្ខ តែង-
ទទួលផលជាទុក្ខ មានផលដ៏ក្តៅក្រហាយ ។

-ទ្រព្យសម្បត្តិជារបស់មិនទៀង ជីវិតក្នុងលោកនេះ ជារបស់
មិនទៀង បណ្ឌិតដឹងនូវរបស់មិនទៀង តាមសភាពជារបស់មិនទៀង
ហើយ គប្បីធ្វើនូវទីពឹង ។ ជនទាំងឡាយណា អ្នកឈ្លាសក្នុងព្រះ-
សទ្ធម្ម ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ ជនទាំងនោះឈ្មោះថាជាអ្នកមិនធ្វេស
ប្រហែសក្នុងទាន ព្រោះបានស្តាប់ពាក្យនៃព្រះអហរន្តទាំងឡាយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ន ឆាតា ឃោធម** មាន
សេចក្តីថា ខ្ញុំនៅមិនទាន់បាត់ស្រែកឃ្លាន គឺនៅមិនទាន់ផ្អែក ។
បទថា **នច្ឆានិម្ព័សេ** (បិដកថា **នច្ឆានិម្ព័សេ**) ប្រែថា
នៅមិនទាន់រីករាយចិត្ត គឺ មិនញ៉ាំងសេចក្តីពេញចិត្តឱ្យកើតឡើង ,
អធិប្បាយថា ពួកយើងមិនបានក្រេបជីកនូវខ្លះនិងឈាមនោះតាម
សេចក្តីពេញចិត្តរបស់យើង ។ បទថា **ឥច្ឆេត** ផ្លាស់ជា **ឯតមេត**
ប្រែថា ដូច្នោះឯង ។ បទថា **មច្ឆា បរិនេយន្តិ** មានសេចក្តីថា
សូម្បីពួកមនុស្សដទៃ ដែលធ្វើបាបទុក្ខរមែងសោកសៅខ្សឹកខ្សួលដូច
ពួកយើង ។ បទថា **អនាយកា** បានដល់ ជាអ្នកមិនឱ្យជាប្រក្រតី
គឺជាអ្នកកំណាញ់ ។ បទថា **យមស្ស ឃាំយិនោ** បានដល់ ជាអ្នក
មានប្រក្រតីបិតនៅក្នុងឋានៈនៃស្តេចយមរាជ ដែលគេស្គាល់ច្បាស់ថា
ជា **យមលោក** គឺក្នុងប្រេតវិស័យ ។ បទថា **យេ តេ យេ តេ**
វិច្ឆា អធិគម្ម តោគេ មានសេចក្តីថា ជនទាំងឡាយណា បាន

ជួបប្រសព្វ គឺបានទទួលភោគៈផ្សេង ។ ដែលជាសេចក្តីសុខវិសេស ក្នុងកាលឥឡូវនេះ និងក្នុងកាលតទៅ ។ បទថា **ន ភព្វេន ទាមិ កោន្តិ បុត្តំ** មានសេចក្តីថា រមែងមិនបរិភោគសូម្បីដោយខ្លួនឯង ដូចពួកយើង កាលនឹងឱ្យដល់ជនដទៃ ក៏មិនធ្វើបុណ្យដែលសម្រេច ដោយទានឡើយ ។

បទថា **តេ ខុប្បិធាសូបគតា បរត្ថ** មានសេចក្តីថា សត្វ- ទាំងនោះនឹងត្រូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់ក្នុងលោកខាងមុខ គឺ ក្នុងបរលោក បានដល់ ក្នុងប្រេតវិស័យ ។ បទថា **ចិរិ ឈាយិវេ ឧប្បមាណ** មានសេចក្តីថា ត្រូវភ្លើង គឺទុក្ខដែលមានសេចក្តីស្រែក- ឃ្លានជាដើមជាហេតុ គឺត្រូវភ្លើង គឺសេចក្តីក្តៅក្រហាយដែលប្រព្រឹត្ត ទៅដោយន័យមានជាដើមថា ពួកយើងមិនបានធ្វើកុសលទុកឡើយ ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ដូច្នេះ (ទើប) ក្តៅរោលរាលអន្ទះអន្ទែង ។ បទថា **អនុភោន្តិ ទុក្ខំ កជុកប្បធានិ** មានសេចក្តីថា ជនទាំងនោះ លុះធ្វើបាបកម្ម ដែលមានផលមិនគួរជាទីប្រាថ្នា ហើយរមែងសោយ ទុក្ខ គឺទុក្ខដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអបាយ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

បទថា **ឥត្តរំ** មានសេចក្តីថា មិនតាំងនៅអស់កាលជាយូរ អង្វែង គឺមិនទៀងមានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា ។ បទថា **ឥត្តរំ ឥធិ ជីវិតំ** មានសេចក្តីថា សូម្បីជីវិតរបស់សត្វទាំងឡាយ

ក្នុងមនុស្សលោកនេះមានប្រមាណតិច គឺតិចពេកណាស់ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបត្រាស់ថា ជនណាស់នៅបានយូរ
ជននោះក៏រស់នៅត្រឹមតែ ១០០ ឆ្នាំ ឬលើស បន្តិចបន្តួច ។ បទថា
ឥឡូវ ឥឡូវតោ ឡាត្វា មានសេចក្តីថា ពិចារណាដោយបញ្ជាក់ថា
គ្រឿងឧបករណ៍មានទ្រព្យនិងធញ្ញាហារជាដើម និងជីវិតរបស់មនុស្ស
ទាំងឡាយ មានប្រមាណតិចតួច គឺមានរយៈពេលខ្លី បានដល់ មិនយូរ ។
បទថា **ឆ័បំ កឃិរាវំ បណ្ឌិតោ** មានសេចក្តីថា បុគ្គលអ្នកមាន
បញ្ញា គប្បីធ្វើកោះ គឺទីពឹងរបស់ខ្លួន ឱ្យបានជាទីអាស្រ័យក្នុងបរ-
លោក ។ បទថា **យេ តេ ឯវំ បដានន្តិ** មានសេចក្តីថា
ជនទាំងឡាយណាដែលមែងដឹងតាមសេចក្តីពិតថា ភោគៈនិងជីវិតរបស់
មនុស្សទាំងឡាយ ជារបស់មានប្រមាណតិច ជនទាំងនោះ រមែង
មិនប្រមាទក្នុងទានសព្វ ៗ កាល ។ បទថា **សុត្វា អរោតំ វចោ**
មានសេចក្តីថា បានស្តាប់ពាក្យរបស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ គឺរបស់
ព្រះអរិយទាំងឡាយ មានព្រះពុទ្ធជាដើម, អធិប្បាយថា ព្រោះស្តាប់ ។
ពាក្យដ៏សេសគឺងាយយល់ទាំងអស់ ។

ប្រេតទាំងនោះ ត្រូវសាមណេរសួរហើយយ៉ាងនេះ ទើប
ប្រាប់សេចក្តីនោះហើយ ប្រកាសថា ពួកយើងជាអំប្រុស និង
អំស្រីរបស់លោក សាមណេរបានស្តាប់ដូច្នេះហើយ កើតសេចក្តី-

សង្វេគ រំសាយនូវសេចក្តីអផ្សុកនោះបាន ក្រាបសីសៈចុះទៀប
ព្រះបាទាទាំងគូរបស់ព្រះឧបជ្ឈាយ៍ហើយ ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ.
លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សេចក្តីដែលលោកម្ចាស់ជាអ្នកអនុគ្រោះ
អាស្រ័យសេចក្តីករុណាគប្បីធ្វើនោះ ដែលលោកម្ចាស់ធ្វើហើយ
ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំព្រះករុណានឹងរក្សាទុកដោយមិនឱ្យធ្លាក់ទៅកាន់
សេចក្តីវិនាសដ៏ច្រើនឡើយ, ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាឥតមាន
សេចក្តីត្រូវការដោយការគ្រប់គ្រងផ្ទះទៀតឡើយ, ខ្ញុំព្រះករុណានឹង
ត្រេកអរជីវិតក្រៃលែង ក្នុងការប្រព្រឹត្តនូវព្រហ្មចរិយៈ ។ លំដាប់
នោះ ព្រះសង្ឃ្ខៈ បានប្រាប់កម្មដ្ឋានដ៏សមគួរដល់អធ្យាស្រ័យរបស់
សាមណេរនោះ ។ សាមណេរនោះ ព្យាយាមចម្រើនកម្មដ្ឋាន
មិនយូរប៉ុន្មានក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ។ ចំណែក ព្រះសង្ឃ្ខៈ បាន
ក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់ប្រារព្ធរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដោយ
ពិស្តារដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ ព្រះធម្មទេសនា.
នោះ បានជាប្រយោជន៍ដល់មហាជនដោយប្រការ ដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងនាគប្រេតទី ១១) ❧

១២. រឿងឧកេប្រេត

“ មកយ៉ាងណាទៅវិញយ៉ាងនោះ ”

(អានុភាពនៃការចម្រើននូវមរណស្យតិ)

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១៨ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពន
ទ្រង់ប្រារព្ធនូវឧបាសកម្នាក់ ទើបត្រាស់នូវពាក្យផ្តើមថា **ឧកេប្រេត**
តបំ ជិន្នំ ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងក្រុងសាវត្ថី បុត្ររបស់ឧបាសកម្នាក់
បានធ្វើកាលកិរិយា ។ ព្រោះហេតុដែលបុត្រស្លាប់ ឧបាសកនោះ
ទើបដល់នូវសេចក្តីសោកខឹងខ្យល ចេញទៅខាងក្រៅ មិនអាច
ធ្វើកិច្ចការងារអ្វី ៗ កើត ទើបសម្លឹងនៅតែក្នុងផ្ទះប៉ុណ្ណោះ ។ លុះក្នុង
វេលាទៀបភ្លឺ ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់ ចេញពីព្រះមហាករុណាសមាបត្តិ
ទ្រង់ប្រមើលមើលសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ទ្រង់ឃើញឧបាសក
នោះ ។ ក្នុងវេលាព្រឹកឡើង ទ្រង់ប្រដាប់បាត្រ និងចីវរ បានយាង
ទៅកាន់ផ្ទះរបស់ឧបាសកនោះ ប្រថាប់ឈរនៅត្រង់ទ្វារ ។ ចំណែក
ឯឧបាសកនោះជ្រាបថា ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់យាងមក ទើបប្រញាប់

ក្រាកឡើងទៅក្រាបថ្វាយបង្គំ ហើយទទួលបានត្រង់ពីព្រះហស្ត អា-
រាធនាព្រះអង្គចូលទៅក្នុងផ្ទះ ឱ្យគេក្រាលអាសនៈថ្វាយ ។ ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់គង់ប្រថាប់លើអាសនៈដែលគេក្រាល
ថ្វាយហើយ ចំណែកឯឧបាសកក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគរួច
ហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ត្រាស់
នឹងឧបាសកនោះថា ម្ចាស់ឧបាសក ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមើលទៅ
ហាក់ដូចជាសោកសៅឱ្យកខ្វល់អ្វីម្ល៉េះ ? ឧបាសកក្រាបទូលថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពិតមែនហើយ បុត្រជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ
ព្រះអង្គស្លាប់ ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គសោយសោក ។
លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលនឹងទ្រង់បន្ទោបង់នូវសេចក្តី
សោករបស់គេ ទើបត្រាស់នូវ**ឧរគជាតក** (ចិដក ៥៩, ទំ. ៥) ថា :

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងក្រុងពារាណសី ដែនកាសិ
មានត្រកូលព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះថា **ធម្មធាល** ។ ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍នោះ
មានសមាជិកទាំងអស់ ៦ នាក់ គឺ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណី បុត្រ ធីតា
កូនប្រសាស្រី និងទាសី ជនទាំងអស់នោះមានការត្រេកអរក្នុងការ
ចម្រើននូវមរណស្យតិ ។ បណ្តាជនទាំងនោះ អ្នកដែលនឹងចេញ
ទៅពីផ្ទះ តែងឱ្យឱវាទដល់អ្នកដែលនៅ មិនឱ្យមានការភ័យព្រួយ
ហើយ ក៏ចេញទៅ ។ ថ្ងៃមួយ ព្រាហ្មណ៍ និងបុត្របានចេញពីផ្ទះទៅ.

ភ្នំស្រែ ។ (ក្នុងខណៈដែល) បុត្រព្រាហ្មណ៍កំពុងតែដុតនូវស្មៅ ស្លឹកឈើ និងឈើងាប់ ១ នោះឯង ស្រាប់តែមានអាស្សិ័សមួយនៅ ក្នុងទីនោះ វាចេញមកអំពីប្រហោងឈើ ព្រោះខ្លាចត្រូវភ្លើងឆេះ ទើបចឹកបុត្ររបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ ។ គេក៏ដួលសន្លប់ត្រង់ទី នោះឯង ព្រោះកម្លាំងនៃពិស ក៏បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ហើយក៏បានទៅជា កើតជាសក្កទេវរាជ ។ ព្រាហ្មណ៍ឃើញបុត្រស្លាប់ហើយ ទើប និយាយនឹងបុរសម្នាក់ ដែលដើរទៅជិតកន្លែងធ្វើការយ៉ាងនេះថា សម្លាញ់អើយ អ្នកចូរទៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ហើយប្រាប់នាងព្រាហ្មណី យ៉ាងនេះថា ចូរងូតទឹក ស្លៀកពាក់ស កាន់យកភក្តី ផ្កា និងគ្រឿង ក្រអូបជាដើម សម្រាប់មនុស្សម្នាក់ហើយចូរប្រញាប់មក ។ បុរស នោះទៅកាន់ផ្ទះនោះហើយ ក៏បានប្រាប់ឱ្យជ្រាបយ៉ាងនោះ ចំណែក ជនក្នុងផ្ទះក៏បានធ្វើតាម ។ ព្រាហ្មណ៍ងូតទឹក បរិភោគអាហារ ហើយលាបដោយគ្រឿងក្រអូប មានជនជាបរិវារចោមរោម លើក សពកូនដាក់លើជើងថ្កូវ រួចហើយក៏ធ្វើការបូជាដោយភ្លើង មិនមាន សេចក្តីសោកសៅឱ្យកខ្វល់ឡើយ បានឈរធ្វើមនសិការ (ពិចារណា) នូវអនិច្ចសញ្ញាដូចដុតអង្កត់អុស ។

លំដាប់នោះ បុត្ររបស់ព្រាហ្មណ៍ ដែលកើតជាសក្កទេវរាជ ព្រះអង្គទ្រង់ពិចារណានូវបុព្វជាតិរបស់ព្រះអង្គ និងបុណ្យដែលបាន

ធ្វើទុក កាលនឹងអនុគ្រោះបិតានិងពួកញាតិ ទើបប្លែងភេទជា ព្រាហ្មណ៍មកក្នុងទីនោះ ឃើញពួកញាតិមិនសោកសៅ ទើបពោល ថា អ្នកជីចម្រើនដុតម្រឹគ ចូរឱ្យសាច់ដល់ខ្ញុំខ្លះមក ខ្ញុំឃ្លានខ្លាំង ណាស់ ។ ព្រាហ្មណ៍ពោលថា មិនមែនជាម្រឹគទេ តែជាមនុស្សទេ ណាព្រាហ្មណ៍ ។ សក្កទេវរាជពោលថា អ្នកនេះ ជាសត្រូវរបស់ពួក អ្នកឬ ? ព្រាហ្មណ៍ពោលថា មិនមែនជាសត្រូវទេ គេជាបុត្រនៅ ក្មេងវ័យមានគុណច្រើន ជាឱវសកើតចេញពីទ្រូង ។ សក្កទេវរាជ ពោលថា កាលបុត្រវ័យក្មេងមានគុណយ៉ាងនេះស្លាប់ទៅ ហេតុអ្វី បានជាពួកអ្នកទើបមិនសោកសៅ ។ **ព្រាហ្មណ៍ពោធិសត្វ** បាន ស្តាប់ដូច្នោះ កាលនឹងប្រាប់នូវហេតុដែលមិនសោកសៅទើបពោល ២ គាថាថា :

ពស់តែងសកសំណកចាស់របស់ខ្លួនចោល ហើយលូនទៅ យ៉ាងណាមិញ (សត្វ) កាលបើសរីរៈប្រើការមិនកើតហើយ ធ្វើ នូវមរណកាល ទៅកាន់បរលោក ក៏យ៉ាងនោះ (ឯសរីរៈដែលនូវ ខាងអាយនោះ) កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយបាន ហេតុនោះខ្ញុំមិនសោក ស្តាយសរីរៈនុះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឧរុគោ** មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា

ឧរកៈ ព្រោះទៅដោយទ្រូង ។ ពាក្យថា **ខ្មែរគោ** នេះ ជាឈ្មោះរបស់ពស់ ។ បទថា **តចំ ជិន្នន្ត្រី** បានដល់ ស្បែកគឺសំណករបស់ខ្លួន ដែលគ្រាំគ្រាគឺចាស់ ព្រោះសេចក្តីទ្រុឌទ្រោម ។ បទថា **ហិត្វា គច្ឆតិ សន្តន្ត្រី** មានសេចក្តីថា ពស់តែងលះបង់សំណកចាស់របស់ខ្លួនចោល ក្នុងចន្លោះដើមឈើ ក្នុងចន្លោះអុស ក្នុងចន្លោះគល់ឈើ ឬក្នុងចន្លោះផ្ទាំងថ្ម ដូចមនុស្សដោះអាវចោល ហើយទៅតាមសេចក្តីត្រូវការ ដូចម្តេចមិញ សត្វដែលរិលរលំក្នុងវដ្តសង្សារ ក៏ដូច្នោះដែរ លះបង់កាយរបស់ខ្លួន គឺសរីរៈរបស់ខ្លួន ដែលឈ្មោះថា ជារបស់គ្រាំគ្រាព្រោះកម្មចាស់អស់ទៅ គឺទៅតាមកម្ម, អធិប្បាយថា កើតក្នុងភពថ្មី ។ ព្រាហ្មណ៍កាលនឹងសម្តែងដល់រាងកាយរបស់បុត្រ ដែលកំពុងនាំគ្នាដុត ទើបពោលថា **ឯវំ** ដូច្នេះជាដើម ។ បទថា **សរីរេ និព្វោគេ** បានដល់ កាលរាងកាយសូម្បីរបស់ជនដទៃដែលប្រើការលែងកើតយ៉ាងនេះ ក៏មិនកើតប្រយោជន៍ ដូចរាងកាយរបស់បុត្រនេះ ។ បទថា **បេតេ** បានដល់ ប្រាសចាកអាយុ ភ្លើងធាតុ និងវិញ្ញាណ ។ បទថា **កាលកតេ សតិ** បានដល់ ស្លាប់ទៅហើយ ។ បទថា **តស្វា** មានសេចក្តីថា ព្រោះរាងកាយដែលត្រូវគេដុត រមែងមិនដឹងនូវការយំ ទាំងសេចក្តីសោកខ្សឹកខ្សួលរបស់ពួកញាតិដូចបុត្ររបស់យើងមិនដឹងសេចក្តីទុក្ខដែលកើតពីការដុត ព្រោះប្រាសចាក.

វិញ្ញាណ ដូច្នោះ យើងធ្វើបុត្រនេះ របស់យើងឱ្យជាហេតុ ទើប
មិនយំ ។ បទថា គតោ សោ ឥស្សយា គតិ មានសេចក្តីថា
ប្រសិនបើសត្វទាំងឡាយដែលស្លាប់ទៅហើយ មិនសូន្យទេនោះ
សូម្បីដូច្នោះ អ្នកស្លាប់ទៅគប្បីប្រាថ្នាគតិណា ដោយអំណាចកម្ម
ដែលមានឱកាសបានធ្វើទុក គេក៏ទៅកាន់គតិនោះបន្ទាប់ពីការចុតិតែ
ម្តង, អធិប្បាយថា គេរមែងមិនប្រាថ្នានូវការយំ ឬ សេចក្តីឱ្យកខ្វល
របស់ពួកញាតិក្នុងកាលមុន ទាំងការយំរបស់ពួកញាតិក្នុងកាលមុន ។
ក៏មិនសម្រេចនូវប្រយោជន៍អ្វីឡើយ ។

កាលព្រាហ្មណ៍បានពោលនូវហេតុដែលខ្លួនមិនសោកសៅ
កាលបានប្រកាសនូវភាពផ្ទៀវផ្ទាតក្នុងមនសិការដោយបរិយាយយ៉ាង
នេះហើយស្តេចសក្តាទេវរាជដែលប្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ទើបត្រាស់
សួរនាងព្រាហ្មណីថា ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើន អ្នកស្លាប់ទៅនោះ តើត្រូវ
ជាអ្វីនឹងនាង ? ព្រាហ្មណីពោលថា នាយ គេជាបុត្ររបស់ខ្ញុំ
ខ្ញុំខំរក្សាគភ៌អស់ ១០ ខែ ខំបំបៅដោះគេចិញ្ចឹមបីបាច់ថ្នាក់ថ្នម រហូត
ដល់ធំ ។ សក្តាទេវរាជត្រាស់ថា កាលបើដូច្នោះ ពីដំបូងបិតាគេមិនយំ
ព្រោះគេជាមនុស្សប្រុស ប៉ុន្តែធម្មតា មាតាតែងតែមានចិត្តទោរទន់
ទៅលើបុត្រ ចុះហេតុអ្វី បានជានាងមិនយំ ? នាងបានស្តាប់ដូច្នោះ
ហើយ កាលនឹងប្រាប់នូវហេតុដែលមិនយំ ទើបពោល ២ គាថាថា :

បុត្ររបស់ខ្ញុំនេះ ខ្ញុំមិនបានហៅគេអំពីលោកនោះ ខ្ញុំមិនបាន
អនុញ្ញាត គេក៏ទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ គេមកយ៉ាងណា គេក៏ទៅ
យ៉ាងនោះ ការទូញយំធ្វើអ្វី ព្រោះកិរិយាទៅនោះ (ឯសិរីរៈដែល
នៅសល់ខាងអាយនោះ) គេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង)
នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល របស់ញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិន
យំទូញនឹងសិរីរៈនោះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អនត្តិតោ** ប្រែថា
មិនបានហៅមក គឺមិនបានហៅមកយ៉ាងនេះថា អ្នកចូរមកជាបុត្រ
របស់យើងចុះ ។ បទថា **គតោ** បានដល់ អំពីបរលោកដែលគេធ្លាប់
នៅក្នុងកាលមុន ។ បទថា **អរគា** ប្រែថា មកហើយ ។ បទថា
នាទុញ្ញាវតោ ប្រែថា មិនបានអនុញ្ញាតគឺពួកយើងមិនបានបណ្តោយ
ឱ្យទៅយ៉ាងនេះថា ចូរទៅកាន់បរលោកចុះកូន ។ បទថា **ឥតោ**
យោគៈថា (ប្រកបថា) **ឥធិលោកតោ** ប្រែថា អំពីលោកនេះ ។
បទថា **គតោ** ប្រែថា ទៅប្រាសហើយ ។ បទថា **យថា គតោ**
បានដល់ មកហើយដោយអាការណា, អធិប្បាយថា ពួកយើង
មិនបានហៅក៏មក ។ បទថា **តថា គតោ** បានដល់ ទៅហើយ
ដោយអាការនោះដូចគ្នា ។ ព្រាហ្មណ៍សម្តែងនូវកម្មដែលបុត្រនោះ
ធ្វើថា គេមកដោយកម្មរបស់ខ្លួនឯងយ៉ាងណា គេក៏ទៅដោយកម្ម

របស់ខ្លួនឯង យ៉ាងនោះ ។ បទថា **តត្ថ កា បរិទេវនា**
 មានសេចក្តីថា ទៅរវល់នឹងសេចក្តីឱ្យកខ្វល់ធ្វើអ្វី ព្រោះអាស្រ័យ
 សេចក្តីស្លាប់ក្នុងការអន្ទោលទៅ ក្នុងសង្សារវដ្តដែលមិននៅក្នុង
 អំណាចយ៉ាងនេះ ។ ព្រាហ្មណ៍សម្តែងថា សេចក្តីឱ្យកខ្វល់នោះ
 មិនសមគួរទេ អ្នកមានបញ្ញាមិនគប្បីធ្វើឡើយ ។

សក្កទេវរាជ លុះបានស្តាប់ពាក្យរបស់នាងព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះ
 ហើយ ទើបសួរប្អូនស្រីរបស់គេយ៉ាងនេះថា នែនាង តើគេត្រូវជាអ្វី
 នឹងនាងដែរ ? ប្អូនស្រីតបថា គេជាបងប្រុសរបស់ខ្ញុំណាព្រាហ្មណ៍ ។
 សក្កទេវរាជសួរថា នែនាង ធម្មតាប្អូនស្រីតែងស្រឡាញ់បងប្រុស
 ចុះហេតុអ្វី បានជានាងមិនយំ ? ចំណែកនាងកាលនឹងប្រាប់នូវ
 ហេតុដែលមិនយំ ទើបពោល ២ គាថាថា :

បើខ្ញុំយំ ខ្ញុំនឹងទៅជាស្តេច ក្នុងការយំនោះនឹងគប្បីមានផល
 ដូចម្តេចដល់ខ្ញុំ សេចក្តីមិនត្រេកអរដ៏លើសលុប នឹងគប្បីមានដល់
 ពួកញាតិមិត្ត និងអ្នកមានចិត្តល្អ របស់យើងទាំងឡាយ (ឯសរីរៈ
 ដែលសល់នៅខាងអាយនោះ) កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេច
 នឹងដឹង) នូវសេចក្តីឱ្យកខ្វល់ របស់ញាតិទាំងឡាយ ហេតុនោះ
 ខ្ញុំមិនយំនឹងសរីរៈនុះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សចេ រោទេ ភិសា ធម្មន្ទំ**

មានសេចក្តីថា បើខ្ញុំយំ គឺ ខ្ញុំក៏នឹងទៅជាស្លាំងស្លមមានរាងកាយស្លឹកស្រពោន ។ បទថា ឥត មេ ក៏ ដល់ សិយា មានសេចក្តីថា នឹងមានប្រយោជន៍អ្វីក្នុងការយំ ដោយការស្លាប់បងប្រុសខ្ញុំជាហេតុនោះ. អធិប្បាយថា បងប្រុសរបស់ខ្ញុំក៏នឹងមិនគប្បីមក ព្រោះការយំនោះ ទាំងគេក៏នឹងមិនទៅកាន់សុគតិ ព្រោះការយំនោះដែរ ។ បទថា ឆ្មារតីមិត្តសុខាជ្ញា តិយ្យោ នោ អរតី សិយា មានសេចក្តីថា សេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត គឺ សេចក្តីលំបាកប៉ុណ្ណោះ ដែលក្រៃលែងជាងសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះការស្លាប់របស់បងប្រុសនឹងគប្បីមានដល់ញាតិមិត្តនិងសម្លាញ់របស់ពួកយើង ព្រោះសេចក្តីសោកសៅរបស់នាងខ្ញុំ ។

សក្កទេវរាជ បានស្តាប់ពាក្យរបស់ប្អូនស្រីយ៉ាងនោះហើយ ទើបពោលនឹងភរិយារបស់គេថា តើនាងត្រូវជាអ្វីនឹងគេ ? នាងតបថា គេជាស្វាមីរបស់នាងខ្ញុំណា់ព្រាហ្មណ៍ ។ សក្កទេវរាជត្រាស់ថា នាងដឹងច្រើន ធម្មតាស្រ្តីតែងមានសេចក្តីស្នេហាចំពោះស្វាមី ហើយស្រ្តីមេម៉ាយដែលអត់ស្វាមីនោះ រមែងជាមនុស្សឥតទីពឹង ព្រោះហេតុអ្វី នាងទើបមិនយំ ? ចំណែកនាងកាលនឹងប្រាប់នូវហេតុដែលខ្លួនមិនយំ ទើបពោល ២ គាថាថា :

បុគ្គលណាសោកស្តាយ នូវបុគ្គលដែលធ្វើមរណកាលទៅកាន់

បរលោកហើយ បុគ្គលនោះ ប្រៀបដូចជាទារកយំទារនូវព្រះចន្ទ្រ ដែលកំពុងចរទៅ (ឯសិរីរៈដែលសល់នៅខាងអាយនោះ) កាល គេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង) នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ ញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំនឹងសិរីរៈនុះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទរកោ** បានដល់ ទារក ។ បទថា **ចន្ទំ** បានដល់ ព្រះចន្ទ្រ ។ បទថា **គច្ឆន្ទំ** បានដល់ ចរ ឡើងកាន់ផ្ទៃមេឃ ។ បទថា **អនុរោទតិ** រមែងយំថា ចូរចាប់ កង់រថឱ្យខ្ញុំចុះ ។ បទថា **ឯវំ សម្បទមេវេតំ** មានសេចក្តីថា បុគ្គលណាមែងសោកស្តាយដល់បុគ្គលដែលធ្វើមរណកាលទៅហើយ គឺស្លាប់ទៅហើយសេចក្តីសោកស្តាយរបស់បុគ្គលនោះ ក៏ប្រៀបដូច យ៉ាងនោះ គឺដូច្នោះឯង, អធិប្បាយថា ដូចមានសេចក្តីត្រូវការចង់ ចាប់ព្រះចន្ទ្រ ដែលកំពុងចរនៅកណ្តាលអាកាសវេហាសំ ព្រោះ សេចក្តីចង់បានក្នុងវត្ថុដែលមិនគួរនឹងបាន ។

សក្កទេវរាជ លុះស្តាប់ពាក្យភរិយារបស់គេយ៉ាងនោះហើយ ទើបសួរទាសីថា តើនាងត្រូវជាអ្វីនឹងគេ ? ទាសីតបថា គេជា ចៅហ្វាយនាយ របស់ខ្ញុំចា៖ សក្កទេវរាជពោលថា បើដូច្នោះ នាង ប្រហែលជាត្រូវគេវាយធ្វើបាប ហើយប្រើឱ្យធ្វើការ ព្រោះហេតុនោះ

នាងទើបមិនយំ ដោយគិតថា យើងជុំគ្រួសារឲ្យហើយពីគេ ។ នាង
ទាសីពោលថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ចូរកុំពោលដូច្នោះនឹងនាងខ្ញុំឡើយ
ទាំងសេចក្តីនោះក៏មិនសមគួរដល់នាងខ្ញុំ បុត្ររបស់ចៅហ្វាយនាយ
នាងខ្ញុំ ដល់ព្រមដោយខន្តី មេត្តា និងសេចក្តីករុណាយ៉ាងក្រៃលែង
ចូលចិត្តពោលនូវសេចក្តីពិតត្រង់ ប្រៀបដូចបុត្រ ដែលកើតចេញ
ពីទ្រូង ។ សក្កទេវរាជពោលថា កាលបើដូច្នោះ ព្រោះហេតុអ្វីនាង
ទើបមិនយំ ? ចំណែកនាងទាសី កាលនឹងប្រាប់នូវហេតុដែលខ្លួន
មិនយំ ទើបពោល ២ គាថាថា :

- បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ក្នុងទឹកដែលបែកហើយតភ្ជាប់វិញមិនបាន
យ៉ាងណា សរីរៈអ្នកស្លាប់នេះក៏យ៉ាងនោះដែរ បុគ្គលណាសោក-
ស្តាយនូវបុគ្គលដែលទៅកាន់បរលោកហើយ (បុគ្គលនោះក៏ដូចជា-
អ្នកសោកស្តាយនូវក្នុងទឹកដែលបែកហើយ) (ឯសរីរៈដែលសល់នៅ
ខាងអាយនោះ) កាលគេដុតក៏មិនបានដឹង (ធ្វើម្តេចនឹងដឹង)
នូវសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលរបស់ញាតិទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនយំ
នឹងសរីរៈនុ៎ះឡើយ ស្រេចតែគតិរបស់គេ ។

បណ្ឌាបទទាំងនោះ បទថា យសាវិ ព្រហ្ម ឧទកុម្ភោ
ភិណ្ឌោ អប្បជិសន្ធិយោ មានសេចក្តីថា បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ក្នុងទឹក
ដែលបែកទៅដោយការវាយដោយដំបងជាដើម នឹងតភ្ជាប់ឱ្យជាប់គ្នា

វិញមិនបាន គឺនឹងឱ្យដូចប្រក្រតីដើមវិញមិនបានទេ ។ ពាក្យដ៏សេស
ក្នុងគាថានេះ មានសេចក្តីងាយយល់ទាំងអស់ ព្រោះមានន័យដូច
ពោលរួចមកហើយ ។

សក្កទេវរាជ លុះបានស្តាប់ពាក្យពេចន៍របស់ជនទាំងនោះ
ហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លា ទើបត្រាស់ថា អ្នកទាំងឡាយ បានចម្រើន
នូវមរណស្វភិដ៏ប្រពៃហើយ តាំងពីពេលនេះទៅ អ្នកទាំងឡាយ
មិនចាំបាច់ធ្វើកិច្ចការងារមានការភ្ជួររាស់ជាដើមឡើយ ដូច្នេះហើយ
ទើបធ្វើផ្ទះរបស់ជនទាំងនោះ ឱ្យពេញដោយរតនៈ ៧ ប្រការ ហើយ
ឱ្យឱវាទថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរកុំប្រមាទ ត្រូវឱ្យទាន រក្សាសីល ធ្វើ
ឧបោសថកម្ម និងប្រាប់ឱ្យជនទាំងនោះ ស្គាល់ព្រះអង្គរួចហើយ ក៏
យាងត្រឡប់ទៅកាន់ទីលំនៅរបស់ព្រះអង្គវិញ ។ សូម្បីជនទាំងនោះ
មានព្រាហ្មណ៍ជាដើម ធ្វើបុណ្យមានទានជាដើម បិតនៅអស់កាល
នៃអាយុហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទេវលោក ។

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់នាំព្រះជាតកនេះមកហើយ
ទ្រង់ដកនូវកូនសរគឺសេចក្តីសោករបស់ឧបាសកនោះហើយ ទ្រង់
ប្រកាសនូវអរិយសច្ចៈឱ្យរឹងរិតតែក្រៃលែងឡើង ។ ក្នុងវេលាចប់
អរិយសច្ចៈ ឧបាសកនោះ ក៏តាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល ។

❧ (ចប់រឿងឧគ្រប្រេតនី ១២) ❧

រូបរឿងក្នុងឧទេសក្ខន្ធ គឺ

១. រឿងខេត្តបមាប្រេត	២. រឿងសូករប្រេត
៣. រឿងបូតិមុខប្រេត	៤. រឿងបិដ្ឋធីតលិកប្រេត
៥. រឿងតិរោកុឌប្រេត	៦. រឿងបញ្ចុបុត្តខាទិកប្រេត
៧. រឿងសត្តបុត្តខាទិកប្រេត	៨. រឿងគោណប្រេត
៩. រឿងមហាបេសការប្រេត	១០. រឿងខលាតប្រេត
១១. រឿងនាគប្រេត	១២. រឿងឧរាគប្រេត

 (ចប់ឧទេសក្ខន្ធទី ១)

ឧត្តរវិវត្តន៍ ២

១- រឿងសំសារមោចកប្រេត

“ មិនធ្វើបុណ្យស្លាប់ទៅកើតជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ២១ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន
ទ្រង់ប្រារព្ធនូវនាងប្រេតមួយរូប ក្នុងស្រុកឈ្មោះ តប្បកវតី បែតចត្វៈ
ទើបត្រាស់នូវពាក្យផ្តើមថា **នគ្នា ទុព្វន្តរុបាសិ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងដែនមគធៈ មានស្រុក ២ គឺ ស្រុកតប្បកវតី
និង ស្រុកទីយរាជី ។ ក្នុងបណ្តាស្រុកទាំង ២ នោះ មានពួកជន
ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ពួកសំសារមោចកៈជាច្រើននៅជាប្រចាំ ។ ក្នុងអតីត-
កាល កាលពី ៥០០ ឆ្នាំមុន មានស្រ្តីម្នាក់កើតក្នុងត្រកូលសំសារ
មោចកៈមួយ ក្នុងស្រុកតប្បកវតីនោះឯង ដោយអំណាចមិច្ឆាទិដ្ឋិកៈ
បានសម្លាប់ពួកសត្វកណ្តុបជាច្រើន ស្លាប់ទៅក៏បានកើតជាប្រេត ។

នាងសោយទុក្ខ មានសេចក្តីស្រេកឃ្លានជាដើម អស់រយៈ
ពេល ៥០០ ឆ្នាំ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើង
ទាំងឡាយ ទ្រង់ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោកទ្រង់ប្រកាសសម្តែងនូវធម្មចក្ក
ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់យាងចូលទៅអាស្រ័យក្រុងរាជគ្រឹះ គង់ប្រថាប់នៅ
ក្នុងវត្តវេឡូវ័ន តាមលំដាប់ ។ កាលនោះនាងក៏បានមកកើតក្នុង
ត្រកូលសំសារមោចកៈនោះឯង ក្នុងស្រុក**ឥន្ទ្រវតី** ក្នុងវេលាដែលនាង
មានអាយុ ៧-៨ ខួប អាចលេងរថជាមួយពួកក្មេងស្រីដទៃ ១ ទៀត
ព្រះសាវីរៈបុត្តត្ថេរ អាស្រ័យស្រុកនោះឯង គង់នៅក្នុង **អរុណាភិវិហារ**
ថ្ងៃមួយ ព្រមដោយភិក្ខុ ១២ រូប បាននិមន្តទៅតាមក្រោយនាង
ជិតទ្វារស្រុកនោះ ។ ក្នុងខណៈនោះ ក្មេងស្រី ជាកូនអ្នកស្រុក
ជាច្រើននាក់ ចេញពីផ្ទះទៅលេងនៅជិតទ្វារនោះ មានចិត្តជ្រះថ្លា
ហើយ ប្រញាប់មកថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈនិងភិក្ខុទាំងនោះ ដោយបញ្ចង្គ-
ប្រតិស្ឋាន តាមដែលបានឃើញមាតាបិតាបដិបត្តិមក ។ ចំណែកឯ
ក្មេងស្រីម្នាក់នេះនោះ ជាជីតានៃត្រកូលមិនមានសទ្ធា ខ្វះការប្រព្រឹត្ត
តាមធម៌របស់សប្បុរស ព្រោះមិនបានសន្សំកុសលទុកជាយូរមក
ហើយ ទើបមិនអើពើ ឈរធ្វើផ្ទឹងដូចជាមនុស្សគ្មានភ័ក្ត្រ ។ ព្រះថេរៈ
ឃើញការប្រព្រឹត្តក្នុងកាលមុនរបស់នាង ការដែលនាងមកកើតក្នុង
ត្រកូលសំសារមោចកៈក្នុងកាលឥឡូវនេះ និងការដែលនាងសមគួរ-

ដល់ការកើតក្នុងនរកទៅ ព្រះថេរៈជ្រាបថា ប្រសិនបើក្មេងស្រីម្នាក់
នេះថ្វាយបង្គំយើងសោត នឹងមិនទៅកើតក្នុងនរកទេ សូម្បីកាលបើ
កើតជាប្រេត នឹងបានសម្បត្តិព្រោះអាស្រ័យយើងដូចគ្នា (ព្រះ-
ថេរៈត្រិះរិះ) ដូច្នេះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តប្រកបដោយសេចក្តី
ករុណា ទើបពោលនឹងក្មេងស្រីទាំងនោះថា ពួកអ្នកថ្វាយបង្គំភិក្ខុ-
ទាំងឡាយ ប៉ុន្តែក្មេងស្រីម្នាក់នេះឈរធ្វើធូងដូចជាមនុស្សគ្មានភ័ព្វ ។
លំដាប់នោះ ក្មេងស្រីទាំងនោះ ទើបនាំគ្នាចាប់អូសដៃនាងឱ្យមក
ថ្វាយបង្គំបាទាព្រះថេរៈ ។

ក្រោយមក នាងចម្រើនវ័យហើយ មាតាបិតាបានលើកនាង
ឱ្យដល់កុមារម្នាក់ក្នុងត្រកូលសំសារមោចកៈក្នុងស្រុកទីយរាជី លុះនាង
មានគភ៌ចាស់ខែ ក៏ធ្វើកាលកិរិយាទៅ បានកើតជាប្រេតអាក្រាតកាយ
មានរូបរាងអាក្រក់ក្រៃពេក ត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ឃើញ
ហើយគួរឱ្យខ្លាចយ៉ាងក្រៃលែង ត្រាច់ទៅក្នុងពេលយប់ បង្ហាញខ្លួន
ដល់ព្រះសាវីរៈបុត្តត្ថេរ ហើយក៏បានឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

ព្រះថេរៈឃើញនាងនោះ ទើបសួរដោយគាថាថា :

*ម្ចាស់ស្រីស្តេច មានឆ្លឹងជំនិរគាម នាងជាស្រីអាក្រាត មាន
រូបអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្លាំងស្លេង មានខ្លួនរវាម ដោយសរសៃ
នាងជាអ្វី មកបិតនៅទីនេះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ធម្មទិសន្ធិតា** បានដល់ មាន
ខ្លួនវាមទៅដោយសរសៃ ព្រោះមិនមានសាច់និងឈាម ។ បទថា
ឧធូសុទ្ធិតេ បានដល់ មានឆ្អឹងជំនីរតាម ។ បទថា **ភិសិកេ**
(បិដកថា **ភិសិកេ**) អ្នកមានរាងកាយស្លាំងស្អម ។ កាលពីដំបូង
ព្រះថេរៈពោលថា **ភិសា** ហើយពោលបន្ថែមថា **ភិសិកេ** ទៀត
ដើម្បីនឹងសម្តែងថា នាងជាស្រីស្អមយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះជាអ្នកមាន
រាងកាយសល់ត្រឹមតែឆ្អឹង ស្បែក និងសរសៃ ។ នាងប្រេតបានស្តាប់
ដូច្នេះហើយ កាលនឹងប្រកាសខ្លួន ទើបពោលគាថាថា ៖

*បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាស្រីប្រេតដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ
ដោយយមលោកសត្វ ស្លាប់អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ បានទៅ
កាន់បេតលោកព្រោះធ្វើបាបកម្ម ។*

ត្រូវព្រះថេរៈសួរនូវកម្មដែលបានធ្វើទៀតថា ៖

*- ចុះអំពីអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើ ដោយកាយ វាចា ចិត្ត
តើដូចម្តេច នាងទៅកាន់បេតលោក អំពីមនុស្សលោកនេះ ព្រោះ
វិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ។*

កាលនាងនឹងសម្តែងថា ខ្ញុំមិនដែលឱ្យទានឡើយ ជាមនុស្ស
កំណាញ់ ទើបកើតក្នុងកំណើតប្រេត សោយទុក្ខដ៏មហិមាមានសភាព
យ៉ាងនេះ ទើបបានពោល ៣ គាថាថា ៖

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បិតាមាតា ឬពួកញាតិ ជាអ្នកអនុ-
គ្រោះដល់ខ្ញុំ គប្បីដឹកនាំខ្ញុំថា នាងចូរមានចិត្តជ្រះថ្លាឱ្យទានដល់ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ (ដូច្នេះ) ពុំមានឡើយ ។ ខ្ញុំទើបបានជាស្រី
អាក្រាតមានសភាពយ៉ាងនេះ តែងត្រាច់ទៅអស់ ៥០០ ឆ្នាំ ចាប់ដើម
អំពីឆ្នាំនេះទៅ ទំពាស៊ីដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លានផង ដោយចំណង់
ផង នេះជាផលនៃបាបកម្មរបស់ខ្ញុំ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំមាន
ចិត្តជ្រះថ្លា សូមថ្វាយបង្គំលោកម្ចាស់ បពិត្រលោកម្ចាស់ អ្នកមាន
ព្យាយាម មានអានុភាពធំ សូមលោកអនុគ្រោះខ្ញុំ សូមលោកឱ្យ
ទេយ្យធម៌ណានីមួយ ឧទ្ទិសដល់ខ្ញុំផង បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
សូមលោកម្ចាស់ដោះខ្ញុំឱ្យរួចពីទុក្ខកិលេសចុះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អនុក្កម្មកា** បានដល់ អ្នកអនុ-
គ្រោះដោយប្រយោជន៍ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភពខាងមុខ ។ នាង
ហៅព្រះថេរៈថា លោកដ៏ចម្រើន ។ បទថា **យេ មំ និយោជេយ្យុ**
មានសេចក្តីថា ជនទាំងឡាយណា ទោះជាមាតាបិតា ឬញាតិក៏ដោយ
ជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លាដូច្នេះ នឹងគប្បីដឹកនាំខ្ញុំថា ចូរឱ្យទានដល់
សមណព្រាហ្មណ៍ចុះ ជនជាអ្នកអនុគ្រោះដូច្នេះ មិនមានដល់ខ្ញុំ
ឡើយ ។ បទថា **ឥតោ អហំ វស្សសតានិ បព្វ យំ ឯវុរុទ្ធ**
វិចរាមិ នគ្គា នេះ នាងប្រេត នោះរលឹកនូវអត្តភាពរបស់ខ្លួន

ក្នុងជាតិទី ៣ អំពីជាតិនេះ ទើបពោលដោយបំណងថា សូម្បីខណៈ
នេះ ខ្ញុំក៏ត្រាច់ទៅអស់រយៈពេល ៥០០ ឆ្នាំ យ៉ាងនោះ ។ បណ្តា-
បទទាំងនោះ បទថា **យំ** ប្រែថា ព្រោះហេតុដូចម្តេច, អធិប្បាយថា
ខ្ញុំជាប្រេតអាក្រាតកាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានធ្វើ
បុណ្យទុក មានទានជាដើម ចាប់តាំងពីពេលនេះទៅ ក៏នឹងត្រាច់ទៅ
អស់ ៥០០ ឆ្នាំ ។ បទថា **តណ្ហាយ** ប្រែថា ទំពាស៊ី, អធិប្បាយថា
បៀតបៀន ។

បទថា **វណ្ណមិ តំ អយ្យ បសន្ធិចិត្តា** មានសេចក្តីថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា សូមថ្វាយបង្គំលោក-
ម្ចាស់ ។ នាងប្រេតពោលថា ឥឡូវនេះ ខ្ញុំអាចនឹងធ្វើបុណ្យបាន
ប្រមាណត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះឯង ។ បទថា **អនុភម្ម មំ** មានសេចក្តីថា
សូមលោកម្ចាស់អនុគ្រោះ គឺចូរធ្វើសេចក្តីករុណាចំពោះខ្ញុំផង ។
បទថា **ឧត្វា ច មេ អាទិស យា ហិ ភិព្វិ** មានសេចក្តីថា
សូមលោកម្ចាស់ឱ្យទេយ្យធម៌ណានីមួយក៏បាន ដល់សមណព្រាហ្មណ៍
ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទាននោះ ដល់ខ្ញុំផងចុះ ។ នាងប្រេតពោល
ដោយបំណងថា យើងនឹងរួចផុតចាកកំណើតប្រេតនេះ ដោយការ
ឱ្យទក្ខិណាទាននោះ ។ ព្រោះហេតុនោះឯង នាងទើបពោលថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ដោះខ្ញុំឱ្យរួចអំពីទុក្ខកិ-

ផងចុះ ។

កាលនាងប្រេតពោលអង្វរយ៉ាងនោះហើយ ដើម្បីនឹងសម្តែង
នូវប្រការដែលព្រះថេរៈបដិបត្តិ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យ ទើបពោលគាថា
៣ គាថាថា ៖

-ព្រះសាវីរីបុត្តនោះ ជាអ្នកអនុគ្រោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យស្រី
ប្រេតនោះថាសាធុដូច្នេះហើយ បានប្រគេននូវពំនូតបាយ នូវសំពត់
ប្រមាណប៉ុនចាត់ដៃផង និងទឹកដែលគួរក្រេបជីកមួយផ្តិលដល់ភិក្ខុ-
ទាំងឡាយរួចហើយ ឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់ស្រីប្រេតនោះ វិបាកក៏
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ និងសំពត់
ស្លៀកពាក់ និងទឹកដែលគួរក្រេបជីក ក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃ-
ទក្ខិណា លំដាប់នោះ ស្រីប្រេតនោះ ជាស្រីស្អាត ស្លៀកពាក់សំពត់
ស្អាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តម ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី
មានគ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ ចូលទៅរកព្រះសាវីរីបុត្ត ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ភិក្ខុនំ** បានដល់ ភិក្ខុមួយអង្គ ។
មែនពិត ពាក្យថា **ភិក្ខុនំ** នេះ លោកពោលដោយវចនវិបល្លាស ។
អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា **អាឡោមំ ភិក្ខុនោ ឧត្វា** ប្រគេនបាយ ១
ពំនូត ដល់ភិក្ខុមួយអង្គ ។ បទថា **អាឡោមំ** បានដល់ ពំនូតបាយ,
អធិប្បាយថា ភោជនប្រមាណ ១ ពំនូត ។ បទថា **ឆានិមត្តព្វា**

ចោលកំ មានសេចក្តីថា កំណាត់សំពត់ប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ១ ។
បទថា ថាលកស្ស ច ធានីយំ មានសេចក្តីថា ទឹកប្រមាណ ១
 ផ្តិល ។ ពាក្យដ៏សេស មានន័យដូចពោលហើយក្នុង**រឿងខលាត** .
ប្រេតនោះឯង ។

លំដាប់នោះ ព្រះសាវីបុត្ត ឃើញនាងប្រេតនោះ មានឥន្ទ្រិយ
 ស្រស់បស់ មានសម្បុរផ្លូវផង មានសំពត់និងអាភរណៈគ្រឿងប្រដាប់
 ដែលជាទិព្វ ភ្លឺសព្វទិសដោយរស្មីរបស់ខ្លួន ដែលចូលទៅរកហើយ
 ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ព្រះថេរៈមានបំណងចង់ឱ្យនាងប្រកាសនូវ
 ផលកម្មឱ្យប្រចក្ស ទើបបានពោលគាថា ៣ គាថាថា ៖

*- ម្ចាស់ទេវធីតា នាងមានសម្បុរល្អ ភ្លឺសព្វទិសដូចជាផ្កាយ
 ព្រឹក ។ សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នោះដោយហេតុអ្វី ផលនៃសេចក្តី
 សុចរិត សម្រេចដល់នាងក្នុងពេលនេះ ដោយហេតុអ្វី បានជាភោគៈ
 ទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្តកើតឡើងដល់នាង*

*ម្ចាស់ទេវធីតា ដ៏មានអនុភាពច្រើន យើងសូមសួរនាង
 នាងកាលកើតជាមនុស្ស បានធ្វើបុណ្យដូចម្តេច នាង
 មានអានុភាពភ្លឺផ្អែក ទាំងសម្បុររបស់នាង ក៏ភ្លឺសព្វ
 ទិសយ៉ាងនេះ ដោយបុណ្យកម្ម ដូចម្តេច ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អភិក្កន្តោ** ប្រែថា មានចិត្ត-

រីករាយក្រៃលែង, អធិប្បាយថា មានរូបល្អ ។ បទថា **វណ្ណន** បានដល់ មានពណ៌សម្បុរ ។ បទថា **ឱតាសេន្តិ ទិសា សព្វា** បានដល់ ភ្លឺសព្វទិសទាំង ១០ គឺ ធ្វើឱ្យមានពន្លឺភ្លឺរុងរឿងតែមួយ ។ ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថាប្រៀបដូចជាអ្វី ? ព្រះសាវីបុត្តទើបពោលថា **ដូចផ្កាយព្រឹក**, អធិប្បាយថា អ្នកញ៉ាំងទិសទាំងពួងឱ្យភ្លឺស្វាងស្មើដូចផ្កាយដែលមានឈ្មោះថា **ឱសធី** ព្រោះជាគ្រឿងទ្រទ្រង់រស្មីដ៏ច្រើន ឬព្រោះបង្កើនកម្លាំងឱ្យដល់ឱសថទាំងឡាយ ធ្វើឱ្យមានពន្លឺភ្លឺសព្វទិសហើយបិតនៅ ដូច្នោះ ។

ក៏ **ភី** សព្វ ក្នុងបទថា **កេន** នេះ ប្រើក្នុងពាក្យសួរ ។ ក៏បទថា **កេន** នេះ ជាតតិយាវិភក្តិ ប្រើក្នុងអត្ថនៃហេតុ, អធិប្បាយថា ហេតុដូចម្តេច ។ បទថា **តេ** ប្រែថា របស់អ្នក ។ បទថា **ឯតាទិសោ** ប្រែថា ដូច្នេះ លោកពោលអធិប្បាយថា តាមដែលប្រាកដនៅក្នុងកាលឥឡូវនេះ។ បទថា **កេន តេ ឥធម៌ជ្ឈតិ** មានសេចក្តីថា ផលនៃសុចរិតដែលនាងបានក្នុងពេលនេះ រមែងសម្រេចគឺកើតផលក្នុងទីនេះព្រោះផលនៃបុណ្យអ្វី ។ បទថា **ឧប្បជ្ឈន្តិ** ប្រែថា កើតឡើង ។ បទថា **តោគា** មានសេចក្តីថា ឧបករណ៍វិសេសនៃទ្រព្យជាគ្រឿងរីករាយចិត្តមានសំពត់ និងអារករណៈជាដើម ដែលឈ្មោះថា **រោគៈ** ព្រោះអត្ថថា នឹងត្រូវប្រើប្រាស់ ។ ដោយបទថា

យេ ភេចិ នេះ ព្រះសារីបុត្តសង្គ្រោះយកភោគៈគ្រប់យ៉ាងដោយ
មិនមានសេសសល់ ។ ដូចនិទ្ទេសដែលរូបរួមយកទាំងអស់នេះថា
សង្ខារគ្រប់យ៉ាង ដូច្នេះជាដើម។ បទថា **មនសោ ចិយា** មាន
សេចក្តីថា ភាវៈដែលចិត្តគប្បីស្រឡាញ់, អធិប្បាយថា ជាទីពេញចិត្ត ។

បទថា **បុច្ឆាមិ** ប្រែថា យើងសូមសួរ, អធិប្បាយថា ចង់ដឹង ។
បទថា **តំ** បានដល់ **ត្វំ** ប្រែថា នូវអ្នក ។ បទថា **ទេវិ** មាន
សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ទេពធីតាព្រោះជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអានុភាព
ដ៏ជាទិព្វ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះសារីបុត្តទើបពោលថា អ្នកមាន
អានុភាពច្រើន ។ បទថា **មនុស្សត្វតា** បានដល់ កើតក្នុងពួកមនុស្ស
គឺ បានភាពជាមនុស្ស ។ ពាក្យថា **មនុស្សត្វតា** នេះ លោកពោល
ដោយបំណងថា ដោយច្រើនសត្វដែលតាំងនៅក្នុងអត្តភាពជាមនុស្ស
ទើបធ្វើបុណ្យបាន ។ គាថាទាំងនេះ មានសេចក្តីសង្ខេបត្រឹមតែ
ប៉ុណ្ណេះ ។ រីឯសេចក្តីពិស្តារគប្បីជ្រាបតាមន័យដែលពោលទុកក្នុង-

អដ្ឋកថាវិមានវត្ថុ ឈ្មោះ **បរមព្ថទីបទី** ។

នាងប្រេតត្រូវព្រះថេរៈសួរបន្ថែមយ៉ាងនេះ កាលនឹងប្រកាស
ហេតុដែលខ្លួនបានសម្បត្តិនោះ ទើបបានពោលគាថាដ៏សេសថា :

*ព្រះអគ្គសាវ័ក ជាអ្នកប្រាជ្ញក្នុងលោក ប្រកបដោយសេចក្តី
ករុណាបានឃើញនូវខ្ញុំជាស្រីស្តេច មានសម្បុរល្បឿង មានសេចក្តី-*

ស្រែកឃ្លាន ជាស្រីអាក្រាត មានសម្បុរស្បែកគ្រោតគ្រោត ដល់នូវ
សេចក្តីទុក្ខលំបាក ហើយបានប្រគេនពន្ធតាយផង សំពត់ប្រមាណ
ប៉ុនចាត់ដៃផង ទឹកគួរផឹក ប្រមាណមួយផ្តិលផង ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ហើយបានឧទ្ទិស (នូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំ) ។ សូមលោកឃើញផល
ពន្ធតាយចុះ ខ្ញុំជាស្រីបាននូវកាម តាមចំណង់បរិភោគនូវភក្ត្រអស់
មួយពាន់ឆ្នាំ ប្រកបដោយម្ហូបមានរសជាអនេក សូមលោកឃើញនូវ
វិបាកនៃសំពត់ប្រមាណប៉ុនចាត់ដៃ ប្រាកដដូចម្តេច បពិត្រលោកម្ចាស់
ដ៏ចម្រើន សំពត់សម្រាប់ស្លៀកពាក់ ក្នុងដែននៃស្តេចនន្ទៈអម្បាល
មាណ សំពត់ស្លៀកនិងសំពត់ដណ្តប់ផង សំពត់កោសេយ្យៈ និងសំពត់
កម្ពុលផង សំពត់ត្បាញអំពីសម្បុកឈើ និងសំពត់ដែលត្បាញអំពី
កប្បាសផង ដ៏ធំទូលាយ មានតម្លៃច្រើនរបស់ខ្ញុំ ច្រើនជាងសំពត់ក្នុង
ដែននន្ទៈរាជនោះ សំពត់ទាំងអស់នោះ តែងសំយុងចុះមកអំពីអាកាស
សំពត់ណាដែលជាទីពេញចិត្ត ខ្ញុំក៏ស្លៀកពាក់នូវសំពត់នោះ សូម
លោកឃើញនូវវិបាកនៃទឹកផឹកប្រមាណមួយផ្តិល ប្រាកដដូចម្តេច ។
ស្រះចោត្តរណីដ៏ជ្រៅ មានជ្រុង ៤ ដែលបុញ្ញកម្ម និម្មិតល្អហើយ
មានទឹកថ្លា មានកំពង់រាបស្មើ មានទឹកត្រជាក់ មានភ្លិនក្រអូប ដេរ
ដាសដោយផ្កាបទុម និងឧប្បល ពេញដោយទឹកដ៏ដេរដាសដោយ
កេសរ ។ ខ្ញុំនោះរីករាយ លេងសប្បាយ ឥតមានភ័យពីទីណា ។

ឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមកដើម្បីថ្វាយបង្គំលោក ជាអ្នកប្រាជ្ញ
ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ក្នុងលោក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឧប្បន្ទុក្ខី** ប្រែថា មានខ្លួន
លឿង ។ បទថា **ឆាតី** បានដល់ អ្នកស្រេកឃ្លាន គឺត្រូវសេចក្តី
ស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ។ បទថា **សម្បត្តិធម្មវី** បានដល់ អ្នកមាន
ស្បែកនៃរាងកាយប្រេះបែក ។ បទថា **លោភេ** នេះ ជាបទសម្តែង
អារម្មណ៍នៃករុណាដែលពោលទុកក្នុងបទថា **កាវុណិកោ** នេះ ។
បទថា **តំ មំ** បានដល់ នូវខ្ញុំជាអ្នកមានសភាពដូច្នោះ គឺ ខ្ញុំដែលតាំង
នៅក្នុងឋានៈគួរករុណាតែម្យ៉ាង តាមន័យដែលពោលទុកហើយ ។
បទថា **ទុគ្គតំ** ប្រែថា ដល់ទុគ្គតិ ។

បទថា **ភិក្ខុនំ អាឈោមំ ឧត្វា** ដូច្នេះជាដើម ជាគ្រឿង
សម្តែងអាការដែលព្រះថេរៈធ្វើសេចក្តីករុណាដល់ខ្លួន ។ បណ្តាបទ-
ទាំងនោះ បទថា **ភត្តិ** បានដល់ បាយ, អធិប្បាយថា ភោជន៍ជា
ទិព្វ ។ បទថា **វស្សសតំ ឧស** បានដល់ មួយរយឆ្នាំ ១០ ដង
អធិប្បាយថា ១,០០០ ឆ្នាំ, ក៏ពាក្យនេះជាទុតិយារិកត្តិ ប្រើក្នុងអត្ថ
នៃអច្ឆន្ទសំយោគ ប្រែថា រហូត ។ បទថា **តុព្វាមិ កាមភាមិនិ**
អនេកសព្វព្វានំ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំប្រកបដោយវត្ថុគួរប្រាថ្នា សូម្បី
ដទៃ ៗ ទើបបរិភោគអាហារមានម្ហូបមានរសផ្សេង ៗ ។

ដោយពាក្យថា **ចោលស្បូ** នេះ នាងប្រេតសម្តែងចំពោះ បុណ្យដែលសម្រេចដោយទាន ដែលមានសំពត់នោះជាអារម្មណ៍ ដោយសំដៅយកទេយ្យធម៌ជាសំខាន់ ។ បទថា **វិបាកំ បស្ស យានិសំ** បានដល់ សូមលោកចូរមើលផល ពោលគឺវិបាកនៃការ ប្រគេនសំពត់ជាទាននោះចុះ ។ ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថា ក៏ផល នោះដូចម្តេច ? នាងប្រេតទើបពោលថា **យាវតា នន្ទរាជស្បូ** ដូច្នេះជាដើម ។

ក្នុងពាក្យនោះ នរណា ឈ្មោះថានន្ទរាជអង្គនេះ ? បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងសម័យមនុស្សដែលមានអាយុ ១០,០០០ ឆ្នាំ មានកុដុម្ពិកៈអ្នកក្រុងពារាណសីម្នាក់ ដើរកំសាន្តក្នុងព្រៃ បានឃើញ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយអង្គនៅក្នុងព្រៃ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធអង្គនោះ កំពុងធ្វើ ចីវរនៅក្នុងព្រៃនោះ កាលដែលសំពត់អនុវាតមិនគ្រប់ ។ បម្រុងនឹង បត់ទុក កុដុម្ពិកៈនោះឃើញដូច្នោះ ទើបពោលថា លោកម្ចាស់កំពុង ធ្វើអ្វីទាន ? ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទ្រង់មិនបានតបអ្វីទាំងអស់ ពីព្រោះលោក ប្រាថ្នាតិច ក៏ដឹងថាលោកធ្វើចីវរមិនល្អ ទើបដាក់សំពត់សាដក របស់ខ្លួនទៀបបាទាររបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ កាន់យកសំពត់ឧត្តរាសង្គនោះមកធ្វើជាសំពត់អនុវាត ចីវរ ។ កុដុម្ពិកៈនោះ ក្រោយពីអស់ជីវិតទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាន

ការវត្តិឱ្យ សោយទិព្វសម្បត្តិនៅក្នុងឋានការវត្តិឱ្យនោះ រហូតដល់អស់
អាយុ ចុតិចាកឋានការវត្តិឱ្យនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ
ក្នុងស្រុកមួយ ឆ្ងាយពីក្រុងពារាណសីប្រមាណ ១ យោជន៍ ។

ក្នុងវេលាគេចម្រើនវ័យហើយ (ក្នុងកាលនោះ) មានការ
ប៉ារ៉ាតងទូងភើប្រកាសបុណ្យនក្ខត្តបូក្យក្នុងស្រុកនោះ គេនិយាយនឹង
មាតាថា ម៉ែ ! ចូរឱ្យសំពត់សាដកដល់ខ្ញុំមក ខ្ញុំនឹងទៅលេងបុណ្យ
នក្ខត្តបូក្យ ។ មាតាបាននាំយកសំពត់ដែលបោកស្អាតមកឱ្យ ។ គេ
និយាយថា សំពត់នេះសាច់គគ្រាតណាស់ម៉ែ ។ មាតាទើបយកសំពត់
ដទៃមកឱ្យ សូម្បីសំពត់នោះ គេក៏បដិសេធឡើង ។ លំដាប់នោះ
មាតាទើបពោលនឹងគេថា កូនអើយ ពួកយើងកើតក្នុងផ្ទះដែលឥត
មានបុណ្យ នឹងបានសំពត់សាច់ម្តងនេះមកពីណា ។ គេពោល
ថា ខ្ញុំនឹងទៅកាន់ទីដែលនឹងបាននូវសំពត់ណាម៉ែ ។ មាតាពោលថា
ទៅចុះកូន ម៉ែប្រាថ្នានឹងឱ្យកូនបាននូវរាជសម្បត្តិក្នុងក្រុងពារាណសី
ក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។ គេទទួលពរហើយ ថ្វាយបង្គំមាតា ធ្វើប្រទក្សិណ
ហើយពោលថា ខ្ញុំទៅហើយណាម៉ែ ! ។ ម្តាយក៏និយាយថា
ទៅចុះកូន ។ បានឮថា មាតានោះគិតយ៉ាងនេះថា គេទៅណា
មិនឆ្ងាយទេ គឺនៅក្បែរៗ នេះឯង ។ ចំណែកគេត្រូវនិយាមនៃបុណ្យ
រុញច្រាន ទើបចេញពីផ្ទះទៅកាន់ក្រុងពារាណសី ហើយដេកទទួរ-

សីលៈ លើផ្ទាំងសិលាដែលជាមង្គល ក៏ថ្ងៃនោះឯងជាថ្ងៃដែល ព្រះ
បាទពារាណសី សោយទិវង្គត បាន ៧ ថ្ងៃហើយ ។

ពួកអាមាត្យនិងបុរោហិត នាំគ្នាថ្វាយព្រះភ្លើងព្រះបរមសព
ហើយអង្គុយប្រឹក្សាគ្នាឯព្រះលានល្អងថា ព្រះរាជា មានព្រះរាជធីតា
១ ព្រះអង្គ ប៉ុន្តែព្រះរាជឱរសពុំមានទេ រាជសម្បត្តិដែលឥតមានព្រះ
រាជាគ្រប់គ្រង រមែងតាំងនៅមិនបានទេ ពួកយើងនឹងផ្សងបុស្សរថ
(រថពណ៌ស) មានពណ៌ដូចផ្កាកុមុទ ទឹមរថហើយ ដាក់គ្រឿង
រាជកកុធរណ្ឌ ៥ យ៉ាង មានស្លេតច្នៃត្រជាប្រធាន ដាក់ទុកក្នុងរថ
នោះឯង ហើយផ្សងរថទៅ ឱ្យប្រគំតន្ត្រីតាមមកខាងក្រោយ ។ រថ
ចេញពីទ្វារទិសខាងកើត បានឆ្ពោះទៅកាន់ព្រះរាជឱទ្យាន ។ អា-
មាត្យពួកខ្លះ ពោលថា រថឆ្ពោះមុខទៅកាន់ឱទ្យាន ព្រោះជាទម្លាប់,
ពួកយើងនឹងឱ្យត្រឡប់មកវិញ ។ បុរោហិតពោលហាមថា កុំឱ្យ
ត្រឡប់ឡើយ ។ រថធ្វើប្រទក្សិណកុមារហើយ ធ្វើអាការដូចជាចង់
ឡើងហើយក៏បានឈប់ស្ងៀមទៅវិញ ។ បុរោហិតទាញជាយសំពត់
សាដកចេញពិនិត្យមើលបានជើងទាំងសងខាង ពោលថា ទ្វីបនេះ
ចូរលើកទុកសិនចុះ កុមារនេះ សមគួរនឹងគ្រប់គ្រងឯករាជ ក្នុងទ្វីបធំ
ទាំង ៤ មានទ្វីបតូច ២,០០០ ជាបរិវារ ដូច្នេះហើយ ទើបឱ្យប្រគំ
តន្ត្រីឡើង ៣ ដងថា ចូរប្រគំតន្ត្រី ចូរប្រគំតន្ត្រីទៀត ។

លំដាប់នោះ កុមារបើកមុខមើលហើយពោលថា លោក...
ទាំងឡាយ ពួកលោកនាំគ្នាមកមានកិច្ចជុះអ្វីដែរ ? ពួកអាមាត្យ
ពោលថា បពិត្រសម្មតិទេព រាជសម្បត្តិសមគួរដល់លោក ។ កុមារ
សួរថា តើព្រះរាជារបស់ពួកលោកទៅណាហើយ ? ពួកអាមាត្យ
ពោលថា សោយទិវង្គតហើយ ។ កុមារសួរថា កន្លងទៅបានប៉ុន្មាន
ថ្ងៃហើយ ? ពួកអាមាត្យពោលថា ថ្ងៃនេះជាថ្ងៃទី ៧ ។ កុមារសួរថា
តើព្រះរាជឱវស ព្រះរាជធីតាពុំមានទេឬ ? ពួកអាមាត្យពោលថា
មានតែព្រះរាជធីតា ព្រះរាជឱវសពុំមានទេ ។ កុមារពោលថា បើ
ដូច្នោះ យើងនឹងគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិ ។ ពួកអាមាត្យទាំងនោះ នាំ
គ្នាធ្វើមណ្ឌបសំរាប់អភិសេកក្នុងខណៈនោះឯង ប្រដាប់ព្រះរាជធីតា
ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួងហើយ នាំមកកាន់ព្រះរាជឧទ្យាន ដើម្បី
អភិសេកជាមួយនឹងកុមារនោះ ។

លំដាប់នោះ ពួកអាមាត្យបង្ហោននូវសំពត់មានតម្លៃ ១ សែន
ចូលទៅថ្វាយព្រះរាជកុមារដែលអភិសេកហើយនោះ ។ ព្រះរាជាអង្គ
ថ្មីនោះ ត្រាស់សួរថា នេះជាអ្វី ? ពួកអាមាត្យក្រាបទូលថា សំពត់
សម្រាប់ស្លៀកដណ្តប់ ថ្ងៃវិសេស ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា សំពត់សាច់
គគ្រាត មិនមែនឬ ? ពួកអាមាត្យក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
ក្នុងបណ្តាសំពត់ដែលពួកមនុស្សប្រើប្រាស់ សំពត់ដែលសាច់ម្តងជាង...

នេះពុំមានទេព្រះអង្គ ។ ព្រះរាជាត្រាស់សួរថា ព្រះរាជាអង្គមុនរបស់
អ្នក ទ្រង់ស្លៀកដណ្តប់សំពត់បែបនេះឬ ? ពួកអាមាត្យក្រាបទូលថា
បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពិតមែនហើយ ព្រះអង្គ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា
ព្រះរាជារបស់អ្នកប្រហែលជាពុំមានបុណ្យទេ ពួកអ្នកចូរយកកុណ្ឌី-
មាសមក យើងនឹងបានសំពត់ ។ ពួកអាមាត្យ ទើបយកកុណ្ឌីមាសមក
ថ្វាយ ។ ព្រះរាជាទ្រង់ក្រោកឡើងលាងព្រះហស្ត ដោយព្រះអង្គឯង
ខ្ពុរព្រះឱស្ឋហើយយកព្រះហស្តក្បងទឹក សាចទៅទិសខាងកើត ។
ក្នុងគ្រានោះ ដើមកប្បព្រឹក្ស ៨ ដើម ទម្ងាយដែនដីក្រាស់ផុស
ឡើង ។ ទ្រង់ក្បងទឹកទៀត ហើយសាចទៅទិសខាងត្បូង ទិសខាង
លិច ទិសខាងជើង ទ្រង់សាចទៅទាំង ៤ ទិស យ៉ាងនេះ ដោយ
ប្រការដូច្នេះ ដើមកប្បព្រឹក្សក្នុងទិសនីមួយៗ ៨ ដើម ៗ រួមជា ៣២
ដើម ផុសឡើងគ្រប់ទិស ។ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ដើមកប្បព្រឹក្ស
ផុសឡើង ៦៤ ដើម ដោយបែងជាក្នុងមួយទិស ១៦ ដើម ។
ព្រះរាជាទ្រង់ស្លៀកសំពត់ទិព្វមួយផ្ទាំងដណ្តប់មួយផ្ទាំងហើយត្រាស់ថា
ពួកអ្នកចូរដើរចាំតងទូងភើរ (សួរ) ប្រកាសថា ក្នុងដែនរបស់
ព្រះបាទនន្ទរាជ ពួកស្ត្រីដែល ត្រអំបោះ មិនចាំបាច់ត្រអំបោះទៀតទេ
ដូច្នេះហើយ ទើបឱ្យលើកស្វេតច្នតឡើង ទ្រង់តាក់តែងប្រដាប់កាយ
រួចទ្រង់យាងឡើងគង់លើព្រះទីនាំងដ៏រីមង្គល ចូលព្រះនគរ ឡើងទៅ

កាន់ប្រាសាទ ហើយសោយមហាសម្បត្តិ ។

ពេលវេលាបានកន្លងទៅជាលំដាប់ ថ្ងៃមួយ ព្រះរាជទេពី ឃើញសម្បត្តិរបស់ព្រះរាជាហើយ ទ្រង់សម្តែងអាការនៃសេចក្តី ករុណាថា ឱ ! លោកជំទាវមានតបៈអើយ ហើយត្រូវព្រះរាជាសួរត្រឡប់ មកវិញថា មានរឿងអ្វីឬ ? ព្រះទេវី ទើបក្រាបទូលថា បពិត្រ ព្រះសម្មតិទេព សម្បត្តិរបស់ព្រះអង្គដ៏ធំក្រៃលែង ព្រះអង្គបានធ្វើ កម្មដ៏ល្អទុកក្នុងអតីតកាល ឥឡូវនេះ ទ្រង់មិនធ្វើកុសលទុកដើម្បី ប្រយោជន៍អនាគតកាលឡើយ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា យើងនឹងឱ្យដល់ នរណា បើពុំមានលោកអ្នកមានសីលធម៌នោះ ។ ព្រះទេវីក្រាបទូល ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ជម្ងឺទីបមិនសូន្យចាកព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ទេ សូមព្រះអង្គទ្រង់ចាត់ចែងព្រៀមទុកនូវទានចុះ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងបាន ព្រះអរហន្ត ។ លុះព្រឹកឡើង ព្រះរាជាបញ្ជាឱ្យចាត់ចែងទានដ៏ មានតម្លៃច្រើនទុក ។ ព្រះទេវីទ្រង់អធិដ្ឋានថា ប្រសិនបើទិសនេះ មានព្រះអរហន្តពិតមែននោះ សូមនិមន្តមកទទួលភិក្ខុហាររបស់ខ្ញុំ ម្ចាស់ទាំងឡាយក្នុងទីនេះចុះ ហើយទ្រង់ក្រាបចុះបែរមុខទៅទិស ខាងជើង ។ កាលព្រះទេវីក្រាបចុះប៉ុណ្ណោះ បណ្តាព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ ដែលជាព្រះរាជឱវសរបស់**នាងបទុមវតី** ដែលអាស្រ័យ នៅក្នុងព្រៃហេមពាន្ត **ព្រះមហាបទុមបច្ចេកពុទ្ធ** ដែលជាបងគេបង្អស់

ហៅព្រះបច្ចេកពុទ្ធដែលជាប្អូន ៗ មកថា ម្ចាស់អ្នកនិរទុក្ខ ព្រះបាទ-
នន្ទរាជនិមន្តពួកលោក សូមពួកលោកចូរទទួលនិមន្តរបស់ព្រះអង្គចុះ
ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ ទទួលនិមន្តហើយក៏ហោះទៅភ្លាម ហើយ
ចុះនៅក្រុងទ្វារទិសខាងជើង ។ ពួកមនុស្សបានក្រាបទូលដល់ព្រះ-
រាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ និមន្តមក
ហើយ ។ ព្រះរាជាព្រមទាំងព្រះទេវី យាងមកថ្វាយបង្គំ ទទួលបាត្រ
ហើយនិមន្តព្រះបច្ចេកទាំងឡាយឡើងកាន់ប្រាសាទ ថ្វាយទានដល់
ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ទាំងនោះលើប្រាសាទ ក្នុងវេលាសម្រេចភក្តិកិច្ច
ព្រះរាជាទ្រង់ក្រាបទៀបបាទារបស់ព្រះសង្ឃភ្លេចៈ ព្រះទេវីទ្រង់ក្រាប
ទៀបបាទារបស់ព្រះសង្ឃនវកៈ ឱ្យព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះធ្វើបដិញ្ញា
ថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយនឹងមិនលំបាកដោយបច្ច័យ ខ្ញុំព្រះករុណា
ទាំងឡាយនឹងមិនសូន្យចាកបុណ្យ សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ឱ្យ
នូវបដិញ្ញាដល់ខ្ញុំព្រះករុណាទាំងឡាយ ដើម្បីនឹងគង់ក្នុងទីនេះ ដូច្នេះ
ហើយ ក៏បានឱ្យគេសាង ទីគង់អាស្រ័យក្នុងព្រះរាជឧទ្យាន ទំនុក-
បម្រុងព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ រហូតដល់អស់ព្រះជន្ម កាលព្រះ-
បច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះបរិនិព្វានហើយ ព្រះរាជាឱ្យគេលេងសាធុកិឡា
ហើយ ក៏ឱ្យធ្វើនូវឈាបនកិច្ចដោយឈើក្រអូបជាដើម រួចហើយឱ្យ
ប្រមូលព្រះធាតុបញ្ចុះក្នុងព្រះចេតិយ ព្រះរាជាទ្រង់មានសេចក្តី-

សង្វេគថា សេចក្តីស្លាប់ក៏នៅតែមានដល់បុគ្គលដែលមានអានុភាព ច្រើនយ៉ាងនេះ ចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់បុគ្គលដែលដូចជាពួកយើង នេះ ទើបទ្រង់តាំងព្រះរាជឱវសច្យងទុកក្នុងរាជសម្បត្តិ ចំណែកឯ ព្រះអង្គទ្រង់បួសជាតាបស ។ ចំណែកព្រះទេវីគិតថា កាលបើ ព្រះរាជាទ្រង់បួសហើយ តើយើងនឹងនៅធ្វើអ្វី ដូច្នេះហើយ ទើប ទ្រង់សាងផ្នួសដែរ ។ សូម្បីក្សត្រទាំង ២ ព្រះអង្គក៏គង់នៅក្នុងព្រះ- រាជឧទ្យាន ញ៉ាំងឈានឱ្យកើតឡើងហើយ នៅដោយសេចក្តីសុខ ក្នុងឈាន ក្នុងវេលាអស់ព្រះជន្មាយុ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក។ បានឮថា ព្រះបាទនន្ទរាជនោះបានជា ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ជាមហា- សារីរកនៃព្រះបរមសាស្តារបស់យើងទាំងឡាយ ។ ព្រះអគ្គមហេសី របស់ព្រះបាទនន្ទរាជនោះ បានជាព្រះនាង ភទ្ទាកាចិណី ។

ព្រះបាទនន្ទរាជនេះទ្រង់ស្លៀកដណ្តប់សំពត់ទិព្វ ដោយព្រះ- អង្គឯង រហូតដល់ទៅ ១០,០០០ ឆ្នាំ ទ្រង់ធ្វើដែនរបស់ព្រះអង្គ ទាំងអស់តែម្តង ឱ្យដូចជាឧត្តរកុរុទ្ធិប បានឱ្យសំពត់ទិព្វដល់ពួកមនុស្ស ដែលមកដល់ហើយ ១ នោះឯង ។ នាងប្រេតនោះសំដៅយកសេចក្តី សម្រេចសំពត់ទិព្វនេះនោះ និងសេចក្តីសម្រេចនៃសំពត់ទាំងពួង ទើប ពោលថា **យាវតា នន្ទរាជស្ស វិជិតស្មី បដិច្ចនា វត្ថុគ្រឿង** បិទបាំងក្នុងដែននៃព្រះបាទនន្ទរាជមានប្រមាណប៉ុណ្ណា ។ បណ្តាបទ-

ទាំងនោះ បទថា **វិជិតស្នី** ប្រែថា ក្នុងដែន ។ បទថា **បដិច្ចទា** បានដល់ សំពត់ទាំងឡាយ ។ មែនពិត សំពត់ទាំងនោះ គេហៅថា **បដិច្ចទា** ព្រោះជាគ្រឿងបិទបាំង ។

ឥឡូវនេះ នាងប្រេតនេះ កាលនឹងសម្តែងថា ពេលនេះ សេចក្តីសម្រេចរបស់យើងប្រសើរជាងសេចក្តីសម្រេចរបស់ព្រះបាទ-
នន្ទរាជ ទើបពោលពាក្យមានជាដើមថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
សំពត់និងគ្រឿងបិទបាំងរបស់ខ្ញុំ ច្រើនជាងសំពត់របស់ព្រះបាទនន្ទ-
រាជនោះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តតោ** មានសេចក្តីថា
សំពត់និងគ្រឿងបិទបាំងរបស់ខ្ញុំ ច្រើនជាងសំពត់ដែលជាទីពេញចិត្ត
របស់ព្រះបាទនន្ទរាជ ។ បទថា **វត្ថានិច្ចាននានិ** បានដល់ សំពត់
សម្រាប់ស្លៀកនិងសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ ។ បទថា **កោសេយ្យ**
កម្ពុលីយានិ បានដល់ សំពត់សូត្រ និងសំពត់កម្ពល ។ បទថា
ខោមកប្បាសិកានិ បានដល់ សំពត់សម្បកឈើ និងសំពត់ដែល
ត្បាញដោយកប្បាស ។

បទថា **វិបុលា** បានដល់ ធំទូលាយទាំងបណ្តោយនិងទទឹង ។
បទថា **មហាគ្លា** បានដល់ ច្រើនដោយមានតម្លៃច្រើន គឺគួរដល់តម្លៃ
ច្រើន ។ បទថា **អាភាសេវលម្ពរេ** បានដល់ សំយុងចុះមកពីលើ
អាកាសនោះឯង ។ បទថា **យំ យំ ហិ មនសោ មិយំ** មាន

សេចក្តីថា ខ្ញុំកាន់យកសំពត់ដែលខ្ញុំពេញចិត្តហើយស្លៀកនិងដណ្តប់ ។

បទថា **ថាវលកស្ស ច ធានីយំ វិធាកំ បស្ស យាទិសំ**
បានដល់ ទឹកជីក ១ ផ្តល់ដែលគេឱ្យ គឺដែលគេអនុមោទនា ។ ក៏នាង
ប្រេតកាលនឹងសម្តែងថា លោកចូរមើលវិបាកនៃទឹកជីកនោះ ប្រាកដ
ដូចម្តេច គឺ មានច្រើនប៉ុណ្ណា ទើបពោលពាក្យមានជាដើមថា **គម្ពីរា
ចតុរស្សា ច** ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **គម្ពីរា** ប្រែថា ស្តង់
មិនដល់ ។ បទថា **ចតុរស្សា** ប្រែថា មានទ្រង់ទ្រាយ ៤ ជ្រុង ។
បទថា **ឆោត្វរញ្ញោ** បានដល់ ស្រះបោក្ខរណី ។ បទថា **សុនិម្មិតា**
បានដល់ និម្មិតដោយល្អដោយអានុភាពនៃកម្មនោះឯង ។

បទថា **សេតោនកា** ប្រែថា ទឹកមានពណ៌ស គឺពាសពេញ
ទៅដោយខ្សាច់ស ។ បទថា **សុប្បតិគ្គា** (បិដកថា **សុបតិគ្គា**)
ប្រែថា កំពង់រាបស្មើ ។ បទថា **សីតា** បានដល់ ទឹកត្រជាក់ ។
បទថា **អប្បជិគន្ធិយា** ប្រែថា មានក្លិនក្រអូបសាយចាកក្លិនបដិកូល ។
បទថា **វារិកិញ្ចត្ថបូរិតា** មានសេចក្តីថា ពោរពេញដោយទឹក ដេរ
ដាសដោយកេសរផ្កាឈូក និងឧប្បលជាដើម ។

បទថា **សាហំ** កាត់បទជា **សា អហំ** ប្រែថា ខ្ញុំនោះ ។
បទថា **អមាមិ** ប្រែថា ប្រសព្វនូវសេចក្តីរីករាយ ។ បទថា **ភីឡាមិ**
ប្រែថា បំរើឥន្ទ្រិយ (លេងសប្បាយ) ។ បទថា **មោឡាមិ** បានដល់

ជាអ្នករីករាយដោយភោគសម្បត្តិ ។ បទថា **អកុសោ ភយា** ប្រែថា ឥតមានភ័យពីទីណា ។ ឡើយ គឺខ្ញុំជាអ្នកមានសេរី រស់នៅយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ ។ បទថា **តន្ត វណ្ណិតុមាគតា** មានសេចក្តីថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់មក គឺចូលមករកលោកម្ចាស់ដែលជាហេតុឱ្យបានទិព្វសម្បត្តិនេះ ។ ក៏ក្នុងទីនេះ ពាក្យណាដែលខ្ញុំមិនបានចែកទុកដោយអត្ថ ពាក្យនោះ ខ្ញុំបានពោលទុកហើយក្នុងទីនោះ ។ ឯង ។

កាលនាងប្រេតពោលយ៉ាងនោះហើយ ព្រះសាវីរៈបុគ្គសម្តែងសេចក្តីនោះដោយពិស្តារ ក្នុងពេលដែលពួកអ្នកស្រុកទាំង ២ គឺ **ស្រុកធម្មករវិ** និង **ស្រុកទិយរាជី** ដែលមកកាន់សម្លាប់ខ្លួន ឱ្យពួកគេស្លាប់ចិត្ត ឱ្យរួចផុតពីសង្សារ និងកម្មអាក្រក់ ឱ្យតាំងនៅក្នុងភាវៈជាឧបាសក ។ រឿងនោះប្រាកដហើយក្នុងពួកភិក្ខុ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ប្រារព្ធរឿងនោះឱ្យជាអត្ថបុព្វហេតុ ហើយទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ព្រះធម៌ទេសនានោះ បានសម្រេចប្រយោជន៍ដល់មហាជនជាច្រើន ។

❧ (ចប់រឿងសំសារមោចកប្រេតទី ១) ❧

២. រឿងប្រេត ជាមាតានៃព្រះសារីបុត្ត

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ២៥ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះបរមសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន
មហាវិហារ ទ្រង់ត្រាវនូវនាងប្រេតដែលធ្លាប់ជាមាតារបស់
ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ ដោយជាតិទី ៥ អំពីបច្ចុប្បន្នជាតិនេះ ទើបត្រាស់
នូវព្រះគាថានេះ មានពាក្យផ្តើមថា **នគ្គា ទុព្វន្តរុធានី** ដូច្នេះ ។

ថ្ងៃមួយ ព្រះសារីបុត្ត ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ព្រះអនុរុទ្ធ និង
ព្រះកប្បិន បានអាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃមួយកន្លែងមិនឆ្ងាយពីក្រុង-
រាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុងពារាណសី មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់
ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន ដូចជាអណ្តូង
ជាទីក្រេបជីករបស់សមណព្រាហ្មណ៍ ជនកំព្រា អ្នកធ្វើដំណើរ
វណិជ្ជក^(១) និងយាចក បានឱ្យវត្ថុ មានបាយ ទឹក សំពត់ និងទីដេក
ជាដើម ហើយកាលនឹងឱ្យ តែងបដិបត្តិតាមសេចក្តីពេញចិត្តគ្រប់-
យ៉ាង តាមលំដាប់នៃការឱ្យ មានទឹកលាងជើងនិងសំពត់ជូតជើង

១- វណិជ្ជក = វនិជ្ជក (វៈនិប-ពៈកៈ ឬ ពក់).. សូម, សូមអ្នកពោលពណ៌នាសរសើរ
គុណរបស់អ្នកឱ្យឬសរសើរផលទានជាមុនទើបសូមទាន ឬក៏ពោលសរសើរ, ពោលពាក្យ-
ឱ្យពរ, ក្នុងកាលដែលគេឱ្យទានមកខ្លួនហើយ ។

ជាដើម តាមវេលានិងតាមសេចក្តីសមរម្យដល់អ្នកមកដល់ហើយ ។
នោះឯង ។ ក្នុងវេលាមុនអាហារបានអង្គាសភិក្ខុទាំងឡាយដោយ
បាយ និងទឹកជាដើមដោយគោរព ។ ព្រាហ្មណ៍កាលនឹងទៅកាន់ទី-
កន្លែងដទៃទើបពោលនឹងភរិយាថា នាងជ័ចម្រើន នាងកុំធ្វើទានវិធី
តាមដែលបញ្ញត្តហើយឱ្យវិនាសឡើយ ចូរព្យាយាមរក្សាទុកដោយ
គោរព ។ ភរិយាក៏ទទួលពាក្យស្វាមី លុះស្វាមីចៀសចេញទៅ
ប៉ុណ្ណោះ នាងក៏កាត់ផ្តាច់វិធីដែលបញ្ញត្តទុកដើម្បីភិក្ខុទាំងឡាយ
ជាលំដាប់ដំបូង កាលបើអ្នកដំណើរចូលទៅដើម្បីស្នាក់អាស្រ័យ
ក៏បង្ហាញសាលាដ៏ចាស់ដែលបោះបង់ចោលខាងក្រោយផ្ទះដោយពាក្យ
ថា ពួកអ្នកចូរស្នាក់នៅសាលានេះ ។ កាលអ្នកដំណើរមកក្នុងទីនោះ
ដើម្បីត្រូវការបាយនិងទឹកជាដើម ទើបពោលថា ចូរស៊ីលាមក ជីកទឹក
មូត្រ ជីកលោហិត និងស៊ីខ្លួនរបស់ម៉ែអ្នកឯងទៅ ហើយទើបប្រាប់
ឈ្មោះវត្ថុដែលមិនស្អាត គួរខ្ពើម ហើយស្ដោះទឹកមាត់ ។

ក្រោយមក នាងក៏ធ្វើកាលភរិយាទៅ ដោយកម្លាំងកម្ម
បន្ទាត់ទៅ បានកើតក្នុងកំណើតប្រេត សោយទុក្ខដ៏សមគួរដល់
វចិទុច្ចរិតរបស់ខ្លួន នឹករលឹកដល់សម្ព័ន្ធភាពក្នុងជាតិមុន មានបំណង
មកកាន់សម្លក់នៃព្រះសាវីរីបុត្ត ទើបមកដល់ក្លោងទ្វារវិហារ ។ ទេវតា
ដែលបិតនៅនឹងក្លោងទ្វារវិហាររបស់ព្រះសាវីរីបុត្តនោះ ហាមមិនឱ្យ-

ចូលវិហារ ។ បានឮថា នាងប្រេតនោះធ្លាប់ជាមាតារបស់ព្រះថេរៈ ក្នុងជាតិទី ៥ អំពីបច្ចុប្បន្នជាតិនេះ ព្រោះហេតុនោះ នាងទើបពោល យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាមាតារបស់ព្រះសាវ័រិបុត្ត ក្នុងជាតិទី ៥ អំពីបច្ចុប្បន្ន- ជាតិ សូមអ្នកឱ្យខ្ញុំចូលទៅដើម្បីជួបព្រះថេរៈផងចុះ ។ ទេវតាបាន ស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបអនុញ្ញាតឱ្យនាងចូលទៅ លុះនាងចូលទៅ ដល់ហើយ បានឈរនៅត្រង់ទីបំផុតនៃទីចង្អុល ហើយក៏បានបង្ហាញ ខ្លួនដល់ព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈលុះបានឃើញនាងប្រេតនោះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទើបសួរដោយគាថាថា :

- ម្ចាស់ស្រីស្តេច មានអ្វីដំនើរគាម នាងជាស្រីអាក្រក់ មាន រូបមានសម្បុរអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្លាំងស្លុម មានខ្លួនវាមទៅ ដោយសរសៃ នាងជាអ្វីមកឈរនៅទីនេះ ។

នាងប្រេតនោះត្រូវព្រះថេរៈសួរ កាលនឹងផ្តល់នូវចម្លើយ ទើបបានពោលគាថា ៥ គាថា មានសេចក្តីថា :

អំពីមុន ខ្ញុំជាមាតាបង្កើតរបស់លោក ក្នុងជាតិទាំងឡាយដទៃ មកកើតក្នុងកំណើតនៃប្រេត ពេញព្រៀបដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន បរិភោគទឹកមាត់ដែលគេស្តោះចោល ទឹកសម្បុរ ស្មៅស្ម ខ្លាញ់រាវ (នៃសាកសព) ដែលគេដុត និងឈាមនៃស្រីទាំងឡាយដែល សម្រាលកូន និងឈាមនៃដំបៅនិងច្រមុះនិងក្បាលដាច់ មានសេចក្តី

ស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់ ខ្ញុំបរិភោគនូវខ្ទុះនិងឈាមដែលជាប់នឹងសរីរៈ
នៃស្រីនិងបុរស នូវខ្ទុះនិងឈាមនៃបុរសតូចនិងមនុស្សទាំងឡាយ ខ្ញុំ
មិនមានទីពឹង មិនមានទីលំនៅ ដេកតែលើទីស្នូសាន ដូចគ្រែ
លោកម្ចាស់ជាបុគ្គ សូមលោកម្ចាស់ឱ្យទាន ដើម្បីខ្ញុំ លុះឱ្យហើយ
ចូរឧទ្ទិសផលដល់ខ្ញុំ គិតធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឱ្យខ្ញុំគប្បីបានរួចអំពីការ
បរិភោគនូវខ្ទុះ និងឈាម ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អេហំ តេ សភិយា មាតា
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំជាមាតាបង្កើតរបស់លោក ។ ដោយពាក្យថា
មុច្ឆេ អញ្ញូសុ ជានិសុ នេះ គប្បីជ្រាបថា ខ្ញុំមិនមែនជាមាតា
តែក្នុងជាតិនេះទេ តាមពិតក្នុងជាតិមុន គឺក្នុងជាតិដទៃ ។ ខ្ញុំក៏បានជា
មាតាក្នុងជាតិទី ៥ អំពីជាតិបច្ចុប្បន្ននេះ ។ បទថា ឧប្បន្នា មិត្តិវិសំ
មានសេចក្តីថា ចូលដល់បេតលោកដោយបដិសន្ធិ ។ បទថា
ខុប្បិធាសា សមប្បិសា ប្រែថា ត្រូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់,
អធិប្បាយថា ត្រូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់ជានិច្ច ។

បទថា ឆម្ពិសំ បានដល់ ជាដែល អធិប្បាយថា ដែលគេខ្ជាក់
ចោលហើយ ។ បទថា ខិមិសំ ប្រែថា មន្ទិលដែលចេញពីមាត់
ព្រមទាំងអាហារដែលគេចោល ។ បទថា ខេឡំ ប្រែថា ការស្តោះ
ទឹកមាត់ ។ បទថា សិឡាណិកំ បានដល់ មន្ទិលដែលហូរចេញពី

ខួរក្បាល ហើយហូរចេញតាមច្រមុះ ។ បទថា **សិលេសុម៌** បានដល់
ស្មេស្ម ។ បទថា **វសត្ថ ឧប្បមាណនំ** បានដល់ ខ្លាញ់រាវនៃសាក-
សពដែលត្រូវគេដុតលើជើងថ្កូវ ។ បទថា **វិជាតានត្ថ លោហិតំ**
បានដល់ លោហិតនៃស្រីដែលសម្រាលកូន មន្ទិលគក្កិលោកសង្គ្រោះ
ដោយ **ច** សព្ទ ។ បទថា **វណិកានំ** (បិដកថា **វណិកានត្ថ**
ឬ **វណិកានត្ថ**) បានដល់ ដំបៅដែលកើតឡើងឯង ។ បទថា **យំ**
តភ្ជាប់ជាមួយបទថា **យំ លោហិតំ** ។ បទថា **ឃានសីសង្ខិន្ធានំ**
បានដល់ លោហិតណាមួយរបស់អ្នកត្រូវគេកាត់ ច្រមុះនិងត្រូវគេកាត់
ក្បាល, អធិប្បាយថា ខ្ញុំបរិភោគនូវលោហិតនោះ ។ បទថា
ឃានសីសង្ខិន្ធានំ នេះ ជាមាតិកានៃទេសនា, ដោយបទថា
ឃានសីសង្ខិន្ធានំ នេះ គប្បីជ្រាបថា ព្រោះហេតុដែលលោហិត
សូម្បីរបស់ជនដែលត្រូវគេកាត់ដៃនិងជើងជាដើម ខ្ញុំក៏បរិភោគដូចគ្នា
ម្យ៉ាងទៀតដោយបទថា **វណិកានំ** នេះ គប្បីជ្រាបថា លោក
សង្គ្រោះយកលោហិតរបស់បុគ្គលដែលត្រូវគេកាត់ដៃនិងកាត់ជើងជា-
ដើមនោះ ។ បទថា **ខុទ្ទាបវេត្ថា** បានដល់ ជាអ្នកត្រូវសេចក្តី
ស្រេកឃ្លានគ្របសង្កត់ ។ ដោយបទថា **ឥត្តិបុរិសនិស្សិតំ** នេះ
លោកសម្តែងថា ខ្ញុំនឹងបរិភោគ ស្បែក សាច់ សរសៃ និងខ្ទុះជាដើម
ដែលជាប់នឹងសរីរៈនៃស្រីនិងបុរស និងដទៃទៀតដូចដែលពោលមក.

ហើយ ។

បទថា **បស្ចុន័** បានដល់ នៃពពែ គោ និងក្របីជាដើម ។

បទថា **អលេណា** ប្រែថា មិនមានទីពឹង ។ បទថា **អនគារា** ប្រែថា មិនមានទីលំនៅ ។ បទថា **និលមព្ភុបរាយនា** បានដល់ ដេកលើ គ្រែដកខ្វក់ ដែលគេបោះបង់ចោល ក្នុងព្រៃសួសាន, ម្យ៉ាងវិញទៀត ទីសួសានដែលច្រើនទៅដោយផេះនិងធូលីលោកសំដៅយក **និល** អធិប្បាយថា ដេកលើ ទីសួសាននោះឯងដូចដេកលើគ្រែ ។ បទថា **អន្ធានិសាហិ មេ** មានសេចក្តីថា លោកម្ចាស់ចូរឱ្យទាន រួចហើយ ឧទ្ទិសផលដល់ខ្ញុំ ដោយចំណែកបុណ្យដែលឱ្យហើយនឹងបានសម្រេច ដល់ខ្ញុំ ។ បទថា **អប្បេន នាម មុព្ភេយ្យំ មុព្ភេនាហិតតោជនា** មានសេចក្តីថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំគប្បីរួចអំពីជីវិតប្រេត ដែលមានខ្លះ និងឈាមជាអាហារនោះ ព្រោះការឧទ្ទិសរបស់លោក ។

ព្រះសាវ័របុត្តត្ថេរ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ក្នុងថ្ងៃទី ២ ទើបហៅព្រះថេរៈ ៣ រូប មានព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរជាដើមមក មួយអន្លើដោយព្រះថេរៈទាំងនោះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ បានទៅដល់ព្រះរាជនិវេសន៍នៃព្រះបាទពិម្ពិសារ ។ ព្រះរាជាឃើញ ព្រះថេរៈហើយ ទើបសួរនូវហេតុនៃការនិមន្តមកថា លោកម្ចាស់ តើលោកម្ចាស់និមន្តមកមានកិច្ចអ្វី ? ព្រះមហាមោគ្គល្លាន ទើបបាន

ប្រាប់រឿងនោះដល់ព្រះរាជា ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា ញោចដឹងហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ឱ្យហៅអាមាត្យជាអ្នកសម្រេចនូវរាជការ ហើយ ទ្រង់ត្រាស់បញ្ជាថា អ្នកចូរសាងកុដិ ៤ ខ្នង ក្នុងទីនេះដែលបរិបូណ៌ ដោយម្លប់និងទឹកជីវិត មិនឆ្ងាយពីក្រុង និងខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ឱ្យបែងជា ៣ ផ្នែក ដោយទីមានភាពវិសេសគ្រប់គ្រាន់ ហើយឱ្យ ទទួល កុដិ ៤ ខ្នង ។ ហើយខ្លួនព្រះអង្គផ្ទាល់ក៏បានយាងទៅក្នុងទី នោះ ទ្រង់បានធ្វើព្រះរាជករណីយកិច្ចដែលគួរធ្វើ ។ កាលកុដិរួច ស្រេចបាច់ហើយ ទើបឱ្យត្រៀមពលិកម្មទាំងអស់ ចូលទៅតម្កល់ទុក មានបាយ ទឹក និងសំពត់ជាដើម និងត្រៀមបរិក្ខារគ្រប់យ៉ាងដែល សមគួរដល់ភិក្ខុសង្ឃដែលនិមន្តមកអំពីទិសទាំង ៤ មានព្រះពុទ្ធជា ប្រធាន ហើយប្រគេននូវវត្ថុទាំងអស់នោះ ដល់ព្រះសាវ័របុត្តត្ថេរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះថេរៈ បានវេរប្រគេននូវវត្ថុទាំងអស់នោះដល់ភិក្ខុ សង្ឃដែលនិមន្តមកអំពីទិសទាំង ៤ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន រួចឧទ្ទិស ដល់នាងប្រេតនោះ ។ នាងប្រេតនោះ បានអនុមោទនានូវចំណែក បុណ្យនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយ វត្ថុជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក្នុងថ្ងៃក្រោយមក ក៏បានចូលទៅរក ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ថ្វាយបង្គំហើយបានឈរក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះថេរៈសួរនាងប្រេតនោះ ។ នាងប្រេតនោះ បានប្រាប់នូវហេតុ-

ដែលខ្លួនកើតជាប្រេត និងកើតជាទេវតាទៀត ព្រោះហេតុនោះ
លោកទើបពោលថា :

ព្រះអគ្គសាវ័ក មាននាមថា ឧបតិស្សៈ លុះបានស្តាប់ពាក្យ
នៃនាងប្រេត ជាមាតាហើយ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា បានហៅ
ព្រះមោគ្គល្លាន ១ ព្រះអនុរុទ្ធ ១ ព្រះកប្បិន ១ ឱ្យធ្វើនូវកុដិទាំងឡាយ
៤ ខ្នង ហើយវេរកុដិផង ឱ្យបាយនិងទឹកផង ចំពោះសង្ឃដែលមក
អំពីទិសទាំង ៤ ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់មាតា ។ វិបាកក៏កើត
ឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ គឺទឹកផឹក និងសំពត់
(ក៏កើតឡើង) នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន លំដាប់នោះ (ស្រីនោះ)
ស្អាត មានសំពត់ស្លៀកពាក់ស្អាតបាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តមជាង
សំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសិ មានគ្រឿងវត្ថុភរណៈដ៏វិចិត្រ បាន
ចូលទៅរកព្រះកោលិកៈ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សង្ឃេ ចតុទ្ទិសេធា មាន
សេចក្តីថា បានប្រគេន គឺវេរប្រគេនដល់សង្ឃដែលនិមន្តមកអំពីទិស
ទាំង ៤ ។ ពាក្យដ៏សេសមានន័យដូចពោលមកហើយនោះឯង ។

លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លាន សួរនាងប្រេតនោះថា :

- ម្ចាស់នាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរល្អ មកឈរនៅ (ទីនេះ)

ភ្លឺស្វាងទូទៅសព្វទិសទាំងឡាយ ដូចជាផ្កាយព្រឹក ឯសម្បុរប្រាកដ

ដូច្នោះ កើតឡើងដល់នាង ដោយហេតុដូចម្តេច បានជាភោគៈណា
នីមួយ ដែលជាទីពេញចិត្ត កើតឡើងដល់នាង ។

បុច្ឆាបិ តំ ធនិ មហានុភារេ
មនុស្សត្ថតា ភិមកាសិ បុព្វំ
កេនាបិ ឯវំ ជលិតានុភារា
វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បកាសតីតិ ។

~ ម្ចាស់នាងទេវធីតា នាងមានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរ
នាង នាងកាលកើតជាមនុស្ស តើបានធ្វើបុណ្យ ដូចម្តេច
នាងជាទេវធីតា មានអានុភាពភ្លឺផ្នែកយ៉ាងនេះ ទាំងសម្បុរ
នាង ក៏ភ្លឺសព្វទិស ដោយបុញ្ញកម្មដូចម្តេច ។

លំដាប់នោះ នាងប្រកថទើបតប ដោយន័យមានជាដើមថា :
អំពីមុន ខ្ញុំជាមាតារបស់ព្រះសាវ័របុត្ត ។ ពាក្យដ៏សេសមានន័យដូច
ពោលរួចមកហើយនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ
បានក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ធ្វើរឿងនោះ ឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុហើយ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់
បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ ព្រះធម៌ទេសនានោះបានជា
ប្រយោជន៍ដល់មហាជនជាច្រើន ។

(ចប់រឿងប្រេតវាមាតាទៃព្រះសាវ័របុត្តនី ២)

៣. រឿងនាងបន្ទាប្រេត

“ ស្រីឆ្មាសពូកែបូស្យាស្លាប់ទៅកើតជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ២៧ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះបរមសាស្តា គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពនមហា-
វិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវនាងប្រេតឈ្មោះថា **ចត្វា** ទើបត្រាស់ព្រះគាថា
នេះ មានពាក្យផ្តើមថា **នគ្គា ឧត្តន្តរធាសិ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានកុដុម្ពិកៈម្នាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា
មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ។ ប៉ុន្តែភរិយារបស់គេ មិនមានសទ្ធាមិនមាន
សេចក្តីជ្រះថ្លា ច្រើនទៅដោយសេចក្តីក្រោធនិងជាស្ត្រីអារ មាន
ឈ្មោះថា **ចត្វា** ។ លំដាប់នោះ កុដុម្ពិកៈនោះ ព្រោះខ្លាចវង្សត្រកូល
សាបសូន្យ ទើបបាននាំស្ត្រីដទៃ ឈ្មោះថា **តិស្សា** មកពីត្រកូលស្មើ
គ្នា ។ នាងជាអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ទាំងជាទីស្រឡាញ់
ជាទីពេញចិត្តរបស់ស្វាមី ។ មិនយូរប៉ុន្មាន នាងក៏មានគភ៌ ដោយ
កន្លងទៅ ១០ ខែ នាងទើបប្រសូតបុត្រម្នាក់ បុត្រនោះមានឈ្មោះថា
ភូតៈ ។ នាងជាស្ត្រីមេផ្ទះ ឧបដ្ឋាកភិក្ខុ ៤ រូប ដោយគោរព,
ចំណែកឯស្ត្រីអារនោះ មានសេចក្តីបូស្យានឹងនាង ។

ថ្ងៃមួយ ស្ត្រីទាំងពីរនាក់នោះ នាំគ្នាងូតទឹកកក់សក់រួច ហើយ ក៏បានឈរទាំងសក់នៅសើមនោះឯង ។ កុដុម្ពិកៈមានសេចក្តី ស្រឡាញ់ពេញចិត្តចំពោះនាង តិស្សា ដោយអំណាចគុណគឺសេចក្តី ល្អ ក៏មានចិត្តរីករាយឡើង បានឈរពោលចរចាយ៉ាងច្រើន ជាមួយ នឹងនាងតិស្សានោះ ។ នាងមក្តាអត់ទ្រាំចំពោះហេតុការណ៍នោះពុំ បាន ត្រូវសេចក្តីឫស្សាគ្របសង្កត់ ទើបយកអាចម៍ដីដែលបោសគរទុក ក្នុងផ្ទះ មករោយលើក្បាលរបស់នាងតិស្សា ។ ក្រោយមក **នាងមក្តា** ធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងកំណើតប្រេត សោយទុក្ខ ៥ ប្រការ ព្រោះកម្លាំងនៃកម្មរបស់ខ្លួន ។ ក៏ទុក្ខនោះ នឹងដឹងបានតាម ព្រះបាលីនោះឯង ។ ក្រោយមក នាថ្ងៃមួយ នាងប្រេតនោះក៏បាន បង្ហាញខ្លួនដល់នាងតិស្សា ដែលកំពុងងូតទឹកនៅខាងក្រោយផ្ទះ ។ នាងតិស្សាឃើញនាងប្រេតនោះហើយ ទើបសួរដោយគាថាថា :

- ម្ចាស់ស្រីស្តេច មានឆ្អឹងជំនីរគាម នាងជាស្រីមានកាយ អាក្រាត មានរូបអាក្រក់ក្រៃពេក មានខ្លួនស្គាំងស្គម មានខ្លួនរវាម ដោយសរសៃ នាងជាអ្វី បានជាមកឈរនៅក្នុងទីនេះ ។

ចំណែកនាងប្រេត បានផ្តល់ចម្លើយដោយគាថាថា :

- កាលអំពីមុន នាងឯង ឈ្មោះតិស្សា ខ្ញុំឈ្មោះមក្តា ជាស្រី រួមប្តីរបស់នាង បានធ្វើអំពើបាប ទើបបានឃ្លាត អំពីមនុស្សលោក.

នេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អហំ មគ្គា តុចំ តិស្សា** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំឈ្មោះមគ្គា នាងឈ្មោះតិស្សា ។ បទថា **បុរេ** ប្រែថា ក្នុងអត្តភាពមុន ។ បទថា **តេ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំបានជាស្រី រួមស្វាមីនឹងនាង ។ នាងតិស្សា ទើបសួរនូវបុព្វកម្មដែលគេបាន ធ្វើទុក ដោយគាថាទៀតថា :

- ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើហើយ ដោយកាយ វាចា ចិត្តនោះ តើដូចម្តេច នាងឃ្លាតអំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ព្រោះវិបាកនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

ចំណែកឯនាងប្រេត ទើបប្រាប់នូវកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុក ដោយគាថាទៀតថា :

- ខ្ញុំជាស្រីកាច (ឆ្មាស) បានពោលផុសវាទ ជាស្រីឫស្សា កំណាញ់ អ្នកអាង ខ្ញុំនោះបានពោលពាក្យអាក្រក់ ទើបបានឃ្លាត អំពីមនុស្សលោកនេះ ទៅកាន់បេតលោក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចន្ទី** ប្រែថា អ្នកច្រើនដោយ សេចក្តីក្រោធ ។ បទថា **ឆុរុសា** ប្រែថា អ្នកច្រើនដោយការពោល ពាក្យគ្រោតគ្រាត ។ បទថា **អាសី** (បិដកថា **ចាសី**) ប្រែថា បានពោលហើយ ។ បទថា **តាហំ** កាត់បទជា **តំ អហំ** ។ បទថា

ឧត្តរ ប្រែថា ពោលពាក្យអាក្រក់ គឺពាក្យឥតមានប្រយោជន៍ ។
បន្ទាប់អំពីនេះទៅ ស្រីទាំងពីរនាក់នោះ បានប្រកាសគាថា ដោយ
ការពោលនិងការឆ្លើយឆ្លងគ្នា ដូចតទៅនេះ ៖

តិស្សា ៖ ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងថា នាងជាស្រីឆ្មាស យើង
សូមសួរនាង អំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាងមានខ្លួនប្រាណ
ប្រឡាក់ដោយអាចម៍ដី ព្រោះកម្មដូចម្តេច ។

តាងប្រេត នាងបានលុបលាងក្បាលរួចហើយ មានសំពត់ដ៏ស្អាត
ប្រដាប់ហើយ ខ្លួនយើងសោត ក៏ប្រដាប់តាក់តែងដោយ
គ្រឿងអលង្ការដ៏ក្រៃលែងជាងនាង កាលខ្ញុំនោះ កំពុង
សម្លឹងមើល នាងក៏ពោលចរចានឹងស្វាមី ក្នុងលំដាប់នោះ
ខ្ញុំមានសេចក្តីឫស្យាពេកណាស់ ខ្ញុំមានសេចក្តីក្រោធកើត
ឡើង តអំពីនោះ ខ្ញុំក៏ប្រវាយកអាចម៍ដីទៅរោយដាក់
នាង ដោយអាចម៍ដី ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបមានខ្លួន
ប្រឡាក់ដោយអាចម៍ដី ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

តិស្សា ៖ ពិតមែនហើយ យើងដឹងថា នាងបានរោយអាចម៍ដីដាក់
យើង តែយើងសូមសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះនាង
ត្រូវរោគកមរមាស់បៀតបៀន ដោយកម្មអ្វី ។

តាងប្រេត យើងទាំងពីរនាក់ បានចូលទៅកាន់ព្រៃ ដើម្បីរកថ្នាំ

ចំណែកនាងបានយកថ្នាំមក ឯខ្ញុំបាននាំយកខ្មែរមកវិញ
កាលបើនាងមិនដឹង ខ្ញុំក៏រោយខ្មែរលើដំណេករបស់នាង
ព្រោះហេតុនោះ រាងកាយរបស់ខ្ញុំ ទើបត្រូវរោគកមរមាស
បៀតបៀន ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

តិស្សា : ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងថា នាងបានរោយ (ខ្មែរ)
លើដំណេករបស់យើង តែយើងសូមសួរនាងអំពីហេតុ-
ដទៃទៀត ចុះនាងមានកាយអាក្រាត ដោយកម្មអ្វី ។

តាងប្រេត មានការប្រជុំមិត្តសម្លាញ់ និងជួបជុំពួកញាតិ គេបានហៅ
នាង ព្រមទាំងស្វាមី តែខ្ញុំគេមិនហៅ កាលបើនាងមិន
បានដឹង ខ្ញុំក៏លួចយកសំពត់នាងទៅលាក់ ហេតុនោះ ខ្ញុំ
ទើបមានរាងកាយអាក្រាត ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

តិស្សា : ពិតមែនហើយ យើងដឹងថា នាងបានលួចសំពត់របស់
យើងទៅលាក់ យើងសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះរាង-
កាយរបស់នាងមានភ្លិនស្អុយដូចភ្លិនលាមក ព្រោះកម្មអ្វី ។

តាងប្រេត ខ្ញុំបានលួចយកនូវគ្រឿងក្រអូប ផ្កាកម្រងនិងគ្រឿងលាប
ដ៏មានតម្លៃរបស់នាង ទៅចោលក្នុងរណ្តៅលាមក ខ្ញុំបាន
ធ្វើអំពើអាក្រក់នោះ ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានភ្លិនស្អុយ
ដូចភ្លិនលាមក ព្រោះហេតុវិបាកនៃកម្មនោះឯង ។

តិស្សា : ពិតមែនហើយ យើងបានដឹងហើយថា នាងបានធ្វើអំពើ
អាក្រក់នោះ យើងសូមសួរនាងអំពីហេតុដទៃទៀត ចុះ
នាងជាស្រីទុគ៌ត ព្រោះវិបាកនៃកម្មអ្វី ។

តាងប្រេត កាលយើងទាំងពីរនាក់ មានទ្រព្យសម្បត្តិ ក្នុងផ្ទះស្មើគ្នា
កាលទេយ្យធម៌មាន ខ្ញុំក៏មិនបានធ្វើទីពឹងដើម្បីខ្លួន ព្រោះ
ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំជាស្រីទុគ៌ត ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ
ឯង ។ នាងឯងបានស្តីឱ្យខ្ញុំថា នាងកុំសេពអំពើអាក្រក់
ដ្បិតថា សុគតិមិនមែនបានដោយងាយ ព្រោះចាប់កម្ម
ឡើយ ។

តិស្សា : នាងបានកំហែងយើងដោយផ្លូវខុស ទាំងបានឫស្សាយើង
នាងចូរមើលចុះ វិបាកនៃអំពើអាក្រក់ ប្រាកដយ៉ាងណា
(អំពីមុន) ខ្ញុំស្រីទាំងឡាយក្នុងផ្ទះនោះ និងគ្រឿងប្រដាប់
ប្រដានោះឯង ជារបស់ខ្ញុំក៏មាន (ឥឡូវនេះ) របស់អស់
នោះ ក៏បានទៅអ្នកដទៃប្រើប្រាស់ ទ្រព្យទាំងឡាយ ក៏ជា
របស់មិនទៀង ឥឡូវនេះ (កុដុម្ពិកៈ) ជាបិតារបស់ខ្ញុំ^(១)
ត្រឡប់អំពីជួររមកផ្ទះ ធ្វើដូចម្តេចកុដុម្ពិកៈនឹងឱ្យទេយ្យធម៌
តិចតួចដល់នាង នាងកុំអាលទៅអំពីទីនេះឡើយ ។

១- អដ្ឋកថាថា ជាបិតារបស់ភូតៈ

តាងប្រេត ខ្លួនខ្ញុំជាស្រីអាក្រក់ មានរូបរាងអាក្រក់ក្រៃពេក ជាស្រីស្គមមានខ្លួនរាមដោយសរសៃ នេះជាភ្នំខ្លាសរបស់ស្រីទាំងឡាយ កុំឱ្យកុដុម្ពិកៈជាបិតានាងមកឃើញខ្ញុំឡើយ ។

តិស្សា : បើដូច្នោះ ខ្ញុំគួរឱ្យអ្វីដល់នាង ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំនឹងធ្វើឧបការៈអ្វីដល់នាង ដ៏ជាហេតុឱ្យនាងសម្រេចដោយសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

តាងប្រេត នាងចូរនិមន្តភិក្ខុ ៨ រូប គឺ ភិក្ខុ ៤ រូប អំពីសង្ឃ ភិក្ខុ ៤ រូបទៀតអំពីបុគ្គល ឱ្យឆាន់ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំនោះ ជាហេតុឱ្យខ្ញុំសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង ដល់នូវសេចក្តីសុខ ។

តាងតិស្សា បានទទួលពាក្យនាងមកប្រេតថា សាធុ ហើយទើបនិមន្តភិក្ខុ ៨ រូប ឱ្យឆាន់ រួចហើយឱ្យស្លៀកដណ្តប់ ដោយសំពត់ទាំងឡាយហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់នាងមកប្រេតនោះ ។ វិបាកក៏កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ដែលឧទ្ទិសហើយ ភោជនាហារ សំពត់ស្លៀកដណ្តប់ និងទឹកផឹក ក៏កើតឡើង នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន លំដាប់នោះ នាងប្រេតជាស្រីស្អាត មានគ្រឿងស្លៀកពាក់ស្អាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តម ជាងសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសិ

មានគ្រឿងវត្ថុភរណៈដ៏វិចិត្រ ទើបបានចូលទៅរកនាង-
តិស្សាជាស្រីរូមថ្មី ។

តាងតិស្សាសួរថា : ម្ចាស់នាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរជ័ររុងរឿងដោយ
រស្មីមកបិតនៅ ភ្លឺស្វាងទូទៅសព្វទិសទាំងឡាយ ដូចផ្កាយ
ព្រឹក សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នោះ ដោយហេតុដូចម្តេច
ផលនៃសុចរិតសម្រេចដល់នាងក្នុងទីនេះ ដោយហេតុដូច-
ម្តេចបានជាកោតៈ ទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញ
ចិត្តកើតឡើងដល់នាង

បុច្ឆាមិ តំ ឆេវិ មហានុភាវេ

មនុស្សត្រតា ភិមកាសិ បុព្វំ

កេនាមិ ឯវំ ជលិតានុភាវា

វណ្ណោ ច តេ សព្វឱសា បកាសតីតិ ។

ម្ចាស់នាងទេវធីតា មានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរនាង
នាងកើតជាមនុស្សបានធ្វើបុណ្យកម្មដូចម្តេច នាងជាទេវ-
ធីតាមានអានុភាពភ្លឺផ្អែកយ៉ាងនេះ ដោយបុណ្យកម្មដូចម្តេច
បានជានាងមានអានុភាពជ័ររុងរឿង ទាំងសម្បុររបស់នាង
ក៏ភ្លឺសព្វទិស ។

ទេវធីតា : កាលអំពីមុន នាងឈ្មោះតិស្សា ខ្លួនខ្ញុំឈ្មោះមត្តាជាស្រី

រួមប្តីរបស់នាង បានធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ ទើបបានឃ្លាតអំពី
 មនុស្សលោកនេះទៅកាន់បេតលោក ខ្ញុំព្រេកអរដោយទាន
 របស់នាង ដែលបានឱ្យហើយ ទើបមិនមានភ័យក្នុងទីណា
 ឡើយ ។ ម្ចាស់បួន ចូរនាងរស់នៅ អស់កាលយូរ ព្រម
 ដោយពួកញាតិទាំងអស់ចុះ ម្ចាស់នាងល្អ ចូរនាងខំ
 ប្រព្រឹត្តធម៌ ខំឱ្យទានក្នុងលោកនេះ នឹង (ចូលទៅកាន់
 ឋានសួគ៌) ដែលមិនមានសោក មិនមានធូលី ជាទីនៅ
 នៃវសវក្តីទេវរាជទាំងឡាយ ។

វិនេយ្យ បច្ឆេមេនំ សមូលំ

អនិទ្ទិកា សគ្គមុបេសិ ថានំ ឧ

នាងចូរបន្ទោបង់នូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ព្រមទាំងបួស
 គល់ចេញ ដែលគេនិន្ទាមិនបានចូរទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សព្វំ អហំមិ ជានាមិ យថា**
តំ ចន្ទិកា អហុ មានសេចក្តីថា ពាក្យដែលនាងពោល ខ្ញុំជាស្រី
 កាច និងមានវាចាគ្រោតគ្រោតទាំងអស់នោះ សូម្បីយើងក៏ដឹងថាជា
 ស្រីកាច ច្រើនដោយសេចក្តីក្រោធ មានវាចាគ្រោតគ្រោត ច្រើន
 ដោយសេចក្តីបួស្យាកំណាញ់និងអួតអាង ។ បទថា **អញ្ញព្វ ខោ តំ**

បុច្ឆាមិ មានសេចក្តីថា ឥឡូវនេះ យើងសូមសួរនាងនូវហេតុដទៃ ទៀត ។ បទថា **កេនាសិ បំសុ កុដ្ឋិតា** មានសេចក្តីថា នាងជាអ្នក មានខ្លួនប្រាណប្រឡាក់ដោយអាចម៍ដី ដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះ កម្មអ្វី ។

បទថា **សីសំ នហាតា** ប្រែថា នាងលុបលាងក្បាល ហើយ ។ បទថា **អធិមត្តិ** ប្រែថា មានប្រមាណក្រែកលែងជាង ។ បទថា **សមលទ្គតា** ប្រែថា ប្រដាប់ដោយល្អគឺល្អក្រែកលែង ។ បាលីថា **អធិមត្តា** ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា ជាអ្នកស្រវឹង គឺជាអ្នកស្រវឹងដោយមានយ៉ាងក្រែកលែង គឺអាស្រ័យមានៈ ។ បទថា **តយា** ប្រែថា គឺនាងជ័ចម្រើន ។ បទថា **សាមិកេន សមន្តយិ** មានសេចក្តីថា នាងពោលចរចាប្រាស្រ័យជាមួយនឹងស្វាមី ។

បទថា **ខន្ធសិ កច្ចុយា** មានសេចក្តីថា នាងត្រូវរោគកម រមាស់ស៊ី គឺបៀតបៀន ។ បទថា **តេសន្ធិហារិ** ប្រែថា អ្នករកថ្នាំ គឺអ្នកនាំឱសថមក ។ បទថា **ខតយោ** ប្រែថា ទាំងពីរនាក់, អធិប្បាយថា នាងនិងខ្ញុំ ។ បទថា **វនន្តំ** ប្រែថា កាន់ព្រៃ ។ បទថា **ត្វំ ច តេសន្ធិហារិ** មានសេចក្តីថា ចំណែកនាងរកថ្នាំដែលនាំ ឧបការៈមកដល់ខ្លួន តាមដែលពេទ្យប្រាប់ ។ បទថា **អហព្វ កបិកច្ចុនោ** មានសេចក្តីថា ប៉ុន្តែខ្ញុំបាននាំយកផ្លែខ្មែរ គឺផ្លែឈើ.

ដែលមានផស្សៈអាក្រក់មកឱ្យ ។ ម្យ៉ាងទៀត មានសេចក្តីថា វល្លិ៍ដែល
កើតឯង លោកហៅថា **ភវិកច្ចុ** ព្រោះដូច្នេះ ខ្ញុំទើបនាំយកស្លឹក
និងផ្លែនៃវល្លិ៍ដែលកើតឯងមក ។ បទថា **សេយ្យំ ត្បាហំ ស មោ-**
ភិរិ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំយកផ្លែនិងស្លឹកខ្មែររោយលើទីដេករបស់នាង ។

បទថា **សហាយានំ** ប្រែថា មិត្ត ។ បទថា **សមយោ** ប្រែថា
ការប្រជុំ ។ បទថា **ញាតិនំ** បានដល់ ពួកញាតិ ។ បទថា **សមិត្ត**
ប្រែថា ការប្រជុំ ។ បទថា **អាមន្តិតា** ប្រែថា នាងដែលគេអញ្ជើញ
ដោយការធ្វើមង្គល ។ បទថា **សសាមី** មានសេចក្តីថា ស្រីរូមស្វាមី
គឺ ស្រីរូមប្តី ។ បទថា **នោ ច ខោ អហំ** មានសេចក្តីថា ចំណែក
ខ្ញុំគេមិនបានអញ្ជើញឡើយ ។ បទថា **ទុស្សំ ត្បាហំ** កាត់បទជា
ទុស្សំ តេ អហំ ។ បទថា **អធានុទី** បានដល់ ខ្ញុំបានលួច គឺបាន
កាន់យកដោយអាការលួច ។

បទថា **បច្ចុគ្គំ** បានដល់ ថ្មី ឬមានតម្លៃច្រើន ។ បទថា **អ-**
ឆារេសី បានដល់ ទម្លាក់ចោល ។ បទថា **គុច្ឆន្ទិនី** បានដល់ អ្នក
មានក្លិនដូចក្លិនលាមក គឺសាយភាយទៅដោយក្លិនឧត្តារៈ (អាចម៍) ។

បទថា **យំ គេហេ វិជ្ជតេ ធនំ** មានសេចក្តីថា
យើងទាំងពីរ គឺនាងនិងខ្ញុំ មានទ្រព្យដែលកើតឡើងក្នុងផ្ទះស្មើគ្នា គឺ
ប៉ុនគ្នាតែម្តង ។ បទថា **សន្តេសុ** ប្រែថា មាននៅ ។ បទថា **និមំ**

បានដល់ ទីពីង ។ លោកពោលសំដៅយកបុព្វកម្ម ។

នាងប្រេតនោះ លុះប្រាប់សេចក្តីដែល**នាងតិស្សា**សួរយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងប្រកាសកំហុសដែលខ្លួនមិនបានធ្វើតាមពាក្យរបស់**នាងតិស្សា**នោះ ក្នុងកាលមុនទៀត ទើបពោលពាក្យមានជាដើមថា **ក្នុងវេលានោះឯង នាងបានពោលដាស់តឿនខ្ញុំ ។**

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឥន្ទ** ប្រែថា ក្នុងកាលនោះឯង គឺក្នុងពេលដែលខ្ញុំបិតនៅក្នុងអត្តភាពជាមនុស្សនោះឯង ។ បាលីថា **ឥន្ទ** ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា កម្មដែលកើតឡើងក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងណា កម្មនោះក៏ជាយ៉ាងនោះដូចគ្នាដែរ ។ នាងប្រេតសម្តែងដល់ខ្លួនឯងថា **មី** ។ បទថា **និ** បានដល់ នូវនាងតិស្សា ។ បទថា **អរិយ** ប្រែថា បានពោលហើយ ។ ដើម្បីនឹងសម្តែងនូវអាការដែលនាងតិស្សាពោល ទើបបានពោលពាក្យមានជាដើមថា **ធម្មត្ថំ** អំពើអាក្រក់ ។ បាលីថា **ធម្មត្ថានិ** ដូច្នេះក៏មាន ។ នាងប្រេតពោលថា នាងធ្វើអំពើអាក្រក់តែម្យ៉ាង ប៉ុន្តែនាងមិនបានសុគតិដោយល្អ ព្រោះអំពើអាក្រក់ឡើយ តាមពិតបានតែទុគ្គតិប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុនោះ នាងបានពោល គឺឱ្យឱ្យវាទខ្ញុំក្នុងកាលមុន ដោយអាការណា កម្មនោះក៏រមែងមានដោយអាការនោះដូចគ្នា ។

តាងតិស្សាបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបបានពោល ៣ គាថា ដោយន័យមានជាដើមថា វាធមតោ មំ ត្ថំ បច្ចេសិ នាងមិនជឿ យើង ដូច្នេះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា វាធមតោ មំ ត្ថំ បច្ចេសិ មានសេចក្តីថា នាងជឿយើងដោយអាការខុសផ្ទុយគ្នា គឺនាងប្រកាន់ មាំនឹងយើង សូម្បីជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់នាង ក៏នាងនៅតែ ចាត់ទុកថា យើងជាសត្រូវនឹងនាងទៅវិញ ។ បទថា មំ ឧស្សុយ្យតិ ប្រែថា នាងឥស្សានឹងយើង គឺមានការច្រណែននឹងយើង ។ ដោយ បទថា បស្ស ឆានានំ កម្មានំ វិធាកោ ហោតិ យាទិសោ នេះ នាងតិស្សាសម្តែងថា នាងចូរមើលវិបាកនៃកម្មអាក្រក់ ដ៏កាចសាហាវ នោះ ដោយប្រចក្សចុះ ។

បទថា តេ អញ្ញេ បរិវារេន្និ មានសេចក្តីថា ទាសីក្នុងផ្ទះ របស់នាង និងគ្រឿងអាករណៈទាំងនេះដែលនាងហូងហែងទុកក្នុង កាលមុន ឥឡូវនេះ បម្រើអ្នកដទៃ គឺ អ្នកដទៃប្រើប្រាស់ ។ មែនពិត បទថា តំមេ នេះ លោកពោលដោយលិង្គវិបល្លាស ។ បទថា ន ភោគា ហោន្តិ សស្សតា មានសេចក្តីថា ធម្មតាកោតៈ ទាំងនេះ មិនទៀងទាត់ គឺមិនបីតថេរ ជារបស់បណ្តោះអាសន្ន មានការនឹងលះបង់ចោលទៅ, អធិប្បាយថា ព្រោះហេតុនោះ មិន គួរធ្វើនូវសេចក្តីឫស្សា និងសេចក្តីកំណាញ់ជាដើម ដើម្បីប្រយោជន៍

ដល់ភោគៈនោះ ។

បទថា **ឥន្ទានិ ភូតស្ស បិថា** មានសេចក្តីថា ឥឡូវនេះ កុដុម្ពិកៈ ដែលជាបិតារបស់ **ភូតៈ** ដែលជាបុត្ររបស់ខ្ញុំ ។ បទថា **អាបណ្ណា** មានសេចក្តីថា គេនឹងមក គឺនឹងត្រឡប់អំពីផ្សារមកកាន់ ផ្ទះ ។ បទថា **អប្បេរ តេ ឧទេ ភិព្វិ** មានសេចក្តីថា កុដុម្ពិកៈ មកដល់ផ្ទះហើយនឹងឱ្យ ទេយ្យធម៌តិចតួចដែលគួរនឹងឱ្យដល់នាង ។ បទថា **មា សុ ភាវ ឥតោ អគា** មានសេចក្តីថា នាងតិស្សា កាលនឹងអនុគ្រោះនាងប្រេតនោះ ទើបពោលថា លំដាប់ដំបូង នាងកុំអាលទៅអំពីទីនេះ គឺអំពីទីដីនៃផ្ទះនេះឡើយ ។

តាងប្រេតបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងប្រកាសនូវអធ្យា- ស្រ័យរបស់ខ្លួន ទើបពោលគាថាមានជាដើមថា ខ្ញុំអាក្រាតកាយមាន រូបរាងអាក្រក់ក្រៃពេក ដូច្នេះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **កោបិនមេតំ ឥត្ថិនំ** មានសេចក្តីថា ភាពជាអ្នកអាក្រាតកាយ និង មានរូបរាងអាក្រក់ក្រៃពេកជាដើមនេះ ជារបស់គួរខ្មាសអៀន គឺគួរ បិទបាំងសម្រាប់ស្ត្រីទាំងឡាយ ព្រោះជាអរយវៈគួរតែបិទបាំង ។ បទថា **មា មំ ភូតបិថាឧស** មានសេចក្តីថា នាងប្រេតខ្មាសអៀន ពោលថា ព្រោះហេតុនោះ កុដុម្ពិកៈ ដែលជាបិតារបស់ **ភូតៈ** កុំបាន ឃើញខ្ញុំឡើយ ។

នាងកិស្សា លុះបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបកើតសេចក្តី
 អាណិតពោលគាថាថា បើដូច្នោះ ខ្ញុំគួរឱ្យអ្វីដល់នាង ។ បណ្តាបទ-
 ទាំងនោះ សព្វថា **ហង្ស** ជានិបាត ប្រើក្នុងអត្ថថា ដាស់តឿន ។
 បទថា **ភី វា ត្សាហំ ឧម្មិ** (បិដកថា **ភី វតាហំ ឧម្មិ**)
 មានសេចក្តីថា ខ្ញុំគួរឱ្យអ្វីដល់នាង គឺគួរឱ្យសំពត់ ឬ អាហារ ។ បទថា
ភី វា ច តេ ករោមហំ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំនឹងធ្វើឧបការៈអ្វីដល់
 នាងក្នុងទីនេះ គឺក្នុងវេលានេះ ។

តាងប្រេតបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបពោលគាថាថា **ចត្តារោ**
ភិក្ខុ សង្ឃតោ ដូច្នេះ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ចត្តារោ ភិក្ខុ**
សង្ឃតោ ចត្តារោ បន បុគ្គលេ មានសេចក្តីថា នាងចូរឱ្យភិក្ខុ
 ៨ រូប បរិភោគតាមសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ គឺនិមន្តអំពីភិក្ខុសង្ឃ
 គឺអំពីសង្ឃ ៤ រូប អំពីបុគ្គល ៤ រូប ដូច្នេះហើយ ឧទ្ទិសចំណែក
 បុណ្យនោះដល់ខ្ញុំ គឺចូរឱ្យបុគ្គិទានដល់ខ្ញុំផងចុះ ។ បទថា **តនាហំ**
សុខិតា ហេស្សំ មានសេចក្តីថា ក្នុងវេលាដែលនាងឧទ្ទិសនូវ-
 ចំណែកបុណ្យដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានទទួលនូវសេចក្តីសុខ គឺដល់នូវសេចក្តីសុខ
 ហើយ នឹងជាអ្នកសម្រេចនូវវត្ថុដែលគួរជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។

តាងតិស្សា លុះបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបបានប្រាប់សេចក្តី
 នោះដល់ស្វាមីរបស់ខ្លួន ក្នុងថ្ងៃទី ២ ទើបឱ្យភិក្ខុ ៨ រូបឆាន់ហើយ

ឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យដល់នាងប្រេត ក្នុងខណៈនោះឯង នាងប្រេត
ក៏បានទទួលទិព្វសម្បត្តិ ទើបត្រឡប់ទៅរកនាងតិស្សា ។ ដើម្បីនឹង
សម្តែងនូវសេចក្តីនោះ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យទាំងឡាយ ទើបបានតាំង
៣ គាថាមានជាដើមថា **នាងទទួលពាក្យហើយ ។**

ចំណែក**នាងតិស្សា** បានសួរនាងប្រេតដែលចូលទៅឈរ
ហើយ ដោយ ៣ គាថា មានជាដើមថា **មានសម្បុរល្អក្រៃលែង ។**
ចំណែកនាងប្រេត ទើបប្រាប់រឿងរបស់ខ្លួនដោយគាថាថា ខ្ញុំឈ្មោះ
មត្តា ហើយបានឱ្យការអនុមោទនាដល់នាងតិស្សា ដោយគាថាជា-
ដើមថា **សូមនាងចូរមាន អាយុយិនយូរចុះ** ដូច្នេះហើយបានឱ្យឱវាទ
ដោយគាថាថា **ចូរប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះ** ដូច្នេះជាដើម ។ បណ្តា-
បទទាំងនោះ បទថា **ភវ ឱន្ទន** បានដល់ ទានដែលនាងឱ្យ
ហើយ ។ បទថា **អសោភ័ វិវាទំ វាសនំ** ឈ្មោះថា **អសោភៈ**
ព្រោះមិនមានសេចក្តីសោកសៅ ម្យ៉ាងទៀត ឋានៈដ៏ជាទិព្វ ឈ្មោះ
ថា **វិរាជៈ** ព្រោះមិនមានធូលីគឺញើសក្តែល ទាំងអស់នោះ នាង
ទេវធីតា ពោលសំដៅយកទេវលោក ។ បទថា **អាចារ្យ** បានដល់
ទីលំនៅ ។ បទថា **វសវត្ថុនំ** បានដល់ ទេពទាំងឡាយដែលផ្សាយ
អំណាចរបស់ខ្លួន ដោយភាពជាអធិបតីដ៏ជាទិព្វ ។ បទថា **សមូលំ**
បានដល់ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងលោកៈ និងទោសៈ ។ មែនពិត

លោកៈ និងទោសៈ ឈ្មោះថា ជាបួសគល់នៃសេចក្តីកំណាញ់ ។
បទថា **អនិទ្ទិតា** បានដល់ នរណា ៗ និន្ទាមិនបាន គឺគួរសរសើរ ។
បទថា **សគ្គមុបេសិ វ៉ានំ** មានសេចក្តីថា ចូរទ្រទ្រង់ឋានៈដ៏ជាទិព្វ
ដែលមាននាមថា **សគ្គៈ** ព្រោះលើសដោយល្អ ដោយអារម្មណ៍
ទាំងឡាយមានរូបជាដើម, អធិប្បាយថា មានសុគតិជាទីប្រព្រឹត្ត
ទៅខាងមុខ ។ ពាក្យដ៏សេស មានសេចក្តីងាយយល់ទាំងអស់ ។

លំដាប់នោះ **ឆាវតិស្សា** បានប្រាប់រឿងរ៉ាវនោះដល់កុដុម្ពិកៈ ។
កុដុម្ពិកៈទើបបានប្រាប់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយទើបក្រាប
ទូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រាហ្មនូវ-
រឿងនោះ ឱ្យជាអត្ថប្បក្តិហេតុ ទើបទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែល
មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ មហាជនបានស្តាប់នូវព្រះធម៌ទេសនានោះ
ហើយ ក៏មានសេចក្តីសង្វេគ ទើបកំចាត់នូវមន្ទិល មានសេចក្តី
កំណាញ់ជាដើម ជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងទាននិងសីលជាដើម ក៏មាន
នូវសុគតិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកខាងមុខ ដោយប្រការ ដូច្នេះ ។

❧ (ចប់រឿងនាងបន្ទាប្រេតទី ៣) ❧

៤- រឿងទន្ធប្រេត

“ ស្រីកាចមិនគោរពស្វាមីស្លាប់ទៅកើតជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៣៣ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះបរមសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនាងប្រេតឈ្មោះ **ឥន្ទ្រ** ទើបត្រាស់គាថានេះ
មានពាក្យផ្តើមថា **កាឡិ ទុព្វន្តរុណសិ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងស្រុកមួយ នៅមិនឆ្ងាយពីក្រុងសាវត្ថីប៉ុន្មាន
មានឧបាសកម្នាក់ឈ្មោះថា **ឥន្ទ្រសេន** ជាអ្នកមានសទ្ធា មានសេចក្តី
ជ្រះថ្លា ។ ចំណែកឯភរិយារបស់គេឈ្មោះថា **ឥន្ទ្រ** មិនមានសទ្ធា
មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាមនុស្សកំណាញ់ កាច ពោលវាចា
គ្រោតគ្រាត មិនគោរពកោតក្រែងស្វាមី ជេរប្រទេចផ្តាសាម្តាយក្មេក
ដោយវាចាថាជាចោរ ។ សម័យខាងក្រោយមក នាងនន្ទានោះធ្វើ
កាលកិរិយាហើយ ទៅកើតក្នុងកំណើតជាប្រេត បង្ហាញខ្លួនក្នុងទី-
មិនឆ្ងាយពីស្រុកនោះឯង ។ នន្ទសេនឧបាសកឃើញនាងនោះហើយ
ទើបបានពោលគាថាថា :

...នាងជាស្រីមានខ្លួនខ្មៅ មានរូបអាក្រក់គ្រោតគ្រាតមើលគួរ

ខ្លាចមានភ្នែកលឿង មានធ្មេញរង្វើល យើងមិនសម្គាល់ថា នាងជា ស្រីមនុស្សទេ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា កាឡិ ប្រែថា មានពណ៌ ខ្មៅ ។ មែនពិតសម្បូរបស់នាងប្រេតនោះ ដូចជាផ្សូងដែលត្រូវគេ ដុតហើយ ។ បទថា ឆ័រុសា បានដល់ មានខ្លួនអាក្រក់គ្រោតគ្រោត ។ បទថា ភីរុនស្សនា ប្រែថា មើលគួរខ្លាច គឺមានអាការគួរខ្លាច, បាលីថា ភារុនស្សនា ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា ឃើញគួរឱ្យខ្លាច ក្រៃលែង គឺមិនគួរមើល ព្រោះមានពណ៌សម្បូរអាក្រក់ក្រៃពេកជា ដើម ។ បទថា ចិន្តា ប្រែថា អ្នកមានភ្នែកលឿង ។ បទថា ភាសារា អ្នកមានចង្កូមដូចជ្រូក^(១) ។ បទថា ន តំ មញ្ញាមិ មាទុសី មានសេចក្តីថា យើងមិនសំគាល់នាងថា ជាមនុស្សទេ ប៉ុន្តែយើង សំគាល់នាងថា ជាស្រីប្រេត ។ នាងប្រេតបាន ស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងប្រកាសខ្លួនទើបពោលគាថាថា :

ម្ចាស់នគ្គសេន ខ្ញុំឈ្មោះនគ្គា ជាភរិយារបស់អ្នកក្នុងកាលមុន បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបបានទៅអំពីមនុស្សលោកនេះកាន់បេត លោក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អហំនន្ទា នន្ទិសេន

១- បិដកថា មានធ្មេញរង្វើល

(បិដកថា អវងំនន្ទា នន្ទសេន) មានសេចក្តីថា ម្ចាស់នន្ទសេន ខ្ញុំឈ្មោះថា **នន្ទា** ។ បទថា **តវិយា តេ បុរេ អវងំ** មានសេចក្តីថា ក្នុងជាតិមុន ខ្ញុំជាភរិយារបស់អ្នក ។ តពីនេះទៅ ឧបាសកនោះ ទើបសួរថា :

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលនាងបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្តនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ នាងទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោកដោយ វិបាកនៃកម្មដូចម្តេចខ្លះ ។

លំដាប់នោះនាងប្រេត ទើបបានតបនឹងឥន្ទសេនធាតុថា :

ខ្ញុំជាស្រីកំណាចផង មានវាចាអាក្រក់ផង ឥតមានសេចក្តី គោរពចំពោះអ្នកផង ខ្ញុំពោលពាក្យអាក្រក់ចំពោះអ្នក ទើបបានទៅ អំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោក ។

ឥន្ទសេនធាតុ ទើបសួរទៀតថា :

បើដូច្នោះ យើងនឹងឱ្យសំពត់បង់កដល់នាង ចូរនាងស្លៀក សំពត់នេះចុះ លុះនាងស្លៀកសំពត់នេះហើយ ចូរចូលមក យើងនឹង នាំនាងទៅផ្ទះ នាងទៅដល់ផ្ទះហើយ នឹងបានសំពត់បាយទឹក បាន ឃើញនូវបុគ្គទាំងឡាយរបស់នាងផង បានឃើញភូនប្រសាស្រីរបស់ នាងផង ។

លំដាប់នោះ នាងប្រេតទើបបានពោលគាថា ២ គាថា

ដល់ ឥន្ទសេនឧបាសក នោះថា :

វត្ថុដែលអ្នកបានឱ្យផ្ទាល់ដៃដោយដៃ មិនសម្រេចដល់ខ្ញុំទេ អ្នកចូរញ៉ាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលបរិបូណ៌ដោយសីល ជាអ្នកប្រាស- ចាកភាគៈ ជាពហុស្សត ឱ្យផ្អែកស្តាប់ស្តល់ ដោយបាយនិងទឹកហើយ ឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ខ្ញុំ ក្នុងវេលានោះ ទើបខ្ញុំនឹងដល់នូវសេចក្តី សុខ សម្រេចនូវសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួងបាន ។

លំដាប់នោះ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យ ពោល ៤ គាថានេះថា :

លំដាប់នោះ នន្ទសេនឧបាសកនោះ ទទួលថាសាធុដូច្នេះ ហើយ បានចាត់ចែងនូវទានដ៏បរិបូណ៌ គឺ បាយ ទឹក បង្អែម សំពត់ សេនាសនៈ ធូលី គ្រឿងក្រអូប ផ្កាកម្រង ស្បែកជើងផ្សេងៗ ។ នន្ទសេនឧបាសកក៏បានញ៉ាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ដែលបរិបូណ៌ដោយសីល ប្រាសចាកភាគៈ ជាពហុស្សត ឱ្យផ្អែកស្តាប់ស្តល់ដោយបាយនិងទឹក ហើយឧទ្ទិសទក្ខិណាទានដល់នាងនន្ទាប្រេត ។

វិបាកក៏កើតឡើងក្នុងលំដាប់ដែលបានឧទ្ទិស ភោជនាហារ សំពត់ស្បែក ទាំងទឹកផឹកក៏កើត នេះជាផលនៃទក្ខិណាទាន លំដាប់នេះ នាងនន្ទាប្រេតនោះ ជាស្រីស្អាតមានសំពត់ស្អាត ទ្រទ្រង់នូវសំពត់ដ៏ឧត្តមជាងសំពត់ ដែលកើតក្នុងដែនកាសិ មាន- គ្រឿងវត្ថាភរណៈដ៏វិចិត្រ ចូលទៅរកស្វាមី ។

តម្លៃនោះ ជាគាថាពោលឆ្លើយឆ្លងរវាង ឥឡាសក និង
តាងប្រេត ថា :

ម្ចាស់តាងទេវធីតា នាងមានសម្បុរជ័ររុងរឿង ភ្លឺស្វាងទូទៅសព្វ-
ទិសទាំងឡាយ ដូចជាផ្កាយព្រឹក សម្បុររបស់នាងប្រាកដដូច្នោះ
ដោយហេតុដូចម្តេច ផលនៃសុចរិត សម្រេចដល់នាងក្នុងទីនេះ
ដោយហេតុដូចម្តេច ភោគៈទាំងឡាយណានីមួយ ដែលជាទីពេញ
ចិត្តកើតឡើងដល់នាង

ម្ចាស់នាងទេវធីតា មានអានុភាពច្រើន យើងសូមសួរ
នាង នាងកាលកើតជាមនុស្សបានធ្វើបុណ្យកម្មដូចម្តេច
នាងជាទេវធីតាមានអានុភាពរុងរឿងយ៉ាងនេះ ដោយ
បុណ្យកម្មដូចម្តេច ទាំងសម្បុររបស់នាងក៏ភ្លឺសព្វទិស ។

ម្ចាស់ឥន្ទសេន ខ្ញុំឈ្មោះនន្ទា ជាករិយារបស់អ្នកក្នុងកាលមុន
បានធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបបានទៅអំពីមនុស្សលោកនេះកាន់បេតលោក
ខ្ញុំព្រេកអរដោយទានរបស់អ្នកដែលបានឱ្យ ហើយទើបឥតមានភ័យ
ក្នុងទីណា ៗ ឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតី អ្នកព្រមទាំងពួកញាតិទាំង-
អស់គ្នា ចូររស់នៅអស់កាលយូរ ម្ចាស់គហបតី អ្នកខំប្រព្រឹត្តធម៌
ខ្ញុំឱ្យទានក្នុងលោកនេះ នឹងចូលទៅកាន់ទិព្វស្ថានដែលមិនមានសោក
មិនមានធូលី ជាទីនៅនៃវសវត្ថុទេវរាជទាំងឡាយ ។

អ្នកចូរបន្ទោបង់នូវមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់ព្រមទាំងបូស
គល់ចេញ ប្រាសចាកនិន្ទា ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទានំ វិបុលមាភិរិ**
មានសេចក្តីថា អ្នកគប្បីញ៉ាំងមហាទានឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខេត្តនៃ
ព្រះទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដូចសាបព្រោះពូជគឺ ទេយ្យធម៌ ។ ពាក្យ
ដ៏សេសដូចរឿងដែលបន្ទាប់គ្នាមកនោះឯង ។

ឆាងទេពវិចិត្រ នោះ លុះប្រកាសនូវទិព្វសម្បត្តិរបស់ខ្លួន និង
ហេតុនៃសម្បត្តិនោះ ដល់**នន្ទសេនឧបាសក**យ៉ាងនេះហើយ ទើប
បានទៅកាន់ទីលំនៅរបស់ខ្លួនវិញ ។ ឧបាសកប្រាប់រឿងនោះដល់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបក្រាបទូលចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រារព្ធនូវរឿងនោះ ឱ្យ
ជាអត្ថប្បត្តិហេតុ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទី
នោះ ព្រះធម៌ទេសនានោះ បានជាប្រយោជន៍ដល់មហាជន ដូច្នេះ ។

❧ (ចប់រឿងនន្ទាប្រេតទី ៤) ❧

៥. រឿងមជ្ឈកុណូលីប្រេត

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៣៦ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវ មច្ឆកុណូលីទេវបុត្រ ទើបត្រាស់ពាក្យ-
ផ្តើមថា អលទ្ធតោ មជ្ឈកុណូលី ដូច្នេះ ។ សេចក្តីដែលនឹង
គប្បីពោលរឿងមជ្ឈកុណូលីនោះ លោកបានពោលទុកហើយក្នុង-
អដ្ឋកថាមជ្ឈកុណូលីវិមានវត្ត ឈ្មោះ បរមត្ថទិបទី ព្រោះដូច្នេះ
គប្បីជ្រាបដោយន័យដូចពោលទុកក្នុងអដ្ឋកថាវិមានវត្តនោះឯង ។

ក្នុងទីនេះ រឿងរបស់មជ្ឈកុណូលីនោះ លោកលើកឡើងរូបរួម
ទុកក្នុងបាលីវិមានវត្ត ព្រោះមជ្ឈកុណូលីទេវបុត្រជាទេវតាក្នុងវិមាន
ក៏ពិតមែនហើយ ទោះបីជាដូច្នោះ ព្រោះហេតុដែលទេវបុត្រនោះ
ដើម្បីនឹងបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោករបស់អទិន្នបុព្វកប្រាហ្មណ៍ ដែល
ទៅកាន់ព្រៃសួសានហើយ ដើរយំកន្ទក់កន្ទេញនៅក្នុងព្រៃសួសាន
នោះ ព្រោះសេចក្តីសោកចំពោះបុត្រ ទើបប្លែងរូបទេវតារបស់ខ្លួន
ជាមាណពមានរាងកាយដែលព្រះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ផ្កង-
ដើមដៃទាំង ២ យំកន្ទក់កន្ទេញបង្ហាញខ្លួន ដោយអាការដែលត្រូវ

សេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ដូចប្រេត ។ នឹងជាប្រេតដោយអម ក៏អាចបាន
ពីព្រោះប្រាសចាកអត្តភាពជាមនុស្ស ព្រោះហេតុនោះ គប្បីជ្រាបថា
រឿងរបស់មជ្ឈកុណ្ឌលីនោះ លោកទើបលើកឡើងរូបរូមទុកក្នុងបាលី
បេតវត្ថុ ។

❧ (ចប់រឿងមជ្ឈកុណ្ឌលីប្រេតទី ៥) ❧

(តទៅនេះ ខ្ញុំសូមលើកយកសេចក្តីពិស្តារក្នុងវិមានវត្ថុជាបន្ត :)

❧ ~ រឿងមជ្ឈកុណ្ឌលីវិមាន ~ ❧

(បិដកលេខ ៥៥, ទំព័រ ១៧២ និងអដ្ឋកថា)

មជ្ឈកុណ្ឌលីវិមាន មានគាថាថា អលទ្កតោ មជ្ឈកុណ្ឌលី
ដូច្នេះជាដើម ។ មជ្ឈកុណ្ឌលីវិមាននោះកើតឡើងដូចម្តេច ?

ព្រះជ័មានព្រះភាគ កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនាវត្តជេតពន
មហាវិហារ ទៀបក្រុងសាវត្ថី សម័យនោះមានព្រាហ្មណ៍អ្នកក្រុង-
សាវត្ថីម្នាក់ ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន
ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាបុគ្គលមិច្ឆាទិដ្ឋិ
មិនដែលឱ្យអ្វីមួយដល់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ ព្រោះមិនដែលឱ្យនោះឯង

គាត់ទើបមានឈ្មោះថា **អទិន្នបុព្វតៈ** មានន័យថា មិនធ្លាប់ឱ្យ ។ គាត់
មិនត្រូវការគាល់ព្រះសាស្តា មិនត្រូវការឃើញសាវ័កនៃព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ព្រោះភាពជាបុគ្គលមានសេចក្តីលោភ ដោយមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
គាត់តែងទូន្មានបុត្ររបស់ខ្លួនឈ្មោះ **ចម្ពុកុណ្ឌលី** ថា កូនឯងមិនគប្បី
ចូលទៅរក មិនគប្បីឃើញនូវព្រះសមណគោតម និងសាវ័ករបស់
ព្រះអង្គឡើយ សូម្បីខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ក៏បានធ្វើយ៉ាងនោះដែរ ។ គ្រានោះ
បុត្ររបស់គាត់មានជម្ងឺ ព្រាហ្មណ៍មិនបានធ្វើការរក្សាឡើយ ព្រោះ
ខ្លាចអស់ទ្រព្យ កាលជម្ងឺមានអាការដាបខ្លាំងទើបអញ្ជើញពេទ្យមក
មើល ពេទ្យទាំងឡាយពិនិត្យរាងកាយរបស់គេហើយ ដឹងថា មាណព
នោះមើលមិនជាទេ ទើបចៀសចេញទៅ ព្រាហ្មណ៍គិតថា កាលបើ
កូនស្លាប់ក្នុងផ្ទះ នាំចេញលំបាក ទើបលើកបុត្រឱ្យដេកនៅតាកខាង
ក្រៅ ។

នៅនាព្រឹកបច្ចុសសម័យទៀបភ្លឺ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចេញ
ពីព្រះមហាករុណាសមាបត្តិ ទ្រង់ប្រមើលមើលនូវសត្វលោក ទ្រង់
ឃើញ **ចម្ពុកុណ្ឌលីមាណព** អស់អាយុ នឹងត្រូវស្លាប់ក្នុងថ្ងៃនោះឯង
ហើយទ្រង់ឃើញឱកាសដែលមាណពនោះធ្វើនូវកម្ម ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីកើតក្នុងនរក ទ្រង់មានព្រះតម្រិះថា បើគាត់ទៅក្នុងទី
នោះ មាណពនោះ នឹងធ្វើចិត្តឱ្យជ្រះថ្លាចំពោះគាត់ គេនឹងបាន

កើតក្នុងទេវលោក ហើយគេនឹងចូលទៅរកបិតាដែលកំពុងយំកន្ទក់-
កន្ទេញនៅក្នុងព្រៃសួសាន ឱ្យបិតាកើតសេចក្តីសង្វេគ ។ កាលបើ
ដូច្នោះ ទាំងគេនិងបិតារបស់គេនឹងមករកតថាគត ពួកមហាជននឹង
ប្រជុំគ្នា កាលតថាគតសម្តែងធម៌ នឹងមានការត្រាស់ដឹងធម៌ច្រើន
ក្នុងទីនោះ ។ កាលទ្រង់ជ្រាបយ៉ាងនេះហើយ លុះព្រឹកឡើង ទ្រង់-
ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ស្តេចយាងចូលទៅបិណ្ឌបាតនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី
ទ្រង់ឈររបពេញនូវព្រះឆព្វណ្ណរង្សីក្បែរផ្ទះបិតារបស់ **មជ្ឈកុណលី** ។
មាណព ។ មាណពឃើញនូវព្រះឆព្វណ្ណរង្សីនោះហើយ គិតថា
នោះគឺជាអ្វី ហើយក៏បានងាករកមើល បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ជាអ្នកមានខ្លួនទូន្មានល្អហើយ មានខ្លួនគ្រប់គ្រងល្អហើយ មានឥន្ទ្រិយ
ស្ងប់ រុងរឿងដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ អនុព្យញ្ជនៈ
៨០ និងព្រះកេតុមាលាដែលមានរស្មីមួយព្យាម ទ្រង់រុងរោចន៍ដោយ
ព្រះពុទ្ធសិរី ដែលរកអ្វីប្រៀបធៀបមុំពុំបាន ដោយពុទ្ធានុភាពដែលជា-
អចិន្តេយ្យៈ លុះឃើញហើយ មាណពនោះបានគិតយ៉ាងនេះថា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាង មកដល់ទីនេះហើយហ្ន៎ ! ដែលព្រះអង្គ
ទ្រង់មានព្រះរូបសម្បត្តិ គ្របដណ្តប់ព្រះអាទិត្យដោយតេជៈរបស់ព្រះ-
អង្គ គ្របដណ្តប់ព្រះចន្ទ្រដោយព្រះគុណដ៏ឧត្តម គ្របដណ្តប់សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ ដោយភាពជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ ដែលភាពស្ងប់រម្ងាប់

នោះ គប្បីមានក្នុងទីនេះឯង អគ្គបុគ្គលក្នុងលោកនេះក៏គឺព្រះតថាគត
នេះឯង ហើយទ្រង់ក៏យាងមកដល់ទីនេះក៏ដើម្បីអនុគ្រោះដល់អាត្មា
អញដោយពិត មាណពនោះមានបីតិកើតឡើងក្នុងកាយ ដែលមាន
ព្រះពុទ្ធតុណ្ណជាអារម្មណ៍ ពាល់ត្រូវហើយសព្វកាល សោយបីតិ
សោមនស្សដ៏យ៉ាងក្រៃលែង មានចិត្តជ្រះថ្លាដេកផ្តងអញ្ចូលី ។ ព្រះ-
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឃើញគេហើយ មានព្រះតម្រិះថា ត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះ
មាណពនេះក៏នឹងទៅកាន់ស្ថានសួគ៌បាន ដូច្នេះហើយទ្រង់ក៏យាង-
ចៀសចេញទៅ ។

សូម្បីមាណពនោះ មិនលះបង់នូវបីតិសោមនស្សនោះឡើយ
លុះធ្វើកាលកិរិយាទៅ ក៏បានកើតក្នុងវិមានមាសកំពស់ ១២ យោជន៍
ក្នុងឋានតាវត្តិឡទេវលោក ចំណែកឯបិតារបស់គេបានឱ្យគេធ្វើ
សក្ការៈចំពោះសិរីរះរបស់កូនហើយ ក្នុងថ្ងៃទី ២ ក៏បានទៅកាន់ព្រៃ-
សួសាន ក្នុងវេលាភ្លឺស្រាង ១ យំកន្ទក់កន្ទេញថា ពុទ្ធាអើយ !
មដ្ឋកុណ្ឌលី ! ពុទ្ធាអើយ ! មដ្ឋកុណ្ឌលី ! ដើរបណ្តើរយំបណ្តើរ
នៅក្នុងព្រៃសួសាននោះឯង ។

ទេវបុត្រពិនិត្យមើលភាពបរិបូណ៌នៃសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ក៏បាន
នឹករលឹកឡើងថា តើយើងបានធ្វើនូវកម្មអ្វី មកអំពីទីណាទើបបានមក
កើតក្នុងទីនេះ ? ក៏បានដឹងនូវអត្តភាពមុនរបស់ខ្លួន និងឃើញសេចក្តី

ជ្រះថ្លានៃចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រាន់តែធ្វើ-
អញ្ញាលីដែលជាទីពេញចិត្ត ក្នុងវេលាជិតស្លាប់ក្នុងអត្តភាពនោះ កើត
សេចក្តីជ្រះថ្លានិងសេចក្តីគោរពក្នុងព្រះតថាគតយ៉ាងក្រៃលែងថា ឱ !
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានអានុភាពច្រើនពិតមែន ត្រិះរិះមើល
ទៀតថា តើអទិច្ចបុព្វកប្រាហ្មណ៍ កំពុងធ្វើអ្វីហ្ន៎ ? ហើយក៏បានឃើញ
មកទូញយំក្នុងព្រៃសួសាន ទើបគិតថា ប្រាហ្មណ៍នេះកាលពីមុន មិន
ធ្វើសូម្បីតែថ្នាំរក្សាអាត្មាអញឡើយ ឥឡូវនេះ កំពុងតែយំកន្ទក់កន្ទេញ
នៅក្នុងព្រៃសួសាន ដែលជាការឥតប្រយោជន៍ បើដូច្នេះ អាត្មាអញ
នឹងឱ្យប្រាហ្មណ៍នោះកើតសេចក្តីសង្វេគ ហើយឱ្យតាំងនៅក្នុងកុសល
ដូច្នេះហើយក៏ចុះចាកទេវលោក ប្លែងខ្លួនជា មច្ចុក្កុល្លាសី ឈរផ្គងដើម
ដៃ ហើយយំកន្ទក់កន្ទេញនៅក្បែរ ។ បិតាថា ឱ ព្រះចន្ទ្រ ! ឱ ព្រះ-
អាទិត្យ ! ត្រានោះប្រាហ្មណ៍គិតថា នេះមជ្ជកុណ្ឌលីមកហើយ
បានពោលនឹងគេដោយគាថាថា :

អ្នកមានខ្លួនប្រដាប់ហើយ មានកុណ្ឌលរលីង ទ្រទ្រង់នូវ
កម្រងផ្កា មានខ្លួនព្រោះព្រំ ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ផ្គងដើមដៃ
កន្ទក់កន្ទេញក្នុងកណ្ឌាលព្រៃសួសាន តើអ្នកដល់នូវសេចក្តីទុក្ខដូច
ម្តេច ។

បណ្ឌាបទទាំងនោះ បទថា អលទ្ធតោ ប្រែថា ប្រដាប់.

ហើយ ។ បទថា **បដ្ឋកុណ្ឌលី** បានដល់ មានកុណ្ឌល (ទុំហូ) ដែលធ្វើយ៉ាងរលីង ។ មិនមាននូវក្បាច់រចនាផ្កា និងវល្លិ៍ជាដើមទេ ដើម្បីមិនឱ្យកកិតរាងកាយ, ម្យ៉ាងទៀត បទថា **បដ្ឋកុណ្ឌលី** ប្រែថា កុណ្ឌលដ៏បរិសុទ្ធ, អធិប្បាយថា កុណ្ឌលដែលស្នូហើយ ខាត់លាង ដោយហិង្គ^(១)ធម្មជាតិ ហើយខាត់ដោយរោមជ្រូក ។ បទថា **មាឈា- ឆរិ** បានដល់ ទ្រទ្រង់នូវកម្រងផ្កា, អធិប្បាយថា ប្រដាប់នូវកម្រង ផ្កា ។ បទថា **ហរិចន្ទនុស្សនោ** មានសេចក្តីថា យកខ្លឹមចន្ទន៍ ក្រហមលាបសព្វសព្វកាយ ។ បទថា **ភី** ជាពាក្យសួរ ។ បទថា **ទុក្ខិតោ** ប្រែថា ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ, ម្យ៉ាងទៀត បទថា **ភី ទុក្ខិតោ** ជាបទតែមួយ មានសេចក្តីថា ដល់នូវទុក្ខដោយសេចក្តីទុក្ខដូចម្តេច ។ លំដាប់នោះទេវបុត្រពោលនឹងព្រាហ្មណ៍ថា :

*រាងរថ ជាវិការៈនៃមាស មានរស្មីភ្លឺផ្អែក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ
បើខ្ញុំមិនបាននូវគូនៃកង់របស់រថនោះទេ ខ្ញុំនឹងលះបង់ជីវិត ព្រោះ
សេចក្តីទុក្ខនោះ។*

លំដាប់នោះព្រាហ្មណ៍ពោលនឹងទេវបុត្រនោះថា :

១- ហិង្គ ឬ មហាហិង្គ : ឈ្មោះជំរុលមួយប្រភេទមានក្លិនស្អុយឆ្ងល់ហិរញ្ញវត្ថុភាយ សម្រាប់ប្រើជុំជាគ្រឿងឱសថខ្មែរតាំងពីក្នុងបុរាណកាលរៀងមក ហៅថាថ្នាំមហា- ហិង្គ ។

ម្ចាស់មាណពដ៏ចម្រើន អ្នកចូរព្រាប់ (នូវគូនៃកង់) មាស
ឬកែវមណី កែវទទឹម ឬប្រាក់ដល់ខ្ញុំ ។ នឹងញ៉ាំងអ្នកឱ្យបាននូវគូនៃកង់
(នោះ) ។

មាណពបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ គិតថា ព្រាហ្មណ៍នេះមិន
ធ្វើថ្នាំព្យាបាលកូន ឃើញយើងស្រដៀងកូន យំហើយក៏បានពោលថា
នឹងធ្វើកង់រថមាសជាដើមឱ្យ ល្បិចចុះ យើងនឹងសង្កត់សង្កិនគេ
ទើបពោលថា តើអ្នកនឹងធ្វើគូនៃកង់រថដល់ខ្ញុំប៉ុណ្ណា កាលព្រាហ្មណ៍
ពោលថា ធំប៉ុនដែលអ្នកត្រូវការ ទើបសូមថា ខ្ញុំត្រូវការព្រះចន្ទ្រ និង
ព្រះអាទិត្យ សូមអ្នកឱ្យព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យដល់ខ្ញុំចុះ ។

មាណពនោះ បានពោលបញ្ជាក់ ចំពោះព្រាហ្មណ៍នោះថា
ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ទាំងពីរវង់ ប្រាកដពូជ្ឈដ៍អាកាសនុ៎ះ រថរបស់
ខ្ញុំ ជាវិការៈនៃមាសសមដោយព្រះអាទិត្យ និងព្រះចន្ទ្រនោះ ជាគូ
នៃកង់ ។

លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ពោលនឹងទេវបុត្រថា :

ម្ចាស់មាណព អ្នកណាប្រាថ្នានូវរបស់ដែលមិនគួរប្រាថ្នា អ្នក
នោះ ចំជាល្ងង់មែន ខ្ញុំសំគាល់ថា អ្នកនឹងស្លាប់ អ្នកពិតជាមិនបាន
ព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យឡើយ ។

លំដាប់នោះ មាណពពោលនឹងព្រាហ្មណ៍ថា បុគ្គលដែល

យំចង់បានវត្ថុដែលកំពុងប្រាកដជាមនុស្សល្ងង់ ឬមួយបុគ្គលដែលយំ
ចង់បានវត្ថុដែលមិនប្រាកដជាមនុស្សល្ងង់ ទើបពោលថា :

ការចរទៅនិងចរមក (នៃព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងពីរ)
ក្តី វណ្ណធាតុ (ការទ្រទ្រង់នៃរស្មី) ក្តី រមែងប្រាកដក្នុងវិចិត្រទាំងពីរ
បុគ្គលអ្នកធ្វើមរណកាលទៅកាន់លោកខាងមុខ រមែងមិនប្រាកដ
ឡើយ បណ្តាលយើងទាំងពីរ ជាអ្នកកន្ទក់កន្ទេញក្នុងទីនេះ តើអ្នកណា
ល្ងង់ជាង ។

ព្រាហ្មណ៍បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កំណត់ក្នុងចិត្តថា មាណព
នេះនិយាយត្រូវ ទើបពោលថា :

ម្ចាស់មាណព អ្នកនិយាយចំណាត់ថាមែនហើយ បណ្តាលយើង
ទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកកំពុងកន្ទក់កន្ទេញ ខ្ញុំឯងជាបុគ្គលល្ងង់ជាង
(ព្រោះ) ខ្ញុំប្រាថ្នានូវភូតប្រុសដែលធ្វើមរណកាល ទៅកាន់លោក
ខាងមុខហើយ ដូចទារកយំទារ នូវព្រះចន្ទ្រដូច្នោះដែរ ។

ព្រាហ្មណ៍បានបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោក ព្រោះពាក្យរបស់
មាណពនោះ កាលនឹងសរសើរមាណព ទើបពោលគាថាទាំងនេះថា :

អ្នកបានស្រោចស្រពនូវខ្ញុំ ដែលភ្លើងគឺសេចក្តីសោកកំពុង
នេះសព្វឱ្យស្ងប់រម្ងាប់ ញ៉ាំងសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងពួង ឱ្យរលត់
បាន ដូចបុគ្គលយកទឹកស្រោច ភ្លើងកំពុងនេះ នូវផ្ទាំងខ្លាញ់ អ្នកណា

បានបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោកព្រោះកូន ចំពោះខ្ញុំដែលមានសោក
កំពុងគ្របសង្កត់ អ្នកនោះឈ្មោះថាបានដកនូវកូនសរ គឺសេចក្តីសោក
ដែលអាស្រ័យនូវហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនោះជាអ្នកមានកូនសរគឺសេចក្តី
សោកដកហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់ហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ
ម្ចាស់មាណព ខ្ញុំលែងសោកស្តាយ លែងយំទួញហើយ ព្រោះបាន
ស្តាប់នូវពាក្យរបស់អ្នក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **រង្សីបណ្តា** បានដល់ រាងរថ ។
បទថា **ន វិទ្យាវិ** ប្រែថា រមែងមិនបាន ។ បទថា **ភន្តបាណវ**
ជាពាក្យសម្រាប់ហៅ ។ បទថា **បដិសាគយាមិ** ប្រែថា នឹង
ចាត់ចែងឱ្យ ដោយបំណងថា អ្នកកុំលះបង់ជីវិតព្រោះមិនមានគូនៃ
កង់រថឡើយ ។ បទថា **ឧតយេត្ថ និស្សរេ** មានសេចក្តីថា
ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យសូម្បីទាំងពីរ រមែងប្រាកដអាចមើលឃើញ
បាននៅព្រះអាកាសនេះ ។ **យ** អក្សរធ្វើតួនាទីតបទ, ម្យ៉ាងទៀត
ញែកបទជា **ឧតយេ ឯត្ថ** ។

បទថា **គមនាគមនំ** មានសេចក្តីថា ការចរទៅនិងការចរ
មកនៃព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ នៅអាចមើលឃើញបាន (រមែង
ប្រាកដ) ដោយលិចចុះនិងរះឡើងរាល់ ១ ថ្ងៃ ។ បាលីថា **គមនោ**
គមនំ ក៏មាន, មានសេចក្តីថា រះឡើងនិងលិចចុះ ។ បទថា

វណ្ណធាតុ បានដល់ ពន្លឺនៃវណ្ណៈដែលទ្រទ្រង់នូវភាពត្រជាក់ជាពន្លឺ
គួរឱ្យស្រឡាញ់ (ព្រះចន្ទ្រ) ដែលទ្រទ្រង់នូវកំដៅជាពន្លឺដ៏ខ្លាំងក្លា
(ព្រះអាទិត្យ) ។ បទថា **ឧត្តយេត្ថ** គប្បីប្រកបសេចក្តីថា រស្មីសូម្បី-
ក្នុងព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងពីររមែងប្រាកដ ។ បទថា **វិចិយា**
បានដល់ ក្នុងវិចិដែលប្រព្រឹត្តទៅ ឬក្នុងវិចិ មាននាគវិចិជាដើម ព្វដ៏-
អាកាស ។ បាលីថា **ឧត្តយេត្ថ** ក៏មានខ្លះ ញែកបទជា **ឧត្តយេ**
ងត្ថ ។ បទថា **ពាល្យតរោ** ប្រែថា ល្ងង់ជាង គឺល្ងង់បំផុត ។

ព្រាហ្មណ៍ស្តាប់គាថានេះហើយ ក៏ពិចារណាមើលថាយើង
ប្រាថ្នានូវរឿងដែលមិនគួរនឹងបានហើយហ្ន៎ ទើបត្រូវភ្លើងគឺសេចក្តី
សោកដុតរោលតែម្យ៉ាង យើងនឹងត្រូវការដោយសេចក្តីវិនាស និង
សេចក្តីទុក្ខដែលជាការឥតប្រយោជន៍ធ្វើអ្វីទៅ គ្រានោះទេវបុត្រក៏ប្តូរ
រូបមជ្ឈកុណ្ឌលីជារូបទិព្វរបស់ខ្លួនវិញ ប៉ុន្តែព្រាហ្មណ៍មិនបានពិនិត្យ
មើលទេវបុត្រនោះទេ និយាយដោយប្រើវាហារថា មាណព័ងដែល
ពោលថា **សង្ខំ ខោ វឌេសិ មាណវ** ជាដើម ។ បណ្តា-
បទទាំងនោះ បទថា **ចង្គំ វិយ ឧរកោ រុទ្ធំ** មានសេចក្តីថា
ដូចទារកយំចង់បានព្រះចន្ទ្រ ។ បទថា **កាលកតាភិបត្តយី**
មានសេចក្តីថា ប្រាថ្នានូវបុគ្គលដែលស្លាប់ទៅហើយ ។ បាលីថា
អភិបត្តយំ ក៏មាន ។

បទថា **អាទិត្តំ** បានដល់ ក្តៅរោលរាលដោយភ្លើង គឺសេចក្តីសោក ។ បទថា **និព្វាបយេ នំ** មានសេចក្តីថា រំលត់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ គឺសេចក្តីក្តៅរោលរាល ព្រោះសេចក្តីសោក ។ បទថា **អត្ថុហិ** ប្រែថា ដក គឺដកចេញ ។

លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍បន្ទោបង់សេចក្តីសោកបានហើយ ឃើញអ្នកផ្តល់ដំបូន្មានដល់ខ្លួនបិតនៅក្នុងរូបជាទេវតា កាលនឹងសួរថា តើអ្នកឈ្មោះអ្វី ទើបពោលគាថាថា :

អ្នកជាទេវតាឬ ឬជាគន្ធា ឬមួយជាព្រះឥន្ទ្រ បានបំពេញទានក្នុងកាលមុន អ្នកជាអ្វី ជាតូនរបស់អ្នកណា យើងនឹងស្គាល់អ្នកដូចម្តេចបាន ។

ទេវបុត្រនោះ ក៏បានណែនាំខ្លួនដល់ព្រាហ្មណ៍នោះថា :

អ្នកបានដុតកូនណា ដោយខ្លួនឯង ក្នុងទីបូជាសព (ឈាប. នដ្ឋាន) ហើយកន្ទក់កន្ទេញជង យំទូញជង កូននោះគឺខ្ញុំហ្នឹងឯង ធ្វើនូវកុសលកម្ម បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិហ្ន៎ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យស្ស ភន្ថសិ យស្ស រោទសិ** មានសេចក្តីថា អ្នកយំ គឺសម្រក់ទឹកភ្នែក ដល់មជ្ឈកុណ្ឌលីបុត្រណារបស់អ្នក ។

លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ពោលនឹងទេវបុត្រនោះថា :

កាលអ្នកឱ្យទានតិចឬច្រើនក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួនក្តី ឬក៏រក្សានូវ
ឧបោសថកម្ម ប្រាកដដូច្នោះក្តី ខ្ញុំមិនបានឃើញ អ្នកទៅកាន់
ទេវលោក តើដោយបុណ្យអ្វី ។

លំដាប់នោះ មាណពពោលនឹងព្រាហ្មណ៍ថា ៖

ខ្ញុំជាអ្នកមានអាពាធ ឈឺធ្ងន់ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានរូប
ក្តៅក្រហាយជានិច្ច ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គ
មានធូលី គឺកិលេសទៅប្រាសហើយ មានសេចក្តីសង្ស័យឆ្លងផុត
ហើយ មានដំណើរល្អ មានបញ្ញាមិនថយថោក ខ្ញុំនោះមានចិត្ត
រីករាយ ជ្រះថ្លា បានធ្វើអញ្ចូលី ចំពោះព្រះតថាគត លុះខ្ញុំបាន
ធ្វើកុសលកម្មនោះហើយ ក៏បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់
តារក្តិង្ស ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អារាធិកោ** ប្រែថា ធ្ងន់ដោយ
ជំងឺ ។ បទថា **ទុក្ខិតោ** មានសេចក្តីថា កើតទុក្ខព្រោះភាពជាអ្នក
មានជំងឺនោះឯង ។ បទថា **គិលានោ** បានដល់ កំពុងមានជំងឺ ។
បទថា **អត្យរូធនោ** ប្រែថា មានកាយដែលទុក្ខវេទនាចាក់ដោត ។
បទថា **វិគតវេ** ប្រែថា មានកិលេសដូចធូលី មានរាគៈជាដើម
ទៅប្រាសហើយ ។ បទថា **វិធិន្ត ភវំ** មានសេចក្តីថា
ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ព្រោះដកនូវសេចក្តីសង្ស័យបានគ្រប់យ៉ាង ។

បទថា អនោមមន្ទ្រំ បានដល់ មានបញ្ញាបរិបូណ៌, អធិប្បាយថា
ជាព្រះសព្វញ្ច ។ បទថា អភី ប្រែថា បានធ្វើហើយ ។ បទថា
តាហំ កាត់បទជា តំ អហំ ។

កាលមាណពកំពុងពោលយ៉ាងនេះនោះឯង ព្រាហ្មណ៍មាន
បីតិសព្វសព្វកាយ កាលគាត់នឹងប្រកាសនូវបីតិនោះ ទើបពោល
ថា :

អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ចម្លែកណាស់ ផលនៃអញ្ញាលិកម្ម
ដល់ម្ល៉េះតើ អើខ្ញុំក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តជ្រះថ្លាដែរ សូមដល់នូវ
ព្រះពុទ្ធជាទីរពូកក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។

ក្នុងគាថានោះឈ្មោះថា អធិយៈ ព្រោះគួរឱ្យស្ញើចសរសើរ
ដោយប្រព្រឹត្តទៅយូរ ៗ ទើបមានម្តង ឈ្មោះថា អព្វុតៈ ព្រោះមិន
ធ្លាប់មាន ព្រាហ្មណ៍លុះសម្តែងសេចក្តីចម្លែកចិត្តដោយបទទាំងពីរ
ហើយពោលថា សូម្បីខ្ញុំក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តជ្រះថ្លា ទើបសូម
ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ជាទីពឹងទីរពូកក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។

លំដាប់នោះ ទេវបុត្រកាលនឹងញ៉ាំងព្រាហ្មណ៍នោះឱ្យតាំង
នៅក្នុងសរណៈនិងសមាទានសីល ទើបពោល ២ គាថា ថា :

អ្នកចូរមានចិត្តជ្រះថ្លា ដល់នូវព្រះពុទ្ធជង ព្រះធម៌ផង
ព្រះសង្ឃផង ជាទីរពូក ក្នុងថ្ងៃនេះចុះ អ្នកចូរសមាទាននូវសិក្ខាបទ

ទាំង ៥ កុំឱ្យដាច់ កុំឱ្យផ្ទុះឆ្ងាយដូច្នោះចុះ ចូររៀនចាកការសម្លាប់សត្វ
យ៉ាងឆាប់ផង ចូររៀនបង់នូវការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ
ក្នុងលោកផង កុំជីកនូវទឹកស្រវឹងផង កុំពោលនូវពាក្យកុហកផង
ចូរជាអ្នកសន្តោសដោយប្រពន្ធរបស់ខ្លួនផង ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តថាវ** មានសេចក្តីថា អ្នកមាន
ចិត្តជ្រះថ្លាដល់នូវព្រះពុទ្ធថាជាទីពឹងទីរពូក ថាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជា
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះ យ៉ាងណាមិញ ឱ្យអ្នកចូរមានចិត្តជ្រះថ្លាដល់
នូវព្រះធម៌និងព្រះសង្ឃ ថាជាទីពឹងទីរពូក ថាព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏
មានព្រះភាគត្រាស់សម្តែងល្អហើយ ព្រះសង្ឃលោកបដិបត្តិល្អហើយ
ដូច្នេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ, ម្យ៉ាងទៀត អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លាដល់នូវព្រះ
រតនត្រ័យជាទីពឹងទីរពូក យ៉ាងណាមិញ អ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លាថា នេះ
នាំប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខមកឱ្យ ទាំងបច្ចុប្បន្ននិងអនាគតតែម្យ៉ាង
ចូរសមាទាន គឺចូរប្រព្រឹត្តខ្ជាប់ខ្ជួននូវសីល ៥ ដែលជាបទ គឺជា
ចំណែកនៃសិក្ខា គឺអធិសីលសិក្ខា ឬជាឧបាយប្រព្រឹត្តទៅដល់អធិចិត្ត
សិក្ខា និងអធិប្បញ្ញាសិក្ខា មិនឱ្យដាច់ និងផ្ទុះឆ្ងាយ ព្រោះមិនកម្រើក
និងមិនសៅហ្មងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ព្រាហ្មណ៍ត្រូវទេវបុត្រញ៉ាំងឱ្យតាំងនៅក្នុងសរណៈ និងការ
សមាទានសីលយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងទទួលពាក្យរបស់ទេវបុត្រ

នោះដោយត្បូង ទើបពោលពាក្យជាតាថា ថា :

បពិត្រអ្នកដែលគេគប្បីបូជា អ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន
ដល់ខ្ញុំ បពិត្រទេវតា អ្នកប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងធ្វើតាម
ពាក្យរបស់អ្នក អ្នកជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំ ។

កាលតាំងនៅក្នុងពាក្យនោះហើយបានពោល ២ តាថា ថា :

ខ្ញុំសូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹកផង សូមដល់ព្រះធម៌ ជាទី-
រលឹកផង សូមដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាបុណ្យភ្នែកដ៏ប្រសើររបស់ជន និង
ទេវតា ជាទីរលឹកផង ខ្ញុំរៀនចាកការសម្លាប់សត្វយ៉ាងឆាប់ផង រៀន-
បង់នូវការកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឱ្យក្នុងលោកផង មិនជីកទឹក
ស្រវឹងផង មិនពោលពាក្យកុហកផង សន្តោសដោយប្រពន្ធរបស់ខ្លួន
ផង ។

សូម្បីពាក្យនោះ ក៏ងាយយល់ដូចគ្នា ។

បន្ទាប់មកទេវបុត្រគិតថា កិច្ចដែលគួរធ្វើដល់ព្រាហ្មណ៍ យើង
ក៏ធ្វើរួចហើយ ឥឡូវនេះព្រាហ្មណ៍ប្រាកដជានឹងចូលគាល់ ព្រះជ័-
មានព្រះភាគដោយខ្លួនឯង ដូច្នេះហើយ ក៏បាត់ទៅអំពីទីនោះ
សូម្បីព្រាហ្មណ៍ក៏កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា និងគោរពកោតក្រែងច្រើនក្នុង-
ព្រះជ័មានព្រះភាគ និងត្រូវទេវតាដាស់តឿន ទើបឆ្ពោះមុខទៅកាន់

វិហារ ដោយបំណងនឹងចូលគាល់ព្រះសមណគោតម មហាជន ឃើញដូច្នេះ គិតថា ព្រាហ្មណ៍នេះមិនចូលគាល់ព្រះតថាគតអស់ កាលដ៏យូរអង្វែងហើយ ថ្ងៃនេះចូលគាល់ព្រោះសេចក្តីសោកចំពោះ បុត្រ តើនឹងមានព្រះធម៌ទេសនាដូចម្តេចហ្ន៎ ? ទើបនាំគ្នាដើរតាម ព្រាហ្មណ៍នោះទៅ ។

ព្រាហ្មណ៍ចូលគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើនូវបដិសណ្ឋារៈ ថ្វាយបង្គំរួចហើយ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលមិនធ្លាប់ឱ្យនូវទានអ្វីមួយ ឬមិនធ្លាប់រក្សាសីលសោះ គ្រាន់តែ ជ្រះថ្លាចំពោះព្រះអង្គតែម្យ៉ាង តើអាចកើតក្នុងឋានសួគ៌បានដែរ ឬទេ ព្រះអង្គ ? ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ថា ព្រាហ្មណ៍ កាល ពីព្រឹកមិញនេះ មជ្ជកុណ្ឌលីទេវបុត្របានប្រាប់នូវហេតុដែលបានកើត ក្នុងទេវលោករបស់ខ្លួនដល់អ្នករួចហើយមិនមែនឬ ? ខណៈនោះ មជ្ជកុណ្ឌលីទេវបុត្របង្ហាញខ្លួនព្រមទាំងវិមានចុះចាកវិមាន ថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយឈរផ្តងអញ្ជូលីនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់នូវសុចរិតដែលទេវ បុត្រនោះបានធ្វើហើយ ក្នុងទីប្រជុំនៃមហាជននោះ ទ្រង់ជ្រាបថា មហាជនមានចិត្តរីករាយទន់សមគួរហើយ ទើបទ្រង់សម្តែងនូវ

សាមុក្កង្សិកទេសនា^(១) ធម៌ដែលទ្រង់លើកឡើងសម្តែងដោយខ្លួន
ឯង ។

លុះចប់ព្រះធម៌ទេសនា ទេវបុត្រ ព្រាហ្មណ៍ និងបរិស័ទ
ដែលមកប្រជុំគ្នារួមទាំងអស់ ត្រូវជា ៨៤.០០០ បានត្រាស់ដឹងធម៌
ដោយប្រការ ដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់បដិកុណ្ឌលីវិមាណ) ❧

១- សាមុក្កិសិកំ = ប្រែតាមអដ្ឋកថាថា ព្រះធម៌ទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់លើក
ឡើង កាន់យកដោយព្រះអង្គឯង គឺទ្រង់ជ្រាបដោយព្រះសយម្ភញ្ញាណ (ត្រាស់-
ដឹងដោយព្រះអង្គឯង) បានដល់អរិយសច្ចៈទេសនា, តាមបែបរឿន ប្រែថា
ធម្មទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់លើកឡើងសម្តែងដោយព្រះអង្គផ្ទាល់ គឺមិនចាំបាច់
ប្រារព្ធនូវពាក្យសួរជាដើម របស់អ្នកស្តាប់ឡើយ បានដល់ទេសនារឿងអរិយសច្ចៈ ។

៦. រឿងកន្ទុកប្រេត

“ ការប្រាថ្នាចង់បានទណ្ឌយអំពីដួងព្រះចន្ទ្រ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៣៦ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធទូន្មតឧបាសកម្នាក់ដែលមានកូនស្លាប់ ទើប
ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះ មានពាក្យផ្តើមថា **ឧដ្ឋហិ កន្ទុក ភី
សេសិ** ដូច្នេះជាដើម ។

បានឮថា ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានបុត្រនៃឧបាសកម្នាក់បាន
ធ្វើកាលកិរិយាទៅ ។ ឧបាសកនោះ ពោរពេញទៅដោយកូនសរ
គឺសេចក្តីសោក ព្រោះការស្លាប់របស់កូននោះ មិនងូតទឹក មិន
បរិភោគអាហារ មិនចាត់ចែងការងារ មិនទៅកាន់ទីឧបដ្ឋាកនៃ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធឡើយ គិតតែពីយំ ខ្សឹកខ្សួលពោលរៀបរាប់តែម្យ៉ាង
ថា កូនជាទីស្រឡាញ់របស់ឪពុក ! កូនបានចាកចោលឪពុកទៅ
ហើយ តើពេលនេះកូននៅទីណា ។ ក្នុងវេលាទៀបភ្លឺ ព្រះបរម-
សាស្តា ទ្រង់ប្រមើលមើលសត្វលោក ទ្រង់ឃើញនូវឧបនិស្ស័យ
នៃសោតាបក្តិផល របស់ឧបាសកនោះ ។ លុះព្រឹកឡើងព្រះអង្គ

មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោមហើយទ្រង់យាងទៅបិណ្ឌបាតនៅក្នុងក្រុង-
សាវត្ថី ទ្រង់សោយស្រេចហើយ ទើបទ្រង់បញ្ជូនភិក្ខុទាំងឡាយទៅ
ចំណែកព្រះអង្គមានព្រះអានន្ទត្ថេរជាបច្ឆាសមណៈ ទ្រង់បានយាង
ទៅកាន់ផ្ទះរបស់ឧបាសកនោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយទើបបានប្រាប់
ដល់ឧបាសកថា ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់យាងមកដល់ហើយ ។ លំដាប់
នោះ មនុស្សក្នុងផ្ទះរបស់ឧបាសកនោះ ទើបនាំគ្នារៀបចំតាក់តែង
សេនាសនៈនៅត្រង់ទ្វារផ្ទះ ហើយនិមន្តព្រះបរមសាស្តាឱ្យគង់ប្រថាប់
គ្រាហ៍ឧបាសកចូលទៅគាល់ព្រះបរមសាស្តា ។ ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់
ឃើញឧបាសកនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបត្រាស់សួរថា
ឧបាសក តើអ្នកសោកសៅព្រោះរឿងអ្វី ? កាលឧបាសកក្រាបទូល
ឱ្យទ្រង់ជ្រាប ទើបត្រាស់ថា ឧបាសក បោរណាកបណ្ឌិតទាំងឡាយ
ស្តាប់ពាក្យរបស់បណ្ឌិតទាំងឡាយហើយ មិនសោកសៅចំពោះបុត្រ
ដែលស្លាប់ទៅ ដូច្នេះហើយ កាលឧបាសកនោះ ក្រាបទូលអាវាធនា
ទើបទ្រង់នាំអតីតនិទានមកថា :

ក្នុងអតីតកាល ក្នុងក្រុងទ្វារវតី មានព្រះរាជាដែលជាបងប្អូន
នឹងគ្នាចំនួន ១០ ព្រះអង្គ គឺ ព្រះបាទវាសុទេព ពលទេព ចន្ទទេព
សុរិយទេព អគ្គិទេព វសុទេព អវុស្ណទេព បច្ឆុសទេព យធបណ្ឌិតទេព
និងអង្គរទេព ។ ក្នុងបណ្តាក្សត្រទាំងនោះ ឱវសដែលជាទីស្រឡាញ់នៃ

វាសុទេចមហារាជ បានសោយទិវង្គត ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះរាជា ទើបត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ ទ្រង់លះបង់នូវព្រះរាជករណីយកិច្ច គ្រប់យ៉ាង ទ្រង់គិតតែពីផ្នំ សោយសោកខ្សឹកខ្សួល នៅលើព្រះក្រឡា បន្ទំតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងវេលានោះ **យធបណ្ឌិតទេព** ទ្រង់ព្រះ- តម្រិះថា វៀរយើងចេញ បុគ្គលដទៃដែលឈ្មោះថា អាចនឹងបន្ទោ- បង់នូវសេចក្តីសោករបស់បងប្រុសយើងបាន រមែងពុំមានឡើយ យើងនឹងបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោករបស់បងប្រុស យើងដោយ ឧបាយ ។ **យធបណ្ឌិត** ទើបប្លែងភេទធ្វើជាមនុស្សឆ្លុតងើយមើលមេឃ ដើរទៅសព្វព្រះនគរហើយស្រែកថា អ្នកចូរឱ្យទន្សាយដល់យើង មកៗ ។ អ្នកនគរទាំងអស់នាំគ្នាភ្ញាក់ផ្អើលថា **យធបណ្ឌិត** ឆ្លុតហើយ ។

វេលានោះ អាមាត្យឈ្មោះថា **រោចិណោយ្យ** ទៅគាល់ ព្រះបាទ **វាសុទេព** កាលនឹងក្រាបទូលព្រះបាទវាសុទេព ទើបពោល តាថានេះថា :

បពិត្រព្រះកណ្តៈ ព្រះអង្គជំរុំធ្វើអ្វី សូមព្រះអង្គក្រោក- ឡើង ប្រយោជន៍អ្វីដល់ព្រះអង្គដោយការផ្គត់ផ្គង់នេះ ខ្យល់កំពុងតែ កម្រើកឡើងដល់ព្រះរាជកនិដ្ឋ ដែលដូចជាហឫទ័យនិងចក្ខុខាង- ស្តាំរបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាល្អ យដបណ្ឌិត កំពុងតែរើរវាយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ អាមាត្យហៅព្រះបាទ វាសុទេព ដោយ
ព្រះគោត្តថា **កណ្តៈ** ។ បទថា **កោរ អត្ថោ សុបនេន តេ**
បានដល់ ប្រយោជន៍អ្វី នឹងមានដល់ព្រះអង្គដោយការផ្តំ ។ បទថា
សកោ ភាគា បានដល់ ព្រះរាជកនិជ្ជរូមឧទរ ។ បទថា **បាឡយំ**
ចក្កុល្ល ឧត្តិណំ មានសេចក្តីថា ដូចជាដូងហឫទ័យ និងព្រះនេត្រ
ខាងស្តាំ ។ បទថា **តស្ស វាគា ពលីយន្តិ** មានសេចក្តីថា ខ្យល់
ដ៏មានកម្លាំងកំពុងតែកម្រើកឡើង គ្របសង្កត់ដល់ព្រះរាជកនិជ្ជ ។
បទថា **សសំ ជប្បតិ** (បិដកថា **ឃដោ ជប្បតិ**) មានសេចក្តីថា
ស្រែកថា ចូរឱ្យទន្សាយដល់ខ្ញុំមក ។ ដោយបទថា **ភេសវ** បានឮថា
ព្រះបាទវាសុទេពនោះ គេហៅថា **កេសវៈ** ព្រោះមានសក់ស្អាត
ព្រោះហេតុនោះ គេទើបហៅ ព្រះអង្គដោយព្រះនាម ។

ព្រះបរមសាស្តា កាលនឹងសម្តែងនូវសេចក្តីដែលព្រះបាទ
វាសុទេព បានស្តាប់ពាក្យរបស់អាមាត្យនោះហើយ ទ្រង់ក្រោកចាក
ក្រឡាព្រះបន្ទំ ព្រះអង្គជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គឯង
ទើបត្រាស់គាថានេះថា ៖

ព្រះបាទកេសវៈ ទ្រង់បានស្តាប់ពាក្យនោះ របស់រោហិ-
ណេយ្យអាមាត្យនោះហើយ ក៏ស្តុតព្រះហឫទ័យ ទ្រង់ក្រោកចាក
ក្រឡាព្រះបន្ទំហើយទ្រង់ទង្គិះឱ្យកខ្វល ព្រោះសេចក្តីសោកចំពោះ

ព្រះកនិដ្ឋ ។

ព្រះរាជា ទ្រង់ក្រោកឡើងហើយ ប្រញាប់ចុះចាកប្រាសាទ ហើយយាងទៅរកយដបណ្ឌិត ចាប់ដៃទាំង ២ របស់យដបណ្ឌិត យ៉ាងជាប់ កាលនឹងចរចាជាមួយព្រះកនិដ្ឋ ទើបពោលគាថា ៣ គាថា ថា :

**អ្នកមានសភាពជាមនុស្សឆ្លាតទេដឹង បានជាត្រាច់ទៅសព្វ-
ស្រុក^១ ទ្វារកៈនេះ ហើយស្រែកថា ទន្សាយ ៗ ដូច្នេះ អ្នកចង់បាន
ទន្សាយអ្វី ទន្សាយមាស ទន្សាយកែវមណី ទន្សាយទង់ដែង ឬមួយ
ទន្សាយប្រាក់ ទន្សាយសំងួត សិលា កែវប្រពាឡ យើងនឹងប្រើគេឱ្យ
ធ្វើទន្សាយឱ្យអ្នក ពុំនោះសោតទេ ពួកទន្សាយដទៃ ដែលត្រាច់
ស៊ីស្មៅក្នុងព្រៃក៏មាន យើងនឹងនាំយកទន្សាយទាំងនោះមកឱ្យអ្នក
កើតអ្នកចង់បានទន្សាយដូចម្តេច ។**

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឧប្បត្តរុដោច** ប្រែថា ដូចជា
មនុស្សឆ្លាត ។ បទថា **កេតលំ** ប្រែថា ទាំងអស់ ។ បទថា **ទ្វារកំ**
បានដល់ ត្រាច់ទៅសព្វទ្វាររវាងគរ ។ បទថា **សសោ សសោតិ**
លបសិ មានសេចក្តីថា ស្រែកថា ទន្សាយ ទន្សាយ ។ បទថា
សោតន្ត្តមយំ ប្រែថា សម្រេចដោយមាស ។ បទថា **លោហមយំ**

១- អង្គកថាថា សព្វនគរ

ប្រែថា សម្រេចដោយលោហៈទង់ដែង ។ បទថា **រូបិយធម៌** ប្រែថា សម្រេចដោយប្រាក់ ។ អ្នកប្រាថ្នានូវវត្ថុណា ក៏ចូរច្របប់មកចុះ ។ កាលបើដូច្នោះ អ្នកសោយសោក ព្រោះចង់បានអ្វី ។ ព្រះបាទវាសុ- ទេពល្ងង់លោមយដបណ្ឌិតដោយទន្សាយថា សូម្បីទន្សាយដទៃ ដែល ត្រាច់រកស៊ីនៅក្នុងព្រៃក៏មាននៅក្នុងព្រៃ យើងនឹងនាំយកទន្សាយ នោះមកឱ្យដល់អ្នក ម្ចាស់អ្នកមានមុខជ័ស្រស់ស្អាត តើអ្នកចង់បាន ទន្សាយដូចម្តេច ក៏ចូរច្របប់មកចុះ ដូច្នេះដោយបំណងថាយដបណ្ឌិត ត្រូវការទន្សាយ ។ **យធបណ្ឌិត** បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបពោល តាថាថា :

ទន្សាយទាំងឡាយណា ដែលអាស្រ័យនៅលើផែនដី ខ្ញុំព្រះ- អង្គ មិនប្រាថ្នាចង់បានទន្សាយទាំងនោះទេ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាចង់បានតែ ទន្សាយ អំពីដួងព្រះចន្ទ្រ បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាខ្មៅ សូម ព្រះអង្គនាំយកទន្សាយនោះមកឱ្យខ្ញុំ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឱហរ** ប្រែថា សូមឱ្យនាំយក មក ។ ព្រះរាជាលុះទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបកើតនូវ- សេចក្តីទោមនស្សថា ព្រះរាជកនិដ្ឋរបស់យើងឆ្គួតហើយ ដោយឥត សង្ស័យ ទើបត្រាស់តាថាថា :

ម្ចាស់កនិដ្ឋជាញាតិ អ្នកនោះនឹងក្ស័យជីវិតដ៏ថ្លៃថ្លា អ្នកប្រាថ្នា

របស់ដែលមិនគួរព្រាថ្នា ព្រោះអ្នកព្រាថ្នាទន្សាយអំពីដួងព្រះចន្ទ្រ ។

ព្រះបាទកេសវៈត្រាស់ហៅប្អូនប្រុសថា ឆ្មាតិ ក្នុងព្រះគាថា
នេះ ។ ក្នុងព្រះគាថានេះមានអធិប្បាយដូច្នេះថា : ញាតិជាទីស្រឡាញ់
របស់យើងព្រាថ្នារបស់ដែលមិនគួរព្រាថ្នា ប្រាកដជាក្ស័យជីវិតដ៏ថ្លៃថ្នា
របស់ខ្លួនយ៉ាងពិតប្រាកដ ។

យេធស្សី បានស្តាប់ព្រះតម្រាស់របស់ព្រះរាជាហើយ ក៏ឈរ
នៅស្ងៀម កាលនឹងសម្តែងនូវសេចក្តីនេះថា បពិត្រម្ចាស់បង ព្រះ-
អង្គកាលដឹងថា ខ្ញុំព្រះអង្គព្រាថ្នាទន្សាយអំពីដួងព្រះចន្ទ្រ កាលបើមិន
បាននូវទន្សាយនោះទេ នឹងក្ស័យជីវិត ព្រោះហេតុដូច្នេះ ព្រះអង្គ
មិនបានឱ្យរស់ដែលស្លាប់ទៅហើយ ទើបសោយសោក ទើបពោល
គាថាថា :

បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះកេសាខ្មៅ បើព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាង
នេះហើយ គួរតែព្រះអង្គប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃបាន ចុះក្នុងថ្ងៃនេះ
ហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះកន្សែងនឹងបុគ្គលដែលធ្វើមរណ-
កាលក្នុងកាលមុន ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឯវត្សោ កណ្ណ ជានាសិ
មានសេចក្តីថា បពិត្រព្រះកណ្ណមហារាជ បើព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាង
នេះថា ឈ្មោះថា វត្ថុដែលមិនគប្បីបានក៏មិនគប្បីព្រាថ្នាឡើយ ។

បទថា **យថាភិក្ខុ** មានសេចក្តីថា លុះព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាងនេះ ហើយ គួរតែព្រះអង្គប្រៀនប្រដៅអ្នកដទៃបាន ។ បទថា **ភស្តុ** បុរេ **មតិ** បុត្តិ មានសេចក្តីថា កាលបើដូច្នេះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច សូម្បីក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះអង្គក៏នៅតែសោយសោកចំពោះបុត្រដែលធ្វើ កាលកិរិយាទៅហើយ ក្នុងទីបំផុត ៤ ខែ អំពីខែនេះ ។

យថាភិក្ខុ ឈរនៅត្រង់ចន្លោះផ្លូវយ៉ាងនោះឯង ក្រាបទូល ថា ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាចង់បាននូវវត្ថុដែលកំពុងប្រាកដយ៉ាងនេះ ចំណែក ព្រះអង្គសោយសោកដើម្បីត្រូវការចង់បាននូវវត្ថុដែលមិនប្រាកដ កាលនឹងសម្តែងធម៌ដល់ព្រះរាជា ទើបពោលគាថា ២ គាថាថា :

(ពាក្យថា) បុត្តរបស់យើងកើតមកហើយកុំស្លាប់ទៅវិញ ពាក្យនោះ មនុស្សនិងទេវតាមិនដែលបានឮបានស្តាប់ឡើយ ព្រះអង្គ គប្បីបាននូវរបស់ដែលមិនត្រូវបានអំពីទីណា បពិត្រព្រះអង្គមានព្រះ- កេសាខ្មៅ ព្រះអង្គទ្រង់សោយសោកចំពោះបុគ្គលដែលទៅកាន់ បរលោកហើយធ្វើអ្វី ព្រះអង្គមិនអាច ដើម្បីនឹងនាំយកមកវិញបាន ដោយមន្ត ដោយមូលភេសជ្ជៈ ដោយឱសថ ឬដោយទ្រព្យឡើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យំ** មានសេចក្តីថា បពិត្រ- ម្ចាស់បង មនុស្សឬទេវតា មិនគប្បីបាន គឺមិនអាចបានតាមដែល ព្រះអង្គប្រាថ្នាថា សូមបុត្ររបស់យើងដែលកើតមកហើយ កុំស្លាប់

ទៅវិញឡើយ, អធិប្បាយថា ក៏សេចក្តីប្រាថ្នានោះ ព្រះអង្គនឹងបាន ពិទីណា គឺព្រះអង្គអាច នឹងបានដោយហេតុដូចម្តេច ព្រោះហេតុថា វត្ថុដែលមិនគួរបាននេះ ជាវត្ថុដែលមិនគួរនឹងបាន ។

បទថា **មន្ត្រា** ប្រែថា ដោយការប្រកបមន្ត ។ បទថា **មូលភេសជ្ជា** ប្រែថា ដោយមូលភេសជ្ជៈ ។ បទថា **ឱសថេហិ** បានដល់ ឱសថទាំងឡាយ ។ បទថា **ឆនេន វា** បានដល់ សូម្បី- ដោយទ្រព្យរាប់រយកោដិ លោកពោលពាក្យអធិប្បាយទុកដូច្នេះថា គ្មាននរណាម្នាក់ អាចនាំយកព្រះឱសថដែលលះលោកនេះទៅហើយ ដែលព្រះអង្គទ្រង់សោយសោកនោះមកវិញ ដោយការប្រកបមន្ត ជាដើមនោះបានឡើយ ។

យធបធិត្ត កាលនឹងសម្តែងទៀតថា បពិត្រម្ចាស់បង ដែល ឈ្មោះថា សេចក្តីស្លាប់នេះ គ្មាននរណាម្នាក់ អាចហាមឃាត់ដោយ ទ្រព្យ ដោយជាតិ ដោយវិជ្ជា ដោយសីល ឬដោយភាវនាបានឡើយ ទើបសម្តែងធម៌ដល់ព្រះរាជាដោយគាថា ៥ គាថាថា :

ពួកជនអ្នកមានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើនក្តី ពួក ក្សត្រិយ៍ដែលនៅក្នុងរដ្ឋមណ្ឌល មានទ្រព្យនិងស្រូវដីច្រើនក្តី ជន ទាំងនោះ ក៏គង់មិនរួចអំពើជរា និងមរណៈឡើយ ។ ក្សត្រិយ៍ក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី វេស្សៈក្តី សូទ្រៈក្តី ចណ្ឌាលក្តី បុគ្គសៈក្តី ជនទាំងនុ៎ះ

ផ្សេងគ្នាដោយជាតិ ជនទាំងនោះឯង, ក៏មិនរួចអំពីជំរាងនិងមរណៈ ។
ជនទាំងឡាយណាប្រព្រឹត្តគឺ ស្វាធឡាយមន្ត ប្រកបដោយអង្គ ៦ ដែល
ព្រហ្មបានគិតហើយ ជនទាំងនោះ ផ្សេងគ្នាដោយវិជ្ជា ជនទាំងនោះឯង
ក៏មិនរួចអំពីមរណៈដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកឥសីណា ជាអ្នករម្ងាប់
ជាអ្នកសង្រួមកាយនិងវាចា មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ពួកឥសី
ដែលមានព្យាយាម ដុតកំដៅកិលេសនោះឯង ក៏រមែងលះបង់សរីរៈ
ទៅតាមកាល ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមានខ្លួនចម្រើនហើយ
មានកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានអាសវៈអស់ហើយ រមែងដាក់ចុះ
នូវរាងកាយនេះ ព្រោះអស់បុណ្យនិងបាប ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **មហាទ្ខនា** បានដល់ឈ្មោះថា
អ្នកមានទ្រព្យច្រើន ព្រោះមានទ្រព្យដែលកប់ទុកនោះឯងច្រើន ។
បទថា **មហាកោគា** បានដល់ ប្រកបដោយភោគសម្បត្តិច្រើន
ដូចជាភោគសម្បត្តិរបស់ទេវតា ។ បទថា **រដ្ឋវត្ថុ** ប្រែថា មាន
ដែនច្រើន ។ បទថា **មហុតធនធន្ទ្វាសេ** បានដល់ អ្នកមានទ្រព្យ
និងធន្ទ្វាហាររកទីបំផុតគ្មាន ដោយទ្រព្យនិងធន្ទ្វាហារ ដែលនឹង
ត្រូវចាយវាយជាប្រចាំ ដែលរក្សាទុក ដើម្បីប្រើឱ្យបានដល់ទៅ ៣ ឆ្នាំ
ឬ ៤ ឆ្នាំ ។ បទថា **តេមិ នោ អជរាមរា** មានសេចក្តីថា
ក្សត្រមានព្រះបាទមន្ទាតុ និងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈជាដើម ដែល

មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនដូច្នោះ នឹងជាអ្នកមិនចាស់ មិនស្លាប់ ពុំមាន ឡើយ គឺបិតនៅជិតមាត់មច្ឆរាជ យ៉ាងពិតប្រាកដ ។

បទថា **ឯតេ** បានដល់ ក្សត្រដូចដែលបានពោលរួចមកហើយ ជាដើម ។ បទថា **អត្ថោ** (បិដកថា **ចត្ថោ**) បានដល់ ជនណាមួយ មានអម្ពដ្ឋមាណាជាដើម ដែលបិតនៅយ៉ាងនោះ ។ បទថា **ជានិយា** មានសេចក្តីថា ជាអ្នកមិនចាស់ មិនស្លាប់ពុំមានឡើយ ព្រោះជាតិ របស់ខ្លួនជាហេតុ ។

បទថា **មន្តិ** បានដល់ វេទ ។ បទថា **បរិវត្តន្តិ** ប្រែថា រមែង ស្វាធាយនិងរមែងប្រាប់ , ម្យ៉ាងទៀត បទថា **បរិវត្តន្តិ** បានដល់ រាយវេទ ធ្វើការបូជាភ្លើង ព្រមទាំងស្វាធាយមន្តផងដែរ ។ បទថា **ឆន្ទន្តិ** បានដល់ បញ្ចេញសំឡេងអានត្រូវចង្វាក់ ឥតទាក់ និងពីរោះ **កប្បៈ** បានដល់ ចេះរបៀបធ្វើកិច្ចវិធីផ្សេងៗ **និរុត្តិ** បានដល់ ដឹង នូវមូលសព្ទ និងពាក្យប្រែសព្ទ វេយ្យាករណ៍ បានដល់ ចេះតម្រា ភាសា, **ជោតិសាស្ត្រ** បានដល់ ស្គាល់ផ្កាយនក្ខត្តបូក្ស និងចងជោគ ជាតារាសី, **ឆន្នោ វិចិសិ** បានដល់ ស្គាល់គណៈឆន្ទ^(១) និងតែង បាន ។ បទថា **ព្រហ្មចិន្តិតំ** បានដល់ ព្រហ្មគិត គឺពោលដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។ បទថា **វិជ្ជាយ** បានដល់ អ្នក

១- ឆន្ទ (ឆ័ន) ឈ្មោះដំណើរការព្យមានកំណត់ដោយអក្សរដែលត្រូវរៀបរៀង... ។

ប្រកបវិជ្ជាដូចព្រហ្ម, អធិប្បាយថា សូម្បីអ្នកទាំងនោះ នឹងមិនចាស់
មិនស្លាប់ ពុំមានឡើយ ។

បទថា **ឥសយោ** មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា ឥសី ព្រោះ
អត្ថថា ស្វែងរកព្រត (ផ្លូវ) ដែលប្រព្រឹត្តជាប្រចាំ និងព្រតដែល
ប្រព្រឹត្តតាមកាលកំណត់ជាដើម និងបដិកូលសញ្ញាជាដើម ។ បទថា
សន្ធា បានដល់ ស្តាប់កាយវាចាជាសភាវៈ ។ បទថា **សញ្ញាតត្ថា**
បានដល់ មានចិត្តសង្រួម ដោយការសង្រួមកិលេស មានភាគៈជា-
ដើម ។ ឈ្មោះថា **តបស្សី** ព្រោះមានតបៈ ពោលគឺ ធ្វើកាយឱ្យ
ក្តៅរោលរាល, ម្យ៉ាងទៀត បទថា **តបស្សិនោ** ប្រែថា អ្នកសង្រួម ។
ដោយពាក្យថា **តបស្សិនោ** នោះ លោកសម្តែងថា ជាអ្នកអាស្រ័យ
តបៈ យ៉ាងនោះ និងជាអ្នកប្រាថ្នា ដើម្បីរួចផុតចាកសីរិះ ក៏ជាអ្នក
សង្រួម រមែងលះបង់សីរិះទៅតាមកាល ។ ម្យ៉ាងទៀត បទថា
ឥសយោ ឈ្មោះថា ឥសយៈ ព្រោះអត្ថថា ស្វែងរកអធិសីលសិក្ខា
ជាដើម ឈ្មោះថា អ្នកស្ទប់ ព្រោះចូលទៅរម្ងាប់នូវបាបធម៌ ដែល
ជាបដិបក្ខនឹងអធិសីលសិក្ខានោះ ក៏ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អធិសីល
សិក្ខានោះ ។ ឈ្មោះថា **មានខ្លួនសង្រួមហើយ** ព្រោះសង្រួមចិត្ត
ទុកក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ, ឈ្មោះថា **តបស្សី** ព្រោះមានសេចក្តី
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវបាប ដោយប្រកបសេចក្តីព្យាយាម.

ត្រូវ ។ បណ្ឌិតគប្បីប្រកបសេចក្តីថា អ្នកដែលមានសេចក្តីព្យាយាម
ជាគ្រឿងប្រកប ឈ្មោះថា **តបស្សី** ព្រោះធ្វើកិលេសមានរាគៈ
ជាដើមឱ្យក្តៅរោលរាល ។ បទថា **ភាវិតត្ថា** បានដល់ អ្នកមាន
ចិត្តដែលអប់រំហើយ ដោយកម្មដ្ឋានការវនា ដែលមានសច្ចៈ ៤ ជា
អារម្មណ៍ ។

កាល **យធបធិត** ពោលធម៌យ៉ាងនេះ ព្រះរាជាទ្រង់បានព្រះ
សណ្តាប់ដូច្នោះហើយ ជាអ្នកប្រាសចាកនូវកូនសរ គឺសេចក្តីសោក
មានចិត្តជ្រះថ្លាកាលនឹងសរសើរ **យធបធិត** ទើបបានពោលគាថា
ដ៏សេសថា :

បួនញ៉ាំងសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងពួងរបស់យើងដែលក្តៅ
ដោយភ្លើងគឺសេចក្តីសោកឱ្យរលត់ ដូចបុគ្គលយកទឹកទៅស្រោចស្រព
ភ្លើងដែលនេះឆ្នាំងខ្លាញ់ ។ សរគឺសេចក្តីសោកដែលអាស្រ័យនៅក្នុង
ហឫទ័យរបស់យើង អ្នកក៏បានដកចេញហើយ អ្នកបានបន្ថោបង់នូវ
សេចក្តីសោកព្រោះកូនរបស់យើង ដែលមានសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់
ហើយ យើងនោះមានសរគឺសេចក្តីសោកបានដកចេញហើយ ជាអ្នក
ត្រជាក់ហើយ មានទុក្ខរំលត់ហើយ ។ យើងលែងសោក លែងយំ
ហើយ ព្រោះបានស្តាប់ភាសិតរបស់អ្នក ជនទាំងឡាយណា ប្រកប
ដោយបញ្ញា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ជនទាំងនោះធ្វើយ៉ាងនេះ យធបណ្ឌិត

បានញ៉ាំងបងច្បងឱ្យត្រឡប់ចាកសេចក្តីសោក អាមាត្យទាំងឡាយ
ដែលជាអ្នកបំរើរបស់ព្រះរាជាអង្គណា ក៏រមែងប្រាកដដូច្នោះ ដូចជា
យដបណ្ឌិត បានញ៉ាំងបងច្បងឱ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមសុភាសិត ។

បណ្ឌាបទទាំងនោះ បទថា **ឃដោ លេដ្ឋី វ ភាតរំ**
(បិដកថា **ឃដោ លេដ្ឋីវ ភាតរំ**) មានសេចក្តីថា ដូចយដ.
បណ្ឌិតញ៉ាំងព្រះជេដ្ឋា របស់ខ្លួនដែលត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់
ព្រោះបុត្រស្លាប់ ឱ្យរួចផុតអំពីសេចក្តីសោកព្រោះបុត្រនោះ ដោយ
ភាពដែលខ្លួនជាអ្នកឈ្លាសក្នុងឧបាយ និងដោយធម្មកថា យ៉ាងណា
មិញ សូម្បីអ្នកដទៃជាអ្នកមានបញ្ញា មានសេចក្តីអនុគ្រោះ រមែងធ្វើ
ឧបការៈដល់ញាតិទាំងឡាយក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

បទថា **យស្ស ឯតានិសា ហោន្តិ** នេះ ជាគាថានៃ.
ព្រះអង្គជាអ្នកត្រាស់ដឹងដ៏ប្រពៃ ។ ពាក្យនៃគាថានោះ មានអធិប្បាយ
ដូចតទៅនេះ **យឃចល្ហិត** រមែងទៅតាម គឺជាប់តាម **ព្រះធរណីសុទេច**
ដែលត្រូវសេចក្តីសោកព្រោះបុត្រគ្របសង្កត់ ដោយពាក្យដែលជា.
ភាសិត ដើម្បីបន្ថោបង់សេចក្តីសោកដោយប្រការណា គឺដោយហេតុ
ណា អាមាត្យដែលជាបណ្ឌិត ក៏ប្រាកដដូច្នោះ ដែលបុគ្គលណាមួយ
នឹងគប្បីធ្វើបាន សេចក្តីសោករបស់អ្នក នឹងមានអំពីទីណាដូច្នេះ ។
គាថាដ៏សេស មានអត្ថដូចពោលរួចមកហើយ ក្នុងខាងដើមនោះឯង ។

ព្រះបរមសាស្តា លុះទ្រង់នាំព្រះធម៌ទេសនានេះមកហើយ ទើបត្រាស់ថា យ៉ាងហ្នឹងហើយឧបាសក បោរណកបណ្ឌិតទាំងឡាយ ស្តាប់ពាក្យរបស់បណ្ឌិតទាំងឡាយហើយ បន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោក ព្រោះបុត្របាន ដូច្នេះហើយ ទើបទ្រង់ប្រកាសនូវអរិយសច្ចៈប្រជុំ- ជាតក ។ ក្នុងទីបំផុតនៃអរិយច្ចៈ ឧបាសកនោះ តាំងនៅក្នុង- សោតាបត្តិផល ។

❧ (ចប់រឿងកណ្តប្រេតទី ៦) ❧

អំពើអាក្រក់កំចិត្តឱ្យងាយធ្វើ

**សុភរាជិ អសាធិ អត្តនោ អហិតានិ ច
យំវេ ហិតព្ភ សាធុព្ភ តំ វេ បរមទុក្ខំ ។**

អសាធុកម្ម គឺអំពើរបស់អសប្បុរសទាំងឡាយ ជាអំពើឥតផល ប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន គេងាយធ្វើទេ ឯអំពើណាជាសាធុកម្មរបស់ សប្បុរស ដែលជាអំពើផ្តល់ផលប្រយោជន៍ (ដល់ខ្លួន) អំពើនោះឯង គេពិបាកធ្វើណាស់ គឺមិនងាយនឹងធ្វើកើតទេ ។

(ចាកស្នាព្រះហស្ត ក្រោយបង្អស់របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជូន ណាត ទំព័រ ៥)

៧. រឿងបទបាវប្រេត

“ ប្រេតដែលស្រែកឃ្លានអស់ ៥៥ ឆ្នាំ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៣៩ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវ ប្រេតធនធាន ទើបត្រាស់នូវព្រះគាថានេះ
មានពាក្យផ្តើមថា **នគ្គោ ទុព្វន្តរុបោសិ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា កាលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នៅមិនទាន់ឧប្បត្តិឡើងក្នុង
លោក ក្នុងនគរវង់កត្តបុណ្ណវង្ស មានសេដ្ឋីម្នាក់ ឈ្មោះថា **ធនធានកៈ**
ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាមនុស្សកំណាញ់ ជា
នត្តិកទិដ្ឋិបុគ្គល កិរិយារបស់គេប្រាកដតាមព្រះបាលីនោះឯង ។ គេធ្វើ
កាលកិរិយាហើយ ក៏បានទៅកើតជាប្រេតក្នុងវាលខ្សាច់កន្តារៈ គេ
មានរាងកាយប្រមាណប៉ុនដើមត្នោត មានស្បែកប្រាំងឡើងគគ្រឹត
គគ្រាត មានសក់កន្ត្រែងសំពោង គួរខ្លាច មានរូបមានសម្បុរអាក្រក់
ក្រៃលែង ឃើញគួរឱ្យខ្លាច គេមិនបានគ្រាប់បាយនិងតំណក់ទឹក
អស់រយៈពេល ៥៥ ឆ្នាំមកហើយ មាន ក បបួរមាត់ និងអណ្តាតស្លូត
ត្រូវសេចក្តីស្រែកឃ្លានគ្របសង្កត់ ត្រាច់ទៅឆ្ងេនគ្រប់ទិសទី ។

កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើងទាំងឡាយ ទ្រង់
ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកាសនូវធម្មចក្កដ៏ប្រសើរ គង់នៅក្នុង
ក្រុងសាវត្ថី តាមលំដាប់ ពួកពាលិជអ្នកក្រុងសាវត្ថី ផ្ទុកទំនិញពេញ
៥០០ រទេះ ទៅកាន់ឧត្តរាបថជនបទ ដើម្បីលក់ទំនិញ លុះលក់អស់
ហើយ ក៏បានយករទេះផ្ទុកទំនិញអំពីទីនោះត្រឡប់មកវិញ ក្នុងវេលា
ល្ងាច ក៏បានមកដល់ស្ទឹងរឹងស្ងួតមួយ ទើបឈប់រទេះ សម្រាក
ក្នុងទីនោះមួយរាត្រី ។ លំដាប់នោះ ប្រេតនោះត្រូវសេចក្តីស្រេក
ឃ្លានគ្របសង្កត់មកដើម្បីត្រូវការទឹកផឹក មិនបានទឹកផឹកសូម្បីតែមួយ
តំណក់ ក៏អស់សង្ឃឹម ទន់ជើងហើយក៏បានដួលចុះក្នុងទីនោះ ដូច
ដើមត្នោតដាច់បួសដូច្នោះឯង ។ ពួកពាលិជឃើញដូច្នោះ ហើយ
ទើបនាំគ្នាសួរដោយគាថានេះថា :

អ្នកជាបុគ្គលអាក្រក់ មានរូបមានសម្បុរអាក្រក់ ស្តាំងស្តម
រវាមដោយសរសៃ មានឆ្អឹងជំនីរតាម ស្តម ម្ចាស់អ្នកនិទុក្ខ ចុះអ្នក
ជាអ្វី ។

លំដាប់នោះ ប្រេតតបថា :

បពិត្រអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាប្រេតដល់នូវសេចក្តី
ទុក្ខ ជាយមលោកសត្វ ព្រោះធ្វើអំពើអាក្រក់ ទើបទៅអំពីមនុស្ស
លោកនេះ កាន់បេតលោក ។

លុះណែនាំខ្លួនដូច្នេះហើយ ត្រូវពួកពាណិជ្ជសូន្យបុព្វកម្ម ដែលគេបានធ្វើទៀតថា :

ចុះអំពើអាក្រក់ ដែលអ្នកបានធ្វើដោយកាយ វាចា ចិត្ត ដូចម្តេច អ្នកទៅអំពីមនុស្សលោកនេះ កាន់បេតលោក ព្រោះវិបាក នៃកម្មដូចម្តេច ។

កាលនឹងសម្តែងប្រវត្តិរបស់ខ្លួន ទាំងអតីត បច្ចុប្បន្ន និង អនាគតចាប់ផ្តើមពីទីដែលខ្លួនកើតក្នុងកាលមុន ហើយកាលនឹងឱ្យ ឱវាទដល់ពួកពាណិជ្ជបានពោលគាថាទាំងនេះ មានសេចក្តីថា :

មាននគរមួយ ឈ្មោះឯរក្ខៈ ក្នុងដែនទសន្ទៈ^(១) ក្នុងជាតិមុន ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋី ក្នុងនគរនោះ គេស្គាល់ខ្ញុំថាធនបាល ។ ខ្ញុំមានទ្រព្យ ៨០ រទេះ មានមាសច្រើន មានកែវមុក្តា និងកែវពិទ្យច្រើន ។ ការ ឱ្យនូវទានមិនជាទីពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំ អ្នកមានទ្រព្យច្រើនដល់ម្ល៉ោះ ខ្ញុំ ក៏បិទទ្វារផ្ទះបរិភោគ មិនឱ្យពួកយាចកឃើញខ្ញុំឡើយ ។ ខ្ញុំជាអ្នក មិនមានសទ្ធា កំណាញ់ស្វិតស្វាញ ជេរប្រទេចពួកជនអ្នកឱ្យ អ្នកធ្វើ បានហាមឃាត់នូវជនដ៏ច្រើន ។ ផលនៃទានមិនមាន ផលនៃការ សង្រួមនឹងមានមកអំពីណា ខ្ញុំបានទម្លាយស្រះចោតរណី និងអណ្តូង ទឹកផង របស់ដែលគេដាំក្នុងអារាមផង រោងទឹកផង នូវស្ពានក្នុងទី-

១- អដ្ឋកថាថា ទសន្ទា

ទៅបានដោយលំបាកផង ។ ខ្ញុំនោះមិនបានធ្វើល្អធ្វើតែអាក្រក់ ច្បុក-
អំពីមនុស្សលោកនោះទៅកើតក្នុងកំណើតប្រេត ពេញព្រៀបដោយ
សេចក្តីស្រេកឃ្លានអស់ ៥៥ ឆ្នាំ តាំងអំពីខ្ញុំធ្វើមរណកាលអំពីអត្តភាព
នោះ ។ ខ្ញុំមិនបានបរិភោគបាយ ឬផឹកទឹកឡើយ សេចក្តីសំបែ (មិន-
ឱ្យទាន) ណា នោះជាសេចក្តីវិនាស សេចក្តីវិនាសណា នោះជា
សេចក្តីសំបែ បានឮថា ប្រេតទាំងឡាយ រមែងដឹងថា សេចក្តីសំបែ
ណា នោះជាសេចក្តីវិនាស ។ អំពីជាតិមុន ខ្ញុំបានសំបែ គឺមិនបាន
ឱ្យទ្រព្យទាំងឡាយដ៏ច្រើន កាលទេយ្យធម៌ទាំងឡាយមាននៅ ខ្ញុំ
មិនបានធ្វើទីពឹងដល់ខ្លួនឡើយ ។ ខ្ញុំនោះក្តៅក្រហាយក្នុងកាលខាង
ក្រោយ អន្ទោលទៅតាមផលកម្មរបស់ខ្លួន កាលកិរិយាក៏មានដោយ
ការកន្លងទៅខាងលើ ៤ ខែ ។ ខ្ញុំធ្លាក់ទៅរងទុក្ខក្នុងនរកដ៏ខ្លាំងក្លា
ខ្លោចផ្សា ជានរកមានជ្រុង ៤ មាន ទ្វារ ៤ វាស់ដោយចំណែកដែល
គេចែកស្មើគ្នា មានរបងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយដែក ។ ផ្ទៃដែនដី
ខាងក្រោមនៃមហានរកនោះ សុទ្ធតែដែកមានភ្លើងរេះរន្ទាលច្រាល
ធ្លាក់ ផ្សាយទៅបានមួយរយយោជន៍ជុំវិញតាំងនៅសព្វកាល ។ ខ្ញុំបាន
រងទុក្ខវេទនា អស់កាលយូរអង្វែងក្នុងនរកនោះ ដោយផលនៃបាប
កម្ម ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំទើបសោកស្តាយក្រៃពេកណាស់ ។ ខ្ញុំប្រាប់
សេចក្តីនោះដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមកកាន់ទីប្រជុំនេះ

មានប្រមាណប៉ុន្មាន សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក-
ទាំងឡាយ កុំធ្វើកម្មលាមក ទោះក្នុងទីវាលឬក្នុងទីស្ងាត់ឡើយ ។ បើ
អ្នកទាំងឡាយ នឹងធ្វើ ឬធ្វើឥឡូវនេះ នូវកម្មលាមកនោះ ទោះបី
អ្នកទាំងឡាយ ហោះរត់ ទៅលើអាកាស ក៏មិនផុតអំពីសេចក្តីទុក្ខ
អ្នកទាំងឡាយគប្បីប្រតិបត្តិមាតាបិតា កោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុង
ត្រកូលគប្បីធ្វើការបូជាដល់សមណព្រាហ្មណ៍ អ្នកទាំងឡាយនឹងទៅ
ឋានសួគ៌ដោយបុញ្ញកម្មយ៉ាងនេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទសន្ធានំ** បានដល់ ព្រះរាជា
នៃរដ្ឋឈ្មោះថា **ទសន្ធា** អ្នកមានឈ្មោះយ៉ាងនោះ ។ បទថា **ឯកេច្ឆំ**
បានដល់ ជាឈ្មោះរបស់ព្រះនគរនោះ ។ បទថា **តត្ថ** បានដល់ ក្នុង-
នគរនោះ ។ បទថា **បុរេ** បានដល់ ក្នុងកាលមុន គឺក្នុងអត្តភាព
ដែលជាអតីត ។ បទថា **ឆន្ទាធម្មាតិ មំ វិនុ** មានសេចក្តីថា
ពួកជនហៅខ្ញុំថា ធនបាលសេដ្ឋី ។ ប្រេតកាលនឹងសម្តែងថា ដែល
ឈ្មោះថា ទ្រព្យដូច្នេះនោះ រមែងជាប់តាមជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ក្នុង-
កាលនោះឯង ទើបពោលគាថាថា **អសីតិ** ដូច្នេះជាដើម ។ មាន
យោជនាថា បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អសីតិ សកជីវាហនំ**
មានសេចក្តីថា ២០ ខារិកៈស្មើនឹង ១ វាហនៈ ដែលលោកហៅថា ១
រទេះ, ខ្ញុំមានប្រាក់និងកហាបណៈ ៨០ រទេះ ។ បទថា **បហូតំ មេ**

ជាតរូប ភ្ជាប់សេចក្តីថា សូម្បីមាសក៏មានច្រើន គឺមានប្រមាណ ច្រើន ហាប^(១) ។

បទថា **ន មេ នាគុំ បិយំ អប្ប** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំ មិនមានសេចក្តីពេញចិត្តនឹងឱ្យទាន ។ បទថា **មា មំ យាធនកាឌ្ឍ សុំ** មានសេចក្តីថា បិទទ្វារផ្ទះបរិភោគ ដោយបំណងថា ពួកយាចក កុំឃើញខ្ញុំឡើយ ។ បទថា **កនិយា** បានដល់ មានសេចក្តីកំណាញ់ ស្វិតស្វាញ ។ បទថា **បរិភាសកោ** មានសេចក្តីថា ឃើញគេឱ្យទាន ក៏គម្រាមឱ្យខ្លាច ។ បទថា **ននន្តានំ ករោន្តានំ** ជាធម្មីរិកត្តិ ចុះក្នុងអត្ថនៃទុតិយារិកត្តិ ប្រែថា អ្នកឱ្យទាន អ្នកធ្វើបុណ្យ ។ បទថា **ពហុ ជនេ** ប្រែថា នូវសត្វជាច្រើន, ខ្ញុំហាមឃាត់ គឺរារាំង ជនជាច្រើន ដែលជាក្រុមនៃអ្នកឱ្យទាន ឬធ្វើបុណ្យចាកបុព្វកម្ម ។

បទថា **វិធាកោ នត្តិ នានស្ស** ជាដើម ជាបទសម្តែងនូវ ហេតុនៃការហាមឃាត់ក្នុងការឱ្យទានជាដើម ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **វិធាកោ នត្តិ នានស្ស** លោកសម្តែងថា ដែលឈ្មោះថា ផលនៃការធ្វើទានមិនមាន មានតែបុណ្យ បុណ្យតែម្យ៉ាង ដូច្នោះ ទ្រព្យទើបរិនាសទៅតែម្យ៉ាង ។ បទថា **សំយាបស្ស** ប្រែថា ការសង្រួមក្នុងសីល ។ បទថា **ភុតោ ឆនំ** មានសេចក្តីថា ផល

(១ = ហាប = វែក , អំដែក : ទម្ងន់មួយរយនាឡិប្បពីរចុង (៦០ គីឡូក្រាម) ..)

នឹងបានអំពីទីណា, អធិប្បាយថា ការរក្សាសីលមិនមានប្រយោជន៍
ឡើយ ។ បទថា **អារាមាទិ** មានសេចក្តីថា សួនផ្កាលឿនិងសួនផ្លែ
លឿ ។ បទថា **បធាយោ** បានដល់ រោងទឹក ។ បទថា **ទុគ្គេ**
បានដល់ ទឹកនៃឆ្នេរដែលទៅបានដោយលំបាកព្រោះមានទឹក និងមាន
ភក់ ។ បទថា **សន្ធិមនាទិ** បានដល់ ស្ពាន ។ បទថា **តតោ ចុតោ**
ប្រែថា ចុកអំពីមនុស្សលោកនោះ ។ បទថា **បព្វបព្វ្វាស** ប្រែថា
៥៥ ឆ្នាំ ។ បទថា **យតោ កាលខ្ពតោ អហំ** ផ្លាស់ជា **យថា
កាលកតោ អហំ** (បិដកថា **តតោ កាលកតោ អហំ**) ប្រែថា
ដូចខ្ញុំស្លាប់ទៅហើយ គឺតាំងពីខ្ញុំស្លាប់ទៅ ។ បទថា **នាភិជានាមិ**
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំមិនបានស្គាល់អ្វី ទោះជាបាយឬទឹកអស់កាលមាន
ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។

បទថា **យោ សំយមោ សោ វិនាសោ** មានសេចក្តីថា
ការសង្រួមក៏គឺការមិនឱ្យអ្វីមួយដល់នរណាម្នាក់ ដោយអំណាចសេចក្តី
លោភជាដើមនោះ ឈ្មោះថា ជាសេចក្តីវិនាសរបស់សត្វទាំងនេះ
ព្រោះប្រេត ដែលកើតក្នុងកំណើតប្រេតជាហេតុនៃសេចក្តីវិនាស
យ៉ាងធំក្រៃលែង ។ ដោយពាក្យថា **យោ វិនាសោ សោ សំយ-**
មោ នេះ ប្រេតសម្តែងថាប្រយោជន៍ដូចដែលបានពោលរួចមកហើយ
ជាប្រយោជន៍យ៉ាងពិតប្រាកដ ។ **ហិ សព្វ** ក្នុងពាក្យថា **បេតា ហិ**

កិរ ជានិត្តិ នេះ ជានិបាត ប្រើក្នុងអវជារណៈ, កិរ សព្វ ជានិបាត ប្រើក្នុងអរុចិស្វចនត្ថៈ, បានឮថា ពួកប្រេតប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចដឹង សេចក្តីនេះថា ការសំចៃ គឺការមិនបរិច្ចាគទេយ្យធម៌ ជាហេតុនៃ សេចក្តីវិនាស ព្រោះខ្លួនត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លាន គ្របសង្កត់យ៉ាង ជាក់ច្បាស់ មិនមែនពួកមនុស្សទេ ។ សេចក្តីនេះមិនសមគួរឡើយ ព្រោះថា សូម្បីពួកមនុស្សក៏នៅតែត្រូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានជាដើម គ្របសង្កត់ ប្រាកដកម្លាំងជាពួកប្រេត ។ ប៉ុន្តែពួកប្រេតដឹងរឿងនោះ ច្បាស់ជាង ព្រោះកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុកក្នុងអត្តភាពមុនប្រាកដ ច្បាស់ ។ ព្រោះហេតុនោះ ប្រេតនោះទើបពោលថា ក្នុងជាតិមុន ខ្ញុំសំចៃទ្រព្យ ដូច្នេះជាដើម ។ ក្នុងបណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សំយមិស្សំ** មានសេចក្តីថា សូម្បីខ្លួនឯងក៏បានធ្វើការសំចៃ គឺការ រាថយអំពីបុព្វកិរិយាមានការឱ្យទានជាដើម ។ បទថា **ពហុកេ ធនេ** បានដល់ កាលទ្រព្យជាច្រើនមាននៅ ។

បទថា **ភី** ប្រែថា ព្រោះហេតុនោះ ។ បទថា **វោ** ប្រែថា អ្នកទាំងឡាយ ។ បាលីដ៏សេសថា **ភត្តិ វោ** គប្បីនាំមកភ្ជាប់ ជាមួយនឹងពាក្យថា កម្មដ៏ចម្រើន គឺ កម្មប្រពៃ បានដល់ កម្មល្អ ចូរមានដល់ពួកអ្នក ។ បទថា **យា វន្តេត្ថ សមាគតា** មានសេចក្តី អធិប្បាយថា ពួកអ្នកមានប្រមាណប៉ុន្មាន គឺមានប្រមាណប៉ុណ្ណា

ដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនេះ ទាំងអស់នោះ ចូរស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ។
បទថា **អេវី** បានដល់ ពាក្យប្រកាស ដោយប្រាកដដល់ពួកជនដទៃ ។
បទថា **អេវា** បានដល់ ពាក្យអាថ៌កំបាំង ដោយជាពាក្យមិនប្រាកដ
ដល់ជនដទៃ, អធិប្បាយថា អ្នកទាំងឡាយកុំធ្វើ គឺកុំប្រព្រឹត្តនូវកម្មដ៏-
លាមក បានដល់អកុសលកម្មក្នុងទីវាល ដោយអំណាចកាយបយោគ
មានបាណាតិបាតជាដើម និងវចីបយោគ មានមុសាវាទជាដើម ឬ
ក្នុងទីស្ងាត់ដោយអំណាចអកុសលកម្មមានអភិជ្ឈាជាដើម ។

បទថា **សចេ** **តំ** **ធាបកំ** **ភម្មំ** មានសេចក្តីថា ប្រសិនបើ
ពួកអ្នកនឹងធ្វើនូវអំពើអាក្រក់នោះក្នុងអនាគត ឬកំពុងធ្វើក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ការរួចផុតអំពីទុក្ខដែលជាផលរបស់កម្មលាមកនោះ ឈ្មោះថា ការ
រួចផុតដោយអំណាច ភាពជាអ្នកមានអាយុតិចជាដើម ក្នុងអបាយ
ទាំង ៤ មាននរកជាដើម និងក្នុងពួកមនុស្ស រមែងមិនមាន ។ បទថា
ឧបច្ឆារមិ **បលាយតំ** មានសេចក្តីថា សូម្បីកាលពួកអ្នករត់គេច
ក៏ដោយ ក៏មិនផុតអំពីសេចក្តីទុក្ខឡើយ ។ បាលីថា **ឧបេច្ច** ក៏មាន,
អធិប្បាយថា កាលពួកអ្នក សូម្បីមានចេតនា គឺក្លែងរត់គេចទៅ
ដោយបំណងថា កម្មលាមក នឹងជាប់តាមពួកអ្នក ដែលរត់គេចទៅ
គ្រប់ទីកន្លែង ការរួចផុតអំពីកម្មលាមកនោះរមែងមិនមាន ប៉ុន្តែ
កាលបើការប្រជុំនៃបច្ច័យដទៃ មានគតិនិងកាលជាដើមនៅមាន កម្ម-

លាមកនោះនៅតែឱ្យផលបានដូចគ្នា ។ សេចក្តីនេះ គប្បីសម្តែង
ដោយគាថានេះថា :

ហោះទៅក្នុងអាកាស ក៏មិនរួច (អំពីបាបកម្ម) ចូលទៅក្នុង
កណ្តាលសមុទ្រ ក៏មិនរួច ចូលទៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ក៏មិនរួច បុគ្គលបីត
នៅក្នុងប្រទេសនៃផែនដីណា ហើយរួចចាកបាបកម្មបាន ប្រទេសនៃ
ផែនដីនោះ មិនមានឡើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **មត្តេយ្យា** ប្រែថា ប្រណិប័តន៍
ចំពោះមាតា ។ បទថា **ហោថ** មានសេចក្តីថា អ្នកចូរធ្វើការ
ទំនុកបម្រុងជាដើម ដល់មាតាបិតាទាំងនោះ ។ បទថា **មត្តេយ្យា**
ក៏គប្បីជ្រាបយ៉ាងនោះ ។ បទថា **កុលេ** **វេជ្ជាមចាធិការ** ប្រែថា
ជាអ្នកគោរពកោតក្រែងដល់រាមច្បងក្នុងត្រកូល ។ បទថា **សាមញ្ញ្វា**
បានដល់ ជាអ្នកបូជាសមណៈ ។ បទថា **ព្រាហ្មញ្ញ្វា** ក៏ដូចគ្នា
មានអធិប្បាយថា អ្នកបូជានូវលោកអ្នកដែលបន្សាត់នូវបាប ។ ដោយ
បទថា **ឯវំ** **សន្តិ** **គមិស្ស្វេ** នេះ មានសេចក្តីអធិប្បាយថា អ្នក
ទាំងឡាយធ្វើបុណ្យដោយន័យដែលខ្ញុំបានពោលហើយ នឹងចូលដល់
ទេវលោក ។ ក្នុងរឿងនេះ បទដែលមិនបានចែកទុកដោយអត្ថ
គប្បីជ្រាបដោយន័យដែលពោលទុកក្នុង**រឿងខណ្ឌជ័យប្រេត**ជាដើ
ម នោះចុះ ។

ពួកពាណិជ្ជទាំងនោះ បានស្តាប់ពាក្យរបស់ប្រេតទាំងឡាយ កើតសេចក្តីសង្វេគ កាលនឹងអនុគ្រោះប្រេតនោះ ទើបយកភាជនៈ ដងទឹកមក ឱ្យប្រេតនោះដេក រួចហើយក៏បញ្ជូកចូលតាមមាត់ ប៉ុន្តែ ទឹកដែលមហាជនចាក់ជាច្រើនដង ក៏មិនអាចចូលទៅក្នុងបំពង់កបាន ឡើយ ព្រោះកម្លាំងនៃកម្មវិធីលាមករបស់ប្រេតនោះ នឹងបំបាត់សេចក្តី ស្រេកឃ្លានបានអំពីទីណា ។ ពួកពាណិជ្ជទាំងនោះទើបសួរប្រេតថា តើអ្នកបានឮរស្សីយខ្លះទេ ? ប្រេតនោះតបថា បើទឹកដែលជន មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ បញ្ជូកចូលទៅអស់វេលាត្រឹមប៉ុណ្ណោះ សូម្បី- ត្រឹមតែមួយតំណក់ក៏មិនអាចចូលទៅក្នុងបំពង់កខ្ញុំបានឡើយ បែរជា ហូរចូលបំពង់ករបស់អ្នកដទៃទាំងអស់ ការរួចផុតអំពីកំណើតប្រេត- នេះ ចូរកុំមានឡើយ ។ លំដាប់នោះ ពួកពាណិជ្ជទាំងនោះ បានស្តាប់ ដូច្នោះហើយ ទើបកើតសេចក្តីសង្វេគក្រៃលែង នាំគ្នាពោលថា តើ ឧបាយដើម្បីបំបាត់នូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានមានដែរឬទេ ? ប្រេតតប ថា កាលបើកម្មលាមកនេះអស់ទៅ កាលបើពួកញាតិថ្វាយទានដល់ ព្រះតថាគតឬសាវ័ករបស់ព្រះតថាគត ហើយឧទ្ទិសផលនៃទានឱ្យដល់ ខ្ញុំ ខ្ញុំក៏នឹងរួចផុតអំពីភាពជាប្រេតនេះបាន ។ ពួកពាណិជ្ជ បានស្តាប់ ដូច្នោះហើយ ទើបនាំគ្នាទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ចូលគាល់ព្រះដ៏មាន- ព្រះភាគ ក្រាបទូលនូវរឿងនោះ ទទួលសរណគមន៍ និងសមាទាន-

សីល ថ្វាយទានដល់ភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន អស់រយៈពេល
 ៧ ថ្ងៃ ហើយឧទ្ទិសចំណែកបុណ្យដល់ប្រេតនោះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះ-
 ភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុ ហើយ
 សម្តែងនូវព្រះធម៌ដល់បរិស័ទទាំង ៤ មហាជនក៏លះនូវមន្ទិល គឺ
 សេចក្តីកំណាញ់ មានលោភៈជាដើម បានជាអ្នកត្រេកអរក្រៃលែង
 ក្នុងបុណ្យមានទានជាដើមដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងធនធានប្រេតទី ៧) ❧

សុត្តរំ សាធូនា សាធូ សាធូ ធាបេន ទុក្កំ
ធាបំ ធាបេន សុត្តរំ ធាបមរិយេហិ ទុក្កំ ។

សាធូកម្ម គឺអំពើជាកុសល ជនជាសប្បុរសងាយធ្វើកើត
 សាធូកម្ម ជនចិត្តបាបពិបាកធ្វើណាស់ គឺមិនងាយនឹងធ្វើកើតទេ
 អំពើបាប ជនចិត្តបាបងាយធ្វើកើត អំពើបាប អរិយជន គឺជនអ្នក
 ប្រសើរដោយសីលធម៌ ពិបាកធ្វើណាស់ គឺមិនងាយនឹងហ៊ានប្រថុយ
 ធ្វើឡើយ ។ (ចាកស្មាព្រះហស្ត ក្រោយបង្អស់របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជូន ណាត)

៨. រឿងចូឡសេដ្ឋីប្រេត

“ សេដ្ឋីកំណាញ់ស្លាប់ទៅកើតជាប្រេតស្តមអាត្រាតកាយ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៤២ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះបរមសាស្តា ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនាវត្តវេឡូវន
មហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធចូឡសេដ្ឋីប្រេត ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះ មាន
ពាក្យផ្តើមថា **នគ្គោ ភីសោ បព្វជីសោសិ ភន្ថេ** ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងក្រុងពារាណសី មានគហបតីម្នាក់ ជាបុគ្គល
មិនមានសទ្ធា មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាមនុស្សកំណាញ់ស្លូតស្លាញ
មិនអើពើនឹងការបំពេញបុណ្យ មានឈ្មោះថា **ចូឡសេដ្ឋី** ។ គេធ្វើ
កាលកិរិយាហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងកំណើតប្រេត ។ រាងកាយរបស់
គេប្រាសចាកសាច់និងឈាមមានត្រឹមតែឆ្អឹង សរសៃនិងស្បែក ក្បាល
ត្រងោល អាត្រាតកាយ ។ ប៉ុន្តែជីវិតរបស់គេឈ្មោះថា **អនុលា** បាន
ទៅរស់នៅខាងត្រកូលរបស់ស្វាមី ក្នុង **អន្តរវិទូត** មានបំណងនឹង
ឱ្យប្រាហ្មណ៍បរិភោគអាហារដើម្បីឧទ្ទិសដល់បិតា ទើបចាត់ចែងនូវ
គ្រឿងឧបករណ៍សម្រាប់ធ្វើទាន មានអង្ករជាដើម ។ ប្រេតដឹង
ដូច្នេះ ទើបទៅក្នុងទីនោះតាមអាកាស ដោយសេចក្តីសង្ឃឹម ក៏បាន

មកដល់ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះ ព្រះបាទអធិបតេសត្រូវ ត្រូវព្រះ-
 ទេវទត្តបញ្ជូនទៅឱ្យធ្វើឃាតព្រះបិតា ទ្រង់ផ្តំមិនលក់ ព្រោះសេចក្តី
 ក្តៅក្រហាយនិងការសុបិនអាក្រក់នោះ ទើបឡើងទៅលើប្រាសាទ
 កំពុងតែចង្អុលមកស្រាប់តែឃើញប្រេតនោះហោះទៅ ទើបសួរដោយ
 តាថានេះថា : *បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកជាបព្វជិត^(១) មានកាយ
 អាក្រក់ ស្តាំងស្គម ហេតុអ្វីបានជាលោកទៅកាន់ទីណាតែក្នុងវេលា
 រាត្រី សូមលោកប្រាប់ហេតុនោះដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងអាចចាត់ចែងទ្រព្យ
 ទាំងពួង តាមអធ្យាស្រ័យនៃលោក ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **បព្វជិតោ** បានដល់ សមណៈ ។
 បានឮថា ព្រះរាជាពោលនឹងគេថា លោកជាបព្វជិតអាក្រក់កាយ
 ស្តាំងស្គមជាដើម ដោយសេចក្តីសម្គាល់ថា អ្នកនេះជាសមណៈអា-
 ក្រក់ ព្រោះគេជាមនុស្សអាក្រក់កាយ ជាមនុស្សក្បាលត្រងោល ។
 បទថា **ភិស្សុ ហេតុ** ប្រែថា មានអ្វីជាហេតុ ។ បទថា **សព្វេន**
វិគ្គំ បដិធានយេ តុវិ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំនឹងឱ្យទ្រព្យជាគ្រឿង
 រីករាយចិត្ត ដែលជាគ្រឿងឧបករណ៍នៃទ្រព្យ ជាគ្រឿងរីករាយចិត្ត
 ព្រមទាំងភោគៈគ្រប់យ៉ាង ឬដោយសេចក្តីឧស្សាហៈគ្រប់យ៉ាង តាម-

១- បានជាព្រះបាទអធិបតេសត្រូវ ទ្រង់សួរប្រេតនោះយ៉ាងនេះ ព្រោះទ្រង់ឃើញ
 ក្បាលប្រេតនោះត្រងោលដូចអ្នកបួស ។

ការសមគួរដល់អធ្យាស្រ័យរបស់លោកដូចម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំនឹងអាចធ្វើ-
ដូច្នោះបាន ព្រោះហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរព្រាប់សេចក្តីនោះដល់ខ្ញុំ គឺ
ចូរព្រាប់ហេតុនៃការមករបស់អ្នកនោះដល់ខ្ញុំ ។

ប្រេតត្រូវព្រះរាជាសូរយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងព្រាប់ប្រវត្តិ
របស់ខ្លួន ទើបបានពោលគាថា ៣ គាថាថា ៖

ក្រុងពារាណសី មានកិត្តិសព្ទល្បីទៅក្នុងទីធ្លាយ ខ្ញុំជាគហបតី
មានទ្រព្យច្រើន ក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ ជាអ្នកកំណាញ់មិនឱ្យទាន
មានចិត្តជាប់នៅក្នុងអាមិសៈ ដល់នូវយមវិស័យ (បេតលោក)
ដោយភាវៈទ្រុស្តសីល ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលលំបាកដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន
ប្រាកដដូចជាមូលចាក់នៅជានិច្ច ព្រោះអំពើអាក្រក់នោះ ទើបទៅ
រកញាតិ ជាហេតុនឹងបានអាមិសៈតិចតួច (ពួកមនុស្សណា) មិនឱ្យ
ទាន មិនជឿថា ផលទានមានក្នុងបរលោក (មនុស្សទាំងនោះតែង
ទៅកើតជាប្រេត រងទុក្ខធ្ងន់ដូចជាខ្លួនខ្ញុំ) ។ ចំណែកធីការរបស់ខ្លួន
ពោលរឿយ ៗ ថា អាត្មាអញនឹងឱ្យទានដល់បិតា ដល់ជីតា ក៏បាន
ឱ្យព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយបរិភោគភោជនដែលខ្លួនតាក់តែង ខ្ញុំទៅកាន់
អន្ទកវិទ្យុនគរ ដើម្បីបរិភោគនូវផលទាននោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទុរយុដ្ឋ** បានដល់ ល្បីសុះសាយ
ដោយអំណាចកិត្តិគុណទៅក្នុងទីធ្លាយតែម្តង, អធិប្បាយថា ខួរខ្មោយ.

ទៅ គឺប្រាកដក្នុងទីគ្រប់កន្លែង ។ បទថា **អង្គកោ** (បិដកថា **អន្ធកោ**) ប្រែថា ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ គឺមានសម្បត្តិច្រើន ។ បទថា **ទីនោ** ប្រែថា មានចិត្តកំណាញ់ គឺមានអធ្យាស្រ័យក្នុងការមិនឱ្យ ។ ដោយហេតុនេះ លោកទើបពោលថា **អនាគា** អ្នកមិនឱ្យ ។ បទថា **គចិត្តមនោ អាមិសស្វី** បានដល់ អ្នកមានចិត្តជាប់ជំពាក់ គឺដល់ នូវការជាប់ជំពាក់ក្នុងអាមិសៈ គឺកាម ។ បទថា **ទុស្សីលេន យម- វិសយម្ហិ បត្តោ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំបានដល់នូវយមវិស័យ គឺបេត- លោក ដោយកម្ម គឺភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីលដែលខ្លួនបានធ្វើទុក ។

បទថា **សោ សុចិកាយ កិលមិតោ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំ នោះលំបាកព្រោះសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ដែលមានឈ្មោះថា **សុចិកា** ព្រោះប្រាកដដូចជាម្តូល ព្រោះអត្ថថា ចាក់ដោតចាក់ដោតជាប់ជា- និច្ច, ម្យ៉ាងទៀត បាលីថា **កិលមថោ** ដូច្នេះក៏មាន ។ បទថា **តេហិ** មានសេចក្តីថា ដោយបាបកម្ម ដែលជាហេតុដូចពោលរួចមកហើយ ដោយន័យមានជាដើមថា **ទីនោ** ដូច្នេះ ។ មែនពិត កាលប្រេតនោះ រលឹកដល់កម្មលាមកនោះ ទោមនស្សយ៉ាងក្រៃលែងកើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រេតទើបពោលយ៉ាងនោះ ។ បទថា **តេនេវ** បានដល់ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្រេកឃ្លាននោះ ឯង ។ បទថា **ញាតិសុ យាមិ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំទើបទៅ

គឺទៅដល់ទីជិតនៃពួកញាតិ ។ បទថា **អាមិសភិព្វិ ហេតុ** បានដល់
ព្រោះហេតុនៃខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាអាមិសៈ, អធិប្បាយថា ប្រាថ្នានូវអា-
មិសៈតិចតួច ។ បទថា **អណនសីលា ន ច សន្នហន្តិ ទានំ**
ផលំ ហោតិ បរម្មិ លោភេ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំជាអ្នកមានប្រក្រតី
មិនឱ្យទានដូចម្តេចមិញ សូម្បីបុគ្គលដទៃ ក៏មានប្រក្រតីមិនឱ្យទាន
ក៏ដូច្នោះដែរ ហើយមិនជឿថា ផលនៃទាន នឹងមានក្នុងបរលោក
យ៉ាងពិតប្រាកដទេ, អធិប្បាយថា សូម្បីពួកជនទាំងនោះ ជាប្រេត
សោយទុក្ខយ៉ាងក្រៃលែងដូចជាខ្លួនខ្ញុំ ។

បទថា **លបតេ** ប្រែថា រមែងពោល ។ បទថា **អភិក្ខណំ**
ប្រែថា រឿយ ១ គឺដោយច្រើន ។ ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថា តើ
ប្រេតពោលថា ដូចម្តេច ? ប្រេតទើបពោលថា ខ្ញុំនឹងឱ្យទាន
ដើម្បីមាតាបិតា ជីដូនជីតា ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **មិត្តនំ** បានដល់ មាតានិងបិតា
ឬពូ និងអ័ប្រុស ។ បទថា **មិតាមហានំ** បានដល់ ជីតានិងជីដូន ។
បទថា **ឧបជ្ឈីតំ** បានដល់ ចាត់ចែង ។ បទថា **មរិវិសយន្តិ** ប្រែថា
ឱ្យបរិភោគ ។ បទថា **អន្ធការិទ្ធិ** បានដល់ នគរដែលមានឈ្មោះ
យ៉ាងនោះ ។ បទថា **ភូត្តំ** បានដល់ ដើម្បីបរិភោគ ។ បន្ទាប់ពីនេះ
ទៅព្រះសង្ឃតិកាចារ្យបានពោលទុកថា :

ព្រះបាទអធិបតីសត្រូវ បានត្រាស់សួរទៅប្រេតនោះថា អ្នក
បានទទួលផលទាន (ដែលធ្វើការបស់អ្នកបានតាក់តែងឱ្យហើយ)
នោះ គប្បីត្រឡប់វិលវិញឆាប់ យើងនឹងធ្វើការបូជា (ដល់អ្នក)
បើមានហេតុ អ្នកចូរច្របាប់ហេតុនោះដល់យើង យើងនឹងស្តាប់ពាក្យ
ប្រកបដោយហេតុដែលគួរជឿ ។

ប្រេតនោះពោលដូច្នោះហើយ បានទៅកាន់អន្ទកវិន្ទនគរ
នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍បរិភោគភត្ត តែជាអ្នកមិនគួរដល់ទក្ខិណា (ព្រោះ
ជាព្រាហ្មណ៍ទ្រុស្តសីល) ខាងក្រោយមកប្រេតនោះក៏ទៅនគររាជ-
គ្រឹះវិញ ក៏ប្រាកដចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះបាទអធិបតីសត្រូវជាធំជាងជន ។

ព្រះរាជាបានទតឃើញប្រេតមកហើយ ត្រាស់សួរថា យើង
នឹងឱ្យនូវអ្វី អ្នកជាបុគ្គលផ្អែកអស់កាលយូរ ដោយហេតុណា បើហេតុ
នោះមានអ្នកចូរច្របាប់ដល់យើង ។

ចូរស្វែងរកប្រេតក្រាបទូលថា :

បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គអង្គាសព្រះពុទ្ធជន ព្រះសង្ឃជន
ដោយបាយ ទឹក និងថ្មីវរ ហើយសូមឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទាននោះ
ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីជាបុគ្គលផ្អែកអស់កាលយូរ ដោយ
ប្រការយ៉ាងនេះ ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជាស្តេចចុះចាកប្រាសាទនោះ ហើយ

ថ្វាយនូវទាន មានឱជារសរកប្រមាណមិនបាន ដោយព្រះហស្តព្រះ-
អង្គឯង ដល់ព្រះសង្ឃ ហើយក្រាបទូលអំពីទានដែលបានធ្វើចំពោះ
ព្រះតថាគត ហើយឧទ្ទិសនូវទក្ខិណាទានដល់ប្រេត ។

ប្រេតនោះ ដែលព្រះរាជាបូជាហើយ ក៏រុងរឿងក្រៃពេក
ប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះរាជាជាធំជាងជន ពោលថា ខ្ញុំ
ព្រះអង្គជាយក្សសម្រេចនូវបូទីដ៏ឧត្តម រកមនុស្សមានបូទីប្រាកដស្មើ
នឹងខ្ញុំគ្មាន ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតមើលនូវអានុភាពរបស់ខ្ញុំ រក
ប្រមាណមិនបាននេះ ទានដ៏ឧត្តមដែលព្រះអង្គឧទ្ទិសហើយឱ្យចំពោះ
សង្ឃ បពិត្រមនុស្សទេព ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលផ្អែកស្តាប់ស្តល់ ដោយវត្ថុ
ទាំងឡាយច្រើនរឿយ ។ សព្វកាល ក៏បាននូវសេចក្តីសុខ ឥឡូវសូម-
លាទៅ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឥមវោច រាជ** មានសេចក្តីថា
ព្រះបាទអធិតសត្រូវបានត្រាស់សួរប្រេតនោះ ដែលជាអ្នកកំពុងឈរ
ពោលយ៉ាងនោះ ។ បទថា **ឥមនុភវិយាន ឥម្បិ** មានសេចក្តីថា
សូម្បីបានសោយនូវផលនៃទាននោះដែលធីតារបស់អ្នកចូលទៅតាំង-
ទុក ។ បទថា **ឯយ្យាសិ** ប្រែថា គប្បីមក ។ បទថា **ភរិស្ស** ប្រែថា
នឹងធ្វើ ។ បទថា **រាចិត្ត មេ តំ យទិ អត្ថិ ហេតុ** មានសេចក្តីថា
បើពាក្យអ្វីមានហេតុដែលគួរជឿបានច្បាស់ដល់យើង ។ បទថា

សន្ធា យ៉តី ប្រែថា គួរជឿបាន ។ បទថា **ហេតុ វចោ** បានដល់ ពាក្យដែលគួរដល់ហេតុ, អធិប្បាយថា អ្នកចូរពោលពាក្យដែលមាន ហេតុថា កាលបំពេញទានក្នុងទីឈ្មោះឯណោះដោយប្រការនោះ នឹងសម្រេចដល់យើង ។

បទថា **តថាតិ វត្វា** មានសេចក្តីថា ចូឡសេដ្ឋីប្រេតទទួល ព្រះរាជតម្រាស់ហើយ ។ បទថា **តត្ថ** បានដល់ ក្នុងទីជាទីអង្គាស ក្នុងអន្ទកវិន័យនោះ ។ បទថា **តុដ្ឋីសុ តត្ថំ ន ច ទក្ខិណាហោ** មានសេចក្តីថា ព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកទ្រុស្តសីលបរិភោគភត្តាហារហើយ តែព្រាហ្មណ៍ ដែលបរិភោគនោះ ជាអ្នកមិនគួរដល់ទក្ខិណា មិនមាន សីល ។ បទថា **បុនាបរិ** មានសេចក្តីថា ខាងក្រោយមកចូឡសេដ្ឋី ប្រេតត្រឡប់មកកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះទៀត ។

បទថា **ភី ទណិ** មានសេចក្តីថា ព្រះរាជាត្រាស់សួរប្រេត នោះថា យើងនឹងឱ្យនូវទានដូចម្តេចដល់អ្នក ។ បទថា **យេន តុវិ** មានសេចក្តីថា ឱ្យអ្នកផ្អែតស្តាប់ស្តាប់ដោយហេតុណា ។ បទថា **មិរតំ** ប្រែថា អស់កាលយូរ ។ បទថា **មីណិតោ** មានសេចក្តីថា បើអ្នកផ្អែតស្តាប់ស្តាប់ហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្តីនោះ (ដល់យើង) ។

បទថា **បរិវិសិយាន** ប្រែថា ឱ្យបរិភោគ ។ ចូឡសេដ្ឋីប្រេត ហៅព្រះបាទអធាតសត្រូវថា **រាជា** ។ បទថា **មេ ហិតាយ** បានដល់

ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ គឺដើម្បីឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គផុតអំពីភាពជា-
ប្រេត ។

បទថា **តតោ** ប្រែថា ព្រោះហេតុនោះ គឺព្រោះពាក្យនោះ ។
ម្យ៉ាងទៀត បទថា **តតោ** ប្រែថា អំពីប្រាសាទនោះ ។ បទថា
និបតិស្វា ប្រែថា ចេញទៅហើយ ។ បទថា **តាវនេវ** បានដល់
ក្នុងកាលនោះឯង គឺក្នុងវេលាអរុណរះ, អធិប្បាយថា ព្រះរាជាបាន
ថ្វាយទានចំពោះក្នុងវេលាមុនភក្ត្រដែលប្រេតត្រឡប់មកបង្ហាញខ្លួន
ដល់ព្រះរាជា ។ បទថា **សហស្តា** ប្រែថា ដោយព្រះហស្តរបស់
ព្រះអង្គ ។ បទថា **អតុលំ** ប្រែថា ប្រមាណមិនបាន គឺប្រណីត
ក្រៃលែង ។ បទថា **ឧត្វា សង្ខេ** បានដល់ ថ្វាយដល់សង្ឃ ។
បទថា **អរោចេសិ បកតិ តថាគតស្ស** មានសេចក្តីថា ព្រះរាជា
ក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ថា បពិត្រព្រះ-
អង្គដ៏ចម្រើន ទាននេះខ្ញុំព្រះអង្គបានបំពេញដោយបំណងឧទ្ទិសនូវ-
ចំណែកបុណ្យចំពោះប្រេតមួយរូប ។ លុះក្រាបទូលរួចហើយ ទាន
នោះក៏សម្រេចដល់ប្រេតនោះ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

បទថា **សោ** បានដល់ ប្រេតនោះ ។ បទថា **បូជិតោ**
បានដល់ អ្នកដែលព្រះរាជាទ្រង់បូជាដោយទក្ខិណាដែលទ្រង់ឧទ្ទិស-
ឱ្យ ។ បទថា **អតិ វិយ សោភមាណោ** ប្រែថា ជាអ្នករុងរឿង

ក្រែងលែងដោយអានុភាពរបស់ទេវតា ។ បទថា **ធាតុរហោសិ** ប្រែថា ប្រាកដហើយ គឺបង្ហាញខ្លួន ចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះរាជា ។ បទថា **យក្ខោបាមស្មី** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំព្រះអង្គផុតអំពីភាពជាប្រេត ក្លាយជាទេវតា គឺដល់នូវភាពជាទេវតា ។ បទថា **ន យម្ពំ ឥន្ទ្រិសមស- ទិសា មនុស្សា** មានសេចក្តីថា មនុស្សទាំងឡាយ ដែលស្មើដោយអានុភាពសម្បត្តិ ឬដូចភោគសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំគ្មានទេ ។

បទថា **បស្សនុតារិ អបរិមិតំ មមយិទំ** មានសេចក្តីថា ចូឡសេដ្ឋីប្រេត ក្រាបទូលបង្ហាញនូវសម្បត្តិរបស់ខ្លួនដល់ព្រះរាជា ដោយប្រចក្សថា សូមព្រះអង្គទ្រង់មេត្តាទតមើលនូវអានុភាពនៃ- ទេវតាដែលរកប្រមាណមិនបាន របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះចុះ ។ បទថា **តយានុទិដ្ឋំ អតុលំ ននិត្វា សង្ខេ** មានសេចក្តីថា ដែលព្រះអង្គ ថ្វាយទានដ៏ឧត្តមរកអ្វីប្រៀបធៀបមុំពុំបានចំពោះព្រះអរិយសង្ឃ ហើយ ទ្រង់ឧទ្ទិសដោយសេចក្តីអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ បទថា **សំតប្បិសោ សតតំ សនា ពហុហិ** មានសេចក្តីថា ព្រះអង្គកាលឱ្យព្រះអរិយ- សង្ឃឆ្អែតស្តាប់ស្តល់ ដោយទេយ្យធម៌ជាច្រើន មានបាយទឹក និង សំពត់ជាដើម ឈ្មោះថាឱ្យឆ្អែតស្តាប់ស្តល់ជាប់តត្ថា គឺមិនដាច់ សូម្បី- ក្នុងទីនោះសព្វកាល គឺគ្រប់វេលាអស់មួយជីវិត ។ បទថា **យាមិ អហំ សុខិតោ មនុស្សនេវ** មានសេចក្តីថា ចូឡសេដ្ឋីប្រេតក្រាបទូលសួរ

ព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជជាមនុស្សទេព ព្រោះហេតុដូច្នេះ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីសុខហើយ សូមលាត្រឡប់ទៅកាន់ ទីតាមដែលប្រាថ្នា ។

កាលប្រេតទូលលាត្រឡប់ទៅវិញយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទ អជាតសត្រូវបានប្រាប់សេចក្តីនោះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយក៏បានក្រាបទូលនូវសេចក្តី នោះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធនូវរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិ ហេតុ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ មហាជនស្តាប់ធម៌នោះហើយ លះមន្តិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ជាអ្នក ត្រេកអរក្រៃលែងក្នុងបុណ្យ មានទានជាដើម ។

❧ (ចប់រឿងចូឡសេដ្ឋីប្រេតទី ៨) ❧

ទំរើងអង្គរប្រេត

“ ផលនៃបុណ្យសម្រេចត្រង់ដែ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៤៥ និងអដ្ឋកថា)

ព្រះបរមសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ប្រារព្ធទូរអង្គរប្រេត ទើបត្រាស់ព្រះគាថានេះ មានពាក្យផ្តើមថា **យស្ស អត្ថាយ គច្ឆាម** ដូច្នេះ ។ ក្នុងទីនេះ មិនមានអង្គរប្រេត ក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែព្រោះការប្រព្រឹត្តរបស់អង្គរប្រេតនោះជាប់ទាក់ទង នឹងប្រេត ដូច្នេះ ការប្រព្រឹត្តរបស់អង្គរប្រេតនោះ លោកទើប ពោលថា អង្គរបេតវត្ថុ ។

ក្នុងសេចក្តីនោះមានសង្ខេបកថាដូចតទៅនេះ ÷

មានក្បួន ១១ ព្រះអង្គ^(១) គឺ ព្រះឆាងអញ្ញនទេវី និងព្រះ អនុជ ១០ ព្រះអង្គទៀតគឺ វាសុទេព ១ ពលទេព ១ ចន្ទទេព ១ សុរិយទេព ១ អគ្គិទេព ១ វរុណទេព ១ អព្ភុនៈ ១ បច្ឆុនៈ ១ យធបណ្ឌិត ១ និង អង្គរៈ ១ អាស្រ័យគភីរបស់ ព្រះឆាងទេវតត្វា ដែល

១-មាននៅក្នុងមង្គលប្រែ ភាគ ៣ ទំព័រ ២៣៥ ក្នុងរឿងជាងជុល និងមាននៅក្នុង យកបណ្ឌិតជាតក (បិដកលេខ ៥៩, ទំព័រ ២០៥ និងអដ្ឋកថា) ។

ដែលជាព្រះរាជធីតានៃព្រះធានមហាកង្សៈ ក្នុងអស័តញ្ញនគរ^១ ដែល
ព្រះបាទកង្សៈគ្រប់គ្រងក្នុង ឥន្ទ្រាបថវេនបទ ព្រោះអាស្រ័យព្រះរាជ-
បុត្រ ឧបសាគរដែលជាឱរសរបស់ ព្រះធានមហាសាគរ ដែលជាធំក្នុង
ឥន្ទ្រាបថវេនបទ បណ្តាក្សត្រទាំងនោះ ក្សត្រដែលជាព្រះអនុជ មាន-
វាសុទេព ជាដើម ប្រើកងចក្កផ្តាច់បងព្រះជន្មដ៏ព (កាត់ក្បាល)
ព្រះរាជាទាំងអស់ ៦៣,០០០ នគរ ទូទាំងជម្ពូទ្វីប រាប់ចាប់តាំងពី
អស័តញ្ញនគរ រហូតដល់ ក្រុងទ្វារវតី ជាទីបំផុត ហើយគង់ប្រថាប់
នៅក្នុងទ្វារវតីនគរនោះ បែងចែករដ្ឋជា ១០ ចំណែក ប៉ុន្តែមិនបាន
នឹកដល់ព្រះនាងអញ្ចនទេវីដែលជាព្រះជេដ្ឋភគិនីទេ ប៉ុន្តែកាលដែល
នឹករលឹកឃើញ ទើបពោលថា យើងនឹងបែងចែកជា ១១ ចំណែក
អង្គៈដែលជាព្រះអនុជពៅរបស់ក្សត្រទាំងនោះពោលថា សូមម្ចាស់-
បង ចូរបែងចំណែករបស់ទូលព្រះបង្គំឱ្យដល់ព្រះជេដ្ឋភគិនីចុះ
ទូលព្រះបង្គំនឹងធ្វើជំនួញដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត ម្ចាស់បងទាំងឡាយចូរលះ
សួយសារអាក្រក់ក្នុងជនបទរបស់ខ្លួនៗ ឱ្យដល់ទូលព្រះបង្គំ ក្សត្រទាំង-
នោះ ទទួលព្រះតម្រាស់ហើយទើបយកចំណែករបស់អង្គៈឱ្យដល់
ព្រះជេដ្ឋភគិនី ព្រះរាជាទាំង ៩ ព្រះអង្គ ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងទ្វារវតី ។

ចំណែកអង្គៈក៏ធ្វើនូវជំនួញ បំពេញមហាទានជានិច្ចកាល ។

១- បានឮមកថា ជាប្រទេសភូមាសព្វថ្ងៃ (ជំនួយសតិភាគទី១៤, ទំព័រ ៣០៧)

ក៏អង្គុរនោះមានទាសៈម្នាក់ ជាអ្នករក្សាឃ្លាំង ដែលនាំមកនូវ
ប្រយោជន៍ទាំងឡាយ អង្គុរមានសេចក្តីពេញចិត្តណាស់ បានសូម
កុលធីតាម្នាក់មកឱ្យគេ នៅពេលដែលភរិយារបស់គេតាំងភគីប៉ុណ្ណោះ
គេក៏ស្លាប់ទៅ ។ កាលបុត្រនោះកើតហើយ អង្គុរបានយកថ្លៃឈ្នួល
ដែលបានឱ្យដល់បិតារបស់គេឱ្យដល់គេ កាលក្មេងនោះចម្រើនវ័យ ទើប
កើតការវិនិច្ឆ័យឡើង ក្នុងរាជត្រកូលថា តើគេជាទាសៈ ឬមិនមែន
ទេ ? ព្រះនាងអញ្ជូនទេវីបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបត្រាស់ប្រៀប-
ធៀបដោយមេគោដែលគេចិញ្ចឹមយកទឹកដោះ ហើយព្រះនាងទ្រង់
មានព្រះសរនីយ៍ថា សូម្បីបុត្ររបស់មាតាដែលជាអ្នកជា ក៏ត្រូវតែជា
អ្នកជាប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះហើយ ទើបឱ្យរួចផុតពីភាពជាទាសៈទៅ ។

ប៉ុន្តែព្រោះសេចក្តីអៀនខ្មាស ក្មេងនោះទើបមិនអាចនៅក្នុង-
ទីនោះបាន ទើបទៅកាន់ **រោរុវនគរ** នាំធីតារបស់ជាងតម្បាញម្នាក់
ក្នុងនគរនោះទៅជាមួយ ប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតដោយការត្បាញ
សំពត់ ។ សម័យនោះ មានមហាសេដ្ឋីម្នាក់ ឈ្មោះថា **អសយ្ហៈ**
នៅក្នុងរោរុវនគរនោះឯង តែងឱ្យនូវមហាទានដល់ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ មនុស្សកំព្រា អ្នកដំណើរ វណិព្វក និងយាចកទាំងឡាយ ។
ជាងតម្បាញនោះ កើតបីតិនិងសោមនស្ស លើកដៃខាងស្តាំចង្អុល
បង្ហាញនូវនិវេសន៍នៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី ដល់ជនដែលមិនស្គាល់ផ្ទះ-

របស់សេដ្ឋីថា សូមអ្នកទាំងឡាយ ចូរទៅក្នុងទីនោះចុះ ហើយនឹង
បាននូវវត្ថុដែលគួរបាន ។ កម្មរបស់គេមានមកហើយក្នុងព្រះបាលី
នោះឯង ។

សម័យក្រោយមក គេធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏បានទៅកើត
ជាកុម្មុទេវតានៅនាដើមជ្រៃមួយដើមក្នុង**ឧត្តរភូមិ** ដែលរូបរបស់គេបាន
ឱ្យនូវវត្ថុដែលជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ ក៏ក្នុងរោររនគរនោះឯង មាន
បុរសម្នាក់ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងទានរបស់អសយ្ហសេដ្ឋី ប៉ុន្តែមិនមាន
សទ្ធា មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ មិនអើពើនឹងការបំពេញ
បុណ្យ ធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏បានកើតជាប្រេត នៅមិនឆ្ងាយពី
ទីលំនៅរបស់ទេវបុត្រនោះ ។ កម្មដែលគេបានធ្វើមកហើយក្នុង-
ព្រះបាលីនោះឯង ។ ចំណែកអសយ្ហមហាសេដ្ឋីធ្វើកាលកិរិយាទៅ
ហើយ ក៏បានចូលដល់នូវភាពជាសម្លាញ់របស់ស្តេចសក្តិទេវរាជ
ក្នុងឋានការតិង្ស ។

លុះសម័យក្រោយមក អង្គរផ្ទុកទំនិញដោយរទេះ ៥០០ និង
ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ផ្ទុកទំនិញដោយរទេះ ៥០០ រួមសេចក្តីថា ជនទាំងពីរ
នាក់ ផ្ទុកទំនិញដោយរទេះ ១,០០០ ធ្វើដំណើរទៅតាមផ្លូវមរុកន្តរៈ^(១)

១- **មរុកន្តរៈ** ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាលប្រកបដោយខ្សាច់, វាលខ្សាច់ល្អឆ្ងាយ
គ្មានដើមឈើដុះ, សមុទ្រខ្សាច់ ។

នាំគ្នាវង្វេងផ្លូវ ត្រាច់វិលវល់ក្នុងទីនោះឯងអស់រយៈពេលជាច្រើនថ្ងៃ រហូតដល់អស់ស្មៅ ទឹក និងអាហារ អង្គុះឱ្យទូកសេះស្វែងរកទឹកជីក ទាំង ៤ ទិស ។ លំដាប់នោះ ទេវបុត្រដែលមានដៃឱ្យនូវវត្ថុដែល ជាទីប្រាថ្នាអង្គនោះ ឃើញជនទាំងនោះដល់នូវសេចក្តីវិនាសដូច្នេះ ទើបគិតដល់ឧបការៈដែលអង្គុះ បានធ្វើទុកដល់ខ្លួនក្នុងកាលមុន ទើប គិតថា ណ្ហើយចុះ ឥឡូវនេះយើងនឹងគប្បីធ្វើជាទីពឹងដល់អង្គុះនេះ ដូច្នេះហើយ ទើបបានចង្អុលបង្ហាញនូវដើមជ្រៃដែលជាទីលំនៅរបស់ ខ្លួន ។ បានឮថា ដើមជ្រៃនោះ បរិបូណ៌ដោយមែកនិងប្រគាប មាន ស្លឹកក្រាស់ មានម្លប់ត្រឈឹងត្រឈៃ មានពួរច្រើនពាន់ មានទំហំ និងកំពស់ មានប្រមាណជា ១ យោជន៍ ។ អង្គុះ ឃើញដូច្នេះហើយ កើតសេចក្តីត្រេកអររីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ឱ្យបោះជំរុំខាងក្រោម ដើមជ្រៃនោះ ។ ទេវបុត្រលាដៃខាងស្តាំរបស់ខ្លួនចេញ ឱ្យជនទាំង អស់ផ្អែកស្តាប់ស្តល់ដោយទឹកជាមុនសិន បន្ទាប់ពីនោះ ទើបបានឱ្យ នូវវត្ថុដែលគេប្រាថ្នាដល់គេ ។

កាលមហាជនទាំងនោះ ផ្អែកស្តាប់ស្តល់តាមសេចក្តីត្រូវការ ដោយបាយនិងទឹកជាដើមយ៉ាងនេះហើយ ក្រោយមក នៅពេលដែល អន្តរាយក្នុងផ្លូវស្ងប់ហើយ ព្រាហ្មណ៍ដែលជាពាណិជ្ជនោះ ធ្វើទុក ក្នុងចិត្តដោយខុសទំនង គិតយ៉ាងនេះថា យើងចេញពីទីនេះទៅកាន់

ដែនកម្ពុជាហើយ នឹងធ្វើអ្វី ដើម្បីឱ្យបានទ្រព្យ ។ ប៉ុន្តែយើងនឹងនាំ
ទេវបុត្រនេះឯងទៅដោយឧបាយណានីមួយឡើងកាន់យានទៅកាន់
នគរបស់យើង លុះគិតយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងប្រាប់សេចក្តីនោះ
ដល់អង្គរៈ ទើបពោលគាថា ២ គាថាថា ៖

យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកស្វែងរកទ្រព្យ ទៅកាន់ដែនកម្ពុជា៖ (១)

*ព្រោះហេតុនៃទ្រព្យណា យក្សនេះជាអ្នកឱ្យទ្រព្យនោះតាមប្រាថ្នា
យើងនឹងនាំយកយក្សនេះទៅ ឬថាយើងចាប់យកយក្សនេះ ទាំង
អំណាចឱ្យបានដោយងាយ លើកឡើងកាន់យាន ហើយទៅកាន់
ទ្វារកនគរ ដោយឆាប់រហ័ស ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យស្ស អត្ថាយ** ប្រែថា
ព្រោះហេតុនៃប្រយោជន៍ណា ។ បទថា **កម្ពុជ** បានដល់ ដែន
កម្ពុជា៖ ។ បទថា **ឆន្ទាវរកា** បានដល់ អ្នករកទ្រព្យដែលបានមក
ដោយការជួញដូរទំនិញ ។ បទថា **កាមននោ** បានដល់ អ្នកឱ្យនូវវត្ថុ
ដែលជាទីប្រាថ្នា ។ បទថា **យក្ខោ** បានដល់ ទេវបុត្រ ។ បទថា
និយាមសេ បានដល់ នឹងនាំទៅ ។ បទថា **សាធុកេន** ប្រែថា
ដោយការអង្វរ ។ បទថា **បស្ស្ន** បានដល់ សង្កត់សង្កិនតាមតែ
អំពើចិត្ត ។ បទថា **យានំ** បានដល់ យានដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ-

១- អង្គរគាថា ដែនកម្ពុជា៖ (ក្នុងបណ្ណាដែនទាំង ១៦ ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា) ។

សប្បាយ ។ បទថា **ទ្វារកំ** បានដល់ ទ្វារវតីនគរ ។ ពាក្យអធិប្បាយ នៃសេចក្តីខាងដើមមានដូចតទៅនេះ ពួកយើងប្រាថ្នានឹងចេញពីទីនេះ ទៅកាន់ដែនកម្ពុជៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍ដែលនឹងគប្បី ឱ្យសម្រេចដោយការទៅនោះ រមែងសម្រេចក្នុងទីនេះឯង ព្រោះ ទេវបុត្រនេះ ជាអ្នកឱ្យនូវសម្បត្តិដែលគួរជាទីប្រាថ្នា ។ ព្រោះដូច្នេះ យើងទើបសូមអង្វរទេវបុត្រនេះ ហើយលើកទេវបុត្រនេះឡើងកាន់ យាន តាមការយល់ព្រមរបស់ទេវបុត្រនោះ ឬប្រសិនបើមិនទៅតាម ការព្រមព្រៀងគ្នាទុកទេ នឹងបង្ខំដោយកម្លាំងចាយ ហើយចាប់ទេវ បុត្រនោះចងដែកក្រពាត់ទៅក្រោយដាក់លើយាន ចេញអំពីទីនេះ ប្រញាប់ទៅកាន់ទ្វារវតីនគរ ។

ចំណែកអង្គរដែលព្រហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នក តាំងនៅក្នុងសប្បុរសធម៌ កាលនឹងបដិសេធនូវពាក្យនោះ ទើបពោល នូវគាថានេះថា :

*បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណា មិនគួរកាច់
មែកឈើនោះឡើយ ព្រោះអ្នកប្រទូស្តមិត្ត ជាបុគ្គលលាមក ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ន ភព្វេយ្យ** មិនគប្បីកាត់ ។ បទថា **មិត្តទុញ្ញា** បានដល់ ការប្រទូស្តមិត្ត គឺ នាំសេចក្តីវិនាសឱ្យ កើតដល់មិត្តទាំងនោះ ។ បទថា **ធាបកោ** បានដល់ មនុស្សមិនល្អ

គឺមនុស្សតែងតែប្រទូស្តចំពោះមិត្ត ។ មែនពិត ដើមឈើណាដែល
មានម្លប់ជ័រត្រជាក់ រមែងបំបាត់នូវសេចក្តីត្រូវលំក្រវាយ របស់ជនដែល
ត្រូវកំដៅរោលរាល បុគ្គលមិនគួរគិតប្រទូស្ត ចំពោះដើមឈើនោះ
ឡើយ នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ពួកសត្វនោះ ។ លោកសម្តែងថា
ទេវបុត្រនេះ ជាសប្បុរសជាបុព្វការីបុគ្គល ជាអ្នកបន្ទោបង់នូវសេចក្តី
ទុក្ខ ជាអ្នកមានឧបការៈច្រើនដល់យើងទាំងឡាយ យើងមិនគួរគិត
ប្រទូស្តចំពោះទេវបុត្រនោះឡើយ តាមពិតទេវបុត្រនោះ យើងគួរ
បូជាតែម្យ៉ាងទើបត្រូវ ។

ព្រាហ្មណ៍បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ គិតថា មូលហេតុនៃ
ប្រយោជន៍ ជាហេតុកំចាត់បង់នូវសេចក្តីមិនស្មោះត្រង់ ដូច្នេះហើយ
អាស្រ័យផ្លូវដែលជាបែបផែន តាំងនៅក្នុងផ្នែកមិនស្របគ្នានឹងអង្គរ
ទើបពោលគាថាថា :

*បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណា គប្បីកាត់
ឈើនោះបានខ្លះ បើមានប្រយោជន៍ប្រាកដដោយការកាត់នោះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អត្ថោ ចេ តាឱសោ សិយា
មានសេចក្តីថា បើមានសេចក្តីត្រូវការដោយទ្វេសម្ភារៈដូច្នោះ អធិ-
ប្បាយថា សូម្បីដើមនៃដើមឈើនោះក៏គួរកាត់ នឹងចាំបាច់ពោលទៅ
ថ្វីដល់មែកជាដើមនោះ ។

នៅពេលដែលព្រាហ្មណ៍ពោលយ៉ាងនេះហើយ អង្គរកាល
នឹងរក្សាចំពោះសប្បុរសធម៌ ទើបពោលនូវគាថានេះថា :

*បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណា មិនគប្បីក្អិច
ស្លឹកឈើនោះឡើយ ព្រោះអ្នកប្រទូស្តមិត្ត ជាបុគ្គលលាមក ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ន ឥស្ស បត្តំ ឥន្ទេយ្យ**
មានសេចក្តីថា មិនគប្បីធ្វើសូម្បីត្រឹមតែស្លឹកមួយ របស់ដើមឈើនោះ
ឱ្យធ្លាក់ចុះទៅឡើយ នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់មែកជាដើមនោះ ។

ព្រាហ្មណ៍កាលនឹងរក្សានូវវាទៈរបស់ខ្លួនទៀត ទើបពោល
គាថាថា :

*បុគ្គលគប្បីអង្គុយ ឬដេកនៅក្រោមម្លប់ឈើណា គប្បីដកឈើ
នោះ ព្រមទាំងបួសបានខ្លះ បើមានប្រយោជន៍ប្រាកដ ដោយការ
ដកនោះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សម្មុទ្ធិ តំ អព្វហេ**
មានសេចក្តីថា គប្បីដក គឺគប្បីដកឡើងនូវដើមឈើនោះព្រមទាំង
បួស គឺមួយអន្លើដោយបួសក្នុងទីនោះ ។

កាលព្រាហ្មណ៍ពោលយ៉ាងនេះហើយ អង្គរមានបំណងនឹង
ធ្វើនូវវាទៈនោះឱ្យគ្មានប្រយោជន៍ទៀត ទើបពោលគាថា ៣ គាថា
ទាំងនេះថា :

បុរសគប្បីនៅក្នុងផ្ទះ នៃបុគ្គលណា សូម្បីអស់មួយរាត្រី បុរស
គប្បីបានបាយទឹកក្នុងសម្ភារៈនៃបុគ្គលណា មិនគប្បីគិតនូវអំពើអាក្រក់
ដល់បុគ្គលនោះ សូម្បីដោយចិត្តឡើយ ពួកសប្បុរស តែងសរសើរនូវ
ភាពនៃបុគ្គលកតញ្ញ ។ បុរសគប្បីនៅក្នុងផ្ទះនៃបុគ្គលណា សូម្បីអស់
មួយរាត្រី ដែលគេទំនុកបម្រុងដោយបាយនិងទឹក មិនគប្បីគិតអំពើ
អាក្រក់ដល់បុគ្គលនោះ សូម្បីដោយចិត្តឡើយ បុគ្គលមានដៃមិន
ប្រទូស្ត តែងដុតកំដៅនូវបុគ្គលដែលប្រទូស្តមិត្ត ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **យស្ស** ប្រែថា នៃបុគ្គលណា ។
បទថា **ឯករត្ថិមិ** មានសេចក្តីថា គប្បីនៅអាស្រ័យក្នុងផ្ទះ សូម្បី-
ត្រឹមតែមួយរាត្រី ។ បទថា **យត្ថន្ធានំ បុរិសោ លតេចំ**
មានសេចក្តីថា បុរសគប្បីបាននូវភោជនណាមួយ មិនថាជាបាយ ឬ
ទឹកក្នុងសម្ភារៈនៃបុគ្គលណា ។ បទថា **ន តស្ស ធាមំ មនសាបិ**
ចិន្តេយ មានសេចក្តីថា បុគ្គលមិនគប្បីមានចិត្តគិតនូវអំពើមិនល្អ
គឺអំពើដែលឥតប្រយោជន៍ចំពោះបុគ្គលនោះ បានដល់ជាអ្នកមិន-
ស្រឡាញ់ពេញចិត្ត នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វីដល់កាយនិងវាចានោះ ។
ប្រសិនបើមានពាក្យសួរថា សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ? ឆ្លើយថា
ព្រោះភាពជាបុគ្គលកតញ្ញ ដែលសប្បុរសទាំងឡាយ សរសើរហើយ
អធិប្បាយថា ដែលឈ្មោះថា ភាពជាអ្នកដឹងគុណ ដែលបុរសដ៏ឧត្តម

មានព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជាដើម សរសើរហើយ ។

បទថា **ឧបន្និសេ** ប្រែថា គប្បីឱ្យចូលទៅអង្គុយជិត គឺគប្បី-
ទំនុកបម្រុងដោយបាយនិងទឹកជាដើមថា លោកចូរទទួលនូវវត្ថុនេះ
លោកចូរបរិភោគនូវវត្ថុនេះ ។ បទថា **អនុព្វធនឈី** បានដល់ អ្នក
មានដៃមិនបៀតបៀន គឺអ្នកសង្រួមដៃ ។ បទថា **ឧបាសេ មិត្តទុក្ខី**
មានសេចក្តីថា រមែងដុតកំដៅ គឺរមែងធ្វើបុគ្គលដែលប្រទូស្តមិត្ត
នោះឱ្យវិនាស ពោលដោយអត្ថ ឈ្មោះថា រមែងដុតកំដៅ គឺរមែង-
ដុតកំដៅនូវបុគ្គលដែលមិនប្រទូស្ត អ្នកដែលបុគ្គលដទៃធ្វើនូវកំហុស
ក្នុងបុគ្គលដែលបរិបូណ៌ដោយអធ្យាស្រ័យ ដែលជាប្រយោជន៍ អ្នក-
មិនប្រទូស្ត គឺនាំមកនូវសេចក្តីវិនាសដល់បុគ្គលនោះឯង ដោយមិន
ប្លែកគ្នា ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទើប
ត្រាស់ថា :

*សត្វណាបៀតបៀន នូវបុគ្គលដែលធ្វើឧបការៈមុន ដោយអំពើ
អាក្រក់ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ សត្វនោះជាអ្នកបៀតបៀន នូវបុគ្គល
ជាអ្នកមានបាតដែទទឹក^(១) រមែងមិនឃើញនូវសេចក្តីចម្រើនទេ ។*

*បុគ្គលណា ប្រទូស្តដល់នរជន ដែលមិនបានប្រទូស្ត ជាបុគ្គល
ស្អាត មិនមានទីទួលគឺកិលេស បាបរមែងត្រឡប់ទៅរកបុគ្គលពាល*

១- មានបាតដែទទឹក សំដៅដល់អ្នកធ្វើឧបការៈ ។

នោះវិញ ដូចជាធូលីដ៏ល្អិត ដែលបុគ្គលបាចទៅកាន់ទីច្រាសខ្យល់ ។

បទថា យោ បុព្វេ ភតកល្យាណោ មានសេចក្តីថា បុគ្គលណា មានសេចក្តីល្អ ដែលបុគ្គលណាម្នាក់ធ្វើឱ្យ គឺធ្វើឧបការៈមុន ។ បទថា បច្ឆា ធាបេន ហិសតិ មានសេចក្តីថា ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ បៀតបៀននូវបុគ្គលនោះ ជាអ្នកធ្វើនូវឧបការៈមុនដោយអំពើអាក្រក់ គឺអំពើមិនល្អ បានដល់ ដោយអំពើដែលឥតប្រយោជន៍ ។ បទថា អន្ធាណិមាតោ ធាសោ មានសេចក្តីថា អ្នកមានបាតដែសើម គឺអ្នកមានបាតដែទទឹក បានដល់ មានបាតដែដែលលាងស្អាតហើយ ជាអ្នកធ្វើឧបការៈមុន ព្រោះធ្វើនូវឧបការៈបៀតបៀនគឺសង្កត់សង្កិន ដោយន័យដូចពោលហើយខាងដើម, ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវបៀតបៀនដោយការបៀតបៀននូវបុគ្គលដែលធ្វើឧបការៈមុននោះ ឈ្មោះថា បៀតបៀនអ្នកមានបាតដែទទឹក បានដល់អកតញ្ច ។ បទថា ន សោ ភរុទ្ធានិ បស្សតិ មានសេចក្តីថា បុគ្គលនោះ គឺបុគ្គលដែលពោលរួចមកហើយ រមែងមិនឃើញរមែងមិនភប់ប្រសព្វ គឺរមែងមិនបានក្នុងលោកនេះ និងក្នុងពេលឥឡូវនេះ ។

ព្រាហ្មណ៍នោះ ត្រូវអង្ករលើកតម្កើងនូវសប្បុរសធម៌ ពោលញ៉ាំញីសង្កត់សង្កិនយ៉ាងនេះ ក៏ជាអ្នកនៅស្ងៀម ។ ចំណែកទេវបុត្រ

បានស្តាប់ពាក្យ និងពាក្យឆ្លើយឆ្លងនៃជនទាំង ២ នោះហើយ សូម្បី-
ខឹងនឹងព្រាហ្មណ៍ ក៏គិតថា ឈឺយចុះ ពេលក្រោយយើងនឹងដឹង
នូវអំពើដែលគួរធ្វើដល់ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រទូស្តនេះ កាលនឹងសម្តែង
ភាវៈរបស់ខ្លួនដែលជនណាមួយញាំញីមិនបាន ជាលំដាប់ដំបូង ទើប
ពោលគាថាថា :

*ខ្ញុំទោះបីទេវតាក្តី មនុស្សក្តី ក៏ចាត់កំថាយដោយឥស្សរិយ-
យសមិនបានឡើយ ខ្លួនខ្ញុំជាយក្សសម្រេចនូវបុទ្ធិដ៏ឧត្តម ទៅក្នុងទី
ឆ្ងាយបាន ប្រកបដោយរូបសម្បត្តិ និងកម្លាំង ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទេវតា វា** បានដល់ ទោះបី
ទេវតាអង្គណាមួយក៏ដោយ ។ សូម្បីក្នុងបទថា **មនុស្សន វា** នេះ
ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា **ឥស្សរិយេន វា** មានសេចក្តីថា អ្នក
ដែលជាធំក្នុងពួកទេវតាក្តី អ្នកដែលជាធំក្នុងពួកមនុស្សក្តី ។ ក្នុងភាព
ជាធំ ២ យ៉ាងនោះឈ្មោះថា ភាពជាធំក្នុងពួកទេវតា បានដល់ទេវ-
បុទ្ធិ របស់ស្តេចចាតុមហារាជ ស្តេចសក្តទេវរាជ និងស្តេចសុយាមៈ
ជាដើម, ឈ្មោះថា ភាពជាធំក្នុងពួកមនុស្ស បានដល់បុព្វបុទ្ធិ
របស់ស្តេចចក្រពត្តិជាដើម ។ ព្រោះហេតុដូច្នេះ លោកទើបសង្គ្រោះ
យកទេវតានិងមនុស្សដែលមានអានុភាព ច្រើនដោយឥស្សរិយយស ។
មែនពិត ទេវតាសូម្បីជាអ្នកមានអានុភាពច្រើន កាលបើមិនមាន

មនុស្សដែលផលនៃបុណ្យឧបត្ថម្ភខ្លួនទេ រមែងមិនអាចដើម្បីនឹង
គ្របសង្កត់សេចក្តីវិបត្តិក្នុងការប្រកបសេចក្តីព្យាយាមបានឡើយ នឹង
ចាំបាច់ពោលទៅថ្វីដល់បុគ្គលក្រៅនេះនោះ ។ សព្វថា **ហិ** ជានិបាត
ប្រើក្នុងអត្ថថា អត់ធន់មិនបាន ។ បទថា **ន សុប្បសឃ្មោ** ប្រែថា
ដែលជនណាមួយកំចាត់មិនបាន ។ បទថា **យក្ខោហមស្មិ មរមិទ្ធិ-**
មត្តោ មានសេចក្តីថា ព្រោះផលនៃបុណ្យរបស់ខ្លួន យើងទើបចូល
ដល់ភាពជាទេវបុត្រ គឺយើងជាទេវបុត្រពិត ។ មិនមែនជាទេវបុត្រ
ក្លែងក្លាយទេ ។ តាមពិត យើងមានបូទិយាំងក្រៃលែង គឺប្រកប
ដោយបូទិនៃទេវបុត្រដ៏ខ្លាំងក្លា ។ បទថា **នុរទ្គមោ** បានដល់ អាច
ដើម្បីនឹងទៅកាន់ទីឆ្ងាយបានដោយឆាប់រហ័ស ។ ដោយពាក្យថា
វណ្ណតលុបមន្តោ នេះ ទេវបុត្រសម្តែងចំពោះភាវៈដែលខ្លួនមិនត្រូវ
ជនណាមួយញាំញីសង្កត់សង្កិន ដោយការប្រកបមន្តជាដើម ដោយ
បទទាំង ៣ ថា ចូលដល់ គឺប្រកបដោយរូបសម្បត្តិនិងដោយកម្លាំង
កាយ ។ មែនពិត បុគ្គលដែលបរិបូណ៌ដោយរូប ជាអ្នកដែលបុគ្គល
ដទៃរាប់អានច្រើន ។ ព្រោះអាស្រ័យរូបសម្បត្តិ ទើបមិនត្រូវវត្ថុដែល
ជាសត្រូវនឹងគ្នា អូសទាញទៅបានឡើយ, ព្រោះហេតុដូច្នេះ លោក
ទើបពោលនូវវណ្ណសម្បត្តិថា ជាហេតុដែលជនណាមួយគ្របសង្កត់
មិនបាន ។

បន្ទាប់ពីនេះទៅ អង្គរចាណិច និង ទេវបុត្រ បានធ្វើនូវការ
ឆ្លើយឆ្លងគ្នាថា :

ដែទាំងអស់របស់អ្នក មានសម្បជូនជាមាស ទ្រទ្រង់នូវវត្ថុ
ជាទីប្រាថ្នាដោយអង្គលីទាំង ៥ បញ្ចេញនូវរសផ្អែម រសទាំងឡាយ
ផ្សេងៗ រមែងហូរចេញ ខ្ញុំសម្គាល់ថាជាសក្កទេវរាជ ឈ្មោះបុរិន្ទទៈ ។
រក្ខត្តទេវតាតបថា :

ខ្ញុំមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធា មិនមែនជាព្រះឥន្ទ
ឈ្មោះបុរិន្ទទៈទេ ម្ចាស់អង្គរៈ អ្នកចូរដឹងនូវខ្លួនខ្ញុំថាជាប្រេត^(១) ច្បាត
អំពីរោរុនគរ (មកកើត) ក្នុងទីនេះទេតើ ។

អង្គរចាណិចឆ្លើយថា :

អំពីជាតិមុន កាលអ្នកនៅក្នុងរោរុនគរ មានសីលដូចម្តេច
មានសមាចារដូចម្តេច ផលបុណ្យសម្រេចក្នុងដែររបស់អ្នក ដោយការ
ប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ដូចម្តេច ។

រក្ខត្តទេវតាតបថា :

អំពីជាតិមុន កាលនោះខ្លួនខ្ញុំជាអ្នកតម្បាញ នៅរោរុនគរ
ជាអ្នកប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតដោយលំបាក ជាមនុស្សកំព្រា វត្ថុដែលគួរឱ្យ
ទានមិនមានដល់ខ្ញុំទេ តែទីលំនៅរបស់ខ្ញុំនៅជិត (ផ្ទះ) នៃអសយ្ហ-

១- សំដៅយកទេវបុត្រនោះ ។

មហាសេដ្ឋី ដែលជាអ្នកប្រកបដោយសទ្ធា ជាម្ចាស់នៃទាន បានធ្វើបុណ្យ ជាអ្នកខ្មាសចាប ។ ពួកយាចក និងពួកវណិព្វកៈ មានគោត្រផ្សេងៗ គ្នា តែងទៅក្នុងទីនោះ ជនទាំងនោះតែងសួររកទីលំនៅនៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី នឹងខ្ញុំ ក្នុងទីនោះ ។ សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់អ្នកចុះ ពួកយើងទៅក្នុងទីណា អសយ្ហមហាសេដ្ឋី តែងឱ្យទានក្នុងទីណា ខ្ញុំកាលដែលជនទាំងនេះសួរហើយ បានប្រាប់នូវលំនៅ នៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី ដល់ជនទាំងនោះ ។ ខ្ញុំបានលើកដើមដៃ ខាងស្តាំ (បង្ហាញលំនៅនៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋីដល់ជនទាំងនោះ) ថា សេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយចុះ អ្នកទាំងឡាយចូរនាំគ្នាទៅក្នុងទីនោះចុះ អសយ្ហមហាសេដ្ឋី តែងឱ្យទានក្នុងទីនោះ ដែរបស់ខ្ញុំអាចឱ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាបាន ដោយហេតុនោះ ដែរបស់ខ្ញុំទើបបញ្ចេញនូវសង្កេតបាន ដោយហេតុនោះ បុណ្យក៏សម្រេចក្នុងដែរបស់ខ្ញុំ ដោយការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរនោះ ។

ឥន្ទ្រចាឆិចស្ត្រថា :

បានឮថា អ្នកមិនដែលឱ្យទាន ដល់ជនណាមួយ ដោយដៃទាំងឡាយរបស់ខ្លួនទេ គ្រាន់តែអនុមោទនាទាន របស់បុគ្គលដទៃ ហើយលើកដៃចង្អុលប្រាប់ផ្លូវប៉ុណ្ណោះ ។ (ព្រោះហេតុនោះ ដែរបស់អ្នកទើបឱ្យវត្ថុដែលគួរប្រាថ្នា ជាទីហូរចេញនៃវត្ថុមានរសឆ្ងាញ់

ផលបុណ្យរមែងសម្រេចត្រង់ដែររបស់អ្នក ព្រោះការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរ
នោះ)^(១) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អសយ្ហមហាសេដ្ឋីនោះ ជាអ្នកមាន
ចិត្តជ្រះថ្លា ហើយបានឱ្យនូវទាន ដោយដៃខ្លួនឯង លុះសេដ្ឋីនោះ
លះបង់នូវអត្តភាពជាមនុស្ស ហើយទៅទិសណា ។

រក្ខតេរតាចបថា :

ខ្ញុំក៏មិនដឹង នូវដំណើរទៅ ឬមក នៃអសយ្ហមហាសេដ្ឋី
ជាអ្នកអត់ធន់ ដែលមានរស្មីផ្សាយចេញអំពីកាយឡើយ តែខ្ញុំឮថា
អសយ្ហមហាសេដ្ឋី ទៅកើតជាមួយនឹងព្រះឥន្ទ្រ ក្នុងសម្លាត់នៃស្តេច-
វេស្សវណ្ណ ។

អង្គរចាតិជេពោលថា :

បុគ្គលគួរធ្វើកុសល គួរឱ្យទានតាមសមគួរ បុគ្គលណាឃើញ
ដៃដែលឱ្យតាមចំណង់ហើយ នឹកមិនធ្វើបុណ្យកើត ។ ខ្ញុំទៅអំពីទីនេះ
ដល់ទៅទ្វារកន្ទីរ នឹងតម្កល់ទុកនូវទាន ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ
ដល់ខ្ញុំដោយពិត ។ ខ្ញុំនឹងឱ្យបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងសេនាសនៈ
អណ្តូងទឹក ពាងទឹកសម្រាប់ផឹក និងស្ពានក្នុងផ្លូវដែលលំបាកទៅ ។

រួមជាគាថាដែលពោលឆ្លើយឆ្លងគ្នាមាន ១៥ គាថា ។

បណ្ណាបទទាំងនោះ បទថា ធាណិ តេ បានដល់ បាតដៃស្តាំ

១- សេចក្តីក្នុងវង្សង្សក្រចកនេះជាន័យក្នុងព្រះអដ្ឋកថា, បិដកថា ដែរបស់ខ្ញុំ...ជាដើម (ទំព័រ ៤៨)

របស់អ្នក ។ បទថា **សត្វសោ វណ្ណោ** បានដល់ មានសម្បជូច
ជាមាសទាំងអស់ ។ បទថា **បញ្ចុក្ខារោ** មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា
បញ្ចុក្ខារោ ព្រោះមានការទ្រទ្រង់ទុកនូវវត្ថុដែលបុគ្គលដទៃប្រាថ្នា
ដោយម្រាមដៃទាំង ៥ ។ បទថា **បដុស្សុវោ** ប្រែថា ជាទីហូរចេញ
នូវរសជ័រច្រាញ់ ។ ព្រោះហេតុនេះ លោកទើបពោលថា **នានារសា**
បគ្សន្តិ មានសេចក្តីថា ជាទីហូរចេញនៃរសផ្សេងៗ មានរសផ្អែម
រសល្ងឹង និងរសចត់ជាដើម ។ មែនពិត លោកពោលទុកថា រស
មានរសផ្អែមជាដើម រមែងហូរចេញពីដៃ ដែលបង្ហូរចេញនូវរបស់
ដែលគួរទំពាស៊ី និងរបស់បរិភោគផ្សេងៗ ដែលបរិបូណ៌ដោយរស
មានរសផ្អែមជាដើម ដែលឱ្យនូវសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ទេវបុត្រ ។ បទថា
បញ្ញេហំ តំ បុរិន្ទំ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំសម្គាល់ថា អ្នកជាស្តេចសក្ត-
ទេវរាជ, អធិប្បាយថា ខ្ញុំសំគាល់ថា អ្នកជាស្តេចសក្តទេវរាជ ដែល
មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ។

បទថា **នម្ហិ ទេវោ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំមិនមែនជាទេវតា
ដែលប្រាកដមានស្តេចវេស្សវណ្ណជាដើម ។ បទថា **ន គន្ធា**
មានសេចក្តីថា ទាំងមិនមែនជាគន្ធា ។ បទថា **នបិ សក្កោ បុរិន្ទ-**
ទោ មានសេចក្តីថា ទាំងមិនមែនជាស្តេចសក្តទេវរាជ ឈ្មោះថា
បុរិន្ទទេវ ព្រោះបានផ្តើមធ្វើទានក្នុងអត្តភាពមុន គឺក្នុងកាលមុន ។

ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថា តើអ្នកជាអ្វី ? រុក្ខទេវតា ទើបពោល
ពាក្យមានជាដើមថា ម្ចាស់អង្គរៈ អ្នកចូរជ្រាបថា ខ្ញុំជាប្រេត,
ម្ចាស់អង្គរៈ អ្នកចូរដឹងថា ខ្ញុំធ្លាក់នៅក្នុងកំណើតជាប្រេត គឺអ្នកចូរចាំ
នូវខ្ញុំថា ជាប្រេតអ្នកមានបូទីច្រើនមួយរូប ។ បទថា **រោទុវម្ព្យា**
ឥន្ទ្រគតិ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំចុកអំពីរោរុវនគរហើយមកកើតក្នុងទី-
នេះ គឺត្រង់ដើមជ្រៃនេះក្នុងផ្លូវខ្សាច់កន្តារដោយការឧប្បត្តិ គឺកើត
ក្នុងទីនេះ ។

បទថា **ភី សីលោ ភីសមាចារោ រោទុវម្ព្យា បុរេ តុវ**
មានសេចក្តីថា កាលមុន គឺក្នុងអត្តភាពមុន អ្នកនៅឯរោរុវនគរ
ជាអ្នកមានប្រក្រតីដូចម្តេច មានការប្រព្រឹត្តដូចម្តេច គឺអ្នកសមាទាន
សីលដូចម្តេច ដែលមានលក្ខណៈងាកចេញពីបាប មានសេចក្តីប្រព្រឹត្ត
ដូចម្តេច ដោយការប្រព្រឹត្តមានលក្ខណៈបំពេញបុណ្យដែលឱ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅហើយ, អធិប្បាយថា អ្នកជាអ្នកប្រព្រឹត្តដូចម្តេច ក្នុងការបំពេញ
កុសល មានទានជាដើម ។ បទថា **កេន តេ ព្រហ្មចរិយេន បុព្វំ**
បាណិម្ព្យិ ឥន្ទ្រគតិ មានសេចក្តីថា ផលបុណ្យក្នុងបាតដែរបស់អ្នកនេះ
គឺមានអានុភាពយ៉ាងនេះ រមែងសម្រេច គឺរមែងសម្រេចផលក្នុង
កាលឥឡូវនេះ ព្រោះការប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរដូចម្តេច អ្នកចូរច្រាប់រឿង
នោះ ។ មែនពិត **ផលបុណ្យ** លោកសំដៅយកបុណ្យក្នុងទីនេះ

ដោយការលុបបទខាងចុង ។ មែនពិត តពីនោះផលបុណ្យនោះ
ព្រះជ័យមានព្រះភាគត្រាស់ថា “ **បុណ្យ** ” ក្នុងប្រយោគមានជាដើមថា
“ **ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះរមែងចម្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះ-
ហេតុនៃការសមាទានកុសលធម៌** ” ។

បទថា **តន្ត្រវាយោ** ប្រែថា ខ្ញុំជាជាងតម្បាញ ។ បទថា
សុភិច្ឆតត្ថិ បានដល់ ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយសេចក្តីលំបាកណាស់
គឺ ជាអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយសេចក្តីលំបាកយ៉ាងក្រៃលែង ។ បទថា
ភបណ្ណោ ប្រែថា ជាមនុស្សកំព្រា, អធិប្បាយថា ជាមនុស្សកំសត់ ។
បទថា **ន មេ វិជ្ជតិ ឧត្តរេ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំមិនមានអ្វី ដែល
គួរឱ្យ ដើម្បីឱ្យដល់សមណព្រាហ្មណ៍ អ្នកដំណើរទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំមានគំនិត
ដើម្បីនឹងឱ្យទាន ។

បទថា **និវេសនំ** ប្រែថា ផ្ទះ, ឬសាលាសម្នាក់ធ្វើការងារ ។
បទថា **អសយ្ហស្ស ឧបន្ថិតេ** បានដល់ ជិតផ្ទះរបស់មហាសេដ្ឋី
ឈ្មោះថា **អសយ្ហៈ** ។ បទថា **សន្និស្ស** មានសេចក្តីថា ប្រកបដោយ
ការជឿកម្ម និងផលនៃកម្ម ។ បទថា **ឧនបតិនោ** មានសេចក្តីថា
ជាម្ចាស់នៃទាន ដោយសម្បត្តិជាហេតុបរិច្ចាគជាប់ជានិច្ច និងដោយ
ការគ្របសង្កត់សេចក្តីលោភ ។ បទថា **ភតបុព្វស្ស** បានដល់ អ្នក-
មានសុចរិតកម្មដែលធ្វើទុកក្នុងកាលមុន ។ បទថា **លជ្ជិនោ** បានដល់

អ្នកមានសេចក្តីខ្មាសចំពោះបាបជាសភាវៈ ។

បទថា **ឥត** បានដល់ ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំនោះ ។ បទថា **យា-
ចនកា យន្តិ** មានសេចក្តីថា ពួកយាចក ប្រាថ្នានឹងសូមអ្វីមួយនឹង
អសយ្ហសេដ្ឋី ទើបនាំគ្នាមក ។ បទថា **នាណគោត្តា** បានដល់
អ្នកសម្តែងអាងដល់គោត្រផ្សេង ៗ ។ បទថា **វណិព្វកា** បានដល់
ពួកវណិព្វកៈ ។ ជនណា ដើរប្រកាសនូវផលបុណ្យជាដើមរបស់
ទាយក និងភាពដែលខ្លួនមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយសំដៅដល់កិត្តិ-
គុណជាដើម ។ បទថា **ឥត** ក្នុងបទថា **តេ ច មំ ឥត បុច្ឆន្តិ**
នោះ គ្រាន់តែជានិបាត ។ ពួកសូមយាចកជាដើមទាំងនោះ នាំគ្នា
សួររកទីលំនៅរបស់អសយ្ហសេដ្ឋីនឹងខ្ញុំ ។ មែនពិត អ្នកដែលគិត
នូវអក្សររមែងប្រាថ្នាកម្មទាំង ២ យ៉ាង ក្នុងឋានៈដូច្នេះ ។ បទថា
កត្ត គប្បាម តន្តំ វោ កត្ត ទានំ បទិយតិ ជាបទ
សម្តែងនូវអាការសួរ របស់យាចកទាំងនោះ ។ មែនពិត ក្នុងទីនេះ
មានអធិប្បាយដូច្នេះថា : សូមសេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់អ្នក-
ទាំងឡាយ ពួកយើងបានឮថា អសយ្ហសេដ្ឋីតែងឱ្យទានដូច្នេះ ទើប
នាំគ្នាមក គេឱ្យទានក្នុងទីណាឬយើងនឹងទៅតាមផ្លូវណា អ្នកដែល
ទៅតាមផ្លូវណា ទើបអាចនឹងបានទាន ។ បទថា **តេសាហំ បុជ្ជោ**
អក្ខរាមិ មានសេចក្តីថា ត្រូវអ្នកដំណើរទាំងនោះសួរនូវឋានៈដែលនឹង

បានយ៉ាងនេះ ទើបឱ្យកើតសេចក្តីការវះឡើងថា យើងជាអ្នកមិន
អាចដើម្បីនឹងឱ្យអ្វីមួយ ដល់ជនទាំងនេះក្នុងពេលនេះបាន ព្រោះ
មិនធ្លាប់ធ្វើបុណ្យទុកក្នុងកាលមុន ប៉ុន្តែយើងនឹងបង្ហាញរោងទាន
ដល់ជនទាំងនេះឱ្យកើតបីតិឡើង ដោយការប្រាប់ឧបាយនៃការបាន
សូម្បីដោយហេតុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ក៏នឹងពើបប្រទះនូវបុណ្យជាច្រើនបាន
ទើបលាដៃស្តាំចង្អុលប្រាប់ទីលំនៅនៃអសយ្យសេដ្ឋីដល់ជនទាំងនោះ ។
ព្រោះហេតុនោះ រុក្ខទេវតាទើបពោលថា អ្នកចូរផ្តល់ដៃស្តាំដូច្នេះ
ជាដើម ។

បទថា **គេន ធានី កាមននោ** មានសេចក្តីថា ដោយ
ហេតុគ្រាន់តែការអនុមោទនាទានដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយ ដោយការ
ប្រកាសទានរបស់អ្នកដទៃនោះដោយគោរព ឥឡូវនេះ ដែរបស់ខ្ញុំ
ប្រៀបដូចជាដើមកប្បព្រឹក្ស និងប្រៀបដូចជាដើមទិព្វព្រឹក្ស ឱ្យនូវ
វត្ថុដែលគួរជាទីប្រាថ្នា គឺឱ្យនូវវត្ថុគួរជាទីត្រូវការ ឈ្មោះថា ឱ្យនូវវត្ថុ
គួរជាទីប្រាថ្នា និងជាទីត្រូវការ ក៏ព្រោះហេតុនោះ ដែរបស់អ្នកទើប
ឱ្យនូវវត្ថុគួរជាទីប្រាថ្នា ជាទីហូរចេញនៃរសដ៏ឆ្ងាញ់ គឺជាទីបញ្ចេញ
នូវវត្ថុដែលគួរប្រាថ្នា ។

សព្វថា **កិរ ក្នុងបទថា ន កិរ ភ្នំ អនា នានំ** នេះ ជា
និបាតចុះក្នុងអត្ថនៃអនុស្សវនគ្គៈ ។ បានឮថា អ្នកមិនលះវត្ថុរបស់ខ្លួន

គឺអ្នកមិនបានឱ្យទានអ្វីមួយ ដល់អ្នកណាម្នាក់ ឬដល់សមណៈ ដោយ
បាតដែរបស់ខ្លួន គឺដោយដែរបស់ខ្លួនឡើយ ។ បទថា **បរស្ស ទានំ
អនុមោធិយនោ** មានសេចក្តីថា អ្នកកាលអនុមោទនានូវទានរបស់
អ្នកដទៃ ដែលអ្នកដទៃធ្វើតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះថា ឱ ! ទានយើង
ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បទថា **តេន ធាណិ កាមធនោ** (បិដកថា **កាមធនោ**)
មានសេចក្តីថា ព្រោះហេតុនោះ ដែរបស់អ្នក ទើបឱ្យនូវវត្ថុគួរជាទី-
ប្រាថ្នាយ៉ាងនេះ, អធិប្បាយថា ឱ ! គួរឱ្យអស្ចារ្យមែនហ្ន៎ !
គតិនៃបុណ្យទាំងឡាយ ។

បទថា **យោ សោ ទានមទា ភន្តោ បសន្នោ
សកធាណិហិ** នេះ អង្គរហៅទៅបុត្រ ដោយសេចក្តីគោរពថា
បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន អសយ្ហសេដ្ឋីដែលជាអ្នកមានសេចក្តីជ្រះថ្លា បាន
ឱ្យទានដោយដែរបស់ខ្លួន, អធិប្បាយថា លំដាប់ដំបូង ផលដូច្នេះ គឺ
អានុភាពដូច្នេះរបស់អ្នក ដែលអនុមោទនាទាន ដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ
ទុកហើយ ប៉ុន្តែអសយ្ហមហាសេដ្ឋីនោះ បានឱ្យមហាទាន គឺជាអ្នក
មានចិត្តជ្រះថ្លា ឱ្យមហាទានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាលនោះ ដោយទ្រព្យ
ជាច្រើនពាន់ ។ បទថា **សោ ហិត្វា មាណុសំ ទេហំ** មានសេចក្តី-
ថា លោកលះនូវអត្តភាពជាមុនស្បែកក្នុងទីនេះ ។ បទថា **ភី** បានដល់

ទិសណា ។ សព្វថា ទុ ក្នុងពាក្យថា ទុ សោ នេះ គ្រាន់តែជា-
និបាត ។ បទថា ទិសតំ គតោ ប្រែថា ទៅកាន់ទិស គឺទឹកនៃឯង ។
អង្គុះសួរនូវអភិសម្បរាមិកភពរបស់អសយ្ហសេដ្ឋីថា គតិ គឺសេចក្តី
សម្រេចរបស់លោកសេដ្ឋីនោះតើដូចម្តេច ។

បទថា អសយ្ហសាហិទោ មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា
អសយ្ហសេដ្ឋី ព្រោះអត់ទ្រាំនូវធុរៈរបស់សប្បុរសជាអ្នកបែងចែកនូវ-
ការបរិច្ចាគជាដើម ដែលអ្នកដទៃជាអ្នកមាននូវសេចក្តីកំណាញ់ គឺជា
អ្នកដែលត្រូវសេចក្តីលោភគ្របសង្កត់ មិនអាចដើម្បីនឹងអត់ទ្រាំបាន ។
បទថា អន្តិវេសស្ស អ្នកមានរស្មីផ្សាយចេញពីកាយ ។ មែនពិត
បទថា វេសោ ជាឈ្មោះនៃភាពភ្លឺរុងរឿង ។ បានឮថា បីតិ និង
សោមនស្សយ៉ាងក្រៃលែង រមែងកើតឡើងដល់អសយ្ហសេដ្ឋីនោះ
ព្រោះឃើញពួកយាចកកំពុងដើរមក គឺទឹកមុខ រមែងស្រស់ស្រាយ ។
រុក្ខទេវតានោះ ពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះញ៉ាំងគេឱ្យប្រចក្សដល់ខ្លួន ។
បទថា គតី វាគតី វា មានសេចក្តីថា គតិរបស់អសយ្ហសេដ្ឋីនោះ
គេចាកលោកនេះហើយទៅកាន់គតិឈ្មោះឯណោះ ឬគេចុតិអំពីទី-
នោះហើយ នឹងមកក្នុងទីនេះ ក្នុងកាលឈ្មោះឯណោះ ខ្ញុំកុំពុំបានដឹង
នេះមិនមែនជាវិស័យរបស់ខ្ញុំទេ ។ បទថា សុតំ ច មេ វេស្ស-
វណស្ស សន្តិភេ មានសេចក្តីថា ប៉ុន្តែខ្ញុំបានស្តាប់សេចក្តីនេះ

មកក្នុងសម្លាត់នៃស្តេចវេស្សវរ្ម័នណាមហារាជ ដែលទៅកាន់ទីឧបដ្ឋាក ។
បទថា សក្កស្ស សហព្យតិ គតោ អសយោ មានសេចក្តីថា
អសយូសេដ្ឋីដល់នូវភាពជាសំឡាញ់របស់សក្កទេវរាជ ជាស្តេចនៃ
ទេវតា, អធិប្បាយថា កើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

បទថា អលមេវ កាតុំ កល្យាណំ មានសេចក្តីថា
អំពើល្អណានីមួយ គឺបុណ្យកុសល សមគួរ គឺគួរតែធ្វើដោយពិត ។
ក្នុងអំពើល្អនោះ វត្ថុដែលទូទៅដល់ជនទាំងពួង គួរធ្វើប្រសើរជាង
ដើម្បីសម្តែងនូវវត្ថុនោះ អង្គរពាណិជ្ជទើបពោលថា គួរនឹងឱ្យទាន
តាមសមគួរ ។ គួរឱ្យទានសមគួរ ដល់ទ្រព្យសម្បត្តិនិងកម្លាំងរបស់
ខ្លួន ។ លោកពោលហេតុ ក្នុងសេចក្តីនោះទុកថា ឃើញនូវដែដែល
ឱ្យនូវវត្ថុគួរជាទីប្រាថ្នា ។ ព្រោះឃើញដែនេះ ដែលឃើញថា ឱ្យនូវវត្ថុ
គួរជាទីប្រាថ្នា ដោយហេតុមានការអនុមោទនា ចំណែកបុណ្យដែល
អ្នកដទៃធ្វើហើយជាខាងដើម និងដោយហេតុត្រឹមតែការប្រាប់ផ្លូវ
ជាទីចូលទៅកាន់ទីលំនៅនៃលោកជាទានបតី ។ បទថា កោ បុណ្ណំ
ន ករិស្សតិ មានសេចក្តីថា នរណាដូចជាខ្ញុំ នឹងមិនធ្វើបុណ្យដែល
ជាទីពឹងរបស់ខ្លួន ។

អង្គរពាណិជ្ជ លុះសម្តែងសេចក្តីអើពើក្នុងការបំពេញបុណ្យ
ដោយមិនកំណត់ពិតប្រាកដយ៉ាងនេះ ឥឡូវនេះ កាលនឹងសម្តែង

កំណត់ពិតប្រាកដនូវការបំពេញបុណ្យនោះរបស់ខ្លួន ទើបពោលគាថា
២ គាថា មានជាដើមថា សោ ហិ នូន ដូច្នេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សោ បានដល់ ខ្ញុំនោះ ។ សព្ទថា
ហិ ជានិបាត ចុះក្នុងអត្ថនៃអវជារណៈ ។ សព្ទថា នូន ជានិបាត
ចុះក្នុងអត្ថថាបរិវិតក្កៈ ។ បទថា សោ គន្ធា មានសេចក្តីថា ខ្ញុំ
ទៅអំពីភូមិនៃទេវតានេះហើយ ។ បទថា អនុប្បត្វាន ន្ទរកំ
បានដល់ ដល់ទ្វារវតីនគរដោយលំដាប់ ។ បទថា បន្ទាបយស្សាមិ
ប្រែថា នឹងឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

កាលអង្គរពាណិជ ធ្វើនូវបដិញ្ញាថា ខ្ញុំនឹងឱ្យទានយ៉ាងនេះ
ហើយ ទេវបុត្រមានចិត្តរីករាយ ពោលថា អ្នកនិរទុក្ខ អ្នកជាអ្នក
លះបង់ ចូរឱ្យទានចុះ ចំណែកខ្ញុំនឹងធ្វើតួនាទីជាសម្លាញ់របស់អ្នក
ទេយ្យធម៌របស់អ្នកនឹងមិនដល់នូវការអស់ទៅដោយប្រការណា ខ្ញុំ
នឹងធ្វើដោយប្រការនោះ ដូច្នេះហើយ ទើបឱ្យអង្គរពាណិជនោះ
អាចហ៊ានក្នុងការបំពេញទាន ហើយពោលថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ពាណិជ បានឮថា អ្នកប្រាជ្ញានឹងនាំមនុស្សដូចជារូបយើង ទៅតាម
អំណាចនៃចិត្ត ពិតជាមិនស្គាល់ប្រមាណនៃខ្លួនមែន ដូច្នេះហើយ
ទើបធ្វើឱ្យទំនិញរបស់ព្រាហ្មណ៍ពាណិជនោះ អន្តរធានទៅ ទើប
គំរាមឱ្យព្រាហ្មណ៍ពាណិជនោះខ្លាច ដោយអាការៈដ៏គួរឱ្យខ្លាចថាជា

យក្ស ។ លំដាប់នោះ អង្គរពាណិជ្ជ ទើបអង្វរទេវបុត្រនោះ ដោយ
ប្រការផ្សេងៗ កាលនឹងឱ្យព្រាហ្មណ៍ខមាទោស ឱ្យជ្រះថ្លា ទើបធ្វើ
ទំនិញទាំងអស់ឱ្យត្រឡប់ដូចដើមវិញ ។ នៅពេលជិតព្រលប់ ទើប
ចាកចេញពីទេវបុត្រធ្វើដំណើរទៅ ឃើញស្រេតមួយ គួរឱ្យខ្លាចក្រៃ-
លែង ក្នុងទីមិនឆ្ងាយនៃទេវបុត្រនោះ កាលនឹងសួរនូវបុព្វកម្ម ទើប
ពោលគាថាថា :

ម្រាមដៃម្រាមជើងរបស់អ្នកក្លែងក្លង់ មុខរបស់អ្នកក្រញេវ-
ក្រញួវ ភ្នែករបស់អ្នក ចេះតែហូរចេញនូវទឹកភ្នែក ព្រោះហេតុអ្វី
បាបកម្មដូចម្តេច ដែលអ្នកបានធ្វើហើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ភុណា** ប្រែថា ក្លែងក្លង់ គឺ
រៀច បានដល់ មិនត្រង់ ។ បទថា **ភុណលីកតំ** បានដល់ ក្រញួវ
គឺក្រញេវក្រញួវដោយអាការនៃមុខ ។ បទថា **បគ្សុរិ** បានដល់
មិនស្អាត ចេះតែហូរចេញ។

លំដាប់នោះ ប្រេតបានពោលគាថា ៣ គាថា ដល់អង្គរ-
ពាណិជ្ជនោះថា :

កាលអស្សុតហបតី ដែលមានរស្មីចេញអំពីកាយ មានសទ្ធា
គ្រប់គ្រងផ្ទះ ខ្ញុំជាអ្នកចាត់ចែកនូវទានទាំងឡាយ ក្នុងរោងទានរបស់
គហបតីនោះ ។ ខ្ញុំបានឃើញពួកស្គមដែលត្រូវការភោជន មកក្នុង-

ទីនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីសមគួរ ហើយបានធ្វើមុខក្រញេវ-
ក្រញូវ ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាម្រាមដៃម្រាមជើងរបស់ខ្ញុំក្លែងក្លាង
មុខរបស់ខ្ញុំក្រញេវក្រញូវ ភ្នែកទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ចេះតែហូរចេញ
នូវទឹកភ្នែក មានភ្លិនស្អុយ បាបកម្មនោះ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អង្គីសេស្ស** ជាដើម ប្រក-
ពាលសំដៅចំពោះអសយ្ហសេដ្ឋី ។ បទថា **ឃរមេសិនោ** បានដល់
គ្រហស្ថដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ បទថា **នានវិស្សគ្នេ** បានដល់
ក្នុងរោងទាន គឺ ក្នុងទីជាទីបរិច្ចាគទាន ។ បទថា **នានេ អធិគតោ**
អហំ មានសេចក្តីថា ចាប់ផ្តើមតាំង គឺតាំងទុកក្នុងការបរិច្ចាគ
ទេយ្យធម៌ គឺក្នុងការបំពេញទាន ។ បទថា **ឯកមន្តំ អបក្កម្ហ** មាន
សេចក្តីថា អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងទាន ឃើញយាចកដែលត្រូវការភោជនា-
ហារដើរមក ឈរនៅក្នុងកន្លែងដដែលនោះឯង កើតបីតិ និងសោម-
នស្ស មានទឹកមុខស្រស់ស្រាយ គប្បីឱ្យទាន ដោយផ្ទាល់ដៃរបស់ខ្លួន
ឬប្រើអ្នកដទៃដែលសមគួរឱ្យឱ្យ ប៉ុន្តែខ្ញុំពុំបានធ្វើយ៉ាងនោះទេ
ពេលដែលឃើញយាចកដើរមកអំពីចំងាយខ្ញុំក៏មិនបង្ហាញខ្លួន រួចគេច
ចេញទៅក្នុងទីសមគួរ ។ បទថា **អកាសី គុណ្ណសី មុខំ** មាន
សេចក្តីថា ខ្ញុំបានធ្វើមុខក្រញេវក្រញូវ ។

បទថា **តេន** មានសេចក្តីថា ព្រោះក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំត្រូវចៅ-

ហ្វាយនាយតែងតាំងទុកក្នុងនាទីជាអ្នកឱ្យទាន នៅពេលដែលកាល
ទានកំពុងប្រាកដ ខ្ញុំមានសេចក្តីកំណាញ់គ្របសង្កត់ គេចចេញទៅអំពី
រោងទាន ធ្វើជើងក្លែងក្លង់ កាលគួរនឹងឱ្យទានដោយដៃរបស់ខ្លួន
មិនបានធ្វើយ៉ាងនោះទេ ធ្វើដៃក្លែងក្លង់ កាលគួរមានមុខស្រស់ស្រាយ
ក៏បែរជាធ្វើមុខក្រញូរទៅវិញ ។ កាលគួរសម្លឹងមើលដោយភ្នែកដ៏គួរ
ឱ្យស្រឡាញ់ ក៏ធ្វើភ្នែកឱ្យលៀនចេញមក ព្រោះហេតុដូច្នោះ ខ្ញុំទើប
មានម្រាមដៃ ម្រាមជើងក្លែងក្លង់ និងមុខក្រញូរក្រញូរខុសប្រក្រតី,
អធិប្បាយថា ភ្នែកទាំងពីរហូរទឹកភ្នែកចេញមកមិនស្អាត មានក្លិន
ស្អុយក្រៃលែង ។ ព្រោះហេតុនោះ ប្រេតទើបពោលថា :

ព្រោះកម្មនោះ ដែលរបស់ខ្ញុំទើបក្លែងក្លង់ មុខក្រញូរក្រញូរ
ភ្នែក ២ លៀនចេញមក ព្រោះខ្ញុំបានធ្វើអំពើអាក្រក់នោះទុក ។

អង្គរពាណិជ្ជបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងតិះដៀលប្រេត
ទើបពោលតាថាថា :

*ម្ចាស់បុរសលាមក មុខរបស់អ្នកក្រញូរក្រញូរជង ភ្នែករបស់
អ្នក ចេះតែហូរចេញនូវ (ទឹកភ្នែកមានក្លិនស្អុយ) ជង (សមគួរ)
តាមហេតុ ។ ព្រោះអ្នកបានធ្វើមុខក្រញូរក្រញូរចំពោះទានបុគ្គល
ដទៃ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឆឿន** បានដល់ ដោយហេតុដ៏-

សមគួរនោះឯង ។ បទថា តេ ផ្លាស់ជា តវ ប្រែថា របស់អ្នក ។
បទថា ភាវុត្តិស បានដល់ បុរសថោកទាប ។ បទថា ឃ្ម ផ្លាស់ជា
ឃ្មស្វា ប្រែថា ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ បទថា បរស្ស ទានស្ស
បានដល់ ក្នុងទានរបស់បុគ្គលដទៃ ។ ម្យ៉ាងទៀត បាលីក៏យ៉ាងនេះ
ដូចគ្នា ។

អង្ករពាណិជ្ជ លុះតិះដៀលទានបតិសេដ្ឋិនោះទៀត ទើប
ពោលគាថាថា :

*បុរសកាលឱ្យទាន បាយ ទឹក ខាទនីយៈ សំពត់ និងសេនា-
សនៈ កើតប្បីធ្វើ (ទាននោះ) ឱ្យសម្រេចដល់បុគ្គលដទៃ ដូចម្តេច ។*

ពាក្យដែលជាគាថានោះ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូច្នេះថា :
បុរសកាលនឹងឱ្យទាន ហេតុដូចម្តេចទើបប្រគល់ឱ្យបុគ្គលដទៃចាត់-
ចែងនូវទាននោះ គឺធ្វើឱ្យប្រចក្សដល់ខ្លួននោះឯង ហើយគប្បីឱ្យ
ដោយដែរបស់ខ្លួនឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត ខ្លួនឯងគប្បីជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ
ក្នុងទាននោះ កាលពោលដោយប្រការដទៃ គប្បីកំចាត់ទេយ្យធម៌
ក្នុងឋានៈដែលមិនគួរ និងមិនគប្បីឱ្យព្រះទក្ខិណេយ្យបុគ្គលសាបសូន្យ
ចាកទាន ។

អង្ករពាណិជ្ជលុះតិះដៀលទានបតិសេដ្ឋិយ៉ាងនេះហើយ កាល
នឹងសម្តែងនូវវិធីដែលខ្លួនគប្បីបដិបត្តិ ទើបពោល ២ គាថាថា :

ខ្ញុំទៅអំពីទីនេះដល់ទៅទ្វារកនគរហើយ នឹងតម្កល់នូវទាន ជា
ទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំដោយពិត ។ ខ្ញុំនឹងឱ្យបាយ ទឹក សំពត់
គ្រឿងសេនាសនៈ អណ្តូងទឹក ទឹកសម្រាប់ផឹក និងសង់ស្ពានក្នុងផ្លូវ
លំបាកទៅ ។

ពាក្យនោះមានសេចក្តីដូចពោលរួចមកហើយនោះឯង ។
ដើម្បីនឹងសម្តែងនូវខុសបង្គោលរបស់អង្គរពាណិជ្ជ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យ-
ទាំងឡាយ ទើបតាំងគាថា ៤ គាថាទុក សេចក្តីថា ៖

មែនពិត លុះអង្គរនោះ ត្រឡប់អំពីទីនោះមកដល់ទ្វារកនគរ
ហើយ ក៏បានតម្កល់នូវទាននោះ ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ បាន
ឱ្យបាយ ទឹក សំពត់ គ្រឿងសេនាសនៈ អណ្តូងទឹកនិងពាងទឹក
សម្រាប់ផឹក ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ អ្នកណាឃ្លាន អ្នកណាស្រេក
អ្នកណានឹងស្លៀកដណ្តប់សំពត់ អ្នកណាលំបាកដោយយាន ចូរទីម
ពាហនៈ បរអំពីទីនេះទៅចុះ ។ អ្នកណាចង់បានឆ្រែក ចង់បានគ្រឿង-
ក្រអូប ចង់បានកម្រងផ្កា ចង់បានស្បែកជើង ចូរយកទៅចុះ ពួកជាង
កាត់សក់ ពួកអ្នកធ្វើបាយ និងពួកអ្នកក្រងផ្កា តែងស្រែកយោសនា
ក្នុងលំនៅនៃអង្គរ ទាំងពេលព្រឹក ទាំងពេលល្ងាច សព្វ ៗ កាល
ក្នុងទីនោះដូច្នោះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឥសោ** បានដល់ អំពីវាលខ្សាច់ ។

បទថា **និវត្តិត្វា** ប្រែថា ត្រឡប់ទៅហើយ ។ បទថា **អនុប្បត្វាន**
ន្ទរកំ ប្រែថា ដល់ទ្វាររកិនគរ ។ បទថា **ទានំ បដ្ឋយិ អនុរោ**
មានសេចក្តីថា អង្គរពាណិជ្ជនោះ ជាអ្នកមានឃ្លាំងទាំងអស់ ដែល
ទេវបុត្របានញ៉ាំងឱ្យពេញបរិបូណ៌ហើយ ផ្ដើមតាំងមហាទានដើម្បី
អនុគ្រោះដល់ការធ្វើដំណើររគ្រប់យ៉ាង ។ បទថា **យន្តំ អស្ស**
សុខាវហំ មានសេចក្តីថា ព្រោះឱ្យកើតសេចក្តីសុខដល់ខ្លួនទាំងក្នុង
កាលឥឡូវនេះ និងក្នុងកាលអនាគត ។

បទថា **កោ ឆរោ** អធិប្បាយថា អ្នកណាឃ្លាន ចូរមក
បរិភោគតាមចំណង់ចំណូលចិត្ត សូម្បីក្នុងបទដ៍សេសក៍ន័យនេះដូច
គ្នា ។ បទថា **តសិនោ** ប្រែថា អ្នកស្រេក ។ បទថា **បរិទេហិស្សតិ**
មានសេចក្តីថា នឹងស្លៀកដណ្ដប់ ។ បទថា **សន្ធានិ** ប្រែថា ដល់
នូវសេចក្តីស្ងប់ ។ បទថា **យោគ្គានិ** បានដល់ ពាហនៈ គឺ រថ ។
បទថា **ឥតោ យោជេន្ត វាហនំ** មានសេចក្តីថា ចូរកាន់យកតាម
សេចក្តីពេញចិត្តអំពីពាហនៈ ដែលទីមដោយនឹមមួយគូនេះហើយចូរ
ទីមពាហនៈ ។

បទថា **កោ ឆត្តិច្ឆតិ** មានសេចក្តីថា អ្នកណាត្រូវការឆត្រ
ដូចជាឆត្រផែងជាដើម, អធិប្បាយថា អ្នកនោះចូរកាន់យកទៅចុះ ។
សូម្បីក្នុងបទដ៍សេសក៍មានន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា **គន្ធិ** បានដល់

គ្រឿងក្រអូប មានគ្រឿងក្រអូបដែលប្រកបដោយជាតិ ៤ មុខ ជាដើម ។ បទថា **វារាជំ** បានដល់ ផ្កាដែលក្រងនិងមិនទាន់បានក្រង ។

បទថា **ឧបាហនំ** បានដល់ ស្បែកជើង ដូចជាស្បែកជើង បិទកែងជាដើម ។ សព្វថា **សុ** ក្នុងពាក្យថា **សតិសុ** នេះ គ្រាន់តែ ជានិបាត ។ មានសេចក្តីថា ដោយពាក្យមានជាដើមថា អ្នកណាឃ្លាន អ្នកណាស្រេក ដោយប្រការដូច្នេះ គឺយ៉ាងនេះ ។ បទថា **ភប្បកា** បានដល់ ជាងកោរកាត់ ។ បទថា **ស្វន** បានដល់ អ្នកគ្រូ (អ្នកដាំស្បៀង) ។ បទថា **វាគធា** បានដល់ អ្នកមគធៈ ។ បទថា **សន្តា** មានសេចក្តីថា ស្រែកប្រកាស គឺ យោសនា ក្នុងទីលំនៅរបស់អង្គរពាណិជ្ជនោះ ទាំងព្រឹកទាំងល្ងាចសព្វវេលា គឺ រាល់ថ្ងៃ ។

កាលអង្គរពាណិជ្ជបំពេញមហាទានយ៉ាងនេះ ពេលវេលាកន្លងផុតទៅ រោងទានក៏ស្ងាត់ចាកពួកជនអ្នកត្រូវការ ព្រោះជាអ្នកស្តាប់ស្តល់គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ អង្គរពាណិជ្ជឃើញដូច្នេះទើបមិនសប្បាយចិត្ត ព្រោះជាអ្នកមានអធ្យាស្រ័យទូលំទូលាយក្នុងការឱ្យទាន ទើបហៅមាណពឈ្មោះថា **សិទ្ធកៈ** ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងទានរបស់ខ្លួន មកហើយពោល ២ គាថាថា :

ជនតែងដឹងនូវខ្ញុំថា អង្គរដេកជាសុខ ម្ចាស់សិទ្ធកមាណព
តែខ្ញុំដេកជាទុក្ខ ព្រោះមិនឃើញ ពួកយាចក ។ ជនតែងដឹងនូវខ្ញុំថា

អង្គរៈតែងដេកលក់ជាសុខ ម្ចាស់សិទ្ធិកមាណាតតែខ្ញុំដេកជាទុក្ខ ព្រោះ
ឃើញនូវពួកវណិពួកជនតិច ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សុខំ សុបតិ អនុរោ ឥតិ
ជានាតិ មំ ជនោ មានសេចក្តីថា មហាជនតែងសរសើរខ្ញុំយ៉ាង
នេះថា ព្រះបាទអង្គរៈបរិបូណ៌ដោយយសនិងភោគៈ ជាទានបតី
រមែងផ្គុំជាសុខ គឺចូលដល់ការនិទ្ទ្រាដោយសេចក្តីសុខតែម្តង តើន
ឡើងក៏ជាសុខដោយភោគសម្បត្តិនិងទានសម្បត្តិរបស់ព្រះអង្គ ។
បទថា ទុក្ខំ សុធាមិ សិទ្ធក មានសេចក្តីថា ម្ចាស់សិទ្ធិកមាណាត ក៏
ខ្ញុំរមែងដេកជាទុក្ខតែម្យ៉ាង ។ ដើម្បីនឹងចៀសវាងពាក្យសួរថា ព្រោះ
ហេតុអ្វី ? ឆ្លើយថា ព្រោះខ្ញុំមិនឃើញពួកយាចក, អធិប្បាយថា
ព្រោះហេតុតែខ្ញុំ មិនឃើញពួកយាចកជាច្រើន ដែលជាអ្នកទទួល
ទេយ្យធម៌ ដ៏សមគួរដល់អធិប្បាយរបស់ខ្ញុំ ។ បទថា ធម្មតេ សុ
វណិព្វតេ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំដេកជាទុក្ខ ក្នុងពេលដែលវណិពួក
ជនមានតិច គឺ ២-៣ នាក់ ។ សព្វថា សុ គ្រាន់តែជានិបាត,
អធិប្បាយថា កាលវណិពួកជនមានតិច ។

សិទ្ធិកមាណាត បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ មានបំណងនឹងញ៉ាំង
អង្គរពាណិជនោះឱ្យបង្ហោនទៅក្នុងទានដ៏ក្រៃលែង ឱ្យប្រាកដទើប
ពោលគាថាថា :

ប្រសិនបើព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស គប្បីឱ្យ
ពរដល់អ្នក តើអ្នកគប្បីប្រាថ្នានូវពរ ដល់លោកទាំងពួងដូចម្តេច ។

ពាក្យដែលជាគាថានោះ មានសេចក្តីអធិប្បាយដូច្នេះ ព្រះឥន្ទ្រ
ដែលជាធំជាងទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស និងជាធំជាងពួកសត្វ ប្រសិនបើ
ឱ្យពរអ្នកថា អង្គរៈអ្នកចូរសូមពរណាមួយ ដែលអ្នកតាំងចិត្តទុក
អ្នកកាលនឹងសូមពរ គឺកាលប្រាថ្នា តើគប្បីសូមពរដូចម្តេច ។

លំដាប់នោះអង្គរពាណិជ្ជ កាលនឹងប្រកាសអធ្យាស្រ័យ.
របស់ខ្លួនតាមសេចក្តីពិត ទើបបានពោលគាថា ២ គាថាថា ៖

បើព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទេវតាក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស គប្បីឱ្យនូវពរ
ដល់ខ្ញុំ កាលខ្ញុំក្រោកឡើងអំពីព្រឹក ក្នុងវេលាជាទីរះឡើងនៃព្រះ-
អាទិត្យ ភិក្ខាទាំងឡាយដ៏ជាទិព្វ គប្បីកើតប្រាកដ ពួកអ្នកមានសីល
និងយាចក គប្បីមានប្រាកដ កាលខ្ញុំឱ្យនូវទាន កុំគប្បីអស់ទៅឡើយ
លុះខ្ញុំឱ្យរួចហើយ កុំគប្បីក្តៅក្រហាយ កាលខ្ញុំកំពុងឱ្យ គប្បីញ៉ាំងចិត្ត
ឱ្យជ្រះថ្លា បពិត្រសក្កៈ ខ្ញុំចង់បាននូវពរយ៉ាងនេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ភាវុដ្ឋិតស្ស មេ សតោ
មានសេចក្តីថា កាលខ្ញុំក្រោកឡើងក្នុងវេលាព្រឹក្ស ជាអ្នកបរិបូណ៌
ដោយសេចក្តីព្យាយាម គឺសេចក្តីសង្វាតដោយអំណាចសាមិចិកម្ម
មានការអោនលំទោននិងការប្រណិប័តន៍ជាដើម ចំពោះទក្ខិណេយ្យ-

បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីត្រូវការ ។ បទថា **សុរិយុគ្គមនំ**
បតិ ប្រែថា ក្នុងវេលាព្រះអាទិត្យរះ ។ បទថា **ទិព្វា ភក្ខា**
ធាតុតវេយ្យំ មានសេចក្តីថា អាហារដែលជា ទិព្វគប្បីកើតឡើង ។
បទថា **សីលវន្តោ ច យាចកា** មានសេចក្តីថា និងពួកយាចក
គប្បីជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ ។ បទថា **ទទតោ មេ ន**
ខ័យេច មានសេចក្តីថា ក៏កាលខ្ញុំឱ្យទានដល់អ្នកដែលមកហើយ ៗ
ទេយ្យធម៌រមែងមិនអស់ទៅ គឺ មិនដល់នូវការអស់ទៅ ។ បទថា
ទត្វា នានុតប្បយ្យាហំ មានសេចក្តីថា ក៏ព្រោះហេតុនោះ
ខ្ញុំឱ្យទាននោះហើយ ឃើញបុគ្គលខ្លះមិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ទើប
មិនក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ បទថា **ទទំ ចិត្តំ**
បសារទេយ្យ មានសេចក្តីថា កាលខ្ញុំកំពុងឱ្យ ខ្ញុំក៏គប្បីធ្វើចិត្តឱ្យ
ជ្រះថ្លា គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ នោះឯងគប្បីឱ្យទាន ។
បទថា **ឯតំ សក្កំ វរំ វេ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំគប្បីសូមពរនឹង
សក្កទេវរាជជាស្តេចនៃទេវតា ៥ យ៉ាងនេះគឺ : ភាពជាអ្នកបរិបូណ៌
ដោយការមិនមានរោគ ១ បរិបូណ៌ដោយទេយ្យធម៌ ១ បរិបូណ៌
ដោយទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ១ បរិបូណ៌ដោយទេយ្យធម៌រកប្រមាណ
មិនបាន ១ និងបរិបូណ៌ដោយទាយក ១ ។ ក្នុងពរ ៥ ប្រការនេះ
ដោយពាក្យថា កាលខ្ញុំក្រោកឡើងពីព្រឹក នេះឈ្មោះថា ភាពជា-

អ្នកបរិបូណ៌ដោយសេចក្តីមិនមានរោគ ដោយពាក្យថា ភក្តាហារ ដែលជាទិព្វ គប្បីប្រាកដ នេះឈ្មោះថា ភាពជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយ ទេយ្យធម៌ ដោយពាក្យថា និងឈាចកគប្បីជាអ្នកមានសីល នេះឈ្មោះ ថា ភាពជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដោយពាក្យថា កាល ខ្ញុំកំពុងឱ្យទេយ្យធម៌មិនគប្បីអស់ទៅឡើយ នេះឈ្មោះថា ភាពជាអ្នក បរិបូណ៌ដោយទេយ្យធម៌រកប្រមាណមិនបាន ដោយពាក្យថា លុះខ្ញុំ ឱ្យទានរួចហើយ មិនគប្បីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ កាលកំពុងឱ្យគប្បីធ្វើចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា នេះឈ្មោះថា ភាពជាអ្នកបរិបូណ៌ ដោយទាយក រួមសេចក្តីថា អង្គរពាណិជ្ជព្រាហ្មណ៍ប្រយោជន៍ ៥ ប្រការ ដោយពរនោះឯង ។ ប្រយោជន៍ ៥ ប្រការនោះ គប្បីជ្រាបថា មាន គ្រាន់តែដើម្បីភាពជាជំនៃបុណ្យដែលសម្រេចដោយទាននោះឯង ។

កាលអង្គរពាណិជ្ជ ប្រកាសនូវអធ្យាស្រ័យរបស់ខ្លួនយ៉ាង នេះហើយ មានបុរសម្នាក់ ឈ្មោះថា **សោធនៈ** ជាអ្នកស្មាត់ជំនាញក្នុង នីតិសាស្ត្រ អង្គុយនៅក្នុងទីនោះ ឃើញអង្គរពាណិជ្ជជាអ្នកឱ្យទាន ហួសប្រមាណ មានបំណងនឹងកាត់បន្ថយនូវទាននោះ ទើបបាន ពោលគាថា ២ គាថាថា :

*បុគ្គលកុំគប្បីឱ្យនូវទ្រព្យគាប់ចិត្តទាំងអស់ ដល់បុគ្គលដទៃ
ឡើយ បុគ្គលគប្បីឱ្យនូវទានផង គប្បីរក្សានូវទ្រព្យផង ព្រោះថា*

ទ្រព្យនោះឯង ប្រសើរជាងទាន ត្រកូលទាំងឡាយមិនចម្រើន
ព្រោះឱ្យទានខ្លាំងពេកទេ ។ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងមិនសរសើរ
នូវការមិនឱ្យទានផង នូវការឱ្យទានច្រើនពេកផង ព្រោះថា ទ្រព្យ-
នោះឯងប្រសើរជាងទាន បុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តឱ្យស្មើ នោះជាធម៌របស់
អ្នកប្រាជ្ញ ។

អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា សោតកៈបុរសមានបំណងនឹងសាក-
ល្យងយ៉ាងនេះទៀត ទើបពោលពាក្យមានជាដើមថា មិនគប្បីឱ្យនូវ-
ទ្រព្យជាគ្រឿងរីករាយចិត្តទាំងអស់ឡើយ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សព្វវិគ្គានិ** បានដល់ ឧបករណ៍
នៃទ្រព្យជាគ្រឿងរីករាយចិត្តទាំងអស់ មានទាំងវិញ្ញាណកទ្រព្យ និង
អវិញ្ញាណកទ្រព្យ, អធិប្បាយថា ទ្រព្យ ។ បទថា **បរេ** ផ្លាស់ជា
បរេវុទ្ធិ ដល់បុគ្គលដទៃ, អធិប្បាយថា **បរសង្ឃ** ដល់ជនដទៃ ។ បទថា
ន បរេច្ឆេ ប្រែថា មិនគប្បីឱ្យ, អធិប្បាយថា មិនគួរធ្វើការបរិច្ចាគ
ទ្រព្យទាំងអស់ មិនបន្សល់អ្វីទុកដោយគិតថា យើងបានទក្ខិណេយ្យ-
បុគ្គល ។ បទថា **នទេយ្យ ទានព្វ** មានសេចក្តីថា មិនគួរឱ្យ
នាមធម៌ ដោយប្រការទាំងពួង គឺតាមពិត លុះដឹងនូវសេចក្តីចម្រើន
និងសេចក្តីវិនាសរបស់ខ្លួនហើយ គប្បីឱ្យទានដ៏សមគួរ ដល់សម្បត្តិ ។
បទថា **ធនព្វ រក្ខេ** មានសេចក្តីថា គប្បីរក្សាទ្រព្យទុកដោយអំណាច

ការបាននូវទ្រព្យដែលមិនទាន់បាន រក្សាទ្រព្យដែលបានទុកហើយ, ហើយនិងគ្រប់គ្រងទ្រព្យទាំងអស់ទុក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះទាននោះ ដែលមានទ្រព្យនោះជាមូលហេតុ បុគ្គលគប្បីរក្សាទ្រព្យតាមវិធីដែល ពោលទុកថា :

គប្បីទុកបរិភោគ ១ ចំណែក គប្បីប្រកបកិច្ចការងារ ២ ចំណែក និងគប្បីរក្សាទ្រព្យចំណែកទី ៤ ទុកក្នុងពេលដែលមាន អន្តរាយ ។

មែនពិត អ្នកច្បាប់គិតថា គប្បីសេពនូវផ្លូវទាំង ៣ ដោយការ ធ្វើគ្រប់ ៗ ផ្នែកឱ្យហ្មត់ចត់ ។ បទថា **ឥស្សរា ធិ** មានសេចក្តីថា ក៏កាលនឹងរក្សាទ្រព្យ និងបំពេញទាន ឈ្មោះថា ប្រព្រឹត្តទៅតាម ទានដែលមានទ្រព្យជាមូលហេតុដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកទាំងពីរ ព្រោះហេតុដូច្នេះ ទ្រព្យប៉ុណ្ណោះទើបប្រសើរ គឺល្អជាងទាន ព្រោះ ហេតុនោះ ទើបអធិប្បាយថា មិនគួរធ្វើទានឱ្យហួសប្រមាណឡើយ ។ ដោយហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ត្រកូលទាំងឡាយ រមែង តាំងនៅមិនបានព្រោះឱ្យទានហួសប្រមាណ, អធិប្បាយថា ព្រោះ មិនស្គាល់ប្រមាណនៃទ្រព្យ អាស្រ័យនូវទ្រព្យនោះឱ្យទាន ត្រកូល ទើបតាំងនៅមិនបាន គឺប្រព្រឹត្តទៅមិនបាន បានដល់ សាបសូន្យទៅ ព្រោះបំណងក្នុងការឱ្យហួសប្រមាណ ។

ឥឡូវនេះ សោតកៈបុរស កាលនឹងតាំងនូវប្រយោជន៍ដោយ
ចំពោះដែលវិញ្ញូជនគប្បីសរសើរ ទើបពោលគាថាថា បណ្ឌិតមិន
សរសើរការមិនឱ្យទាន និងការឱ្យទានហួសប្រមាណជាដើមទេ ។
បណ្ឌាបទទាំងនោះ បទថា **អនាមតិទានព្រ** មានសេចក្តីថា
បណ្ឌិតទាំងឡាយ គឺជាអ្នកចេះដឹង បានដល់ អ្នកមានបញ្ញា
រមែងមិនសរសើរ រមែងមិនលើកតម្កើងនូវការមិនឱ្យភិក្ខុមួយវែកក្តី
អង្ករមួយចីបក្តី ដោយប្រការទាំងពួង និងការឱ្យហួសប្រមាណពោល
គឺការបរិច្ចាគហួសប្រមាណឡើយ ។ មែនពិត បុគ្គលនោះ រមែង
ជាអ្នកឆ្ងាយចាកប្រយោជន៍ក្នុងសម្បទាយិកភព ព្រោះមិនឱ្យទាន
ដោយប្រការទាំងពួង ។ ប្រពៃណីក្នុងបច្ចុប្បន្ន រមែងមិនប្រព្រឹត្តទៅ
ព្រោះការឱ្យទានហួសប្រមាណ ។ បទថា **សមេន វត្ថេយ្យ**
មានសេចក្តីថា បុគ្គលដែលជាអ្នកប្រាជ្ញបរិបូណ៌ដោយធម៌ គួរប្រព្រឹត្ត
ដោយញ្ញាណ ដែលជាផ្លូវកណ្តាល ដ៏ហ្មត់ចត់ប្រាកដប្រជា សមគួរ
ដល់ផ្លូវលោកប្រព្រឹត្តទៅស្មើ ។ ដោយពាក្យថា **ស ធិរេម្មោ**
លោកសម្តែងថា សេចក្តីប្រព្រឹត្តទៅនៃការឱ្យនិងការមិនឱ្យ ដូចដែល
ពោលរួចមកហើយយ៉ាងណា នោះក៏ចាត់ជាធម៌ គឺជាផ្លូវដែលអ្នក
ប្រាជ្ញដែលបរិបូណ៌ដោយបញ្ញា ជាអ្នកឆ្លាតក្នុងនិតិវិធី ប្រព្រឹត្តទៅ
ហើយ ។

អង្គរពាណិជ្ជ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងផ្លាស់ប្តូរ
នូវបំណងរបស់សោធនៈបុរសនោះ ទើបប្រកាសនូវវិធីដែលខ្លួននឹង
គប្បីបដិបត្តិដោយ ៤ គាថាថា ៖

ឱហ្មុំ ! អាត្មាអញគប្បីឱ្យនូវទាន ព្រោះថា សម្បុរស-
ទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ហើយ គប្បីគប់រកនូវអាត្មាអញ
អាត្មាអញ ញ៉ាំងពួកវណិព្វកៈទាំងពួង ឱ្យផ្អែកស្តប់ស្តល់ ដូចមហា-
មេឃញ៉ាំងទីទំនាបឱ្យពេញដូច្នោះ ។

សម្បុរមុខរបស់បុគ្គលណាជ្រះថ្លា ព្រោះឃើញនូវយាចក
ទាំងឡាយ បុគ្គលនោះលុះឱ្យហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកអរ នោះ
ជាសុខរបស់បុគ្គលអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ សម្បុរមុខរបស់បុគ្គលណា
ជ្រះថ្លា ព្រោះឃើញនូវយាចកទាំងឡាយ បុគ្គលនោះលុះឱ្យរួចហើយ
រមែងមានចិត្តត្រេកអរ នេះជាការបរិបូណ៌នៃយញ្ញ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អរោ វត ប្រែថា ឱហ្មុំ ។
បទថា ឥ ជាអាលបនៈ ។ បទថា អរោមេវ ទន្ធិ ផ្លាស់ជា អរោ
ទន្ធិមេវ ប្រែថា អាត្មាអញគប្បីឱ្យនូវទាន ។ មែនពិត ក្នុង-
ពាក្យនេះមានសេចក្តីសង្ខេបដូចតទៅនេះថា ម្ចាស់មាណព ប្រសិន
បើវាទះរបស់អ្នកឆ្លាតក្នុងនីតិសាស្ត្រនេះ ចូរមានដល់អ្នកថា ទ្រព្យ-
ប៉ុណ្ណោះ ប្រសើរជាងទានក៏ពិត ទោះជាយ៉ាងហ្នឹងក៏ដោយ យើង

ក៏គប្បីឱ្យដោយពិត ។ បទថា សន្តោ ហិ មំ សប្បុរិសា តេយ្យំ
មានសេចក្តីថា សប្បុរស គឺជីវជនទាំងឡាយអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ គឺអ្នកមាន
កាយសមាចារ វចិសមាចារ និងមនោសមាចារស្ងប់ គប្បីគប់រក គឺ
គប្បីចូលដល់អាត្មាអញ ព្រោះទាននោះ ។ បទថា មេឃោវ
និណ្ឌនិ ហិ បូរេយន្តោ មានសេចក្តីថា គួរអស្ចារ្យមែន អាត្មាអញ
កាលញ្ចាំងបំណងរបស់វណិព្វកៈទាំងពួងឱ្យពេញ ឈ្មោះថា គប្បី-
ញ្ចាំងពួកវណិព្វកៈទាំងនោះឱ្យស្ងប់រម្ងាប់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ដូច
មហាមេឃ កាលញ្ចាំងភ្លៀងឱ្យធ្លាក់ ឈ្មោះថា ញ្ចាំងទីទំនាប គឺ
ទីទាបឱ្យពេញដូច្នោះ ។

បទថា យស្ស យាចនកេ និស្វា មានសេចក្តីថា កាល
បុគ្គលណា គឺអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ ឃើញយាចកទាំងឡាយ កើតសេចក្តី
ជ្រះថ្លាឡើងថា បុព្វកេតុប្រាកដដល់អាត្មាអញហើយហ្ន៎ ! ជាលំដាប់
ដំបូង ទឹកមុខរមែងស្រស់ស្រាយ លុះឱ្យទានដល់យាចកទាំងនោះ
តាមសមគួរដល់សម្បត្តិរួចហើយ រមែងរីករាយចិត្ត គឺរមែងមានចិត្ត
ដែលបីតិ និងសោមនស្សពាល់ត្រូវហើយ ។ បទថា តំ មានសេចក្តីថា
ជាការឃើញ យាចកក្នុងកាលណា និងឃើញយាចកទាំងនោះហើយ
ចិត្តរមែងជ្រះថ្លា និងកាលឱ្យទានតាមសមគួររួចហើយ រមែងរីករាយ
ចិត្ត ។

បទថា **ឯសា យញ្ញស្ស សម្មទា** មានសេចក្តីថា នោះ
ជាសេចក្តីដល់ព្រម គឺសេចក្តីបរិបូណ៌ បានដល់ សេចក្តីសម្រេច
នៃយញ្ញ ។

បទថា **បុព្វេវ នានា សុមនោ** មានសេចក្តីថា បុគ្គល
គប្បីជាអ្នកមានចិត្តល្អ គឺកើតសោមនស្ស តាំងពីចាត់ចែងវត្ថុនៃទាន
មុនមុពួនចេតនាថា អាត្មាអញនឹងកប់នូវកំណប់ទ្រព្យដែលជាហេតុ
ជាប់តាមខ្លួនទៅបាន ។ បទថា **នំ ចិត្តំ បសាទយេ**
មានសេចក្តីថា កាលឱ្យ គឺកាលញ៉ាំងទេយ្យធម៌ ឱ្យបិតនៅក្នុងដៃ
នៃព្រះទក្ខិណេយ្យបុគ្គល គប្បីញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យជ្រះថ្លាថា អាត្មា
អញនឹងកាន់យកនូវវត្ថុដែលមានខ្លឹមសារអំពីវត្ថុដែលគ្មានខ្លឹមសារ ។
បទថា **នត្វា អត្ថមនោ ហោតិ** មានសេចក្តីថា លុះបរិច្ចាគ
ទេយ្យធម៌ដល់ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលរួចហើយ រមែងជាអ្នកមានចិត្តស្អាត
គឺមានសេចក្តីរីករាយចិត្ត បានដល់រមែងកើតបីតិនិងសោមនស្សឡើង
ថា ដែលឈ្មោះថា ទានដែលបណ្ឌិតបញ្ញត្តហើយ អាត្មាអញក៏បាន
ប្រព្រឹត្តតាមហើយ ឱ ! ពិតជាល្អមែនហ្ន៎ ! បទថា **ឯសា យញ្ញស្ស
សម្មទា** មានសេចក្តីថា ភាពបរិបូណ៌នៃចេតនាទាំង ៣ ដែល
សោមនស្សពាល់ត្រូវហើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមការជឿកម្មនិងផល
នៃកម្មនេះ គឺបុព្វចេតនា មុពួនចេតនា និងអបរចេតនានេះណា

នោះជាសម្បទានៃយញ្ញ គឺការដល់ព្រមនៃទាន, អធិប្បាយថា មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រការដទៃអំពីសម្បទានេះទេ ។

អង្គរពាណិជ្ជ លុះប្រកាសនូវវិធីបដិបត្តិរបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះ
ហើយ ជាអ្នកមានអធ្យាស្រ័យក្នុងទានវិធីរឹតតែចម្រើនក្រៃលែងឡើង
បំពេញមហាទានរៀងរាល់ថ្ងៃ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយម្រមាណមិនបាន។
ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងកាលនោះ នៅពេលដែលធ្វើរជ្ជសម្បត្តិទាំងពួង
ឱ្យដូចជាទីទួលហើយ ឱ្យមហាទានប្រព្រឹត្តទៅ មនុស្សទាំងឡាយបាន
ឧបករណ៍នៃទាន ទាំងពួងហើយ លះការងាររបស់ខ្លួន ៗ ត្រាច់ទៅ
តាមសេចក្តីសុខ ។ ព្រោះហេតុនោះ ឃ្លាំងនៃព្រះរាជាទាំងឡាយ
ទើបបានដល់នូវការអស់ទៅ ។ លំដាប់នោះព្រះរាជាទាំងឡាយ
ទើបបានបញ្ជូនទូតទៅប្រាប់អង្គរពាណិជ្ជថា អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
អាស្រ័យទាន សេចក្តីចម្រើនរបស់ពួកយើងទើបបានវិនាសទៅ ។
ឃ្លាំងទាំងឡាយ ទើបដល់នូវសេចក្តីវិនាស ពួកយើងដឹងហេតុដ៏
សមគួរក្នុងសេចក្តីនោះ ដូច្នេះឯង ។

អង្គរពាណិជ្ជ បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ទើបទៅកាន់ទក្ខិណា
បច្ឆជនបទ ឱ្យជួយគ្នាកសាងរោងទានជាច្រើន មានទំហំធំ ក្នុងទីមិន
ឆ្ងាយអំពីមហាសមុទ្រ ក្នុងទីលំនៅរបស់ពួកទមិឡ កាលឱ្យមហាទាន
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ស្ថិតនៅរហូតអស់កាលនៃអាយុ បន្ទាប់អំពីអស់

ជីវិតទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានការវត្តិង ។ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យទាំងឡាយ កាលសម្តែងនូវសម្បត្តិនៃទាន និងការចូលដល់ស្ថានសួគ៌នៃអង្គរពាណិជ្ជនោះ ទើបពោលគាថាទាំងឡាយថា :

បុគ្គលតែងឱ្យភោជនជានិច្ចដល់ជន អ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ ក្នុងលំនៅនៃអង្គរៈ អស់ ៦ ហ្មឺនដឹក ។ ពួកអ្នកធ្វើបាយចំនួនបីពាន់ (៣.០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវកុណ្ឌលដ៏វិចិត្រដោយកែវមណី ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយនូវបុណ្យក្នុងការឱ្យទាន តែងអាស្រ័យចិញ្ចឹមជីវិតនឹងអង្គរៈ ។ ពួកបុរសចំនួនប្រាំមួយហ្មឺន (៦០.០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវកុណ្ឌលដ៏វិចិត្រដោយកែវមណី ជាមាណព តែងពុះឧសក្នុងមហាទាននៃអង្គរៈ ។ ពួកស្រ្តីចំនួនមួយហ្មឺនប្រាំមួយពាន់ (១៦.០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវគ្រឿងអលង្ការទាំងឡាយ ជានារីអ្នកចាត់ចែងប្រមូលនូវភណ្ឌៈ ក្នុងមហាទាននៃអង្គរៈ ។ ពួកស្រ្តីចំនួនមួយហ្មឺនប្រាំមួយពាន់ (១៦.០០០) នាក់ ប្រដាប់នូវគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជាអ្នកកាន់នូវវែក ហើយចូលទៅឈរនៅ (នាបរិវេណ) ក្នុងមហាទាននៃអង្គរៈ ។ អ្នកចូរឱ្យទានច្រើនដល់ជនច្រើន ម្ចាស់នាងក្សត្រី នាងចូរឱ្យទានអស់កាលជ័យរចុះ ធ្វើនូវសេចក្តីកោតក្រែងដោយគោរពផង ដោយដៃផងឱ្យរឿយៗ ចុះ ។ អង្គរៈបានញ៉ាំងមហាទានឱ្យ

ប្រព្រឹត្តទៅ អស់ខែទាំងឡាយជាច្រើនផង^(១) អស់បក្ខទាំងឡាយជាច្រើនផង អស់រដូវនិងឆ្នាំទាំងឡាយជាច្រើនផង ក្នុងចន្លោះនៃកាលដ៏វែងឆ្ងាយ ។ អង្គរបានឱ្យទានយ៉ាងនេះផង ឬជាយ៉ាងនេះផង អស់ចន្លោះនៃកាលដ៏វែង អង្គរនោះ លុះលះបង់រាងកាយជាមនុស្សនេះទៅ ក៏បានទៅកើតជាទេវតាក្នុងជាន់តារាភិវង្ស ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សង្ឃិវាហសហស្សានិ** មានសេចក្តីថា ក្នុងលំនៅរបស់អង្គរពាណិជ្ជ អ្នកប្រាថ្នាបុណ្យ គឺអ្នកមានអធ្យាស្រ័យក្នុងទាន បានដល់ អ្នកមានចិត្តបង្ហោនទៅក្នុងទាន ភោជនដែលគេឱ្យដល់ពួកជន មួយថ្ងៃ ៦០,០០០ ដីក គឺ ៦០,០០០ រទេះ ដែលផ្ទុកនូវគ្រឿងក្រអូប ស្រូវសាលីជាដើម ជានិច្ច ។

បទថា **តិសហស្សានិ សុទានិ** មានសេចក្តីថា ចុងភៅគឺអ្នកធ្វើបាយប្រមាណ ៣,០០០ នាក់ ឯចុងភៅទាំងនោះ លោកសំដៅយកអ្នកដែលជាប្រធានគេ ។ ក្នុងបណ្តាចុងភៅទាំងនោះ បុគ្គលដែលធ្វើតាមពាក្យរបស់ចុងភៅម្នាក់ ១ គប្បីជ្រាបថា មានចំនួនច្រើន ។ បាលីថា **តិសហស្សានិ សុទានំ** ដូច្នេះក៏មាន ។

១- **ន័យក្នុងបិដកថា** " អ្នកចូរឱ្យទានច្រើន.....ឱ្យរឿយ ១ ចុះ " ។ **ន័យក្នុងអដ្ឋកថាថា** " អង្គរពាណិជ្ជនោះ បានឱ្យរបស់ជាច្រើន ដល់មហាជនដោយប្រការផ្សេង ១ បានធ្វើសេចក្តីគោរព និងសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងក្បួន ដោយដៃរបស់ខ្លួនឯងរឿយ ១ ឱ្យទានដោយប្រការផ្សេង ១ អស់កាលដ៏យូរ " ។

បទថា **អារម្ភត្ថមនិកុណ្ឌលា** បានដល់ អ្នកប្រដាប់នូវកុណ្ឌលដ៏វិចិត្រ ដោយកែវមណីផ្សេង ១, ក៏បទថា **អារម្ភត្ថមនិកុណ្ឌលា** នេះ គ្រាន់ តែជាឧទាហរណ៍, ចុងភៅទាំងនោះ មានគ្រឿងអាករណៈ ដូច ជាកែវមុត្តា និងខ្សែក្រវាត់ចង្កេះដែលធ្វើអំពីមាសជាដើម ។ បទថា **អនុរំ ឧបជីវន្តិ** មានសេចក្តីថា ចូលទៅអាស្រ័យនឹងអង្គរពាណិជ្ជ ចិញ្ចឹមជីវិត, អធិប្បាយថា អ្នកមានជីវិតជាប់ទាក់ទងដោយអង្គរ- ពាណិជ្ជនោះ ។ បទថា **ទរនេ យញ្ញស្ស ធាវដា** មានសេចក្តីថា ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ គឺដល់នូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយក្នុងការប្រកបទាននៃ- យញ្ញ ដែលគេដឹងច្បាស់ថា ការបូជាធំ ។ បទថា **កង្ខំ ដាវេន្តិ មាណវា** មានសេចក្តីថា ពួកមាណពកំលោះ ១ ដែលប្រដាប់ តាក់តែងហើយ ជួយគ្នាពុះ គឺជួយគ្នាកាត់ឧសដើម្បីចម្អិនអាហារ- ពិសេស មានរបស់គួរទំពាស៊ី និងរបស់គួរបរិភោគជាដើម មាន ប្រការផ្សេង ១ ។

បទថា **វិដា** បានដល់ គ្រឿងទេសសម្រាប់ផ្សំក្នុងការចម្អិន អាហារ ដែលគប្បីចាត់ចែង ។ បទថា **បិណ្ឌន្តិ** បានដល់ រមែង- ប្រកបដោយការកិន ។

បទថា **ទព្វិគ្គាហា** ប្រែថា អ្នកកាន់វែក ។ បទថា **ឧបជ្ជិតា** មានសេចក្តីថា ចូលទៅឈរចាំបម្រើ ក្នុងទីកន្លែងសម្រាប់បម្រើ ។

បទថា **ពហុ** ប្រែថា ច្រើន គឺ គ្រប់គ្រាន់ ។ បទថា **ពហុនំ** ប្រែថា ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។ បទថា **ធានាសិ** ប្រែថា បានឱ្យ ដោយប្រការទាំងឡាយ ។ បទថា **ចិរិ** ប្រែថា អស់កាលយូរអង្វែង ។ មែនពិត គេកើតក្នុងពួកមនុស្សអាយុ ២០,០០០ ឆ្នាំ ។ ហើយកាល គេឱ្យទានជាច្រើន ដល់ជនជាច្រើន អស់កាលដ៏យូរ ដើម្បីនឹងសម្តែង នូវប្រការដែលគេឱ្យទានទើបពោលថា **សក្កច្ចុព្វ** ដូច្នេះជាដើម ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សក្កច្ចំ** គឺមានសេចក្តីអើពើ បានដល់ មិនបានបោះបង់ចោល គឺមិនប្រមាថ (មិនមើលងាយ) ។ បទថា **សហត្ថា** ប្រែថា ដោយដែរបស់ខ្លួន, មិនមែនត្រូវគេបង្ខិតបង្ខំ ។ បទថា **ចិត្តិភត្វា** (បិដកថា **ចិត្តិ ភត្វា**) មានសេចក្តីថា **ធ្វើ** គឺ បូជាដោយចិត្ត ដែលប្រកបដោយសេចក្តីគោរព និងសេចក្តីកោត- ក្រែងយ៉ាងខ្លាំង ។ បទថា **បុនប្បូនំ** បានដល់ ដោយច្រើន គឺ មិនមែនតែមួយដង, អធិប្បាយថា មិនបានធ្វើ ២-៣ វារៈទេ គឺ បានឱ្យច្រើនវារៈ ។

ឥឡូវនេះ ដើម្បីនឹងប្រកាសនូវការធ្វើរឿយ ៗ នោះឯង ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យទាំងឡាយ ទើបពោលគាថាថា **ពហុ មាសេ ច** ដូច្នេះជាដើម ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ពហុ មាសេ** បានដល់ អស់រយៈពេលជាច្រើនខែ មានខែចេត្រជាដើម ។ បទថា **បក្ខេ**

បានដល់ អស់បក្ខជាច្រើន មានកណ្តបក្ខ និងសុក្កបក្ខ ។ បទថា **ឧតុសំវច្ឆរាទិ ច** មានសេចក្តីថា អស់រដូវនិងឆ្នាំជាច្រើន ដូចជាវស្សានរដូវនិងគិម្ពរដូវជាដើម ។ បទថា **ឧតុសំវច្ឆរាទិ** នេះជាទុតិយារិកត្តិ ប្រើក្នុងអត្ថអច្ឆន្ទសំយោគ ។ បទថា **ទិយមន្តរំ** ប្រែថា អស់រយៈកាលដ៏យូរ ។ ក្នុងសេចក្តីនេះ ដើម្បីនឹងពោលដល់ទានដែលប្រព្រឹត្តទៅមិនដាច់អស់កាលដ៏យូរថា អ្នកបានឱ្យអស់កាលដ៏យូរ ហើយទើបសម្តែងថា ទាននោះប្រព្រឹត្តទៅជាប់ជានិច្ចទៀត គប្បីជ្រាបថា លោកពោលថា **ពហុ មាសេ** ដូច្នេះជាដើម ។

បទថា **ឯទំ** ប្រែថា ដោយប្រការដូចពោលរួចមកហើយ ។ បទថា **ទត្វា យជិត្វា ច** ដោយសេចក្តីក៏ជាបទដូចគ្នានោះឯង, អធិប្បាយថា បានឱ្យដោយអំណាចការបរិច្ចាគទេយ្យធម៌ណាមួយ ដល់ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលពួកខ្លះ ហើយកាលនឹងឱ្យតាមកម្លាំងដល់ជនទាំងពួង ដែលមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយន័យដូចពោលរួចមកហើយ ថា បានឱ្យវត្ថុជាច្រើនដល់ជនជាច្រើន ឬជាដោយអំណាចការបូជាយ៉ាងធំៗ ។ បទថា **សោ ហិត្វា មាទុសំ ទេហំ តាវត្តិសុបគោ អហុ** មានសេចក្តីថា ក្នុងវេលាអស់អាយុ អង្គរពាណិជនោះ លះអត្តភាពជាមនុស្សក៏បានទៅកើតជាទេពនិកាយក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ។

កាលអង្គរទេវបុត្រនោះ កើតក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស សោយនូវទិព្វ-

សម្បត្តិយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគនៃយើងទាំងឡាយ ទ្រង់បានឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក ក្នុងកាលនោះ ឥន្ទ្រាធិបតី នៅពេល ដែល ព្រះអនុរុទ្ធច្បែរ និមន្តបិណ្ឌបាត ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេន ភិក្ខុ ១ វែក ។ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយមក គេក៏បានធ្វើកាលកិរិយា ទៅ ហើយក៏បានទៅកើតជាទេវបុត្រ ដែលមានបូជិតច្រើន មានអានុភាពច្រើន ក្នុងជាន់តាវត្តិង ដោយអំណាចនៃបុព្វត្ថេស្ឋដ៏ប្រសើរ រុងរឿងគ្របសង្កត់អង្គរទេវបុត្រដោយឋានៈ ១០ យ៉ាង មានរូបជាដើម ដែលជាទិព្វ ។ ដោយហេតុនោះ លោកទើបពោលថា :

ឥន្ទ្រកៈបានឱ្យនូវចង្កាន់មួយវែកដល់ព្រះអនុរុទ្ធ ឥន្ទ្រកៈនោះលុះ លះបង់រាងកាយជាមនុស្សនេះទៅ ក៏បានទៅកើតជាទេវតាក្នុងជាន់ តាវត្តិងដែរ ។ ឥន្ទ្រកៈជាអ្នករុងរឿងជាងអង្គរដោយឋានៈ ១០ យ៉ាង គឺ រូប ១ សំឡេង ១ ក្លិន ១ រស ១ ជោដ្ឋព្វៈដ៏ជាទីតម្រេកនៃចិត្ត ១ អាយុ ១ យស ១ សម្បត្តិ ១ សេចក្តីសុខ ១ ភាវៈជាធំ ១ ឥន្ទ្រកៈ ទេវបុត្រ រុងរឿងជាងអង្គរទេវបុត្រ ដោយភាពជាធំ (យ៉ាងនេះ) ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា រូបេ មានសេចក្តីថា ជាហេតុ នៃរូប គឺជានិមិត្តនៃការកើតឡើងនៃរូប ។ សូម្បីក្នុងបទថា អាយុនា ប្រែថា ដោយជីវិត ។ ជីវិតរបស់ទេវតាទាំងឡាយ លោកពោលមាន កំណត់ជាប្រមាណមិនមែនឬ ? លោកពោលពិតមែន ប៉ុន្តែជីវិតនោះ

លោកពោលទុកដោយភាគច្រើន ។ ពិតដូច្នោះមែន ទេវតាពួកខ្លះ រមែងមានការចុតិតក្នុងចន្លោះកាលនៃអាយុ ព្រោះសេចក្តីវិបត្តិនៃការ ព្យាយាមជាដើម ។ ចំណែកឯឥន្ទកទេវបុត្រមានអាយុ ៣ កោដិ ៦ លានឆ្នាំនៃមនុស្សប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា រមែងរុងរឿងដោយអាយុ ។ បទថា **យសសា** បានដល់ បរិបូណ៌ ដោយបរិវារច្រើន ។ បទថា **វណ្ណន** មានសេចក្តីថា ដោយ ភាពបរិបូណ៌ដោយទ្រង់ទ្រាយ ។ ប៉ុន្តែភាពបរិបូណ៌ដោយវណ្ណធាតុ លោកពោលទុកដោយបទថា **រូបេ** ដូច្នេះ នោះឯង ។ បទថា **អាធិបតេយ្យ** ប្រែថា ដោយភាពជាធំ ។

កាលអង្គរទេវបុត្រ និងឥន្ទកទេវបុត្រ កើតក្នុងជាន់តារាវត្តិឫ សោយទិព្វសម្បត្តិ ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើងទាំងឡាយ ទ្រង់ធ្វើនូវយមកប្បាធិហារិយ៍ នាគលំគណ្ណាមព្រឹក្ស ត្រង់ទ្វារនៃក្រុង សាវត្ថី ក្នុងថ្ងៃ**អាសាធបុណ្ណមិ** ក្នុងវស្សាទី ៧ នៃការត្រាស់ដឹង ទ្រង់យាងទៅកាន់ឋានតារាវត្តិឫ ដោយទ្រង់ឈាន ៣ ជំហានដោយ លំដាប់ ទ្រង់គ្របសង្កត់នូវភាពរុងរឿងនៃទេវព្រហ្មបរិស័ទ ដែលមក ប្រជុំគ្នាដោយលោកធាតុ នាបណ្តកម្ពុលសិលាសនៈ ត្រង់គល់បា- វិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ដោយរស្មីព្រះសិរីរបស់ព្រះអង្គ ដូចព្រះសុរិយោទ័យ បញ្ចេញរស្មីដ៏ស្រទន់ ៗ នៅលើភ្នំយុគន្ធរុងរឿងដូច្នោះ ទ្រង់គង់-

ប្រថាប់សម្តែងអភិធម្ម ទតឃើញឥន្ទកទេវបុត្រអង្គុយនៅក្នុងទីមិន
ឆ្ងាយ និងអង្គរទេវបុត្រដែលអង្គុយក្នុងទីឆ្ងាយប្រមាណជា ១២
យោជន៍ ដើម្បីនឹងប្រកាសនូវភាពបរិបូណ៌នៃទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ទើប
ត្រាស់ព្រះគាថាថា :

*ម្ចាស់អង្គរ: មហាទានដែលអ្នកបានឱ្យហើយ ក្នុងចន្លោះ
នៃកាលដ៏វែង ឥឡូវអ្នកទៅអង្គុយនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ចូរអ្នកមកក្នុងទីជិត
នៃតថាគត ។*

អង្គរទេវបុត្រ បានស្តាប់ដូច្នោះទើបក្រាបទូលថា បពិត្រ-
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាទានដែលខ្ញុំព្រះអង្គបរិច្ចាគទេយ្យធម៌ដ៏ច្រើន
បំពេញមកអស់កាលដ៏យូរ ក៏ពុំមានផលក្រៃលែង ព្រោះវៀរចាក
ទក្ខិណេយ្យសម្បត្តិ ដូចពូជដែលសាបព្រោះក្នុងស្រែមិនល្អដូច្នោះ
ប៉ុន្តែការឱ្យនូវភិក្ខុសូម្បីមួយវែក របស់ឥន្ទកទេវបុត្រ មានផលច្រើន
ក្រៃលែងជាង ព្រោះបរិបូណ៌ដោយទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដូចពូជដែល
សាបព្រោះក្នុងស្រែល្អ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យទាំង-
ឡាយ កាលនឹងសម្តែងសេចក្តីនោះ ទើបពោលគាថាថា :

*កាលណា ព្រះពុទ្ធ ឧត្តមជាងបុរស គង់នៅលើថ្មបណ្តុកម្តុល
ជិតគល់នៃពារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ក្នុងជាន់ត្រៃត្រឹង្ស ។ ទេវតាទាំងឡាយ
ក្នុងលោកធាតុទាំង ១០ បានប្រជុំគ្នា ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ*

ដែលគង់នៅលើកំពូលភ្នំ (សុមេរុ) ។ ទេវតាណាមួយ រុងរឿង
 ជាងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដោយវណ្ណៈមិនមានឡើយ មានតែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមួយ
 ព្រះអង្គឯងប៉ុណ្ណោះ រុងរឿងកន្លងនូវទេវតាទាំងអស់ ។ ក្នុងកាល
 នោះ អង្គរទេវបុត្រនៅក្នុងទីប្រមាណ ១២ យោជន៍ ឥន្ទ្រកទេវបុត្រ
 រុងរឿងក្រៃពេក ក្នុងទីជិតនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់រមិល-
 មើលនូវអង្គរទេវបុត្រនិងឥន្ទ្រកទេវបុត្រ កាលទ្រង់សរសើរនូវទក្ខិ-
 ណេយ្យបុគ្គល បានត្រាស់សម្តែងនូវពាក្យនេះថា ម្ចាស់អង្គរៈ មហា-
 ទានដែលអ្នកឱ្យហើយអស់ចន្លោះនៃកាលដ៏វែង អ្នកអង្គុយក្នុងទីច្បាយ
 ពេកណាស់ ចូរមកជិតតថាគតមក ។

អង្គរទេវបុត្រដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះអង្គអប់រំហើយ ទ្រង់-
 ដាស់តឿនហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលដូច្នេះថា ប្រយោជន៍អ្វីដោយ
 ទាននោះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះ (ទាននោះ) សូន្យថាកទក្ខិណេយ្យ-
 បុគ្គល ។ ឥន្ទ្រកយក្យនេះឯង ឱ្យទានតិចតួចទេ រុងរឿងជាងពួកខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ដូចជាព្រះចន្ទ្រក្នុងពួកផ្កាយ ។

(ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា)

ពូជដែលបុគ្គលព្រោះហើយ សូម្បីមានប្រមាណច្រើន ក្នុង-
 ស្រែទូល ផលរមែងមិនបរិបូណ៌ ទាំងមិនញ៉ាំងអ្នកស្រែឱ្យត្រេកអរ
 បាន ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលតម្កល់ទុកហើយមានប្រមាណ-

ច្រើន ក្នុងបុគ្គលទ្រុស្តសីលទាំងឡាយ ផលរមែងមិនបរិបូណ៌ ទាំង
មិនបានញ្ចាំងទាយកឱ្យត្រេកអរបាន ក៏ដូច្នោះឯង ។ ពូជដែលបុគ្គល
ព្រោះហើយ សូម្បីតិច ក្នុងស្រែដ៏ល្អ កាលភ្លៀងធ្លាក់ស្រួល ផលរមែង
ញ្ចាំងអ្នកស្រែឱ្យត្រេកអរបាន ដូចម្តេចមិញ សក្តារដែលបុគ្គលធ្វើ
ហើយ សូម្បីតិចតួច ក្នុងតាទិបុគ្គលទាំងឡាយ មានសីល មានគុណ
បុណ្យរមែងមានផលច្រើន ក៏ដូច្នោះឯង ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ឆាវត្តិសេ** បានដល់ ក្នុងជាន់
ការវិញ្ញាណ ។ បទថា **សិលាយំ បណ្ឌិត្តេ** មានសេចក្តីថា
ក្នុងគ្រាដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជាឧត្តមបុរស គង់ប្រថាប់នៅនាបណ្ណ-
កម្មលសិលាសនៈ ។

បទថា **ឧសសុ លោកធរាត្ថសុ សន្និបតិក្ខាន ឧវតា**
មានសេចក្តីថា កាមាវចរទេវតា និងព្រហ្មទេវតាក្នុងមុនចក្រវាឡ
ដែលជា**ជាតិព្វេត្ត** បាននាំគ្នាមកប្រជុំដើម្បីគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
និងដើម្បីស្តាប់ធម៌ ។ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា បទថា
នាំគ្នាមកគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដែលគង់ប្រថាប់នៅលើកំពូល
ភ្នំ អធិប្បាយថា លើកំពូលភ្នំសិរេរុ ។

បទថា **យោជនានិ ឧសា ឌោ ច អន្តរោយំ តទរេហុ**
មានសេចក្តីថា ក្នុងកាលនោះ គឺក្នុងវេលានៅចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះ-

សាស្តា អង្គរទេវបុត្រដែលមានចរិតដូចពោលរួចមកហើយនេះ បានស្ថិតនៅចំងាយ ១២ យោជន៍, អធិប្បាយថា បានអង្គុយនៅចំងាយ ១២ យោជន៍ អំពីទីដែលព្រះសាស្តាគង់ប្រថាប់ ។

បទថា **ចោទិតោ ភាវិតត្ថេន** មានសេចក្តីថា អ្នកដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលមានព្រះអង្គអប់រំហើយដោយអរិយមគ្គភាវនាដែលមានព្រះអង្គអប់រំទុកយ៉ាងល្អប្រពៃ ដាស់តឿនហើយ ។ គាថាមានជាដើមថា នឹងមានប្រយោជន៍អ្វីដោយទានរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះ ជា... គាថាដែលអង្គរទេវបុត្រ ក្រាបទូលចំពោះព្រះសាស្តា ដែលជាពាក្យឆ្លើយតប ។ បទថា **ទក្ខិណេយ្យេន សុញ្ញតំ** មានសេចក្តីថា ព្រោះក្នុងកាលនោះ ទានរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូន្យចាក គឺវៀរចាកព្រះ... ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ដូច្នេះអង្គរទេវបុត្រទើបពោលមើលងាយទានរបស់ខ្លួនថា ប្រយោជន៍អ្វីដោយទានរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ។

បទថា **យក្ខោ** បានដល់ ទេវបុត្រ ។ បទថា **ទង្វា** ប្រែថា ឱ្យហើយ ។ បទថា **អតិរោចតិ អម្ពេហិ** មានសេចក្តីថា រមែង... រុងរឿងក្រៃលែងជាងបុគ្គលដូចជាខ្លួន ។ ម្យ៉ាងទៀត សព្វថា **ហិ** គ្រាន់តែជានិបាត ។ អធិប្បាយថា រមែងរុងរឿង គឺគ្របសង្កត់ខ្ញុំ ។ ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថា ដូចអ្វី ? អង្គរទេវបុត្រទើបពោលថា ដូចព្រះចន្ទ្រក្នុងពួកផ្កាយ ។

បទថា **ឧដ្ឋន្តលេ** បានដល់ ក្នុងភូមិភាគដំរីងក្រែលែង, អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ក្នុងភូមិភាគដំខ្ពស់ ។ បទថា **រោមិន្តំ** ប្រែថា ដែលគេសាបព្រោះហើយ គឺសាបព្រោះ ឬដកហើយដាំទៀត ។ បទថា **ន មិ តោសេតិ** ប្រែថា រមែងមិនរីករាយចិត្ត ឬមិនញ៉ាំង សេចក្តីត្រេកអរឱ្យកើត ព្រោះមានផលតិច ។ បទថា **តថេវ** មានសេចក្តីថា ពូជជាច្រើន ដែលគេសាបព្រោះហើយក្នុងស្រែទួល រមែងមិនមានផលបរិបូណ៌ គឺមិនមានផលច្រើន ទាំងមិនញ៉ាំងអ្នក ស្រែឱ្យត្រេកអរដូចម្តេចមិញ សូម្បីទានជាច្រើន ក៏ដូច្នោះដែរ ដែល បុគ្គលតម្កល់ទុកក្នុងបុគ្គលទ្រុស្តសីល គឺអ្នករៀនចាកសីល រមែង មិនមានផលបរិបូណ៌ គឺមិនមានផលច្រើន ទាំងមិនធ្វើឱ្យទាយក រីករាយចិត្តឡើយ ។

២ គាថាថា **យថាមិ តទ្ធកេ** ជាដើម គប្បីជ្រាបអត្ថយោជនា ដោយបរិយាយផ្ទុយគ្នានឹងដែលបានពោលរួចហើយ ។ ក្នុងបទទាំង នោះ បទថា **សម្មាធារំ បរេច្ចន្តេ** មានសេចក្តីថា កាលភ្លៀង បង្ករដោយទៀងទាត់ គឺកាលភ្លៀងធ្លាក់រាល់កន្លះខែម្តង, រាល់ ១០ ថ្ងៃម្តង, រាល់ ៥ ថ្ងៃម្តង ។ បទថា **គុណវត្ថេសុ** បានដល់ ក្នុងបុគ្គល ដែលប្រកបដោយគុណមានឈានជាដើម ។ បទថា **តាទិនុ** បានដល់ អ្នកប្រកបដោយលក្ខណៈនៃបុគ្គលមិនញាប់ញ័រក្នុងឥដ្ឋារម្មណ៍ជា

ដើម ។ បទថា **ភវំ** លោកពោលដោយលិង្គវិបល្លាស, អធិប្បាយថា
ឧបការៈ ។ ដើម្បីចៀសវាងពាក្យសួរថា **ឧបការៈ** គឺ អ្វី ?
អង្ករទេវបុត្រទើបពោលថា គឺ **បុណ្យ** ។

ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យបានតាំងគាថានេះទុកថា :

ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយដល់បុគ្គលណា រមែងមានផល
ច្រើន បុគ្គលគួរពិចារណាហើយសឹមឱ្យទាន ទាយកទាំងឡាយ
ពិចារណាហើយឱ្យនូវទាន តែងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ទានដែលបុគ្គល
ពិចារណាហើយទើបឱ្យ ព្រះសុគតទ្រង់សរសើរហើយ ទក្ខិណោយ្យ-
បុគ្គលណា ដែលមាននៅក្នុងជីវលោកនេះ ទានដែលបុគ្គលឱ្យហើយ
ដល់ទក្ខិណោយ្យបុគ្គលទាំងនោះ រមែងមានផលច្រើន ដូចពូជដែល
បុគ្គលព្រោះហើយក្នុងស្រែល្អ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **វិចេយ្យ** ប្រែថា គប្បី-
ជ្រើសរើស គឺគប្បីពិចារណានូវបុព្វត្ថេត្តដោយបញ្ញា ។ ពាក្យដ៏សេស
ក្នុងបទទាំងពួងងាយយល់ទាំងអស់ ។

រឿងអង្ករប្រេតនេះនោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់លើកឡើងសម្តែង
ដោយព្រះអង្គឯង ដោយន័យមានជាដើមថា មហាទានដែលអ្នកឱ្យ
ហើយដូច្នេះ ដើម្បីនឹងប្រកាសនូវភាពបរិបូណ៌ នៃទក្ខិណោយ្យបុគ្គល
ជាខាងក្រោយ ដល់ទេវតាក្នុងហ្មឺនចក្រវាឡ ក្នុងជាន់តាវត្តិឃ្យ

ព្រះអង្គទ្រង់សម្តែងព្រះអភិធម្មក្នុងឋានតាវត្តិៗនោះ ៣ ខែ ក្នុងថ្ងៃ
មហាបវរណា ទ្រង់ហែហមដោយពួកទេវតា ស្តេចយាងចាកទេវ-
លោក ចុះត្រង់ **ឆត្វសង្គស្សៈ** ទ្រង់យាងដល់ក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់
គង់ប្រថាប់នៅក្នុងវត្តជេតពនមហាវិហារ ដើម្បីនឹងប្រកាសភាព
បរិបូណ៌នៃទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទទាំង ៤ ទើបទ្រង់-
សម្តែងដោយពិស្តារ ដោយន័យមានជាដើមថា តថាគតទៅដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលណា ទើបលើកយកកំពូលធម៌ទេសនា គឺចតុ-
សច្ចកថា ។ ក្នុងវេលាចប់ព្រះធម៌ទេសនា សត្វច្រើនពាន់កោដិ
ទាំងនោះ បានត្រាស់ដឹងនូវធម៌ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងអន្តរប្រតិទិន ៩) ❧

១០. រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត

“ កូនឱ្យទាន មិនពេញចិត្តស្លាប់ទៅកើតជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៥៦ និងអដ្ឋកថា)

រឿងរបស់នាងប្រេតដែលជាមាតារបស់ **តាយឆត្វៈ** នេះ
មានពាក្យផ្តើមថា **ឱវាវិហារគតំ ភិក្ខុ** ។ ក្នុងរឿងនោះ
មានការអធិប្បាយ សេចក្តីដូចតទៅនេះ ៖

កាលព្រះសាស្តាបរិនិព្វានទៅហើយ នៅពេលដែលបឋម
មហាសង្ក្កតិបានប្រព្រឹត្តទៅហើយ **ព្រះមហាកថាយនៈ** មួយអន្លើដោយ
ភិក្ខុ ១២ រូប អាស្រ័យនៅក្នុងដងព្រៃមួយកន្លែង មិនឆ្ងាយពីក្រុង-
កោសថ្វី ក៏សម័យនោះ អាមាត្យម្នាក់របស់ **ព្រះធានុទេស** បានធ្វើ
កាលកិរិយាទៅ ។ ក្នុងកាលមុន អាមាត្យនោះធ្លាប់បានជាអ្នកចាត់
តាំងការងារក្នុងព្រះនគរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទើបត្រាស់ឱ្យហៅ
ឧត្តរមាណពដែលជាបុត្ររបស់អាមាត្យនោះមក ហើយទ្រង់ស្ថាបនា
ទុកក្នុងតំណែងដែលបិតាធ្លាប់ធ្វើមកហើយក្នុងកាលមុនថា អ្នកចូរ-
មើលការខុសត្រូវក្នុងការងារដែលបិតាអ្នកចាត់តាំងទុក ។

ឧត្តរមាណពនោះ ទទួលព្រះរាជតម្រាស់ហើយ ថ្ងៃមួយ

បាននាំមេជាងទៅព្រៃ ដើម្បីត្រូវការឈើសម្រាប់ជួសជុលព្រះនគរ ទើបចូលទៅកាន់ទីលំនៅរបស់ព្រះមហាកថាយនៈក្នុងទីនោះ ឃើញ ព្រះថេរៈជាអ្នកទ្រទ្រង់បង្កកូលចិវរ អង្គុយស្ងៀមនៅក្នុងទីនោះ ទើប ជ្រះថ្លាក្នុងឥរិយាបថ បានធ្វើនូវការគោរពហើយ ក៏បានអង្គុយក្នុងទីដ៏ សមគួរ ព្រះថេរៈបានសម្តែងធម៌ដល់គេ ។ គេបានស្តាប់ធម៌ហើយក៏ កើតសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះរតនត្រ័យ ទើបតាំងនៅក្នុងសរណៈហើយ និមន្តព្រះថេរៈដោយពាក្យថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូម លោកម្ចាស់ព្រមទាំងភិក្ខុទាំងឡាយ ទទួលនូវភត្តាហារដើម្បីធាន់ក្នុង ថ្ងៃស្អែកនេះដោយសេចក្តីអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំព្រះករុណាធិបតី ។ ព្រះ ថេរៈទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហភាព ។ គេត្រឡប់អំពីទីនោះហើយទៅ កាន់នគរវិញ បានប្រាប់ដល់ពួកឧបាសកដទៃថា ខ្ញុំបាននិមន្តព្រះថេរៈ ដើម្បីធាន់នូវភត្តាហារក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះ សូម្បីអ្នកទាំងឡាយ ក៏គប្បី មកកាន់រោងទានរបស់ខ្ញុំដែរ ។

ក្នុងថ្ងៃទី ២ វេលាព្រឹក គាត់ឱ្យគេចាត់ចែងនូវខាទនីយៈ និង ភោជនីយាហារដ៏ប្រណីត ហើយឱ្យប្រាប់នូវភត្តកាល ធ្វើនូវអបថា យនៈ ចំពោះព្រះថេរៈដែលនិមន្តមកមួយអន្លើដោយភិក្ខុទាំងឡាយ ថ្វាយបង្គំហើយ និមន្តឱ្យចូលទៅក្នុងផ្ទះ ។ លំដាប់នោះ កាល ព្រះថេរៈនិងភិក្ខុទាំងឡាយគង់លើអាសនៈដែលក្រាលដោយកម្រាល

ដែលជាកប្បិយៈមានតម្លៃច្រើនហើយ ក៏បានធ្វើនូវការបូជាដោយ
គ្រឿងក្រអូប ផ្កាភ្លឺនិងធូប ញ៉ាំងព្រះថេរៈ និងភិក្ខុទាំងនោះឱ្យ
ឆ្អែតស្តប់ស្តល់ដោយភោជននិងទឹកដ៏ប្រណីត កើតសេចក្តីជ្រះថ្លាធ្វើ
អញ្ញាលីស្តាប់នូវអនុមោទនាគាថា នៅពេលដែលព្រះថេរៈធ្វើនូវភក្តា-
នុមោទនារួចហើយ និមន្តត្រឡប់ទៅវិញ ទើបកាន់បាតតាមជួន
ដំណើរ ចេញអំពីនគរហើយ កាលនឹងត្រឡប់មកវិញ ក៏បានពិតថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនិមន្តមកកាន់
ផ្ទះរបស់ខ្ញុំព្រះករុណាជានិច្ចចុះ ដឹងថាព្រះថេរៈទទួលហើយ ទើប
ត្រឡប់មកវិញ ។ គេឧបដ្ឋាកព្រះថេរៈយ៉ាងនេះ តាំងនៅក្នុងឱវាទ
របស់លោកហើយក៏បានសម្រេចនូវសោតាបក្តិផល និងបានកសាង
វិហារប្រគេន ព្រមទាំងធ្វើឱ្យញាតិរបស់ខ្លួនទាំងអស់ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ-
សាសនា ។

ចំណែកឯមាតារបស់គេមានចិត្តត្រូវមន្ទិល គឺសេចក្តីកំណាញ់
រូបរីក ទើបបានជេរប្រទេចផ្តាសាយ៉ាងនេះថា កាលអញនៅត្រូវការ
ឯងឱ្យនូវវត្ថុណាដល់ពួកសមណៈ វត្ថុនោះចូរក្លាយទៅជាឈាមដល់
ឯងក្នុងបរលោកចុះ ប៉ុន្តែនាងបានអនុញ្ញាតឱ្យនូវផ្ចិតស្លាបក្តោកមួយ
ក្នុងថ្ងៃឆ្លងវិហារ ។ នាងធ្វើកាលកិរិយាទៅហើយ ក៏បានកើតក្នុង-
កំណើតប្រេត ប៉ុន្តែព្រោះនាងអនុមោទនានូវផ្ចិតស្លាបក្តោកនោះ

នាងទើបមានសក់ខ្មៅក្រិប មានចុងងឡើង ល្អិត ហើយវែង ។
 ក្នុងគ្រាដែលនាងចុះក្នុងទន្លេគង្គាដោយគិតថានឹងជីកទឹកនោះ ស្រាប់
 តែទឹកក្នុងទន្លេគង្គានោះក្លាយទៅជាឈាម នាងត្រូវសេចក្តីស្រេក-
 ឃ្លានគ្របសង្កត់ ត្រាច់ទៅអស់ ៥៥ ឆ្នាំ ។ ថ្ងៃមួយ បានឃើញ
 ព្រះកង្ខារវត្តឆ្មេរ គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀបឆ្នេរ ទន្លេគង្គានោះ
 ទើបយកសក់របស់ខ្លួនបិទបាំងកាយចូលទៅរក សូមទឹកជីក សមដូច
 ដែលលោកពោលទុកថា :

*ស្រីប្រេតដែលមានសម្បុរអាក្រក់ ឃើញគួរខ្លាច បានចូលទៅ
 រកភិក្ខុនោះ^(១) ដែលកំពុងសម្រាកនៅក្នុងវេលាថ្ងៃ អង្គុយនៅទៀប
 ឆ្នេរទន្លេគង្គា សក់ទាំងឡាយនៃស្រីប្រេតនោះ វែងសំយុងចុះដរាប
 ដល់ដី ស្រីប្រេតនោះ បិទបាំងខ្លួនប្រាណដោយសក់ទាំងឡាយ ហើយ
 និយាយទៅនឹងសមណៈដូច្នេះថា*

គាថាទាំង ២ នេះ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យបានតាំងទុកខាងដើម
 ក្នុងទីនេះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ភីរុទ្ធសង្ឃនា** ប្រែថា ឃើញគួរ
 ខ្លាច ។ បាលីថា **រុទ្ធសង្ឃនា** ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា ឃើញគួរ
 ខ្ពើមគួរខ្លាច ។ បទថា **យាវ ភុម្មាវលម្ភេ** បានដល់ មានសក់វែង

១ = សំដៅយកព្រះកង្ខារវត្តឆ្មេរ ។

ធ្លាក់ចុះដល់ដី ។ កាលមុនពោលថាភិក្ខុ ក្រោយមកពោលថា សមណៈ
សំដៅយកព្រះកង្ខារវេត្តត្ថេរៈនោះឯង ។

នាងប្រេតនោះចូលទៅរកព្រះថេរៈហើយ កាលនឹងសូមទឹក
ផឹក ទើបពោលគាថានេះថា ៖

ចាប់ដើមតាំងអំពីខ្ញុំ ធ្វើមរណកាលមកបាន ៥៥ ឆ្នាំហើយ
មិនដែលបានបរិភោគ ឬក្រេបជីកនូវទឹកឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
សូមលោកឱ្យនូវទឹកដល់ខ្ញុំ ដើម្បីបានក្រេបជីក ព្រោះសេចក្តីស្រេក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **នាគិវាណមិ តុត្ថំ វា**
មានសេចក្តីថា ខ្ញុំមិនដែលបានបរិភោគបាយ ឬទឹកឡើយ ក្នុងរយៈ
ពេលយូរយ៉ាងនេះ គឺមិនបានបរិភោគនិងមិនបានក្រេបជីក ។ បទថា
តសីតា ប្រែថា ស្រេក ។ បទថា **ឆានីយាយ** មានសេចក្តីថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ឱ្យនូវទឹកផឹកដល់ខ្ញុំ
ដែលជាអ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីត្រូវការទឹកផឹក ។

បន្ទាប់ពីនេះទៅ គប្បីជ្រាបនូវគាថាដែលសម្តែងដោយពាក្យ
ឆ្លើយឆ្លងរវាងព្រះថេរៈ និងនាងប្រេត ដូចតទៅនេះ ÷

ព្រះថេរៈពោលថា ៖

ទន្លេគង្គានេះ មានទឹកត្រជាក់ហូរមកពីភ្នំហិមវន្ត នាងចូរកាន់
យក នូវទឹកអំពីទន្លេគង្គានេះ ហើយក្រេបជីកចុះ ហេតុអ្វីបានជានាង

សូមទឹកនឹងយើងដូច្នេះ ។

តាងប្រេតពោលថា :

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំកាន់យកទឹក អំពីទន្លេគង្គាដោយ
ខ្លួនឯង ទឹកនោះក៏ប្រែទៅជាឈាមដល់ខ្ញុំវិញ ព្រោះហេតុនោះ
បានជាខ្ញុំសូមទឹកអំពីលោកម្ចាស់វិញ ។

ព្រះមេត្តាសួរថា :

ចុះអំពីអាក្រក់ដែលនាងបានធ្វើហើយដោយ កាយ វាចា ចិត្ត
ដូចម្តេចខ្លះបានជាទឹកទន្លេគង្គា ប្រែទៅជាឈាមដល់នាង ព្រោះ-
វិបាកនៃកម្មដូចម្តេច ។

តាងប្រេតឆ្លើយថា :

បុត្តរបស់ខ្ញុំឈ្មោះឧត្តរៈ ជាឧបាសកអ្នកមានសទ្ធា កាលខ្ញុំ
មិនប្រាថ្នា (នឹងឱ្យទាន) បុត្តរបស់ខ្ញុំនោះឱ្យនូវចីវរ បិណ្ឌបាត
គិលានប្បច្ច័យ និងសេនាសនប្បច្ច័យ ដល់សមណៈទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំ
នោះត្រូវសេចក្តីកំណាញ់បៀតបៀន ក៏ជេរប្រទេចគូននោះថា កាល
អញមិនប្រាថ្នានឹងឱ្យ ឯងបានឱ្យនូវចីវរ បិណ្ឌបាត គិលានប្បច្ច័យ
និងសេនាសនប្បច្ច័យណា ដល់សមណៈទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់ឧត្តរៈ
បច្ច័យមានចីវរជាដើមនុ៎ះ ចូរកើតទៅជាឈាម ដល់អ្នកឯង ក្នុង-
បរលោកចុះ ព្រោះវិបាកនៃកម្មនោះ បានជាទឹកក្នុងគង្គាទន្លេក្លាយ

ទៅជាឈាមដល់ខ្ញុំ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ហិមវត្តតោ** បានដល់ អំពីភ្នំ
ឈ្មោះថា ហិមវត្ត ព្រោះមានទឹកសន្សើមច្រើន ។ បទថា **សន្ទតិ**
ប្រែថា ហូរទៅ ។ បទថា **ឯត្ថោ** បានដល់ អំពីទន្លេគង្គាដ៏ធំនេះ ។
ដោយបទថា **ភី** លោកសម្តែងថា នាងសូមទឹកជីកនឹងយើងធ្វើអ្វី
នាងចូរចុះទៅកាន់ទន្លេគង្គា ហើយក្រេបជីកតាមសសេចក្តីពេញចិត្ត
ចុះ ។

បទថា **លោហិតំ មេ បរិវត្តតិ** មានសេចក្តីថា ទឹកកាល
ហូរទៅ រមែងក្លាយ គឺប្រែទៅជាឈាម ព្រោះវិបាកនៃកម្មអាក្រក់
របស់ខ្ញុំ ទឹកនៅពេលដែលនាងប្រេតនោះដួសឡើង ក៏ក្លាយទៅជា
ឈាម ។

បទថា **មឃ្មំ អភាមាយ** ប្រែថា កាលខ្ញុំមិនប្រាថ្នា ។
បទថា **មវេច្ឆតិ** ប្រែថា រមែងឱ្យ ។ បទថា **មច្ចុយំ** បានដល់
គិលានប្បថ្មយ ។ បទថា **ឯតំ** ជាដើម មានសេចក្តីថា ដោយវិបាក
នៃអំពើអាក្រក់ដែលខ្ញុំធ្វើទុកដោយអំណាចការជេរប្រទេចផ្តាសាថា
ម្នាលឧត្តរៈ បច្ចុយមានចីវរជាដើម ដែលឯងឱ្យដល់សមណៈនេះ
ចូរក្លាយជាឈាមដល់ឯងក្នុងបរលោកចុះ ។

លំដាប់នោះ **ព្រះឆេត្តៈ** បានប្រគេនទឹកឆាន់ដល់ភិក្ខុសង្ឃ

ហើយឧទ្ទិសដល់នាងប្រេតនោះ រួចក៏ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ទទួលភក្ត្រ
ហើយ បានប្រគេនដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាន់យកសំពត់បង្អួករូល អំពី
គំនរសំរាមជាដើម បោកគក់រួចហើយធ្វើជាពូកនិងខ្នើយ ប្រគេនដល់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ នាងប្រេតនោះ ទើបបានសម្បត្តិ-
ទិព្វ ។ នាងទៅកាន់សម្លាក់ព្រះថេរៈ បង្ហាញនូវសម្បត្តិទិព្វដែលខ្លួន
បានដល់ព្រះថេរៈ ព្រះថេរៈប្រកាសនូវរឿងនោះដល់បរិស័ទទាំង ៤
ដែលមកកាន់សម្លាក់ខ្លួន ហើយសម្តែងនូវធម្មកថា ព្រោះហេតុនោះ
មហាជនទើបកើតសេចក្តីសង្វេគ ជាអ្នកប្រាសចាកនូវសេចក្តីកំណាញ់
ដែលជាមន្ទិល ត្រេកអរក្រៃលែងក្នុងកុសលធម៌ មានទាននិងសីល
ជាដើម ។ បេតវត្ថុនេះ គប្បីជ្រាបថា លោកលើកឡើងកាន់
សង្ហាយនា ក្នុងទុតិយសង្ឃឹក ។

❧ (ចប់រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេតនី ១០) ❧

១១. រឿងសុត្តប្រេត

“ស្រីម្នាក់ដែលនៅជាមួយនឹងវិមានប្រេតចង់ត្រឡប់ទៅស្រុកមនុស្សវិញ

”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៥៧ និងអដ្ឋកថា)

រឿងសុត្តប្រេតនេះ មានពាក្យផ្តើមថា អហំ បុរេ បព្វជិតស្ស
ភិក្ខុ ដូច្នេះ ។ តើហេតុនៃការកើតឡើងនៃរឿងនោះដូចម្តេច ?

បានឮថា ក្នុងស្រុកមួយ មិនឆ្ងាយពីក្រុងសាវត្ថី កាលព្រះ
សាស្តា នៅមិនទាន់ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោកនោះឯង ប្រមាណជា ៧០០
ឆ្នាំមុន មានក្មេងម្នាក់ ឧបជ្ជាកព្រះបច្ចេកពុទ្ធមួយអង្គ ។ កាលគេ
ចម្រើនវ័យហើយ មាតារបស់គេ ទើបទៅសូមនាងកុលធីតាម្នាក់
មកអំពីត្រកូលដែលស្មើគ្នា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុត្រនោះ ។ ក៏ក្នុង
ថ្ងៃវិវាហៈ^(១) នោះឯង កុមារនោះ ទៅងូតទឹកជាមួយពួកសំឡាញ់
ត្រូវពស់ចឹកស្លាប់ ។ អាចារ្យពួកខ្លះពោលថា ត្រូវយក្សចាប់ក៏មាន ។
គេធ្វើកុសលកម្មទុកជាច្រើន ដោយការឧបជ្ជាកព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ហើយ
ក៏បានកើតជាវិមានប្រេត ព្រោះហេតុតែខ្លួនមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធចំពោះ

១- វិវាហៈ ការនាំកូនស្រីទៅខាងលំនៅកូនប្រុស ឬនាំទៅកាន់សម្លាត់កូនប្រុស ក្នុងវេលា
រៀបមង្គលការ, ការរៀបចំធ្វើមង្គលក្ខបុរសស្រ្តី ។

ក្មេងស្រីនោះ តែជាអ្នកមានបុទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។

លំដាប់នោះ គេប្រាថ្នានឹងនាំនាងទារិកានោះមកកាន់វិមាន
របស់ខ្លួន ទើបគិតថា តើធ្វើដូចម្តេចទៅហ្ន៎ ? នាងទើបអភិរម្យក្នុង-
ទីនេះជាមួយនឹងយើង ឱ្យជាកម្មដែលត្រូវឱ្យផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទើប
ពិចារណានូវហេតុដែលឱ្យបានសោយនូវភោគសម្បត្តិដ៏ជាទិព្វនោះ
ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធកំពុងធ្វើចីវរកម្ម ទើបប្លែងភេទជាមនុស្សចូល
ទៅថ្វាយបង្គំ ហើយពោលថា លោកម្ចាស់ តើលោកម្ចាស់ត្រូវការ
អំបោះឬ ? ព្រះបច្ចេកពុទ្ធតបថា អាត្មានឹងធ្វើចីវរកម្មឧបាសក ។
វិមានប្រេតនោះទើបពោលថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូម
លោកម្ចាស់និមន្តទៅសូមអំបោះ ក្នុងទីឈ្មោះឯណោះ ដូច្នេះហើយ
បានចង្អុលបង្ហាញផ្ទះរបស់នាងទារិកានោះ ។ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ បាន
និមន្តទៅក្នុងទីនោះ បានឈរនៅត្រង់ទ្វារផ្ទះ ។ លំដាប់នោះ នាង
ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈរនៅក្នុងទីនោះ មានចិត្តជ្រះថ្លា ដឹងថា
លោកម្ចាស់របស់យើងមានសេចក្តីត្រូវការអំបោះ ទើបបានប្រគេន
អំបោះ ១ ដុំ ។ លំដាប់នោះ អមនុស្សនោះ បានប្លែងភេទជាមនុស្ស
ទៅកាន់ផ្ទះរបស់នាងទារិកា សូមមាតារបស់នាងហើយ បាននៅជា-
មួយនាង ២-៣ ថ្ងៃ ដើម្បីអនុគ្រោះដល់មាតារបស់នាង ទើបធ្វើ
ភាជនៈគ្រប់យ៉ាងក្នុងផ្ទះនោះ ឱ្យពេញដោយមាសនិងប្រាក់ ហើយ

ចារឈ្មោះទុកខាងលើភាជនៈទាំងអស់នោះ ដើម្បីឱ្យដឹងថា នេះជា-
ទ្រព្យដែលទេវតាឱ្យ ជនណាមួយ មិនគួរកាន់យកទៅឡើយ ដូច្នេះ
ហើយ ទើបបាននាំនាងទាវិកានោះទៅកាន់វិមានរបស់ខ្លួន ។ មាតា
របស់នាងបានទ្រព្យជាច្រើន បានឱ្យដល់ពួកញាតិរបស់ខ្លួន ដល់ជន
កំព្រា និងអ្នកដំណើរជាដើម ចំណែកខ្លួនឯងបរិភោគហើយ ពេល
ជិតធ្វើកាលកិរិយាទើបប្រាប់ដល់ញាតិទាំងឡាយថា បើធីតារបស់ខ្ញុំ
ត្រឡប់មកវិញ អ្នកចូរឱ្យទ្រព្យនេះដល់នាង ហើយក៏បានធ្វើកាល-
កិរិយាទៅ ។

លុះកាលកន្លងទៅ ៧០០ ឆ្នាំ អំពីកាលនោះ កាលព្រះដ៏មាន-
ព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើង ទ្រង់ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកាស
នូវធម្មចក្កដ៏ប្រសើរ គង់ប្រថាប់នៅនាក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់ កាល
ស្រីនោះនៅរួមរស់ជាមួយអមនុស្សនោះ សេចក្តីអផ្សុកក៏កើតឡើង ។
នាងកាលនឹងពោលនឹងអមនុស្សនោះថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្ត សូម-
អ្នកនាំខ្ញុំត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្ញុំវិញចុះ ដូច្នេះហើយ បានពោល
នូវគាថាទាំងនេះថា :

ក្នុងកាលមុន បព្វជិតភិក្ខុ គឺព្រះបច្ចេកពុទ្ធបានចូលមកសុំ
អំបោះ ខ្ញុំក៏បានប្រគេន (ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំបានផលនៃការប្រគេន
អំបោះនោះ ជាផលចម្រើនលើសលប់ទាំងសំពត់ច្រើនកោដិក៏កើត

ឡើងដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនោះបានប្រើប្រាស់នូវវិមានជាទីព្រែកអរជ័យដេរដាស
 ដោយផ្កា វិចិត្រដោយកែវច្រើនយ៉ាងដែលជនប្រុសស្រីសេពហើយ
 ផង បានស្លៀកដណ្តប់ (សំពត់តាមចំណង់) ផង ទាំងទ្រព្យដ៏ច្រើន
 ក៏មិនចេះអស់ផង ។ ខ្ញុំបានសេចក្តីសុខ និងសេចក្តីស្រួល ក្នុងវិមាន
 នេះព្រោះអាស្រ័យផលនៃកម្មនោះឯង ខ្ញុំនោះនឹងទៅកាន់មនុស្ស
 លោកវិញហើយធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ សូមអ្នក
 នាំខ្ញុំទៅ (ឯមនុស្សលោកចុះ) ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **បព្វជិតស្ស ភិក្ខុនោ** នេះ
 លោកពោលសំដៅយកព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ។ មែនពិត ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនោះ
 កាលពោលដោយបរមត្ថ រមែងគួរនឹងពោលបានថា ជាបព្វជិត ព្រោះ
 បណ្តេញគឺលះកម្លាំងនៃកាមអំពីខន្ធសន្តានរបស់ខ្លួនដោយដាច់ជា-
 សមុច្ឆេទ និងគួរពោលថាជាភិក្ខុ ព្រោះជាអ្នកទម្លាយនូវកិលេស ។
 បទថា **សុត្តិ** បានដល់ អំពោះដែលសម្រេចដោយកប្បាស ។ បទថា
ឧបគម្ម បានដល់ ចូលមកកាន់ផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ។ បទថា **យាចិត្តា**
 មានសេចក្តីថា ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ សូមដោយការត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខុ
 ពោលគឺការប្រកបដោយកាយវិញ្ញត្តិ ដែលពោលទុកយ៉ាងនេះថា
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ រមែងឈរចោះចំពោះ នេះជាការសូមនៃព្រះ-
 អរិយៈទាំងឡាយ ។ បទថា **តស្ស** បានដល់ ប្រគេនអំពោះនោះ ។

បទថា **វិធាកោ វិបុលំ ផលុបលត្ថតិ** មានសេចក្តីថា ឥឡូវនេះ បាន គឺសោយផលដ៏បរិបូណ៌ គឺវិបាកដែលកើតឡើងយ៉ាងធំក្រៃលែង។
បទថា **ពហុកា** ប្រែថា មិនមែនតិច ។ បទថា **វត្ថុកោដិយោ** បានដល់ កោដិនៃសំពត់, អធិប្បាយថា សំពត់ច្រើនសែនប្រភេទ ។

បទថា **អនេកចិត្តំ** បានដល់ វិចិត្រដោយរូបភាពផ្សេង ៗ ឬ មានរូបភាពដែលវិចិត្រដោយរតនៈ មានកែវមុត្តានិងកែវមណីជាដើម ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ។ បទថា **ននរិសេវិតំ** បានដល់ ពេញ ត្រៀមត្រាទៅដោយទេវបុត្រនិងទេវធីតាដែលជាបរិវារ ។ បទថា **សាហំ ភុព្វាមិ** មានសេចក្តីថា ដូច្នេះនឹងជ្រើសរើសប្រើប្រាស់ វិមាននោះ ។ បទថា **ធារុធាមិ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំនឹងស្លៀក និង ដណ្តប់សំពត់តាមសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងបណ្តាសំពត់ច្រើនកោដិ ។ បទថា **បហុតវិត្តា** មានសេចក្តីថា វត្ថុគ្រប់យ៉ាង ដែលជាគ្រឿងឧបករណ៍ ដល់ទ្រព្យ ជាគ្រឿងរីករាយចិត្តច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ គឺមានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន ។ បទថា **ន ច ភាវ ខ័យតិ** មានសេចក្តីថា សព្វវត្ថុដែលជាគ្រឿងរីករាយចិត្តនោះ រមែងមិនអស់ទៅ គឺមិនដល់ នូវការអស់ទៅ បានដល់មិនដល់នូវការវិនាសទៅឡើយ ។

បទថា **តសេរុវ ភម្មស្ស វិធាកបន្យា** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំ បានទទួលសេចក្តីសុខដែលជាវិបាកនិងសេចក្តីរីករាយ ពោលគឺភាព

ឆ្នាញ់ដែលគួរជាទីប្រាថ្នា ដោយហេតុបច្ច័យ អាស្រ័យបុព្វកម្មដែល
សម្រេចដោយការឱ្យអំពោះនោះឯង ក្នុងវិមាននេះ ។ បទថា **គន្ធា**
បុននេវ មាទុសំ បានដល់ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ទៅកាន់មនុស្សលោកវិញ ។
បទថា **កា ហាមិ បុណ្ណានិ** មានសេចក្តីថា ខ្ញុំធ្វើបុណ្យដែលឱ្យ
សម្រេចសេចក្តីសុខវិសេសដល់ខ្ញុំ ដែលជាហេតុឱ្យខ្ញុំបាននូវសម្បត្តិ
នេះ ។ បទថា **នយេយ្យបុត្ត មិ** មានសេចក្តីថា បពិត្រព្រះអយ្យ-
បុត្រ សូមអ្នកនាំ គឺ នាំខ្ញុំត្រឡប់ទៅកាន់មនុស្សលោកវិញចុះ ។

អមនុស្សនោះ លុះបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលមិនប្រាថ្នានឹង
ទៅដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ព្រោះហេតុតែខ្លួនមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធចំពោះ
នាងនោះ ទើបពោលគាថាថា ៖

*នាងមកក្នុងវិមាននេះ បាន ៧០០ ឆ្នាំហើយ (បើនាងទៅ
អំពីទីនេះវិញទៅនៅ) ក្នុងមនុស្សលោកនោះ នឹងគ្រាំគ្រាចាស់ ពួក
ញាតិរបស់នាងទាំងអស់ ស្លាប់អស់ហើយ (ព្រោះហេតុនោះ)
នាងនឹងទៅអំពីទេវលោកនេះធ្វើអ្វី ក្នុងមនុស្សលោកនោះ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **សត្ត** នេះ ជាការសម្តែងពន្យល់
ដល់ការលុបវិរក្តិ, ម្យ៉ាងទៀត បទថា **សត្ត** នេះ ជាបឋមាវិរក្តិ
ប្រើក្នុងអត្ថបញ្ជីវិរក្តិ ។ បទថា **វស្សសតា** ប្រែថា ជាងរយនៃឆ្នាំ,
អធិប្បាយថា នាងមកនៅក្នុងទីនេះ គឺ មកកាន់វិមាននេះហួស ៧០០

ឆ្នាំ គឺនៅក្នុងទីនេះ ៧០០ ឆ្នាំ ។ បទថា **ជិន្យោ ច វុឌ្ឍា ច តថី ឥន្ទ្រសិ** មានសេចក្តីថា នាងមានអត្តភាពដែល**ឧត្ត** និង **អាហារ**ជំនាទិព្វ ឧបត្ថម្ភគាំទ្រនៅក្នុងវិមាននេះ បិតនៅដោយអាការ វ័យក្មេង អស់កាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ ដោយអានុភាពនៃកម្ម ។ ម្យ៉ាងទៀត បើនាងទៅអំពីទេវលោកនេះ នឹងទៅជាមនុស្សចាស់ គ្រាំគ្រាព្រោះជរាតាមវ័យ ក្នុងមនុស្សលោកនោះ ព្រោះកម្មអស់ទៅ និងព្រោះអំណាចនៃរដូវ និងអាហាររបស់មនុស្ស ។ ដើម្បីចៀសវាង ពាក្យសួរថា នឹងធ្វើដូចម្តេច ? ឆ្លើយថា ព្រោះញាតិរបស់នាង ទាំងអស់ស្លាប់អស់ហើយ, អធិប្បាយថា សូម្បីញាតិរបស់នាង ទាំងអស់នោះឯង ស្លាប់អស់ហើយ ព្រោះពេលវេលាកន្លងទៅយូរ ព្រោះហេតុដូច្នេះ នាងទៅអំពីទេវលោកនេះ ទៅកាន់មនុស្សលោក នោះ នឹងធ្វើដូចម្តេច, អធិប្បាយថា នាងចូរញ៉ាំងអាយុឱ្យអស់ទៅ ក្នុងទីនេះ មិនឱ្យសេសសល់ គឺចូរនៅក្នុងទីនេះហើយ ។

ស្រីនោះ ដែលអមនុស្សនោះពោលហើយយ៉ាងនេះ កាល មិនជឿពាក្យរបស់អមនុស្សនោះ ទើបពោលគាថាទៀតថា :

ខ្ញុំបានមកក្នុងវិមាននេះ ជាស្រីបរិបូណ៌ ដោយវត្ថុទិព្វ និង សេចក្តីសុខអស់ ៧ ឆ្នាំ ខ្ញុំនោះនឹងទៅកាន់មនុស្សលោកវិញ ហើយ ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ សូមអ្នកនាំខ្ញុំទៅចុះ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សត្តេវ វសន្ធានិ ឥធាគតាយ
មេ មានសេចក្តីថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ កាលខ្ញុំនៅក្នុងទីនេះ
ប្រហែលជាកន្លងទៅ ៧ ឆ្នាំហើយ, នាងកំណត់កាលវេលាដែល
កន្លងទៅជាច្រើនមិនបាន ទើបបានពោលយ៉ាងនោះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្លួនបរិបូណ៌ទៅដោយទិព្វ សម្បត្តិនិងសុខសម្បត្តិដល់ទៅ ៧០០
ឆ្នាំ ។

វិមានប្រេតនោះ ត្រូវនាងសួរយ៉ាងនេះហើយ ទើបក្រើន
រំលឹកនាងមានប្រការផ្សេងៗ ហើយពោលថា ឥឡូវនេះ នាងនឹងនៅ
ក្នុងទីនោះ មិនលើសពី ៧ ថ្ងៃឡើយ ទ្រព្យដែលយើងឱ្យម្តាយរបស់
នាងកប់ទុកនៅមាននៅឡើយ នាងចូរឱ្យទ្រព្យនោះដល់សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ ហើយចូរព្រាថ្នាមកកើតក្នុងទីនេះចុះ ទើបចាប់ដើមដៃ
នាងនាំត្រឡប់មកកាន់ផ្ទះវិញ រួចពោលថា នាងគប្បីឱ្យឱវាទដល់
ជនដទៃដែលមកក្នុងទីនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើបុណ្យតាម
កម្លាំងចុះ ដូច្នេះហើយទើបចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះហេតុនោះ
លោកទើបពោលថា :

វិមានប្រេតនោះ ក៏កំហែងចាប់ស្រីនោះ ត្រង់ដើមដៃនាំមក
(កាន់ស្រុកជេរាពង្ស) វិញ ហើយនិយាយនឹងស្រីចាស់មានកម្លាំងទន់
ខ្សោយនោះថា នាងត្រូវប្រាប់ ដល់ជនដទៃទៀត ដែលមកក្នុងទីនេះ

ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ នឹងបាន
សេចក្តីសុខ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សោ បានដល់ វិមានប្រេត
នោះ ។ បទថា តំ បានដល់ ស្រីនោះ ។ បទថា គហេត្វាន បសឃ្ន
ពារហាយំ បានដល់ ចាប់ដើមដៃស្រីនោះ ដូចបង្ខំនាំទៅ ។ បទថា
បច្ឆានយិត្វាន បានដល់ នាំត្រឡប់មកកាន់ផ្ទះដែលនាងកើតចម្រើន
ធំធាត់ ។ បទថា ថេរី បានដល់ ជាមនុស្សចាស់, អធិប្បាយថា
មនុស្សចាស់ជរាគ្រាំគ្រា ។ បទថា សុទុព្វនំ បានដល់ មានកម្លាំង
តិចបំផុតព្រោះហេតុដែលខ្លួនជាមនុស្សគ្រាំគ្រា ព្រោះជរានោះឯង ។
បានឮថា ក្នុងពេលដំណាលគ្នានឹងការទៅ អំពីវិមាននោះឯង នាង
ក៏ក្លាយជាមនុស្សចាស់ជរាគ្រាំគ្រា កន្លងហួសកាលនៃវ័យ ។ បទថា
វជ្ជសិ ប្រែថា គប្បីពោល ។ ដើម្បីនឹងសម្តែងនូវអាការនៃពាក្យ
ដែលនឹងគប្បីពោល លោកទើបពោលពាក្យមានជាដើមថា អញ្ញម្បិ
ជនំ ពាក្យនោះមានអធិប្បាយដូច្នេះថា នៃនាងដ៏ចម្រើន ! សូម្បី-
នាងក៏គប្បីធ្វើបុណ្យ សូម្បីជនដទៃដែលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីត្រូវការ
មកលេងផ្ទះ នាងក៏គប្បីពោលដាស់តឿនថា នៃអ្នកដែលមានមុខ
ស្រស់ស្រាយ អ្នកចូរសម្លឹងមើលក្បាល និងកំណាត់សំពត់ដែលត្រូវ-
ភ្លើងឆេះ ក៏ចូរធ្វើបុណ្យ មានទាននិងសីលជាដើម និងពោលថា

កាលធ្វើបុណ្យហើយ អ្នកនឹងបានទទួលនូវសេចក្តីសុខ ដែលជាវិបាក
នៃបុណ្យនោះ ដោយពិតប្រាកដ មិនគួរធ្វើនូវសេចក្តីសង្ស័យក្នុង
បុណ្យនោះឡើយ ។

កាលវិមានប្រេតនោះពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបត្រឡប់ទៅ
កាន់វិមានរបស់ខ្លួនវិញ ។ ស្រីនោះទៅកាន់ទីលំនៅនៃពួកញាតិខ្លួន
ឱ្យញាតិទាំងនោះស្គាល់ខ្លួនហើយ ទើបកាន់យកទ្រព្យដែលញាតិ
ទាំងនោះប្រគល់ឱ្យ កាលនឹងឱ្យទានដល់សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទើប
បានឱ្យឱ្យទានដល់ជនដែលមកហើយ ៗ កាន់សម្ភាររបស់ខ្លួន ទើប
ពោលដាស់តឿនដោយគាថាថា ៖

*ពួកប្រេតដែលខ្ញុំបានឃើញហើយ ជាអ្នកមានអំពើល្អមិនបាន
ធ្វើ តែងលំបាក យ៉ាងណាមិញ ពួកមនុស្ស ក៏យ៉ាងនោះដែរ ពួកសត្វ
គឺទេវតា និងមនុស្ស ដែលបានធ្វើកម្មមានសេចក្តីសុខជាកម្រៃហើយ
តែងតាំងនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **អរកតេន** បានដល់ មិនធ្វើ គឺ
ខ្លួនមិនបានសន្សំទុក ។ បទថា **សាធុនា** បានដល់ មានកុសលកម្ម ។
បទថា **សាធុនា** នេះ ជាតតិយាវិភក្តិ ប្រើក្នុងលក្ខណៈនៃឥត្តម្ពតៈ ។
បទថា **វិបត្តន្តិ** ប្រែថា ដល់នូវសេចក្តីលំបាក ។ បទថា
សុខវេទនីយំ បានដល់ បុព្វកម្មដែលមានសុខជាវិបាក ។ បទថា

សុខេ ឱតា បានដល់ បិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ។ បាលីថា សុខេឱតា ដូច្នេះក៏មាន, អធិប្បាយថា ចម្រើនក្រៃលែង គឺផ្សាយទៅដោយ សេចក្តីសុខ ក្នុងសេចក្តីនេះ មានអធិប្បាយដូច្នេះថា ខ្ញុំឃើញពួក- ប្រេតដូចពួកមនុស្ស កំពុងក្តៅក្រហាយ ព្រោះមិនបានធ្វើនូវកុសល ទុក ធ្វើតែអកុសល ដល់នូវសេចក្តីលំបាកដោយសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ជាដើម សោយទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានឃើញពួកសត្វ ដែលធ្វើ នូវកម្មដែលជាហេតុឱ្យផលជាសុខ ដែលមាននៅក្នុងទេវតា និង មនុស្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុកនោះ និងអកុសលកម្ម ដែលខ្លួនមិនបានធ្វើទុក ស្ថិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ។ បទថា សុខេ ឱតា នេះ ជាបទពោលបញ្ជាក់ដល់ខ្លួន ។ ព្រោះហេតុដូច្នេះ អ្នកកាលរៀនចាកអំពើអាក្រក់ឱ្យឆ្ងាយហើយ ចូរប្រកបនូវសេចក្តី ខ្ជល់ខ្ជាយក្នុងការបំពេញបុណ្យ ។

ស្រីនោះ កាលឱ្យឱវាទយ៉ាងនេះហើយ បានបំពេញនូវ- មហាទានអស់ ៧ ថ្ងៃ ដល់សមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ជាដើម ក្នុងថ្ងៃ ទី ៧ ក៏បានអស់ជីវិតទៅ ហើយក៏បានកើតក្នុងឋានតាវត្តិវង្ស ។ ភិក្ខុ- ទាំងឡាយក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏- មានព្រះភាគទ្រង់បានប្រារព្ធនូវរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុហើយ ទើបសម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ ប៉ុន្តែកាល

បើពោលដោយសេចក្តីប្លែកគ្នា ព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាសនូវទានដែល
បំពេញក្នុងព្រះបច្ចេកពុទ្ធថា មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។
មហាជនបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់
ដែលជាមន្ទិល ត្រេកអររីករាយក្រៃលែងក្នុងបុណ្យមានទានជាដើម
ដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងសុត្តប្បេតនី ១១) ❧

អច្ឆេន្តិ កាលា តយេន្តិ ឥត្តិយោ វយោគុណា អនុបុព្វំ ជហន្តិ
ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមារណេ នោភាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោតិ
កាលទាំងឡាយតែងកន្លងផុតទៅ រាត្រីទាំងឡាយ តែងឆ្លងហួសទៅ
ជំនាន់នៃវ័យទាំងឡាយ តែងលះបង់នូវលំដាប់ កាលបើបុគ្គលបាន
សម្លឹងឃើញភ័យនុ៎ះ ក្នុងសេចក្តីស្លាប់ហើយ ជាអ្នកសម្លឹងយកសេចក្តី
ស្លាប់ គួរតែលះបង់អាមិសៈ ក្នុងលោកចេញ ។

(បិដកលេខ ២៩ ទំព័រ ៦)

១២. រឿងកន្ត្រកបុណ្យប្រេត

“ ភរិយាប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តីស្លាប់ទៅកើតជាប្រេត ”

(បិដកលេខ ៥៦, ព័ទ្ធរ ៥៩ និងអដ្ឋកថា)

កាលព្រះសាស្តា គង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់
ប្រារព្ធនូវ កន្ត្រកបុណ្យប្រេត ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះ មានពាក្យផ្តើមថា
សោតន្ត្រសោធននិវត្តកា ដូច្នេះ ។

បានឮថា ក្នុងអតីតកាល ក្នុងកាលនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទ្រង់ព្រះនាមថា កស្សបៈ ក្នុង កិច្ចលត្តរ^១ មានឧបាសកម្នាក់ជា
សោតាបន្នបុគ្គល មានឆន្ទៈរួមគ្នាជាមួយនឹងឧបាសក ៥០០ នាក់
ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងបុព្វកម្មមានការជាំផ្តា សង់ស្ពាន សាងទីចង្រ្កម
និងកសាងវិហារប្រគេនព្រះសង្ឃជាដើម បានទៅវិហារតាមកាល
មួយអន្លើដោយឧបាសកទាំងនោះ ។ ចំណែកឯភរិយារបស់ឧបាសក
ទាំងនោះ ជាឧបាសិកាមានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា នាំគ្នាកាន់ផ្តា
គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបជាដើម ទៅកាន់វិហារតាមកាល ហើយ
ក៏បានចូលទៅសម្រាកក្នុងសាលាសម្នាក់ ដែលជាទីមនោរម្យក្នុង

១- បិដកថា កិច្ចលត្តរ

ចន្លោះផ្លូវ ។

ក្រោយមកថ្ងៃមួយ ពួកអ្នកលេងស្រី ២.៣ នាក់ អង្គុយ
ប្រជុំគ្នានៅសាលាសម្នាក់មួយកន្លែង កាលឧបាសិកាទាំងនោះ នាំ
គ្នាទៅសម្រាកក្នុងទីនោះ ឃើញរូបសម្បត្តិរបស់ឧបាសិកាទាំងនោះ
មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធ ដឹងថា ឧបាសិកាទាំងនោះដល់ព្រមដោយសីល
អាចារៈនិងគុណធម៌ ទើបសន្មតាគ្នាថា តើអ្នកណាអាចទម្លាយសីល
របស់ឧបាសិកាម្នាក់ក្នុងបណ្តាឧបាសិកាទាំងនោះបាន ។ ក្នុងបណ្តា-
អ្នកលេងទាំងនោះ អ្នកលេងម្នាក់ពោលថា ខ្ញុំអាច ។ ពួកអ្នកលេង
ទាំងនោះ បាននិយាយគ្នាថា ពួកយើងនឹងភ្ជាប់គ្នា ប្រព្រឹត្តអំពើ
អសីលធម៌ដោយតម្លៃឈ្នួល ១,០០០ (កហាបណៈ) ។ កាល
បើអ្នកធ្វើបាន ខ្ញុំនឹងឱ្យទ្រព្យ ១,០០០ ដល់អ្នកកាលបើអ្នកធ្វើមិនបាន
អ្នកគប្បីឱ្យទ្រព្យដល់ខ្ញុំ ។ គេព្យាយាមដោយឧបាយយ៉ាងច្រើន កាល
ឧបាសិកាទាំងនោះមកកាន់សាលាសម្នាក់នោះ ទើបដេញពិណខ្សែ ៧
មានសម្លេងដ៏ពិរោះល្អឆ្ងល់លន្លោច ច្រៀងចម្រៀងដែលប្រកបដោយ
កាមគុណ មានសម្លេងដ៏ពិរោះក្រៃលែង ធ្វើឱ្យឧបាសិកាម្នាក់ក្នុង-
បណ្តាឧបាសិកាទាំងនោះ ដល់នូវសីលវិបត្តិ ដោយសូរសម្លេង
នៃបទចម្រៀងនោះ ហើយក៏បានធ្វើនូវការប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តស្វាមី
ធ្វើឱ្យអ្នកលេងទាំងនោះចាញ់ដោយទ្រព្យ ១,០០០ ។ ពួកអ្នកលេង

ទាំងនោះ ចាញ់ដោយទ្រព្យ ១,០០០ ហើយទើបប្រាប់ដល់ស្វាមី របស់នាង ។ ស្វាមីសួរនាងថា បុរសទាំងនោះ បានពោលនូវអំពើ ដែលនាងបានប្រព្រឹត្ត តើរឿងនោះពិតមែនឬ ? នាងបដិសេធថា ខ្ញុំមិនបានប្រព្រឹត្តនូវអំពើនោះទេ កាលស្វាមីមិនជឿ ទើបបង្ហាញ សុនខដែលនៅក្បែរ (នោះ) ហើយបានស្បថថា ប្រសិនបើខ្ញុំបាន ប្រព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ដូច្នោះមែន សូមឱ្យផ្តែងខ្មែរកំបុតក្រចៀកនេះ ខាំស៊ីអវយវៈតូចធំរបស់ខ្ញុំដែលកើតក្នុងភពនោះ ។ ចុះ ។ ចំណែកឯ ស្រី ៥០០ នាក់ ដឹងថាស្រីនោះប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តី ត្រូវស្វាមីសួរថា តើស្រីនេះ បានប្រព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ដូច្នោះពិតមែនឬ ឬមួយមិន បានប្រព្រឹត្តទេ ? ទើបពោលកុហកថា ពួកខ្ញុំមិនបានដឹងនូវរឿង នោះទេ ទើបបានស្បថថា បើពួកខ្ញុំដឹង សូមឱ្យពួកខ្ញុំកើតជាស្រីបម្រើ របស់ស្រីនោះ គ្រប់ ៗ ជាតិទៅចុះ ។

លំដាប់នោះ ស្រីដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តស្វាមីនោះ មានចិត្ត ត្រូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយនោះឯងដុតរោល ទើបស្តាំស្តម ស្លេកស្តាំង មិនយូរប៉ុន្មានក៏ធ្វើកាលកិរិយាទៅ ក៏បានកើតជាវេមានិកប្រេតនៅ ត្រង់មាត់ស្រះកណ្តមុណ្ឌៈ ដែលជាស្រះមួយក្នុងបណ្តាស្រះទាំង ៧^(១)

១- ស្រះទាំង ៧ គឺ : ១-អនោតត្ថ, ២-កណ្តមុណ្ឌកៈ, ៣-វេមានិកៈ, ៤-ឆន្ទ, ៥- ភូណាលៈ, ៦- មន្ទារិទ្ធ, ៧- សីហតាបនៈ ។ (ដីកា ភាគ ១, ទំព័រ ៣៨៥)

នៅឯភ្នំហិមវន្ត ។ ហើយនៅជុំវិញវិមានរបស់នាង មានស្រះបោក្ខ-
រណីមួយបានកើតឡើង ដោយវិបាកនៃកម្មរបស់នាង ។ ចំណែកស្រី
៥០០ នាក់ដ៏សេស ធ្វើកាលកិរិយាហើយ ក៏បានកើតជាទាសីរបស់ស្រី
នោះឯង ដោយអំណាចកម្មដែលខ្លួនបានស្យូច ។ នាងសោយសម្បត្តិ-
ទិព្វក្នុងពេលថ្ងៃ ព្រោះផលនៃបុព្វកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើទុកក្នុងកាល
មុននោះ លុះដល់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រក៏ត្រូវកម្លាំងនៃកម្មអាក្រក់
រុញច្រានទើបក្រោកអំពីដំណេក ទៅកាន់មាត់ស្រះបោក្ខរណី ។ ផ្អែ
ខ្មៅមួយធំប៉ុនកូនពពែមានរូបរាងគួរខ្លាច កំបុតត្រចៀក មានចង្កូម-
ងកោងវែងដ៏មុតក្រៃលែង មានភ្នែកដូចគំនររងើងភ្លើងអុសគគិរ
ដែលឆេះរន្ទាលសន្ទោសន្ទៅពេញទំហឹងហើយ មានអណ្តាតដូចផ្លែក-
បន្ទោរធៀលធ្លាត់ជាប់មិនដាច់ មានក្រចកងកោងដ៏មុតក្រៃលែង
មានរោមវែងរឹងគួរខ្ពើម ឡើងមកអំពីស្រះបោក្ខរណីនោះ ហើយ
ធ្វើឱ្យនាងដែលទៅក្នុងទីនោះ ដួលចុះលើផែនដី ហាក់ដូចជាត្រូវ
សេចក្តីស្រេកឃ្លាន យ៉ាងខ្លាំងគ្របសង្កត់ គ្រហឹមកំញើញ ខាំស៊ី
ឱ្យនៅសល់តែរាងឆ្អឹង ហើយពាំទៅទម្លាក់ក្នុងស្រះបោក្ខរណីហើយ
ក៏បាត់ទៅ ។ ក្នុងពេលដំណាលគ្នា ដែលផ្អែទម្លាក់ក្នុងស្រះបោក្ខ-
រណីនោះឯង នាងក៏មានរូបរាងដូចប្រក្រតីដើមវិញ ហើយឡើងកាន់
វិមាន ដេកនៅលើដំណេក ។ ចំណែកឯស្រីក្រៅពីនោះ សោយទុក្ខ

ជាទាសិរបស់នាងនោះឯង ។ ពួកស្រ្តីដែលនៅក្នុងទីនោះ ដោយ
ពេលវេលាកន្លងទៅអស់ ៥៥០ ឆ្នាំ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

លំដាប់នោះ ស្រីទាំងនោះ វៀរចាកបុរស នៅសោយ
សម្បត្តិទិព្វ កើតសេចក្តីអផ្សុក ។ មានស្ទឹងមួយហូរចេញពីស្រះកណ្ត-
មុណ្ណៈ ក្នុងបណ្តាស្រះធំទាំង ៧ នោះ ចេញតាមចន្លោះភ្នំ ហើយចូល
ទៅកាន់ទន្លេគង្គា ។ ក្នុងទីជិតអំពីទីលំនៅរបស់ស្រីទាំងនោះ មាន
ព្រៃមួយកន្លែង ដូចជាសួនឧទ្យាន ដ៏ស្រស់ស្អាតប្រកបទៅដោយ
ដើមស្វាយ ដើមខ្នុរ និងឃ្លោកជាដើម ដែលមានផ្លែជាទិព្វ ។

ស្រីទាំងនោះ គិតព្រមគ្នាយ៉ាងនេះថា បើដូច្នេះ ពួកយើងនឹង
ទម្លាក់ផ្លែស្វាយទាំងនេះទៅក្នុងស្ទឹងនេះ ប្រសិនបើបុរសណាម្នាក់
ឃើញផ្លែឈើនេះហើយ ព្រោះសេចក្តីល្មោភក្នុងផ្លែឈើ នឹងមកក្នុង-
ទីនេះពុំខាន ពួកយើងនឹងអភិរម្យជាមួយបុរសនោះ ស្រីទាំងនោះ
ក៏បានធ្វើយ៉ាងនោះ ។ ផ្លែស្វាយដែលស្រីទាំងនោះ នាំគ្នាបោះទម្លាក់
ទៅ ផ្លែខ្លះតាបសរើសបាន ផ្លែខ្លះព្រានព្រៃរើសយកទៅ ផ្លែខ្លះក្អែក
ដណ្តើមយកទៅ ផ្លែខ្លះទើរនៅលើមាត់ច្រាំង ។ ចំណែកផ្លែមួយ
អណ្តែតទៅតាមខ្សែទឹក ក្នុងទន្លេគង្គា ដល់ក្រុងពារាណសីតាម-
លំដាប់ ។

សម័យនោះ ព្រះបាទពារាណសី ទ្រង់ស្រង់ទឹកក្នុងទន្លេគង្គា

ដែលគេឡោមព័ទ្ធដោយសំណាញ់លោហៈ ។ លំដាប់នោះ ផ្ទៃស្វាយ
នោះ អណ្តែតទៅតាមខ្សែទឹក មកដោយលំដាប់ ជាប់ទើរនៅក្រុង
សំណាញ់លោហៈ ។ ពួករាជបុរសឃើញផ្ទៃស្វាយទិព្វដ៏ធំ បរិបូណ៌
ដោយពណ៌ ក្លិន និងរសនោះហើយ ទើបនាំចូលទៅថ្វាយដល់ព្រះ
រាជា ។ ព្រះរាជាទ្រង់ ចាប់យកមួយចំណិតនៃផ្ទៃស្វាយនោះ ដើម្បី
នឹងសាកល្បងមើល ទើបព្រះរាជទានឱ្យដល់ពេជ្ឈយាតម្នាក់ដែល
ព្រះអង្គទ្រង់តាំងទុកក្នុងគុកបរិភោគ ។ គេបរិភោគផ្ទៃស្វាយនោះ
ហើយពោលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ផ្ទៃស្វាយដូចនេះ ទូលព្រះបង្គំ
មិនធ្លាប់បរិភោគឡើយ ផ្ទៃស្វាយនេះ ប្រហែលជារបស់ទិព្វ ។ ព្រះ
រាជាបានព្រះរាជទានមួយចំណិតទៀតដល់ពេជ្ឈយាតនោះ ពេជ្ឈ-
យាតបរិភោគនូវផ្ទៃស្វាយនោះហើយ ប្រាសចាកស្បែកជ្រីវជ្រួញ និង
សក់ស្លូវ មានរូបរាងគួរឱ្យពេញចិត្ត ហាក់បីដូចជាតាំងនៅក្នុងវ័យ
កំលោះ ។ ព្រះរាជាទតឃើញដូច្នោះទ្រង់កើតការអស្ចារ្យក្នុងព្រះទ័យ
ដែលមិនធ្លាប់មាន ទើបសោយផ្ទៃស្វាយនោះម្តង បានទទួលនូវភាព
វិសេសក្នុងព្រះវរកាយ ទើបត្រាស់សួរពួកមនុស្សថា តើផ្ទៃស្វាយទិព្វ-
នេះមាននៅទីណា ? ពួកមនុស្សក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បានឮថា
មាននៅឯភ្នំហិមពាន្តព្រះអង្គ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា តើនរណា
អាចនាំយកផ្ទៃស្វាយទាំងនោះមកបាន ? ពួកមនុស្សក្រាបទូលថា

ព្រានព្រៃរមែងជីងព្រះអង្គ ។

ព្រះរាជាត្រាស់ឱ្យហៅពួកព្រានព្រៃមក ទើបប្រាប់រឿងនោះ ឱ្យពួកព្រានព្រៃជ្រាប បានព្រះរាជទានទ្រព្យ ១.០០០ កហាបណៈ ដល់ព្រានព្រៃម្នាក់ ដែលពួកព្រានព្រៃទាំងនោះសន្មតថ្វាយចំពោះ ទ្រង់ទើបបញ្ជូនព្រានព្រៃនោះទៅ ដោយព្រះរាជតម្រាស់ថា អ្នកចូរ ទៅ ចូរប្រញាប់នាំយកផ្លែស្វាយនោះមកឱ្យយើង ។ ព្រានព្រៃនោះ បានឱ្យទ្រព្យ ១.០០០ កហាបណៈនោះ ដល់បុត្រនិងភរិយា កាន់យក សៀង ឆ្កោះមុខទៅកាន់ស្រះកណ្តមុណ្ណៈ ដែលបិតនៅទល់មុខគ្នា នឹងទន្លេគង្គា ហួសពីទីលំនៅមនុស្សទៅ ក៏បានជួបតាបស ១ អង្គ ក្នុងទីប្រមាណជា ៦០ យោជន៍ រួចក៏ដើរទៅតាមផ្លូវដែលតាបសនោះ ប្រាប់ ក៏បានជួបតាបស ១ អង្គទៀត ក្នុងទីប្រមាណជា ៣០ យោជន៍ រួចដើរទៅតាមផ្លូវដែលតាបសនោះប្រាប់ ក៏បានជួបតាបស ១ អង្គ ទៀត ក្នុងទីប្រមាណជា ១៥ យោជន៍ ទើបបានប្រាប់នូវហេតុដែល ខ្លួនមកដល់តាបសនោះ ។ តាបសប្រាប់គេថា ចាប់តាំងពីនេះទៅ អ្នកត្រូវលះនូវទន្លេគង្គានេះ អាស្រ័យស្ទឹងតូចនេះ ដើរច្រាសខ្សែទឹក ទៅកាន់យកទឹកក្នុងរាត្រី ក្នុងពេលដែលអ្នកឃើញចន្លោះភ្នំ ហើយ គប្បីចូលទៅ ។ ស្ទឹងនេះ ក្នុងពេលយប់ នឹងមិនហូរទេ ព្រោះ ហេតុដូច្នេះ ស្ទឹងនោះទើបសមគួរដល់ការទៅរបស់អ្នក ។ ដោយ

ហួសទៅ ២.៣ យោជន៍ អ្នកក៏នឹងឃើញផ្ទៃស្វាយទាំងនោះ ។ គេបានធ្វើតាមនោះហើយ លុះព្រះអាទិត្យរះឡើងក៏បានទៅដល់ព្រៃស្វាយនោះ ដែលគួរជាទីរីករាយចិត្តយ៉ាងក្រៃលែង ជាភូមិភាគដែលរុងរឿងទៅដោយបណ្តាញរស្មីនៃរតនៈផ្សេងៗ ដែលមានសម្រស់ស្រស់ស្អាតទៅដោយចំណែកនៃព្រៃដែលមានផ្លែច្រើន មានមែកសាខាគ្របដណ្តប់ដូចជាពិតាន ពួកវិហគ^(១)នានា ក៏បញ្ចេញសំឡេងខ្សៀវខ្សារអឺងកង ។

លំដាប់នោះ ពួកស្រីអមនុស្សទាំងនោះ ឃើញព្រានព្រៃនោះដើរមកពីចម្ងាយ ទើបរត់ចូលទៅដោយបំណងថា បុរសនេះជាទីពឹងរបស់យើង បុរសនេះជាទីពឹងរបស់យើង ។ ព្រានព្រៃនោះ លុះឃើញស្រីទាំងនោះហើយ ទើបភិតភ័យ ស្រែក រត់គេចទៅ ព្រោះខ្លួនមិនបានធ្វើបុណ្យកម្មផ្គត់ផ្គង់សមគួរទុក ដើម្បីនឹងសោយសម្បត្តិទិព្វក្នុងទីនោះរួមជាមួយនឹងស្រីទាំងនោះបាន ទើបទៅដល់ក្រុងពារាណសីដោយលំដាប់ ហើយក្រាបទូលរឿងនោះចំពោះព្រះរាជា ។ ព្រះរាជាទ្រង់ស្តាប់នូវរឿងនោះហើយ ទើបមានបំណងចង់ឃើញស្រីទាំងនោះ និងដើម្បីចង់សោយផ្ទៃស្វាយទាំងឡាយ ទើបឱ្យពួកអាមាត្យសម្រេចរាជការជំនួសព្រះអង្គ ទ្រង់ចង់ផ្ទូ សៀតព្រះខ័ន ដោយអាង

(១) វិហគ - អ្នកដែលទៅតាមអាកាស, សត្វស្លាប ។

ថានឹងទៅបរចាញ់សត្វ មានមនុស្ស ២-៣ នាក់ជាបរិវារ ទ្រង់យាងទៅតាមផ្លូវដែលព្រានព្រៃនោះឯងចង្អុលប្រាប់ ទើបឱ្យពួកមនុស្ស ទាំងនោះឈប់សម្រាកក្នុងទីចម្ងាយ ២-៣ យោជន៍ ទើបនាំតែព្រានព្រៃទៅដោយលំដាប់ សូម្បីព្រានព្រៃនោះក៏ទ្រង់ឱ្យត្រឡប់អំពីទីនោះដែរ ។ លុះអរុណោទ័យ (អរុណៈ) ទ្រង់ក៏ចូលដល់ព្រៃស្វាយ ។ លំដាប់នោះ ពួកស្រ្តីទាំងនោះ ឃើញទេវបុត្រនោះដូចកើតក្នុងភពថ្មី ទើបទទួលរាក់ទាក់ ដឹងថាទ្រង់ជាព្រះរាជា ទើបកើតសេចក្តីស្រឡាញ់ និងសេចក្តីគោរពជាខ្លាំង ឱ្យស្រង់ទឹកដោយគោរព ឱ្យប្រដាប់តាក់តែងយ៉ាងល្អ ដោយសំពត់ គ្រឿងអលង្ការ ផ្កាគ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាបហើយ ក៏នាំទៅកាន់វិមាន ឱ្យបរិភោគភោជនដ៏ជាទិព្វ មានរសប្រណីតផ្សេងៗ ហើយបានចូលទៅអង្គុយជិតទ្រង់តាមសមគួរដល់សេចក្តីប្រាថ្នា ។

លុះកន្លងទៅ ១៥០ ឆ្នាំ ព្រះរាជាទ្រង់តើនឡើង ក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ គង់ប្រថាប់ទតឃើញនាងប្រេត ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តីនោះកំពុងដើរទៅកាន់មាត់ស្រះបោក្ខរណី មានបំណងចង់ពិសោធមើល ទើបយាងតាមពិក្រោយ ដោយគិតថា ព្រោះហេតុអ្វីហ្ន៎ស្រីនេះ ទើបទៅក្នុងវេលាថ្មើរនេះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាឃើញនាងដែលទៅក្នុងទីនោះ កំពុងត្រូវផ្អែខាំ ទ្រង់មិនដឹងថា តើមាន

រឿងអ្វីកើតឡើង ? ទើបពិសោធមើល ២.៣ ថ្ងៃ ទើបគិតថា ផ្នែក
នេះប្រហែលជាសត្រូវដល់ស្រីនេះ ទើបពួយលំពែងដែលសំលៀង
ល្អហើយ^{១)} ដើម្បីផ្តាច់បង់ជីវិត និងវាយវាត់ស្រីនោះហើយ ឱ្យចុះ
កាន់ស្រះបោក្ខរណី ឃើញរូបដែលខ្លួនបានឃើញ ដូចកាលមុនហើយ
ទើបត្រាស់សួរប្រវត្តិរបស់នាងនោះដោយគាថា ១២ គាថាថា :

ស្រះបោក្ខរណី មានកាំជណ្តើរជារិការៈនៃមាស ក្រាលខ្សាច់
ជារិការៈនៃមាស (ដោយជុំវិញ) ពួកផ្កាចង្កូលណី ក្នុងស្រះបោក្ខ-
រណីនោះល្អ មានភ្លិនក្រអូប ជាទីរីករាយនៃចិត្ត (ស្រះបោក្ខរណីនោះ)
ដេរដាសដោយឈើផ្សេង ៗ ផ្សាយទៅដោយភ្លិនផ្សេង ៗ ដេរ-
ដាសដោយឈូកក្រហមផ្សេង ៗ ឆ្នុកផ្លាស់ដោយឈូកសផ្សេង ៗ ។
(ស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយនោះ) ទ្រហឹងអឹងកង ដោយហង្ស
និងក្រៀល មានសត្វចាកក្រពាក ស្រែកគ្រលួច កុះករ ដោយហ្លួង-
សត្វស្លាបផ្សេង ៗ ប្រកបដោយពួកបក្សី មានសំឡេងផ្សេង ៗ ផង
ឈើទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់នូវផ្លែផ្សេង ៗ ផង ព្រៃទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់
នូវកម្រងផ្កាផ្សេង ៗ ផង មានភ្លិនក្រអូប ជាទីគាប់ចិត្ត ដែលខ្យល់-

១. ឯក្នុងអដ្ឋកថាខ្មែរសង្គ្រាម ភាគ ១៩, ទំព័រ ២១០ និងក្នុងមង្គលប្រែភាគ ២, ទំព័រ ៣៨៧
សម្តែងថា ព្រះរាជាបានកាប់ផ្តែដោយដាវជា ២ កំណាត់ ក៏ក្លាយជាផ្តែ ៤, កាត់ ៤ កំណាត់ ក៏ក្លាយជា
៨, កាត់ ៨ កំណាត់ ក៏ក្លាយជាផ្តែ ១៦, កាលធ្វើតាមពាក្យរបស់នាង គឺស្តោះទឹកមាត់លើផែនដីហើយ
យកព្រះបាទជាន់ឈ្នី ផ្តែក៏រំលោភបំពានទៅ ។

បក់មកត្រូវ ក៏ជឿយទៅ ។ នគរ (របស់នាង) នេះ ប្រាកដយ៉ាងណា នគរប្រាកដយ៉ាងនេះមិនមាន ក្នុងពួកមនុស្សទេ ទាំងប្រាសាទ របស់នាងក៏ច្រើន សុទ្ធសឹងតែមាសនិងប្រាក់ រុងរឿងញ៉ាំងទិសទាំង ៤ ឱ្យភ្លឺជុំវិញ ។ ទាសី ៥០០ ណា ជាស្រីបម្រើរបស់នាង ពួកទាសី ទាំងនោះ ក៏ទ្រទ្រង់នូវសង្ខារ និងកងកនិងកន្ទ្រំ ស្ថិតស្ថានដោយសំពត់ មាស ។ បណ្តុំរបស់នាងដ៏ច្រើន សុទ្ធសឹងតែមាសនិងប្រាក់ ក្រាល កម្រាលស្បែកឈ្មួស ដែលបុព្វកម្មតាក់តែងហើយ ក្រាលសំពត់ គោណកៈ ជាទីចូលទៅនៅអាស្រ័យ របស់នាងអ្នកសម្រេចសេចក្តី ប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ លុះដល់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ នាងតែងក្រោក អំពីបណ្តុំនោះ ទៅកាន់ឱឡានភូមិ ដើរជុំវិញស្រះបោក្ខរណី ។ (ម្ចាស់នាងដ៏ចម្រើននាងទៅ) ឈរក្បែរឆ្នេរ ស្រះបោក្ខរណីនោះ ជាទីមានស្មៅដុះខៀវខ្ចីដ៏ស្អាត លំដាប់នោះ ស្រាប់តែមានផ្នែកបុត្រ ត្រចៀកមកខាំអវយវៈតូច ធំរបស់នាង ។ នាង ក្នុងកាលដែលផ្តុំ ខាំស៊ី ធ្វើឱ្យនៅសល់តែរាងឆ្អឹងហើយ នាងចុះទៅកាន់ស្រះបោក្ខរណី កាយ (របស់នាង) ក៏តាំងនៅដូចក្នុងកាលមុន ។ លំដាប់នោះ នាងមានអវយវៈតូច ធំពេញលេញល្អល្អះ គួរឱ្យរមិលមើលស្លៀក ដណ្តប់សំពត់ ហើយមកកាន់សម្លាក់នៃអញ ។ អំពើអាក្រក់ដូចម្តេច ដែលនាងបានធ្វើដោយ កាយ វាចា ចិត្ត ដោយផលនៃកម្មដូចម្តេច

បានជាផ្អែកបុគ្គលចៀក ខាំស៊ីនូវអវយវៈតូច-ធំ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សោតន្ត្រសោធនធនដលកា
 ប្រែថា កាំជណ្តើរសុទ្ធតែជារិការៈនៃមាស ។ បទថា សោតន្ត្រ-
 វាលុកសន្តតា ប្រែថា ក្រាលដោយខ្សាច់ជារិការៈនៃមាសដោយ
 ជ័រិញ ។ បទថា តត្ថ បានដល់ ក្នុងស្រះបោក្ខរណីនោះ ។ បទថា
 សោគន្ធិយោ ប្រែថា មានក្លិនក្រអូប ។ បទថា វត្ថុ ប្រែថា
 ល្អគួរជាទីតាប់ចិត្ត ។ បទថា សុចិត្តា ប្រែថា មានក្លិនជាទីរីករាយ
 ចិត្ត ។ បទថា នានាគន្ធសមេរិតា បានដល់ មានក្លិនគួរជាទីមនោ-
 រម្យ ក្រអូបសាយទៅតាមខ្យល់បក់ ។ បទថា នានាបទុមសព្វន្ទា
 បានដល់ ផ្ទៃទឹកដេរដាសទៅដោយឈូកផ្សេង ៗ ។ បទថា
 បុណ្យិកសមោហតា បានដល់ ដេរដាសទៅដោយឈូកស ។
 បទថា សុរតិ សម្បវាយន្តិ មានសេចក្តីថា មានក្លិនក្រអូបគួរ
 ជាទីរីករាយចិត្ត ត្រូវខ្យល់បក់ក៏ផ្សាយទៅ, អធិប្បាយថា ស្រះបោក្ខ-
 រណី ។ បទថា ហិសកោត្តារតិរុទា ប្រែថា សំឡេងទ្រហឹងអឹងកង
 ទៅដោយហង្ស និងក្រៀល ។

បទថា នានាទិវគណាភិណ្ឌា ប្រែថា ពាសពេញទៅដោយ
 ហ្វូងសត្វស្លាបផ្សេង ៗ ។ បទថា នានាសគណាយុតា ប្រែថា
 ប្រកបដោយពួកបក្សីផ្សេង ៗ យំខ្លៀវខ្លាញ់ពីរោះចាប់ចិត្ត ។ បទថា

នាងឆលធរា មានសេចក្តីថា មានរុក្ខជាតិដែលទ្រទ្រង់នូវផ្កាចេញ
ផ្លែគ្រប់រដូវកាល ។ បទថា **នាងឆលធរា វនា** មានសេចក្តីថា
បានដល់ព្រៃដែលមានពពួកឈើផ្តល់នូវផ្កាគួរជាទីរីករាយនៃចិត្ត-
នានា ។ មែនពិត បទថា **វនា** លោកពោលដោយលិង្គវិបល្លាស ។

បទថា **ន មនុស្សសុ ឡឱសំ នគរំ** មានសេចក្តីថា ក្នុង
មនុស្សលោកឥតមាននគរណាដែលប្រាកដស្មើនគរបស់នាងនេះទេ,
អធិប្បាយថា រកគ្មានទេក្នុងមនុស្សលោក ។ បទថា **រូបិយធម្មា**
ប្រែថា សុទ្ធតែសម្រេចដោយប្រាក់ ។ បទថា **ឧទ្ទលមាណ** ប្រែថា
រុងរឿងយ៉ាងក្រៃលែង ។ បទថា **អាតេន្តិ** ប្រែថា រមែងស្រស់
ស្អាត ។ បទថា **សមន្តា ចតុរោ ឱសា** មានសេចក្តីថា សព្វទិស
ទាំង ៤ ដោយជុំវិញ ។

បទថា **ឃា តេមា** កាត់បទជា **ឃា តេ ឥមា** ។ បទថា
បរិចារិកា បានដល់ ស្រីដែលធ្វើការខ្វល់ខ្វាយ ។ បទថា **តា** បានដល់
ស្រីបម្រើ ។ បទថា **កម្ពុកាយុរេងា** ប្រែថា ប្រដាប់ដោយកង
មាស ។ បទថា **កព្ភនាវេលត្ថសិកា** បានដល់ មានសក់និងដៃ
ប្រដាប់ដោយផ្កាសំពត់មាស ។ បទថា **កឧលិមិគសព្ភន្តា** ប្រែថា
ក្រាលដោយស្បែកឈ្មុស^(១) ។ បទថា **សង្វា** ប្រែថា ដែលបុគ្គល-

១- ឈ្មុស ប្រែថា សត្វជើង ៤ ពួកសំពោច.....។

ចាត់ចែងហើយ គឺសមគួរដើម្បីដេក ។ បទថា **គោណកសន្តតា**
ប្រែថា ក្រាលដោយកម្រាលព្រំមានរោមវែង ។

បទថា **យត្ថ** គឺក្នុងបល្ល័ង្កណា ។ បទថា **វាសុបគតា**
ប្រែថា ចូលទៅកាន់ទីលំនៅ, អធិប្បាយថា ដេក ។ បទថា
សម្បត្តាយអន្តរត្ថាយ ប្រែថា លុះដល់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ ។
បទថា **តតោ** ប្រែថា អំពីបល្ល័ង្ក ។

បទថា **ធាតុរត្នា** គឺ ជិតស្រះបោកូរណី ។ បទថា **ហរិតេ**
ប្រែថា ស្មៅខៀវខ្ចី ។ បទថា **សន្ធាលេ** ប្រែថា ដេរដាសទៅដោយ
ស្មៅខ្ចី ។ បទថា **សុតេ** ប្រែថា ស្រស់ស្អាត, ម្យ៉ាងទៀត បទថា
សុតេ ជាពាក្យហៅនាងប្រេត គឺហៅថា ម្ចាស់នាងដ៏មានសម្រស់
ស្រស់ស្អាត នាងចូរទៅឈរនៅឯមាត់ស្រះបោកូរណីនោះ លើស្មៅ
ដ៏ខៀវខ្ចីដោយជុំវិញ ។

បទថា **កន្ត្រមុនេន្ទា** ប្រែថា មានត្រចៀកដាច់ គឺមាន
ត្រចៀកកំបុត ។ បទថា **ខាយិតា អាសិ** មានសេចក្តីថា នាងជា
បុគ្គលដែលផ្អែកកំបុតត្រចៀកខាំស៊ីហើយ ។ បទថា **អន្លិសទូលិកា**
ភតា ប្រែថា ខាំស៊ីឱ្យនៅសល់តែរាងឆ្អឹង ។ បទថា **យថា បុរេ**
បានដល់ ដូចក្នុងកាលមុនអំពីវេលាដែលផ្អែកខាំស៊ី ។

បទថា **តតោ** បានដល់ ក្រោយអំពីចុះកាន់ស្រះបោកូរណី ។

បទថា **អន្តបច្ចុទ្ទិ** ប្រែថា មានសព្វវិញ្ញាណកាយពេញលេញ ។ បទថា **សុចារុ** ប្រែថា គួរជាទីរករាយចិត្តផងក្រៃលែង ។ បទថា **មិយនសន្ធា** ប្រែថា គួរពេចពិលរមិលមើល ។ បទថា **អាយាសិ** ប្រែថា រមែងមក ។

នាងប្រេតនោះ ត្រូវព្រះរាជាត្រាស់សួរហើយយ៉ាងនេះ កាលនឹងពោលនូវប្រវត្តិរបស់ខ្លួនតាំងពីដើមដល់ព្រះរាជានោះ ទើប ពោលគាថា ៥ គាថាថា ៖

ក្នុងនគរកិម្ពិលា មានគហបតីជាឧបាសកអ្នកមានសទ្ធា ខ្ញុំជា-
ប្រពន្ធរបស់គាត់ ជាស្រីទ្រុស្តសីល បានប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តី ។ កាល
ខ្ញុំប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តីយ៉ាងនេះហើយ ប្តីបាននិយាយយ៉ាងនេះថា អំពើ
នេះមិនប្រពៃ មិនសមគួរទេ ព្រោះនាងប្រព្រឹត្តកន្លងអញ ។ ខ្ញុំនោះ
បាននិយាយស្ងៀមយ៉ាងអាក្រក់ផង និយាយពាក្យកុហកផងថា ខ្ញុំមិន-
ប្រព្រឹត្តកន្លងអ្នកដោយកាយ ឬដោយចិត្តទេ ប្រសិនបើខ្ញុំប្រព្រឹត្តកន្លង
អ្នក ដោយកាយ ឬដោយចិត្ត សូមឱ្យផ្អែកបុត្រចៀកនេះខាំស៊ី
អរយវៈភូច-ធំចុះ ។ ផ្អែកបុត្រចៀក ខាំស៊ីអរយវៈភូច-ធំរបស់ខ្ញុំ
ព្រោះបាបកម្មណា ខ្ញុំបានទទួលរងផលនៃបាបកម្មនោះទាំងពីរយ៉ាង
គឺទុស្សិលកម្ម ១ មុសាវាទកម្ម ១ អស់ ៧០០ ឆ្នាំ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ភិមិលាយំ** បានដល់ ក្នុងព្រះ-

នគរឈ្មោះយ៉ាងនោះ ។ បទថា **អតិចារិទ្ធ** មានសេចក្តីថា មែនពិត
ភរិយាលោកហៅថាមានការប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្ត ព្រោះប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្តប្តី
កាលខ្ញុំម្ចាស់ប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្ត ប្តីខ្ញុំម្ចាស់នោះ ទើបបានពោលពាក្យនេះ
នឹងខ្ញុំម្ចាស់ ។ បទថា **ទេតំ ឆន្នំ** ជាដើម ជាការសម្តែងអាការដែល
ស្វាមីពោលហើយ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **ទេតំ ឆន្នំ**
មានសេចក្តីថា ការប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្តប្តីនោះ ជាការមិនសមគួរទេ ។
បទថា **ន បតិរូបំ** ជាវេរចនៈនៃបទថា **ទេតំ ឆន្នំ** នោះឯង ។
បទថា **យំ** ជាកិរិយាបរាមាសៈ ។ បទថា **អតិចារិទ្ធ** ប្រែថា
ប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្ត, ម្យ៉ាងទៀត បាលីក៏យ៉ាងនេះដូចគ្នា អធិប្បាយថា
ការដែលនាងប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្តអញ នោះជាការមិនសមគួរទេ ។

បទថា **ឃោរិ** ប្រែថា អាក្រក់ ។ បទថា **សបទំ** ប្រែថា
ពាក្យសម្បថ ។ បទថា **ភាសិសំ** ប្រែថា បានពោលហើយ ។ បទថា
សចារិ កាត់បទជា **សេច អេហំ** ។ បទថា **តំ** បានដល់ **ត្វំ**
ប្រែថា អ្នក ។ បទថា **តស្ស ភម្មស្ស** បានដល់ កម្មដ៏លាមក គឺ
កម្មនៃបុគ្គលដែលទ្រុស្តស៊ីលនោះ ។ បទថា **មុសាវាទស្ស** ច
បានដល់ និយាយមុសាវាទថា ខ្ញុំមិនបានប្រព្រឹត្តក្នុងចិត្តអ្នកទេ ។
បទថា **ឧតយំ** បានដល់ វិបាកនៃកម្មទាំង ២ ។ បទថា **អនុត្តតំ**
មានសេចក្តីថា ដែលនាងខ្ញុំសោយ ។ បទថា **យតោ** អំពីកម្មអាក្រក់

ណា ។

នាងប្រេតនោះ លុះពេលយ៉ាងនេះហើយ កាលនឹងបញ្ជាក់
នូវឧបការៈដែលព្រះរាជាធ្វើដល់ខ្លួនទើបពោលគាថា ២ គាថាថា ៖

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គជាក្សត្រមានឧបការៈច្រើន
បានយាងមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ឯខ្ញុំក៏បានរួចស្រឡះ
ចាកផ្នែកបុត្រចៀក ជាស្រីលែងមានសោក លែងមានភ័យ អំពីអា-
រម្មណ៍ណាមួយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំសូមធ្វើអញ្ជូលី ថ្វាយបង្គំ
អង្វរព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គសោយកាមទាំងឡាយ ដែលមិនមែន
ជារបស់មនុស្ស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គត្រេកអរជាមួយ
នឹងខ្ញុំ ។

នាងប្រេតហៅព្រះរាជាដោយពាក្យថា **ឆេវ** ក្នុងគាថានោះ ។
បទថា **កន្ថុល្លមុន្ទស្ស** បានដល់ ផ្នែកបុត្រចៀក ។ មែនពិត
ពាក្យថា **កន្ថុល្លមុន្ទស្ស** នេះ ជាឆ្លើយភក្តិ ប្រើក្នុងអត្ថនៃបញ្ចមីភក្តិ ។
លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះទ័យនឿយណាយដោយការនៅ
ក្នុងទីនោះ ទើបប្រកាសនូវអធ្យាស្រ័យក្នុងការយាងទៅ ។ នាងប្រេត
បានស្តាប់ដូច្នោះហើយ មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធចំពោះព្រះរាជា កាលនឹង
អង្វរព្រះរាជាឱ្យគង់ប្រថាប់នៅក្នុងទីនោះឯង ទើបពោលគាថាថា
តាហំ ឆេវ នមស្សាមិ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំម្ចាស់សូមថ្វាយ.

បង្គំព្រះអង្គ ។

ព្រះរាជាមានព្រះបំណងនឹងយាងទៅព្រះនគរវិញ តែម្យ៉ាង.
គត់ កាលនឹងប្រកាសនូវអធុរស្រ័យរបស់ព្រះអង្គទៀត ទើបបាន
ពោលគាថាចុងក្រោយថា ៖

*កាមទាំងឡាយមិនមែនជារបស់មនុស្ស អញបានបរិភោគ
ហើយ អញជាអ្នកត្រេកអរជាមួយនឹងនាងហើយ ម្ចាស់នាងមាន
ជោគល្អ អញសូមអង្វរនាង នាងចូរនាំអញទៅនគរវិញឱ្យឆាប់ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា **តាហំ** កាត់បទជា **តំ អេហំ** ។
បទថា **សុតគេ** ប្រែថា អ្នកប្រកបដោយភាពស្រស់ស្អាត ។ បទថា
ចង្គិលយាហិ មិ ប្រែថា នាងចូរនាំអញត្រឡប់ទៅកាន់ព្រះនគរ
របស់អញវិញចុះ ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងបទទាំងពួងជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងអស់ ។

លំដាប់នោះ នាងវេមានិកប្រេតនោះ លុះស្តាប់នូវព្រះ.
តម្រាស់របស់ព្រះរាជាហើយ កាលនឹងអត់ទ្រាំនូវសេចក្តីព្រាត់ប្រាស
ចាកគ្នាមិនបាន មានចិត្តជ្រួលច្របល់ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខសោក មាន
រាងកាយញាប់ញ័រទោះបីអង្វរដោយឧបាយមានប្រការផ្សេង ៗ ក៏.
ដោយ កាលមិនអាចនឹងឱ្យព្រះរាជាគង់ប្រថាប់នៅក្នុងទីនោះបាន
ទើបនាំព្រះរាជាព្រមទាំងរតនៈដ៏មានតម្លៃជាច្រើន ទៅកាន់ព្រះនគរ

ឱ្យទ្រង់ឡើងកាន់ប្រាសាទយំឱ្យកខ្វល់ហើយ ទើបត្រឡប់ទៅកាន់ទី-
លំនៅរបស់ខ្លួនវិញ ។ ចំណែកព្រះរាជា លុះឃើញដូច្នោះហើយ
ទើបកើតការស្តុកព្រះទ័យ បំពេញនូវបុណ្យកម្មមានទានជាដើម ជា-
អ្នកមានឋានសួគ៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

កាលព្រះជ័យមានព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើង ទ្រង់ឧប្បត្តិឡើង
ក្នុងលោក ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រះធម្មចក្កដ៏ប្រសើរ គង់ប្រថាប់នៅ
ក្នុងក្រុងសាវត្ថីដោយលំដាប់ ។ ថ្ងៃមួយ ព្រះមហាមោក្ខណ្ឌាត
ត្រាច់ចារិកទៅកាន់បព៌ត ឃើញស្រីនោះ មួយអន្លើដោយបរិវារ
ទើបសួរនូវបុព្វកម្មដែលនាងបានធ្វើ ។ នាងប្រាប់រឿងទាំងអស់នោះ
តាំងពីដើមដល់ព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈសម្តែងធម៌ដល់ស្រីទាំងនោះ ។
ព្រះថេរៈក្រាបទូលរឿងនោះ ចំពោះព្រះជ័យមានព្រះភាគ ។ ព្រះជ័-
យមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធរឿងនោះឱ្យជាអត្ថប្បត្តិហេតុ ហើយទើប
ទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ មហាជន
មានសេចក្តីតក់ស្លុត វៀរចាកអំពើអាក្រក់ បំពេញនូវបុណ្យកម្មមាន-
ទានជាដើម មានស្ថានសួគ៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដោយប្រការ
ដូច្នេះឯង ។

❧ (ចប់រឿងកណ្តមុណ្ឌប្រេតនី ១២) ❧

១៣. រឿងឧត្តរិប្រេត

“ ព្រះរាជាព្រះនាមថាព្រហ្មទត្តមាន ៨៦,០០០ អង្គ ”

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ៦២ និងអដ្ឋកថា)

រឿងនាងឧត្តរិប្រេតនេះ មានពាក្យផ្តើមថា **អប្ប រាជា**
ព្រហ្មទត្តោ ដូច្នេះ ។ ព្រះសាស្តា កាលទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅនា
វត្តជេតពនមហាវិហារ ទ្រង់ប្រារព្ធឧបាសិកាម្នាក់ ។ មានសេចក្តី
តំណាលមកថា ក្នុងក្រុងសាវត្ថី មានស្វាមីរបស់ឧបាសិកាម្នាក់ធ្វើ
កាលកិរិយាទៅ ។ ឧបាសិកានោះក៏សោកសៅ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខ
ក្នុងការព្រាត់ប្រាសចាកស្វាមី ក៏បានដើរយំទៅកាន់ព្រៃសួសាន ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ឃើញឧបនិស្ស័យសម្បត្តិនៃសោតា-
បត្តិផលរបស់នាង ទ្រង់មានព្រះទ័យប្រកបដោយសេចក្តីករុណា
ទើបទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្ទះរបស់នាង ទ្រង់គង់ប្រថាប់លើអាសនៈ
ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ ឧបាសិកាចូលទៅគាល់ព្រះសាស្តា ថ្វាយបង្គំ
ហើយ អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាត្រាស់
នឹងនាងថា ឧបាសិកា នាងសោកសៅព្រោះរឿងអ្វី ? នាងក្រាប-
ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំម្ចាស់សោកសៅ ព្រោះព្រាត់ប្រាស

នូវស្វាមីជាទីស្រឡាញ់ ។ ទ្រង់មានព្រះបំណងចង់ឱ្យនាងបន្ទោបង់
នូវសេចក្តីសោក ទើបនាំអតីតនិទានមកសម្តែងថា :

ក្នុងអតីតកាល ក្នុង **កបិលឥសរ** ដែន **បញ្ចាល** មានព្រះរាជា
ព្រះនាមថា **ព្រហ្មទត្ថ** ព្រះអង្គទ្រង់មិនលុះក្នុងអគតិ ទ្រង់ត្រេកអរ
ក្នុងការធ្វើប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនក្នុងដែនរបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់គ្រង
រាជសម្បត្តិប្រកបដោយទសពិធរាជធម៌^(១) ។ គ្រាខ្លះទ្រង់មានព្រះ
បំណងចង់ដឹងថា ក្នុងដែនរបស់ព្រះអង្គ តើមាននរណានិយាយអ្វី
ពីព្រះអង្គដែរឬទេ ? ទើបបន្តិច្ឆន់ជាជាងតម្បាញ ព្រះអង្គទ្រង់យាង
ចេញពីព្រះនគរតែមួយព្រះអង្គឯង ត្រាច់ពីស្រុកមួយចូលទៅកាន់
ស្រុកមួយ ពីជនបទមួយចូលទៅកាន់ជនបទមួយ ទ្រង់ឃើញដែន
ទូទៅមិនមានរឿងចម្រូងចម្រាស មិនត្រូវគេបៀតបៀន ទាំងពួក
មនុស្សក៏មានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់រស់នៅដោយមិនចាំបាច់បិទទ្វារផ្ទះ
ឡើយ ទ្រង់មានសេចក្តីសោមនស្សជាខ្លាំង ទើបទ្រង់យាងត្រឡប់

១. ឧសពិធរាជធម៌ ១០ ធម៌ ១០ យ៉ាងសម្រាប់ព្រះរាជាទ្រង់ប្រព្រឹត្ត ព្រមទាំងទ្រង់
ណែនាំប្រជាពលនិករឱ្យប្រព្រឹត្តតាមលំអានព្រះអង្គផង ហៅថាទសពិធរាជធម៌ គឺ **១.ទាន**,
២.សីល, **៣.បរិច្ចាគ**, **៤.អាជ្ញា** មានសេចក្តីត្រង់, **៥.មន្ទុវ** មានសេចក្តីទន់ភ្លន់
សុភ័សុភាព, **៦.តប** ការកាន់ខ្ជាប់សីលតាមកាលកំណត់ម្តងៗ, **៧.អញ្ជោធនៈ** មិន
កម្ដៅក្រហាយអ្នកដទៃ, **៨.អវិហិតា** មិនបៀតបៀនអ្នកដទៃ, **៩.ខន្តិ** , **១០.អវិរោធនៈ**
មិនបំពានលើធម៌លើច្បាប់ ។ (ចាកស្នាព្រះហស្តក្រោយបង្អស់របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជូន ណាត, ទំព័រ ៦៦)

ឆ្ពោះមកកាន់ព្រះនគរវិញ ដោយក្នុងលំដាប់ផ្លូវនោះឯង ព្រះអង្គទើប
យាងចូលទៅកាន់ផ្ទះនៃស្រ្តីមេម៉ាយក្រីក្រម្នាក់ក្នុងស្រុកមួយ ។ នាង
ឃើញព្រះអង្គទើបសួរថា នែអ្នកដ៏ចម្រើន ! អ្នកជានរណា
ហើយមកអំពីណា ? ព្រះរាជាត្រាស់ថា នាងដ៏ចម្រើន ខ្ញុំជាជាង-
តម្យាញ **ដើរស៊ីឈ្នួលក្បាញសំពត់** ប្រសិនបើអ្នកមានកិច្ចក្នុងការ
ក្បាញសំពត់ អ្នកចូរឱ្យអាហារនិងថ្លៃឈ្នួល ខ្ញុំនឹងធ្វើការឱ្យដល់អ្នក
ស្រ្តីមេម៉ាយពោលថា ខ្ញុំពុំមានកិច្ចការឬថ្លៃឈ្នួលទេ នែអ្នកដ៏ចម្រើន !
អ្នកចូរធ្វើកិច្ចការរបស់អ្នកដទៃចុះ ។ ព្រះរាជានោះ គង់ប្រថាប់នៅ
ទីនោះ ២-៣ ថ្ងៃ ទ្រង់ឃើញធីតារបស់នាងដល់ព្រមដោយលក្ខណៈ
នៃអ្នកមានបុណ្យ មានវាសនា ទើបត្រាស់នឹងមាតារបស់នាងថា
តើនាងទារិកាម្នាក់នេះ មាននរណាគេហ្វូងហែងហើយឬនៅ ?
ប្រសិនបើមិនទាន់មាននរណាគេហ្វូងហែងទេ អ្នកចូរឱ្យទារិកានេះ
ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំអាចធ្វើឧបាយជាគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតឱ្យពួកអ្នក រស់នៅប្រកប
ដោយសេចក្តីសុខបាន ។ ស្រ្តីមេម៉ាយនោះក៏យល់ព្រម ហើយបាន
ថ្វាយធីតានោះដល់ព្រះរាជា ។

ព្រះរាជា ទ្រង់នៅជាមួយនាងនោះ ២-៣ ថ្ងៃ ទើបព្រះ-
រាជទានទ្រព្យ ១,០០០ កហាបណៈដល់នាង ហើយត្រាស់ថា ត្រឹមតែ
២-៣ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់មកវិញ នែនាងដ៏ចម្រើន ! នាង-

កុំព្រួយប្រារព្ធអ្វីឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយាងទៅកាន់នគរបស់ព្រះ.
អង្គរវិញ ។ ទ្រង់បញ្ជាឱ្យសាងផ្លូវថ្នល់ ពីនគរទៅកាន់ស្រុកនោះ ឱ្យ
រាបស្មើ ឱ្យប្រដាប់តាក់តែងហើយ ទ្រង់ក៏យាងទៅកាន់ទីនោះ ដោយ
រាជានុភាពដ៏ធំហើយ ឱ្យតាំងនាងទាវិកានោះទុកក្នុងគំនរកហាបណៈ
ហើយឱ្យងូតជម្រះកាយដោយភាជន៍មាស និងភាជន៍ប្រាក់ ហើយឱ្យ
ដាក់ឈ្មោះថា ឥឡូវ ហើយទ្រង់ស្ថាបនាទុកក្នុងតំណែងជាអគ្គមហេសី
និងបានប្រទានផ្ទះនោះដល់ញាតិរបស់នាង បាននាំនាងមកកាន់ព្រះ.
នគរដោយរាជានុភាពដ៏ធំ ទ្រង់អភិរម្យជាមួយនាង ទ្រង់សោយសុខ
រហូតដល់អស់ព្រះជន្មជីព ក្នុងទីបំផុតនៃអាយុ ក៏ទ្រង់សោយទិវង្គត.
ទៅ ។ កាលព្រះរាជាសោយទិវង្គតហើយ និងធ្វើការថ្វាយព្រះភ្លើង
ព្រះសពរួចរាល់ហើយ ព្រះនាងឧត្តរីមានហឫទ័យពោរពេញដោយ
កូនសរ គឺសេចក្តីសោកព្រោះព្រាត់ប្រាសចាកព្រះស្វាមី ទៅកាន់.
ទីសួសាន បូជាដោយគ្រឿងសក្ការៈមានគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាជាដើម
អស់រយៈពេលជាច្រើនថ្ងៃ រលឹកដល់ព្រះគុណនៃព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះ.
កន្សែងសោយសោក ដូចជាមនុស្សឆ្គួត ធ្វើប្រទក្សិណទីសួសាន ។

សម័យនោះ ព្រះជ័យព្រះភាគជាម្ចាស់នៃយើងទាំងឡាយ
ជាព្រះពោធិសត្វ ទ្រង់សាងផ្នួសជាតិសី សម្រេចឈាននិងអភិញ្ញា
នៅក្នុងដងព្រៃមួយកន្លែង ជិតភ្នំហិមពាន្ត ទតឃើញព្រះនាងឧត្តរី

ដែលពោរពេញដោយកូនសរ គឺសេចក្តីសោកដោយទិព្វចក្ខុ ទ្រង់-
ក៏ហោះមកប្រាកដខ្លួន បិតនៅព្រំដ៏អាកាស សួរពួកមនុស្សដែលនៅ
ក្នុងទីនោះថា នេះជាទីសួសានរបស់អ្នកណា ? ហើយស្រីនេះ យំ
សោកខ្សឹកខ្សួលថា ព្រហ្មទត្ត ព្រហ្មទត្ត ដើម្បីត្រូវការព្រហ្មទត្តអង្គ
ណា ? ពួកមនុស្សបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ នាំគ្នាពោលថា ព្រះរាជា
នៃអ្នកដែនបញ្ចាលៈ ទ្រង់ព្រះនាមថាព្រហ្មទត្ត ព្រះអង្គសោយទិវង្គត
ក្នុងវេលាអស់ព្រះជន្មាយុ នេះជាទីសួសានរបស់ទ្រង់ នេះជាអគ្គ-
មហេសីឈ្មោះថា ឆត្វិរី របស់ទ្រង់យំកន្ទក់កន្ទេញរលឹកដល់ព្រះនាម
របស់ព្រះអង្គថា ព្រហ្មទត្ត ព្រហ្មទត្ត ។ ព្រះសង្ឃតិកាចារ្យ-
ទាំងឡាយ កាលនឹងសម្តែងសេចក្តីនោះ ទើបបានតាំងគាថាថា ៦
គាថាថា :

ស្តេចរបស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនបញ្ចាល ទ្រង់ព្រះនាម
ព្រហ្មទត្ត ព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរាជសម្បត្តិ លុះដល់ថ្ងៃនិយមកន្លងទៅ
ស្តេចក៏ទ្រង់សោយទិវង្គត ។ អគ្គមហេសីរបស់ស្តេចនោះ ឈ្មោះ
នាងឧព្វរិ បានទៅកាន់ទីសួសាន ហើយទ្រង់ព្រះកន្សែង កាលមិន
ឃើញស្តេចព្រហ្មទត្ត ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងថា ឱព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ។
ឥសីជាអ្នកប្រាជ្ញ បរិបូណ៌ដោយចរណៈ បានមកក្នុងទីដែលនាងឧព្វរិ
ឈរនោះ ឥសីនោះបានសួរពួកជនដែលមកជួបជុំក្នុងទីនោះថា ចុះ-

ទិស្វសាននេះដែលផ្សាយទៅដោយភ្លិនក្រអូបផ្សេងៗ តើរបស់នរណា
ស្រីនេះជាភរិយារបស់នរណា កំពុងកន្ទក់កន្ទេញរកប្តី ដែលទៅថ្វាយ
អំពីមនុស្សលោកនេះ កាលមិនឃើញព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ក៏កន្ទក់-
កន្ទេញថា ឱព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ។

ពួកជនដែលមកជួបជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ក៏បានឆ្លើយថា បពិត្រ-
មហាឥសីវរ្ម័ន (ទិស្វសាននេះ) របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត
បពិត្រមហាឥសីអ្នកនិទុក្ខ (ស្រីនេះជាភរិយា) របស់ព្រះបាទ-
ព្រហ្មទត្ត ទិស្វសាននេះ របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តនោះ ដែលផ្សាយទៅ
ដោយភ្លិនក្រអូបផ្សេងៗ ស្រីនេះជាភរិយា របស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត
នោះ កន្ទក់កន្ទេញរកប្តីដែលទៅថ្វាយ អំពីមនុស្សលោកនេះហើយ
កាលមិនឃើញព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ក៏កន្ទក់កន្ទេញថា ឱព្រះបាទ-
ព្រហ្មទត្ត ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អប្ប ប្រែថា បានមានហើយ ។
បទថា បត្តាធានំ បានដល់ អ្នកដែនបញ្ចាលរដ្ឋ ឬបានដល់
បញ្ចាលរដ្ឋនោះឯង ។ មែនពិត ជនបទសូម្បីតែមួយ គេសម្តែងចេញ
ដោយពាក្យជាច្រើនថា បត្តាធានំ ដោយពាក្យដ៏ច្រើន ដោយ
អំណាចនៃព្រះរាជកុមារអ្នកជនបទ ។ បទថា វេសេតោ មាន-
សេចក្តីថា បានដូចជាអ្នកធំក្នុងរថ គឺរថធំ ។ បទថា តស្ស អាឡា-

ហនំ បានដល់ ទីជាទីថ្វាយព្រះភ្លើង ព្រះសិរីរៈនៃព្រះរាជាអង្គនោះ ។

បទថា **ឥសិ** មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថាឥសិ ព្រោះអត្ថថា ស្វែងរកនូវគុណមានឈានជាដើម ។ បទថា **តត្ថ** បានដល់ ក្នុង ទីជាទីប្រថាប់របស់ព្រះនាងឧត្តរិនោះ គឺក្នុងទីសួសាន ។ បទថា **អាគច្ឆិ** ប្រែថា បានទៅហើយ ។ បទថា **សម្បន្តបរណ** មានសេចក្តីថា អ្នកដល់ព្រម គឺអ្នកប្រកបដោយគុណ គឺចរណៈទាំង ១៥ ប្រការនេះគឺ : **សីលសម្បទា** ភាពជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល, **ឥន្ទ្រិយសំរវៈ** ភាពជាអ្នកឃុំគ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ, **ភោជនេមព្ពញ្ញកា** ភាពជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន, **ជាគរិយានុយោគៈ** ភាពជាអ្នកមានការភ្ញាក់រលឹករឿយ ១, **សទ្ធម្ម ៧ ប្រការ** មានសទ្ធាជាដើម^(១) និង **រូបាវចរឈាន ៤ ប្រការ** ។ បទថា **មុនិ** មានសេចក្តីថា ឈ្មោះថា **មុនិ** ព្រោះដឹង គឺដឹងច្បាស់នូវប្រយោជន៍ខ្លួននិងប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។ បទថា **សោ ច តត្ថ អប្បច្ឆិត្ត** មានសេចក្តីថា តាបសនោះ បានសួរនូវជនដែលនៅក្នុងទីនោះ ។ បទថា **យេ តត្ថ សុ សមាគតា** បានដល់ ពួកជនដែលមកជួបជុំគ្នានៅនាទីសួសាននោះ ។ សព្វថា **សុ** គ្រាន់តែជានិបាត ។ ម្យ៉ាងទៀតបាលីថា **យេ តត្ថាសុំ សមាគតា** ដូច្នេះក៏មាន ។ បទថា **អាសុំ**

១- សទ្ធា ហិរិ ឱព្ពហ្មៈ ពាហុស្សច្ចៈ វិរិយៈ សតិ បញ្ញា ។

មានសេចក្តីថា បានមានហើយ ។

បទថា **នាណគន្ធសមេរិត្ត** មានសេចក្តីថា មានភ្លិនផ្សេង ១
ក្រអូបផ្សាយទៅដោយជុំវិញ ។ បទថា **ឥតោ** ប្រែថា អំពីមនុស្ស-
លោក ។ ដោយពាក្យថា **ទូរគតិ** ស្រីនេះពោលព្រោះហេតុដែល
ខ្លួនទៅកាន់បរលោក ។ បទថា **ព្រហ្មទត្តាតិ ភន្តតិ** មានសេចក្តីថា
ព្រះនាងស្រែកដង្ហោយហៅដោយអំណាចការកន្ទក់កន្តេញ ដោយ
លើកដល់ឈ្មោះយ៉ាងនេះថា ព្រហ្មទត្ត ព្រហ្មទត្ត ។

បទថា **ព្រហ្មទត្តស្ស តទន្តេ ព្រហ្មទត្តស្ស មារិស**
អធិប្បាយថា បពិត្រព្រះមហាមុនីអ្នកនិរុទ្ធក ជាអ្នកមានកាយនិងចិត្ត
រួចស្រឡះ នេះជាទីស្មោះសាររបស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត ស្រីនេះ ជាព្រះ-
មហេសីរបស់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តអង្គនោះឯង សូមសេចក្តីចម្រើន
ចូរមានដល់លោក និងចូរមានដល់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តនោះ ប្រយោជន៍
សុខរមែងមានដល់ព្រះមហេសីដូច្នោះ ដែលស្ថិតនៅក្នុងបរលោក
ដោយការគិតដល់ជានិច្ចនូវហិតប្រយោជន៍ ។

លំដាប់នោះ ព្រះតាបសនោះ លុះស្តាប់ពាក្យរបស់ជន
ទាំងនោះហើយ ដោយអាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ ទើបទៅកាន់
សម្នាក់របស់ព្រះនាងឧព្វរី ដើម្បីបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោករបស់ព្រះ-
នាងឧព្វរី ទើបបានពោលគាថាថា ៖

ស្តេចទាំងឡាយ ៨៦,០០០ ព្រះអង្គ សុទ្ធតែឈ្មោះព្រះបាទ-
ព្រហ្មទត្ត ត្រូវគេដុតក្នុងទីសួសាននេះដែរ បណ្តាស្តេចព្រហ្មទត្ត
ទាំងនោះ តើនាងសោកស្តាយរកស្តេចព្រហ្មទត្តអង្គណា ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឆន្ទ្យាសីតិសងស្វាទិ មាន-
សេចក្តីថា រាប់បាន ៨៦,០០០ ព្រះអង្គ ។ បទថា ព្រហ្មទត្តស្ស
នាមកា បានដល់ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះថា ព្រហ្មទត្ត ។ បទថា
តេសំ កំ អនុសោចសិ មានសេចក្តីថា ព្រះនាងទ្រង់ព្រះ-
កន្សែងរកព្រះបាទព្រហ្មទត្តអង្គណា ក្នុងបណ្តាព្រះបាទព្រហ្មទត្តចំនួន
៨៦,០០០ ព្រះអង្គនោះ ។ តាបសសួរថា ព្រះនាងកើតសេចក្តីសោក
ព្រោះអាស្រ័យព្រះបាទព្រហ្មទត្តអង្គណា ។

ព្រះនាងឧញី ត្រូវតំសីនោះសួរហើយយ៉ាងនេះ កាលនឹង
ប្រាប់ដល់ព្រះបាទព្រហ្មទត្តដែលខ្លួនប្រាថ្នា ទើបពោលតាថាថា ៖

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ស្តេចអង្គណារបស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុង
ដែនបញ្ចាល ជាអាជ្ញាបុត្រនៃព្រះបាទចូឡនី ព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរាជ-
សម្បត្តិ ខ្ញុំសោកស្តាយរកស្តេចអង្គនោះ ជាភស្តា (របស់ខ្ញុំ) ជាអ្នក
ឱ្យនូវសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ចូឡនីបុត្រោ បានដល់ ព្រះឱរស
នៃព្រះរាជាដែលទ្រង់ព្រះនាមយ៉ាងនោះ ។ បទថា សព្វភាមនំ

បានដល់ ទ្រង់ជាអ្នកប្រទាននូវវត្ថុទាំងពួងដែលគួរជាទីប្រាថ្នាដល់ខ្ញុំ, ឬអ្នកឱ្យនូវវត្ថុដែលសព្វសត្វត្រូវការ ។

កាលព្រះនាងឧត្តរី ពោលយ៉ាងនេះហើយ តាបសទើបពោល តាថា ២ តាថាទៀតថា ៖

ពួកស្តេចទាំងអស់ សុទ្ធតែឈ្មោះព្រហ្មទត្ត ពួកស្តេចទាំងអស់ របស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនបញ្ចាល សុទ្ធតែជាអាជ្ញាបុត្រនៃព្រះបាទ- ចូឡនី ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងរាជសម្បត្តិ នាងបានជាមហេសីរបស់ ពួកស្តេចទាំងអស់តាមលំដាប់មក ហេតុអ្វីបានជានាងលះចោលពួក ស្តេចជាន់មុន ហើយមកសោយសោភកតែស្តេចជាន់ក្រោយវិញ ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា សព្វេវហេតុ មានសេចក្តីថា ព្រះរាជាទាំងអស់នោះរាប់បាន ៨៦,០០០ ព្រះអង្គ ជាព្រះរាជឱវស នៃព្រះបាទចូឡនី ព្រះនាមថា ព្រហ្មទត្ត បានជាធំក្នុងដែនបញ្ចាល ។ សេចក្តីវិសេសមានភាពជាព្រះរាជា ជាដើមទាំងនេះ មិនមែនមាន តែព្រះរាជាមួយព្រះអង្គ ក្នុងបណ្តាព្រះរាជាទាំងនោះឡើយ ។

បទថា មហេសីភ្នំ អករាយិ មានសេចក្តីថា នាងបានធ្វើជា អគ្គមហេសីរបស់ព្រះរាជាទាំងអស់នោះ តាមលំដាប់ អធិប្បាយថា ដល់ដោយលំដាប់ ។ ដោយបទថា ភស្ម្វា ព្រះតាបសសួរថា នាង វៀរព្រះរាជាអង្គមុន ៗ ក្នុងបណ្តាព្រះរាជាទាំងនេះ ដែលមិនមាន-

ភាពវិសេសដោយគុណ និងដោយភាពជាព្រះស្វាមី ទ្រង់ព្រះកន្សែង ដល់ព្រះរាជាអង្គក្រោយ តែមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុអ្វី គឺ ដោយហេតុអ្វី ?

ព្រះនាងឧញី បានស្តាប់ដូច្នេះហើយ កើតការស្តុកព្រះទ័យ ទើបពោលគាថានឹងតាបសទៀតថា :

បពិត្រលោកអ្នកនិរទុក្ខ លោកពោលច្រើនដងហើយថា នាង ឯងជាមហេសីនៃស្តេច (ទាំងពួង) ក្នុងសង្សារ ចំពោះខ្ញុំ ដែលកើត ជាស្រីណា ខ្លួនរបស់ខ្ញុំ ដែលកើតជាស្រីនោះ (ធ្លាប់កើតជាស្រី) អស់កាលដ៏យូរ (ឬក៏ធ្លាប់កើតជាប្រុសដែរ) ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អាតុមេ គឺ ក្នុងខ្លួន ។ បទថា ឥន្ទ្រតាយ ប្រែថា កើតជាស្រី ។ បទថា ឱឃត្តាយ ប្រែថា អស់កាលដ៏យូរ ។ មែនពិត ក្នុងសេចក្តីនេះ មានអធិប្បាយដូច្នេះថា កាលខ្ញុំកើតជាស្រី ក៏ប្រហែលជាកើតជាស្រីអស់កាលប៉ុណ្ណោះ ឬ ក៏ធ្លាប់កើតជាប្រុសដែរ ។ បទថា យស្សា មេ ឥន្ទ្រតាយ មានសេចក្តីថា បពិត្រព្រះមហាមុនី លោកនិយាយដល់ គឺពោល ដល់តែកាលដែលខ្ញុំកើតជាស្រី ជាមហេសី ក្នុងសង្សារជាច្រើនតែ ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត បាលីថា អាហុ មេ ឥន្ទ្រតាយ ដូច្នេះក៏មាន ។

បណ្តាបទទាំងនោះ សព្វថ្ងៃ អា ជានិបាត ប្រើក្នុងអនុស្ស-
រណត្ថៈ ។ បទថា អារហ្ម មេ មានសេចក្តីថា ខ្ញុំបានរលឹកដល់
គឺបានដឹងសព្វគ្រប់នូវសេចក្តីនេះ គឺដឹងថា កាលខ្ញុំកើតជាស្រី គឺកើត
ជាស្រី ខ្ញុំកើតដដែល ១ អស់កាលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ដោយអាការយ៉ាងនេះ
ព្រោះហេតុអ្វី ? ព្រោះកាលខ្ញុំកើតជាស្រី លោកបានធ្វើឱ្យខ្ញុំកើត
ជាមហេសីរបស់ព្រះរាជាគ្រប់ព្រះអង្គដោយលំដាប់ បពិត្រព្រះមហា-
មុនី លោកបានពោលដល់ខ្ញុំក្នុងសង្សារជាច្រើន ព្រោះហេតុអ្វី ?

ព្រះតាបសលុះបានស្តាប់ដូច្នោះហើយ កាលនឹងសម្តែងថា
ការកំណត់ពិតប្រាកដនេះ មិនមានក្នុងសង្សារថា ស្រីក៏នៅតែជាស្រី
ប្រុសក៏នៅតែជាប្រុសនោះទេ ទើបពោលតាថាថា :

*នាងឯង ចូនកាលកើតជាស្រី ចូនកាលកើតជាប្រុស មិនតែ
ប៉ុណ្ណោះ ចូនកាលបានទៅកាន់កំណើតបសុសត្វ កាលបើយ៉ាងនេះ
ទីបំផុត (នៃអត្តភាពទាំងឡាយ) ដែលកន្លងឥតភាព និងបុរិសភាព
នុ៎ះ រមែងមិនប្រាកដឡើយ ។*

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា អារហ្ម ឥត្ថី អារហ្ម មុនីសោ
មានសេចក្តីថា ចូនកាលនាងក៏កើតជាស្រី ចូនកាលក៏កើតជាប្រុស
នឹងកើតជាស្រីឬកើតជាប្រុសតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ រមែងមិនមានឡើយ
តាមពិតកើតក្នុងកំណើតបសុសត្វខ្លះ គឺចូនកាលក៏ទៅកាន់ការវៈបសុ-

បសុសត្វខ្លះ ចូនកាលក៏កើតក្នុងកំណើតសត្វតិរច្ឆានខ្លះ ។ បទថា
ឯវមេតំ អតីតានំ បរិយន្តោ ន ទិស្សតិ មានសេចក្តីថា ទីបំផុត
 នៃអត្តភាពដែលជាអតីត ដែលកើតជាស្រី កើតជាប្រុស និងជាសត្វ-
 តិរច្ឆានជាដើមយ៉ាងនេះ គឺដូចដែលបានពោលរួចមកហើយនេះ
 រមែងមិនប្រាកដ ដល់អ្នកឃើញដោយញាណចក្ខុ គឺដោយសេចក្តីព្យា-
 យាមជំសម្រាប់ព្រះអង្គ គឺតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ រមែងមិនមានឡើយ ។
 តាមពិត ទីបំផុតនៃអត្តភាពរបស់ពួកសត្វដែលវិលវល់នៅក្នុងសង្សារ-
 ទាំងអស់ រមែងមិនប្រាកដ គឺពុំអាចដឹងបាន ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទើបត្រាស់ថា^(១) :

អនមចក្កោយំ ភិក្ខុវេ សំសារោ បុព្វា កោមិ ឥ បញ្ញាយតិ

អវិជ្ជានីវរណានំ សត្វានំ តណ្ហាសំយោជនានំ សន្ធាវតំ សំសរតំ ។

- ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្សារនេះ មានទីបំផុតគេមិនអាច
 ដឹងបាន គឺទីបំផុតខាងដើម របស់សត្វទាំងឡាយ ដែលមានអវិជ្ជា
 ជារនាំង មានតណ្ហាជាចំណង អន្តោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ
 មិនប្រាកដឡើយ^(២) ។

ព្រះមហេសី បានស្តាប់ធម៌ដែលព្រះតាបសនោះ សម្តែងនូវ.

១- (បិដកលេខ ៣២ ទំព័រ ៧៩) , **២-** ទីបំផុតខាងដើមនៃសង្សារ មិនប្រាកដទេ,
 ប៉ុន្តែអដ្ឋកថា ប្រាប់ថា សូម្បីខាងចុងក៏មិនប្រាកដដែរ ។

សង្សារមិនមានទីបំផុតនិងសត្វមានកម្មជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះហើយ ក៏
មានហឫទ័យតក់ស្លុតក្នុងសង្សារ និងមានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងធម៌ ប្រាស-
ចាកនូវកូនសរ គឺសេចក្តីសោកកាលនឹងប្រកាសនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា និង
ការប្រាសចាកសេចក្តីសោករបស់ខ្លួន ទើបពោលគាថា ៣ គាថាថា :

លោកបានស្រោចស្រពខ្ញុំដែលភ្លើងគឺសេចក្តីសោកកំពុង-
ឆេះសព្វ ឱ្យស្ងប់រម្ងាប់បាន ហើយញ៉ាំងសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងពួង
ឱ្យរលត់ ដូចបុគ្គលយកទឹកស្រោចលត់ភ្លើងកំពុងឆេះនូវផ្ទាំងខ្លាញ់
លោកណា បានបន្ថោបង់នូវសេចក្តីសោកព្រោះប្តីចំពោះខ្ញុំ ដែលមាន
សេចក្តីសោកកំពុងគ្របសង្កត់ លោកនោះ ឈ្មោះថា បានដកនូវសរ
គឺសេចក្តីសោក ដែលអាស្រ័យនូវហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនោះ ជាអ្នក
មានសរគឺសេចក្តីសោកដកចោលហើយ ជាអ្នកមានចិត្តត្រជាក់កើត
ហើយ មានទុក្ខរលត់ហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំលែងសោកស្តាយ
លែងយំទូញហើយ ព្រោះស្តាប់ពាក្យរបស់លោក ។

សេចក្តីនៃគាថានោះ ខ្ញុំបានពោលទុកហើយ ក្នុងខាងដើម
នោះឯង ។

ឥឡូវនេះ ព្រះសាស្តា កាលនឹងសម្តែងនូវសេចក្តីបដិបត្តិរបស់
ព្រះនាងឧត្តរី ដែលមានព្រះហឫទ័យតក់ស្លុត ទើបបានត្រាស់នូវព្រះ-
គាថា ៤ ព្រះគាថាថា :

នាងឧត្តរីបានស្តាប់ពាក្យ សុភាសិតនោះ របស់តាបសជា
សមណៈនោះហើយ ក៏ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលកាន់ផ្នួស លុះ
នាងឧត្តរីនោះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសហើយ ក៏ចេញអំពីស្រុក
ដើរទៅកាន់ស្រុក កាន់និគម និងរាជធានីទាំងឡាយ បានចម្រើន
មេត្តាចិត្ត ដើម្បីកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ នាងឧត្តរី បានធ្វើមរណកាល
ក្នុងស្រុកឈ្មោះខុរវេលៈ នាងឧត្តរីនោះ បានចម្រើនមេត្តាចិត្ត ដើម្បី
កើតក្នុងព្រហ្មលោក ហើយញ៉ាំងចិត្តឱ្យនឿយណាយក្នុងឥត្តិភាព
ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឥស្ស បានដល់ តាបសនោះ ។
បទថា សុភាសិត បានដល់ ពាក្យដែលជាសុភាសិត, អធិប្បាយថា
នូវធម៌ ។ បទថា បព្វជិតា សង្ឃា បានដល់ ចូលដល់បព្វជ្ជា
ឬបួសហើយ ជាអ្នកមានកាយវាចាស្ម័គ្របម្រាប់ ។ ដោយបទថា មេត្តិ
ចិត្ត ព្រះនាងឧត្តរី ពោលដល់ចិត្តដែលកើតព្រមដោយមេត្តា គឺ
ឈានដែលមានមេត្តាជាអារម្មណ៍ ដោយលើកចិត្តឡើងជាប្រធាន ។
បទថា ព្រហ្មលោកុបបត្តិយា មានសេចក្តីថា ក៏ព្រះនាងឧត្តរីកាល
ចម្រើនមេត្តាចិត្តនោះ ក៏ចម្រើនដើម្បីចូលដល់ព្រហ្មលោក មិនមែន
ដើម្បីជាបាទនៃវិបស្សនាជាដើមទេ ។ មែនពិត កាលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់
ទ្រង់នៅមិនទាន់ឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក តាបសនិងបរិព្វាជកដែល

ចម្រើនធម៌មានព្រហ្មវិហារជាដើម ក៏ចម្រើនត្រឹមតែដើម្បីរវាងសម្បត្តិ
ប៉ុណ្ណោះ ។

បទថា **គាមា គាមំ** បានដល់ អំពីស្រុកមួយ ទៅកាន់ស្រុក-
មួយ ។ បទថា **អនាវេស្វា** ប្រែថា ចម្រើនហើយ គឺធ្វើឱ្យច្រើន
ឡើងហើយ ។ អាចារ្យខ្លះពោលថា **អនាវេស្វា** ក៏មាន ។ អ អក្សរ
នៃបទថា **អនាវេស្វា** របស់អាចារ្យពួកខ្លះនោះ គ្រាន់តែជានិបាត ។
បទថា **ឥន្ទ្រី ចិន្ទំ វិរាជេស្វា** មានសេចក្តីថា រសាយគំនិត គឺការមាន
អធ្យាស្រ័យ បានដល់ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងភាពជាស្រី គឺជាអ្នកមាន
ចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងភាពជាស្រី ។ បទថា **ព្រហ្មលោ-**
ភូមគា មានសេចក្តីថា បានជាអ្នកចូលដល់ព្រហ្មលោកដោយការ
ចាប់បដិសន្ធិ ។ ពាក្យដ៏សេស ងាយយល់ទាំងអស់ ព្រោះមានន័យ
ដូចពោលរួចមកហើយក្នុងខាងដើម ។

ព្រះសាស្តា លុះទ្រង់នាំព្រះធម៌ទេសនានេះមកហើយ ទ្រង់-
បានបន្ទោបង់សេចក្តីសោក របស់ឧបាសិកានោះ ដោយចតុសច្ច-
ទេសនាខាងលើ ។ ក្នុងវេលាចប់អរិយសច្ចៈ ឧបាសិកានោះ ក៏តាំង
នៅក្នុងសោកាបក្តិផល ។ ហើយព្រះធម៌ទេសនានោះ ក៏បានជា-

ប្រយោជន៍ដល់បរិស័ទជាច្រើនដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ដោយ
ប្រការដូច្នេះ ។

❧ (ចប់រឿងឧត្តរិវប្រតទី ១៣) ❧

ឧទ្ទានក្នុងឧត្តរិវប្រតទី ១៣ រឿងគឺ :

១. រឿងសំសារមោចកប្រេត	២. រឿងប្រេតជាមាតានៃព្រះសារីបុត្ត
៣. រឿងនាងមត្តាប្រេត	៤. រឿងនន្ទាប្រេត
៥. រឿងមដ្ឋកុណ្ឌលីប្រេត	៦. រឿងកណ្ឌប្រេត
៧. រឿងធនបាលប្រេត	៨. រឿងចូឡសេដ្ឋីប្រេត
៩. រឿងអង្ករប្រេត	១០. រឿងនាងឧត្តរមាតុប្រេត
១១. រឿងសុត្តប្រេត	១២. រឿងកណ្ឌមុណ្ឌប្រេត
១៣. រឿងឧត្តរិវប្រេត ។	

❧ (ចប់ឧត្តរិវប្រតទី ២) ❧

គម្ពីរសម្រាប់ជំនួយក្នុងការរៀបរៀងសេចក្តីស្នើសុំ

._ព្រះត្រៃបិដក និងអដ្ឋកថា

._បរមត្ថទីបនី អដ្ឋកថាខុទ្ទកនិកាយ

._បទានុក្រម

._អភិធានវណ្ណនា

._វចនានុក្រមខ្មែរសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជ.នា.

ដោយសិលាចារ្យ និង គម្ពីរផ្សេងៗ ទៀត ។

ទាមទុកបរិស័ទដែលមានសង្ខារ
បរិច្ចាគប្រាក់ក្នុងការបោះពុម្ពសៀវភៅនេះ

១. សម្តែងធម៌តាមបុណ្យផ្សេងៗនៅបវេល សរុបទាំងអស់ ១.០០០.០០០ ៛
២. ឧបាសក គង់ ញាស់ + ឧបាសិកា ធាំ គីង ១២០ \$
៣. ញឹក លូប + អ៊ុល វលក្ខណ៍ ២០ \$
៤. លោក ជា + នាងឡា ១១ \$
៥. លោក អ៊ុល សាគុណ + បណ្ណូល ១០ \$
៦. លោក គួរ ធារា + ថារី ១០ \$
៧. លោក អ៊ុល ស៊ីផេន + យ៉ន លាង ១០ \$
៨. លោក អ៊ុល លីកូ + រិន វាសនា..... ១០ \$
៩. យុវជន លូប សូរិន្ទា ៥ \$
១០. កញ្ញា លូប ភាឡី ៥ \$
១១. កុមារី លូប ភាណា..... ៥ \$
១២. កុមារា គួរ ចាន់មុនី (ហៅ អាកៅ) ៥ \$
១៣. កុមារា គួរ វិច្ឆិតា ៥ \$
១៤. កញ្ញា គុណ សួរគា ៥ \$
១៥. កុមារា គុណ អ៊ីហ្វី ៥ \$
១៦. កញ្ញា ផេន រក្សា ៥ \$
១៧. កុមារី លីកូ បូរិណា ៥ \$
១៨. ឧបាសិកា សោន ៥ \$

១៩.	នាង យ៉ាម	២ \$
២០.	រឿង . វេង	១០០ បាត
២១.	អាចារ្យ ហាច អ៊ឹប វត្តបវេល	៣០.០០០ ៛
២២.	កញ្ញា រឿន សុវណ្ណី	២៦.៥០០ ៛
២៣.	រឿត + នាងហឿន.....	២៥.០០០ ៛
២៤.	ឧបាសិកា ហាក់	២០.០០០ ៛
២៥.	ឧបាសិកា រ៉ូច	២០.០០០ ៛
២៦.	ឧបាសិកា គង់ គុណ	២០.០០០ ៛
២៧.	សមណេរ អ៊ឹប ភារុន វត្តស្វាតែត	២០.០០០ ៛
២៨.	សមណេរ អ៊ឹប សារិន វត្តស្វាតែត	២០.០០០ ៛
២៩.	ឧបាសក ស៊ឹម អែ ព្រមទាំងភរិយា (ឃុំល្វា)	២០.០០០ ៛
៣០.	ព្រះភិក្ខុ វិមលប្បញ្ញោ ស៊ឹម សុវណ្ណថា	២០.០០០ ៛
៣១.	កញ្ញា កុយ អេង.....	១៨.០០០ ៛
៣២.	ម៉ី . អង់.....	១៨.០០០ ៛
៣៣.	ឧបាសក ឆាំ ភ្លឹង + ឧបាសិកា ផាក់.....	១៧.៥០០ ៛
៣៤.	លោក មេងទ្រី និង អ្នកស្រី ផុន.....	១៥.០០០ ៛
៣៥.	ឧបាសក ស្រុយ និង ឧបាសិកា យឿវ	១៤.០០០ ៛
៣៦.	ឧបាសក តុច សុវណ្ណ	១០.០០០ ៛
៣៧.	ឧបាសិកា សាមី	១០.០០០ ៛
៣៨.	សាវុធ និង នាងសាវេន	១០.០០០ ៛
៣៩.	ឧបាសិកា សុន្ទរី	១០.០០០ ៛

៤០.	ហែម ផែឡុក និង ភរិយា ព្រមទាំងបុត្រ	១០.០០០ ៛
៤១.	ចម ញ៉ីច.....	១០.០០០ ៛
៤២.	ឧបាសិកា រៀល ហ៊ុច.....	១០.០០០ ៛
៤៣.	ឧបាសិកា បាន រ៉ត.....	១០.០០០ ៛
៤៤.	ឧបាសិកា ឆោម អ៊ុច.....	១០.០០០ ៛
៤៥.	អូន + នាងឆែន	១០.០០០ ៛
៤៦.	ព្រឿន + នាងរី	១០.០០០ ៛
៤៧.	ភាន់ + នាងហិត.....	១០.០០០ ៛
៤៨.	យឿង នាង ម៉ល់	១០.០០០ ៛
៤៩.	ឧបាសិកា ពក ង៉ុង.....	១០.០០០ ៛
៥០.	សៀ នាងឡាញ់.....	១០.០០០ ៛
៥១.	ឧបាសិកា ឈិត សុត.....	១០.០០០ ៛
៥២.	ឧបាសក ឈើម និង ឧបាសិកា ប៉ុក.....	១០.០០០ ៛
៥៣.	ឧបាសិកា ហិន.....	១០.០០០ ៛
៥៤.	ឧបាសក តុល និង ឧបាសិកា ផន.....	១០.០០០ ៛
៥៥.	ឧបាសក ហី និង ឧបាសិកា ដាច់	១០.០០០ ៛
៥៦.	ឧបាសិកា ចាយ សាឃៀន (កូនលោកយាយលិន)	១០.០០០ ៛
៥៧.	ឧបាសក ប៉ៅ និង ឧបាសិកា ឆេង	១០.០០០ ៛
៥៨.	លោក ស៊ុន ប៉ៅ និង ចៅមុយ.....	១០.០០០ ៛
៥៩.	ឧបាសក ឆើម និង ឧបាសិកា ង៉ុប.....	១០.០០០ ៛
៦០.	ឧបាសក ផា + ហៀត.....	១០.០០០ ៛

៦១.	ឧបាសិកា ឈាង	១០.០០០ ៛
៦២.	ឧបាសិកា លាង	១០.០០០ ៛
៦៣.	ឧបាសិកា ហឹង	១០.០០០ ៛
៦៤.	លោក វ៉ាន និង អ្នកស្រី សំបូ	១០.០០០ ៛
៦៥.	ឧបាសិកា កាន់ នូវ	១០.០០០ ៛
៦៦.	ឧបាសក ឆៃ + ឡាច	១០.០០០ ៛
៦៧.	ឧបាសក យេក និង ឧបាសិកា សោម	១០.០០០ ៛
៦៨.	ឧបាសិកា ឈូម ភូមិបវេល ២	១០.០០០ ៛
៦៩.	ឧបាសិកា ហោ ឈូក	១០.០០០ ៛
៧០.	ឧបាសិកា ណាន់ ទូច	១០.០០០ ៛
៧១.	ឧបាសក ហែម ចក់ និង ឧបាសិកា សិទ្ធិ សាវ័ត	១០.០០០ ៛
៧២.	លោក លឹម ណារិន និង អ្នកស្រី ហែម ជានិន	១០.០០០ ៛
៧៣.	លោកអាចារ្យ បេង វត្តបវេល	១០.០០០ ៛
៧៤.	លោកអាចារ្យ សល្យ និង ឧបាសិកា នឿន	១០.០០០ ៛
៧៥.	លោក ជា សាប់ និង អ្នកស្រី ម៉ាន ណារិន	១០.០០០ ៛
៧៦.	ឧបាសិកា យ៉ែម សាអ៊ុច	១០.០០០ ៛
៧៧.	ព្រះភិក្ខុ ក្រុយ ពៅ	១០.០០០ ៛
៧៨.	ឧបាសក យស់ ណាវ និង ឧបាសិកា យស់ ជុន	១០.០០០ ៛
៧៩.	ឧបាសក ឆាយ មុត និង ឧបាសិកា ទាប រឿង	១០.០០០ ៛
៨០.	ឧបាសក ធិម អឿន និង ឧបាសិកា ជា ឡុង	១០.០០០ ៛
៨១.	ឧបាសក ភួង និង ឧបាសិកា ឈិន	១០.០០០ ៛

៨២.	លោក វណ្ណា និង អ្នកស្រី រឿន.....	១០.០០០ ៛
៨៣.	កុង យូ និង ឧបាសិកា ច័ន្ទ.....	១០.០០០ ៛
៨៤.	លោកគ្រូ ស៊ុន និង អ្នកស្រី សិវ.....	១០.០០០ ៛
៨៥.	លោក ហុង វ៉ាប និង អ្នកស្រី ប្រាង.....	១០.០០០ ៛
៨៦.	កញ្ញា កុយ ស្រីមុំ.....	៩.០០០ ៛
៨៧.	ឧបាសិកា វ៉ា ធិប.....	៧.០០០ ៛
៨៨.	ឧបាសិកា ជា ឡាប	៥.០០០ ៛
៨៩.	ឧបាសិកា យួរ (ម្តាយពេទ្យថា)	៥.០០០ ៛
៩០.	ឧបាសិកា ជឿវ ស្វឹង.....	៥.០០០ ៛
៩១.	នាងពួក.....	៥.០០០ ៛
៩២.	ឧបាសិកា យ៉ាន់ គីវ.....	៥.០០០ ៛
៩៣.	ឧបាសិកា ស៊ាន	៥.០០០ ៛
៩៤.	អ៊ី មុយ.....	៥.០០០ ៛
៩៥.	លោកគ្រូ សារឿន និង នាងពៅ.....	៥.០០០ ៛
៩៦.	ចាំ . យិន	៥.០០០ ៛
៩៧.	លោក រី និង នាងឆាយ.....	៥.០០០ ៛
៩៨.	ឧបាសិកា យឿន + វណ្ណា	៥.០០០ ៛
៩៩.	កញ្ញា ហេង - សំប៊ុន	៥.០០០ ៛
១០០.	ឧបាសិកា មេន	៥.០០០ ៛
១០១.	ឧបាសិកា លឿន	៥.០០០ ៛
១០២.	ឧបាសិកា សំ	៥.០០០ ៛

១០៣.	ឧបាសិកា ធុំ ស្ពានកណ្តាល.....	៥.០០០ ៛
១០៤.	ឧបាសិកា ពត	៥.០០០ ៛
១០៥.	ឧបាសិកា ឡូសៀន	៥.០០០ ៛
១០៦.	ឧបាសិកា ត្រប់	៤.៣០០ ៛
១០៧.	រឿម + នាងឆាវ	៣.០០០ ៛
១០៨.	មឿន - មុំ	៣.០០០ ៛
១០៩.	កញ្ញា ភាន់ សុភា	៣.០០០ ៛
១១០.	តែន + នាងមុំ	៣.០០០ ៛
១១១.	ឧបាសក ឆែម និង ឧបាសិកា រឿម.....	៣.០០០ ៛
១១២.	ឈឿន នាងរ៉េត.....	៣.០០០ ៛
១១៣.	ឧបាសក ឆឿន វេង.....	៣.០០០ ៛
១១៤.	ឧបាសិកា សុពាល់.....	៣.០០០ ៛
១១៥.	ឧបាសិកា យី	៣.០០០ ៛
១១៦.	លោក មេត និង អ្នកស្រី គង់.....	៣.០០០ ៛
១១៧.	ឧបាសិកា នឹម	៣.០០០ ៛
១១៨.	ឧបាសិកា យីវ ត្រប់	៣.០០០ ៛
១១៩.	ឧបាសិកា នុច	២.៥០០ ៛
១២០.	ឧបាសិកា យ៉ាំ	២.០០០ ៛
១២១.	ឧបាសក ផល និង ឧបាសិកា សាអ៊ុច.....	២.០០០ ៛
១២២.	ឧបាសក ផុន	២.០០០ ៛
១២៣.	ឧបាសិកា ថាំង ជា	២.០០០ ៛

១២៤.	ឧបាសក សាន និង ឧបាសិកា ម៉ែ	២.០០០ ៛
១២៥.	ឧបាសិកា ហៃ គឹម.....	២.០០០ ៛
១២៦.	ឧបាសិកា ង៉ុម	២.០០០ ៛
១២៧.	ឧបាសិកា យុន ហ៊ុច.....	២.០០០ ៛
១២៨.	ឧបាសិកា គឹម ផន.....	២.០០០ ៛
១២៩.	ប្រង់ . ថេត	២.០០០ ៛
១៣០.	ឧបាសិកា ដូង រឿន	២.០០០ ៛
១៣១.	ឧបាសិកា ចារ	២.០០០ ៛
១៣២.	ឧបាសិកា ខាន	២.០០០ ៛
១៣៣.	ឧបាសិកា យូត	២.០០០ ៛
១៣៤.	សុត សុត + នាងហឿង	២.០០០ ៛
១៣៥.	រឿន ភី	២.០០០ ៛
១៣៦.	ឧបាសក សុត ឈឿន	២.០០០ ៛
១៣៧.	ឧបាសក សុត និង ឧបាសិកា ឡេង.....	២.០០០ ៛
១៣៨.	ឧបាសិកា សាន់ ហម.....	២.០០០ ៛
១៣៩.	ឧបាសិកា កែម	២.០០០ ៛
១៤០.	ឧបាសក កឹប	២.០០០ ៛
១៤១.	ឧបាសិកា ឡុម	២.០០០ ៛
១៤២.	ឧបាសិកា នួន	២.០០០ ៛
១៤៣.	ឧបាសិកា ហិន ប៊ុច.....	២.០០០ ៛
១៤៤.	ឧត្តម សុខា	២.០០០ ៛

១៤៥.	ឧបាសិកា អេង	២.០០០ ៛
១៤៦.	ឧបាសិកា អាន	២.០០០ ៛
១៤៧.	ឧបាសិកា ជី	២.០០០ ៛
១៤៨.	ឧបាសក រើន យឿម	២.០០០ ៛
១៤៩.	ឧបាសិកា ឈូក	២.០០០ ៛
១៥០.	ឧបាសិកា ឈុម	២.០០០ ៛
១៥១.	ឧបាសិកា កៅ ស្បែន.....	២.០០០ ៛
១៥២.	ឧបាសិកា ភ្លង់ ឡាច.....	២.០០០ ៛
១៥៣.	ឧបាសិកា អ៊ាន	២.០០០ ៛
១៥៤.	ឧបាសិកា ផាន	២.០០០ ៛
១៥៥.	ឧបាសិកា វ៉ាន	២.០០០ ៛
១៥៦.	ឧបាសិកា ម៉ៅ	២.០០០ ៛
១៥៧.	ឧបាសិកា លាង	២.០០០ ៛
១៥៨.	ឧបាសិកា សុក	១.៥០០ ៛
១៥៩.	ឧបាសិកា វណ្ណា	១.៥០០ ៛
១៦០.	ឧបាសិកា សេក	១.៥០០ ៛
១៦១.	ឧបាសិកា ខិម	១.០០០ ៛
១៦២.	ផាត + នាងវិញ.....	១.០០០ ៛
១៦៣.	ឧបាសិកា អ៊ុម.....	១.០០០ ៛
១៦៤.	យ៉ា នាងឡែន	១.០០០ ៛
១៦៥.	ឧបាសិកា ហី សាមី.....	១.០០០ ៛

១៦៦.	ធ្វើន . ទូច	១.០០០ ៛
១៦៧.	ឧបាសិកា អោ	១.០០០ ៛
១៦៨.	ឧបាសិកា យ៉ាន	១.០០០ ៛
១៦៩.	ឧបាសក ថុល + ធូក	១.០០០ ៛
១៧០.	ឧបាសិកា ចាន់ នី	១.០០០ ៛
១៧១.	ឧបាសិកា ហ៊ីត	១.០០០ ៛
១៧២.	ឧបាសិកា អូម រី	១.០០០ ៛
១៧៣.	ឧបាសិកា រ៉េត	១.០០០ ៛
១៧៤.	ឧបាសិកា ម៉ៃ	១.០០០ ៛
១៧៥.	ឧបាសិកា រ៉ូ	១.០០០ ៛
១៧៦.	ឧបាសិកា អោត	១.០០០ ៛
១៧៧.	ឧបាសិកា សេន	១.០០០ ៛
១៧៨.	ឧបាសិកា សុក	១.០០០ ៛
១៧៩.	កុមារី សាន់ សំប៉ិន	១.០០០ ៛
១៨០.	កុមារី អឿន គន្ធា	១.០០០ ៛
១៨១.	ឧបាសិកា ធន	១.០០០ ៛
១៨២.	សាំង ហាង និង នាងរ៉ែន.....	១.០០០ ៛
១៨៣.	កញ្ញា ចន្ទ្រា.....	៥០០ ៛

✱ សមាគមន៍ធម្មទានពុទ្ធបរិស័ទ ស្រុកក្រឡាញ់ ខេត្តសៀមរាប

មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាព្រះធម៌វត្តពោធិ៍ក្រឡាញ់

១៨៤.	លោកគ្រូ ផាត់ សុថានី	១៥០.០០០ ៛
------	---------------------------	-----------

១៨៥.	ឧបាសក ប្រាក់ ធន់ និង ឧបាសិកា អ៊ុន ម៉ៅ	៦៨.០០០៛
១៨៦.	ព្រះភិក្ខុ យន្តធម្មោ ង៉ែត យន	៥០.០០០៛
១៨៧.	ព្រះភិក្ខុ រកនសារោ ម៉ៅ សាម៉ុត	៥០.០០០៛
១៨៨.	ព្រះភិក្ខុ កល្យាណការី លួត បញ្ញា	៥០.០០០៛
១៨៩.	សាមណេរ សច្ចសីលោ ត្រាក់ សាវិន	៥០.០០០៛
១៩០.	សាមណេរ ចន្ទធម្មោ មឿត ចិត	៥០.០០០៛
១៩១.	សាមណេរ ឧត្តមសារោ ផាត់ ឧត្តម	៥០.០០០៛
១៩២.	ឧបាសិកា វ៉ាន់ សុផាវិន	៥០.០០០៛
១៩៣.	ឧបាសិកា ហេ ឆវ័ន្ត និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ	៥០.០០០៛
១៩៤.	ឧបាសិកា លន់ សំណាង	៣០.០០០៛
១៩៥.	ឧបាសិកា ស៊ុន សាវិន និង ស្វាមី	៣០.០០០៛
១៩៦.	ឧបាសិកា អ៊ូ លន់	៣០.០០០៛
១៩៧.	ឧបាសក ប៉ែន ព្រឿង និង ឧបាសិកា ទិក្យ គឹម លួន	២០.០០០៛
១៩៨.	ឧបាសិកា ម៉ាត់ សារឿង	២០.០០០៛
១៩៩.	ឧបាសិកា សៅ ជន និង ស្វាមី	២០.០០០៛
២០០.	ឧបាសិកា គី គឹមឆប	២០.០០០៛
២០១.	ឧបាសិកា សឿង សល់	២០.០០០៛
២០២.	ឧបាសក មួយ សាមេត និង ឧបាសិកា សុផាវី	២០.០០០៛
២០៣.	ឧបាសក គឹម រ៉ប និង ឧបាសិកា សៅ គា	២០.០០០៛
២០៤.	ឧបាសក ឡាយ សុង និង ឧបាសិកា កាំង បុញ្ញ	២០.០០០៛
២០៥.	ឧបាសិកា ហេ គឹមលួន	២០.០០០៛
២០៦.	ឧបាសិកា ព្រិន រម្មណី និង ស្វាមី	២០.០០០៛

២០៧.	ឧបាសិកា ហុយ សារូត.....	២០.០០០៛
២០៨.	ឧបាសិកា ផេង ង៉ា.....	២០.០០០៛
២០៩.	ឧបាសិកា វ៉ាន់ គីមលាង និង ស្វាមី	២០.០០០៛
២១០.	ឧបាសិកា គីម សុវណ្ណី (ហៅ ដា).....	២០.០០០៛
២១១.	ឧបាសិកា វ៉ាន់ សេងវ៉ាន.....	១០.០០០៛
២១២.	ឧបាសិកា ឈឹម សារ៉ុ.....	១០.០០០៛
២១៣.	ឧបាសិកា ខៀវ រូត	១០.០០០៛
២១៤.	ឧបាសិកា កាំង គីមស៊ា	១០.០០០៛
២១៥.	ឧបាសិកា តាំ សុខសាឡ និង ស្វាមី	១០.០០០៛
២១៦.	ឧបាសិកា សាង គីមសៀក.....	១០.០០០៛
២១៧.	ឧបាសិកា អេង សំអៀន	១០.០០០៛
២១៨.	ឧបាសិកា ម៉ាត់ សារឿយ	១០.០០០៛
២១៩.	ឧបាសិកា ទុំ គីមឡន	១០.០០០៛
២២០.	ឧបាសិកា ខៀវ រឿ	១០.០០០៛
២២១.	ឧបាសិកា វ៉ា អ៊ុង	១០.០០០៛
២២២.	ឧបាសិកា សូ គាំ	១០.០០០៛
២២៣.	ឧបាសិកា អុង ស៊ីណាត	១០.០០០៛
២២៤.	ឧបាសិកា វ៉ត្ត ចំរើន	១០.០០០៛
២២៥.	ឧបាសិកា ជា សារីញ	១០.០០០៛
២២៦.	ឧបាសិកា ពិន មុត.....	១០.០០០៛
២២៧.	ឧបាសិកា ស៊ិន ព្រះ.....	១០.០០០៛
២២៨.	ឧបាសិកា មិន ទី.....	១០.០០០៛

២២៩.	ឧបាសិកា ដាំ ទិត្យសារ	១០.០០០៛
២៣០.	ឧបាសិកា ស៊ិន ឆោម	១០.០០០៛
២៣១.	ឧបាសិកា មិន ធៀវ	១០.០០០៛
២៣២.	ឧបាសិកា អៀន សុគុណធា.....	១០.០០០៛
២៣៣.	ឧបាសិកា ឈូ យន	១០.០០០៛
២៣៤.	ឧបាសិកា នួន សុផានី	១០.០០០៛
២៣៥.	ឧបាសិកា បុត ចិន្តា.....	១០.០០០៛
២៣៦.	ឧបាសិកា ឡឺក សារុំ.....	១០.០០០៛
២៣៧.	ឧបាសិកា ខ្មាំ សុភាព ព្រមទាំងបុត្រ.....	១០.០០០៛
២៣៨.	ឧបាសិកា យូ គឹមស៊ា និង ស្វាមី.....	១០.០០០៛
២៣៩.	ឧបាសិកា ខ្នុយ ឡុយ.....	១០.០០០៛
២៤០.	ឧបាសក ឆ ឆាវ	១០.០០០៛
២៤១.	ឧបាសក អ៊ុន ម៉ាឌីន និង ឧបាសិកា ប៉ែន លីដា.....	១០.០០០៛
២៤២.	ឧបាសក តាប់ សាអ៊ុំ និង ឧបាសិកា ប៉ែន លីណា.....	១០.០០០៛
២៤៣.	ឧបាសក ប៉ែន ប៊ុនរិទ្ធ និង ឧបាសិកា ម៉ក ស្រីម៉ុម	១០.០០០៛
២៤៤.	ឧបាសក ជិន សំ និង ឧបាសិកា លៀម វ៉ាន់ថា	១០.០០០៛
២៤៥.	ឧបាសក ធុយ ហី ឧបាសិកា ឈឹម ណារី	១០.០០០៛
២៤៦.	ឧបាសក ស្រី ឡុត និង គ្រួសារ	១០.០០០៛
២៤៧.	ឧបាសក គឹម ហ៊ា និង ឧបាសិកា មួង ភាច.....	១០.០០០៛
២៤៨.	កញ្ញា សោម សុណារីត.....	១០.០០០៛
២៤៩.	យុវជន សោម ចាន់មករា.....	១០.០០០៛
២៥០.	កញ្ញា ញ សម្ពុស្ស	៥.០០០៛

២៥១. ឧបាសិកា ខែក សិន្ទ ៥.០០០៛
២៥២. ឧបាសិកា ជុំ រុក្ខ ៥.០០០៛
២៥៣. ឧបាសិកា រឹង ធីប..... ៥.០០០៛
២៥៤. ឧបាសិកា មាំ ហាច ២.០០០៛
- ✱ ព្រះភិក្ខុសាមណេរវត្ត កច្ចុប្បតិក "ភ្នំអណ្តើក" និង បរិស័ទផ្សេងៗ
២៥៥. គ្រូសារលោក ប៉ាន សុធី នៅអង់គ្លេស ១០០ \$ និង ១.០០០បាត
២៥៦. លោកម្ចាស់គ្រូ សិលសំរេត្តេន នៅ ចំនួនវាសនា..... ៤០០.០០០៛
២៥៧. លោកម្ចាស់ វិទិយោ វ៉ាក សាវុឌ្ឍ ៤០០.០០០៛
២៥៨. ផ្ទះម្ចាស់បុណ្យនៅខាងកើតពេទ្យធំ ២៦០.០០០៛ + ២៥ \$
២៥៩. ឧបាសិកា ស៊ាន ២០០.០០០៛
២៦០. { ព្រះភិក្ខុ យន្តនេន អុន សារេន } ១៥០.០០០៛
 { ព្រមទាំងញោមប្រុសស្រី និង ប្អូនៗ }
២៦១. { ព្រះភិក្ខុ ឡានណសារេន យ៉ាវ សំអឿន } ១០០.០០០៛
 { ព្រមទាំងញាតិធម៌ }
២៦២. ព្រះភិក្ខុ តិស្សត្តេន ការ អ៊ុំន ៥០.០០០៛
២៦៣. { Ly Samayda Ngo thi sinet } ២០ \$
 { ចន្ទ តារាពេជ្រ និង គឹម ស្រីវត្ត ព្រមទាំងបុត្រ }
២៦៤. យានដ្ឋាន វណ្ណាវ៉ា និង ភរិយា ព្រមទាំងបុត្រ ២០ \$
២៦៥. ព្រះភិក្ខុ អគ្គវិរិយោ កាំង លីផេង..... ៥០.០០០៛
២៦៧. សីលវន្ត ហែម ឈូន..... ១០ \$
២៦៨. ឧបាសក ពេជ្យ យុត និង ឧបាសិកា ឡុប សុភី + ជៀប ពេជ្យ..... ១០ \$
២៦៩. សីលវតី យន សុផា ៥ \$

២៧០.	ព្រះភិក្ខុ អន្តរធម្មោ ហូត ប៉ៅ.....	៣០.០០០\$
២៧១.	ឧ.ស. ហង់ យឿន និង ឧ.សិ. សោម សន (កំពង់ចាម)...	២០.០០០\$
២៧២.	ព្រះភិក្ខុ អត្តជូរោ រ៉ោ ហូ.....	២០.០០០\$
២៧៣.	សាមណេរ រតនបុត្តោ ជ័យ សុភាព.....	២០.០០០\$
២៧៤.	ឈុន - ហួយ	២០.០០០\$
២៧៥.	សុខ ស្រីណា	២០.០០០\$
២៧៦.	សីលវតី សុខ ស្រីម៉ឹម	១០.០០០\$
២៧៧.	នាង សុំ	១០.០០០\$
២៧៨.	សាមណេរ អភិក្ខនសីលោ វ៉ែន បុញ្ញ	៨.០០០\$

សព្វធានំ ធម្មធានំ ជីវិតិ

ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង

ចប់ភាគទី ១

សូមទស្សនាក្នុងការអាននូវភាគទី ២ ជាភាគបញ្ចប់

ក្នុងពេលខាងមុខនេះ សូមអនុមោទនា !!!

បោះពុម្ពលើកទី ២

វិចិត្រប្រតិបត្តិ

ឯកភូ កន្ត្រៃ អរហម អញ្ញញ្ច ចាបកំ តតោ
សន្តេសុ ទេយ្យធម្មេសុ ធីបំ ធាកម្ពមត្តនោ ។

បពិត្រលោកជំទាវប្រធាន ពួកយើងគួរទទួល នូវបាបកម្ម
នោះផង ទទួលនូវបាបកម្មដទៃពីនោះផង នាកាលទេយ្យធម៌
ទាំងឡាយមាន ពួកយើងមិនបានធ្វើនូវទីពឹងដល់ខ្លួនសោះ ។

តេហិ ជូន ឥតោ គត្វា យោធិ លទ្ធាន មាណសី
វន្តញ្ច សីលសម្បជ្ជា កាហាម កុសលំ ពហំ ។

- បើដូច្នោះ ពួកយើងលុះរដោះចាកប្រេតនេះទៅ សូម
បានកើតជាមនុស្ស ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល ធ្វើកុសលឱ្យបាន
ច្រើន អំពីដឹងក្តីទៅ ។

(បិដកលេខ ៥៦, ទំព័រ ១២៩)

